Inc-59

Albertus magnus ſuper miſ
ſus eſt. ſubtiliter ac eleganter
oſtendens ineffabiles glorioſe
virginis Marie laudes.

Incipit ꝓlogus in opus virginis glori
oſe editū a dn̄o Alberto thetonico: q̄ alio
nomine magnus albertus vocatur.

REAL ACADEMIA
BIBLIOTECA
DE LA HISTORIA

[C]Larae
et que
nū q̄ꝫ marceſcit
ſapiētia. ſic̄ ſcri
ptū ē Sap̄. vi.
⁊ facile videtur
ab his qui dili
gūt eā ⁊ inueni
tur ab his q̄ q̄runt eā. p̄occupat eos q̄ ↄcu
piſcūt ſe vt illis ſe p̄or oſtēdat. qui d̄ luce vi
gilauerit ad eā nō laborabit. Aſſidentē eni
illā ī foribus ſuis inueniet. cogitare ergo d̄
illa ē ſenſus conſūmatus. Et q̄ vigilauerit
ꝓpter illā cito ſecur⁹erit. qm̄ dignos ſe cir
cuit ipa querēs. ⁊ in vijs ſuis oſtēdet ſe ill'
hylariter. ⁊ ī omni ꝓuidētia occurret illis.
Itē ſcriptū ē Eccī. xxiiij. Qui edūt me ad
huc eſurient. ⁊ q̄ bibit me adhuc ſitiet. Qui
audit me nō cōfundet. ⁊ qui opantur ī me
nō peccabūt. Qui elucidāt me vitā eternā
habebūt. Hmōi ergo largiflue ſponſionis
ſubnixus fiducia mitto man⁹ ī opus. Al's
certe ſup meū ingeniolū et ſciētiolā meam
me nimiū eleuarē. Scio aūt q̄ nō ē abbre
uiata manus dn̄i ſed adhuc oīa poſſibilia
ſunt credēti. Eſt aūt opus q̄d acceptam⁹
dn̄ice incarnatiōis exordiuꝫ deſcribēs nr̄e
redēptōis miſteriū. q̄d in laudē ⁊ gloriā et
honorē gl'oſiſſime ſolius vere honōrate ſu
per omnē creaturā virginis matris dei ipi
us auxilij ſpālīſſima cōfidētia ſuſcepim⁹ ī
laborē ⁊ ī eiuſdē miſc̄dia tāq̄ꝫ in firmiſſima
ſpei noſtre anchora. expectātes finē cōſum
matōis ⁊ p̄miū laboris que ē motrix vo
lūtatis ⁊ cā opatōis ⁊ inſpectrix intētōis.
Obſecro ergo ī p̄mis miſc̄diaꝫ dei ⁊ om̄i
potentē patrē miſc̄diaꝝ qui lucē inhabitat
inacceſſibileꝫ vt effugatis lumine ſue cla
ritatis erroris fallacia falſitatis zizania va
nitatis gl'ia. det mihi veꝝ intelligere ⁊ veꝝ
dicere de matre ipſius miſc̄die ⁊ veritatis.
Obſecro ⁊ eos qui p̄ns opuſculū forſā di
gnabunt inſpicere. vt ſi q̄d ī ipſo ex ſui for
ſitan vt cōtingit nouitate aures ipſoꝝ tan
q̄ꝫ dubiū pulſauerit. nō facile aſcribant te
meritati ſed parcāt potius ſimplici deuoti
oni. Nō em̄ intēdim⁹ glorioſā virginē no
ſtris mēdacijs adornare vel etiā ſtilo alti
loquo capacioribus intelligētijs aliq̄d no
ui aut magni cudere ⁊ nō glorioſaꝫ virgi
nē laudare ⁊ noſmetip̄os oſtētare. ſed rudi
bus ⁊ ſimplicibus mei ſimilib⁹ deuotionis
munus ꝑ verba ſimplicia miſtrare. Nec ū
em̄ bn̄ agit q̄ꝫuis nihil dignū reputatōe de
bn̄dictiſſima dn̄a ſ tanq̄ꝫ indignus vita et
minimus ſcia ſi nihil mei pectoris ore ꝓtule
ro. Si tn̄ occaſionē de ipa ſcribēdi ⁊ loquē
di ſapiētibus ſubmiſtro. Ut autē lector in
hmōi opis materia minus laboris habeat
Et cōtinentiā ipius plenius ſūmatim p̄co
gnoſcat. Quedā q̄ſi principia p̄mittā q̄ lu
cē ſequētib⁹ miſtrabūt. Et titulos poſtpo
nā ꝑ quos materia comprehēdat diuiſa.
Et lectori illud q̄d de materia inſpicere ꝓ
tpe voluerit expediti⁹ demōſtret. Quicq̄d
tibi occurrit ī rōne faciendū ſcias feciſſe de
um tanq̄ꝫ bonoꝝ oīm cōditorē. Aug. de li
be. arbi. Cū deus ſummū vt minimū bonum
cōicauit. cōicauit omne cōicabile. Dyoniſi
us. Proprietates inferioꝝ hn̄t ſuperiores
cū excellētia. Idē. Lex quidē hec ē diuini
tatis ſacratiſſima ꝑ p̄ima ſc̄da ad ſuā di
uiniſſimā reducere lucē ⁊c̄. Idē. Ad omne
incōueniēs in deo ſequit impoſſibile. et ad
om̄e cōueniens cui maior rō nō repugnat
ſequit nc̄ium. Anſelm⁹. Auctoritas fideꝫ
flagitat ⁊ ratōni honorē p̄parat. Ratō ad
intellectū cognitionemq̄ꝫ ꝑducit. q̄ꝫq̄ꝫ nec
auc̄tē rō penitus deſerat cū conſiderat cui
credendū ſit. Et certitudinis ſnīa ē ipſius
iā cognite et ꝑſpicue veritatis auctoritas.
Itē Aug. de vera religiōe. Querendū ē rō
ni quid cōſentiat veritati. fiatq̄ꝫ ipſa veri
tas auc̄tas ſine qua nec ē nec valet aucto
ritas. Bern. Ibi ſecure quiſq̄ꝫ ſenſu ſuo ha
būdat. vbi vel certe ratiōi vel manifeſte au
ctoritati nō obuiat q̄d ſentit. Aug. xij. li. cō
feſ. Cū quiſq̄ꝫ ī ſcripturis ſacris conat ſen
tire id q̄d in eis ſenſit qui ſcripſit quid ma
li ē ſi ſentiat hoc q̄d tu lux oīm veridicarū
mentiū oſtēdis veꝝ eſſe. etiā ſi hoc nō ſen
ſit ille quē legit cū ⁊ ille veꝝ nec tamē hoc
ſenſerit. Idē ibidem. Cū aliquis dicit hoc
ſenſit q̄ ego religioſius me arbitror dice
re cur nō vtrūq̄ꝫ potius. ſi vtrūq̄ꝫ veꝝ eſt ⁊
ſi q̄d terciū. ⁊ ſi quid quartū. ⁊ ſi q̄d aliud.
oīno veꝝ quiſpiā ī his verbis videat. Cur
nō oīa illa vidiſſe credat ꝑ quē deus vnus
ſacras lr̄as vera ⁊ diuerſa viſuris multoꝝ
ſenſibus tpauit. Ego certe intrepid⁹ de cor
de meo ꝓnūcio. Si ad culmē auc̄tis aliq̄d

ſcribere ſic mallē ſcriberet vt quod veri quiſq̄
de his rebus cernere poſſit id mea v̄ba re
ſonarēt. quā vt vnā verā ſniām ad hoc ap
tius ponerē vt excluderē alias quaꝝ falſi-
tas me nō poſſit offendere. Aug. ibidē Sē
ſit moyſes in his verbis in principio ꝛc. et
cogitauit cum ea ſcriberet quicq̄d hic veri
potuimus inuenire. ꝛ quicq̄d nos nō po-
tuimꝰ aut nōdū poſſumꝰ. ꝛ tñ in eis inue-
niri pōt. Aug. ſup Gen̄. ꝙ nec ī ſpūalibus
nec ī corꝑalibus aliquid ē vacuū. Beatiſſi
ma virgo a nullo illuſtriū vincit̄ in aliquo
Unde damaſcenꝰ. Cū de pctīs agit̄ nul
la de ea fit queſtio. Anſelmus ī li. d̄ pctō ꝛ
ꝯceptu virginali. Beatiſſima v̄go ea puri-
tate nitebat qua maior ſub deo nequit in-
telligi. Bern. in ep̄la ad lugdunēſes cano
nicos. Ego puto ꝙ copioſior ſctificatiōis
bn̄dictio in eā deſcēdit que ipſius nō ſoluꝫ
ſcīficauit ortū. ſed etiā vitā ab omni dein-
ceps pctō cuſtodiret immunē qd̄ alteri ne
mini ī natis mulieꝝ credit̄ eſſe donatum.
Decuit nimiꝝ reginā virginū ſingulari ꝓ-
uilegio abſq̄ omni pctō ducere vitaꝫ que
dū pctī mortiſq̄ pareret redēptoreꝫ munꝰ
vite ꝛ iuſticie oībus obtineret ei nullū bo-
nuꝫ defuit. cuius pura creatura ī ſtatu vie
capax fuit.

Sequuntur tituli queſtionum ſcd̄m or
dinem mouendarum.

Si neceſſe fuit miſſionem fieri.
Quem conueniebat mitti.
Si hominem.
Utrum angelum.
Utrum archangelum.
Si principatus.
Si poteſtates.
Si virtutes.
Si dominationes.
Si thronos.
Si cherubin.
Si ſeraphin.
Si tres primos ordines.
Si omnes angelos.
Si ſpiritumſanctum.
Si filium.
Si patrem cum ſolutionibus queſtionū
Si totam trinitatem.
In qua ſpecie angelus fuit miſſus.
Primo ſi in ſerpentina.
Si in columbina.
Si in humana cum ſolutionibus.
In quo ſexu cum reſponſione.
In cuius etatis ſpecie.
Primo ſi in puerili.
Si in virili.
Si in iuuenili.
In qua veſte.
Primo ſi in candida.
Si in ſordida.
Si in bicolorata cum reſponſo.
Qua hora.
Primo ſi in ortu diei.
Si in meridie.
Si in veſpere.
Si in media nocte cum reſponſione.
Quo loco.
Primo ſi in ciuitate cum reſponſione.
Si in templo.
Quare in galilea.
Quare in nazareth cum reſponſione.
Quare ad virginem et non ad mulierem.
Quare non ad Joſeph.
In quo actu fuerat domina.
Primo ſi in contemplatione.
Si in actione.
Si deſponſari potuit.
Cui deſponſata fuit.
Qua etate deſponſata fuit.
De eius pulcritudine.
Primo ſi fuerit pulcra corporaliter.
Et in quibus conſiſtit pulcritudo.
De corporis quantitate.
De membrorum proportione.
De colore cutis.
De colore capillorum.
De colore oculorum.
Quare additur viro.
Quare cui nomen erat.
Quare nomen ſponſi Joſeph.
Quare de domo dauid.
Quare dauid ī genealogia dn̄i preponit̄.
Quare ponitur dauid cum peccator fuit.
Quare tm̄ vnus peccator nominatur ꝛ nul
la peccatricum.
Quare ī genealogia eiꝰ boni ꝛ mali ponūt̄
Utrum matrem domini congruebat no-
bilem eſſe ſm̄ carnem.
Quid eſt nobilitas carnis.
Quare per Joſeph genealogizatur.
Quare mulieres non genealogizantur.
Quare nomen virginis ꝛ non virgini.
Quare nomen maria.
Qualiter ingreſſus angelus.

Quare repetit angelus ⁊ non gabriel.
Si hoſtio clauſo intrauerat.
Et ſi ad ſolam.
Et in qua poſitione fuit.
Sicꝫ ſedebat aut ſi proſtrata iacebat aut
Si genu flectebat. ſtabat.
Et quid orabat.
Si angelo aſſurrexit.
De ſalutatione.
Quare ab aue incepit ⁊ nō a ſalue vl' gau
de vel pace.
Qualiter fuit ſine ve.
Quare eccleſia apponit maria.
Quare angelus non poſuit.
Quare non gloria plena.
De differentia plenitudinis gratie eius.
Ad plenitudinem chriſti.
Ad plenitudinem martirum.
Ad plenitudinem ſanctorum.
De ſpeciali plenitudine grē btiſſime ꝟgis
De contentis in hac plenitudine.
Primo de gratijs ſacramentalibus.
Utrum baptizata quo baptiſmate.
Quare non eſt ſcriptum.
De confirmatione.
De communione.
De penitentia.
Primo ſi contrita ⁊ ſi confeſſa fuerit.
Quis confeſſor.
Si ordines habuerit.
Quare mulieres ad ſacros ordines nō ꝓ
De extrema vnctione. mouentur.
De ſolutione predictorum.
Et ad quid illud ſacramentum ſuſcipit.
Quare ſcriptum non ſit.
De triplici bono matrimonij.
De virtutibus theologicis.
Primo ſi fidem habuerit.
Si ſpem.
Si caritatem.
De quantitate caritatis.
Si equalem angelis.
De caritate ipſius ad proximum.
De virtutibus cardinalibus.
De iuſticia.
De ſpeciebus iuſticie. Primo
De latria.
De dulia.
De obedientia.
De penitentia.
De prudentia.
De fortitudine.
De ſpeciebus eius.
Primo de magnanimitate.
De magnificentia.
De fiducia.
De ſecuritate.
De patientia.
De conſtantia.
De perſeuerantia.
De temperantia.
De ſpeciebus temperantie.
Primo de caſtitate.
De ſobrietate.
De modeſtia.
Capl'm longū q̄ ad multa rn̄det argumēta
De donis ſeptiformis gratie.
De ſapientia.
De intellectu.
De concilio.
De fortitudine.
De ſcientia.
De pietate.
De timore ⁊ ſpeciebus eius.
De beatitudinibus.
De paupertate ⁊ gradibus eius.
De manſuetudine.
De luctu.
De eſurie ⁊ ſiti iuſticie.
De miſericordia.
De mundicia cordis.
De pace.
De perſecutione.
De aureola.
Primo vtrum habuerit aureolam marti
Utrum aureolam predicatorum. rum.
Utrum aureolam virginum.
De fructu tricēteſimo ſexageſimo ⁊ cente
De fructibus ſpūs ad galath. ſimo.
De caritate.
De gaudio.
De pace.
De patientia.
De longanimitate.
De bonitate.
De manſuetudine.
De benignitate.
De fide.
De modeſtia.
De continentia.
De caſtitate.
De ſufficientia ſacramentorum.
De ſufficientia virtutum.
De ſufficientia donorum.
De ſufficientia beatitudinum.
De perfectione virtutum.

De gratijs gratis datis. Primo
De ſapientia.
De ſcientia.
De mechanicis artibus.
De grammatica.
De rethorica.
De loyca.
De phiſica.
De quadruuialibus.
De muſica.
De aſtronomia.
De ariſmetrica.
De geometria.
De theologia.
De ſententijs.
Utrum ſciuerit omnia.
Utrũ veſptina cognitõe vel matutina co-
De fidei conſtantia gnitione ſciuerit.
De gratia ſanctitatis.
De operatione virtutum.
De prophetia.
De diſcretione ſpirituum.
De generibus linguarum.
De interpretatione ſermonum.
De apoſtolis.
De prophetis.
De euangeliſtis.
De paſtoribus.
De gratijs quo ad generatõnem que fuit
Qualiter prefigurata fuerit. ꝑfigurata.
Qualiter prophetata.
Qualiter annunciata.
Qualiter miraculoſe concepta.
Qualiter in vtero ſanctificata.
De gratijs quo ad conuerſationem ſcꝫ q
a deo dilecta ꝛ dei amica fuit.
De gratijs circa mortem.
Utrum mortem preſciuit.
Utrum inuitata tranſierit.
Utrum ſine dolore abierit.
Utrum ſtatim euolauerit.
Utrum in anima ꝛ corpore ſtatim ſurre-
De priuilegijs eius. xerit.
Primo de peccati immunitate.
De peccati impoſſibilitate.
Utrum quolibet motu merebatur.
De puritate in ſummo.
Utrum hanc gratiam ſimul an ſucceſſiue
Qđ eſt mater dei. ſuſcepit.
Qđ eſt mater virgo.
Qđ eſt virgo virginum.
Qđ eſt mater matrum.
Qđ eſt mater omnium.
Qđ eſt ſtella maris.
Qđ eſt porta celi ꝛ feneſtra eiuſdem.
Quomõ differt porta celi ꝛ feneſtra eius.
De cõmunicatione paſſionis chriſti.
Utrum in paſſione ſimul habuerit ſum-
mum gaudium ꝛ ſummum dolorem.
De gaudijs eius in paſſione.
In filij dei conceptione.
In natiuitate.
In paſſione.
In reſurrectione.
In aſcenſione.
In ſui aſſumptione.
Determinationes predictorum.
Qđ eſt ſuper omnem creaturam in quar-
tam hierarchiam exaltata.
Qualiter habuerit proprietates omnium
De ꝓprietatibꝰ ꝑme hierarchie. angeloꝝ
De ſecunda hierarchia.
De ſuprema hierarchia.
Qđ eſt regina miſericordie.
Recapitulatio priuilegiorum et additio
De ſufficientia priuilegiorum. trium.
Qualiter gratia plena.
Epilogus. Quid nobis ex illa plenitudi-
De dominus tecum. ne venit.
De benedicta tu in mulieribus.
Qualiter eius bñdictio oĩm bñdictões cõ
De benedictione diei ſeptime. ꝑhẽdat.
De benedictione Ade ꝛ eue.
De benedictione Jacob.
De benedictione Jude.
De benedictione Zabulon.
De benedictione Yſachar.
De benedictione Dan.
De benedictione Gad.
De benedictione Neptalym.
De benedictione Aſer.
De benedictione Joſeph.
De benedictione Beniamin.
De benedictione Balaam prima.
De benedictione eius ſecunda.
De benedictione eius tercia.
De benedictione eius quarta.
De benedictionibus datis populo a mo-
De benedictione Ruben. yſe.
De benedictione Jude.
De benedictione Leui.
De benedictione Beniamyn.
De benedictione Gad Joſeph.
De benedictione Dan Gad.
De benedictione Neptalym.
De benedictione Azer.

De benedictione omnium ſimul ⁊ ſufficientia eius.
Benedictus fructus ventris tui.
Quid hec benedictio fructus importat.
Utrum omnes benedictiones predictas includat.
De ſufficientia ⁊ differentia earum q̄ ponuntur in illa ſalutatione.
De ipſius turbatione.
De cogitatione.
De timoꝛe.
De verecundia.
Si chꝛiſtus eam habuerit.
De inueniſti gratiaꝫ. ⁊ ſi meruit mater dei fieri.
De apud dominum.
De conceptione pꝛimo.
De quo tanq̄ꝫ de efficiente.
De quo tanq̄ꝫ materia.
De modo concipiendi.
Quanto tempoꝛe fuit in vtero.
Qualiter egreſſus.
Utrum in conceptione habuerit delectationem.
Utrum in portando grauitatem.
Utrum in pariendo doloꝛē vel delectatōꝫ
De hoc quod dicit in vtero.
De hoc nomine Jeſus.
Quis impoſuit.
Quando inſtitutum fuerit.
Cui conueniat illud nomen.
De hoc hic erit magnus.
De hoc ⁊ filius altiſſimi vocabitur.
De hoc dabit ei dominus deus ſedē dauid patris eius.
De hoc regnabit in domo iacob ineternū
Utrum dominus inquantū homo ſit rex angeloꝛum ⁊ eccleſie militantis.
De hoc quomodo fiet iſtud.
De hoc quoniam virum non cognoſco.
De hoc ſpiritusſanctus ſuperueniet.
De hoc ⁊ virtus altiſſimi.
De hoc quod enim naſcetur ex te ſanctuꝫ vocabitur filius dei.
De hoc ecce elizabeth.
De hoc non erit impoſſibile apud deū omne verbum.

Et ſic eſt finis tituloꝛum et queſtionū.

Miſſus eſt angelus Gabꝛiel.

RImo queritur an neceſſe fuerit hanc miſſionez eſſe. Et videt̃ ꝙ nō. Inter quecūqꝫ diſtantia ē nulla. nulla nccīa ē miſſio. ſed inter deū et btiſſimā nulla eſt diſtantia. ergo nulla debuit interuenire miſſio. mīoꝛ patꝫ quia deus fuit cum beata virginē ꝑ ſuam eſſentiā. potentiam ⁊ pꝛeſentiā ſicut ī creaturis eſt generaliter. ⁊ ꝑ inhabitantē gratiam ſicut in ſanctis eſt ſpecialiter. ergo cū omnimoda affuit gratia nullo modo defuit gratia. ergo nulla miſſio poſſibilis fuit. Item omnis miſſio eſt ꝑ mediuꝫ. ſed inter ipſam ⁊ deum nullum fuit mediū. ergo nulla eſt miſſio. minoꝛ patet. quia ipſa fuit digniſſima creaturaꝝ. vtputa regina angeloꝛum ab eterno electa ⁊ confirmata iuxta illud. Ab initio ⁊ añ ſecula ⁊c. Tercio miſſus eſt pꝛopter indigentiaꝫ. ſed hic nulla fuit indigentia miſſionis. ergo nulla miſſio. minoꝛ patet. Deus em̄ non indiget nūcio qui eſt vbiqꝫ totus pꝛeſens. Beatiſſima virgo etiam non indiguit nuncio quia immediate poterat accipere a domino. Itē quarto. nuncius pꝛius accipit nūciatum qꝫ ille cui mittitur. ergo ſi fuit nunciatio. hic pꝛius deſcendit illuminatio ad angelum qꝫ ad virginē. ergo deſcendit inoꝛdinate. quod eſt contra beatum dioniſium dicentē. Lex quidem deitatis ſacratiſſima hec ꝑ pꝛima ſecunda ad diuiniſſimā reducere lucem ſuam. vult em̄ ꝑ vtrunqꝫ liberum arbitriū vtriuſqꝫ hierarchie. ꝙ q̇cquid defluit ad inferioꝛes influit ꝑ ſuperioꝛes ⁊ nō econuerſo. Itē quinto. Beatius eſt dare qꝫ accipe. ergo beatioꝛ ē dans inq̄ꝫtum dans qꝫ recipiens. ergo nuncius beatioꝛ fuiſſet beata virgine. Iteꝫ ſexto. Sicut ſe habet finis ad finē ita id quod ē ad finē ad id quod ē ad finē. Si ergo nūciatū eſt ſupꝛa nūciatū ꝑ altius impꝛopoꝛcionabiliter. ⁊ nūcius ſupꝛa nūciū impꝛopoꝛcionabiliter. ⁊ ille nūciatōes fiebant ꝑ angelos. ergo iſta debebat fieri ꝑ ſupioꝛem omniuꝫ angeloꝝ. ergo deus debebat iſtā reuelatiōem facere ꝑ ſeipm̄. Septimo arguitur. Maius eſt dare eſſe matrē dei qꝫ dare fidem ſpeꝫ vel caritatē. qꝛ illud includit

iſtud in ſe. ſed illud oꝑatur xp̄s ſine miſte
rio creature ꝑ ſe ⁊ min⁹ ē. ergo ⁊ illud quod
maius ē. Octauo arguiť. ꝓphia p̄deſti-
nationis impleť ſine noſtro libero arbitrio
vt dicit glo. ſuꝑ Math. ſed hec nūciatio ď
ꝯceptōe filij dei ē ꝓphetia p̄deſtinatiōis. g̊
illa nō dependet a libero arbitrio g̊ nūcia-
tio nō fuit nccīa ꝓpter cōſenſuꝫ btīſſime v̄
ginis. Ex his g̊ videť ꝙ nō fuit neceſſaria
annūciatio. In oppoſitū arguiť. alij ſan-
cti ſunt nūciati. g̊ ⁊ xp̄s debuit nūciari. Itē
nō eſt aliquod laudabile niſi ꝯſtitutū ali-
quo mō in libero arbitrio. ſed fieri matreꝫ
dei eſt laudabiliſſimū. ergo fuit neceſſaria
miſſio vel nūciatō ꝓpter cōſenſuꝫ liberi ar
bitrij. Itē in contractu matrimonij requi-
riť liberum arbitriū in ꝑſona copulanda.
ergo i iſto ſummo matrimonio debuit cō-
ſenſus beatiſſime v̄ginis requiri. g̊ ad hoc
neceſſaria fuit miſſio vel annūciatō. Itē
clamdeſtinū minuit iura et priuilegia ma
trimonij. ſed iſtud matrimoniū i nullo de
buit eſſe diminutū. ergo nō debet eſſe clā-
deſtinū. ergo neceſſaria fuit nunciatio.

Oncedim⁹ ꝙ ꝯgrua ⁊ neceſſaria fu
it iſta nūciatō ꝓpter quatuor. ꝓpť
dei honoratiōeꝫ. angelice dignita
tis oſtenſionē. beatiſſime virginis cōmen-
datōeꝫ. ⁊ ad noſtrā vtilitatē. Deus hono-
rabať i iſta ānūciatiōe tripliciter. q̄ꝫtuꝫ ad
potentiā. q2 angelos habuit in miſtros. q̄ꝫ
tum ad ſapientiā. in eo ꝙ modus liberatō
nis noſtre modo ꝑditionis noſtre directe
obuiauit. ſ. in eo ꝙ virginē docuit ꝑ ange-
lum ſicut angelus virginē decepit. q̄ꝫtū ad
bonitatē in eo ꝙ ď cōtingentibus nihil o-
miſit i om̄i eo quod ad honorē matris ſue
neceſſe fuit. Cōgrua ergo fuit ad dei hono
ratōem. nccīa etiā fuit ad angelice dignita
tis oſtenſionē que ſimiliter oſtendiť in tri
bus. Primo q2 angel⁹ hic ſuū officiū nū-
ciādo exercuit. Scd̄o ꝙ ſummi ſecreti cō-
ſcius fuit. Tercio q2 ſummā btītudinē ho
mi nūciauit. Fuit etiā ad btīſſime v̄ginis
ꝯmendatiōem neceſſaria que etiā i tribus
cōſiſtit. Uirtus em̄ v̄ginis manifeſtať. me
ritū eius augmentať. intus et extra illumi
nať. ⁊ vnūquodq3 illoꝝ triplicať. Manife
ſtať em̄ v̄tus eius hūilitatis i turbādo. vir
tus diſcretiōis i querēdo. ⁊ v̄tus fidei i cō-
ſentiendo. meritū eius augmentať i trib⁹.
i credendo nūcio. in conſentiendo nūcia-
to. in humiliādo ſe deo. int⁹ ⁊ extra tripli
ter illuminať. i potētijs p̄mis. medijs ⁊ vl
timis. In primis. i. ſenſualitate ꝑ allocuti
onē ⁊ reſpōſionē. i medijs ꝑ imaginatiōꝫ ⁊
cognitōem. i vltimis ꝑ internā inſpiratōꝫ
⁊ ſic annūciatio fuit vtilis ad v̄ginis ꝯmē
datōem. Fuit etiā nccīa ad noſtrā vtilita-
tē. ad hāc quoq3 tripliciter. ad fidei confir
matōem. ad deuotōis accenſionē. ad actu
um informatiōem. Fides nr̄a cōfirmať in
eo ꝙ origo ⁊ exordiū ꝓceſſus nr̄e redēpti-
onis ſeriatim ⁊ ordinate deſcribiť ⁊ ſcī euā
gelij teſtimonio roborať. Deuotio accēdiť
eū toti humano generi mediante btīſſima
v̄gine ꝑfecta pax ⁊ recōciliatō nūciatur et
hūana natura deo abiecta ⁊ angel' inimi-
ca. a deo etiā prior ꝑ angelū ſalutať. i hac
annūciatiōe act⁹ nr̄i informanť ꝑ id qd̄ be
atiſſima v̄go geſſit qn̄ ad ipaꝫ angelus ve
nit. ⁊ ꝑ id qd̄ rn̄dit angelo. et ꝑ id qd̄ poſt
receptiōem plenitudis gratie fecit elegātiſ
ſime inſtruimur q̄liter audita debem⁹ con-
ſeruare. q̄liter nos debeam⁹ ad recuperan-
dam gratiā p̄parare. qualiter recuperataꝫ
gratiā augmentare. qualiter augmentatā
conſeruare. Et ſic patet ad que ⁊ ad q̄d ne
ceſſaria fuit iſta nunciatio.

Unc g̊ reſpōdendū eſt ad obiecta
Primo ad id quod diciť obijcien
do ꝙ miſſio ē diſtantiū. dicēdū ꝙ
diſtare ꝯm ꝙ diciť ꝑ oppoſitōem ad inha
bitandū ꝑ gratiaꝫ tūc cōtingit ſimul ineſſe
cū inhabitatore reſpectu diuerſaꝝ gratiaꝝ
ita ꝙ de⁹ inhabitat ꝑ hāc gratiaꝫ. diſtat tn̄
q̄ꝫtū ad aliā. vnde licet de us inhabitaret v̄
ginē ꝑ gratiā. diſtabat tn̄ ꝑ corꝑalē p̄ntiaꝫ.
Ad aliud quod obijciť. miſſio ē ꝑ mediuꝫ
dicendū ꝙ eſt mediuꝫ dupliciter accipe in
oꝑatione. Uno mō ꝯm ꝙ mediū accipit a
primo. ⁊ influit vltimo. ⁊ habet rōem mo-
tiui reſpectu vltimi vt diciť in. v. phiſicoꝝ.
vt mediū ē in qd̄ primū mutat mutās. ⁊ ta
le mediū nobilius ē. Ultimo ſicut ſunt in
telligētie apud ph̄os aut angeli apud the
ologos. Alio mō eſt mediū vt ꝑ qd̄ tāq3 ꝑ
inſtrumētū ē oꝑatio. Et hoc mediū qn̄q3 ē
agētis ad agenduꝫ. ⁊ qn̄q3 recipiētis ad re
cipiendū. ⁊ hoc mediū nō ē dignu⁹ vltimo.
ſicut ſecuris aut nūcius. Primo mō ange
lus fuit mediū q̊ ad illuminatōꝫ ſenſitiuā
ꝯm quā angelus fuit ſuꝑior beatiſſima v̄-
gine ⁊ nūciato xp̄o homine ſicut intellecti
uū ⁊ ſenſitiuū. Scd̄o mō angelus fuit me
diū quo ad illumiatōꝫ intellectiuā inq̄ꝫtū

mouebat ⁊ mediabat beatiſſimā virginē;
illuminatōe ſenſitiua. ſed ipā; illuminatō
nē intellectuā deus p ſe infūdit mediante
intelligētia. Ex his p; ſolutio vſq; ad vlti
mū argumentū quo obijcit q ꝓphetia p-
deſtinatōis ſine noſtro libero arbitrio im-
plet. qḋ ver; ē ſine noſtro libero arbitrio o-
perāte. ſ; nō ſine libero arbitrio ꝯſentiēte.
qḋ obijcit ḋ idigētia ſolutū ē i diſtinctiōe.

Oſt hec querit p quē nunciū ꝯue-
niebat fieri hāc annūciatōem. ⁊ vi
det q p hominē. Tribus em̄ mo-
dis notificat incarnatō. Primo p ꝓpheti
am verbalē vel realē. Secundo p annūcia
tionē. Tercio p digiti demonſtratōem. ex-
trema fiebāt p hominē ergo ⁊ media. quia
media ꝑticipāt naturā extremoꝝ. Itē an-
gelus nō ordinat medius inter hominē et
hoīem cu; ſit ſup hominē. ergo ſi extrema
fiebant p hoīem ergo ⁊ media. Ite; lex ⁊ ꝓ
phete vſq; ad Johannē durarūt. qui fuit
ꝓpheta ꝓphetādo. ⁊ plus q̄ ꝓpheta in de
mōſtrādo. ḡ quicqd ē citra demonſtratōe;
erit ꝓphetatō. ſ; annūciatō erat citra. ḡ de
bebat fieri p ꝓphetā. ⁊ ergo p hoīe;. In op
poſitū huius arguit. nullus hoīm fuit bea
tiſſima virgine ſupior. ſed inferioris ē reci
pere a ſupiori. ergo ipa nō debuit illumi-
natōem accipe ab aliquo hoīe. Itē iſta bea
titudo que annūciat immediate btiſſime
ꝟgini in ipa ⁊ p ipā; annunciat toti gene
ri humano. ergo hō fuit loco recipiētis. er
go nō debuit eſſe hō nūcius. Itē officium
hoīm ē recipe ⁊ angeloꝝ nūciare ergo ⁊c.
Ex his p; q homo nō debuit eſſe nūcius.

Idet aūt q angelus debuit eſſe nū
cius. Ordinarie em̄ ⁊ regulari illu
minatōes deſcendūt a ſupioribus
ad inferiora. ſed humana natura ē conſti-
tuta ſub angelica. ergo hec debuit illumīa
ri ab illa. Itē Dyonſius. phs dicit q aīa
ē ſuba intellectual' illuminationū a prima
cā deſcēdentiū vltima relatōe ꝑceptiua. er
go illuminatō deſcēdit a deo ad angelos.
ab angel' ad homines. ergo iſta illumina-
tio fiebat p angelū. Itē angeli ſunt qui ſin
gulis p̄ſunt hominibus ⁊ pferunt aut ve[illegible]
pficiunt. ⁊ ſunt immediate p̄lati hoīm. ſed
denūciatiōes ⁊ illuminatōes deſcēdūt a p̄
latis i ſubditos. ergo videt q p angelū ꝟ
gini deputatū debuit fieri iſta annūciatio
Itē eccl'aſtica hierarchia immediate ordi
nat ad celeſtē ſupra ſe. ergo ſupmū i eccle-
ſiaſtica erit ad infimū i celeſti ordīatū im
mediate. ſed btiſſima virgo ē ſupremū i ec
cl'aſtica. ergo debuit illuminatō; recipe ab
infimo i celeſti hierarchia. Ite; p totū euā
geliū appellat angel9. ⁊ ita videt q fuit an
gelus. In oppoſitū hui9 arguit. illumīato
res ſunt ſupiores eis quos illuminās ſicut
vult Dyoni. p totū. ſed angeli nō fuerūt ſu
piores btiſſima ꝟgine. ergo angel9 nō debu
it ipā; illumīare. Ite; quis ē iſte qui venit
de edom ⁊c. vbi dicit Hiero. q hec queſtio
eſt i ꝑſona minoꝝ angeloꝝ ignorantiū mi
ſteriū incarnatōis. ſed ſi ignorauerūt ergo
nō nunciauerūt. Ite; alibi. volauit ad me
vn9 de ſeraphin. ſi ergo de maiorib9 fuit vn9
qui ꝓphetā ad ꝓphetandā incarnatione;
purgabat nequaq̄ de minorib9 eſſe debuit
qui ipſam incarnatōem nunciabat.

Idet inſup q fuit archāgelus. q̄a
nūcius ille fuit gabriel qui fuit ar
chāgelus vt eccl'a ſupponit. ḡ nun
cius iſte nō fuit angel9 ſed ad min9 archan
gelus. Itē Johes nūciatus fuit p archāge
lū. ergo ⁊ dns ad min9. Itē archāgeli ſunt
q̄ maiora nūciant vt dicit Bern. ſed illud
fuit maximū nunciatū. ḡ debebat fieri p ar
chāgelū. Itē Bern. Putamus his preeſſe
archāgelos qui ſunt cōſcij diuinoꝝ miſte
rioꝝ qui nō niſi ob precipuas et maximas
cauſas mittunt ex quibus ille archāgelus
magnus gabriel miſſus legit ad mariam
ob cauſam qua vtiq; maior eſſe nō poteſt
Itē cuiuſcūq; eſt officiū aliquod ꝓpriū;
illius eſt in illo officio primū. medium et
vltimū. Sed archāgeloꝝ officiū ē reuela-
tio ſecretoꝝ. ergo ⁊ iſta reuelatōne ſumma
ſecretoꝝ ꝑtinebat ad illorum officium.

Idet autem q nuncius ille debe-
bat eſſe de pricipatibus. Dicit em̄
Bernhardus q principatus ſunt
quorum virtute ⁊ moderamine ⁊ ſapiētia
omniū que in terra ſunt conſtituit princi-
patus ⁊ regit ⁊ limitatur ⁊ transfert. muta
tur ⁊ nunciat. ſed hic nunciabat mutatio
regni ⁊ ſacerdotij. ⁊ electio principis tene
brarum. ergo debuit fieri p principat9. Itē
ſm Dyonſiū angeli ſunt qui ſingulis ho
minibus p̄ſunt aut preficiunt. archange-
li qui gentibus. principatus qui principa
libus. ergo cum beatiſſima virgo nobiliſſi
ma fuerit princeps ei debuit fieri reuelatio
p principatus. Ite; videt p ꝓprietates pri
cipatuum quas ponit Dyonſius dicens

Manifeſtat autem ipſa celeſtiū principatuum illud dei ōmiter principale ⁊ ductiuū cū ordine ſacro ⁊ principalib⁹ decētiſſimis virtutibus ⁊ ad ſuꝑ principale principiū eas vniuerſalit̄ ꝯuerti. Et al's. Hierarchie ducere ad ipm̄ primū q̄ntū poſſibile ē formare ꝑncificū principiū. ſed ī hac annūciatiōe ducebat̄ btiſſima ỽgo hierarchice ad ſuꝑ pncipale pncificū pricipiū quātū poſſibile fuit. ḡ debebat fieri ꝑ pncipat⁹

Jdetur autē ꝙ adhuc ſuꝑioꝛ debeat eſſe. ſ. de poteſtatibus. Poteſtates ſunt vt dicit Bernhardus. quaꝝ virtute poteſtas tenebraꝝ comprimit̄. Hec autē poteſtas principiū tenebrarū maxime comprimebat. ergo debebat fieri ꝑ poteſtates. Item gloſa dicit ſuꝑ miſſus ꝙ ideo Gabriel fortitudo dei dicitur q: illum nunciabat qui ad debellandū dyabolum veniebat. hoc autē eſt poteſtatuū ergo fieri debuit ꝑ poteſtates.

Jdet̄ etiā ꝙ debuit eſſe de virtutibus. Dicit em̄ Bernhardus. Virtutes ſunt quaꝝ nutu vel opere ſigna ⁊ ꝓdigia fiunt. Iſtud aūt fuit oīm miraculoꝝ miraculoſiſſimū. ergo debuit fieri per virtutes. Item vna ꝓprietas virtutuꝫ eſt ſcd̄m Dyonyſium largitas ad inferiores. hic aūt annunciabat̄ maxima largitas quia plenitudo gratie.

Jdet̄ autē ꝙ debuit fieri ꝑ dn̄ationes ⁊ hoc ꝑ ꝓprietates ipis aſſignatas a Dyoniſio. que ſunt liberalis ſeueritas. minutiue ſeruitutis ſuperioritas nullius ſubiectionis egeſtas. diſſimilitudinis immunitas. dominandi ordinata poteſtas. omnia iſta exercebantur in opere incarnationis. vbi nos deus ſue gratie liberalitate ⁊ ſue paſſionis ſeueritate ab indigentia. ſeruitute dyaboli ⁊ peccati liberauit. ⁊ in libertate filioꝝ dei adoptauit. ⁊ ab omni cōtagione diſſimilitudinis culpe et pene emundauit. ⁊ nos ſibi in regnū ⁊ ſacerdotiū ordinauit. ergo iſta annunciatio debebat fieri ꝑ dominationes.

Jdet̄ etiā ꝙ ꝑ thronos debuit fieri. Et ptꝫ ꝑ ꝓprietates thronoꝝ a dyoniſio poſitas. que ſunt celſitudo regni circūdatio ſtabilis collocatio. regni ſuſceptio. regni delatō. familiaris apertio. Vn̄ dyonyſius dicit. Ipſa altiſſimarū cōpactaꝝ ſedilū oīm diligētia exalt. ti ignominia ſubiectōis ⁊ ad ſummū ſuꝑ mundane ſurſum ferēs ⁊ omi extremitate ineffabiliter ī ſubtiliſſimū ⁊ vere excelſuꝫ totis viribus immutabiliter ⁊ ſtabilit̄ collocatū ⁊ diuini ſuꝑaductus ī omi impoſſibilitate ⁊ immortalitate acceptū deiformiter ⁊ familiariter ī diuinas ſuſceptōes aptū. Hec autē oīa cōpleta ſunt ī beatiſſima virgine qn̄ celſioꝛ omibus creaturis ipm̄ deū vti ſui gremio circūdedit ꝑ quod ſe ⁊ nos ī eterni regni ſolio collocauit. ⁊ regē glorie quē in ſe ſuſcepit ꝑ totū mundū coīcauit. ⁊ tanq̄ familiariſſima mediatrix totū mundū ſibi recōciliauit. ⁊ ꝑ quā tanq̄ ꝑ ꝯuenientiſſimū ſibi mediū oē bonū ſibi effluxit. ⁊ oē genus hoīm ꝑ ſe tanq̄ ꝑ portā celi ad ſummā familiaritatē dei patris introduxit. ⁊ ꝑ hoc quod ipm̄ deū cū homine familiariſſime in vnā ꝑſonam cōiunxit. Hec aūt omnia annunciant̄ ī iſta annūciatōe. ḡ ꝓpriiſſime debuit fieri ꝑ thronos.

Jdet̄ aūt ꝙ debebat fieri ꝑ cherubin. vt patet ꝑ ꝓprietates poſitas a btō Bernhardo qui dicit. Putemus cherubin ex ipo ſapientie fonte ex ore altiſſimi haurientes et refluentes fluēta ſciētie vniuerſis ciuibus ſuis. Cū ergo hic annunciatur prima repletio fontis qui creuit in fluuiū magnū ⁊ maximū. cuius impetus letificat ciuitatē dei. vtpute plenus gratia ⁊ veritate. De cuius plenitudie omnes accepimus. imo ipſe filius dei qui eſt virtus ⁊ ſapiētia dei in quo ſunt oēs theſauri ſapientie ⁊ ſcientie dei recōditi. Manifeſtū eſt ergo ꝙ hec annunciatio ꝑtinet ad cherubin. Itē videt̄ ꝑ ꝓprietates a beato Dyonyſio poſitas que ſunt in circuitu eſſe reductiua. actiua ⁊ exēplatiua. In circuitu q: ad totuꝫ quod ē intrāt. reductiua vt ad dn̄m tendāt. actiua vt ad eū incedat Exemplatiua vt ſcd̄m ſuum exempluꝫ hoc faciant. In hac aūt annūciatōne beatiſſima virgo ita in circuitu fuit ꝙ magis coniūgi deo niſi deus fieret nō poterat. Reductiua etiā fuit que oēm creaturā q̄ ꝑ peccatū cecidit ī priſtinū ſtatū ducit ⁊ reducit ꝫ in hoc actiua fuit. q: illū genuit q̄ omnia regenerauit ⁊ reduxit. Itē actiua fuit. quia ex ipſa ⁊ ꝑ ipſam ⁊ in ipa quicquid de⁹ creauit ⁊ recreauit. quonia omniū bonoꝝ eſt mater. Eſt ⁊ exemplatiua que omnis pulcritudinis ⁊ innocentie ſpeculum ad primā pulcritudinē dirigit. ⁊ omnes aberrātes vt ſtella maris ad portuꝫ reducit. Hec

autem omnia hic annunciabant̃·ergo vi-
det̃ ꝙ ad cherubin pertinebat·

Idet̃ etiã ꝙ ſeraphin ꝑ ꝓprietateſ
poſitas a beato Bernhardo q̃ di-
cit· Putem⁹ ſeraphin ſpũs totos
igne diuino ſuccẽſos ſuccendere vniuerſa.
Beata autẽ virgo igne ſancti ſpiritus ita
totaliter fuit ſuccenſa vt flamma ignis om
nẽ etiam fontem libidinis extingueret· et
ipſis ſolẽ iuſticie intra ſe continens totum
mundũ illuminaret. ⁊ ad dei amorẽ atten
deret· Cũ ergo iſta fuit ꝓprietas ſeraphin
videtur ꝙ iſta annũciatio ꝑtineat ad ſera
phin. Itẽ hoc videt̃ ꝑ ꝓprietates aſſigna-
tas a beato Dyoniſio q̃ dicit. Prima igi-
tur celeſtiũ hierarchiarũ ex ipſis excelletiſ
ſimis eſſentijs ſanctificat̃ ordinẽ habens
omnibus altiorẽ. hoc ẽ circa deũ immedia
te collocatũ. ⁊ primo oꝑantes theophanie
oꝑationes in eã tanꝙ in ꝓximã principa
liter deferunt̃. ⁊ ita immobile eoꝝ ſemper
circa diuina ⁊ inceſſabile ĩ acumẽ et cali-
dũ et ſuꝑ feruidũ intẽte ⁊ forſan intime in
flexibilis ſꝑ motionis ⁊ ſuppoſitoꝝ redu-
ctiue et actiue exemplatiue tanꝙ recalifi-
cãs illa ⁊ reſuſcitãs illa in ſimilitudinẽ ca
liditatem et igneitatẽ· Celitus etiã holo-
cauſtũ purgatiuũ et circũuolatũ et inexti
guibile habentẽ. et ſic ſꝑ luciformẽ ⁊ illumi
natiuã ꝓprietatẽ omnis tenebroſe obſcu-
rationis ꝑſecutricẽ et manifeſtatricem. Il
la autẽ ſumma ꝑfectio caritatis que hic de
ſcribitur ad deũ aſcendendo ·et ad ꝓximũ
deſcẽdendo completa fuit in beatiſſima v
gine in hac annũciatione. ergo manifeſtũ
eſt ꝙ debuit fieri ꝑ ſeraphin.

Tẽ videt̃ ꝙ omnes tres primi or-
dines debebãt mitti· Prim⁹ enĩ or
do nomẽ habet a caritate· ſecũd⁹ a
cognitione· tercius a poteſtate. ſed hec om
nia hic ĩ ſummo mõſtrant̃. ergo debebat fi
eri ꝑ omnes tres. minor patet ꝑ Johannẽ
damaſcenũ qui dicit· Magnũ circa ipſũ
antropie. i. amore hominũ clemẽtie pela-
gus demõſtrat̃. Ipſe enĩ ꝯditor et dñs eaꝝ
quã ꝓprio vel pro primo plaſmate fecit re
fectione et oꝑe magiſter fuit. et hoĩem quẽ
inimicus bonitatis ſpem decepit carniſ ꝓ
bleumate decipit̃ et mõſtrat̃· ſimiliter bo-
nitas et iuſticia. i. ſapia et potẽtia dei. nam
bonitas quidẽ. quia nõ deſpexit ꝓprij plaſ
matis infirmitatẽ. ſed in ipſo cadẽte viſce
ra eius cõmota ſunt. et manũ porrexit iu-

ſticia. quia homine victo nõ aliã fecit vin-
cere naturã· neꝙ vi eripuit hominẽ ex mor
te· ſed quẽ quondã ꝑ peccatũ in ſeruitutẽ
redegit mors· hunc bonus et iuſtus victo
rẽ fecit rurſus et ſimile ſimili ſibi reſaluа-
uit. et quod ad ꝓportõem erat difficile ſa-
piẽtia fecit ſolutõem valde decentiſſimã.
ergo cũ hic annunciet̃· ĩ quo oĩm iſtoꝝ tri
um ordinũ demonſtrat̃ proprietas· videt̃
ꝙ omnes tres ordines debebant mitti·

Idet̃ aũt ꝙ omnes angeli debe-
bãt mitti· quia ſicut ſe habet nun-
cius ad nunciantẽ et recipiens ad
recipientẽ· et negociũ ad negociantem· ita
debet ſe habere nuncius ad nuncium· ſed
oĩa alia hic fuerunt in ſummo· ergo et ra-
tio nuncij debuit hic eſſe ĩ ſummo· minor
patet· nõ enĩ maior potuit eſſe nũciãs deo
nunciãte· nec maior recipiens illa recipiẽ
te que fuit ſuprema in eccleſia militante·
et negociũ nõ potuit eſſe maius et magis
arduũ. nec vtilitate vel dignitate nec noui
tate· ergo ſi omnia alia fuerunt hic in ſum
mo· et rõ nuncij debuit hic eẽ ĩ ſummo. ſed
rõem ſummi augmẽtat pluralitas Solen
nius enĩ ẽ mĺtos mittere et magnos ꝙ v-
nũ quẽlibet· Quãto ergo plures nũcij ſunt
magni et ſolẽnes tãto plus ſolennizat̃ an
nunciatio. ergo ſi totum debet eſſe ĩ ſum-
mo oportebat ꝙ omnes mitterentur·

Idetur autẽ ꝙ adhuc ſuperior nũ
cius eſſe debuit ſcilicet ſpiritus ſcꝫ
increatus. Hic enĩ annunciat̃ effe
ctus ſumme bonitatis. bonitas autẽ ap ꝓ
priatur ſpiritui ſancto. ergo debuit fieri ꝑ
ſpiritum ſanctum· Item iſta conceptio q̃
hic annunciatur attribuitur ſpiritui ſan-
cto· Dicitur enĩ conceptus de ſpiritu ſan-
cto. licet tota trinitas ſit operata iſtã con-
ceptõem· ergo mitti debuit ſpiritusſanct⁹.
Itẽ ad repletõem apoſtoloꝝ mittebat̃ ſpi
ritusſanctus· ergo multo dignius ad ple-
nitudinẽ beatiſſime virginis·

Idet̃ etiã ꝙ debuit mitti filius· Fi
lius enĩ vt dicit Aug· qui eſt ſapiã
mittit̃ cũ cognitõ de ſpũalib⁹ dat̃
hic autẽ ipſa ſapiẽtia per ſeipſam totaliter
infundit̃. ergo filius mittebatur·

Idetur autẽ ꝙ pater debuit mit
ti. Patri enĩ appropriat̃ ſumma po
tẽtia q̃ hic manifeſtat̃ ĩ ſummo· er
go pater mitti debuit. minor pꝫ· Magiſ enĩ
manifeſtat potentiam recreatio ꝙ creatio

licet vtrunq̨ ſit nihilo. quia in ſuꝑiorem ⁊
in ꝑfectiorē ſtatū ordinat̃ recreatio q̨ crea-
tio. Itē ī figura huius incarnationis legit̃
ꝙ dixit Samſon patri ſuo. Uidi mulie-
rē de filiabus philiſtijm · hãc queſo accipe
mihi in vxorē · ⁊ infra. Deſcēdit inquã pa-
ter eius ad mulierē. ⁊ fecit filio ſuo grãde
conuiuiū. Si ergo pater deſcēdit ad acci-
piendū filio ſuo vxorem videt̃ ꝙ pater ſit
miſſus ad annunciandū incarnationem.

Uod autē tota trinitas mitti de-
buit videt̃ ꝑ auctē Damaſceni ſuꝑ
poſitã. ꝙ in incarnatione monſtra
batur potentia. ſapientia ⁊ bonitas. pote
ſtas ſimul · ⁊ illa appropriant̃ tribus ꝑſo-
nis. ergo tres perſone ſimul debebant mit
ti. Item videtur ꝑ ipſum euangelium vbi
dicit̃. Spiritusſanctus ſuꝑueniet in te et
virtus altiſſimi ⁊c̃. In quibus verbis om
nes perſone tanguntur. ꝑ virtutē filius. ꝑ
altiſſimū pater. ſpiritusſanctus ponit̃ ī lit
tera. Item in annunciatione yſaac que fu
it figura iſtius annunciatōis dicit̃ ꝙ ap
paruerunt tres viri. i. tres angeli in ſpecie
viroꝝ. ꝑ quos dat̃ trinitas intelligi. qꝛ di
cit̃ ꝙ tres vidit ⁊ vnū adorauit · ⁊ ibi ꝯmi
ſcuit Sara tria ſata . i. deitatē. animã ⁊ cor
pus. ergo trinitas fuit miſſa ad annunciã
dum incarnatōem.

D hoc ſoluētes dicim⁹ ꝙ ī hac an
nunciatōe triplex miſſio fuit ⁊ eti-
am triplicis miſſionis rō. vna filij
ſcđa ſpūſſancti · tercia angeli · Filij eſt du-
plex. vna qua mittebat̃ in carne. ⁊ illa ē in
carnatio. Alia eſt qua mittebat̃ in mentē ·
⁊ illa ē interior mētis illuminatio btīſſime
virginis ad intelligendū ⁊ conſentienduz
verbis angelicis · miſſio ſpiritusſancti fuit
ibi plenitudinis gratie īfuſio . i. ſumma v̾
tutū gratuitaꝝ. ꝓut in pura creatura eē po
tuit ī via ꝑfectio. miſſio angeli fuit ibi inti
matiōis. quia ipſa debebat eſſe mater dei ·
⁊ ideo cōgruebat miſterialis ⁊ exterior ad
ſenſum delatio. Unde angelus nō fuit il
luminator ſed illuminatōnis interioris ex
terior delator ⁊ reuelator. Illi⁹ aūt itelligē
tie cui⁹ op⁹ ē ī viſiōe de⁹ trinitas ꝑ ſe fuit īſpi
ratrix ⁊ interꝑtatrix ſic ⁊ nūciati inuētrix ·
Solutōes ad oīa capitula predicta.

Is habitis re
ſpōdem⁹ ad obiecta · ꝯcedētes
ꝙ filius mittebat̃ ſm qđ di-
ctū ē. ⁊ ſpūſſanct⁹ mittebat̃ ſm qđ dictū ē.
Pater autē nō mittebat̃ q̨tuz ad incarna
tionē. licet bñ aliqđ appropriabile ſit patri
ī incarnatōe. In conditōe nãq̨ ad miſſio
nē alicui⁹ ꝑſone tria exigunt̃ · Primū eſt ꝙ
aliquis effectus ſit ī creatura a tota trini-
tate · Scđm ē ꝙ ille effectus ſit appropria
bilis illi ꝑſone. Terciū ē ꝙ manifeſtet̃ pro
ceſſio illi⁹ ꝑſone ab altera. Et ſic pꝫ ꝙ pa-
ter nō mittit̃. ꝓut mitti ē idem ſm Aug. qđ
cognoſci ab alio eſſe. pater autē nō eſt ab
alio · eadeꝫ rōne tota trinitas mitti nō de-
buit. qꝛ ſequit̃ · ſi trinitas mittit̃ ergo pater
mittit̃. Cōcedimus ergo rōnes que ꝓbant
ꝙ homo nō debuit eſſe nūcius. nec obſtat
ꝙ lex ⁊ ꝓphete vſq̨ ad Johannē durarūt
Iſta em̄ annūciatō nō fuit ad demōſtrati
onē iohãnis ordinata tanq̨ aliqđ mediū
Hec em̄ fuit nobilior illa tanq̨ finis et cō
plementū oīm reuelationū ⁊ appaſitionū
ꝑcedētū ꝓpter ꝑñtialē exhibitōem lumis ·
quod illuminat oēm hoīeꝫ venientē ī hūc
mundū · Et fuit cōpletior ī rōne illuminã-
di. qꝛ etiã intus ⁊ extra illumiauit luce ſue
deitatis mediãte q̄ teſtamēta noſtre mor-
talitatis accēdit. ⁊ oēs tenebras ꝓfugauit
Johis aūt demōſtratō lumē nō accendit ·
ſed ſemiortis ⁊ lippiētibus oculis ſolē di-
gito oſtēdit · nec iã quaſi ſecretū reuelauit.
ſed manifeſtū incredulis inculcauit. plus
ergo q̨ ꝓpheta dicit̃. nō ꝓpter nobilitateꝫ
reuelationis · ſed ꝓpter preſentiã lucis quã
nō futuram predixit · ſed preſentē demon
ſtrauit. Item concedimus ꝙ multi ange-
li non debeāt mitti · quia multitudo repu
gnat miſterij archano. Nō em̄ eſt archanū
quod multis eſt cognitū. nec eſt familiari
ter ⁊ amicabiliter intimatū quod prius eſt
multitudini reuelatū · Conſequēter conce
dimus ꝙ iſte angelus nō fuit de maiorib⁹
ſed fuit archãgelus. ⁊ hoc ī btīſſime virgi-
nis honoratōem · qꝛ ſi q̇s de ſuꝑiorib⁹ mit-
teret̃ ab ipõ illuminari crederet̃ · De mīo-
ribus ergo mittit̃ · vt oſtendat̃ ꝙ angelus
tm̄ eſt negocij miſterialis intimator ⁊ exte
rior delator · Deus em̄ ꝑ ſe negocij ē inuen
tor. ſalutationis dictator. intelligentie in
ſpirator. ⁊ mētis ad cōſenſum inclinator · ⁊
modi executōis expoſitor. Unde angelus
requiſitus de modo ad ſpm̄ſctm̄ tranſmi
ſit dicens. Spūſſanctus ſuꝑueniet ī te · et
virtus ⁊c̃. Nã ſicut btīſſima v̾go licꝫ ī alijs
hoc non ſit impoſſibile · nihil tñ interioris

illuminatõis accepit ab angelo. ⁊ vt hoc euãgeliſta ſignãter exprimeret ⁊ oẽm contra hoc opinionẽ remoueret ipm̃ q̃ reuera fuit archãgel⁹ ꝑ totũ euangeliũ nõ archangelum ſed angelum nominauit.

Oſt hec querit̃ i qua ſpecie angelus apparuit. Et videt̃ ꝙ i ſpecie ſerpẽtia. Dicit em̃ Beda qꝛ mors intrauit ꝑ feminã apte redit ⁊ vita ꝑ feminã. Si ergo cõgruebat ſimilitudinẽ aliꝭs ineſſe. ſ. vt femina eſſet principiũ ſaluatõis ⁊ principiũ ꝑditõis. mõ angelus fuit principiũ deceptõis ⁊ principiũ illuminatõis ergo ſi ſerpẽs fuit inſtrumentũ deceptõis. debuit eſſe inſtrumẽtũ illuminatiõis. g̊ angelus apparere debuit in ſpecie ſerpẽtina

Ideẗ aũt ꝙ apparere debuit i ſpecie colũbina. nã ꝯtraria contrariꝭs curant̃. ergo ſi deceptio fiebat per calliditatẽ ſerpentinã illuminatio fieri debuit ꝑ ſimplicitatem columbinam.

Idetur etiam ꝙ debuit fieri i ſpecie humana. alie em̃ apparitiões fiebant in ſpecie humana. ergo et iſta cuꝫ ſit complementũ ⁊ digniſſima omniũ aliaꝝ. Item inter animalia euangelica Matheus habet faciẽ hominis. ⁊ plura ſcripſit de incarnatione dei hominis. ergo ſpecies humana conuenit ad annũciatõꝫ incarnatiõis xp̃i homĩs. qđ cõcedim⁹.

Solutiones ad predicta dubia.

D obiecta autem ſoluentes dicimus. ꝙ in ſpecie ſerpẽtina nõ debuit eſſe illuminatio. qꝛ cũ illa nõ ordinat̃ ad illuminatõem ſed plus ad deceptõem cũ i deceptione ſpecies ſerpẽtina congruerit ꝑ ſe cõgruiſſima eſſet ꝑſuaſioni. q̇a vt dicit magiſter in ſententiꝭs. xxi. diſt. venit in ſpecie ſerpentina. qꝛ ſi ꝑmitteret̃ veniſſet in ſpecie columbina ⁊ infra. nõ ergo niſi ꝑ ſerpẽtem temptare ꝑmiſſus fuit dyabolus. vt ꝑ illud quod foris erat aſtutiaꝫ temptantis nõ aduerteret. ⁊ ſic feminã conuinceret. vnde Aug. Nõ eſt putandũ vt ꝑ quẽ temptaret eligeret. ſed cũ decipere cuperet nõ potuit niſi ꝑ quod poſſe al's ꝑmiſſus fuit. vnde accidit ꝙ ſerpens fuit inſtrumentũ deceptõis. nõ ergo eſſe debuit inſtrumentũ illuminatõis. Itẽ in ſpecie colũbe venire nõ debuit. Btiſſima em̃ ꝟgo ſenſibiliter ab angelo illuminari debuit. Illuminatõ autem ſenſitiua ad cognitõem fit mediãte locutione. g̊ mediũ illuminatõis debuit eſſe locutiuũ. ſed nullũ ſenſitiuũ ẽ locutiuuꝫ niſi ſolus hõ. g̊ debuit fieri in ſpecie hũana. vt ſicut nobiliſſimũ intellectiuũ erat qđ illuminabat eam interius vtputa de⁹. ſic etiã nobiliſſimũ eſſet ſenſitiuuꝫ quod illuminabat eam exterius puta homo.

Oſt hoc querit̃ in quo ſexu. videt̃ ꝙ in femineo. aſſumptõ em̃ forme humane hic nõ erat niſi ꝓpter eaꝫ que illuminabat̃. ergo quicũqꝫ ſexus magis cõgruebat ei que recepit illuminatiõeꝫ ꝑ illũ ſexum debebat fieri. hic aũt ſexus eſt femineus. nã cõgruẽtius loquit̃ femine femina. virgo virgini. ⁊ ſine ꝑturbatione minori audit virgo virginẽ qꝫ virgo virũ. ergo in ſexu femineo debuit fieri apparitio. Sed ꝯtra ſuꝑ illđ. Que cũ audiſſet turbata eſt ⁊c̃. dicit glo. Propriũ eſt virginũ ad viri ingreſſus pauere. ergo fuit vir. Preterea i omnibus apparitõibus aliꝭs que fuerunt figure iſtius annũciatõis angeli apparuerunt i forma virilis ſexus. ergo ⁊ hic Quod ꝯcedimus dicẽtes ad obiecta. ꝙ ſexus femineus nõ eſt illuminatiuus ſꝫ magis illuminabilis ſcđm ap̃lm q̇ dicit. Mulieres i eccl'a taceãt. ſed domi interrogent viros ſuos. caput em̃ mulieris ẽ vir. Unde cũ illuminãs inquãtũ talis dignior ſit illuminato potius illuminatõ btiſſime ꝟginis debuit fieri in ſexu digniori.

Oſt hoc queritur de etate. i cuius etatis ſpecie apparuit. Et videtur ꝙ in etate puerili. quia de eodẽ eſt nunciatio de quo ꝓceſſit ꝓphetatõ. ſed ꝓphetia eſt de puero. ergo annũciatio eſt đ puero. ſed ꝓprietates nuncij debent ſcđm ꝓprietates nunciati taxari. et vt dictuꝫ eſt ꝙ Gabriel ideo appellatus eſt fortitudo dei. ergo in ſpecie puerili apparere debuit quia puerum nunciauit.

Ed cõtra Aug. dicit. nũciare venit id qđ erat ſupra naturaꝫ. et qđ erat gratie ⁊ non nature. ſed ꝙ femina cõcipit hoc ẽ ſcđm naturã. ꝙ aũt femina circũdat viꝝ in vtero erat ſupra naturã. g̊ angelus annũciabat viꝝ. ergo i ſpecie virili apparere debuit. Itẽ annũciatio yſaac fiebat i ſpecie virili. ergo ⁊ iſta.

Ideẗ aũt ꝙ fieri debuit i ſpecie iuuenili. Senex ei inqꝫtũ hmõi dicit defectũ ſil'r ⁊ puer. iuuenis autem

dicit nouitatē cum ꝑfectione. hic autē an=
nunciatur ille qui fuit nouus ſm humani
tatē ꝑfectus quoqꝫ ſm diuinitatem. ergo
in ſpecie iuuenili debuit annunciari. Jtez
ad idē dicit Dyoniſius. ꝙ iuuenile ſigni=
ficat innouantis ⁊ ſemꝑ vitalis virtutis ꝑ
fectionem innouātis. ecce nouitas. hic hu
manitas ſemꝑ vitalis virtutis. ecce eterni
tas deitatis. ergo iuuenile nouū comple=
ctit̄ humanitatis ⁊ eternū diuinitatis. er=
go in forma iuuenili. quod concedimus.
Ad cōtrariū aūt reſpōdētes dicim⁹ ꝙ for=
ma iuuenilis cōgruebat illuminatōi et nō
puerilis vel ſenilis. Pueri eñ nondū ꝑfe
cte vtunt̄ diſcretōe virtutū ⁊ ſenſuū. Se=
nes eñ deficiunt ſm ſenſuz. neutra aūt cō
ueniebat illuminatōi. Ubi aūt neceſſaria
eſt diſcretio ſenſuum ⁊ vigor organoꝝ. ibi
oportet eſſe conuenientē etatē. Nec obſtat
eū pueꝝ appellatū fuiſſe ab yſaia cum euz
etiam patrem appellat futuri ſeculi.

Oſt hoc querit̄ in qua veſte appa
ruit cū alibi angeli deſcribant̄ ve=
ſtiti. Et videt̄ ꝙ in veſte candida.
qꝛ idē concipit̄ ⁊ nunciat̄ qui ⁊ poſtmodū
ſurrexit. ergo in cōſimili veſte ⁊ habitu an
nunciari debuit. ſed in reſurrectione appa
ruerūt angeli in veſtibus albis. ergo ⁊ mo
do. Jtē dicit Greg. Candor veſtis ſignat
iocunditatē future ſolennitatis. ſed hic fu
it maximū feſtum quādo diuinitas hūa=
nitati in vnaz ꝑſonam copulata fuit. ergo
illud feſtū angelus in candore veſtis nū=
ciare debuit. Jtē in tranſfiguratione appa
ruerunt veſtimenta eius candida ſicut nix
qualia non poteſt fullo facere ſuꝑ terram.
Et dicit gloſa ꝙ tunc oſtendit ſpeciē qua
lem habuit ꝑ naturam. ergo albam veſtez
habuit ꝑ naturam.

Jdetur autē ꝙ ſordidam et nigrā
habere debuit veſtem. Zacharias
eñ vidit Jeſum ſacerdotē magnū
indutum veſtibus ſordidis. ⁊ exponit hoc
gloſa de induitione que facta fuit in incar
natione. ergo ⁊ angelus hoc annuncians
debuit indutis apparere in veſtibus ſordi
dis. Jtem ps. Conciſiſti ſaccum meū ⁊c.
ergo dominus in incarnatione induit ſac
cum noſtre mortalitatis in quo tulit the=
ſaurum noſtre redemptionis. ergo ange=
lus hoc annuncians debuit indutus eſſe
ſacco. Jtē ſi in reſurrectione apparuerunt
angeli in veſtibus albis. qꝛ annūciauerūt
xp̄m a paſſione abſolutū. ergo in veſte ni=
gra annūciari debuerūt incarnari paſſuꝝ.

Jdetur autem ꝙ in veſte bicolora
ta. vnde i canticis dicit̄. Dilectus
meus candidus ⁊ rubicundus ⁊c.
Candor ſignat innocentiā. rubedo patiē
tiam. hoc autē ꝓprie eſt dñica veſtis ita ꝙ
nec angelica nec humana. Angeli eñ in=
nocentiā ſed nō patientiā hn̄t. hoies autē
patiam ⁊ nō innocentiā. omnes eñ pecca
uerunt. ipſe autem ſolus innocentiā habu
it qui peccatū nō fecit. Et patientiā q̄ pec=
cata noſtra ꝑtulit in corꝑe ſuo ſuꝑ lignū.
ergo illa veſtis ſibi ſoli eſt ꝓpria. ergo an=
gelus hūc annūcians debuit eſſe indutus
veſte alba ⁊ rubicūda. Jtē hō quē vidit eze
chiel q̄ figurabat xp̄m hominez erat quaſi
ſpēs electri. Electꝝ aūt habet argentū qđ
ē albū. ⁊ aurū qđ eſt rubeū. g̊ angelus hoc
nūciās debuit eſſe indutus veſte alba ⁊ ru
bicūda. Jtē querētibus angelis. Quis eſt
iſte qui venit de edom tinctis veſtib⁹. Rn̄
dit dn̄s. Ego ſum q̄ loquor iuſticiaz ⁊c. q.
di. ego ſum ſolus qui habeo innocētiaz. et
ip̄i replicabāt. Quare g̊ rubeuz eſt tuū in=
dumentū ⁊c. q. d. ip̄i mirantes. Suꝑ deco
re albi ⁊ rubei. i. innocētie ⁊ patie. ergo illa
eſt ꝓprie veſtis dñi. ergo ⁊ angeli ⁊c. Ui=
det̄ aūt adhuc ꝙ veſtis alba eſſe debuit. qꝛ
legitur in ezechiele ꝙ vidit viꝝ indutū li=
neis ⁊ alios ſecum ſex. Et exponit Grego.
ꝙ vnus ſolus indutus fuit lineis. id ē ꝙ
vnus ſolus ſine peccato conceptus fuit.

D ſolutiōem hoꝝ ⁊ ſimiliū notan
dū ꝙ dicit Dyoniſius đ hac ma=
teria loquēs. Eſt autē qn̄ ⁊ in nos
diuinoꝝ iudicioruz ſint zimbolā illa que
acta ſunt a nobis a ſanctis angelis orga=
na. Alijs quidem declarantibus corrigen
tem diſciplinaz. alijs autē punientē iuſtici
am. alijs vero ab anguſtia libertatē aut di
ſcipline fidē. aut prioris bn̄ficentie ꝓſum=
ptiōem. aut apparitōnem alioꝝ diuoꝝ par
uoꝝ. aut magnoꝝ ſenſibiliū aut inuiſibili
um. nec oīno dubitat ꝑſpicax anim⁹ inuiſi
bilib⁹ viſibilia adunare. Ex hoc aūt colligi
tur ꝙ oīa q̄ fiūt circa forme aſſumptōem ī
qua fit apparitō debēt viſibilit̄ declarare il
lud inuiſibile qđ ꝑmo et ꝑncipaliter venit
angelus nūciare. Dico g̊ ꝙ angel⁹ iſte ve=
nire debuit ī veſte clara. et ꝓpt̄ ſeip̄m nūci
antē ⁊ ꝓpt̄ recipiētē ⁊ ꝓpt̄ nūciatū. ꝓpt̄ ſe.
qꝛ cādor veſtis inocētiā deſigt āgeli ⁊ ꝓpt̄

hoc nō cōgruit angelo veſtis alba ⁊ rubea
qꝛ nō ē apt⁹ nat⁹ hr̄e innocentiā cū paſſiōe
Itē ꝗtū ad recipientē ꝯgruebat veſtis cla
ra. qꝛ illa que concepit ſine pctō fuit. ⁊ ſine
peccato concepit eū. qꝛ peccare nō potuit
inde totū albū ⁊ nihil ibi ꝺ nigro fuit. Itē
ſine libidine concepit ⁊ ſine dolore pepit.
ꝰ ſine rubeo libidinoſe ⁊ doloroſe paſſio=
nis iſta cōceptō ⁊ natiuitas ꝯſummata fu
it. ꝰ cū angelus iſte primo ⁊ pncipaliter ⁊
ꝑ ſe nō intēderet nūciare niſi incarnatōez
nō debuit hr̄e veſtē rubricatā vel bicolora=
tā ſed tm̄ albā. Itē ꝗtū ad nūciatū. hic em̄
annūciat illeq̄ primitias maſſe nr̄e acce=
pit cū ſolutōe pene ⁊ imunitate culpe. Et
ſic i ꝑma puritate ⁊ claritate. Itē mod⁹ ſu=
mēdi ⁊ ꝓcedēdi i hac incarnatiōe fuit ſine
corruptiōe. ſine diminutōe. ſine ꝯmixtione
ſicut lux ꝓcedit de luce. ergo quo ad oīa
que fuerunt in hac annūciatione cōgrue=
bat angelū venire in clara veſte. Oēs autē
rationes ⁊ auctoritates que ꝓbant domi=
nū ſacco veſtiri vel tunica polimita vel cā
dido vel rubeo vel veſtimēto ſordidato lo
quuntur de corpore dn̄ico ſm ſtatū paſſi=
onis ⁊ non ſm proprietatez incarnatiōis.
Poſt hoc querit̄ qua hora tp̄is fa=
cta fuit annūciatio. Et videt̄ pri=
mo ꝙ in ortu diei. Spūs em̄ cre=
atōis incepit a luce Gen̄. i. Fiat lux ⁊c̄. er=
go multo fortius opus recreationis quod
eſt multo nobilius. Itē in incarnatiōe in=
cepit dies gratie. Omnis autem dies in=
cepit a luce. ergo recreatio incepit a luce.
Item ponitur i ſententijs. ꝙ ſol factus fu
it ex luce ſiue nubecula. Sed creatio ſolis
de nubecula eſt figura creatōnis corporis
domīci de beatiſſima virgine. ergo illa de
buit fieri exiſtente luce. ergo in die.
Quod autez in meridie videt̄ ꝑ fi=
gurā. quia dicit̄ in Gen̄. ꝙ Abra=
hā ſedit in hoſtio tabernaculi i fer
uore diei qn̄ annunciatus fuit yſaac. Hec
autem annunciatio fuit figura iſtius an=
nūciatōis. ergo iſta debuit fieri i meridie.
Itē eodē die paſſus ⁊ incarnatus.
ergo eadem ratione ⁊ eadem ho=
ra. ſed paſſus fuit in meridie. ergo
⁊ incarnatus. ſed ſtatum ad annunciatio=
nem ſequebatur incarnatō. ſed incarnatio
erat i meridiē. ꝰ ⁊ annunciatō facta fuit in
meridie. Itē in meridie ſol ē i altiſſimo. ſʒ
ſol in altiſſimo ſignat caritatē i ſummo. er
go in meridie. hic aūt monſtrabat̄ caritas
in ſummo. Itē Johēs fuit annūciatus in
meridie. qui geſſit officiū luciferi. ꝰ multo
fortius xp̄s qui fuit verus ſol. Itē Maria
magdalena venit ad monumentū cū ad=
huc tenebre eſſent. Glo. Dicit̄ maria veni=
re i tenebris. quia adhuc in infidelitate fu
it cū ad angelos venit. ergo ꝑ oppoſitum
angelus ad illaz venire debuit in luce que
maria fide ⁊ dilectione plena fuit.
Videtur aūt ꝙ in veſꝑe fieri debu=
it iſta annunciatō. qꝛ poſtꝗ venit
plenitudo temporis miſit deus fi
lium ſuum in terris. ergo iſta annunciatio
fiebat in veſpere quādo eſt plenitudo diei
Contra videtur ꝙ in media nocte.
quia dū medium ſilentium tene=
rent omnia. omnipotēs ſermo tu=
us a regalibus ſedibus venit. Item popu
lus qui ambulabat i tenebris ⁊c̄. ergo nox
fuit quando lux iſta orta fuit. q̇a in die nō
ambulabatur in tenebris.
Reſponſio ad queſtionem.

Dhoc dicimus
ſm auctoritatem ſupra poſitā di
oniſij ꝙ circumſtantie annunci=
antis debent exprimere ꝓprietates annū=
ciati. Unde cū angelus iſte nō annuncia
uit tempus incarnandi nec ſtatum vel ꝓ=
prietates eorum ꝓpter quos fiebat ſed tm̄
ipſam incarnatōez cū ſuis ꝓprietatib⁹. Il
la aūt incarnatō cū ſit ortus veri ſolis ſuꝑ
terrā quod ē initiū diei ſine ſuꝑſtitōis ſuꝑ
cilio. Credimus ꝰ ꝙ hec annūciatio fuit i
ortu diei ⁊ nō i veſꝑe. qꝛ nō annūciat tem
pus incarnādi. nec i nocte qꝛ nō annūcia=
bat ſtatū eoꝝ. ꝓpter quos fiebat incarnatō
ergo auctas illa duz mediū ſilentiū ⁊c̄. tan
git ſtatū homīs qui fuit i incarnatiōe xp̄i.
Ad hoc autem quod obijcit̄ de abrahā ꝙ
ſedit i hoſtio dicim⁹ ꝙ ꝑ abrahā ⁊ feruorē
diei ſignificatur feruor deſiderij quez ha
bebant ſancti patres ad incarnatōez. Qꝺ
autē obijcitur de hora paſſionis plus ē ad
ꝓpoſitū. quia ſicut ſole mūdi ad occaſum
vergēte cōgruebat verū ſolē relinquere mū
dum. ita decebat vt ſole materiali oriente
orietur ſimul ⁊ ſol iuſticie. Ad id qꝺ obij=
cit̄ ꝙ hic caritas mōſtrabat̄ i ſummo. et iō
decebat i meridie cōcipi. Dicim⁹ ꝙ i oꝑe re
demptōis. i. i paſſiōe mōſtrabat̄ caritas in
ſūmo. ſʒ incarnatō ſine paſſiōe nō fuit op⁹

redēptiōis. Unde licet ī ſe maioꝛ eēt incar
natio q̄ꝫ paſſio· tñ ſumma caritas mōſtra=
batur in paſſione ipſo dño dicēte. Maio=
rem dilectiōnē nemo habet ⁊c̄· Unde nō
fuit ſummū augmentū quod recipere po=
teſt caritas in incarnatione. qꝛ augmentū
vt dicit pħus eſt preexiſtentis magnitudi
nis additamentū. vnde magnitudini ca=
ritatis que oſtendit̄ in incarnatiōe facta ē
additō caritatis que eſt in paſſione ꝑ quā
caritas eſt vltima in ſue ꝑfectionis oſten=
ſione· hoc autem congruebat fieri in meri
die. Et ſic patet ꝙ aliud tempus congru=
ebat paſſioni. aliud annunciationi.

Oſt hoc queritur de loco· Et dicit
euangeliū ꝙ fuit in ciuitate. Con
tra hoc ſic obijcit̄. dñs extra ciuita
tem paſſus fuit natus ⁊ ſepultus ⁊ reſur=
rexit· ergo ⁊ concipi debuit. Item dignioꝛ
annūciatio debuit fieri ī loco digniori vel
ad minus ī eque digno. ſed annūciatō do
mi dignioꝛ fuit annūciatōe iohis· Illa au
tē ī tēplo fuit ḡ ⁊ iſta. Itē inter oꝑatiōes lo
cales et loca ī quibus fiūt attēdit̄ ꝓpoꝛtio
ſicut dignū ē· oꝛatio digniorē q̄ꝫ negocia=
tio· ſic fit etiā ī digniori loco. qꝛ oīo in cho
ro negociatō fit in foꝛo· Unde aug· ⁊ bea
tus Bñdictus. ī oꝛatoꝛio nemo aliq̄d agat
⁊c̄. Oꝛatoꝛiū ſic eſt ꝙ nemo ibi aliquid ali
ud tractet q̄ꝫ quod dei eſt. vñ dñs ī euāge=
lio. Domus mea domus oꝛōnis vocabit̄.
ſed ī iſta annūciatōe cōpleta fuit digniſſi=
ma oꝑatio· qꝛ dñica incarnatō· ḡ ī digniſ=
ſimo loco fieri debuit. ergo in templo.

D hoc dicimus rñdendo ꝙ dñs ī
oībus factis ſuis ꝑncipalibꝰ que ī
mūdo geſſit quare ī mundū vene=
rit oſtēdit· inter homīes peccatoꝛes natus
fuit. ante bouē ⁊ aſinuꝫ iacuit· inter pctō=
res ꝯuerſatus fuit· ⁊ cū ipīs comedit. inter
latrones crucifixus fuit· peccatrici reſur=
gēs ꝑmo apparuit. ī omībus oꝑibus ſuis
oſtēdēs ꝙ xp̄s ihs venit ī hūc mundū pec
catoꝛes ſaluos facere. Nō ḡ ī mari q̄ locus
ē piſciū. nec in aere qui locus ē auiū. nec in
campo qui ē locus aīaliū agreſtiū. Sed ī
ciuitate que ē ꝓprius locus hoīm ꝯcipi de
buit· q̄ ꝓpter nos ⁊ noſtrā ſalutē deſcēdit d̄
celo· Qd̄ aūt obijcit̄ ꝙ extra ciuitateꝫ natꝰ
fuit paſſus ⁊ ſepultus ⁊ reſurrexit· Dicimꝰ
ꝙ duplex fuit xp̄i natiuitaſ· ī vtero· ⁊ extra vte
ro· ꝑma ī ſecreto. ſcd̄a ī manifeſto· ꝑma cō
gruit ī miſteriū· ſcd̄a ī exemplū. In ciuita
te nāqꝫ cōcipi debuit ⁊ voluit vt oſtēderet
ꝙ ꝓ oībus venit. In via autē natus fuit vt
oſtēderet ꝙ ſua vita nobis ad celoꝝ regnū
via fuit· Extra poꝛtā paſſus fuit ad oſten=
dendū ꝙ ꝑ ipſius paſſionē nō liberat̄ niſi
qui ꝑ ꝯuerſionē a pctō ad ipm̄ extra poꝛtā
fuerit egreſſus. Qd̄ aūt de templo dicit̄ ꝙ
locus nō ſanctificat hoīem ſed homo locū
dignius eſt ergo templū ī quo dignioꝛ eſt
oꝑatio ⁊ ī quo ē dignioꝛis habitatō. Si ī
oꝛatoꝛio beatiſſime virginis fuit digniſſi=
ma habitatio ī quo digniſſima ⁊ ſctiſſima
oīm creaturaꝝ habitauit quā ipē deus ſā
ctificauit. ⁊ quā ipſe ſctūs ſanctoꝝ nūq̄ꝫ re
liquit· quā angeloꝝ multitudo freq̄ntauit
Exercebat̄ aūt ibi nobiliſſima oꝑatio vide
licet nobiliſſime ⁊ ſciſſime oꝛatōis ⁊ con=
templationis deuotiſſima ⁊ humilima ob
latio. Dignius ḡ fuit hoc oꝛatoꝛiū illo tē=
plo iudaico ī quo fiebat thauroꝝ ⁊ vitulo
rū mactatō· Thuris materiat̄ fumoſa ac=
cēſio. fiebat ḡ iſta annūciatio ī loco digniſ
ſimo. Silr ⁊ incarnatō fiebat in tēplo ſāc
tiſſimo· qꝛ ſicut dicit btūs Bern. nō fuit in
terris locus dignioꝛ btiſſime ꝟginis vte=
ro. qui vt dicit btūs Aug. fuit thꝛonus dei
thalamus regis celi· tabernaculū xp̄i· Ta
bernaculū vtiq̄ꝫ illud quo xp̄s exiſtēs pō=
tifex futuroꝝ bonoꝝ ꝑamplius ⁊ ꝑfectius
introiuit ſemel ī ſcā eterna redemptōe in=
uēta. Eſt ⁊ alia rō ꝙ dñs voluit in ciuita=
te concipi. Dñs eñ qñ de celo deſcēdit nō
ſine celis nec ſine celoꝝ regno fuit. ſed ce=
los celoꝝ imo et regnū celoꝝ ſecum tulit.
hoc eñ lucifer nō fecit. qꝛ ſicut fulgur d̄ ce
lo cecidit. nā deſcendit ⁊ totū celū ibi reli=
quit· ignē ſuū tm̄modo ſecū deferens quo
cūq̄ꝫ vadit· dñs aūt id qd̄ fuit ꝑmāſit ⁊ ad
matrē veniēs de paternis bonis expulſus
nō fuit· vñ nūq̄ꝫ celoꝝ regnū deſeruit. Sꝫ
qñ in vtero matris fuit ipa virgo ſibi celo
rū regnū fuit· De hac ḡ ciuitate gl'oſa di=
cta. qꝛ omnia que ad ꝑfectiōem ciuitatis oꝛ
dinantur in beatiſſima virgine excellenter
inueniri ⁊ de ea p̄dicari poſſunt. Fuit eñ
fundata ſuper humilitatem. murata ꝑ ca=
ſtitatem· turrita per caritateꝫ· ditata ꝑ pau
pertatem. cuſtodita ꝑ diſcretiōeꝫ· libera im
munitate peccatoꝛū pacificata. victoꝛia tē
ptationis oꝛnata. diuino munere ꝑ elegā
tiam moꝛum edificata in refugiū pctōꝛuꝫ.
ꝟtutū vniuerſitāte ꝑplōſa ⁊ oīm aquaꝝ. i·
gratiaruꝫ fluminibus irrigua abundās in

multitudine miſerationũ in alto ſita ꝑ excellentiam priuilegiorum.

Oſt hoc querit̃ de regiõe in q̃ annũciatus fuit. Et dicit euãgelium ꝙ i galilea. Sed ꝯtra. Xp̃s iudeis ꝓmiſſus fuit ⁊ exhibitus. ergo i terra eorũ cõcipi debuit. Jtẽ i iudea natus. paſſus ⁊ ſepultus fuit. ergo ⁊ i iudea nũciari debuit. Jtẽ ipſe dicit nõ ſuz miſſus niſi ad oues domus iſrl̃ que ꝑierunt. ſi ḡ eis tm̃ miſſus fuit inter eos ꝯcipi debuit. Jtẽ ſalus ex iudeis ⁊ nõ ex gẽtibus. Q̃ ſi dicit̃ ꝙ ꝓpter hoc dñs i galilea natus fuit: qꝛ ꝓph̃a hoc p̄dixit ꝑp̄ls gentiũ ⁊c̃. hoc nihil videt̃ eſſe cuz nõ ꝓpter hoc impleta ſit ꝓphetia qm̃ ſic p̄dixit. Sed iõ ꝓphetia p̄dixit. qm̃ ſicut futuꝝ fuit. Unde vbicũqꝫ ſic dicit̃. Hoc aũt factum eſt vt ſcriptura impleretur. ſenſus eſt. Et ſic ſcriptura impleta eſt.

Solutõ p̄dicti dubij d̃ annũciatõis loco.

Jcimus ꝙ annunciatio ⁊ conceptio dominica fieri debuit in galilea etiaz ꝓpter factũ quod fiebat ⁊ ꝓpter finẽ ratõe cuius fiebat. dñs em̃ incarnatus fuit vt iudeos ⁊ gẽtiles ſaluaret. ⁊ ꝓpterea in regione que ab vtriſqꝫ inhabitabat̃ conceptio ⁊ annũciatio fieri debuit. Q̃d aũt ab vtriſqꝫ inhabitabat̃ patet ꝑ ꝓphetã dicentez. trãs iordanẽ galilee gentiũ. ⁊ ꝑ euãgeliſtã dicẽtẽ. Aſcẽdit autẽ ioſeph a galilea a ciuitate nazareth i iudeã. ⁊ ſic i regiõe cõi ꝯcipi voluit qui ꝓ omnibus naſci voluit. nõ em̃ iudeoꝝ deus eſt tm̃ ſed etiã gentiũ. Jtem regio illa ſuo nomĩe ꝓprietatẽ incarnatõnis manifeſtiſſime expꝛeſſit. Galilea em̃ interp̄tatur reuelatõ ſiue tranſmigratio. Jn hac autẽ annũciatione fiebat ſummi ſecretõꝝ reuelatio qñ verbũ quod erat in principio apud deum ⁊ lucẽ inhabitat inacceſſibilẽ quã nemo vnq̃ꝫ vidit. verbũ hoc inquã caro factũ eſt ⁊ vidit om̃is caro ſalutare dei. ꝙ libꝝ legis ⁊ ꝓphetarũ aperuit. ⁊ omnia eius ſignacula ſoluit. et oĩa q̃cũqꝫ a patre audiuit nobis nota fecit. Simili modo fiebat hec trãſmigratõ maxima de ignorantia in ſciãm. de culpa ĩ gratiã. de vmbra in veritatẽ. de ſeruitute in libertatẽ. de timore ĩ amorẽ. de grauitate ĩ leuitatẽ. de auſteritate ĩ benignitatẽ. de hũanitate ĩ diuinitatẽ. q̃ trãſmigratõ maxima fuit. qꝛ ĩ ea principiũ ad vltimũ ĩ vnã ꝑſonã trãſmigrauit

Q̃d aũt obijcit̃ ꝙ iudeis ſolis ꝓmiſſus fuit. dicimus ꝙ hoc falſum eſt. qm̃ ⁊ gẽtibus ſicut patet ꝑ om̃s ꝓphetas ſcribẽtes de vocatõe gentiũ. Concedimus tamen ꝙ ſolis iudeis ꝓmiſſus fuerit chriſtus vt de eorum ſemine naſceretur. ⁊ ꝙ eis ſolis ſolutũ ſit. Et ſic originaliter ſalus ex iudeis venit. ſed tamen nõ ꝓpter eos ſolos venit.

Oſt hoc queritur. in qua ciuitate chriſtus annũciari debuit. Et videtur ꝙ nõ debuit eſſe Nazareth. Dauid em̃ dictum eſt. De fructu ventris tui ponam ſuꝑ ſedem tuam. ergo videtur ꝙ potius in ciuitate dauid concipi debuit q̃ꝫ in nazareth. Jtem hoc videtur ꝑ micheam qui dicit. Et tu bethleẽ effrata. Jtẽ videtur per alium. O iudea ⁊ hieruſalem ⁊c̃. ergo videtur ꝙ iſta annũciatio debuit fieri in hieruſalẽ. Jtẽ Johãnis. i. A nazareth poteſt aliquid eẽ. quaſi di. bonũ qd̃ expectamus nõ venit a nazareth ſed d̃ bethleem ergo ⁊c̃. Jtẽ nulla ꝓphetia videt̃ habere ꝙ dñs concipiat̃ in nazareth ſi cõcedatur. Contra. Egredietur virga de radice ieſſe ⁊c̃. ergo videtur ꝓphetatum eſſe ꝙ dñs in nazareth concipi debuerit. Jtem poſtq̃ꝫ dixerat nathanael a nazareth poteſt ⁊c̃. dñs quaſi approbando ⁊ cõmendãdo dictũ ſuũ ait. Ecce vere iſrahelita. ergo videt̃ intellexiſſe ꝙ eſſet ꝓphetia de domino incarnando in nazareth.

Reſponſio ad queſtionem.

Vper id quod dictum eſt quare ĩ galilea. et q̃re in ciuitate concipi voluerit dñs ꝙ etiã hoc nomen nazareth congruebat. ⁊ ꝙ in galilea eſſe debebat. Sicut em̃ diuine generationi ita et humane generatio floꝝ de flore aſſimilat̃. Flos em̃ pullulat de vno germine ĩ decore ⁊ odore cũ ſpe vtilitatis ĩ fructu. ſilr̃ filius ſm̃ diuinã generatõem ꝓcedit de vno qui ẽ in celis ſine matre. ⁊ ſm̃ humanã generatiõez de vna ĩ terris ſine patre. bene ḡ in nazareth conceptus fuit. qꝛ ſicut flos d̃ flore ſine virili cõmixtõe de ſua matre ſaluo ꝟginitatis decore ⁊ matris vtilitate ꝓceſſit. Unde bernardus. Semiña diuine generatõis eẽ videt̃ allocutões ⁊ ꝓmiſſiões facte ad prẽs. Floruit ergo hoc ſemẽ mirabilib⁹ q̃ ſunt oſtenſa in exitu iſrl̃ de egipto. Cõceptõ aũt iſta huius ſeminis ⁊ hoꝝ floꝝ fructus ẽ ieſus

incarnat⁹ i nazareth ḡ annūciaṫ xp̄s naſci
turus· qꝛ in flore ſpūaliter ſperaṫ fruct⁹ ꝓ//
ceſſur⁹. Nomē ḡ ciuitatis i qua ↄcipiṫ exp
mit ⁊ ſtatū tꝑis ⁊ finē oꝑis ad quez venit.
Cum em̄ xp̄s in nazareth cōcipiṫ hyems
tranſijt tempus innouatōis aduenit. fru//
ctus appropinquauit. omnibus ſemē exhi
buit. medicinā confecit· ſenſuz refecit. coro
nādus pauꝑibus venit. He ḡ ſunt ꝓprie//
tates floꝝ ꝓpter quas ↄgruebat xp̄m i na
zareth ↄcipi. Qđ aūt obijciṫ de bethleē di
cimus ꝙ ē intelligēdū de natiuitate xp̄i ex
vtero ⁊ nō in vtero· Qđ obijciṫ ꝙ ſedere de
buit ſuꝑ ſedē dauid dicim⁹ ꝙ ille auctes lo
quunṫ de mō obtinēdi regnū dauid ſpūa//
le ſm̄ ius ⁊ actū. ⁊ vtrūq₃ actū fuit i iudea
⁊ hierl'm qꝛ ibi paſſus eſt dn̄s. Et ſic ꝑ ius
redemptōis regnū obtinuit et accepit ſuꝑ
eos ꝓ qbus paſſus fuit ꝑtātē ibidē ⁊ reſur
rexit ⁊ tūc actualiter ī throno glorie ſedit·

p Oſt hoc queriṫ de hoc qđ dicit ad
ꝟginē. Et videṫ ꝙ poti⁹ debuit di
cere ad mulierē hac rōne· ꝑ idē ge//
nus debuit eſſe liberatō per quod intrauit
damnatio· vt ſicut ꝑ hominē mors ita per
hominē vita. ⁊ ſicut ꝑ feminaz ꝑditio ſic ꝑ
feminā ſaluatō. ſed eua licet virgo fuerit ꝑ
totū tamē appellaṫ mulier vbi agiṫ de ꝑdi
tōe noſtra. ḡ btiſſima ꝟgo debuit appella//
ri mulier vbi agiṫ de noſtra liberatōe· Itez
vbicūq₃ figuraṫ iſta cōceptō que hic annū
ciabaṫ figuraṫ ſub rōe mulieris ⁊ nō virgi
nis ergo cū figura debeat rn̄dere figurato
⁊ ecōuerſo hic vbi annūciaṫ iſta ↄceptō de
beret deſcribi ſub noīe mlieris. maior ⁊ mi
nor patent diuerſimode in multis locis ꝓ
uerbioꝝ· Mulierē fortē quis inueniet ⁊c̄
Illa fortis mulier eſt beatiſſima virgo que
vltimos fines ſcʒ deitatē ⁊ humanitatez in
vnam ꝑſonam coniunxit gignendo ſapi//
entiā que attingit a fine deitatis vſq₃ ad fi
nē humanitatis fortiter· Itē Luce. Intra
uit ieſus ī quoddā caſtellū ⁊ mulier quedā
⁊c̄. Cōſtat ꝙ illa que ſuſcepit dn̄m fuit be
atiſſima virgo. Itē bn̄dicta tu inter mulie
res. Iohelis diciṫ ī figura dn̄e noſtre. Itē
heſter. Et dilexit eā rex ſuꝑ omnes mulie//
res· Itē in euangelio· Mulier miſcuit tria
ſata. Illa mulier fuit btiſſima virgo q̄ mi//
ſcuit tria ſata. i· deitatē· animā ⁊ corpus· et
fermentū fuit virginis fides· vt dicit btūs
Bernhardus· Et ſic manifeſtū eſt ī omni//
bus figuris iſtius cōceptionis ꝙ dn̄a no//
ſtra deſcribiṫ ſub nomine mulieris· ergo et
hic mulier debet noīari· Itē dn̄s in euan//
gelio frequēter appellat eā mulierē et om//
nis ſua actio noſtra ē inſtructō. ḡ ⁊ euāge//
liſta debet eā appellare mulierē. Itē in hac
annūciatione impleṫ ꝓphetia de incarna
tione filij dei ſed illa ꝓphetaṫ exꝓſſiſſime ꝑ
hieremiā. Mulier inquit circūdabit virū.
Si ergo ibi ꝓphetaṫ ſub nomīe mulieris
ergo ⁊ hic debuit mulier noīari. Itē om̄es
alie natiuitatū annūciatōes fiebant vl' ad
viros tm̄ vt zacharie· vel ad mulieres ⁊ ad
viros. vt in yſaac ⁊ in ſamſone. ergo cū to
ta rota ſit in medio rote· i· nouū teſtamen//
tum in veteri teſtamēto nulla annūciatio
fieri debuit ad virginem·

Tē videṫ ꝙ annūciatō hic fieri de
buit ad virū· vnde ap'lus. Caput
mulieris ē vir. vnde a capite deſcē
dit ſenſus ⁊ illumīatō ad corpus ⁊ nō ecō
uerſo· ergo videṫ ꝙ a viro qui eſt caput de
beat deſcendere reuelatio ad mulierē. Itez
dicit ap'lus. Mulieres ī eccleſijs taceant.
ſed domi interrogāt viros ſuos. ergo reue
latio debet innoteſci mulieribus per viros
Item poſt natiuitatē filij dei ſic factū fuit
qn̄ angelus apparuit Ioſeph ī ſomnis di
cēs· Tolle pueꝝ ⁊ matrē eius ⁊c̄· vbi reue//
latō fuge videṫ a Ioſeph ad dominā ꝑue
nire· ſi hoc poſt natiuitatez filij dei qn̄ ipſa
digniſſima fuit ergo potius an̄. Itē queri
tur. Cū iſta ſit virgo ſingularis inter om//
nes ⁊ multis priuilegijs dotata quare nō
addatur nota ſingularitatis vt dicatur ad
virginem quandam.

D hoc notanduz ꝙ initiū peccati
a eſt a muliere in ratione mulieris·
Eua em̄ inq̄ztum virgo nō ꝑdidit
nos· ſed inquantū coniūcta fuit viro cum
q̄ copulata generauit· qꝛ ſicut dicit Aug⁹.
peccatū originale inq̄ztum tale naſcitur ex
concupiſcentie vulnere que connexa ē cō//
mixtioni ſeminū· cui vulneri ſubiacere nō
debuit. qui vt vulnus curaret venit· prete//
rea generatō tꝑalis ē imago generatōnis
eterne· Unde ſicut eterna eſt de vno manē
te incorrupto ⁊ indiuiſo ita generatō tēꝑa
lis debuit eſſe de vna incorrupta hoc eſt de
virgine· Et ſic patet ꝙ origini ꝑditōis cō
gruebat rō mulieris· ⁊ origini ſaluatōnis
ratio virginis. Qđ aūt obijciṫ ꝙ om̄es fi//
gure fiebāt ſub ratiōe ⁊ nomine mulieris·
⁊ om̄es annūciatōes ad viros ⁊ mulieres

factas ⁊ nō ad virginē. Dicendū eſt ꝙ fi=
gure ⁊ ꝓphetie ſemiplenā lucē cōtinentes
omnes deficiūt ab ipſa luce. Vn̄ nulla fi=
gura in facto plene potuit exprimere iſtaꝫ
annūciatōem ad virginē. qꝛ nulla alia vir
go ꝯceptura vnq̄ꝫ fuit ⁊ vſq̄ꝫ ad ꝟginē hāc
maledicta ⁊ opprobrioſa virginitas fuit.
Hec aūt virgo opprobriū ꝟginitatis ab=
ſtulit. ⁊ virginitatē conſecrauit. vn̄ ipſa ini
tiū btitudinis virginitatis fuit. ⁊ ſic ē ꝟgo
virginū q̄ ſine p̄cepto ⁊ ſine ꝯſilio. ſine exē
plo gl'oſum munus virginitatis deo ob=
tulit. ꝑ quod ꝑ imitatōem om̄es virgines
deo virgo generauit. & quicq̄d ante eā vti
litatis vel dignitatis femīs attribui potu
it hoc ſub rōe mulieris ⁊ nō ꝟginis fieri de
buit vt bn̄dictō virginitatis benedictiſſime
virgini tanq̄ꝫ virginitatis matri ꝓ priuile
gio ſibi ꝓprio ſeruaret. Prophetie autē q̄
de ip̄a ꝑſona beatiſſime ꝟginis loquūtur
i excellentiſſimis ꝓphetijs ip̄aꝫ appellant
mō virginē modo mulierē. virginē Yſaias.
Ecce virgo ꝯcipiet. mulierē Hieremias.
Mulier circūdabit viꝝ. ad ſignandū vide
licet ꝙ mater dei habitura fuerat ⁊ virgini
tatis integritatē et mulieris fecunditateꝫ.
Itē qꝛ virgo futura fuit que mulieris pec
catū aboleuit. ⁊ ſic ꝙ iſta virgo inter om̄es
ꝟgines ſingularis fuit. vtputa nec primā
habens ſimilē nec ſequentē. ideo ſub nota
ſingularitatis q̄n̄q̄ꝫ figurat̄ vt quoddā ca
ſtellū ⁊c̄. ⁊ quedā mulier ⁊c̄. ſed qꝛ ipſa ve=
re ſola virginitateꝫ i ſummo habuit vt īfra
patebit. ideo virgo ſine additōe anthoma
tice noīat̄. Fuit em̄ hec virgo cauſa ⁊ prin
cipiū oīm alioꝝ ſanctoꝝ ſumma virginita
tis puritate. pc̄ti immunitate. peccādi im=
poſſibilitate. virginitatē habēs cū fecundi
tate. mater ſanctiſſimi homīs. mater crea=
toris. mater dei ⁊ corꝑalis hominis. mater
oīm hoīm ſpūalis. mater machine mūdia
lis. mater angelice reſtitutōis. Qd̄ aūt ob
ijcit̄ ꝙ iſta annūciatio debebat fieri medi
ante viro. Reſpōdemus ꝙ ad eundē ꝑti=
net annūciatō ad quē et generatio. vnde il
li quoꝝ generatio fuit ex ꝯmixtione viri et
mulieris illoꝝ annūciatio fieri debuit ad
viros ⁊ ad mulieres. Illius autē annunci
atio debuit eſſe ad ſolam virginē. qui ſolꝰ
natus ē de ſola virgine. nec Joſeph caput
fuit beatiſſime virginis maxime q̄ꝫtum ad
iſtam conceptōem que nō ab ipſo in ipſaꝫ
ſed tota a ſpū ſancto venit i ipſaꝫ. Qd̄ au
teꝫ poſt natiuitatē filij angelus ioſeph fu
gam nunciauit. miſteriū eſt ꝙ ante natiui
tatē ⁊ conceptionē nihil ad Joſeph de illo
filio ꝑtinebat. ſed poſt natiuitatē beatiſſi=
me virgini et pauꝑi filio dei vnius ſaltē ſer
ui oꝑa opus erat. Mittit̄ ergo angelꝰ Jo
ſeph iniuncturus ei ſeruitiū quod facturꝰ
erat. ⁊ qꝛ facilis erat fidei et ꝓmpte obediē
tie leui illuminatōe. vtpute in ſomnis in=
diguit quaꝫ ab angelo accepit vt ſciret q̄d
faceret non vt faciendū beatiſſime virgini
intimaret. que priuſq̄ꝫ ipſe ſciebat quicq̄d
ad eius beatitudinē vel oꝑandi neceſſita=
tem ꝑtinebat nec ad hoc aliquo indigebat
internūcio vel hoīe vel angelo. qꝛ illū ha=
bebat i gremio qui ē doctor ⁊ mgr̄ in celo.

Oſt hoc querit̄ in quo actu beatiſ
ſima ꝟgo fuerit. qn̄ angelus ei an
nūciauit. hoc eſt vtꝝ fuerit in actu
cōtemplationis vel oꝑatōnis. Et videtur
ꝙ in actu cōtemplatōis. Dicit em̄ yſaias.
In ſilentio et ſpe erit fortitudo veſtra. ſed
dn̄a noſtra maxime indigebat fidei fortitu
dine. ergo debuit eſſe in ſilētio ⁊ ſpe. ⁊ hoc
eſt eſſe in contemplatōe. ergo fuit in contē
platione. Itē ducā te in ſolitudinē. ⁊ loq̄r
ibi tecū. ꝑ hoc tangit̄ ſtatus contemplatio
nis. ergo illi ad quos fit locutō dn̄i debent
eſſe in ſtatu contemplationis. Item ſede=
bit ſolitarius et tacebit. ⁊ leuabit ſe ſuꝑ ſe.
Ex hoc ſic arguimus. Mouens non quo
cunq̄ꝫ modo ſe habens mouet neq̄ꝫ mobi
le quocunq̄ꝫ mō ſe habēs mouet̄. qꝛ opor
tet vtriuſq̄ꝫ eſſe appriatōꝫ. ſed dn̄s apppi
q̄uit beatiſſime virgini deſcēdendo. ḡ ipſa
obuiare debuit aſcēdendo. ergo debebat ſic
leuare ſe ſupra ſe. et hoc ꝑ contemplatōeꝫ
ergo debuit eſſe in contemplatione. Item
phus. vij. phiſicoꝝ. Anima ſedendo ⁊ qui
eſcēdo fit prudens. ſed beatiſſima ꝟgo de=
bebat hic fieri virgo prudētiſſima. vtputa
mater ipſius ſapientie. ergo ꝯgruebat ei ſe
dere et quieſcere. ⁊ hoc eſt eſſe in contēpla=
tione. Itē nobiliſſima oꝑatio congruebat
nobiliſſimo ſtatui. ſed hec fuit nobiliſſima
oꝑatio. ſ. conceptio filij dei. ergo fieri debu
it in nobiliſſimo ſtatu. ergo in contempla
tione. Itē ſi ſubſtantia ſuꝑ ſubſtantiā ⁊ po
tentia ſuꝑ potentiā et actus ſuꝑ actū. Sꝫ
in hac annunciatōe beatiſſima virgo i ſub
ſtātia eleuabat̄ ad ſummā ꝓpinquitatē cū
deo. niſi em̄ deꝰ fieret nō potuit altiꝰ eleuari
q̄ꝫ ꝙ eſſet mater dei. ergo ſi ſuba eleuabat̄

ad ſummū.tunc potētia et oꝑatio debue⸗
runt eleuari ī ſummū.ergo ipſa debuit eſſe
in altiſſimo ſtatu cōtemplatōis. Jtē dan⸗
tis et recipientis debet eſſe adinuicē ꝯuer
ſio.anima autē duas facies habet ſm ra⸗
tionē.portionē ſuꝑiorem ⁊ inferiorē. Infe
riorē que temporalibus ꝑtractandis intē
dit. Suꝑiorem vero que eternis conſulen
dis inhereat. ergo ſi dei ⁊ beatiſſime virgi
nis tanꝗ dantis ⁊ recipiētis debet eſſe ad
inuicem conuerſio. neceſſe eſt vt ſcd̄m illā
partē operet̄ ſm quā ad deum conuertit̄.
ergo fuit in contemplatione.

Ontra in canticis dicit̄. Cum eſſet
rex in accubitu ſuo nardus mea de
dit odorē ſuū. Nardus ſignat hu
militatē. ergo videt̄ ꝙ humilitas fuerit di
ſpoſitio p̄paratoria beatiſſime virgini ad
deum concipiendū. Hoc etiā dicit Aug⁹.
ꝙ humilitas nobis deum genuit. humili⸗
tas autē ſemꝑ eſt in deſcendendo. ſemꝑ eīn
recumbit in nouiſſimo loco. deſcēſus autē
eſt in actione. ⁊ aſcenſus in contemplatio
ne.ergo beatiſſima virgo eſſe debuit ī acti⸗
one. Jtē qui ſe humiliat exaltabit̄.hec pro
portio eſt ꝑ ſe.ergo ⁊ qn̄ maxima eſt ī actu
exaltatio.tunc ⁊ maxima debet eſſe humili
atio in actu.ſed in hac anūūciatione bea⸗
tiſſima virgo maxime exaltata fuit in actu
ergo ⁊ maxime nūc humiliari debuit actu
humiliatio autē in deſcēdendo eſt. ⁊ contē
platio ī aſcendendo. ergo nō fuit in contē
platione ſed in actione. Jtem Gen̄. Loqr
ad dn̄m meū cum ſim cinis ⁊ puluis.ergo
pulueriȝatio ⁊ incineratio qua ſe annihi⸗
lat ⁊ humiliat homo deo.ē p̄paratio vt ho
mo loquat̄ cum deo ⁊ deus cū ipſo. ſed hic
deus familiariſſime locutus fuit beatiſſi⸗
me virgini. ergo hic maxime debuit incar
nari ⁊ humiliari. Jtē abſcōdiſti hec a pru
dentibus ⁊ ſapientibus ⁊ reuelaſti ea par⸗
uulis.ergo qui deſiderat reuelatōem opor
tet ꝙ ſe paruulū reputet ꝑ humiliatiōem.
Jtē humilibus dat gratiā hoc eſt ꝑ ſe. er⸗
go magis humili dat̄ maior gratia. ergo
ſumma grā actu dat̄ ſumme humili actu ſꝫ
hic dabat̄ beatiſſime ꝟgini ſumma gratia
actu.ergo ſumme fuit humilis actu. Hu⸗
militas autē eſt in deſcendēdo.ſed contem
platio in aſcendēdo. ergo nō debuit eſſe ī
actu cōtēplationis qui eſt ī ſurſum. ſed ī
actu humiliatōis qui eſt deorſum. Si cō
cedat̄. Contra.vidit Jacob ſcalā ⁊c. Glo.

dicit. Jlli diuina conſpiciūt qui ab appe⸗
titu tꝑalium oculos claudūt. ſed beatiſſi⸗
ma virgo hic deiformiſſimū aſpectum ha
buit.ergo maxime oculos a tꝑalib⁹ clauſit
ergo cōtemplatiōi ⁊ non actioni vacabat.

Oncedimus ꝙ beatiſſima virgo ī
actu contemplatōis fuit quādo ei
iſta annunciatio venit. Qd̄ autē
querit̄ ꝑ quem actū ad iſtā gratiam maxi
me preparetur. Dicimus ꝙ beata virgo
in hac annūciatione ī ſummo pure creatu
re eleuabat̄ cauſaliter in ſummā poteſtatē
qꝛ deum genuit. in ſummam dignitatem.ꝑ
hoc ꝙ totius creature ꝑ recreationē mater
effecta fuit.in ſummā caritatē. qꝛ deo per
hoc ſumme omni ꝓpinquitate ꝓpinquiſ⸗
ſima fuit. vtputa que ipſius filia.mater et
ſponſa fuit. Ad poteſtatē fides eleuabat
eam iuxta illud. Omnia poſſibilia ſunt cre
denti. Ad dignitatē eleuabat humilitas.
iuxta illud. Omnis qui ſe humiliat exalta
bitur. Ad caritatē eleuabat caritas. iuxta
illud. Ego diligentes me diligo. Jtē ele⸗
uabat̄ ad ſummā familiaritatem. et illam
faciebat caſtitas.iuxta illud. Jncorruptio
facit proximū deo.

D obiecta reſpondemus ꝙ aſcen
ſioni ꝑ contemplatōem nō contra
riat̄ deſcenſus ꝑ humiliatiōem. de
ſcendere eīn ad oꝑa actionis ꝓpter deū ē
aſcendere ꝑ humilitatē ad deū. Et hec mu
tuo ſe conſequunt̄. qꝛ quāto magis anima
eleuat̄ in cognitione dei. tanto magis de
ſcendit ad humiliatōem ſui. Un̄ frequen⸗
ter legit̄ in ꝓphetis. ꝙ quādo diuina ꝯſpi
ciunt in terrā cadunt ⁊ econuerſo.quanto
magis quis deſcendit ad humiliatōem ſui
tanto plus aſcendit ad cognitōem dei. Un
de in libro Numeri dicit̄. Homo cui⁹ ob⸗
ſcuratus eſt oculus qui cadit ſcꝫ ꝑ humi⸗
liatōem ſui. ⁊ ſic aperiunt̄ oculi eius ꝑ dei
cognitōem. Et in euangelio. Reuelaſti ea
paruulis.i.humilibus. qꝛ vbi eſt humili⸗
tas ibi eſt ſapientia Et apl̄us. Qui vult ſa
piens eſſe fiat ſtultus vt ſit ſapiens. Et dy
oniſi⁹. Tenebre occultant̄ a lumine ⁊ ma⸗
gis a multo lumine. Et ſic patet ꝙ deſcē⸗
ſus ꝑ humiliationē nō impedit aſcenſū ꝑ
contemplationē. Unde inter virtutes p̄⸗
parātes beatiſſimā virginē ad iſtā cōcepti
onem.fides p̄parabat rationalē potentiā.
humilitas iraſcitiuā ſiue ardui appetiti⸗
uam.caritas effectiuā.virginitas autē ex

parte corpis pparabat virtutē generatiuā
⁊ ſic tota eleuabat̃ que tota replebat̃· tota
gratificabat̃ ⁊ tota glorificabat̃. Si autē
querit̃ vtrum iſtis motibus ſimul moue-
batur. Dicimus q̄ nō· ſed alie virtutes p̄-
parabāt ſuas potētias eleuādo habituali
ter. ſed caritas tanq̄ forma aliaꝝ ⁊ vincu-
lum pfectiōis ex pte beatiſſime virginis fe
cit coniunctionē actualiter. Vñ caritas fu
it complementū ex pte ſuſcipientis. ſicut ⁊
complementū vltimū ex pte dantis et mo
uētis ad dandū ⁊ mouēdū. Ipa em̄ vt di
cit Hugo de ſcō victore deū captiuatum ⁊
ligatum de celo duxit in hunc mundum·

Oſt hoc queritur de hoc quod di-
cit deſponſata. Videt̃ em̄ q̄ bea-
atiſſima virgo nō potuit legittime
deſponſari· Ipſa em̄ habuit cōtinētie vo-
tum qd̓ obligabat eā ad continendū. ſpon
ſalia aūt obligant ad matrimoniū· ⁊ ma-
trimoniū tpe debito ad ſoluendū debitū
ergo ſi obligabat ſe ad ſponſalia venit cō-
tra votū ſuum. ⁊ ſic obligata fuiſſet ad op
poſita. Itē aut conſenſit in carnalē copu-
lā aut nō· ſi ſic· ergo primā fidē irritā fecit·
q̄r talibus nō tm̄ nubere ſed etiā velle con
demnabile eſt. Si nō conſenſit ergo matri
monium nullū fuit· Itē conditō adiecta q̄
eſt contra ſubſtantiā matrimonij impedit
matrimoniū· verbigr̄tia· Cōtraho tecū vt
pcures mihi venenū ſterilitatis. hoc nō eſ
ſet matrimoniū. q̄r pcuratio ſterilitatis eſt
cōtra ſubam matrimonij. q̄r interimit bo-
nū plis· ḡ eſt cōtra ſubam matrimonij er-
go impedit matrimoniū. A ſimili· ſi dicā. cō-
trahā tecum vt me nullo mō cognoſcas nō
videt̃ eſſe matrimoniū. ita nec videtur eſſe
matrimoniū cui cōditio ꝯtinentie ē adie-
cta· ḡ videt̃ q̄ iſta deſponſatō nulla fuit q̄r
nō potuit ſequi matrimoniū· Si cōcedat̃
Cōtra ſunt iura cōtinentie· ⁊ Aug. q̄ dicit
q̄ matrimoniū nō facit copula ſed pactio
ꝯiugalis· ⁊ q̄ ſanctiora ſunt cōiugia pari
voto cōtinentie· ⁊ multa ſilīa. Itē videt̃ q̄
ſi etiā eſſe potuerit nō tñ congrueret beatiſ
ſimā virginē deſpōſari· Spūſſcūs effugi-
et diſcipline fictum· ergo ī iſta ſumma ſan
cti ſpūs opatione nulla debuit eſſe fictio·
ergo beata virgo p nupta ſe gerere nō de-
buit q̄ virgo innupta nō fuit. Item matri
moniū inſtitutū fuit primo in officiū cā p
lis. ſcdo in remediū cā fornicatōis vitāde.
vt dicit aplus· Vnuſq̄ſq; ſuā vxorē habe-
at ppter fornicatōem· Sed ppter neutraꝫ
iſtaruꝫ congruebat eſſe in beata virgine· ḡ
videt̃ q̄ inutil' fuerit illa deſponſatio.

D hoc dicim⁹ q̄ iſta deſponſatio
vtilis fuit ⁊ poſſibilis. poſſi[illegible]
licet beatiſſima virgo haberet vo-
tū continentie firmū. tñ poterat conſenti-
re in materialē ſocietatē factā cum diuina
inſpiratiōe· vti q̄ vterq; vellet v̓go pmane
re. Et ſic cōſenſit in ſocietatē materialeꝫ. et
nō in copulā carnalē abſolute· Qd̓ tamen
videt̃ dicere Aug· q̄ cōſenſit in carnalē co
pulā nō eſt intelligendū abſolute ſed ſic. ſi
deus vellet· Qd̓ aūt obijcit̃ q̄ iura dicunt
de cōditioue adiecta ꝯtra ſubaꝫ matrimo
nij. intelligendū eſt de cōditione inutili. il
licita ⁊ inhoneſta. Cōditio aūt vtilis lici-
ta ⁊ honeſta nō impedit matrimoniū. vñ
nō eſt ſile. votū continētie ⁊ pcuratō ſterili
tatis ⁊ ſilīa· cum etiā coniuges poſt copu
lā carnalē pñt votū continētie emittere. et
ſi emiſerint tenent̃ obſeruare· Et ſic iſta de
ſpōſatio ē poſſibilis, ⁊ vtilis. Fuit aūt vti-
lis ad multa· Primo vt matrimoniū bo-
nū eſſe oſtendat̃. ſcda vt dña omniū bono
rum ⁊ mater nullo bono priuaret̃· tercō vt
hoſtis fallat̃· quarto vt teſtis caſtitatis ei⁹
haberet̃· quinto vt origo dñe deſcribat̃. q̄a
nō conſueuit ſcriptura feminas geneolo-
gizare. ſexto vt ab infamia ſeruetur. ſepti-
mo vt pena caueatur. octauo vt perſecutō
a chriſto tollatur· nono vt filius pcuretur.
decimo vt dñe ſeruiatur. vndecimo vt ſpi
rituale matrimoniū ſignificetur. duodeci
mo vt parentes ſpūales oſtendant̃. trede-
cimo vt humilitas virginitati ꝯiungetur.
decimoquarto vt occaſio incurie fame vir
ginibus tollatur· decimoquinto vt filij ſui
humilitas ⁊ caritas oſtendat̃ qui poti⁹ vo
luit fabri filius reputari q̄ꝫ matrē infama-
ri. decimoſexto vt matris dignitas humi-
litati ſocietur vt quanto maior ſit in omni
bus tanto fiat humilior. vt ſit mater dei et
vxor fabri. Quod autē obijcit̃ de ſimulati
one. dicendū q̄ duplex eſt ſimulatio. ſ. de
ceptionis vt in ypocritis· ⁊ ſimulatio hu-
militatis ſiue humiliationis qua quis nō
ſolum vult manſuetus vel etiam humilis
reputari. ſed etiam vilis predicari. primaꝫ
ſimulationeꝫ effugit ſpirituſſanctus· ſecū
dam inhabitat· Vnde yſaias. Sup queꝫ
requieſcat ſpiritus meus niſi ſuper humi
lem ⁊ manſuetuꝫ corde. Quod etiā obijcit̃

ꝙ matrimoniũ debet eſſe cauſa ꝓlis vel cau
ſa vitande fornicationis· dicimus ꝙ hoc
intelligendũ eſt de matrimonio ꝑ carnalē
copulã cõſummato· Iſtius autē matrimo
nij fuerunt cauſe que iam dicte ſunt·

Oſt hoc queritur de etate. in qua fu
it quãdo ↄtraxit cũ Ioſeph· et qñ
cõcepit dñm. Videtur primo ꝙ ad
minus fuerit·xij.annoꝝ· Hec eſt enĩ legit=
tima etas ad matrimoniũ ↄtrahendũ· oĩa
aũt facta ſunt rite circa illud matrimoniũ
a ſpũ ſancto ordiatuꝫ· ergo etas legitima
eſt ſeruata. Itē cũ mirabilia ſint q̃ deo im
mediate oꝑante fiunt. quãto aliq̃d mirabi
lius tãto laudabilius alijs paribꝰ· ſed vite
ꝑfectõ ⁊ virtutũ cõſummatõ mirabilior eſt
ĩ iuuene q̃ꝫ in ſene. ⁊ quãto mirabilior tan
to laudabilior· ergo vbi erat laudabiliſſi=
ma ibi erit mirabiliſſima · Sed ꝑfectio eſt
mirabilior ĩ iuuene quãto ꝑſona ē iunior
ḡ btiſſima virgo infima etate qua huiꝰ gra
tie capax fuit deũ ſuſcepit· Itē q̃nto minꝰ
eſt debitũ aliquod tanto plus ē gratũ· ſed
minus debita ē ꝑfectio ĩ iuuene q̃ꝫ in ſene
ḡ gratior eſt in iuuene q̃ꝫ ĩ ſene. ſed ĩ btiſſi
ma ꝟgine fuit gratiſſima· ergo fuit in eta=
te mĩma qua eſſe potuit. ſed ſtatim potuit
cũ cõſentire potuit. cõſentire aũt potuit cũ
vſum rõnis habuit· ergo ſtatim cũ vſuꝫ rõ
nis habuit iſtam gratiã ſuſcepit. Itē eiuſ=
dem potentie ⁊ miſericordie ē gratiã dare
⁊ datã conſeruare. ergo q̃nto prius datur
tãto plus datur· iuxta illd· Qui cito dat bis
dat. ſed deꝰ btiſſime ꝟgini tantũ dedit quã
tũ pure creature dare potuit· ḡ ⁊c· Itē am
bro· Neſcit tarda molimina ſci ſpũs gra=
tia· ergo ex ꝑte dantis nulla fuit mora dã
di· imo videtur affectare datõem· qr exulta=
uit vt gigas ad currendã viã ſuam· ḡ ſta=
tim dedit qñ ſuſcepturũ capax fuit· Con=
tra. beatiſſima virgo illuminabatur actuali=
ter ſumma illuminatõe cuius creatura pu
ra ſm ſtatũ vite capax fuit. ergo hoc debu
it fieri quando illuminabilis maxime ſm
intellectũ fuit· hoc autē eſt in ſenio. Iuue=
nes enĩ vigent ſenſu· ſenes aũt intellectu.
ergo beatiſſima virgo debuit illã illumina
tõem recipe in ſenectute. Itē figura conce
ptionis huiꝰ ſupnaturalis in virgine· fuit
cõceptus ſare ſterilis ĩ ſenectute. quãdo· ſ.
nonagenaria fuit· ergo ſi figuratũ debet re
ſpondere figure· ⁊ iſta conceptio debuit fie
ri in ſenectute· ergo ⁊ deſponſatio que pre=
ceſſit iſtam conceptõem· Itē nõ eſt congru
um matrimoniũ inter ſenē et iuuenculã· ſꝫ
inter iuuenem ⁊ iuuenē· ſenem ⁊ ſenem· Et
Ouidius· Si qua velis apte nubere nu=
be pari. Illud autē matrimoniũ fuit ↄgru
entiſſimũ· ⁊ Ioſeph fuit ſenex. ergo ⁊ bea=
ta virgo· Itē contra grauitatē bonoꝝ mo=
rum ⁊ honeſtatē eſt acceleratio matrimo=
nioꝝ. hic autē nihil fuit contra honeſtateꝫ
morum· ergo expectatũ fuit tempus ma=
turũ. Itē a corpore beatiſſime virginis for
mabatur corpus ꝑfectiſſimũ ſcd̃m naturã
quia ex tali tale. ⁊ ex magis tali magis ta=
le. corpus autem ꝑfectiſſimũ non eſt ſcd̃m
naturam ante ſtatum·xxv· annorum· ergo
corpus beatiſſime virginis debuit ad mi=
nus eſſe. xxv. annorum quãdo chriſtũ con
cepit. Item conſiliũ iuris eſt ſi dubitetur de
quantitate numeri equaliter· ⁊ iuſ ⁊ iudex
debent mediũ numeruꝫ determinare· verbi
gratia· Si dubitetur vtruꝫ aliquis teneatur
alteri·xx· vel tm̃ deceꝫ. iudex ſolui faciet. xv·
ergo a ſimili in ꝓpoſito ſi dubitatur quan
do facta fuit iſta conceptio ⁊ deſponſatio·
determinandũ eſt tēpus mediũ inter pri=
mũ ⁊ vltimũ tempus quo talia ↄſueuerũt
celebrari. primũ aũt tempus ē·xij. annorũ
vltimũ aũt vt in pluribus quinq̃ginta an
noꝝ. hoꝝ aũt mediũ. xxxi. Et ergo videtur
ꝙ circa illã etatē beatiſſima virgo eſſe de=
buit quando iſta in ea fiebant.

Reſponſio ad queſtiones.

Ipponendo
ꝙ in btiſſima virgine fuit om
nis congruentia tam ex par=
te nature q̃ꝫ ex parte gratie ad hoc vt ma=
ter dei fieret. credimus concedendo ꝙ de=
um concepit tali etate qua ꝑfecta fuit ſta=
tu corporis ⁊ quantitate. ⁊ ꝙ circa eandeꝫ
quantitatē etatis deſponſata fuit tantum
quantũ ſponſalia ſolent matrimoniũ pre
cedere videlicet circa duos menſes· Quod
autē obijcitur ꝙ laudabilior ⁊ mirabilior
eſſet in iuuentute iſta ꝑfectio conceptõnis
Dicimus ꝙ cuꝫ nihil ſit laudabile niſi ali
quo modo dependeat ab arbitrij libertate
non ſtatim illud fieri debuit cum beatiſſi=
ma virgo libero arbitrio vti potuit. ſed in=
teruenire debuit temporis ꝓtractio. ĩ quo
proueniret meritoꝝ accumulatio. ⁊ emun
dationi quam acceperat in vtero ſuccede=
ret maior depuratõ ⁊ ꝟtutũ exercitatõ vt ĩ

oīm virtutū apicē ſublimata de congruo ⁊
ſingulari ſuo merito mūdo ſubueniret ꝑdi
to ſaluatorē gignēdo. ⁊ ſic patet ꝙ nō ſta⸗
tim deus hoc donū dedit. cū eius btiſſima
ꝟgo capax fuit. Sed qꝛ nō tm̄ dedit ſꝫ etiā
cōgruētiſſimo mō dedit. tūc dedit ſtatiꝫ de
inde cū ſuſceptiuū congruētiſſimo mō ca⸗
pax fuit. vt nō eēt tm̄ datū optimū ⁊ donū
ꝑfectū ſed etiā mō ꝑfectiſſimo datū. Nec il
la velocitas donū duplicat q̄ tꝑis ꝯgrui⸗
tatē anticipat ſed a datore modū dādi de
format. ⁊ a recipiēte gloriā minuit. ⁊ digni
tatē recipiendi ab ipſo excludit.

Poſt hoc queri

tur de pulcritudine btiſſime ꝟ
ginis. vtrū pulcritudineꝫ cor
poralē habuerit. Et videt̄ ꝙ ſic. Figura ei
ſiue ſignū debet habere ſimilitudinē cū ſi⸗
gnato. ſed omnes mulieres beatiſſimā vir
ginē ſignificantes teſte ſcriptura pulcerri
me fuerūt. ergo ⁊ beata virgo. minor patꝫ
qꝛ q̄tuor mulieres inueniunt̄ btiſſimā vir⸗
ginē exp̄ſſiſſime figurātes. heſter ꝯiugata.
iudith vidua. rachel ⁊ rebecca ꝟgines. De
heſter ſcribit̄. Erat aūt heſter pulcra valde
incredibili pulcritudine. oīm oculis grati
oſa ⁊ amabilis videbat̄. Silr̄ de iudith le
git̄. Erat aūt elegāti aſpectu nimis. Item
ꝯſiderabant faciē eius. ⁊ erat ſtupor ī ocul̄
coꝝ. qm̄ eius pulcritudinē mirabantur ni
mis. Itē nō eſt talis mlier ſuꝑ terrā ī aſpe
ctu ⁊ pulcritudine et ſenſu verboꝝ. Simi
li mō de rebecca legit̄ ꝙ erat puella decora
nimis virgoqꝫ pulcerrima ⁊ incognita vi⸗
ro. Itē de rachel ꝙ erat venuſta facie et de
coro aſpectu nimis. Et vniuerſalit̄ ſcriptu
ra laudat omnes mulieres de pulcritudi⸗
ne beatā virginē ſignificātes. ergo ⁊ beata
virgo pulcra fuit. Iteꝫ corpus ordinat̄ ad
aīam vt ſupra dictū eſt. qꝛ nobiliori anime
debet̄ nobilius corpꝰ. ergo pulcritudo cor
poris dependet ad pulcritudinē aīe. g̃ vbi
ꝑfectiſſima pulcritudo aīe ibi ⁊ ꝑfectiſſima
corꝑis debuit eſſe pulcritudo. Itē in eccle
ſiaſtico. ſumma pulcritudo ſpūalis. ⁊ hoc
ꝑ ſimbola corꝑalia. Illa autē ſcriptura ſpe
cialiter ⁊ anthonomatice exponit̄ de bea⸗
ta virgine. ergo illa que ibi dicunt̄ ſpeciali
ter ⁊ anthonomatice cōueniūt beatiſſime
virgini. Ibi autē ꝑ pulcritudinē exterioreꝫ
ducitur intellectus ad interiora. ergo ī be
atiſſima virgine debuit eſſe pulcritudo in
terior ⁊ exterior. Item pulcrū ⁊ bonū ad⸗
ditum pulcro ⁊ bono facit magis pulcruꝫ
⁊ bonū. ergo pulcritudo ⁊ bonitas exteri⸗
or addita pulcritudini ⁊ bonitati interio
ri facit magis pulcrū et bonū. Sed beatiſ
ſima virgo omnibus puris creaturis opti
ma ⁊ pulcerrima fuit. ergo habuit pulcri⸗
tudinē exteriorem ⁊ interiorē. Item eccle⸗
ſia canit in proſa. Caſtiſſima corpore. ſan
ctiſſima moribus. omniūqꝫ pulcerrima ꝟ
go virginū. Itē corpus humanū eſt nobi
lius omnibus corporibus brutoꝝ ꝓpter
vnionē ad animā rationalē. ergo nobilitaſ
in corꝑibus intendit̄ ad nobilitatē anime
ad quā ordinat̄. forma em̄ ⁊ materia debēt
eſſe ꝓporcionabilia. ſed aīa beatiſſime vir
ginis fuit nobiliſſima poſt animā filij dei
ergo ⁊ corpus eius erit nobiliſſimū et pul
cerrimū poſt corpus filij dei. Itē corpꝰ vni
tū diuinitati ꝑfectiſſimū eſt in pulcritudi
ne. ita etiā ꝙ angeli deſiderāt in ipm ꝓſpi
cere. ergo corpus immediate ordinatū ad
ipm erit ſcdo loco pulcerrimū. hoc autē eſt
corpꝰ matris vn̄ formabat̄ illud qd̄ diuini
tati vniebat̄. ergo erit illud ſcdo loco pul⸗
cerrimū. Itē phus diffiniens naturā dicit
ꝙ eſt vis inſita rebus ex ſimilibꝰ ſilia ꝓcre⸗
ans. niſi ergo natura impediat̄ vel erret fi
lius ſilis erit patri vel matri. ergo q̄ naſcit̄
de matre et nō de patre. ⁊ tali oꝑante qui
nō poteſt impediri vel errare. ibi neceſſe ē
filiū ſimilē eſſe matri ⁊ ecōuerſo. ſꝫ ipe pul
cerrimus. ergo ⁊ ipſa pulcerrima. Iteꝫ qui
viderūt veronicā dicūt ꝙ gratioſiſſimā et
pulcerrimā faciē repſentat. Item ordo in
eſt rebus naturalibus. Et ī corporibꝰ hu⸗
manis natura facit aliquod pulcrū ⁊ ali⸗
quid pulcrius. ergo ⁊ aliquod pulcerrimū
debet eſſe ſm̄ naturam. natura em̄ aliqueꝫ
habet terminuꝫ ad quem poteſt ⁊ nō vltra
illum. ergo ⁊ alicubi ꝯtingit aut nuſq̄ꝫ. Si
nuſq̄ꝫ. ergo deficit reſpectu ſuaꝝ operatio
nū. hoc eſt falſum. quia dicit phus ꝙ na⸗
tura nō abundat in ſuꝑfluis. nec deficit ī
neceſſarijs. ergo natura alicubi habet ſuū
ſummū. Corpꝰ aūt naturale q̄nqꝫ formatꝫ
a corꝑe naturali. ipa natura oꝑante natu⸗
raliter imediate ⁊ ꝑ ſe que tn̄ creata eſt ali
q̄n oꝑante deo ſuꝑnaturaliter. ergo alicu⸗
bi ſummū ē corꝑe hūano deo oꝑante. ⁊ ali
cubi ſummū natura oꝑante. Et ſicͭ natura
oꝑans ē imediate ſub deo oꝑante. ita ſum
muꝫ nature oꝑantis ē immediate ſub deo

opante. Sicut ğ corpus xp̄i qđ deus p ſe=
ip̄m formauit ē pfectiſſimū et pulcerrimuꝫ
ī natura qđ deꝰ potuit facere ſm ſtatū vie
ita corpus btiſſime vginis ad hoc imedia
te ordinatū erit pulcerrimū ſcđm ſtatū vie
qđ natura facere pōt ſe opante. Itē dam̄.
Ip̄a a nullo illuſtriū ſupat. ſed alie virgi=
nes et ſci laudant de pulcritudine corpa=
li qñ ē ꝯiūcta cū ſpūali. vt ē illud. pulcra fa
cie ſed pulcrior fide. ⁊ ſil'r ī p̄dictis mulie=
ribꝰ veteris teſtamēti. ergo beatiſſima vgo
omni laude digna imo digniſſima debu=
it đ vtraqꝫ pulcritudine laudari. Itē caſti
tas ē laudabilior ī pulcris. ſicut econuerſo
deformitas ⁊ incōtinētia vitupabilior ī de
formibus. ſed btiſſime vginis caſtitas fuit
laudabiliſſima. ergo ip̄a pulcerrima. Con
tra in ꝓuerbijs dicit. Fallax gratia ⁊ vana
ē pulcritudo. ſed ī beata virgine minimū. im
mo nihil fuit de vanitate. ğ nec pulcritu=
do. Itē pulcritudo mulieris occaſio ē ma
gni mali. Unde Eccl'i. Uirginē ne ꝯſpici
es ne ſcādalizeris ī pulcritudine eius. Itē
ꝓpter ſpeciē mulieris multi pierūt. Unde
Job. Pepigi fedus cū oculis meis vt nec
quidē cogitarē de ipſa virgine. ſed btiſſi=
ma virgo omnibus debuit eſſe cā ſaluan=
di et nulli cauſa pdi. ergo nō debuit eſſe
pulcra corpaliter. Itē quanto plures ſunt
cauſe humilitatis tāto fortior et maior hu
militas. ergo q̄ ſummā habuit humilitatē
oēs cauſas habere debuit humilitatis. ſed
faſtus ineſt pulcris ⁊c̄. deformitas autē eſt
cauſa hūilitatis. ergo beatiſſima virgo de
buit eſſe deformis. Itē dñs in incarnatio
ne exinaniuit ſeip̄m. ⁊ ſic maximaꝫ oſten=
dit humiliatōem. ſed maior humilitas eſt
carnē accipere de deformi q̄ꝫ de pulcra. ğ
dñs naſci de deformi debuit.

Eſpōdendo dicimus ꝙ ſicut dñs
noſter ieſus chriſtꝰ fuit ſpecioſus
forma p̄ filijs hoīm. ita btiſſima v
go pulcerrima et ſpecioſiſſima fuit inter fi
lias hoīm. ⁊ ꝙ ipſa habuit ſummū ⁊ pfe=
ctiſſimū ī pulcritudine quod eſſe potuit in
mortali corpe ſcđm ſtatū vie opante natu
ra. Qđ aūt euangeliū nihil ſcribit ſup co
ꝑles pñt eſſe cāe. Una cū dña noſtra poſi
ta ſit in ſpeculū ⁊ exemplū ſaluos fiēdi. nō
vult eam laudari a talibꝰ quoꝝ appetitus
inordinatus vel abuſus multis ē cā pdi.
di. Alia cā eſt ꝙ ſcripture ſufficit hoc ſub
ſilētio quaſi p locū a minori inferre. ꝙ q̄c=
quid vnq̄ꝫ bōitatis vel pulcritudinis ī ali
quo ſanctorū fuerit in ipſa credamꝰ minime
defuiſſe. Uñ ſcriptura magis laudat eam
hoc tacite ſupponēdo q̄ꝫ verbotenꝰ explicā
do. tacēdo em̄ ꝓ reuerētia regl'a nobis tra
dit infallibilis. ꝙ quicq̄d boni vel laudis
in alijs fuerit. hoc de ipſa minime oporteat
dubitari. nec ī queſtionē venire debeat qđ
nephas ē dubitare. Iteꝫ ſicut angeli ſupre
mi a donis nobilioribꝰ laudant ⁊ denomi
nant ⁊ nō ab inferioribus que tñ ī ipſis eē
nullatenꝰ dubitat. ita et btiſſima vgo do=
nis ſpūalibus pleniſſima. donis gratuiſſi=
mis ⁊ nobiliſſimis ita occupat ⁊ iplet ani
mas laudantiū euangeliſtaꝝ ꝙ eoꝝ admi
ratōe quaſi obliuiſcunt bonoꝝ corpalium
Itē cū rota ſit ī medio rote. euangeliū ma
gis reſpicit ⁊ tractat ſpūalia. vetus lex cor
palia. ꝓpriū eſt ğ euangelij de gratuitis ⁊
ſpūalibus laudare. ꝓpriū veteris teſtamē=
ti carnalia ſiue corpalia ꝯmēdare. Iđ do=
mina noſtra ī veteri teſtamēto de pulcritu
dine cōmēdat corpali p figuras. ī nouo te
ſtamēto de ſpūali pfectiōe p angelos. apo
ſtolos ⁊ euāgeliſtas. raro em̄ vel nunq̄ꝫ in
nouo teſtamēto inuenit ꝙ aliquis de pul
critudine corpali ꝯmendat. Qđ aūt obij=
cit de mali occaſione. Rñdemus ꝙ pul=
critudo corpalis ſimpliciter ī ſuo genere
bona ē. Nihil aūt adeo bonū eſt ī quo nō
cōtingat malos ſcandalizari. qui nō tm̄ in
xp̄o homine ſcādalizabant ſicut ſcriptū ē.
⁊ ſcandalizabant ī eo. ſed etiā in ipſo deo
ſcādalizabant. Unde ſup illud. Quā bo=
nus iſrahel deus ⁊c̄. Glo. dicit. ꝑuerſis au
tē ꝑuerſus eſſe videt. Talis occaſio mali ſi
ue ſcādali paſſiui nō eſt viciū bonā natu=
rā habētis ſed culpa patientis. Sicut ipſi
demones ī dei iuſticia ſcandalizabant ſi=
cut ſcriptū eſt. Supbia eoꝝ qui te oderūt
aſcēdit ſemp. nec ꝓpter hoc debet nō eē iu
ſticia. ſi demones vel mali ſcandalizent in
ipſa. maxime cū boni edificent inde vnde
mali ſcandalizant. congrua ergo fuit pul=
critudo beatiſſime virginis ⁊ ad ſuupſius
cōmendatōem. vt naturā pficeret ⁊ gratiā
augmētaret. quia forma pudicitie rara. ſꝫ
apta comes. ⁊ ad noſtraꝫ edificatōem ⁊ de
uotōem. Pulcra em̄ eſt caſta generatō cū
claritate. ⁊ ad corpis dñici cōmendatōem
nō em̄ pōt arbor bona ⁊ nobil' fructū ma=
lū ⁊ ignobilē facere. nec eēt pfectior hūili=
tas q̄ ex pluribꝰ tāq̄ꝫ cauſis cauſaret. quaꝝ

alique naturales. aliq̃ gratuite. q̃ꝫ illa q̃ eſt ex ſol' gratuitis. imo ſicut gratia ē nobilior natura ꝛ ꝑfectior. ita humilitas q̃ ē ſimpliciter a gratia nobilior ē q̃ꝫ illa que ē ꝑtiꝫ ex gratia ꝛ ꝑtim ex natura. nec etiā eēt maior hūilitas ꝙ de⁹ incarnaret̃ d̃ deformi poti⁹ q̃ꝫ de pulcra. Hūilitas aūt debꝫ eſſe collatiua gratie ꝛ augmētatiua ꝛ nūq̃ꝫ diminutiua. non eſſet vere humiliatō filij maior q̃ hūilitatē matris ī ſua nobilitate diminueret ꝛ laudē caſtitatis auferret. Vn̄ nimirū neq̃ꝫ laude dignū opinio iudicaret ſi v̄go deformis humilis eēt. ꝛ quaſi deſpecta viris v̄go ꝑmaneret. ꝛ ecōuerſo aūt quāto v̄go beatiſſima ꝓfundior ē hūilitate ꝛ q̄nto ab altiori infra ſeipſam deſcēdit. tantō maior eſt filij dei humiliatio qui ſe a ſummo celo poſt ipſam inclinauit.

Dicto de pulcritudine in cōmuni. cōſequēter eſt querendū de pulcritudine eius ī ſpeciali q̃ in tribus ꝯſiſtit. ſ. in debita corporis quantitate. ī elegāti mēbrorū diſpoſitōe ꝛ ꝓportōe. ī colorꝫ venuſtate. Primo igit̃ querit̃ de quātitate q̃ cōuenietior ei ſit. Et ꝓbari pōt a quantitate corporis ſui filij ꝙ tanq̃ꝫ ꝑfectiſſimū ī omnibus naturalibus debitiſſimā habuit quantitatē. corpus em̄ filij format̃ a corpe generātis. ideo ità ꝙ de tali tale ꝛ de tāto tantū niſi error aut impotētia impediat. aut ꝑ viā accidētis aut aliquo mō aliter fiat. ſed naturalit̃ ꝛ regulariter magnus magnū generat ꝛ ꝑuus ꝑuū ꝛ tātus tantū. ergo ſi corpus dn̄i cum ī ſummo habuit q̄ntitatē debitā viro congruentē. ergo ꝛ mater ſua habuit ī ſummo quātitatē femine cōgruentē. qđ ꝯcedimus ꝛ credimus eſſe verꝫ. Ideo de q̄litate dicētes. modi em̄ corpiſ q̄litatis ſunt q̄nq̃ꝫ. Craſſicies nimia. carnoſitas. extenuata macies. ſintheſis ꝛ equalitas. Pinguedō cauſat̃ ex frigitate et hūiditate. carnoſitas ex caliditate ꝛ hūiditate. extenuata macies ex caliditate ꝛ ſiccitate. ſintheſis ex frigiditate ꝛ ſiccitate. equalitas ex oīm humorū equali ꝯplexiōe. Cui⁹ q̄litatis credim⁹ corpus beatiſſime virginis extitiſſe.

Poſt hoc querit̃ de mēbrorū diſpoſitōe ꝛ ꝓportōe. Et illa ſil'r ꝓbātur ex ꝑte generati. ī formatiōe em̄ corporis a generāte ſic format̃ totum de toto ꝙ a qualibet parte corpis fit deciſio. et in qualibet partē generati formatio. Vn̄ inter generantē ꝛ generatū regulariter ꝛ naturaliter ſingulorꝫ membrorꝫ adinuicē ē ſimilatio ī forma ꝛ in figura niſi ꝑ viā accidentis impediat̃. ergo cuꝫ in corpe dn̄ico nullū poterat intercidere impedimentū et mēbra illius corpis fuerūt elegātiſſime diſpoſitōis ꝛ congruentiſſime ꝓportōis. eadem diſpoſitō ꝛ ꝓportio erit ī mēbris matris. quod concedimus eſſe verum.

Poſt hoc queritur de colore cutis et venuſtate. Triplex ē diuerſitas coloris in corpe hūano. ſ. in cute ꝛ ī capillis. in oculis. Primo ergo de colore cutis queritur. Et videt̃ ꝙ debuit eſſe nigra ī cute. color em̄ ē ꝓpriū obiectuꝫ viſus. ergo color q̃ ē magis viſui cōgruus plus atteſtat̃ ꝯplexionis bonitati ꝛ ꝑfectiōi. nigredo eēt ē magis ꝯgrua viſui. eſt em̄ color cōgregatiuuſ viſus. ergo nigredo eſt color ꝑfectiſſim⁹ ad videndū. ergo debuit eſſe color ꝑfectiſſimi corpis ſm ꝙ videri debet. Itē ſimplex eſt nobilius cōpoſito. igit̃ albedo ꝛ nigredo q̃ ſunt colores ſimplices ſunt nobiliores q̃ꝫ alij colores q̃ ſunt ꝯpoſiti. igit̃ alter eoruꝫ erit ī corpe ꝑfectiſſimo. ſꝫ nō albedo. igit̃ nigredo. ꝙ nō albedo patet. q2 albedo eſt color corpis ī quo ē abūdantia frigiditatis ꝛ etiā viſui diſcōgru⁹. q2 diſgregatiu⁹ viſus. Itē color ē imutatiuus viſus ſm actū lucidi. igit̃ illi colores q̃ ſunt magis motiui ſm actū lucidi in rōne colorꝫ ſunt magis ꝑfecti. ſed dicit ph̄us. ꝙ extrema ſunt magis ſenſitiua ꝛ motiua. igitur albedo ꝛ nigredo que ſunt extremi colores magis ꝑfecti ſunt in ratione colorꝫ. igitur alter eorꝫ erit in corpore ꝑfectiſſimo. ſed dicit ph̄us ꝙ in corpibus ſunt lux ꝛ tenebre. id eſt albedo ꝛ nigredo. ſed ꝑfectior eſt lux tenebris. igitur in ꝑfecto corpore potius erit effectus lucis q̃ꝫ tenebrarꝫ. hoc autē eſt albedo. igitur corpus ꝑfectiſſimuꝫ potius erit albū q̃ꝫ nigrum. Videt̃ potius ꝙ debuit fuiſſe rubeum. corpus em̄ eucraticū eſt maxime ſanguinee complexiōis. ſanguinē autem atteſtat̃ rubedo igitur corpus optime complexionatū debuit eſſe rubeum. Videtur autē ꝙ debuit eſſe mixtuꝫ ex albo ꝛ rubeo. quia ſicut autores medicine dicūt. color in cute ab interioribus accidit duobus modis. aut ex abundantia. aut ex equali

tate humoꝝ. Jlle aũt eſt ex equalitate q̃ ē
rubeus et albus mixtim· ceteri oĩes ab in
equalitate ꝓcedũt. ſed nobilioꝛ eſt coloꝛ q̃
ab equalitate ꝓcedit. igit̃ debet eſſe in coꝛ//
poꝛe euctico· Uidet̃ aũt ꝙ i tali coꝛꝑe de//
bet eſſe coloꝛ glauc⁹. Jlle em̃ coloꝛ ſigt̃ fri
giditatē in coꝛꝑe dñantē. Sed videtur ꝙ
coꝛpus btiſſime ꝟginis debuit eſſe frigide
cōplexiōis hac rōne· qḋ a natura ē tale ma
xime ē tale· igit̃ qḋ natura caſtuȝ magis ca
ſtū· ſed natura frigiditatis magis ē oꝛdia
ta ad caſtitatē. igit̃ coꝛpus caſtiſſimū de//
buit eſſe frigide ꝯplexionis· Jtē oīs incli//
natō q̃ cauſat̃ a duob⁹ ceteris parib⁹ foꝛti//
oꝛ eſt, ea q̃ ab vno tm̃· igit̃ inclinatō ad ca//
ſtitatē ſi cauſat̃ a gratia ⁊ a natura foꝛtioꝛ
eſt ea q̃ a gratia tm̃. igit̃ coꝛpus caſtiſſimū
debuit cauſari a gr̃tia et natura. igit̃ debuit
frigide cōplexionis eſſe. Jtē bonūadditū
bono nature facit magis bonū. igit̃ bonū
gratie additū bono nature facit ipm̃ ma//
gis bonū. igit̃ plena ſm̃ gratiā debuit eſſe
ꝑfectiſſima ſm̃ naturā igit̃ debuit eē frigi//
de cōplexionis· Jtē magis manifeſtat̃ po
tētia ecōtrario ſm̃ naturā ⁊ cōtra naturalē
inclinatōem elicere ꝯtrariū q̃ȝ de tali tale·
ſed ꝑfectius ⁊ nobilius ē i quo magis ma
nifeſtat̃ potētia. igit̃ ꝑfectioꝛ ⁊ nobilioꝛ eſt
caſtitas in caliduȝ q̃ȝ in frigidū. ſed caſti//
tas beatiſſime virginis fuit ꝑfectiſſima· igi
tur fuit calide cōplexionis· Jtē vbi eſt ma
gis de cōtrarietate ibi eſt maioꝛ actio ⁊ pu
gna. ſed vbi maioꝛ pugna ibi difficilioꝛ vi
ctoꝛia · vbi aũt ē difficilioꝛ victoꝛia maioꝛ
gloꝛia. igit̃ de pꝛimo ad vltimū vbi maioꝛ
pugna ibi maioꝛ gl̃a· igit̃ gl̃oſioꝛ eſt caſti//
tas i calidū q̃ȝ i frigidū. Jtē phs. Jncōti//
nēs eſt qui patit̃ ⁊ deducit̃· cōtinēs autē q̃
patit̃ nec deducit̃. Jnſenſibilis qui nec pa
tit̃ nec deducit̃· ſed mediū virtutis eſt pati
nec deduci· ergo virtuoſioꝛ eſt caſtitas vbi
maioꝛ paſſio a contrario. hoc autē eſt i ca//
lidum. igitur ⁊c̃·

Poſt hoc queri

tur de coloꝛe capilloꝝ· q̃ ſcḋm
autoꝛes medicine ſunt q̃tuoꝛ.
ſcȝ niger. rubeus. glaucus· canicies· Cum
igit̃ glaucus cōſtet ex humoꝛe melancoli//
co· canicies aũt ex nimia defectōe caloꝛis
naturalis ⁊ ex abūdantia putridi fleuma
tis· qḋ plurimū eſt in ſenibus. de illis du
obus nō fit queſtio· ſed tm̃ de nigro et ru//
beo. Uidet̃ ꝙ capilli eius debebāt eſſe ru
bei· rubedo em̃ atteſtat̃ abundantiā colere
nō aduſte· nigredo aũt fit ex abūdantia co
lerici incēſi vel aduſtione multa ſanguis.
q2 vt dicit Galien⁹. Rubedo atteſtat̃ ſan
guini· nigredo colerice vel melācolice cō//
plexioni· Cū igit̃ nobilioꝛ fit cōplexio ſan
guinea q̃ȝ colerica vel melācolica· coloꝛ at
teſtās ſanguini nobilioꝛ erit q̃ȝ atteſtās co
lere vel melācolie. igit̃ nobilioꝛ rubedo q̃ȝ
nigredo. igit̃ erit in coꝛꝑe nobiliori. Jtem
Gal· qñ deſcribit coꝛpus eucraticū i tegni
dicit cōpetētes craſſos cogitatōes ſcḋm to
tā aĩalis habitudineȝ· he ſunt ſcȝ coloꝛ ex
albo ⁊ rubeo mixtus· capilli ꝟo rubei ⁊ me
diocriter criſpi i pluribus ⁊c̃. igit̃ in coꝛꝑe
eucratico capilli debēt eſſe rubei· Jtē in eo
dē. Nā ſi eucraticū cerebꝝ exiſtat· ſcḋm q̃//
tuoꝛ qualitates omnia que dicta ſunt ha//
bebit. tamē mō ſuꝑfluitates quecūq̄ꝫ ꝑ pa
latū ⁊ aures aut nares purgant̃. hec habe
bit moderate· ⁊ mĩme ledet̃ ab omnibus q̃
extrinſecus calefaciunt ⁊ infrigidāt ⁊ ſic//
cāt ⁊ humectāt exiſtētibus infantib⁹ talib⁹
capilli ſunt ſubrufi· igit̃ in optimo ſibi cō//
plexionato cerebꝛo capilli debēt eſſe rubei
hoc eſt autē cerebꝝ noſtre domine. igit̃ ⁊c̃.
Uidetur autē ꝙ debeant eſſe nigri. Con
ſtātinus em̃ in pantegni tres cauſas pilo
rum ponit dicens. Capilli caput cuſtodi//
unt. honeſtāt ⁊ defendūt· quibus ſi careat
homo maxime ē inhoneſtus· et ꝑ̄cipue in
mulieribus· ⁊ iuxta hoc natura facit coꝛꝑi
iuuamēta atq̄ꝫ oꝛnamēta. Jtē eſt cauſa q̃//
re maſculi ⁊ nō femine barbeſcūt. quia fu//
mus qui eſt piloꝝ cauſa ex natura magis
augmentat̃ que q2 natura nō ſufficit expel
lere ⁊ cōſumere expellit ꝑ duo loca. i· ꝑ ca//
put ⁊ barbā· Unde fit ꝙ calidiſſime femi
ne barbeſcere videant̃· et ecōuerſo i maſcu
lis frigidis· Unde nō barbeſcūt eunuchi
quia ꝑdiderunt mēbꝛa calidioꝛa. pili igit̃
iſti facti ſunt a natura vt eſſent oꝛnamen//
ta ⁊ iuuamenta. Ex hoc patet ꝙ tres ſunt
cauſe piloꝛum. Expulſio fumoſe ſuꝑflui//
tatis animalis iuuatiua. defenſio a calo//
re ⁊ frigoꝛe exterioꝛi· ⁊ oꝛnat⁹ capitis. Quā
tum ad pꝛimā vtilitatē magis vident̃ con
uenire eucratico coꝛpoꝛi nigri capilli. Si
em̃ expulſio ſuperfluitatis nociue eſt iuua
tiua. quecunq̄ꝫ ſuꝑfluitas magis eſt noci
ua illius expulſio maxime eſt iuuatiua· ſȝ
colericū incēſum ⁊ ſanguineum aduſtum

magis eſt nociuū ꝙ̄ ſanguineus hūoꝛ nō
aduſtus. igit̄ magis ē iuuatiua expulſio il
liꝰ ꝙ̄ iſtius. Sed ad illius expulſionē ſeq̄
tur generatō nigroꝝ capilloꝝ. ⁊ nō rubeo
rū. igit̄ ꝙ̄tū ad illud eucraticū corpus ma
gis debet hr̄e nigros capillos ꝙ̄ rubeos.
Silr̄ ꝙ̄tum ad defenſioꝫ. nigri eñ̄ capilli
fortiores ſunt ꝙ̄ rubei. Silr̄ ꝙ̄tū ad orna
mentū. pulcrioꝛ ē eñ̄ ⁊ aptioꝛ ꝓpoſitō extre
mi ad extremū ꝙ̄ medij ad extremū. oppo
ſita eñ̄ iuxta ſe poſita magis elucēſcūt igit̄
ſuppoſito colore cutis albo ⁊ rubeo magiſ
venuſtat i capill' nigredo ꝙ̄ albedo vel ru
bedo. Itē ꝙ̄tū ad ſenſuꝫ viſus nigredo eſt
conueniētioꝛ. qꝛ ꝯgregatiuū viſus. rubedo
aūt vel albedo diſgregatiuū. Itē ꝙ̄tuꝫ ad
ſignatū. Rubedo eñ̄ atteſtat̄ mobilitati ⁊
infidelitati. nigredo aūt firmitati ⁊ ſtabili
tati. qꝛ rn̄det elemēto qd̄ eſt terra Iteꝫ ꝯſtā
tinus i pātegni vbi deſcribit corpus eucra
ticū ſic dicit. In ſupioꝛibus ꝑtibꝰ libri me
minimus nos dixiſſe de tꝑata cōplexione
corpis ꝙ̄tū ad cōplexioneꝫ eq̄lis. oportet
igit̄ nūc dicere de equali ꝯplexione ⁊ eiꝰ ſi
gnificatōe. Corpus eñ̄ equale neqꝫ mul-
tū macidū ē neqꝫ pingue. color eius inter
rubeū ⁊ albū mediꝰ. pili eiꝰ i infantia rufi.
i puericia ⁊ i iuuētute nigri. igit̄ ad eucra
ticū corpꝰ ꝑtinet nigredo i capillis ſcd̄ꝫ cō
ſtātinū. Et ſic etiā videt̄ ꝯtrauerſia int̄ cō-
ſtantinū ⁊ galienū. cū hic nigꝝ capilloruꝫ
colore ponat i equali corpe. ille aūt rubeū.
Itē eadē cōtrarietas inuenit̄ inter illos q̄
loquunt̄ de corpis pulcritudine. quorum
vnꝰ ſic dicit. Femineū plene ſi vis forma-
re decorē. Preformet capiti vultū nature
circinus orbē. Crinibꝰ irrutilet nitoꝛ aurū.
igit̄ vult ꝙ capilli debēt eſſe aurei coloris
Alter aūt dicit ſic. Spectādū nigris ocul'
⁊c. Itē i cāticis vbi deſcribitur pulcritudo
ſpūalis ꝑ exteriorem pulcritudinē dicit ſic
Come eiꝰ ſunt ſicut elate palmaꝝ nigre q̄ſi
coruꝰ. igit̄ videt̄ ꝙ ad exterioꝛē pulcritudi
nē ꝑ quā interioꝛ deſcribit̄ ꝑtineat nigre-
do i capillis. Quia vt dicit mgr̄ richarduſ
de ſcō vic. ſup idē verbū ⁊ ſitia. Neptalym
dr̄ ſeruus emiſſarius dās eloq̄a pulcritu-
dinis. q̄ pulcre hoīem interioꝛē eiſdeꝫ ver
bis reficit. ⁊ exterioꝛē. dū ꝑ exteriora viſibi
lia ad inuiſibilē pulcritudinē intellectum
traducit. igitur ad exterioꝛē pulcritudineꝫ
ꝑ quā hmōi intellectus traducit̄ ad interi
oꝛē ꝑtinet nigredo in capill'. Itē ſcd̄m ꝯple
xione innatā ſoboles ſolēt aſſiīari parēti-
bus ⁊ ecōtra. ſed videmꝰ ꝙ genus iudeorū
vt i plurimū hēt nigros capillos. igitur et
dn̄a noſtra cū fuit de ꝓgenie iudeorū. Itē
veronica ꝑ̄tēdit nigrā barbā. ⁊ nigros fu-
iſſe crines in dn̄o. igitur in dn̄a noſtra cuꝫ
maxima fuerit ſimilitudo inter ipſos.

Poſt hoc queri
tur de colore oculoꝝ qui qua
druplex eſt. ſ. niger. ſubalbidꝰ.
varius ⁊ glaucus. Et videt̄ primo ꝙ de-
beat eſſe niger. Ille eñ̄ i pluribꝰ cōcomitat̄
nigꝝ colorē in capillis. ꝙ habētes nigros
capillos ſunt etiā habētes nigros oculos.
⁊ etiā videret̄ cōgruere maxime venuſtati
Vn̄. Spectandū nigrū oculis. Etiā i cō
trariū videt̄ ꝙ alius deſcribēs pulcritudi
nē quo ad oculos dicit. Radiāt vtriqꝫ ge
melli luce ſmaragdina. vl' ſideris iſtar ocel
li. Illi aūt coloreſ nō ſunt nigri igit̄ ⁊c. Itē
nigredo oculoꝝ vt dicit Iohānicius ꝓue
nit ex defectu ſpūs viſibilis vel ꝑturbatōe
ipſius. aut ex penuria criſtallini humoris
aut qꝛ plurimū recedit interius criſtallinꝰ
humoꝛ. aut ex humore abundāti qui eſt ſi
milis albugini oui. aut ex ꝑturbatōe ipſiꝰ.
aut ex abūdantia qualitatis vuei hūoris.
igitur cū iſte coloꝛ i oculis cauſet̄ maxime
ex defectu eoꝝ i quibus ꝯſiſtit oculi perfe
ctio ad videndū. vt ē ſpūs viſibil' ⁊ humoꝛ
criſtallinꝰ nullo mō iſte coloꝛ erit eucratici
corpis. De glauco ⁊ alijs nō fit q̄ſtio cum
atteſtātur minus nobili complexioni.

Ad hoc reſpondendū eſt ꝙ ſex ſunt
colores cutis. ex albedine ⁊ rube-
dine cōpoſitus. niger. citrinꝰ glau
cus. albus et rubeus. Et ſolus ille qui ē ex
rubore ⁊ albedine cōpoſitus vt dicit Io-
hānicius eſt ab equalitate ꝓcedēs. alij ve-
ro omnes ab inequalitate. Primus eſt nō
biliſſimus ⁊ corpori eucratico determina
tus. ⁊ ſic a galieno in tꝑata complexio
ne poſitus eſt. ⁊ ſimili mō a Conſtantino
i pantegni. hunc igitur cōcedimus in coꝛ
pore beatiſſime virginis extitiſſe. Ad obie
cta in contrariū reſpōdemus ꝙ licet coloꝛ
niger ſit magis viſui ꝯgruus ad videndū.
nō tamen eſt corpi eucratico determinatꝰ
ad habendū. coloꝛ eñ̄ corpis principaliuſ
ordinat̄ ad corpus ſubiectū ⁊ ꝓpriū venu
ſtandū ⁊ eius cōplexionē oſtendendaꝫ ꝙ̄
ꝑ corpꝰ alienū ad videndū. Itē cum viſus

delectet̃ in pulcro ⁊ iluce ꝓporcio͂abili de
lectabilior ⁊ deliciosior eſt ad videndū. co
lor albus mixtus cum rubeo ꝙ̃ nigredo. ⁊
nõ eſt contrariū ꝙ extremi colores magis
ſunt ſenſitiui ⁊ motiui. Jlla em̄ ꝑeminẽtia
ſumit̃ reſpectu alteri⁹ videntis. natura em̄
vt dicit phs ſꝑ intẽdit ſibi ſile niſi ſit ebria
igit̃ color corꝑis debet detminari potius
ſm congruentiã ſui ſubiecti ꝙ̃ reſpectu ali
eni. Nec etiã obſtat ꝙ ſimplex nobilius ē
ꝯpoſito. hoc verū ē inter res genere differẽ
tes. vt aĩa dignior ē corꝑe. ⁊ nõ eſt ĩ his in
quibus ē ſimplex ps cõpoſiti eadẽ cū alte-
ra ſm ſpeciẽ cū in his ſꝑ dignius ſit totū
ſua ꝑte. Qd̄ aūt obijcit̃ ꝙ debuit eſſe frigi
de cõplexiõis ⁊ hr̃e colorẽ illi atteſtantem
dicimus ꝙ nõ. cū em̄ gratia nobilior ſit ꝙ̃
natura caſtitas que ē totaliter a gratia no
bilior eſt ꝙ̃ ea que eſt partim a gratia ⁊ ꝑ
tim a natura. ⁊ tãto eſt maior gratia et ma
iorẽ potentiã demõſtrat. quanto fortiorē
vincit naturã ꝙ̃uis in beata virgine nulla
fuit pugna. quia etiã fomes extinctus fuit
in ea. Unde tãto fortior fuit ⁊ tanto nobi
lior fuit eius caſtitas. qñ nec hoſti fuit tẽ-
ptandi poſſibilitas. ⁊ nihilomin⁹ tanto de
hoſte triūphus glorioſior quãto etiam ita ca
put ei⁹ ꝯtriuit ſub pedib⁹. vt nec ad primū
motū ꝯcupiſc̃e cui generalit̃ ſubiacẽt oẽs vi
atores. ſe cõtra ipam auſus fuit erigere. nõ
em̄ diminuit rõem victorie nõ poſſe impu
gnari ſed velle impugnari ⁊ nõ poſſe reſi-
ſtere. illa etiã ſit̃ glorioſiſſima caſtitas et lau-
dabiliſſima fuit que ĩ ſe nūꝙ̃ aliquẽ ſaltē
motū cõcupiſc̃e ſenſit. et ſe ĩ aliqua ſubiecta
diſſeminãs exemplarit̃ cõcupiſcẽtiã a mul
tis cordib⁹ ⁊ corꝑibus ꝓfugauit. Ad iſtud
qd̄ obijcit̃ de colore capillorū. dicim⁹ ꝙ co
lor ĩ capillis immediatã ſignat ſuꝑ diſpo-
ſitõem cerebri. vnde optim⁹ color ĩ capillis
debet detminari ſm optimã cerebri cõple
xionẽ. optima aūt cerebri cõplexio detmi-
nat̃ ſcd̄m duos modos. Uno mõ cerebrū
optie ꝯplexiõatū qñ ē optime ordinatum
ad actõe naturał̃ v̄tutis. ita ꝙ opatões ce
rebri maxime ordinãt̃ ſm q̃litates ad opa
tiones cordis ⁊ epatis ⁊ ſtomachi ⁊ aliorū
mẽbrorū principaliū. ⁊ ſcd̄m hoc cerebrū
debet eſſe calidū ⁊ humidū. Et hoc mõ ca
pilli talis cerebri in infantibus ſunt ſub-
rufi. in pueris vero rufi ſeu ſubrufi vel ſub
rubei. in ꝑfectis vero rubei. ſicut dicit Ga-
lienus in tegni aucte ſuprapoſita. nõ ſi eu

craticū. ⁊ ſcd̄m hūc modū loquebat̃ q̃ di-
xit. Crinibus irrutilet ⁊c̃. Et ſm hãc legē
ꝓcedūt rõnes ꝓ illa ꝑte. Alio mõ dicit̃ eu
craticū cerebrū ſcd̄m ꝙ ē optime diſpoſitū
⁊ ordinatū ad actiões v̄tutis aĩalis q̃ pro
prie fiūt ĩ cerebro mediãte ſpū aĩali q̃ na-
ſcit̃ in cerebro. ⁊ ſcd̄m hoc calidū ⁊ ſiccum
debet ēē cerebrū. q2 ille due q̃litates maxi-
me ſubſeruiūt cognitõi. a caliditate em̄ eſt
velocitas apphendẽdi. a ſiccitate firmitas
retinẽdi. a calore ē mot⁹ ⁊ mobilitas. a fri-
gore quies ⁊ imobilitas. Jtẽ a ſiccitate fir
mitas recipiẽdi. ſiccitas em̄ ē bñ terminabi
lis ꝓprio termino: male alieno. Hūiditas
aūt male t̃minabił̃ ē termio ꝓprio. bñ autẽ
alieno. Et ſic p3 ꝙ magis cõgruit ꝑfectiõi
cerebri caliditas ꝙ̃ frigiditas. vt em̄ Gali
enus ĩ tegni oſtẽdit frigidiores ꝙ̃ oportet
cerebri cognitões ſuꝑflua multa ſcd̄ꝫ ꝓpri
as effluxiones ⁊ capilli inde ſubrufi ma-
nẽtes poſt multū tꝑis ſubnaſcentes ſubti-
les ⁊ exiles plurimū ⁊ facile a frigidis cau
ſis ledunt̃. ⁊ ſcd̄m tp̄s ⁊ ſcd̄m ſpẽs leſiõis
tartari ꝯſumunt̃. ⁊ ſomnolentiores qd̄am
modo ſunt. ĩ calido aūt cerebro contraria
ſunt. Et ſic p3 ꝙ nobilius ē calidū cerebrū
ꝙ̃ frigidū. A ſimili mõ patet ꝙ ſiccū nobi
lius ē ꝙ̃ humidū. Galienus em̄ ĩ tegni di
cit. ſicciores cerebri cognitões nõ ſuperflu
unt in effluxiõe ⁊ ſenſuū ꝑfectiõe vigilãtis
nature ſunt. hūidiores vero plani ⁊ nõ oĩ
no calui fiunt ⁊ ſenſu ebetes ſunt. ⁊ ſuꝑflu
xiones multe ⁊ ſomni multi ⁊ ꝓfundi. Et
ſic patet ꝙ nobili⁹ ē cerebrū ꝙ̃tū ad v̄tutes
aĩales ſi fuerit calidū ⁊ ſiccū ꝙ̃ ſi fuerit ca
lidū ⁊ humidū. Nã vt dicit Galien⁹ in te
gni. Optima ē cõplexio calida ⁊ ſicca. pri-
mū quidẽ nõ ſunt abūdantes hmõi ⁊ ſen
ſibus ꝑfecti ⁊ vigilãtiſſimi. prima genera-
tio capillorū citiſſima ē eis ⁊ pleniſſima ni
gri capilli. Si v̄o humiditas caliditati ac
cidat par quidẽ ſuꝑgredientibus vtriſꝙ̃
mediocritatem bonus eſt eis color ĩ ocu-
lis. vene magne ⁊ ſuꝑfluitatis ꝑlime me-
diocriter digeſti. ⁊ capilli recti ⁊ ſubrubei.
⁊ replet̃ et grauat̃ caput a calefacientibus
Et infra his v̄o nod⁹ ſꝑ ꝯtrarius. Jn bo-
rea v̄o optime digerunt neꝙ̃ excitari pñt
ad multū ſomnū ꝯuertẽtes ⁊ grauiter dor
mientes ſunt ⁊ plene vigilantes. fantaſias
vident et ſenſibus imꝑfecti ſunt. Et ſic pa
tet ex cõiunctione inequalitatū ꝙ optima
cõplexio cerebri ꝙ̃tū ad v̄tutes aĩales eſt

calidū ⁊ ſiccū. ⁊ cerebro ſic ſe habēti debēt
capilli nigri. Et hoc ē qđ dicit cōſtantinꝰ i
pātegni ſuꝑioribus. Cū igit̄ cerebꝝ eucra
ticū optime ſit ordinatū. vno mō ad actō
nes virtutis aīalis. alio mō reſpectu oꝑa//
tionū virtutis naturalis ⁊ nobilior ſit oꝑa
tio v̄tutis naturał aīalis q̄z naturał v̄tu//
tis. nobiliꝰ erit cerebꝝ quod ē eucraticū ad
oꝑatōes aīales q̄z ad oꝑatōes naturales.
igit̄ ꝑfectiſſimi ⁊ nobiliſſimi corporis cere
brū dꝫ eſſe calidū ⁊ ſiccū. Cū igit̄ corpꝰ do
mīe noſtre fuerit ꝑfectiſſimū ſm̄ oīa mem
bra. ipa habuit cerebꝝ calidū ⁊ ſiccū et ca//
pillos nigros. Et ſic ꝓcedūt rōes ⁊ auctēs
ad hoc inducte. Ad hoc qđ obijcit̄ đ colo
re oculoꝝ. dicimus ꝙ color i oculis cū im
mediate ſignificet ꝯplexionē ꝓprij ſubie//
cti. ꝓculdubio cerebro ⁊ calido ⁊ ſicco det
mīato detmīabit̄ color oculoꝝ niger. Q̄đ
aūt obijcit̄ ꝙ nigredo oculoꝝ cāt̄ ex defe//
ctu viſibił ſpūs et penuria criſtallini hūo
ris. ⁊ eoꝝ ī q̄bꝰ matie ꝯſiſtit ꝑfectō oculoꝝ
Dicimꝰ ꝙ hoc veꝝ ē. ſed paucitas ſpūs vi
ſibił ⁊ hūoris criſtallini cauſat̄ a calidita
te ⁊ ſiccitate cerebri. ſpūs em̄ naturał ꝓue
niēs vſq3 ad cerebꝝ ſi cerebrū fuerit calidū
maiorē ibi recipit depuratōez ⁊ ſubtiliorē
ſubaz. q̄nto aūt ſuba ſubtilior. tāto plꝰ hēt
de forma ⁊ minꝰ de materia. et q̄nto plus
ſuba ē ſubtił et formał tāto magis ē actiua
⁊ fortioris oꝑatōis. ⁊ ſic a tali cerebro trāſ
mittit̄ viſibił ſpūs ad oculū paucior ⁊ ſub
tilior et fortior. ſili mō nutrimētū paucꝰ et
ſubtilꝰ et nobilius. Paucitas igit̄ ſpūs et
nutrimēti q̄ztū. ſ. ad materiā cauſat nigre//
dinē vt dicit autor. ſꝫ ipa ſubtilitas et pau
citas materie cā eſt nobilioris et fortioris
oꝑatiōis. et ſic tales oculi erūt nigri ꝓpter
p̄dictoꝝ paucitatē. ſed clariores ad viden
dū et nobiliores ꝓpter ſenſuū ſubtilitatez
et nutrimenti puritatē. Et ſic beata virgo
in colore cutis fuit alba et rubea mixtim.
in capillis autem et in oculis nigra tēpe//
rate fuit. ſicut et eius filiū dilectū ſpecioſiſ
ſimū forma p̄ filijs hoīm credimus fuiſſe
coloratum.

Oſt hoc queri
tur de hoc ꝙ dicit viro. Q̄đ
fruſtra videtur addi. Omnis
em̄ deſpōſatio v̄ginis fit viro. Q̄đ aūt ni//
hil fruſtra debuit poni videt̄. q̄r dicit bea
tus bern. Si em̄ nec foliū đ arbore ſine cā
nō cadit. nec paſſer vnꝰ ad terrā cadit ſine
p̄re celeſti ꝓuidē. igit̄ ex ore euāgeliſte nul//
lū ſuꝑfluere debet verbū p̄ſertim i ſacra hi
ſtoria vbi nō putes. plena q̄ppe ſunt om̄ia
miſterijs ſuꝑnis et celeſti ſingła dulcedīe
redundātia. ſi tm̄ diligentē habēt inſpecto
rē qui nouerit ſugere mel de petra. oleūq3
de ſaxo duriſſimo. igit̄ ſine cā non debuit
hic poni viro. Q̄đ aūt hic addit̄ viro non
fit ad denotandū ſexus diſcretiōem. ſꝫ ad
tangendū ſpōſi btiſſime v̄ginis ꝯmēdatō
nē. et ſponſe in ſpōſo honorificatōem. viro
igit̄ nō notat hic ſexū vel etatē ſed virtutē
igitur fuit iſte Joſeph vir ꝑ conſtantiā fi//
delitatis q̄ztum ad iuſticiā ꝑtinet. ꝑ virtu//
tē caſtitatis quantū ad temꝑantiā. ꝑ excel
lentiā diſcretiōis q̄ztū ad prudentiā. ꝑ ſtrē
nuitatē oꝑatōis q̄ztum ad fortitudinē. Et
ſic notat̄ in viro excellentia quatuor virtu
tum cardinalium.

Oſt hoc queri
tur de hoc ꝙ dicit. Cui nomē
erat. Videtur em̄ ꝙ i hoc ni
mis diffuſe loquat̄ et ſuꝑflue. cū hoc po//
tuiſſet breuius expreſſiſſe dicendo viro Jo
ſeph vel nomine ioſeph. Natura em̄ vt di
cit phus nihil facit fruſtra. Jtē natura nō
deficit in neceſſarijs nec abundat in ſuꝑ//
fluis. Jtē natura inquantū poteſt paucio
ribus ſe expedit. Jtē qui moderat̄ ſermo//
nes ſuos ſapiētiſſimus ē. Jtē de om̄i v̄bo
ocioſo reddent om̄es hoīes rōem ī die iu//
dicij. Ex his om̄ibus videt̄ ꝙ nihil hic pō
ni debet ſuꝑfluū. qđ cōcedimꝰ dicentes ꝙ
dicēdo cui nōmē erat ioſeph nō tm̄ voluit
nomē exp̄mere qđ feciſſꝫ dicēdo ioſeph. ſꝫ
inſuꝑ ꝙ eſſet nobile ipm̄ nomen voluit de
ſignare. Vn̄ et ſupra vbi dixit cui nomen
nazareth. numerꝰ cauſaꝝ eſt ſcđm numeꝝ
lr̄aꝝ ſcꝫ. vt nihil poni debeat fruſtra ſcia//
tur. vt plenius et ordinatius deſcribat̄. vt
ꝓbabilius credat̄. vt totū preelectū mon//
ſtretur. locus vel ꝑſona etiā nomine hono
ratur. vt doctrina innuat̄ et eccleſia excite
tur. vt euāgeliſta familiaris et fidelis cōꝓ
bet̄. vt humilitas ſpōnſe declaret̄. cum ita
noīatim et expreſſe humilis ſpōſus deſcri
bit̄. vt iuſtus apud deū et homīes mōſtre
tur. cuiꝰ nomen tanq3 in libro vite ſcriptū
in euāgelio tā ſignanter exprimitur. vt no
tus deo et hominibꝰ intelligat̄. q̄ teſtis be
atiſſime virginis adhibetur. vt nomen eius

digne ĩ memoriã hominũ vertatur qui in
patrẽ dei putatiuũ aſſumitur.

Poſt hoc queri

tur de hoc ꝙ dicit ioſeph. Ui
det eñ ꝙ ſpõſus btĩſſime vir
ginis nõ debuiſſet appellari ioſeph. Si ei
ſicut tota rota ẽ ĩ rota. ita vetꝰ lex ĩ noua. vi
det ꝙ illud ꝯiugiũ btĩſſime v̾ginis debu
it ĩ lege alicui figurari. hoc autẽ interp̄tat̃
eccl'a fuiſſe factuꝫ in Heſter ⁊ aſſuero. Si
igit̃ illud cõiugiũ rep̄ñtat iſtud figuraliter
⁊ cõiuges illi cõiuges iſtos igit̃ nomĩa de
bẽt rñdere nomibus. Sed ꝯiux heſter fuit
aſſuerus. igitur ⁊ cõiunx dñe noſtre debu
it vocari aſſuerꝰ. Itẽ ſara ĩ ſenectute ⁊ ſteri
lis gignẽs filiũ p̄t̾ naturã ĩ mõte ĩmolã=
dũ tenet figurã dñe noſtre q̃ genuit filiuꝫ
cõtra naturã ĩ cruce ĩmolandũ. Si igit̃ ſa
ra ſignat dñam noſtrã. igit̃ ⁊ ſponſus ſare
ſpõſuꝫ dñe noſtre. igit̃ debuit appellari a=
brahã. Itẽ ſi dña nr̃a fuerit figurata ꝑ Re
beccã igit̃ maritꝰ eiꝰ debuit appellari yſa=
ac. Itẽ ſi dñs figurat̃ ꝑ ſamſonẽ. ⁊ mr̃ eius
ꝑ matrẽ ſamſonis igitur ſpõſus eiꝰ debuit
vocari manue. Itẽ ſi ioſeph appellat̃ aug
mẽtũ. ĩ iſto aũt ꝯiugio nullũ fuit augmẽtũ
ꝑ ioſpeh. igitur non bñ appellatur ioſeph.
Querit̃ igitur q̃s fuit figura ioſeph ĩ vete
ri teſtamẽto. nõ eĩ videtur ꝙ ille filiꝰ iacob.
cũ ille geſſerit figurã dñi noſtri vtpote fili
us rachel natꝰ in ſenectute patris. et ĩ vẽdi
tõe ⁊ fratꝝ liberatõe. ⁊ terre ſaluatiõe et in
multis alijs vt patet in libris geneſis.

D hoc dicimꝰ ꝙ vna ꝑſona ĩ vete
ri teſtamẽto ꝓpter ꝑ'es ꝓprietates
plura ſignificauit. Uñ abrahã vbi
d̾r. tolle filiũ tuũ figurat deũ patrẽ qui ꝓ=
prio filio ſuo nõ pep̾cit ⁊c̃. ⁊ vbi d̾r ei. egre
dere de terra tua ⁊c̃. figurat xp̄m qui egreſ
ſus de terra ⁊ de cognatiõe ſua ſcꝫ de ſinu
ſummi p̄r̃is qñ venit in hũc mundũ. Cũ
aũt d̾r de eo ꝙ ſedit ĩ oſtio tabernaculi in
ip̃o feruore diei figurat antiq̃s p̄r̃es q̃ ſub
vmbra legis ſederũt. ⁊ incarnatõem verbi
cũ feruore deſiderij expectabant. Silr̃ mõ
dicimꝰ ꝙ iſte ioſeph in vẽditõe. ĩ liberatõe
⁊ incarceratõe. egipti ſaluatõe. deũ figura
bat. ſed ĩ fidelitate ⁊ caſtitate ⁊ ĩ miſterioꝝ
reuelatõe. ꝓcuratõis ꝯmiſſione ⁊ frugũ cõ
ſeruatõe. ⁊ terre p̄latiõe. iſtius ioſeph figu
ra fuit. Uñ Bern. Nõ vir matris nec pa=
ter filij fuit q̃zuis certa ⁊ neceſſaria diſpẽ=
ſatõe vtrũq; ad t̃p̄s appellatꝰ ſit ⁊ putatꝰ.
Conijce tñ ex hac appellatõe quã. ſ. diſpẽ
ſatõe meruit honorari a deo: vt pater dei ⁊
dictus ⁊ creditꝰ ſit. Conijce ex ꝓprio voca
bulo ꝙ augmẽtũ nõ dubites interp̄tari q̃s
⁊ qualis fuit iſte ioſeph. memento q; ſimul
illius magni patriarche vẽditi in egipto.
Et ſcito nõ ſolũ illud vocabulũ ſortituꝫ fu
iſſe. ſed ⁊ caſtimonia adeptũ innocẽtiam ⁊
gratiã conſecutũ. Siquideꝫ igitur ioſeph
ex fr̃atna inuidia vẽditus ⁊ ductus in egy
ptũ. xp̄i venditõem figurabat. iſte herodia
nã fugiens inuidiã qui portauit ĩ egiptũ.
ille dño ſuo fideꝫ ſeruans domine ſue no=
luit ꝯmiſceri. iſte dominã ſuã domi ſui ma
trem virginẽ agnoſcens ⁊ ipſe continẽs fi
deliter cuſtodiuit. Illi data eſt intelligen
tia ſomnioꝝ miſterij. iſti datũ eſt conſciuꝫ
fieri ⁊ participẽ fieri celeſtiuꝫ. Iſte frumen
ta ſeruauit nõ ſibi ſed omĩ ꝑp'o. iſte panẽ
viuũ de celo ſuauẽ accepit ſibi ⁊ toti mun
do. nõ ẽ igit̃ dubiũ quin fidelis ⁊ bonꝰ fue
rit iſte ioſeph cui mater ẽ deſpõſata ſalua
toris. fidelis ſeruus ⁊ prudẽs quẽ cõſtitu
it deus ſue matris ſolaciũ. ſue carnis nu=
triciũ. ſolũq; deniq; ĩ t̾ris magni ꝯſilij co
adiutorẽ fideliſſimũ. Et ſic pꝫ q; ꝯgrue ꝑfi
guratus ẽ iſte ioſeph. nec cõgruebat euꝫ fi
gurari ꝑ aliquẽ qui maritꝰ ꝑ carnalẽ copu
lã extiterit cũ ipſe ſine carnali copula ſan=
ctius cõiugiũ ꝑ pactõem cõiugalẽ traxit ⁊
cõiũx virgo cõiugẽ virginẽ cuſtodiuit ⁊ de
bitũ miſteriũ reddẽdo ⁊ matri ⁊ filio pat=
no affectu inſeꝑabiliter cõiunctus fuit. ꝓ=
prietas nomĩs ⁊ ſignificatõ que incremẽ=
tũ ſonat. ipſi nihilominus optime cõgru
it. qui ꝑ hanc diſpenſatiõeꝫ q̃ztũ ad ſeip̄m
⁊ quantũ ad ꝓximũ. ⁊ quantũ ad deuꝫ. q̃z
ad plurima ſublimatus fuit. virtutũ. ſ. aug
mentatione. fame celebritate. hoĩm reue=
rentia. ⁊ dilectione matris dei. familiarita
te diuina vt putabatur paternitate.

Poſtea queritur

d̾ domo. nõ eñ videtur ꝙ iſte
fuerit de domo dauid. vbicũ
q; eñ in biblia numerat̃ populus reſoluẽ
do a multitudine in vnitatẽ. primo fit di=
uiſio in tribus. poſt hoc tribus ĩ cognatõ=
nes. cognatõ in familias. familia ĩ domoſ
ſicut dicit̃ ĩ Joſue. vbi ꝑ inquiſitõꝫ huiuſ=
modi furtũ inuenit̃ apud achor ſꝫ hoc mõ
ioſeph nõ fuit de domo dauid. Itẽ vt pꝫ ĩ

genealogia ſcripta ī euāgelio liber genera
tōis ioſeph diſtabat a dauid·xxviij·gene//
ratōe. igiť nō erit ð domo dauid. Silr̄ q̄ri
tur de hoc ꝙ diciť dauid. Cū eñ melioꝛ ⁊
nobilioꝛ cognitō fit ꝑ cauſaȝ immediatā ⁊
ꝓpinquā q̄ȝ ꝑ cāȝ remotā meli⁹ notificaſſȝ
ioſeph ꝑ patrē immediatū q̄ȝ ꝑ dauid. Si
aūt diciť ꝙ hic deſcribiť dauid eo ꝙ da//
uid ꝓmiſſionē accepit eius qui hic annūci
atur incarnatus· ſcōm hoc deberet dici de
domo abrahe q̇ primo accepit ꝓmiſſionē·
ꝙ ī ſemine ei⁹ bn̄dicenť oēs gētes· nō dico
ī ſeminibus ſed ſemine tuo q̇ eſt xp̄s· Iuxta
hoc queriť q̄re ī hac annūciatōe ī qua mū
diſſima filij dei cōceptō deſcribiť dauid q̇
q̄nq̄ȝ notorius peccatoꝛ extitit q̄ȝuis remo
tus innuať· Itē cū in genealogia dn̄i pec
catores ⁊ peccatrices recitenť ·q̄re hic vn⁹
peccatoꝛ ⁊ nulla tangitur peccatricum.

D primū dicimus qð diciť de do
mo dauid nō tm̄ ꝓpť generis ſuc//
ceſſiōeȝ ſed ꝑncipali⁹ ꝓpter v̄tutuȝ
imitatōȝ. ⁊ tales dicunť ēē ꝓprie de vna
domo· iuxta illud. Qui habitare facit vni//
us moris ī domo. ex ꝯuictu eñ formāť mo
res. Vn̄ bern. Huc accedit ꝙ diciť fuiſſe
de domo dauid. vere eñ de domo dauid
vere de regia ſtirpe deſcēdit vir iſte ioſeph
nobilis genere· mēte nobilioꝛ· plane filius
dauid nō tm̄ carne ſed ſcitate ⁊ deuotione
quē tanq̄ȝ alteꝝ dauid dn̄s inuenit ſcōm
coꝛ ſuū. cui cito ꝯmitteret ſecretiſſimū at//
q̄ȝ ſcīſſimū ſui cordis archanū. cui tāq̄ȝ al
teri dauid incerta ⁊ occulta ſapie ſue ma//
nifeſtauit. ⁊ dedit illi nō ignaꝝ ēē miſterij
qð nemo ꝑncipū hui⁹ ſcl̄i cognouit. Cui
deniq̄ȝ datū ē ꝙ cū multi reges ⁊ ꝓph̄e eū
vellēt videre nō viderūt· nō ſolū videre ſed
audire. ſed etiā portare· deducere. ample//
cti· deoſculari· ⁊ nutrire ⁊ cuſtodire· nō tā//
tū ioſeph ſed etiā mariaȝ credendū ē ð do
mo dauid deſcēdiſſe· alioq̄n nō fuiſſet de
ſponſata viro de domo dauid· ſi non ipſa
eſſet de domo dauid. ambo ergo erant de
domo dauid· ſed ī altera concepta ē veri//
tas quaȝ ꝓmiſit ⁊ iurauit dn̄s dð· alťo tm̄
ꝯſcio ⁊ teſte adiplete ꝓmiſſiōis· Recte igi
tur diciť ſpōſus v̄ginis fuiſſe ð domo da
uid vt ſcandalū euiteť· vt eadē trib⁹ eſſe ꝓ//
beť. vt amoꝛ legis in vtroq̄ȝ oſtēdať. vt hūi
litas nobilitate regis exalteť· vt paupertaſ
nobilitati nō repugnare doceať. vt daui//
dis humilitas euangelizeť. vt humilitatiſ

imitatio in Ioſeph inſinuetur. vt veritatiſ
ꝓmiſſio adimpleatur. vt genealogia domi
ne deſcriberetur· vt paupertas mirabilioꝛ
demonſtretur· vt nobilius exemplū pauꝑ
tatis ⁊ humilitatis detur. Quod etiā que
ritur· quare dauid hic ponať cuȝ peccatoꝛ
fuerit· Reſpōdeť ꝙ nō poniť ideo q2 pec
catoꝛ fuerit· ſed ꝙ ioſeph ab ipſo carnaliť
deſcēderit· ⁊ ꝑ imitatōem in virtutib⁹ illi ſi
mil' fuit· nec ꝓpter pc̄ti maculā quā penitē
tia deleuit minus ī genealogia dn̄i nomi
nari debuit ſed audacter p̄dicari. tū ꝓpter
hoc. q2 pc̄tōribus ꝯfidentiā generet et mi//
ſericordiaȝ dei augmentet qui dicit. Qua
hora peccatoꝛ a via ſua ꝯuerſus fuerit om
niū iniquitatū ſuarū non recoꝛdabor. Qð
autem hic nulla peccatrix ponitur cā eſſe
poteſt· vt omnis peccati imitatio vel ſuſpi
tio a beata virgine excludatur· cum ſicut a
patre in filios· ſic a matribus in filias ſo//
let imitatio diriuari·

Quod autē in 1
genealogia domīe noſtre vbi
plene deſcribitur· ⁊ boni ⁊ ma
li in ſerie narranť nō caret ratione. Quod
auteȝ a bonis oꝛta fuit triplex eſt ratō· vna
vt antiquitas nobilitatis ipſam nobilita//
tem extolleret. Alia autem vt ſanctitas ip
ſam vndiq̄ȝ circumdaret· Tercia vt hu mi
litas laudabilioꝛ appareret. Quod autem
antiquitas nobilitatem extollat patet. q̇a
non poteſt arboꝛ bona malos fructus fa//
cere. Et iterum. Vnaqueq̄ȝ arboꝛ ex fru//
ctu cognoſcitur. et qð natura tale magis
tale ⁊ magis ad virtuteȝ ꝑficitur. quia ad
ip̄aȝ ex nature oꝛigine inclinať· v̄tutes eñ
parti innate ſunt nobis. ꝑfecte aūt ꝑ con//
ſuetudinē· Unde Iob· ab infantia mecū
creuit miſeratō· ⁊ ab vtero egreſſa ē mecuȝ
ſicut eñ diuturnitas nō minuit pc̄m ſed
auget· ⁊ tanto igitur maioꝛa ſunt peccata
quāto diutius infeliciorē aīaȝ detinēt alli
gatā. Et ſicut adulterine plātationes non
dant radices altas ſapiē· ita ecōuerſo pul
cra ē caſta generatō cū claritate ī moꝛib⁹
ſuis. cū eñ ē mēoꝛia illius· quia ⁊ apud de
um nota eſt ⁊ apud hoīes· Et ſicut ab ini
quis oēs filij qui naſcunť teſtes nequitie
ſunt aduerſus parētes ī interrogatōe ſua.
ita generatō rectoꝝ benedicetur. ⁊ iuſticia
eius manet in ſeculū ſeculi· ⁊ gloria ⁊ diui
tie ī domo ei⁹· Et ſic beatiſſima virgo oꝛta

eſt ex bonis ꝛ magnis. vt antiq̃tas nobili-
tatē extolleret. Scđa cā fuit vt ſcitas eam
vndiq̧ circūdaret. retro ꝑ nobilitatē; añ ꝑ
vtilitatē. ſupra ꝑ dignitatē. infra ꝑ poteſta
tē. a dextris ꝑ virtutū ſummitatē. a ſiniſtris
ꝑ peccati immunitatē;. Tercia cauſa fuit
vt humilitas laudabilioꝛ appareret. Quia
vt dicit Bernhardus. In alto poſitus nō
alta ſape ſed hūilib9 ꝯſentire nihil deo ca-
rius. ſed nihil apud hoīes rarius inueniť
His igiť tribus de cauſis nata ē de bonis
Triplici etiā rōne orta eſt de mal. Primo
vt cōparatio alteꝝ extremoꝝ extolleret iu-
xta illud. Sicut liliū inter ſpinas ꝛc. et il-
lud. Sicut ſpina roſam genuit iudea ma
riā. Secūda cā vt ſapīa dei miſcđioꝛ appa
reret. eſt em̄ exitus quo de bono bonū. ꝛ ex
itus eſt quo de malo malū. De primo. vi-
dit deus que fecerat. et erāt valde bona. đ
ſcđo. Oīs peccati initiū ſupbia ꝛc. Terci9
exitus ē vt de bono malū. vt đ muliere ini
tiū peccati. Quart9 exitus ē vt de malo bo
nū. ꝛ hoc ſolius dei ē ꝓpriū. cui9 ſapīa vi-
cit maliciā. attingēs a fine vſq̧ ad finem.
Tercia cā vt confidentiā peccatorib9 aug-
mētaret. ꝑ hoc ꝙ mediatrix eoꝝ eadē pro-
pinquitate vtrāq̧ extremitatē cōiungeret
vt ſicut mater eſſet ꝛ filia dei. ſic eſſet mater
ſoror ꝛ filia dei. ꝛ ſic a natura inclinaretur
ad miſerendū peccatori. ꝓpter hoc ſigna-
tur ꝑ arcum poſitū in nubibus celi ī ſignū
federis inter celū ꝛ terraꝫ. nō em̄ potuit de
us cū pctōribus efficacius ſtabilire pacem
q̃ꝫ ꝙ filiā pctōrum ſuo filio accepit vxoreꝫ
ſpōſam ꝛ matrē. nec aliquis fidelius inter
deū ꝛ hominē pacē fecit q̃ꝫ que mater vtri
uſq̧ fuit. Ex predictis igitur relinquiť. ꝙ
Joſeph ꝛ beatiſſima virgo maria đ domo
dauid intitulantur eſſe.

x hoc queritur

de nobilitate virginis. queriť
vtꝝ matrē dei cōgruat nobilē
eſſe ſcđm carnē. Et videť ꝙ nō. ꝑ illud ad
Chor. i. Nō multi ſapiētes ſcđm carnē. nō
multi potentes. nō multi nobiles ꝛc. Sed
beatiſſimā virginē maxime elegit ꝛ preele
git. igiť debuit eſſe ignobilis. Iteꝫ glo. ſuꝑ
illud. Venit em̄ humilis deus querēs hūi
les nō altos. Itē ibidē. Nō elegit reges vť
ſenatores vel oratores. ſed plebeios. pau
ꝑes. indoctos. piſcatores. igiť cuꝫ btiſſima
virgo p̄ oībus iſtis ſit electa. p̄ omnib9 de-
buit eſſe ignobilis ꝛ paupercula ꝛ plebeia
Itē maioꝛ videť hūiliatio ex ꝑte dei de ig
nobili q̃ꝫ de nobili incarnari. Qđ ſi conce
dať. Cōtra. Quāto plus ē aliq̃d eleuatuꝫ
ſurſum tāto plus pōt deprimi ī deorſum.
q̃nto em̄ mōs altioꝛ tāto vall' ꝓfundioꝛ igi
tur q̃nto aliq̃d magis eleuatū ē ſurſuꝫ per
nobilitatē ꝛ dignitatē. tāto magis pōt de-
ſcēdere ꝑ humilitatē. Sed btiſſima virgo
fuit ꝓfundiſſime hūilitatis. igiť debuit eē
ſupreme dignitatis ꝛ nobilitatis. Unde
Aug. Nuq̃ꝫ fuiſſet ſuꝑ oēs choros angelo
rū exaltata niſi fuiſſet ſuꝑ oēs hoīes hūili
ata. Itē Bern. In alto poſit9 nō alta ſape
vt ſ. Sed btiſſima v̄go fuit deo cariſſima
iō debuit eē alta ꝛ nō ſape alta. ſed hūilib9
ꝯſentire. Itē Bern. Quis nō feret tolera-
bilius ſupbiā ī diuite q̃ꝫ ī pauꝑe. ſed hūili
tas ē nobili9 ī diuite q̃ꝫ ī pauꝑe. ſed humi
litas in btiſſima virgine fuit laudabiliſſi-
ma. igiť humilitas ē nobilioꝛ in diuite q̃ꝫ ī
pauꝑe. igiť fuit in nobili ꝛ diuite. Itē hie-
ro. dicit. ꝙ ſeruitia minus ſunt grata quā
to magis ſunt debita. Sꝫ ſeruitia magis
ſunt debita in ſeruis q̃ꝫ ī ingenuis. igitur
minus ſunt grata in his q̃ꝫ in iſtis. ꝛ pluſ
q̃ꝫ in ingenuis. ſed ſeruitia beatiſſime vir-
ginis que erāt maxime ſeruitutis. vt cēſus
ſolutō ꝛ ꝓfeſſio. ꝛ filia erāt deo gratiſſima
igiť erāt in ꝑſona nobiliſſima. Ex his vi-
deť ꝙ cōgruit ꝙ beatiſſima virgo fuerit no
biliſſima. Qđ aūt ſic fuerit manifeſtū eſt.
nobilitas rei conſiſtit ꝛ conſideratur ī tri-
bus. in cauſa. ſubſtātia. ꝛ efficientia. In cā
ſi a nobili origine principiū ducat. in ſub-
ſtātia ſi nobilē ſubāꝫ ꝛ ꝓprietatē ī ſe poſſi-
deat. ī efficiētia ſi nobiles effect9 de ſe ꝓdu
cat. Btiſſima igiť v̄go fuit nobiliſſima. vt
pote filia pncipis. ī quo ſibi deus popl'm
elegit peculiarē. ꝛ diſtinxit ab alijs abra-
ham ſcilicet. a quo ipſa quadrageſima et
vna deſcēdit generatione. In ſubſtātia qꝛ
ꝛ nature ꝑfectiōem ꝛ gratie plenitudinem
in ſe habuit. In efficientia quia ip̄m deū
de ſe generauit. Igitur beatiſſima virgo ī
omnibus in quibus nobilitas conſiderať
in ſummo nobilis inueniť. Iuxta hoc q̃ri
tur. in quo cōſiſtat nobilitas ſcđm carneꝫ
qꝛ diciť ꝙ nobilitas nihil aliud ſit niſi in-
ueterate diuitie. igiť videtur ꝙ in diuitijs
ſcđm hoc autem btiſſima virgo nō fuiſſet
nobilis. qꝛ paupcula fuit a paupib9 gene
rata. Videť etiam ꝙ iſta nobilitas nō ſit

a rebus. Siĺr aũt ait Ambroſius· ꝙ neqꝫ
a corꝑe nobilitas· neqꝫ a nobilitate ꝯplexi
onis corporis ẽ. inueniunt̃ aũt reges ⁊ prin
cipes qui nobiles dicunt̃· et ſunt ſcḋm car//
ne cõplexione exĩtes melãcolici et flegma
tici. ⁊ ecõuerſo ruſtici ſanguinei ⁊ colerici·
igit̃ nobilitas nõ trahit̃ a corꝑe· Itẽ videt̃
ꝙ nec ab aĩa. Aĩe eñ non ſunt ex traduce·
igit̃ aĩa filij nihil nobilitatis a patre habꝫ
vel ab aĩa patris. Itẽ Seneca dicit. ꝙ nõ
facit nobilitatẽ atriũ plenũ fumoſis ima//
ginibus. ⁊ quod añ nos eſt noſtꝝ non eſt.
nõ eñ vixerũt ad noſtrã gloriã. ⁊ vult pro
bare ſicut oẽs qui loquunt̃ in hac materia
ꝙ tm̃ nobilis eſt ille queꝫ nobilitat ſua vir
tus. nobilitas eſt ſola animi que moribus
animũ ornat· Et ſic videt̃ ꝙ nobilitas ſcḋm
carnẽ nihil eſt.

d hoc dicimus ꝙ beata virgo ſcḋm
omnẽ dignitatis ⁊ ꝑfectõis ⁊ no//
bilitatis modũ eſſe debuit· et fuit
nobiliſſima ⁊ digniſſima in ſummo· No//
tandũ igitur ꝙ ſicut in oppoſito tactũ eſt
nobilitas genealogie completa conſiſtit ĩ
tribus· in conditionis libertate· in officij
dignitate· in vite ſanctitate. Libertas con
ditionis in tribus conſideratur. ſcꝫ ĩ cau//
ſa· in ſubſtãtia· in efficientia· Libertate q̃ ẽ
in cauſa ſiue origine beatiſſima virgo fuit
liberrima. vtpote principis filia· cui dixit
deus· In yſaac vocabit̃ tibi ſemen· Yſaac
aũt nõ eſt filius ancille ſed libere. Iteꝫ ad
patrẽ. princeps dei es inter nos· Itẽ ad fi
liã· q̃ꝫ pulcri greſſus tui vt ĩ calciamẽtis fi
lia ꝓncipis· i. oꝑa tua in ſcõꝝ exemplis q̃s
imitaris et oẽs excellis. ⁊ ſic fuit liberrima
in cã· In ſubſtãtia quã facit liberã imuni//
tas a pctõ ⁊ gratie plenitudo. Fuit etiã li//
berrima. Vñ· Aue gratia plena. Qui eniꝫ
facit pctm̃ ſeruus eſt peccati· ita econuerſo
vbi ſpũs dñi ibi libertas· Ipſa igit̃ beata
virgo ſemẽ abrahe eſt. peccato nõ ſeruiuit
vnq̃ꝫ· implẽs illud aplĩcũ· Sic incipite ſic
loquimi. ſic facite tanq̃ꝫ incipientes iudi//
cari ꝑ legeꝫ ꝑfecte libertatis· Et ſic liberrĩa
fuit ĩ ſubſtãtia que nunq̃ꝫ fecit pctm̃ ⁊ gra
tie plena· Fuit etiã liberrima in efficientia
paſſiua ⁊ actiua. ſeruis eñ dr̃. Si filiꝰ vos
liberauerit vere liberi eritis· Et ſcḋm glo· li
berauit ponit̃ ꝓ libertauit. Si igit̃ ſeruꝰ q̃
ẽ ſeruus filij libertat̃. mltõ fortius mater fi
lij liberrima fuit. Item ſi veritas illos libe
rat quos illuminat. potius illã liberauit q̃
eũ generauit· Iteꝫ in efficientia actiua li//
berrima fuit. ipſa eſt eñ ꝑ quã omnis crea
tura a ſeruitute corruptiõis liberata eſt in
libertatẽ gratie filioꝝ dei. vbi ceſſat omnis
ꝑlatio· vbi ſeruus liber eſt a dño ſuo· Si//
cut aũt orta eſt a nobiliſſimis. ſic a dignif
ſimis traducta. fuit igit̃ nobiliſſima fuit in
cã· ſubſtãtia ⁊ efficiẽtia. In cã triplex ẽ di//
gnitas a quibus eſt originata· regalis. ſa
cerdotalis. ꝓphetalis· Prima corꝑalis. ſe
cũda ſpũalis· tercia celeſtis· qꝛ futura ꝑdi
cere donũ eſt dei. Orta eſt de ſtirpe regali
vt ĩ dauid ⁊ alijs· Patriarchali vt ĩ abra//
hã ⁊ alijs· Prophali vt ĩ nathan· ⁊ ſic fuit
digniſſima ĩ cã· Siĺiter etiã ĩ ſubã. ipã eñ
habuit iſtã triplicẽ dignitatẽ in ſubã ſua ⁊
ꝑſona. Fuit eñ regina que aſtitit a dextris
eius in veſtitu deaurato· Fuit et ſacerdos
iuſticie· qui ꝓprio filio nõ pepercit. ſed ſta
bat iuxta crucem Ieſu vt dicit Ambroſiꝰ.
nõ vt ſcꝫ filij mortem aſpiceret. nõ vt dolo
rem filij conſideraret· ſed vt ſalutẽ huma//
ni generis expectaret· Fuit etiaꝫ ꝓphetiſſa
ſapientie. Acceſſit inquit ad ꝓphetiſſaꝫ ⁊c̃
Et ſic fuit digniſſima in ſubſtantia· Fuit
etiã digniſſima in efficientia. ipſa eñ tri//
plicem dignitatem originaliter tranſmi//
ſit in filiũ principaliter· ſpecialiter in nos·
poſt hoc generaliter filium genuit· qui rex
⁊ ſacerdos ⁊ ꝓpheta fuit· Rex qui in veſti
mento ⁊ femore ſcriptũ habet. Rex regum
dñs dominantiũ· de quo ſolo ſapiẽtes re
ges queſierũt dicẽtes. Vbi eſt qui natus
eſt rex iudeoꝝ· Sacerdos qui ẽ ſacerdos
iuſticie q̇ eſt ſcḋm ordineꝫ melchiſedech. q̃
ꝑ ꝓpriũ ſanguinẽ introiuit ſemel ĩ ſcã eter
na redemptoe inuẽta Hebr̃. ix· Ipſe ꝓphe
ta potẽs fuit ĩ oꝑe ⁊ ſermone Luc̃· Iſtã tri
plicẽ dignitatẽ beata virgo in nos trãſmi
ſit. que nos deo fecit regnũ ⁊ ſacerdotium
immo regale ſacerdotium ⁊ ſacerdotale re
gnũ· de quo dicitur Luc̃· Regnabit ĩ do
mo Iacob ⁊c̃· Sic igitur patet quomodo
nobiliſſime genealogie btã virgo fuit. Qḋ
autẽ querit̃. quid fuerit iſta nobilitas ſcḋꝫ
carnẽ· Reſpõdemus ꝙ nobilitas ſcḋꝫ car
nem eſt traductio carnal' originis a parẽ//
tibꝰ ſcḋꝫ ſclm̃ ĩ diuitijs vel potẽtia vł dñio
cõſtitutis. ex q̇bus quantũ ex ꝑte nature ẽ
cauſatur ĩ filijs ſimilitudo ꝯplexiõis ⁊ cõ//
formitas moꝝ ⁊ imitatõ oꝑatõnis· homo
eñ pauꝑ ⁊ ignobilis ſi in diuitijs incipit
affluere· icipit delicijs magiſ vacare· cibis

delicatioꝛibus ſe nutrire. ⁊ ſic completio/
ne nobilitata exercitijs honeſtioꝛibꝰ ſe oc/
cupare. damna ꝓpria minus curare ꝓpriis lu
cris minus inhiare. alienū dñm minus ti
mere. dona minus curare. libertatē magis
appetere. maioꝝ ꝯſoꝛtia ꝯtrahere. cū ipſis
matrimoniū iūgere. ⁊ opera eoꝝ ⁊ mores
imitari. Et ſic natura primo ſeruit ⁊ igno
bilis victa ꝑ cōſuetudinē ī ꝯtrariū trāſmu
tať. Et q̄nto hoc a remotioꝛi et diuturnio
ri radice ad ramos trāſmittiť. tāto magis
nature inclinatō indurať ⁊ inſeꝑabilioꝛ ef
ficiť vt ī filijs q̄ꝝtū ē ex ꝑte nature ad ꝯſilia
parētibꝰ inueniať inclinatō naturał. ⁊ hoc
apponiť nobilitati carnis. que q̄ꝝtū eſt de
ſui natura ſꝑ ad honeſta ⁊ decētia plus q̄ꝫ
ad vilia inclinať. ⁊ hoc totū veꝝ eſt niſi li/
bertas arbitrij vel cōſuetudo vel alia cau/
ſa extrinſeca ꝯtrariū opeť. Et ſic patet ꝙ no
bilitas nō eſt tm̄ ex qualitate cōplexionis.
cū rex vel digna ꝑſona melācolice cōplexi
onis magis ſit audax vel largus ruſtico ꝓ
pter cōſuetudinē ſanguinee cōplexiōis. li/
cet eñ aīa nō ſit ex traduce tñ extͣs ī carne
oꝑať plus vel foꝛtius. frequētius. ſm̄ ꝙ a
carne amplꝰ ad aliquid inclinatur.

Quod aūt ſola nobilitas mētis vi/
deť laudāda. reſpōdemus ꝙ ſi q̄li
tas oꝑatōis cōtraria agit nobilita
ti originis. tāto vicioſioꝛ ⁊ deteſtabilioꝛ eſt
defoꝛmitas oꝑationis. quāto magis ē con
tra naturalē inclinatōꝫ origis. ⁊ ſic magis
ē culpabilis vicioſus nobilis q̄ꝫ ignobilis
vbi aūt nobilitas originis ꝑficiť et oꝛnať
nobilitate moꝝ ⁊ oꝑatiōis. vtraq̄ꝫ p̄ſtat al
teri munimentū laudis. deinde v̄tus ori/
ginis oſtēdiť ī oꝑatiōe. nō quaſi aduēticiā
et cito mutabilē. ſed quaſi ꝓpriā et innatā
⁊ debitā nobilitatē cōtraxerūt a parente. et
dū virtus mentis fundamentū ⁊ radicem
habet nobilitatē carnis. difficilius a v̄tu/
te moueť dignitatibus nō mutabilibus ſꝫ
quaſi innatis minus eleuať. et humiliatio
nibus quaſi magis indignis altius exal/
tať. Et dū virtus mentis foꝛſan repuerit.
ip̄a carnis nobilitas ip̄aꝫ ad nobilia exci/
tat. Inde ē ꝙ qn̄ he due nobilitates coniū
gunť ambe merito laudanť. vn̄. fulgebat ī
venerādo duplex decus gregoꝛio. Senato
ria dignitas. volūtaria paupertas ⁊c̄. Si
aūt ſeꝑarenť. nobilitas carnis non laudať
ſed vituꝑať. nobilitas eñ mētis ſine nobi
litate carnis tāto amplꝰ laudať q̄nto etiā
ꝓpriā vincēs naturā laudabiliter oꝑať. v̄/
ſus. Malo pater tibi ſit terſites dūmō tu
ſis. Eacide ſilis vulcania q̄ꝫ arma capeſ
ſcs. quā de terſite ſimilem ꝓducat achilles
Itē alꝰ. Cōſultoꝛ ꝑceꝝ ſeruos ꝯtēne bilin
gues. Qd̄ etiā obijciť ꝙ nō multi potētes
ſm̄ carnē ⁊ nō multi ſapiētes ⁊c̄. dicimꝰ ꝙ
hoc intelligendū eſt de p̄dicatoꝛibus ꝑ q̄s
mūdus ad fidē erat cōuertēdus. quos cō/
gruebat plebeios eſſe ⁊ indoctos. ne eoꝛū
potētie vel ſapie vel dignitati aſcribereť il
lud quod deus ꝑ gratiā et eoꝝ miſterium
oꝑabať. ⁊ ſic crux chꝛiſti euacuareť. vn̄ cō/
gruebat ꝙ nō indoctis humāe ſapie ver/
bis. nec in potētia dignitatis hoīes ad fi/
dē deciꝑenť vel cogerenť. ſed ſimplicibus
ſimpliciū verbis exterius cooꝑantibus. di
uina virtute interiꝰ oꝑante. humił ad hūi/
lē humiliter vocareť. et ſic deus humił ex/
altareť. ⁊ dyabolꝰ qui ꝑ ſuꝑbiā vicerat per
humilitatē vincereť. vnde gloſa ibidē. Si
nō fideliter p̄cederet piſcatoꝛ. non humili
ter ſequereť oꝛatoꝛ. Aliud aūt refoꝛmabat
ꝑ actum in matre quā decebat modis om
nibus q̄bus potuit exaltare. et ſibi noſtraꝫ
naturā vniendā in ipſa de qua eā aſſum/
pſit ꝑ oīa honoꝛare. vt ſua igiť erga nos
gratia tāto maioꝛ appareret. quāto noſtrā
naturā ſibi inſeꝑabilius vniret. ⁊ q̄nto me
diū illius vnionis multiplicius decoꝛaret
eiuſq̄ꝫ hūilitas tanto ꝓfundioꝛ et maioꝛis
gratie capacioꝛ fieret. quāto etiaꝫ et gratie
plenitudo et nobilitas eleuaret.

Poſt hec queri

mus cū de genealogia nobi/
liſſima deſcēdiſſet virgo bea/
ta quare ꝑ ſe nō ſit ſed ꝑ Ioſeph genealo/
gizata. Solutio. ad quod ſic reſpōdiť da
maſ. Opoꝛtet ſcire ꝙ nō fuit cōſuetudo he
breis neq̄ꝫ diuine ſcripture genealogizare
mulieres. lex aūt erat nō deſpōſare tribum
ex tribu alia. Ioſeph aūt ex dauidica deſcē
dens ſtirpe et iuſtus extͣs. hoc eñ teſtatur
euāgeliū diuinū. nō vtiq̄ꝫ incuit virgineꝫ
ſanctā ad deſponſatōeꝫ duxiſſet. niſi et eiꝰ
ſtirpe deſcēderet. Monſtrās igiť viri Io/
ſeph deſcenſionē contentus eſt.

Ex hoc aūt oꝛitur queſtio quare ſa/
cra ſcriptura nō genealogiſet mu
lieres et maxime beatam virginē.
Etem̄ ſi hoc eſſet ꝓpter ſexus indignita
tem. tunc cum maioꝛ ſit indignitas culpe

q̃ nature·potius mali q̃ mulieres nõ debent genealogizari. hoc autēꝫ patet eſſe falſum· vt in cayn ⁊ eſau. Si autem hic diceretur ꝙ ſit ꝓpter generandi principalitatem. quia maſculus generat in altero· femina ab altero· ꝑ hoc dictum nõ ſoluit̃ ꝙ genealogizandi a maribus ⁊ femis generatur· Si autē diceret̃ ꝙ hoc ſit ꝓpter peccati principiũ quod fuit a muliere· ſm̃ hoc viri nõ debent genealogizari. q꞉ ꝑ viꝝ trāſmiſſuꝫ eſt peccatũ originale. q꞉ in adā omnes peccauerunt· nõ eñ peccatum originale contraxiſſemus ſi adā nõ peccaſſet et ꝑ aliam generaſſet. Item ſi dicit̃ ꝙ hoc eſt ꝓpter miſteriũ. quia filij ſignant opera ꝟtutum. filie opera infirmitatiſ· hoc etiā ſufficere nõ videtur· cum mali filij directius ⁊ exꝑſſius opera mala ſignificent q̃ filie. Et ſic nulla videtur cauſa ꝙ mulieres nõ genealogizentur in ſacra ſcriptura. Item ꝯſtat ꝙ hoc ipm̃ ꝙ nõ genealogizant̃ ſit ī aliquā penā mulieꝝ. igit̃ quicquid fiet de alijs illa benedicta inter mulieres exēpta ē ab omni pctō muliebri ceſſante cauſa maledicti debuit genealogizari.

D hec reſpõdemus ꝙ nõ eſt ſacre ſcripture mulieres genealogizare. ꝓpter cauſas ī oppoſito tactas ſimul iunctas· quia ſexus indignioꝛ natura poſterioꝛ. culpa prioꝛ· ad opa infirmitatis ꝯgruētioꝛ ſignāda· Vñ apl̃us ad thy· Mulier ī ſilētio diſcat cũ omni ſubiectõe. docere aũt mulierē nõ ꝑmitto. neq꞉ dñari ī viꝝ ſed eſſe ī ſilētio· Adā primo formatꝰ eſt· deinde eua· Adā nõ eſt ſeductus mulier aũt ſeducta in ꝑuaricatõe fuit. Qd̕ autē primo obijcit̃ ꝙ mali genealogizent̃. hoc nõ eſt inquantũ mali ſunt vel q꞉ mali. nec ē de principali intētõe ſcripture inquantũ hmoi eos genealogizare· ſed accidit ꝙ mali nõ inquantuꝫ mali generent̃ a bonis· et boni licet vt hmõi nõ deſcēdāt ab ipis. vñ cũ alicuius boni actiua generatõ deſcribitur. ⁊ qñq꞉ mali ⁊ qñq꞉ boni ponunt̃ q̇ omnes inquantũ boni, bonitate nature a bono naturalit̃ oriunt̃. Silr̃ qñ alicuius boni generatio paſſiua deſcribit̃. ⁊ boni pr̄es ⁊ mali numerant̃. q꞉ bonꝰ a bonis ⁊ a malis ꝓpagat̃· Itē trāſgreſſio pctī mulieri principalius imputat̃· q꞉ origo pctī ade· ⁊ per ꝯſequēs oīm ꝑdictoꝝ ipſa fuit. Itē filie ſignant conuenientius opera mala q̃ filij mali· mali eñ non ſunt inquantũ mali· ſꝫ inquantũ boni. ⁊ ſic minꝰ cõgrue ſignatur exitus mali a bono. Filie autē ratõe ſexus ſunt infirmiores. ⁊ ſic opera infirmitatis ſignificāt cõgruentius· his ergo ratõibus mulieres in penaꝫ earum nõ genealogizant̃· a qua maledictione penitus exempta fuit beata virgo. cuius genealogia expreſſiſſime declarat̃ ⁊ patentiſſime euangelizat̃. ⁊ in hoc quoq꞉ cõmendat̃ eius priuilegiũ dignitatis. ꝙ ꝑ omnibus mulieribꝰ genealogizatur. quod notat excellentiā dignitatis. Quod autem hoc fit ꝑ virum ſibi deſponſatum declarat eminentiā humilitatis. vt manifeſtetur mirabilis pulcritudo dignitatis ⁊ humilitatis. cum ⁊ dignitas excellit humilitatē. ⁊ humilitas ſuper omnia precipue ornat dignitateꝫ· Unde Bern· Que eſt virtutũ equepotēs oīm demonũ debellare ſuꝑbiam ⁊ tyrannidē hominũ. ceteꝝ cũ omni indr̃iter ꝑſone hec ſit quedā turris fortitudinis a facie inimici. neſcio quo pacto cũ viuius vis maioꝛ ē in maioribus ⁊ ī clarioribꝰ clarioꝛ cõꝓbat̃ nulla ſplēdidioꝛ gēma ī omni ꝑcipuo ornatu ſummi põtificis· que eñ celſioꝛ ceteris eo humilitate paret illuſtrioꝛ ⁊ ſeipo. Sic igitur priuilegiauit dñs matrē ſuam ſuꝑ oēs mulieres in eo ꝙ genealogizat̃. ⁊ ī humilitate ornat ꝙ hec genealogia ad ipaꝫ ꝑ virum deſcendere denunciatur.

Oſt hoc q̄rit̃ de hoc ꝙ dicit. ⁊ nomē ꝟginis ī gtō ⁊ ſupius d̕ ioſeph cui nomē ꝑ datiuũ· Ad qd̕ reſpondemus ꝙ datiuus ꝯſtruit̃ acq̇ſitiue· gtūs ꝟo poſſeſſiue· ⁊ nomē Joſeph aſcribit̃ per dtm̃. q꞉ ſignatõ nomis ſui ꝑſonat augmētũ qd̕ ꝑ ſpõſalia ei d̕ btiſſima ꝟgine ē actu aliter acquiſitũ. beata aũt virgo ſcificatõꝫ ſui nomis nõ quaſi de nouo acq̇ſiuit· ſꝫ etiam in hoc nata fuit· ſemꝑ eñ ſtella maris fuit. ⁊ tā ꝑcedētes ſe q̃ ſequētes illuminauit. q꞉ niſi ꝑ fidē verbi incarnati vel incarnādi de ꝟgine nũq꞉ aliter ſalus fuit· vnde ipſa in fide et hoīm ⁊ dei electõe ⁊ cõfirmatõe dña ⁊ regina creaturaꝝ ſemꝑ fuit·

Oſt hoc querit̃ quō cõgruit matrē dei appellatā fuiſſe mariā. Videtur ꝙ potiꝰ appellari debuit eua. q꞉ in Geñ. dicit̃. Et vocauit nomen eius euam. eo ꝙ eſſet mater omniũ viuentiũ· ſi ḡ illa eſt eua appellata que erat mr̃ omniũ viuētiũ vita nature· mł̃to fortiꝰ illa btiſſima ꝟgo debuit vocari eua que eſt mater oīm

viuentiuꝫ vita gratie. Eua eñ interpꝛetaᷓ
vita. Jtē nunꝗꝫ inuenit̄ in veteri teſtamē//
to ꝑ aliquā mulierē huiuſmodi nomīs ſi//
gnificata. igit̄ videt̄ ꝙ potius debuit vo//
cari Rachel vel Rebecca vel Judith vel
Heſter. ꝑ quas fuit beatiſſima virgo figu//
rata. Jtē cum iſta virgo fuit ſingularis in
ter omnes que nec pꝛimā ſimilē viſa ē nec
habere ſequentē in re. igit̄ nec ſimilē habe
re debuit in nomine. igit̄ cū multe ante et
poſt fuerant marie. dña noſtra non debuit
illud nomen habere. Jtē ſicut ſe habet res
ad rē. ita nomen ad nomen. ſed beata vir//
go poſt filiū dñm noſtꝝ ieſum chꝛiſtū ei ſi
milima fuit in re. igit̄ ⁊ nomine. igit̄ videt̄
ꝙ a chꝛiſto chꝛiſtiana debuit vocari. vel a
recreatione recreatrix appellari. vel aliud
digniſſimū nomen cogitari. Jtem cantat
eccleſia. Sumens illud aue mutās nomē
eue. igitur videtur ꝙ beatiſſima virgo de
beret aue appellari.

Ad hoc reſpōdemus ꝙ nomen ma
ria in hoc loco beatiſſime virgini
cōgruētiſſime adaptat̄. ⁊ ꝓpter rei
ꝑfectōem que in nomine denotat̄. ⁊ ad ex
pꝛimendā ꝓpꝛietateꝫ cōceptionis que hic
annunciat̄. ⁊ ad ſtatū deſignandū media
tionis beatiſſime virginis. qua mediante
genus humanū ꝑ mare hui⁹ ſeculi ad poꝛ
tū celi. exemplo. ſuffragio ⁊ merito reuoca
tur. Unde bern. Loquamur pauca d̾ hoc
quod interpꝛetat̄ ſtella maris ⁊ ꝟgini ma
tri congruenter adaptat̄. Jpſa nāꝗꝫ aptiſ
ſime ſideri compatur. qꝛ ſicut ſine ſui corre
ptione ſidus emittit radiū. ſic abſꝗꝫ ſui le
ſione virgo ꝑturiuit filiū. nec ſideri radius
ſuā minuit claritatē. nec virgini filius ſuā
integritatē. Jpa autē eſt ſtella nobiliſſima
ex Jacob oꝛta. cuius radius vniuerſuꝫ oꝛ
bē illuminat. cuius ſplēdoꝛ etiā ꝑfulget in
ſupꝛius. inferos penetrat. terrā etiā perlu//
ſtrās. ⁊ calefaciens magis mētes ꝙꝫ coꝛpa
fouet virtutes ⁊ excoquit vicia. Jpa inquā
pꝛeclara ⁊ eximia ſtella ſup hoc mare ma//
gnū ⁊ ſpacioſum neceſſario ſubleuata. mi
cās meritis. illuſtrās exemplis. O qui te in
telligis in huius ſeculi ꝓfluuio. magis in
ter ꝓcellas ⁊ tēpeſtates fluctuare ꝙꝫ ꝑ ter//
ram ambulare. ne auertas oculos a fulgo
re huius ſideris. ſi non vis obꝛui ꝓcellis. ſi
inſurgant venti tēptationū. ſi incurras ſco
pulos tribulationū. reſpice ſtellam. inuoca
mariā. Si iracūdia. ſi auaricia. aut carnis
illecebꝛa naiculā concuſſerit mētis reſpi//
ce ad mariā. Si criminū imanitate turba
tus. conſcie feditate cōfuſus iudicij terro//
re ꝑterritus. baratro incipias ꝑturbari. vl̄
abſoꝛberi triſticie ⁊ deſꝑationis abyſſo. in
ꝑiculis. in anguſtijs. in rebus dubijs. ma
riā cogita. mariā inuoca. nō recedat ab oꝛe
tuo. nō a coꝛde. ⁊ vt impetres eius oꝛōnis
auxiliū. nō differas cōuerſationis exēplū.
ipſam ſequēs nō deuias. ipaꝫ cogitās nō
erras. ipſa tenēte nō coꝛruis. ipa ꝓtegente
nō metuis. ipſa duce nō fatigaris ipa ꝓpi
cia ꝑuenis. ⁊ ſic in temetipſo expiris ꝙꝫ me
rito dictū eſt nomen virginis maria. Ma
ria eñ interptat̄ dña. ſtella maris. illumi//
nata. illuminatrix. amaꝝ mare. Jpſa enīꝫ
omniū quoꝝ deus dñs eſt. dña eſt. in quo
notat̄ ſingularis excellentia veri ſolis. ſine
coꝛruptōe vel diminutione vel ſui degene
ratōe. i quo expꝛimunt̄ ꝓpꝛietates cōcepti
onis. Jpſa eñ eſt diuinaꝝ illuminationū
immediate ſuſceptiua Jpſa oim bonitatū
vniuerſaliter diſtributiua. Jnde dicit̄ ſtel
la maris. quia omnibus pñtis vite gratijs
ſemꝑ pleniſſima. vnde dicit̄ maria. quia ſi
cut in mari eſt cōgregatio omniū aquarū.
ita in ipſa eſt aggregatio omniū gratiaꝝ.
Unde Geñ. i. Cōgregatōes aquaꝝ voca
uit maria. locus aūt gratiaꝝ omniū voca
tur maria. Jpſa eñ in ſuipſius cōuerſatō
ne ꝑ totū amara. in filij paſſione amariſſi//
ma omnibus de amaritudine exeuntibus
ipſa exemplū fuit ⁊ cauſa. His aūt rationi
bus beatiſſima virgo maria hic appellat̄
maria. non autē hic eua debuit appellari.
eo ꝙ ſit mater omniū viuentiū ꝑ generati
onē ſpūalem cū de illa ꝑ ſe hic nō agat̄. ſed
de carnali eius generatiōe qua ex caſtiſſi//
mis carnibus ⁊ ſanguinibus genuit deus
eius vnigenitū ⁊ omniū redemptoꝛē. Hec
igit̄ in filij cōceptione ſine doloꝛe anteꝗꝫ
ꝑturiret peꝑit maſculū filiū ſuuꝫ pꝛimoge
nitū ieſum xp̄m. Poſtea vero tꝑe paſſiōis
ꝑturiuit terra in die vna. ⁊ ꝑturiebat̄ gens
ſimulꝗꝫ ꝑturiuit. ⁊ filios ſuos peperit. hec
aūt quia nō parit niſi filiū ſuū pꝛimogeni
tum ſine doloꝛe. ſine coꝛruptione. ſine di//
minutōe cōgruenter deſignat̄ nomīe ſtel//
le. Et ſicut ſydus radiū parit virgo filiuꝫ
pari foꝛma. neꝗꝫ ſydus radio neꝗꝫ virgo fi
lio fit coꝛrupta. Tempꝛe vero paſſionis v//
bi mater miſcdie patri miſcdiaꝝ in oꝑatō
ne ſumme miſericoꝛdie affuit. et doloꝛem

paſſiõis ſecũ ſuſtinuit.nã ipſius aiaꝫ ꝑtrã-
ſiuit gladius ⁊ ꝯſors paſſiõis.adiutrix fa-
cta e redẽptõis ⁊ mater regeneratõis. vñ
ibi ꝓpter fecunditatẽ ſpũalẽ qua totius ge
neris humani mater ſpũalis effecta ẽ.non
ſine ꝑturitiõe doloris oms nos ĩ vitã eter
nam in filio ⁊ ꝑ filiũ vocauit ⁊ regenera-
uit. Mulier merito dicta fuit.noĩe aũt eue
vocari nõ debuit cũ in re et effectu ꝯtraria
ei fuit ꝑ omnia. Illa eñi damnauit iſta ſal
uauit.vnde ⁊ ipſa nomẽ eue mutauit.non
voce quidẽ ſed re. Illa quidẽ omnes gene
rauit in mundũ.iſta in celos. Illa mater
carnalis.iſta ſpiritualis. Iſta mater miſe
ricordie.illa principiũ mortalitatis. Iſta
principiũ regeneratõis.illa gratiã ꝑdidit
iſta gratiã inuenit.illa trãſiuit et nos trãſi
re fecit de gratia in culpam.iſta ſurrexit et
nos ſurgere fecit ſecũ de culpa in gratiã.il
la de latere viri dormientis facta eſt.iſta de
corde dei vigilantis. Illa viro ſuo occaſio
ꝑditõis.hec viro adiutoriũ redemptõis.il
la deſpõſat mater ⁊ origo corruptaꝝ.hec
deſpõſat mãſura virgo mater ꝟgo virgi
nũ.hec ꝑma virginitatẽ ꝑdidit.iſta primo
virginitateꝫ deo cõſecrauit.hec a dyabolo
decepta.hec ab angelo edocta. illã dyabo
lus vicit ꝑ ſupbiã. iſta vicit dyabolũ ꝑ hu
militatẽ. Et ſic patet qualiter mutauit no-
mẽ eue. Qd aũt obiicit ꝙ ꝑ nullũ hoĩs no
mẽ figurat.dicimus ꝙ hoc ꝯgrua diſpẽſa
tione agit.vt dũ nulla ipſam figurans ſilẽ
habeat nomen.ipſa ſignificantiũ omniũ
debet tranſcendere rõeꝫ. vtpote que nec ꝑ
mã ſimilẽ viſa eſt nec habere ſequentẽ. Qd
aũt hmõi nominis añ et poſt femine inuẽ
niunt.intelligi dat nobis ꝙ licet nulla fe
minaꝝ ei ſimilet ꝑ equiparantiam. nulla ta
men ab eius ꝑticipatione excludit.ĩ ſignũ
igitur ꝙ res ſui nominis omnibus cõica-
re deſiderat ꝑ effectum.⁊ nihil ſibi retinere
cupiens priuate.ꝓprium cõicat aliis etiaꝫ
ſuũ nomen. Itẽ nõ debuit ei eſſe aliqd no-
men a creatore vel a xp̃o. quia ĩ iſta annũ
ciatõe nõ agit qualiter ipſa a xp̃o ſed qua
liter xp̃s ab ea ꝓcedit. chriſtiani nomẽ nõ
erat ei ſpecialiter imponẽdũ quod erat ad
omnes generaliter deriuandũ. Et ſi aliqd
nomen ei aptare potuerit excellentiori di
gnitate tamen nullũ a maiori negocii de
quo agitur ꝓprietate.vt patꝫ ꝑ ſupradicta
verba beati Bern. Ex quibus colligitur ꝙ
tribus de cauſis ꝑ hoc nomẽ ĩ hoc loco be

atiſſima virgo ꝯgruẽtiſſime noĩat.ſ.ꝓpter
ꝑſone ſue dignitatẽ.actõis ſue vtilitatẽ.cõ
ceptiõis diuine ꝓprietatẽ. dignitas ꝑſone
exprimit ꝑ naturã lucis que intelligitur ꝑ
ſtellã maris. Nihil eñi digni⁹ luce vel no-
bili⁹. Cui⁹ rõ. qꝛ primo ⁊ principaliṫ diue
nature. poſterius nature angelice. vltimo
corporee nature cõpat. Et nihil ẽ nobili⁹ ĩ
corꝑibus luce corꝑali.in ſpũalib⁹ luce ſpũ
ali.in ſummo aũt nobil' lux diuine nature.
deus eñi lux ẽ ⁊ tenebre in eo nõ ſunt vlle
Vñ lux ad illã lucẽ immediatiſſima. ſcd̃o
loco erat nobiliſſima. hec aũt erat beata ꝟ
go que nõ ſolũ ab hac luce ſicut luna a ſo
le illuminata fuit ſed ſicut aurora de ſe ſo
lẽ ꝓduxit.que omnia illuminabilia illumi
nauit. et ſic per naturam lucis exprimitur
dignitatis excellentia beatiſſime virginis
ꝑ hoc qd addit dicẽdo ſtella maris tãgit
vtilitas operationis in hoc ꝙ omnes nau
fragos deducit ad portũ maris ſalutis et
ne.nihilominꝰ ꝑ hoc quod dicit ſtella ma
ris tangitur ꝓprietas conceptõis. qꝛ ſicut
ſidus radiũ ⁊c.ſic vicꝫ ſine corruptõe. ſine
diminutõe.ſine pollutiõe concepit filium.

Onſequenter
querit de hoc quod dicit in
greſſus. vtruꝫ ianuis clauſis
vel apertis ſit ingreſſus. Et videtur ꝙ ia-
nuis apertis.quia beata virgo vidit eũ o-
culis nõ glorificatis ſine miraculo. igit et
angelus habuit corpus aſſumptũ nõ glo
rificatũ.igit nõ potuit intrare ianuis clau
ſis. Itẽ ſcriptura hoc nõ dicit.ſed ſi factuꝫ
eſſet diceret.ſicut de domino dicit quãdo
ad diſcipulos ianuis clauſis intrauit. Cõ
tra. Aug.dicit ꝙ angeli aſſumũt ſibi cor-
pora in quibus apparẽt de puriſſimis ele
mẽtis.igitur potuit ianuis clauſis intrare
Item queritur quare hic dicat repetendo
hoc nomen angelus ⁊ nõ gabriel cũ in ꝓ-
prio nomine intelligat nomen cõmune et
nõ econuerſo. Item querit de hoc qd di
cit ad eam ſcꝫ qualiter ſcd̃m ſitũ ſe habue
rit ſiue poſitõnem. Diuerſa eſt eñi poſitio
corꝑis in vacantibus orationi.ſcꝫ proſtra
tio.geniculatio.ſeſſio.ſtatio.inclinatio. in
qua iſtarum fuit quãdo ei angelus iſtam
plenitudinẽ nũciauit.videt ꝙ debuit ſede
re.hoc eñi eſt ꝓpriũ contemplatõis. iuxta
illud. Maria ſedebat iuxta pedes domi.
Et etiã ꝑhus dicit. Aia ſedẽdo et qeſcẽdo

fit prudēs. ꝙ aūt ꝓſtrata debuerit eſſe vi=
deꝛ. qꝛ illa maxime ꝑtinet ad humilitateꝫ
Unde in Apoc. Cecidi ad pedes angeli
Item ꝙ ſtare debuerit videtur. qꝛ exterioꝛ
homīs ſtatus ſignū eſt ſtatus interioris.
ſed ſcd̄m hominē interioreꝫ maxime tūc fu
it erecta. igiꝛ ſcd̄m exteriorē homineꝫ ſtare
debuit erecta. Item ſi ſedit vtꝫ angelo ve
niēte ſurrexit. Et videꝛ ꝙ ſic. quia hoc ad
honeſtatem ꝑtinebat. vnde Rachel excu=
ſauit ſe. qꝛ patri aſſurgere non potuit. Itē
in altari dominū ſuſcepimus ſtando. igi=
tur ille eſt reuerendiſſimus modus domi
nū ſuſcipiendi.

D primū reſpondemus ꝑ beatuꝫ
Ber. qui dicit. ꝙ ingreſſus ad eaꝫ
puta in ſecretariū pudici cubiculꝭ.
vbi illa forſan clauſo ſuper ſe oſtio orabat
patrem ſuum. In abſcondito ſolent ange
li aſtare orantibus. ⁊ delectari ī his quos
vident puras manus in oratiōe leuare ad
deum holocauſtū ſancte deuotionis. gau
dent ſe offerre deo in odorem ſuauitatis.
Marie autē orationes quantuꝫ placuerūt
in conſpectu altiſſimi. angelus indicauit
qui ingreſſus ad eam tam reuerenter ſalu
tauit. nec difficile fuit clauſo hoſtio ange
lo penetrare ad abdita virginis. qui vtiqꝫ
ex ſubtilitate ſubſtātie ſue hoc habet a ſua
natura ꝙ nec ferreis ſeris eius arceaꝛ in=
greſſus. quocunqꝫ eum ferat ſuus impetꝰ
angelicis eñ ſpiritibus parietes nō obſi=
ſtunt. ſed cuncta illis viſibilia cedunt. cun
cta eque corpa quantumlibet ſolida ⁊ ſpiſ
ſa eis penetrabilia ſunt ⁊ peruia. Suſpicā
dum igitur nō eſt ꝙ apertū inuenerit an=
gelus oſtiū virginis cui nimirum in ꝓpo
ſito fuit fugere hoīm frequētias. vitare col
loquia. ne orantis ſilentiuꝫ ꝑturbareꝛ. vel
continētie caſtitas temptareꝛ. clau erat in
quā etiā illa hora habitaculū ſuū ſupra ſe
prudētiſſima virgo. ſed hominibus nō ange
lis. ꝓinde ⁊ ſic potuit ad eā intrare ange=
lus. ſed nulli hoīm facile patebat acceſſus
Ex his colligēdo credimus angelū clau=
ſis ianuis intraſſe. ⁊ hoc potuiſſe ꝓpter na
ture ſue ſubtilitatē ⁊ aſſumpti etherei cor=
poris qualitatē. beatiſſimā aūt virginē in
aduētu eius inclinatis genubꝰ. ⁊ eleuatis
puris manibꝰ erectis in celū oculis ad pa
trē miſericordiaꝝ ꝓ incarnatōe filij ſui de
uotiſſimas p̄ces cū lacrimis fudiſſe ⁊ an=
gelo veniēte reuerēter aſſurrexiſſe. et perce=
pta eius annūciatōe credēdo in eā cōſen=
ſiſſe. ⁊ quāto citius impleri. flexis genubꝰ
rurſus in terrā. ⁊ eleuatis in celum oculis
ac manibus. ex intimo corde erūpentibus
p̄ gaudio lacrimis deuotiſſime flagitaſſe.
⁊ ſic deū pariter ⁊ hoīeꝫ concepiſſe. Et iſte
quidē modus poſitōis ⁊ ſitus eſt eoꝝ qui
de manu angeli. i. ſacerdotis ſuſcipiūt cor
pus dn̄icum de altari. Mꝰ autē hic repe=
tiꝛ nomen cōmune angeli cuꝫ diciꝛ. ingreſ
ſus angelus. ꝑ hoc quidē daꝛ intelligi. ꝙ
omnino in rōne nūcij venit. ſ. ꝙ ſua aucte
nō venit. ꝙ iſtud negociū nō inuenit. non
niſi miſſus intrauit. nō ſua verba ſed diui
na protulit. ſalutatōem nō dictauit. ſed de
tulit ꝙ omniū nouorum nouiſſimuꝫ nun
ciauit.

Am nunc que

ramus de ſalutatione que nō
congrue videꝛ incipi ab aue.
cū in ſalutatōibus ſoleant ꝓpria nomia ⁊
dignitatū p̄mitti. ⁊ poſt hoc ꝑſone recipi=
enti ſalus optari. vel gratia vel ſeruitium.
vel dilectō mādari. que oīa in hac ſalutati
one nō videnꝛ obſeruari. Itē iſte modꝰ ſa=
lutādi ꝑ ſecundā ꝑſonā eſt modus ſalutā
di a ſeipſo ⁊ ꝑſonaliter ⁊ nō ab alio. igiꝛ vi
deꝛ ꝙ angelus ſalutauit eā ab ipſo ⁊ nō a
deo. Itē aue dicit remotōem pene. ſalue p̄
ſentiā boni ⁊ ꝑmanentiā ſalutis. igiꝛ ma=
ioꝛ ꝑfectō ſignificaꝛ ꝑ ſalue qꝫ ꝑ aue. ģ iſta
ꝑfectiſſima ſalutatio debuit potiꝰ incipe a
ſalue qꝫ ab aue. Itē aue ꝑtinet ad incipiē=
tes. ⁊ ſalue ad ꝓficiētes. gaude ad ꝑfectos
igiꝛ cuꝫ btiſſima virgo fuerit ꝑfectiſſima. ꝑ
gaude fuit ſalutāda. qꝺ etiā videꝛ ꝑ locū a
minori. angelus eñ ſalutauit thobiā. gau
diū tibi ſit. Itē ꝯſuetudo ⁊ modꝰ ſalutādi
quē ipē deus tenuit ⁊ docuit fuit pax vob.
quē tenuit dn̄s pax huic domui. etiā hunc
docuit. igiꝛ modus ſalutādi ē nobiliſſimꝰ
igitur debuit in ſalutatiōe nobiliſſima ob
ſeruari. Itē nō bene neqꝫ vere videꝛ ei an=
gelus dicere aue. aut eñ hoc dixit optan=
do aut p̄dicando de futuro. aut narrādo
de pn̄ti. Si narrādo ꝺ preſenti adhuc fal
ſum dixit. quia adhuc ſine ve non fuit. Si
optauit. igiꝛ nobilitatē ſuā nobilitati diui
ne nō cōformauit. quia eaꝫ multa pati vo
luit. Si autē futura p̄dixit nō ſalutauit ſꝫ
ꝓphetauit. primū eſt ꝯmune omniū ſalutā
dorum. qꝛ quandoqꝫ erunt ſine ve.

A contrariũ obẏcit̃ ⁊ ꝓbat̃ ꝙ bea
tiſſima virgo fuit ſine ve. Seneca
ad lucilliũ ꝓbat. ꝙ ſapiẽs nõ tur-
bat̃ hoc mõ. validius eſt qđ ledit eo qđ le-
dit̃. fortior eſt virtute nequitia ſed infirmi
or. ſed nõ leditur quis niſi a malis. igitur
nõ ledit̃. Itẽ dicit. Quicq̃d in ſapientẽ fit
petulanter. ꝓterue. ſupbe. fruſtra temptat̃
inde. Itẽ idem in eodẽ. Diuinitati nõ no
cet̃. ſed omnis ſapiens in ꝑticipatõne de⁹
eſt. igitur ſapienti nõ nocet̃. Itẽ omnis in
iuria eſt alicuius rei que ꝑdi poteſt. ſapiẽs
nihil ꝑdere poteſt. omnia in ſe repoſuit ni
hil credidit fortune. bona ſua habuit in ſo
lido nihil eripit fortuna niſi quod dedit.
virtutẽ autẽ nõ eripit quia non dedit. Ex
iſtis autem concludit ꝙ nulla turbatio ca
dit in ſapientẽ ſed omne ve eſt turbatõ igi
tur nullũ ve cadit in ſapientẽ. ſed citra de
um in ſtatu vie beatiſſima virgo fuit om-
ni ſapiente ſapientior. igit̃ debuit eſſe ſine
omni ve. Quod ſi cõcludat̃. contrariũ ta-
men videt̃ eſſe cũ adhuc ſit ſub ve ſubiecti
onis qđ ẽ ex peccato ſecutũ iuxta illđ. ſub
ptãte viri eris. Itẽ ſub ve afflictõis iuxta il
lud. Et tuã ipſius animã ꝑtranſibit gladi
us. Itẽ ſub ve damni id ẽ ſub maledicto le
gis quia ſterilis adhuc fuit.

D p̃dicta reſpõdemus ꝙ cum du
plex ſit modus ſalutandi ſcʒ tãʒ ꝑ
ſeipm q̃ʒ ꝑ aliũ. amicabilior ⁊ no-
bilior eſt ille qui ꝑ ſeipſum q̃ʒ ꝑ alium. hec
igitur ſalutatio ꝑfectiſſima ⁊ amicabiliſſi
ma tanq̃ʒ ꝑ abſentem ⁊ ꝑ alium. ſed tanq̃ʒ
p̃ñtis ad p̃ſentem ⁊ ſeipſum. Recte igitur
modo preſentialiter angelus ſalutationẽ
ab aue inchoauit. ſalutatio illa in qua de-
us trinitas p̃ñs p̃ñtem virginem in ange-
lo ſalutauit verbum etiam deprecatiuũ et
ſalutatiuũ ⁊ nunciatiuũ fuit. quia beatitu
dinem quam angelus beatiſſime virgini
nunciauit illam ei exhiberi ⁊ impleri ardẽ
tiſſime concupiuit ⁊ deuotiſſime optauit.
Aliud etiam verbũ ſalutandi poni nõ de
buit in quo ſalutis ſtatus vel ꝑfectus vl̃ ꝑ
fectio notaret̃. quia cũ iſta ſalutatio ſit to-
tius ſalutis inchoatio que primo princi-
paliter ⁊ ꝑ ſe beatiſſime virgini nunciat̃ et
in eã ⁊ ꝑ eam toti generi humano deſtina
tur recte incipit tunc ab aue. initiũ eñi bea
titudinis remotõ ẽ miſerie. alia aũt beati-
tudinẽ ꝑficiẽtia exprimunt̃ ꝑ alia verba in
ſalutatione ſequentia vt patebit.

Oncedimus etiã ꝙ btiſſima virgo
fuit diuerſimode ſine diuerſis ve.
fuit eñi ſine ve cõi hominibus. ſine
ve ſpeciali mulieribus: ſine ve ꝓprio matri
bus. Ex parte eñi corpis omnis hõ incur-
rit triplex ve ꝑ peccatũ. ſcʒ ipſius corporis
diſcraſiã ſiue diſtempatiõem. ⁊ naturaliũ
appetituũ inordinatõẽ. Itẽ ipſius añ mor
tẽ corpis ad animã repugnatõem ſm ꝙ ca
ro cõcupiſcit aduerſus ſpm̃. Itẽ poſt mor
tẽ corpis incineratõem. De primo triplici
ve legit̃ Geñ. iij. Maledicta terra in ope
tuo. in laboribus comedes panẽ tuũ. In
ſudore vultus tui veſceris herbas terre do
nec in terrã reuertaris de qua aſſumptus
es. quia puluis es ⁊ in puluerẽ reuerteris
In maledictione opeꝝ notatur inordina
tio appetituum naturalium. in ſpinis ⁊ tri
bulis concupiſcentia contra ſpũm. In la-
bore ⁊ ſudore diſtempatio corpis. ꝑ reuer-
ſionẽ in puluerẽ incineratio. Sine iſto tri
plici ve fuit iſta beatiſſima virgo in corpe
que ⁊ corpus habuit eucraticũ cũ ſpũ per
omnia pacificatũ ⁊ nunq̃ʒ in cineres reſol
uendũ. Similiter ex ꝑte aĩe omnis homo
incidit triplex ve. Errorẽ pudorẽ ⁊ dolo-
rẽ. Errorẽ in rõnali. dolorẽ in concupiſci-
bili. pudorẽ in iraſcibili. Error triplex ẽ. in
eligendo diſcernendo ⁊ exequendo. Do-
lor triplex. in p̃ſenti in preterito in futuro.
hoc eſt meror dolor timor. Pudor triplex
pudor de eſſendo de agendo de patiẽdo.
hoc eſt ꝙ turpis eſt. ꝙ turpia fecit ꝙ tur-
pia ſuſtinuit. De ve erroris dicit Aug. Er
ror nõ eſt homĩs inſtituti a natura ſed pe
na damnati. De ve doloris Geñ. Quacũ
q̃ʒ hora peccaueritis morte moriemĩ. De
ve pudoris ante pctm̃ geñ. dicit̃. Erat vter
q̃ʒ nudus ſcʒ adã ⁊ vxor eius. nec erubeſce
bant. Poſt peccatũ autẽ dicit̃. Quis eñi in
dicauit tibi ꝙ nudus eſſes niſi ꝙ đ ligno
de quo preceperã tibi ne comederes come
diſti. Et ſic ve pudoris ex peccato conſecu
tũ eſt. Ab illo triplici ve immunis fuit bea
tiſſima virgo. quia nec in diſcretione nec ĩ
electione nec executione vnq̃ʒ errauit vtpo
te que virgo prudentiſſima fuit. ꝓpter qđ
etiam libros ſapientie de ipſa exponũt ſan
cti que ſine conſilio ſpiritus ſancti nihil fe
cit. Et ſic fuit ſine ve erroris. Dolorẽ quo-
q̃ʒ ſue rationi dominantẽ vt probant auto
ritates Senece nunq̃ʒ habuit que in om̃i
bus ⁊ ſm omnes potentias ordinatiſſima

fuit in qua rō ſemꝑ ſuꝑior ꝛ imꝑans fuit·
vñ q̄cquid doloris ſuſtinuit ei i materiam
amoris ꝛ gaudij ſꝑ totū ceſſit·et ſic i ea do
lor gaudio ratōnis nūq̄ ꝯtrarꝰ fuit. Et ſic
fuit ſine ve doloris. Itez nihil turpitudis
fecit vnq̄ nec habuit nec ſuſtinuit. ꝛ ſic ab
omni ve pudoris imunis fuit. Itē ex pctō
ſecutū fuit triplex ve in ꝯiūcto· ve pene. ve
ignorātie ve culpe. Item triplex ve culpe·
originalis actualis acvenial'· Culpa actu
alis mortalis triplex habet ve. ſcꝫ ve auari
cie in oꝑe· ve luxurie in corꝑe et ve ſuꝑbie i
corde. De iſto triplici ve dr in Apoc̄. Ve
ve ve habitātibus in terra· Itez ve pene tri
plex eſt ſcꝫ ve pene iehēne· ve pene purga-
torij ꝛ ve pnie· Itē ve ignorātie triplex fu
it. ignorātia credēdi ignorātia oꝑandi ig-
norātia ſaluandi. hoc eſt ꝙ hō in ſtatu vie
ignorat quid credendū quid oꝑandū. vtꝝ
amore vel odio dignus ſit ad ſaluanduꝫ.
Sine omni triplici ve fuit beatiſſima vir-
go maria ſed triplicit'· ſine ve culpe actuali
ter· ſine ve pene cauſaliter· ſine ve ignoran
tie habitualiter. Ignorātie aūt dico eoꝝ q̄
ꝑtinēt ad ſalutē vel miſterij incarnationis
reuelatōeꝫ· de his eñi omībus plenarie e-
docta fuit ꝑ eū cuius vnctō docet de omī
bus. Itē eſt triplex ve in mulieribus ſpeci
aliter· in virginibus ve ſterilitatis. in ꝯiu-
gatis ve ſubiectōis· in viduis ve deſolatō
nis. quibus vltimis duobus annexū ē ve
corruptōis· Ab iſto triplici ve imunis fuit
beatiſſima virgo· Fuit eñi virgo ſine ſterili
tate· cōiugata ſine corruptōe ꝛ ſubiectione
vidua cū virginitate ꝛ ſine deſolatōne· vt
infra manifeſtius explicabit' ſuꝑ Bñdicta
tu i mulieribus· Itē tria ve ſunt i matribꝰ·
ve damni ve indigentie ꝛ ve culpe ꝛ pene
ſimul. Et q̄libet iſtoꝝ ve triplex fuit· Om
nis eñi alia mater in ꝯceptu ꝑdidit virgi-
nitatem ꝛ poſt conceptū corꝑis venuſta-
tem vel ſanitatē. in partu hoim̄ ſocietateꝫ·
Ab iſto triplici ve immunis fuit beatiſſi-
ma virgo que ex cōceptu nō ꝑdidit virgini
tatē ſed acquiſiuit eam qua ſub deo maior
nequit intelligi puritatem. nec poſt conce
ptum ꝑdidit pulcritudinem. immo tanta
pulcritudine radiauit ꝙ eam Joſeph in-
ſpicere nō potuit· Unde ſuꝑ illud. Et nō
cognouit eam donec peꝑit filiū ſuum pri
mogenitum. Glo· dicit· Mariā facie Jo-
ſeph nō cognouit· i· videre nō poterat quā
ſpūs ſanctus a conceptione penitus im-
pleuerat· ꝛ ideo nō cognoſcebat facie ad fa
ciē quam deſpōſauerat, donec vterus eua
cuaret'. Et ſic ꝯſtat ꝙ poſt cōceptiōeꝫ nō ꝑ
didit pulcritudinē· Itez nec in ꝑtu ꝑdidit
hoim̄ ſocietatē immo tunc mediatrix dei ꝛ
hoim̄ conſtituit'· i puerperio a paſtoribꝰ, et
regibus viſitat'. Itē ve indigētie triplex ē.
Matres eñi future in ꝯceptu indigēt pari
poſt conceptū quiete· in ꝑtu obſtetricatiōe
hec aūt btīſſima virgo i cōceptu nō habu
it pareꝫ· q2 cōcepit ſpū ſancto cooꝑante. et
neq̄ poſt cōceptū idiguit q̄ete imo ꝛ abijt
in mōtana iudee ſalutare Elyzabeth ꝛ ipſi
miſtrare. Itē in ꝑtu nō indiguit obſtetrica
tione ſed gaudebat dei genitrix quā circū
ſtabāt obſtetricū vice cōcinētes angeli glo
riā deo. Itē ve culpe ꝛ pene ſimul i matri
bus eſt triplex. Eſt eñi in eis libido i ꝯcipi
endo· grauitas in portādo· dolor in parien
do· a quibus omībus immunis fuit beata
virgo que cōcepit ſine libidine· grauida fu
it ſine grauamine. peꝑit ſine dolore. Un-
de yſa· Anteq̄ ꝑturit peꝑit ꝛ anteq̄ veni
ret partus eius peꝑit filiū· Et ſic concedi-
mus vniuerſaliter ꝙ beatiſſima virgo fuit
ſine omni ve. vel cauſaliter vel actualiter·
vel habitualiter.

Oſt hoc queri

mus, quare ecclia, in generali
conſuetudine apponat Ma
ria in ſalutādo dicēdo. Aue maria. cū oliꝫ
nihil licebat apponi ad euangeliuꝫ. iuxta
illud Apoc̄. vltimo. Si quis appoſuerit
ad hec apponet et deus plagas ſcriptas
in hoc libro. Et ſi quis diminuerit de ver
bis ꝓphie hmōi auferet deus partē eiꝰ de
libro vite. Et ſimile habet' i deutro. Item
Dam̄· Omnia que tradita ſunt ꝑ legē· pro
phetas apoſtolos ꝛ euangeliſtas ſuſcipi-
mus ꝛ veneramur ꝛ cognoſcimus nihil vl
tra hoc inquirentes. ergo cū euāgeliſta nō
appoſuerit maria nos nō debemus appo
nere· Item angelus dimiſit vel ꝓpter cau
ſam vel ſine cauſa· Si ſine cauſa igit' ma-
le fecit dimittendo. Si autē ꝓpter cauſaꝫ
obmiſit igitur nos malefacimus apponē
do· Videt' autē ꝙ angelus male obmiſit·
quia ꝓpria nomina in ſalutationibus ap
ponere eſt conſuetudo. Itē in collatōe ma
gnaꝝ dignitatū ſolet fieri mutatio nomi-
nū vt patet i papa· Uñ dñs ad Petrum.
Symon iohannis tu vocaberis cephas.

Videtur igit͛ ꝙ in iſta collatõe ſumme di gnitatis collate beatiſſime virgini nomen eius digne debuit mutari.

D hoc dicimus ꝙ ad euãgelium apponere ẽ falſa veris ꝯponere vl̃ ꝯmiſcere vel ꝯtraria his que ĩ euã gelio ſunt ꝑdicare. vnde aplus. Si ange lus de celo venit ⁊ aliud euangelizauerit vobis ꝙ̃ accepiſtis anathema ſit. Et ſic in telligunt͛ alie auctes ꝯſiles. Cõcedimus igit͛ ꝙ angelus nõ errauit nõ apponendo nec eccl̃ia apponẽdo errat maria. angelus em̃ ſalutandaꝫ digniſſime nouo nomĩe di gnitatis ſalutauit vt ꝑ mutatiõem nomis ꝑmutatio ſtatus ſignificaret͛ ⁊ eminẽtia di gnitatis. vnde ei ꝓprio nomĩe ſcꝫ maria nomen nouũ impoſuit ſcꝫ gratia plena iu xta illud. vocabit͛ tibi nomen qđ os domĩ nominauit. Hoc autẽ qđ dico gratia ple na circumlocutio tm̃ eſt ꝓprij nomĩs bea te virginis ⁊ ꝑſonẽ ipſius. quod nulli alij ꝓprie ꝯuenit neqꝫ deo neqꝫ creature. ſm̃ qđ plenitudo gratie intelligitur ſuſcepti ue. deus em̃ nihil habet ſuſceptiue gratie. nulla alia creatura plena ẽ gratie ſuſcepti ue preter beatã virginẽ que ſola tantũ ac cepit ꝙ pura creatura recipe plus nõ po tuit. Unde ei hoc ita ꝓprium fuit ꝙ ei an gelus illud ꝓ ꝓprio nomine. hoc eſt plena gratia impoſuerit. Eccleſia nomen marie appoſuit in ſalutatiõe ad gratia plena. vt ꝑ gratia plena recolat beatiſſime virginis dignitatem. ꝑ maria inclinet eam ad no ſtram neceſſitatem. ipſa em̃ gratia plena ꝑ influentiam diuine bonitatis data eſt no bis ſtella maris Maria vt eius plenitudo gratie ſuppleat in nobis defectum culpe. ⁊ ipſa ſtella in firmamento glorie fixa nos naufragos đ ſtatu miſerie traducat ad por tum ſalutis eterne. Hac igitur đ cauſa in ſalutatione iſta. hoc felix nomen maria ab eccleſia eſt appoſitum.

Onſequenter queritur de gratie plenitudi ne que fuit in beata virgine. Et primo queritur đ ratione nominũ. po ſtea de diuerſitate ⁊ ſignificatione rerum ſignatarum Videtur igitur ꝙ melius glo ria ꝙ̃ gratia plena eſſe dicatur cuꝫ gloria ſit ꝑfectio ⁊ gratia et ꝑfectione gratie ſcđm ꝙ dicit Yſa. Igniculus in ſyon ⁊ caminꝰ in hieruſalẽ. Et illud. Qui minor eſt in re gno celorũ maior eſt iohanne baptiſta. igi tur in ꝑfectiſſima ſalutatione debuit poni quod ꝑfectionẽ maximã demõſtraret. Itẽ gratia cõmune eſt ad gratiam gratum fa cientem ⁊ gratiam gratis datã. ⁊ neutrum quantũ eſt de ſe determinat ſed hoc qđ di co ſpũs ſanctus ſemꝑ dicit gratiã gratũ fa cientem. ⁊ illam in nobiliſſimo eſſe. ſcꝫ qđ eſt in ſpiritu ſancto ⁊ a ſpiritu ſancto. igi tur potius debebat dicere. aue plena ſpũ ſancto ꝙ̃ gratia plena.

D hoc dicit͛ ꝙ hic annunciat͛ btẽ virgini plenitudo gratie q̃ eſt ori go ⁊ mediũ oĩs gratie ⁊ etiã cauſa in humanũ genus trãsferẽde. ⁊ ſcđm ſtatũ vie ⁊ patrie. Unde Eccle. xxiiij. Ego ma ter pulcre dilectionis ⁊ timoris ⁊ agnitõis ⁊ ſancte ſpei. in me omnis gratia vite ⁊ ve rie. in me omnis ſpes vie ⁊ virtutis. tran ſite ad me omnes qui concupiſcitis me ⁊c̃. Item quoniam omniũ bonorum mater ẽ ⁊c̃. initiuꝫ igitur beatitudinis ſignificatur ꝑ gratiam. conſummatio ꝑ gloriã. cum igi tur hic annunciat͛ initiũ beatitudinis. po tius ponit͛ gratia ꝙ̃ gloria. Iteꝫ ſpũs ſan ctus ꝓprie nominat gratiam ſpũaleꝫ. gra tia eſt quoddam cõmune ad gratiã corꝑa lem ⁊ ſpũalem. Unde cũ iſta plenitudo ſi cut patebit inferius cõtineat gratias ſpũa les ⁊ corꝑales plus dicit͛ per gratia plena ꝙ̃ ꝑ ſpiritu ſancto plena.

Oſt hec queritur de differẽtia ple nitudinis iſtius ad alias plenitu dines in ſcriptura inuẽtas. vbi ab omnibus iſtis plenitudinibus ꝓpriã iſtaꝫ plenitudinẽ ſeꝑauit. Queritur igit͛ in quo differat a plenitudine xp̃i. de quo legitur Johis primo. Plenũ gratie ⁊ veritatis. ſi em̃ gratia reſpicit perfectionẽ affectus ⁊ ve ritas ꝑfectionem intellectus. iſte due per fectiones equaliter currunt in ſtatu vie et in ſtatu patrie. quanto em̃ plus credit tan to plus diligit in ſtatu vie. et econtra quã tũ plus cognoſcit tantuꝫ diligit in patria. quia vt dicitur in Apoc. Latera ciuitatis ſunt equalia. igitur quicunqꝫ eſt plenꝰ gra tia ⁊ veritate ⁊c̃. igit͛ cũ beatiſſima ꝟgo ple na ſit gratia plena erit veritate. igit͛ btẽ ꝟ ginis plenitudo eadem erit cũ plenitudi ne redẽptoris. quod ſi cõcedat͛. Cõtra hoc q2 xp̃s accepit ſpm̃ ſanctũ nõ ad menſurã Johãnis. iij. Non em̃ ad menſurã dat de us ſpm̃ ſanctũ. pater em̃ diligit filiũ. ⁊ oĩa

ī manus eiꝰ dedit. btiſſime autē virginis ē
gratia menſurata cuꝫ ſit creata. deꝰ em̄ oīa
creauit ī numero pondere ꝛ mēſura ſap̄. ij.

Oſt hoc queri
tur de plenitudine de qua le
gitur in actibus apl'orū. Ste
phanus plenus gratia ꝛ fortitudine. Itē
Repleti ſunt om̄es ſpū ſancto. Obijcitur
igiꝛ in hunc modū. Quicq̄d plenū eſt du
obus ſic ſe habētibus ꝙ quātitas vniꝰ nō
expellit p̄ntiam alterius ꝑfectiori ꝛ nobi-
liori mō eſt plenū q̄ȝ id quod ē plenū alte
ro tm̄ illoꝝ bonoꝝ. ſed gratia ꝛ fortitudo ē
duplex bonū. vel duo bona ſic ſe habentia
ꝙ p̄ntia vnius nō expellit p̄ntiam alterius
ꝛ quātitas vnius nō diminuit quantitatē
alterius. igiꝛ nobiliori mō et ꝑfectiori mō
eſt plenū quod ē gratia ꝛ fortitudine ple-
nū q̄ȝ qd̄ eſt gratia plenū tm̄. ꝛ ita videtur
nobilior ſancti ſtephani plenitudo q̄ȝ illa
que beatiſſime virgini appꝛopriatur. Cō
tra hoc obijcitur in hunc modū. nihil me-
lius vel nobilius gratia poterit excogita-
ri. igitur quicquid a gratia diuerſum ē mi
nus nobile eſt q̄ȝ illa. aut igiꝛ fortitudo vł
ſimilia obiecta gratie dicūt aliquid diuer
ſum a gratia vel nō. ſi nō igiꝛ ſuꝑflue adij
ciunꝛ. ſi ſic. ſed omne diuerſuꝫ a gratia nō
ē gratia. ꝛ oīs nō gratia minus eſt nobilis
q̄ȝ gratia. ſed omne plenū eſt plenū gratia
ꝛ nō gratia. ſed inquātū eſt plenū nō gra-
tia intantū eſt vacuū gratia. igitur ꝑfecti-
us eſt plenū quod eſt plenū gratia q̄ȝ ple-
nū gratia et nō gratia. Exemplū huiꝰ pa-
tet in vaſe quod meliori replēte plenuꝫ eſt
ſi eſt auro plenū q̄ȝ ſi fuerit auro ꝛ argēto
plenū. Et ſic patet ꝙ nobilior ē plenitudo
que hic ſignatur cū dicitur. aue gratia ple
na q̄ȝ illa de qua dicitur. plenus gratia et
fortitudine.

D hec diciꝛ ꝙ plenitudo diciꝛ du
pliciter. Eſt em̄ plenitudo gratie
datiua tm̄ ꝛ effluxiua ꝛ nō recepti
ua. alia ē primo receptiua et poſt iſtud ef-
fluxiua. Prima ē plenitudo eterna. et ſo'ī
deo cōuenit. ꝛ illa ſub figura deſcribiꝛ he-
ſter. xi. Vidi te dn̄e quaſi angelū dei ꝛ cō-
turbatū ē cor meū p̄ timore glīe tue. valde
em̄ mirabilis es dn̄e ꝛ facies tua plena eſt
gratiaꝝ. Secunda plenitudo ꝯuenit crea
turis ꝛ ꝑticipaꝛ ex tempe. poſtq̄ȝ venit ple
nitudo tempis. venit ꝛ tempus plenitudi
nis. ꝛ triplicē nobis plenitudinē addutit.
Quaꝝ prima ꝓprie eſt beatiſſime vginis.
Luc. i. Aue gratia plena. Scd̄a xp̄i Ioh.
primo. Plenū grā ꝛ veritatis. ꝛ hec ꝓprie
ē xp̄i hoīs. tercia cōis oībus ſctis. ꝛ d̄ ea le
giꝛ ī diuerſis locis ī actibus apl'oꝝ. Ste-
phanus plenus gratia ꝛ fortitudine. Itē
thabita plena bonis; opibus ꝛ elemoſinis
ꝛ ſilia. Prima iſtaꝝ plenitudinuꝫ eſt ple-
na gratie. ſcd̄a plena gratia ꝛ veritate. ter-
cia fidei plena ꝛ dilectiōis opantis. Pri-
ma gratia replet ventrē ꝛ mentē. ſecūda; af
fectum ꝛ intellectum. tercia replet interius
mentem ꝛ effluit exterius ꝑ operationem
Beatiſſima virgo fuit pleniſſima ventre ꝛ
mente. quia plenitudinē gratie habuit in
mente. ſed certe ipſum dn̄m omniū virtu-
tū in ventre habuit. vnde plena fuit gratia
q̄ȝtum ad affectū ſed nō veritate q̄ȝtuꝫ ad
intellectū. qꝛ in via non habuit cognitōeꝫ
omniū. nec plenā diuinitatis cognitiōem
ꝑ ſpeciē. Xp̄s autē plenus fuit gratia ꝛ ve
ritate. quia ille homo habuit omnia ꝑ gra
tiam que deus habuit ꝑ naturā. ſed prete
rea nulla gratia in ip̄o fuit diminuta vł o-
cioſa vel aliquid habuit ꝯtrariū. ſed hec fu
it gratia vniōis. Vel plenꝰ fuit veritate q̄ȝ
tum ad cognitōem. Vn̄ Iſidorus. Trini
tas ſibi ſoli nota eſt ꝛ homī aſſumpto. ple
nus igitur gratia ſcd̄m humanitatē. q̄ pri
us nihil habuit meriti. plenus veritate ſm̄
diuinitatem in qua nihil fuit vani vel fal
ſi. In ipſo erant omnes theſauri ſapientie
ꝛ ſcientie abſconditi. Et hec eſt plenitudo
veritatis. ꝛ in illo habitabat plenitudo di
uinitatis corꝑaliter. Et hec eſt gratie ple-
nitudo ꝓpria chriſti hominis.

Lenitudo ſanctoꝝ ē fidei ꝛ operū
ſic em̄ exponit glo. ſuꝑ illud. Ste
phanus plenꝰ gratia ꝛ fortitudis.
id ē fide ꝛ opibꝰ. al's em̄ mala eēt copula-
tio inē fortitudinē ꝛ gratiam. ꝛ inter bona
opa ꝛ elemoſinā. niſi hoc quod ē opibꝰ bo
nis ſupponeret ꝓ omnibus bonis interio
ribus ꝑ caritatem. elemoſina ꝓ exteriouibꝰ
bonis ꝑ fidem operantē ꝑ dilectōem. Sic
igitur differunt iſte plenitudines ſubali-
ter ꝛ originaliter. Eſt em̄ prima iſtaꝝ ple-
nitudinū quaſi fontis plenitudo. ſcd̄a q̄ſi
plenitudo fluminis. tcia q̄i plenitudo riui a
fluīe deſcēdētis. de p̄ma heſter. xij. Fōs ꝑ-
uus creuit in fluuium maximum. Beatiſ-
ſima igiꝛ vgo maria dꝛ fons ꝓpter gratia

rūm abundantiam. paruus ꝓpter humi-
litatis excellentiā: ꝛ ꝓpter hoc creuit ī flu-
uiū maximū qn̄ genuit dn̄m noſtrū ieſum
xp̄m qui dicit in ecclaſtico. Ego q̄ſi aque
ductus egreſſus ſum de ꝑadiſo dei. Et ab
iſto flumine deſcēdit plenitudo ſanctoꝝ
quaſi quidā riuus. quia de plenitudie. ei⁹
omnes accepimus. Prima iſtaꝝ plenitu
dinū priuat vacuitatē. ſecūda negat parti
cularitatē. tercia importat redundantiam
Plenitudo beatiſſime virginis priuat va
cuitatē. q̄diu em̄ vas poteſt recipe aliquid
tādiu habet aliq̄d de vacuitate. Vn̄ omis
creatura alia habet aliquid vacuitatis. q̄a
maiorē gratiā poſſibilr recipe. ipſa autē ſo-
la gratia plena. quia maiorē gratiā nō po
tuit habere. niſi em̄ ipſa diuinitati vniretur
maior gratia non potuit intelligi q̄ꝫ ꝙ de
ipſa accipetur qđ vniret̄. hoc em̄ ē niſi ipā
eſſet deus nō poſſet maior gratia intelligi
q̄ꝫ ꝙ ipſa eēt dei mater. Vn̄ Ber. legimus
ī actibus apl'oꝝ. Stephan⁹ plen⁹ gratia
ꝛ fortitudine. ꝛ apl'os repletos fuiſſe ſpū-
ſcō. ſed lōge diſſiliter a maria. Alioqn nec
ī illo plenitudo diuinitatis corꝑaliter quem
admodū ī maria habitauit nec illi cōcepe
rūt de ſpū ſcō quō maria. Et ſic plenitu-
do btiſſime ꝟginis ꝑuat vacuitatē. pleni-
tudo xp̄i priuat ꝑticularitatē. nō em̄ ad me
ſurā dedit deus ſpm̄ ſcm̄. Glo. nō ꝑticula
riter neq; ꝑ ſubdiuiſiōes ſed generaliter et
vniuerſaliter. Plenitudo ſanctoꝝ que eſt
cōis importat redundantiā. replet em̄ ani
mā interius ꝛ effluit ꝑ oꝑationē exterius.
Et hec effluxio ē duplex. Quidā em̄ ꝺ mi
nori ꝑfectōe fluunt ad exteriorē oꝑatiōem
ad ſuipſius ſaluatōem ꝛ alioꝝ ꝑ exempla
edificatōem. ꝛ hec ē cōmunis ſanctis omi
bus habētibus tēpus oꝑandi. ꝛ hec pleni
tudo ſufficientie appellat̄ ad quā tenētur
oēs. Alij aūt effluunt nō tm̄ ꝑ bonā oꝑati
onē in ſui ꝛ alioꝝ ſaluatiōem. ſed etiā ī do
ctrinā ſalutarē ꝛ in eccleſie totius edifica-
tionem. De prima iſtarum effluxionū tha
bita plena bonis oꝑibus et elemoſinis fu
it. de ſecunda Repleti ſunt apl'i ſpū ſan-
cto. Et hec vltima eſt duplex. Quidaꝫ em̄
effluunt ꝑ bonam operationem ꝛ inſtru-
ctionem. quidam ſuꝑ hoc ꝛ ſanguinis ef-
fuſionem ꝑ anime pro fide poſitōem. Pri
ma cōmunis eſt omnibus doctoribus. ſe-
cūda doctoribus ꝛ martiribus. Et ad iſtā
duplicē ex officio tantuꝫ prelati tenentur.

Et poteſt hec appellari plenitudo excellē
tie. in qua prelati ſuos ſubditos excellere
debent. Et de vltima iſtaꝝ dicit̄. Stepha
nus plenus gratia ꝛ fortitudine. Plenus
inquā gratia ad peccatores conuertēdos.
fortitudine ad paſſiones ſuſtinendas. De
omībus plenitudinibus iſtis dicit̄ in Ec-
cle. ij. Ad locū vnde exeūt flumia reuertūt̄
vt iteꝝ fluant ꝛc. Locus iſtarū plenitudi-
nū eſt abiſſus deitatis. vnde exeunt flumi
na omnia ꝑ gratiarum effluxionē. ꝛ rede-
unt ꝑ gratiarū actiōem. vt iterum fluant ꝑ
gratiarum multiplicatōem. Ex his patet
ſolutio ad obiecta.

Poſt hec queri
tur ſpecialiter de gratie ple-
nitudine que fuit in beatiſſi-
ma virgine. quid intelligitur per hāc ple-
nitudineꝫ. Aut em̄ ideo dicitur gratia ple
na. vel quia maior gratia nō fuit. vel quia
ſummam gratiam habuit vel omnē. Con
ſtat ꝙ nec ſummā nec omnē gratiaꝫ habu
it. quia gratiā vnionis nō habuit q̄ in nu-
mero gratiaꝝ ſumma fuit. Proinde patet
ꝙ maior gratia fuit. Videt̄ autem ꝙ ple
na gratia dicit̄. quia maioris gratie capax
non fuit. ſed hoc quoq; videtur falſum. q2
in ſua glorificatōe maiorem gratiam acce
pit. Querit̄ autem vtrum hoc qđ ē gratia
plena tm̄ ſupponat ꝑ omni gratia cui⁹ pu
ra creatura capax fuit. Et videtur ꝙ non.
quia cum terminus indefinite ſumit̄ ex in
definita vniuerſalis nō infert̄. Quod ſi cō
cedatur. Contra Eccle. xxiiij. In me om-
nis gratia vite ꝛ veritatis. hoc interpreta
tur eccleſia de beata virgine. ergo fuit omī
gratia plena. preterea indefinita eſt ī arte
loyca vniuerſaliter intelligēda. Itē benefi
cia principū largiſſime ſunt interꝑtanda.
igit̄ cū dn̄s ī priuilegio ſuo ꝑ angelū trāſ
miſſum appellet eā gratia plena nullā gra
tiā ſpecificādo erit ꝑ omnib⁹ vniuerſalit̄ in
terꝑtandū. preterea em̄ deus influit ſuam
bonitatē vnicuiq; ſcdm̄ ſuam bonitateꝫ et
virtutē ꝛ capacitatē vt patet in euangelio
Et tradidit illis bona ꝛc. igitur quecunq;
creatura eſt capax omnis gratie. cuius pu
ra creatura eſt capax. illa creatura eſt ple-
na omni gratia cuius capax ē pura crea-
tura. talis auteꝫ creatura fuit beata virgo:
igit̄ ipſa erit plena omni gratia. cuius ꝑti
ceps poteſt eſſe pura creatura.

Veramus igi
tur ꝑ ordinem de vniuerſitate
gratiaꝝ i hac plenitudine cō
tentaꝝ. Primo igiť queriť de gratijs ſac=
mentalibus. vtrum in hac plenitudine cō
tinenť ſacramenta. Et primo de primo. ſ.
de gratia baptiſmali. Primo queriť vtrū
beata virgo fuerit baptizata. Et videtur ꝙ
ſic. Quicquid habet omne aliquid confe=
rens gratiā plenꝰ ē gratia ꝙ̄ id qđ hꝫ ꝯfe
rens gratiā ⁊ aliquid nō. ſed beatiſſima v̄
go fuit plena gratia. ergo habuit om̄e ali=
quid conferens gratiaꝫ. ſed ſi beata virgo
habuit baptiſmū. igitur habuit aliquid cō
ferens gratiam. Item preceptū de baptiſ
mo poſt ſui ꝓmulgationeꝫ obligat omnes
ad ſui ſuſceptionem. igitur ⁊ beatam virgi
nem. Item dominus baptizatus fuit ꝙ̄=
uis non indiguit vel indigeret. igitur bea=
ta virgo debuit baptizari. Joh. iij. Amen
amen dico vobis niſi quis renatus fuerit
⁊c̄. Sed beata virgo regnū intrauit igitur
baptizata fuit. Itē ſi non baptizareť igna
rum ſue ſatiſfactōis ſcandalizaret ſed non
ſcādalizauit ğ ⁊c̄. Itē legalia ſeruauit ſicut
purificatōnes mulieris. igiť et euangelica
ſeruauit. Item dn̄s dixit Johān. Sic em̄
decet nos adimplere omnē iuſticiaꝫ. Glo.
id eſt ꝑfectam humilitatē. igiť ꝓpter ean=
dem cauſam debuit baptizari beata virgo
Itē de apl'is ſupponitur ꝙ fuerūt baptiza
ti ꝑ illud Joh. Qui lotus eſt non indiget
niſi pedes lauet. igitur multo fortiꝰ debu=
it illud ſupponi de beata virgine que fuit
ꝑfectiſſima obſeruatrix conſilioꝝ ⁊ prece=
ptorum dei. Item ſi nō eſſet baptizata nō
haberet caracterem ꝑ queꝫ diſtingueretť a
iudeis ⁊ gentilibus.

Vlterius hoc queriť vtꝝ baptizata fu
it baptiſmo iohannis. Et videtur
ꝙ ſic. Cū em̄ humilima fuit nullū
gradum humilitatis pretermiſit. Si con=
cedatur. obijcitur in hunc modū ꝑ contra
rium. Sapientis eſt nihil fruſtra facere.
ſed fruſtra accipit medicinam qui nō indi
get. ſed baptiſmus ē medicina contra ori=
ginale peccatum inſtituta a quo fuit bea=
tiſſima virgo in vtero ſanctificata. igiť ba
ptizari non indiguit. igitur baptizari non
debuit. igitur baptizata non fuit. Item fi=
cti ſumunt vt dicit Aug. qui ſacramentuꝫ
⁊ non rem ſacramenti accipiunt. ſed ſi be=
atiſſima virgo baptizaretur non ſuſciperet
rem ſacramenti id eſt gratiaꝫ qua priꝰ eſſet
plena. igitur eſſet ficta. hoc autē eſt falſum
ſpūs ſanctus em̄ diſcipline effugiet fictū.
Itē de dn̄o ꝙ fuit baptizatus legitur. igi
tur de beata virgine ſi fuiſſet baptizata le=
geretur. Iteꝫ quia fuit purificata agitur fe
ſtū purificatōis eius. ſimiliter ſi baptiza=
ta fuiſſet agereť eiꝰ feſtū baptiſmatis. Iteꝫ
diuina ōꝑatio nō ꝓcedit in imꝑfectū de ꝑ
fecto ſed ecōtra. ſed maior eſt ꝑfectō ſancti
ficatoꝝ in vtero ꝙ̄ baptizatoꝝ. igitur ſan=
ctificati in vtero nō debent baptizari. Itē
ſi nihil accepit de baptiſmo dn̄s cōtulit tn̄
vim regeneratiuā aquis contactu ſue car=
nis. ſed beatiſſima v̄go ſi nihil reciꝑet a ba
ptiſmo nec aliquid cōferret baptiſmo. fru
ſtra ſuſciꝑet baptiſmū.

Queriť igiť ſi fuerit baptizata q̄re nō
fuit ſcriptū. cū tam ſolēne factū mul
tū ordinareť ad edificatōem fidelium.

Poſt hoc queri
tur de confirmatione vtrū fu
erit confirmata. videť autē ꝙ
potius debuit confirmari ꝙ̄ baptizari. q̄a
ſacramentū confirmatōnis eſt maiori re=
uerētia tenendū. Vn̄ Rabanus. Scitote
vtrūq̄ eſſe magnū ſacramētū. ſed vnū ma
iori reuerētia tenendū ſicut a maioribꝰ da
tur. Itē beata virgo fuit plene xp̄iana. ſed
hoc fit ꝑ ſacramentū confirmationis. ergo
⁊c̄. Media patet ꝑ Rabanū q̄ dicit. Om=
nes fideles ꝑ manus impoſitiōem ep̄oruꝫ
poſt baptiſmū debent acciꝑe ſpm̄ ſanctuꝫ
vt pleni inueniamť xp̄iani. Si concedať.
Cōtra dn̄s nō legiť cōfirmatus. igiť bea=
ta virgo nō debuit cōfirmari. cū in om̄ibꝰ
ſui fuit imitatrix. Item dn̄s qui ſolus po=
tuiſſet ei legē dediſſe nō inuenitur hoc ſa=
cramentū inſtituiſſe. igiť nec tenebať ipſa
hoc ſacramentū acciꝑe. Item Rabanꝰ. A
ſummo ſacerdote ꝑ manus impoſitōꝫ pa=
clitus traditur baptizato vt roboreť ꝑ ſpi
ritum ſanctuꝫ ad predicandū ſi neceſſe fu
erit alijs. quod ip̄e eſt conſecutus i baptiſ
mo. Sed beata virgo ad nullius manus
impoſitiōem paraclitum recepit. nec robo
re ſpūs indiguit. quia plenitudinē habu=
it. ⁊ etiam predicare non debuit. igitur cō
firmata non fuit.

Similiter d̄ ſacramēto altaris q̄riť
vtrum beata virgo ſub ſacramēto

illo dominicū corpus acceperit. Simili-
ter ⁊ gratiam que ꝑ illud confertur ſacra-
mentum. Et videtur ꝙ ſic. nam dn̄s i Jo
hanne dicit. Niſi manducaueritis carnē
filij hominis ⁊c. Igitur omnes fideles in
eccleſia tēpore determinato tenenť cōmu-
nicare. igiť beatiſſima virgo ſi nō cōmuni
caret ſcādalizaret. ſed nō ſcādalizauit. igi
tur cōmunicauit. Itē hoc eſt ſacramentū
amoris igitur ip̄m maxime debuit ſuſcipe
que fuit ſumma in amore. Quod ſi conce
dať. Cōtra. hoc ſacramentū ꝓpter tria eſt
inſtitutū ſcꝫ ꝓpter caritatis augmentū in
remiſſionē venialiū ⁊ in cautelam morta-
liū peccatoꝝ. Et vt ſignū paſſionis reme-
moretur. ſed ꝓpter iſtoꝝ nullum commu-
nicare debuit beata virgo. nā augmēto ca
ritatis nō indiguit. qꝛ caritate plena fuit.
remiſſione nō indiguit vel cautela. qꝛ nun
ꝙ̄ peccauit vel peccare potuit. ſigno ſenſi
bili remēoratiuo nō indiguit que ꝯpifor-
mis ſm ſenſum et deiformis ſm intellectū
fuit. Itē dici non poterit ꝙ ꝓpter humili-
ationē illud ſacramentū ſuſciperet cū non
ſit humiliatio dominū in cibū recipe. ſed
magis dignatio ſua immenſa ꝙ ipſe di-
gnatur nos ſeip̄o cibare. Et ita videtur ꝙ
beata virgo neqꝫ rōne humilitatis nec vti
litatis debuit accipe eucharistiam.

Onſequenter

querit̄ de ſacramento pn̄ie v-
trum ꝑ illud aliquam gratiā
recepit beata virgo. Et videtur ꝙ non. ꝗa
penitentia eſt ſecunda tabula poſt naufra
giū. quia ſi quis veſtē innocentie i baptiſ
mo ꝯceptā corrumpet ꝑ penitentiam repa
rare poterit. ſed beata virgo nunꝙ̄ naufra
gauit ꝑ peccatum actuale. igitur nunꝙ̄ fu
it cōfeſſa aut contrita. ſed ſine contritione
nō eſt gratia ꝑ ſacramentū penitentie. igiť
beata virgo nō ſuſcepit gratiā ꝑ ſacramen
tum penitentie. Item confeſſio eſt ficta ſi
ne contritōe. hic autē nō fuit contritō. igiť
nec cōfeſſio. Itē vtrūqꝫ eſt de peccato. hic
aūt nullū peccatū. igiť nec cōfeſſio nec cō-
tritio nec penitētia fuit. Sed cōtra. Cōfeſ
ſio fuit in lege noua ⁊ veteri. igitur omnes
tenentur confiteri. Itē beatiſſima virgo fe
cit confeſſionē operis ſeruando confeſſio
nē ⁊ offerendo oblatōem ſtatutā ꝓ purifi-
candis. igiť debuit confeſſionem facere o-
ris. Itē penitentiā agite. Glo. infra. Uirtꝰ
eſt ꝑ pn̄iam veterē hominē perimere. Itē
alia gloſa. Penitentia eſt pma virtus. ſed
beatiſſima virgo habuit omnes virtutes.
igiť ⁊ penitentiam. Itē nō obſtat ꝙ nō ha
buit peccatū. quia dicit Grego. Bonarū
mentiū eſt culpas agnoſcere vbi culpa nō
eſt. igitur poterit confiteri.

Ueritur igiť ſi fuerit cōfeſſa. quis
fuit confeſſor eius. Et videť ꝙ be
atus Petrus. quia ordo eſt inť cō
fitentes ⁊ confeſſores. igitur cum ſuprema
confitens fuit beata virgo debuit confite-
ri ſup̄mo confeſſori ⁊ digniſſimo. hoc autē
eſt papa. igitur debuit confiteri beato Pe
tro qui fuit papa. Sed contra. ſuꝑior pre
latus non debuit ſe intromittere de am-
miniſtratione ſui inferioris. vtpote metro
politanus ſui ſuffraganij. niſi in determi-
natis caſibus. igitur cū beata virgo eſſet
ſpecialiter beato Johanni cōmiſſa ab ip̄o
debuit recipe ſacramenta.

oſt hoc queri

tur de ſacramento ordinum.
vtrū iſta beatiſſime virginis
plenitudo comp̄hendat ⁊ illam gratiā ꝗ
confertur ſub ordinū ſacramento. Et vide
tur ꝙ ſic. Ordo eīm eſt ad multiplicatōem
fidelium ſpūalium. ſed multiplicatō ſpūa
lis ꝑtinet ad matrē ſpūalem. beata autem
virgo eſt ſpiritualis mater omniū fideliū.
igitur ip̄a debuit habere ordinis ſacramē
tū. Itē penes ordines diſtinguunť in ec-
cleſia dignitates vt patet in papa. archi-
ep̄is ⁊c. Sed beatiſſima virgo i eccľa cōti
net ſummā dignitatē. igiť ⁊ ſup̄mū habu-
it ordinē. Itē eccľaſtica hierarchia ē ad ex
emplar celeſtis hierarchie formata. ſed i ce
leſti hierarchia dicit Dyoniſius om̄es ſu-
ꝑiores habent ꝓprietates inferioꝝ ⁊ excel
lentius. igiť in eccľaſtica hierarchia ſic erit
ſed beata virgo in eccleſiaſtica hierarchia
fuit ſuprema ⁊ digniſſima perſona. igitur
habebit dignitates ⁊ proprietates inferio
rum. ⁊ ſic habebit omnes ordines. Itē ca
racter ordinum eſt caracter excellētie. igiť
potiſſime inerit ei que oēs creaturas excel
lit dignitate. Item apľus. Omnis aīa po
teſtatibus ſubdita ſit ſublimioribꝰ. Sꝫ be
ata virgo nulli poteſtati hūane ſubdita te
nebatur eſſe. igiť fuit ſuprema ordine ⁊ di
gnitate. Item cui ineſt maius ⁊ minꝰ pote
rit ineſſe. ſꝫ magis ē qđ ꝑ aliquꝰ ꝯſenſum ⁊

verbū de carne ꝓpria formetur corpus do
minicū q̄ꝫ ꝑ eius miniſteriū panis trāſfor
met in ipſum corpus. primuꝫ enī facit eſſe
matrē dei. ſecundū autē miniſtrū xpi. Sꝫ
primū in beatiſſima virgine factuꝫ fuit igi
tur ⁊ ſecundū fieri potuit. Item ſi mulie//
ribus pro maledicto impoſitum fuit ꝙ nō
ſint ſuſceptiue ſacroruꝫ ordinū. ab hoc ma
ledicto imunis debuit eſſe que ab aliis mu
lieribus excepta fuit eo ꝙ ſola inter mulie
res benedicta fuit. igitur ſi mulieres non
debent ordinari quia mulier initium pec//
cati fuit. igitur ꝑ oppoſitum illa ordinari
debuit que omnibus principium vite fu//
it. Item quecunq̄ꝫ cauſa in aliis mulieri//
bus generalis fuit beatam virginē exclu//
dit que non de numero omniū fuit ſed ſu
per oīs fuit iuxta illud Heſter. xv. Quid
habes heſter ego ſum frater tuus. et infra.
Nō enī pro te ſed pro omnibus hec lex cō
ſtituta eſt. quaſi diceret tu nō es de omni//
bus ſed ſuper omnes.

Uxta hoc que

ritur quare mlieres ad ſacros
ordines nō promoueant. Si
dicitur ꝙ hoc eſt ꝓpter origineꝫ culpe per
euā tranſmiſſe. nō videt ꝙ hoc ſtare poſſit
quia pro illa culpa beata virgo ſatis fecit.
igit nō conſurget duplex tribulatio. et de//
us bis in idipſum nō iudicabit. Si auteꝫ
dicit ꝙ hoc fit ꝓpter ſexus indignitateꝫ et
nature. hoc non poteſt dici. quia maior ē
indignitas culpe q̄ꝫ nature. ⁊ tamen pec//
catū mortale nō impedit quin poſſit vir li
cet nō debeat in peccato mortali ꝓmoue//
ri. Itē ſi hoc eſſet ꝓpter ſexus inferioritatē
ꝓpter hoc etiā nō deberent mulieres ꝯmu
nicare cum maius ſit in hoc ſacramēto re
cipe q̄ꝫ dare alii. Iteꝫ querit cū dn̄s nuſq̄ꝫ
videat ꝓhibere mulieres a ſacramēto ordi
nū qualiter hoc eccleſia ꝑ ſe auſa fuerit in
uenire. Contra ꝙ autem beatiſſima virgo
non debuit aliquos ordines habere ꝓba
tur hoc modo quando dn̄s in cena diſci//
pulis corpus ſuū tradidit. ⁊ poteſtateꝫ cō
ficiendi contulit. non exprimit ꝙ aliqui//
bus niſi diſcipulis dederit. ſed in talibus
quod vni conceſſum inuenit aliis eſt ꝓhi
bitum igitur tm̄ eſt collata poteſtas confi
ciendi diſcipulis et eorum ſucceſſoribus.
Itē quando dn̄s dixit. Tibi dabo claues
regni celoꝝ. petrus pro omnibus reſpōdit
Et dominus petro reſpondēs poteſtateꝫ
ligandi atq̄ꝫ ſoluendi contulit. igitur pote
ſtas ordinis tm̄ eſt in apoſtolis et eoꝝ ſuc
ceſſoribus. Iteꝫ Ambroſius dicit ꝙ mulie
res nō recipiunt ordines eſt ex impedimē
to ſexus ⁊ conſtitutione eccleſie. Item be//
ata virgo modo eſt ſuper omnes ordines
angelorum in eccleſia triumphante. ergo
hic erit ſuper omnes in eccleſia militante.
Item omnes ordines eccleſie ſunt in mi//
ſteriū. vnde etiaꝫ paſtores nominant qui
bus ꝑ ꝓphetā dicitur. Conſtitui te ſuꝑ gē
tes ⁊ regna. beata autē virgo nō eſt aſſum
pta in miniſteriū a domino ſed in conſor//
tiū ⁊ adiutorium. iuxta illud. Faciamus ei
adiutorium ſimile ſibi. ſed ſi hoc eſt nō de
buit aliqueꝫ habere ordinem. ſummus enī
ī ordine eccleſie papa eſt qui ē vicarius ie
ſu chriſti. Beata autē virgo nō eſt vicaria.
ſed coadiutrix et ſocia ꝑticeps in regno q̄
fuit particeps paſſionū ꝓ genere humāo.
qn̄ omnibus miniſtris fugientibus ⁊ di//
ſcipulis ſola ſub cruce ꝯſtitit. et vulnera q̄
xp̄s corꝑe ipſa corde ſuſcepit. vn̄ ⁊ gladius
tunc ipſius animā ꝑtranſiuit.

Ltimo queri

tur de extrema vnctione vtrū
in hac plenitudine contineat
ipſius gratia. Et videtur ꝙ ſic. Iaco. Si
quis omnem legem ſeruauerit. offenderit
autem in vno omniū reus eſt. igit qui te//
net ad legem ad totam legem tenetur. ſed
extrema vnctio fuit de lege a dn̄o inſtitu//
ta ⁊ ab eccleſia. Unde in Math. legit. ꝙ
apl'i circuibant caſtella oleo curātes infir
mos igit beata virgo tenebat ad extremaꝫ
vnctionē. Itē ſcandalizaſſet ſi nō accepiſ//
ſet eccleſie ſacramenta. Item ſi aliqua ꝓ//
pter humilitatē ſuſcepit ⁊ illud ſuſcipe de
buit. Sed contra. nō eſt opus valentibus
medicina ſed male habentibus. igitur me
dicina curatiua perditur que ſanis cōfer//
tur. igitur ⁊ apoſtoli aīarum medici ſi me
dicinā ſuam dn̄e noſtre contulerūt eā per
diderunt. Item ſm̄ generaleꝫ conſuetudi
nē paruuli nō inungunt. igitur multo mi//
nus btā virgo ſanctior ⁊ ſanior ē omi pue
ro. Itē Iac. Infirmat q̄s in vobis ⁊c. igit
iſtud ſacramētū nō cōfert niſi infirmanti//
bus: ſed beatiſſima virgo ꝑ infirmitatē nō
fuit mortua. igit non fuit inungenda. Qꝫ
autem ſine dolore mortua fuerat patet. q̄a

legiť de iohanne euangeliſta ꝙ deſcendit
in foſſam ſepulture ſue. ⁊ facta oratõe po-
ſitus eſt ad patres ſuos. tã extraneus a do-
lore mortis ꝗꝫ fuerat a corruptõne carnis
alienus. Si hoc collatũ eſt iohanni ratio
ne virginitatis. multo fortius beatiſſime vir-
gini cum ipſa vt dicit Damaſcenus a nul
lo illuſtrium ſupetur. Item beatiſſima vir-
go peccaſſet ſi ore cum intentione dixiſſet
peccaui. quia falſum dixiſſet. ſed plus ē di
cere opere ꝗꝫ ore. ſed ſi extremã vnctioneꝫ
accepiſſet dixiſſet opere peccaui. igitur fal
ſum dixiſſet. igitur extremam vnctionem
non accepit. Reſpõſio quo ad gratias ſa-
cramentales.

Oluere quod obijciť de rõne ple-
nitudinis donec omnia hãc pleni
tudinẽ intrãtia pſequamur differi
mus. Ad aliud quod obiectũ ē de gratijs
ſacramẽtalibus rñdemus ꝙ btiſſima virgo
tũc eccl'e oĩa ſacramenta ſuſcepit q̃ tpe ſuo
oĩbus homib⁹ fuerũt generaliť inſtituta. p
mulgata. oĩbus obſeruãda. ⁊ hoc multipli
ci de cauſa. Primo ad ſuipius humilia-
tõem. ſcdo pter ſcãdali euitatiõem. tercio
pter p̃cepti impletõem. quarto pter me
ritoꝝ eius ſuperogationẽ. quĩto pter he
reſum confutationẽ illaꝝ. ſ. que ipſam nõ
hoiem ſed angelũ aſſerebãt. ſexto ad perfe
ctoꝝ inſtructõem vt q̃ ſanctus ē ſanctificeť
adhuc. ſeptimo ad peccatoꝝ redargutõeꝫ
Pñt ⁊ iſte ſeptẽ cauſe reduci ad tres cau-
ſas pter quas ſacramenta dicunť in. iiij.
ſñiarum inſtituta. videlicet ad humiliatio
nẽ. ad eruditionẽ. ad exercitationẽ. Quare
autẽ de iſta ſacramentoꝝ ſuſceptiõe a bea
ta virgine nihil inueniť exp̃ſſum. hoc ſine
cauſa nõ credimus eſſe factũ. Prima cau
ſa põt eſſe vt p hoc fideliũ deuotõ exciteť.
iuxta illud. Qui edunt me adhuc eſurient
⁊ qui elucidant me vitam eternã habebũt
Secunda cauſa vt noſtra vana ꝯpatio re
primať. noſtra bona opera domino p ma
gno reputando cuꝫ tamẽ excellẽtiſſimi me
riti opera plura a beata virgine facta. im-
mo ab ipſo domino vſqꝫ ad annũ triceſi-
mũ impleta. quod ſcp̃tura quaſi non eſti-
mãs p̃terierit ſubticẽdo. quaſi tacendo di
cat nobis ſcriptura. Cuꝫ oĩa bñ feceritis q̃
p̃cipio vobis dicite. ſerui inutiles ſumus.
⁊ nolite tuba ante canere. quia nõ reſpon
debit ei vnũ pro mille. Tercia cauſa eſt. qꝛ
dñs noſter ⁊ domina ſuas ſecretas habi-
tudines p ſe notas noluerũt manifeſtare.
iuxta illud. ſileat os tuũ. laudet te os aliẽ
nũ. vndẽ que in pñtia pploꝝ vel diſcipu-
loꝝ fecerũt ſcripta ſunt ad noſtrã edifica-
tionẽ vt nos ſimiliter faciamus ſcꝫ vt luce
at lux noſtra corã hominibus. ⁊ glorificem⁹
patrẽ noſtrũ qui in celis eſt. ea autẽ q̃ apo
ſtolis vel alijs ignorantibus geſta ſunt ta
cuerũt ⁊ hoc ad noſtrã doctrinã vt neſciat
ſiniſtra tua quid faciat dextera tua. qꝛ vt
dicit btũs Greg. Studiũ celeſtis deſide-
rij a malignis ſpiritibus cuſtodire nõ ſuf-
ficit qui hoc ab humanis laudibus nõ ab
ſcondit. Unde depdari deſiderat qui the
ſaurum publice in via portat. Uñ Bern.
Increpat xp̃i natiuitas ſe laudantes ⁊ ſe
oſtentare cupientes. Unde hac de cauſa
nocte voluit chriſtus naſci. vbi ſunt qui tã
impudenter geſtiunt oſtentare ſemetip̃os
Deniqꝫ tacet xp̃s. nunciat angelus. lau-
dãt multitudo celeſtis exercit⁹. Sileat os
tuum ⁊ laudet te os alienũ. Quarta cau-
ſa poteſt eſſe ꝙ dñs certa quedã nos du-
bitare pmiſit in vita vt mẽtes noſtras alli-
ciat ad concupiſcendã pfectam cognitio-
nẽ in patria. Unde Exod. xij. Nõ remanẽ
bit ex eo quicqꝫ vſqꝫ mane. quod autẽ reſi
duum fuerit igni cõburetis. Glo. Grego.
Quod ex agno remanet igne comburim⁹
quia quod de miſterio incarnatiõis ei⁹ pe
netrare vel intelligere nõ poſſumus pote-
ſtati ſancti ſpũs humiliter reſeruamus. vt
nõ ſupbe quis audeat vel contemnere vľ
denunciare que nõ intelligit ſed igni tra-
dat. i. ſpiritui ſancto relinquat. videlicꝫ do
nec omnia in futuro quilibet in quo cog-
nitus ſit ⁊ cognoſcat. nec tamen interĩ no
ſtra deuotõ ſine exercitatõe torpeſcat. ſcdꝫ
illud qđ p̃cedit ibidẽ. Caput cũ pedib⁹ et
inteſtĩs vorabitis. nec remãebit ex eo q̃cq̃ꝫ
vſqꝫ mane. Glo. Grego. Caput agni vo-
rare eſt diuinitatẽ illius fide pcipe. pedes
vorare ē veſtigia humanitatis amando et
imitando ſequi vel intelligere. inteſtina. i.
occulta verboꝝ chriſti ⁊ miſtica mandata
que voramus cum auide ſumimus. in vo
ratõis verbo pigricia noſtra rep̃hẽdiť. q̃a
verba eius atqꝫ miſteria nec p nos ip̃os re
quirimus. ⁊ dicta ab alijs inuiti audim⁹.
nõ remãebit ex eo q̃cq̃ꝫ vſqꝫ ad mane. quia
eius dicta magna ſunt excutienda ſollici
tudine vt anteq̃ꝫ veniat dies reſurrectiõis
in nocte pñtis vite omnia mandata eius

intelligendo penetremus. Quinta cā po//
teſt eſſe. ſicut beatus Aug. de beata virgi//
ne vnā ponit regulā. vbicunq; agitur de pec//
catis de ea nolo fieri queſtionē. ita ꝛ ꝓ re//
gula ꝛ ꝓ pncipio ꝑ ſe noto de ipa ſuppo//
natur i bono. q̄cquid boni aliq̄ creatura pu//
ra fecit vel recepit de hoc expers eſſe nō li//
ceat dubitari ſicut Dam̄. ait. a nullo illu//
ſtrū ſuperatur. Sexta cā eſt q̄ ſicut nihil dimi
nutū ita nihil ſuꝑfluū i ſacra ſcriptura po
nitur. qꝛ vt dicit phus qui vnū dicit q̄dam//
modo plura dicit. Unde dico ꝓ ↄſtāti reli
cto q̄ apli ꝛ alij ſancti receperūt ſacramen
tū. tales gratias ſuꝑfluū erat addere hoc
idē dicēdo de illa q̄ gratia plena fuit a na
tura. igitur vacua debuit eſſe. Un̄ Bern. Si
enī nec foliū de arbore nec vnus de paſſe//
ribus cadit ſuꝑ terrā ſine patre celeſti. pu//
tē igitur de ore euangeliſte ſuꝑfluū defluere
verbū p̄ſertim i ſacra hiſtoria nō puto. oīa
quippe plena ſunt ſuꝑnis miſterijs ac cele
ſti dulcedine ſingula redundāt. ſi tñ dili//
gentē habeāt inſpectorē qui nouerit ſuge//
re mel de petra oleūq; de ſaxo duriſſimo.
His aūt rōnibus btiſſima virgo ſacramē//
toꝝ humilē ſuſceptiōem ꝛ in ſe habere vo
luit ꝛ tacere. vt dū ſe magis i omnibꝰ hu//
miliaret ꝛ ipſam ſui humilitatē q̄ātū in ſe
erat omnibus modis occultaret. ſicut hu//
militate pfecta ita omni gratia plena etiā
tacendo tota ſcriptura ꝓclamaret.

D obiecta etiā de ſingulis ſacra//
mētis ꝑ ordinē reſpōdentes cōce//
dimꝰ eā omniū ſacramētoꝝ grati//
as vel in ſeipis vel in equipollenti ſuſcepiſ
ſe excellenter. Suſcepit igitur baptiſmū. ꝛ ꝑ
baptiſmū caracteris impiſſionē. virtutū ex
ercitatōem. meritoꝝ augmentatōem. Qua
re aūt nō agatur feſtū eius baptiſmi ſicut
purificatiō. s vna ratio eſſe pōt. qꝛ baptiſ//
mus eius celebratus fuit in ſecreto. Obla
tio autē poſt purificatōnem in manifeſto.
Alia eſt ratio quare baptiſmi feſtū nō ce//
lebratur. qꝛ baptiſmus ꝑ ſe ꝛ principaliter
datus eſt in medicinā peccatoꝝ. nec ob//
ſtat quia eccleſia baptiſmū dn̄i ſolennizet.
qꝛ ſua baptiſatō noſtri baptiſmi fuit conſe
cratō. noſtra autē ad gratiā ꝛ gloriā rege//
neratio. beatiſſima autē virgo ad baptiſ//
mū accedens ficta nō fuit. qꝛ eo q̄d habe//
re debuit nō caruit. ſed abundauit pecca//
ti deſtitutiōe ꝛ fidei pfectione que requirū
tur in accedēte. Alia de baptiſmo obiecta

ſoluta ſunt ꝑ p̄dicta. Similiter eodē mo//
do dicendū eſt de ſacramēto cōfirmatōis
in quo recepit alterius caracteris impſſio
nē. ampliorē meritoꝝ augmentatōem. pfe
ctiorē virtutū exercitatōem ꝛ declaratōem
De ſacramēto altaris recepit dn̄ice paſſio
nis rememoratōem. deuotiōis actualis ex
ercitatōem. contra corporalē filij abſentiā
conſolatōem. De ſacramento pnīe recepit
gratiā in excellenti equipollēti. Pro cōtri
tiōe innocētie cōſeruatiōem. ꝓ ↄfeſſiōe gra
tiaꝝ actōꝝ. ꝓ ſatiſfactōe ſuꝑerogatōem.

Cē triplex eſt confeſſio. ſ. accuſatō
peccatoꝝ. recognitio incongruita
tis vel ingratitudinis beneficioꝝ.
ꝛ confeſſio inſufficientie meritorū. Et hec
fuit ꝓprie cōfeſſio beatiſſime virginis qua
confitebatur deo q̄ tantā gratiā ſuſcepit. q̄
nunq̄ de condigno meruit. vel quā om//
nis creatura mereri potuit licet ipſā de cō
gruo meruerit hec ꝛ ſimilia cōfeſſa fuit be
ata virgo beato iohāni euāgeliſte ſuo pro
prio confeſſori. Itē in extrema vnctōe rece
pit complete victorie p̄teritē ꝛ plene glorie
future ſignificationē. ꝛ loco remiſſionis ve
nialiū totius doloris p̄termiſſionē. ꝓ infir
mitatis alleuiatione totius corꝑis glorifi
cationē. Et licet hoc ſacramentū potuiſſet
recipere beata virgo. non recepit beata virgo
exempta ꝑ priuilegium quod confert dn̄s
his quos ſine infirmitate ꝛ mortis dolo//
re dignatus fuerit euocare. qui vt videtur
nō tenentur ad extremā vnctionē cū oleo ad
infirmos introducto ꝓ infirmantibus in//
ſtitutā. Videtur tamen ſimile eſſe q̄ beatiſſi
ma virgo ꝓ iſto priuilegio ꝓ ſe introducto
ꝓpter humilitatē abrenunciauerit. ſicut et
alia ſua priuilegia dū viueret occultauit.
ꝛ q̄ ſacramentū illud ꝓ peccatoribus in//
ſtitutū humiliter ſuſcepit. vt humilitatē ꝑ
quā totam vitam tenuerat egreſſura ↄſum
maret. et dum in extremo vite articulo ad
conformitatem peccatoꝝ deſcenderet. do
mino illam exaltante choros omnes tran
ſcenderet angelorum.

N ſacramēto
matrimonij triplex habuit bo
nū beata virgo. Unde Aug.
Omne nuptiarū bonū impletū eſt in parē
tibus. chriſti fides. proles. ſacramentum.
Prolē cognoſcimus ipm dn̄m. fidē quia
nullum adulteriū. ſacramentū qꝛ nullum

diuortiū. habuit autē excellentius iſtā gra
tiā beatiſſima virgo. q2 coniugia ſunt ſan
ctiora pari voto continentiū. Vñ Aug9.
Immo ꝟo tanto ſancti9 cōiuges maneba
tis quāto ſanctiora ꝯcordiē placida ſerua
batis. Solū sacrm̄ ordinis btiſſima virgo
nō recepit. hoc autē ſcd̄m exteriorē hoīm re
putatōem quandā ꝓfert dignitatē. interi-
us aūt ſcd̄m veritatē humilē ꝑtinet ad ſer
uitutē. Unde ꝑ oppoſitum ſtatui beatiſſi
me virginis opponebaẗ que interius ſum
mā corā deo habuit dignitatē. exteri9 ſum
mā coraz hoībus habuit humilitatē. Et
ita hoc ſacramentū nō recepit beata virgo
Primo vt dictuz eſt ꝓpter ſtatus ſui cōtra
rietatem. ſecundo ꝓpter humilē aliaꝝ mu
lieꝝ conformitatē que ab hoc ſacramento
excludunẗ. videlicet ꝓpter ſexus indignita
tem. maiorē peccandi fragilitatem. ⁊ ꝓpter
eā que ex his ſequiẗ regiminis incongruita-
tem. tercio ad deſignandū ſtatus ſui eleua
tionez. omnes em̄ eccleſie dignitates ſunt
introducte ad ſeruitium in ſalutē fideliuz
animaꝝ. Unde dñs in euangelio. Reges
gentiū dominanẗ eoꝝ vos aūt nō ſic. ſed
qui maior eſt veſtꝝ ⁊c. vnde ⁊ omnes pa-
ſtores noīanẗ. vnde Bern. Nō eſt qd̄ blan
diaẗ celſitudo vbi ſollicitudo maior illā di
ſcrimē intēdit. ⁊ hec amicū ꝓbat. Et infra.
Ad quid omībus aſcendendū. non em̄ ad
dñandū opinor. nā ⁊ ꝓpheta cū ſil'r leua-
reẗ audiuit. vt euellas deſtruas et diſper-
das ⁊ diſſipes ⁊ edifices ⁊ plātes. q̄d hoꝝ
factū ſonat ruſticitam ſudoris magis ſte-
mate quodā mō labor ſpūalis expꝛiſſus eſt
Et nos igiẗ vt multū ſentiamus de nobis
vel vobis ſenſerimus impoſitū miſterium
dñi datū. infra diſtinctōe. diſce exēplo ꝓ-
phetico p̄ſidere nō tā ad imꝑanduz q̄z ad
ſcificandū. qd̄ tp̄s requirit diſce ſarculo ti
bi opus eē nō ſceptro. Et ille quidē nō re-
gnaturus aſcendit ſed extirpaturus. añceſ
ſores tui apl'i erāt. quia meſſis quidē mul
ta oꝑarij aūt pauci. paternā aūt tibi vēdi
cādo hereditatē. nā ſi filius ⁊ heres. vt pro
bes heredē euigila ad curā vt nō torpeas
ocio ne etiā tibi dicaẗ. Quid ſtas tota die
ocioſus. Multominus oportꝫ inueniri de
licijs reſolutum aut reſupinū pompis. nil
tibi horum tabule teſtatoꝝ aſſignāt. Sed
ſi quidē tenore iſtorum contentus ſis cu-
ram potius hereditabis ⁊ operā q̄z gloriā
⁊ diuitias blandiaẗ. cathedra ſpecula eſt.

inde deniq3 ſemꝑ intēdis ſonans tibi ep̄i
noīe nō dominiū ſꝫ officiuz. Sed quid ni
loceris in eminēti. vñ diuina ꝓſpectes qui
ſpeculator ſuꝑ oīa cōſtitueris. Enīuero ꝓ
fectus iſte ꝓcinctū ꝑdituꝫ ociū qn̄ licet glo
riari vbi ociari nō licet. ocio locus nō ē vbi
ſedula viget ſollicitudo oīm eccleſiaꝝ. nū
quid dimiſit tibi ſanctus apl's aliquid qd̄
inquit habeo tibi do. Quid id vnum ſcio
nō eſt auꝝ nō eſt argentū cū ip̄e dicat. au-
rū ⁊ argentū nō eſt mihi. Et infra. neq3 il-
le tibi dare potuit quod nō habuit. qd̄ ha
buit dedit. ſ. ſollicitudines ſuꝑ eccl'as. nū-
quid dominatū. audi ip̄m. nō dñantes in
quit i clero ſed forma facti. Greg. Ex his ⁊
ſilibus patet q̄ꝫ dignitates eccl'e introdu-
cte ſunt in ſeruitiū ⁊ miſteriū. btiſſima aūt
virgo aſſumpta eſt ī ſalutis auxiliū ⁊ in re
gni cōſortiū. ipſa em̄ ſola miſtris fugienti
bus cōpaſſa fuit. Unde ⁊ ſola regni ꝯſor-
tiū obtinuit que laboris adiutrix fuit. iu-
xta illud. Faciam9 ei adiutoriū ſimile ſibi.
licet aūt beatiſſima virgo ſacramentū ordi
nis nō recepit. quicq̄d tamē dignitatis vel
gratie in ipſis conferẗ de hoc plena fuit. ī
ipſis aūt cōferẗ ſeptiformis gratia. hec au
tē omnipharia gratia plena fuit. Itē ſunt
in ſacramento ordinis poteſtas ſpūal'. di
gnitas miſterialis et ammiſtratio executi
onis. Hec aūt tria beatiſſima virgo habu
it in ſe equipollenter ⁊ excellēter. Miniſtri
eccleſie habēt dignitatē bñficialē ꝑ caracte
rem excellentie. beatiſſima aūt virgo habu
it coronā regni triumphantis ⁊ militantis
eccleſie. vnde ſumm9 miſtroꝝ papa appel-
laẗ. ⁊ eſt ſeruoꝝ dei ſeruus. hec eſt regina ⁊
domina angeloꝝ. ille ſeruus ſeruoruz dei
iſta imꝑatrix totius mūdi. Itē ī miſtris eſt
poteſtas ſpūalis tēporalis a deo vel ſub-
delegata vel vicaria. ī ipſa ē plenitudo ptā
tis celeſtis ꝑpetua et aucte ordiaria. Itē ī
miſtris ē executō ligādi ac ſoluēdi ꝑ vſum
clauiū. in ipſa eſt legittima dominādi po-
teſtas ad ligandū ⁊ ſoluendū ꝑ imperiuꝫ.
Et ſic quicquid eſt dignitatis ⁊ gratie in
ordinibus etiā cōſtat beate virgini mi'i-
me defuiſſe. Sed ne videatur virtutes ſi-
ue dignitates generales tantū de uiſſe et
ſpecialibus caruiſſe dicimus ip̄am ſingu-
loꝝ ordinū dignitates ⁊ gratias ꝑ eq̄pol
lentiam et cum excellentia poſſediſſe. Ha-
buit aūt cū exorciſtis demonū expulſionē
vñ. ip̄a ꝯteret caput tuū. ⁊ iudith holofernē

interfecit· ꝛ heſter vicit aman· Cū hoſtia-
rijs habuit introductōem mūdoꝝ ꝛ exclu
ſionē immundoꝝ. Vñ Ezech. Porta hec
erit clauſa ꝑncipi· ꝑnceps egredietᷣ ꝑ eā qi
di· porta hec principē ꝛ imitatores eius in
troducet ꝛ indignis erit clauſa· Habet eti
am cū accolitis illuminatōꝫ. Unde Cātͥ·
Que ē iſta que aſcē· ꝛc· Et illud nūeri. Ori
etur ſtella ex iacob. Itē cū lectoribꝰ oīm ꝓ-
phetaꝝ expoſitiōem ad litterā i ſeipā· Vñ
yſa. vij· Ecce virgo cōcipiet ꝛ pariet filiuꝫ
Et angelus ad ſeipām. Ecce cōcipies ꝛc.
ꝛ doctrix eſt diſcipline dei. Habet cū ſub-
dyaconis doctrine aplice oſtenſioneꝫ. vñ
ſignificatᷣ ꝑ archā in qua fuit manna Deu
tro. iij. ꝛ virga aaron. i· ꝛ diuina ſapiā. ha
bet autē cū dyaconis verbi dñi conſerua-
tionē alijs ad deſcribendū narratiōꝫ cōſili
orum dei ꝑfectā impletōem· vñ Mat. Cō
ſeruabat oīa verba ꝛc. Habet cū ſacerdo
tibus dñici corꝑis ꝑ ſeipſam formatōem.
tractatōem· cōicatōem. hoc eſt ꝙ corpꝰ do-
mini mediante eius verbo et conſenſu de
eius carnibus ꝛ ſanguinibus formatū fu
it· ꝛ ipm familiariſſime ꝛ diutiſſime tracta
uit· ꝛ in cibū ꝛ potū nobis cōicauit· et per
hoc [illegible] omnes ad iugum ſuū ſuaue ꝛ o-
nus ſuum leue caritate ligauit. ꝛ ab omni
bus culpis ꝛ penis nō ſolū ſolutos oſten-
dit ꝛ abſoluit· iuxta illđ· Qui māducat car
nē meam ꝛc. Item habet cū epis clericorū
ordinatōem· ꝓbendarū collatōem· templo
rū conſecratōem· ſacraꝝ virginū velatōem
Ordinat eñ epus ſacerdotes ꝑ ſacramen
ti collatōem. beatiſſima autem virgo ꝑ cō
tinentie obligatōem· iuxta illud. Munda
mini qui fertis vaſa domini. Confert eti-
am epus ꝓbendas inſtituēdo· btiſſima au
tē virgo ꝓbendas faciendo· Cōſecrat etiā
epus tēpla corꝑalia dedicādo· beatiſſima
aūt virgo templa ſpūalia caſtimoniā in-
ſpirando ꝛ illam ſibi ſpecialiter vendican
do. Conſecrat etiam epus virgines exte-
rius benedicendo· conſecrat autē btiſſima
virgo virgines interius virtutibꝰ adornan
do ꝛ eas filio ſuo deſpōſando. ꝛ nō tantū
virgines virginitatē conſecrando ꝛ oppro
briū ſterilitatis auferendo ſed eas ſibi ſpe
cialiter in filias adaptauit. et ad ſtatuꝫ di
gniſſimū exaltauit. iuxta illđ· Incorruptō
facit ꝓximū deo· Habet conuenientiā cuꝫ
papa beatiſſima virgo. oīm eccłiaꝝ ſollici
tudinē· ptātis ſpūalis plenitudinē. priui-
legiatoꝝ actuū vniuerſalitatē. Eccleſiarū
ſollicitudinē· qꝛ papa ē pater patꝝ. ipſa au
tē eſt mater oīm chriſtianoꝝ imo oīm bo-
noꝝ. iuxta illud· Oīm bonoꝝ mater ē· ptā-
tis plenitudinē· habet eñ dñs papa ptā-
tis plenitudinē in vita iſta ſed nō in celo.
nec in purgatorio. nec in inferno· totā au-
tem habet beatiſſima virgo poteſtatē in ce
lo· in inferno ꝛ in purgatorio· Priuilegia
torum actuū vniuerſalitatē. vt patet inferi
us cū de priuilegijs eius inquiremus. Et
nota ꝙ cū beatiſſima virgo ſacramēta pec
catoribus inſtituta humiliter ſuſcepit· nō
ꝓpter hoc ſe mentiēs peccatricē oꝑe falſuꝫ
dixit· ſed vltra debitū in bonis ſe peccato-
ribus in bonis conformans ſe vere oꝑe eē
humilē demonſtrans ꝑ oīa veꝝ dixit· Sic
manifeſtū eſt ꝙ quicquid eſt dignitatꝭ vel
gratie in ſacramentis eccłie· plenitudini ğ
tie que fuit in beata virgine oīno nihil de
eſſe ſed eā hoc totuꝫ vel in gratijs ſacramē
talibus vel in earū equipollētibus vel ex-
cellentibus hoc totum poſſediſſe.

Oſt hec queri

tur vtrum ſcđm ꝙ eſt in virtu
tibus contenta. in plenitudi
ne beate virginis ſit comꝓhenſa. Et que-
ritur primo đ gratijs fidei vtꝝ beatiſſima
virgo habuit fidem. Et videtur ꝙ nō. La
tera eñ ciuitatis ſunt equalia· et vnuſquiſ
ꝗ quantā habet fidē tantā habet dilectō-
nem ꝛ econtra· ꝛ hoc ſemꝑ eſt vbiꝗ. Sed
beatiſſima virgo tantā habuit dilectioneꝫ
in via quantam vnꝗ aliqua creatura. er-
go ꝛ tantā cognitionem habuit quantam
vnꝗ habuit aliqua creatura· igitur cogni
tio beate virginis i via fuit excellentior co
gnitione raptus que eſt creature exiſtētis
in via. ſed cognitio raptus excedit fidem.
igitur cognitō beate virginis excellit fidē.
ꝛ non ſcđm modū fidei· igitur nō habuit
fidem· Item ad Corinth· ij. Raptus ē vſ
ꝗ ad tercium celum· Suꝑ hoc dicit gloſa
ꝙ paulus vidit i raptu ſicut qui ſunt i ter
cia hierarchia· igitur ſimiliter beatiſſima vir
go vidit ꝛ excellentius· ſed illi đ tercia hie
rarchia nō viderunt ꝑ fidem. igitur nec be
atiſſima virgo habuit fidem. Itē mūdicia
cordis eſt ad videndū deum diſpoſitō· iu
xta illud· Beati mundo corde· igitᷣ vbi ma
ior mūdicia ibi maior viſio· ſed nulla vn-
ꝗ creatura habuit tantā mūdiciā quantā

illa que puritate nitebat qua ſub deo nul-
la maioꝛ nequitītelligi·igiᷓ nunꝗ̄ aliqua
creatura habuit tā altā cognitōem.igiᷓ eiꝰ
cognitō fuit ſupra raptū· igiᷓ ſupra fidem
Quod em̄ ſuperius eſt ſupꝛiore ſupꝛius eſt
inferioꝛe. Item entis ad nō ens infinita ē
diſtantia·igitur peccatoꝛ ⁊ nō peccatrix ha
bent diſtantiā in infinitū·ſed tantū diuiſe
ſunt peccata noſtra inter nos ⁊ deum· igi
tur vbi plus de peccato ibi maioꝛ diuiſio.
⁊ vbi minus de peccato ibi minoꝛ diuiſio
⁊ maioꝛ coniūctio. igiᷓ vbi nihil om̄ino d̾
peccato ꝓxima eſt ꝯiūctio.⁊ vbi aliquid d̾
peccato ibi nō om̄imoda ꝯiūctio. Sꝫ nul
la pura creatura eſt vel fuit ſine peccato in
via.iuxta illud Ioh. Si dixerimꝰ qꝛ pecca
tū nō habemus ⁊c̄.excepta btā virginē· de
qua dicit Aug· Cū de pctīs agiᷓ nullā vo
lo d̾ ipa fieri mentionē. igiᷓ nunꝗ̄ aliqua
pura creatura ita cōiūcta fuiᷓ deo ſicut be
atiſſima virgo· ſed illa cōiunctō ē ꝑ cogni-
tionē ⁊ dilectōem.igiᷓ nunꝗ̄ aliqua crea-
tura pura habuit tā altā cognitōem ⁊ di-
lectōem· igiᷓ ſupra raptū. igitur ſupra fidē
Itē tres ſunt actus hierarchie·ſ·purgari il
lumiari ꝑfici ſm Dyoniſiū. ⁊ ſunt illi tres
actus adinuicē oꝛdinati ita ꝙ ad maioꝛē
purgatōem ſequitur maioꝛ illuminatio·⁊
ad maioꝛē illuminatiōem ſequitur maioꝛ
ꝑfectio·ſed beatiſſima v̾go inter puras cre
aturas purgata fuit in ſummo·igiᷓ eiꝰ co-
gnitō fuit ſuꝑ omnē cognitiōem om̄is cre
ature in via. Item ꝑ cognitiōem eleuatur
anima ad deū.⁊ in illo motu ē natura q̄
eleuaᷓ·deus ē motoꝛ qui eleuat. et vbi ad
qđ natura eleuaᷓ· gratia aūt eſt diſpoſitio
media ꝑ quā fit eleuatio.natura aūt eſt in
om̄ibus equaliter.ad hoc ꝙ ſit dei capax ꝑ
cognitionem ⁊ dilectionē.ſimiliter deus ī
ſe eodem modo ſe habet reſpectu omniuꝫ
igiᷓ ſi aliquis magis eleuaᷓ ad cognoſcen
dum ꝗ̄ alter. Hoc erit ꝑ medium eleuanſ
quod eſt gratia · ſed gratia beate virginis
fuit maioꝛ omni gratia pure creature·igi-
tur altius eleuatur ad cognoſcendū deuꝫ
ꝗ̄ aliqua creatura.igitur cognitio eius fu
it ſupra raptum ⁊ ſupra fidem· Item gra-
tia ⁊ gloꝛia habent ſe adinuicē vt ꝓpoꝛcio
nabilitas ꝙ habens maioꝛē gratiaꝫ habet
maioꝛē gloꝛiā.iuxta illud Zacharie· Exe-
quabit gratiā gloꝛie.ſed inter comꝑhenſo
res nunꝗ̄ aliqua pura creatura habuit tā
altam cognitōem quantā habuit btā vir-
go in patria.igiᷓ inter maioꝛes nunꝗ̄ ha
buit aliqua creatura pura tam altā cogni
tionē in via.igitur ſupra raptū ⁊ fidē. igiᷓ
cognitō eius fuit ſupra fidem ⁊ raptū· Itē
quicqđ continet vacuū hoc ſimpliciter nō
eſt plenū.quia contentū contenti ē conten
tum cōtinētis.igiᷓ ſi contentū in ſe poteſt
plus recipe igitur ⁊ continens· exemplū·ī
domo plena dolijs vacuis. igitur ſi bea-
tiſſima virgo habuit fidei vacuitatē habu
it in aliquo vacuitatem reſpectu gratie·igi
tur nō fuit gratia plena quod ē falſuꝫ· Itē
ꝙ beatiſſima virgo fuit ſapientioꝛ om̄i cre
atura ſignatur per hoc ꝙ liber qui intitu-
latur de ſapientia de btiſſima virgine ſpe
cialiter exponitur· ⁊ que de ſapientia do-
mini dicunᷓ quaſi de ipſa dicanᷓ eccleſia
interpꝛetaᷓ vt patet in epl̄is que de ipa le
gunᷓ· in ſapientia aūt nihil eſt de ſtulticia
vel ignoꝛantia.igitur beatiſſima v̾go ple-
na fuit ſapientia·ſed in fide non eſt plena
ſapiētia ſed ex ꝑte.iuxta illud· Ex ꝑte co-
gnoſcimus.ex ꝑte ꝓphetiſamus igitur bea
tiſſima virgo nō habuit fidem ſed plenam
cognitionem. Item Gꝛegoꝛius· Quibuſ-
dam in hac carne viuentibus ſed tamē in
eſtimabili virtute creſcētibus acumē con-
templationis poteſt claritas dei videri. ſi
tamen huic vite funditus fuerunt moꝛtui
ſꝫ nulla creatura pura huic vite fuit moꝛ-
tua ſicut beata virgo· igiᷓ nulla creatura ī
hac vita tā puram vidit claritateꝫ dei ſicut
beata virgo.igiᷓ eius cognitō fuit ſupra fi
dem ⁊ raptū· Itē ꝙ cognitō beatiſſime vir
ginis fuit ſupra fidē ⁊ excellentioꝛ cogni-
tionibus alioꝝ videᷓ ꝑ beatū Bern·qui di
cit. Quis em̄ excepta foꝛtaſſis illa que ſo-
la in ſe feliciſſime meruit expiri. intellectu
capere.rōne poſſit diſcernere.qualiter ſplē
doꝛ ille inacceſſibilis virgineis ſeſe viſceri
bus infudit.vt illa que inacceſſibilis eſt ac
cedere ad ſe ferre potuiſſet de poꝛtiuncula
eiuſdem coꝛpoꝛis tui ſe immediate anima
contemꝑauit reliquie maſſe vmbꝛaculuꝫ fe
cerit·⁊ ꝓpter hoc foꝛte maxime dictuꝫ ē ob
umbꝛabit.quia res nimiꝝ erat in ſacramē
to.⁊ ꝙ ſola per ſe trinitas in ſola ⁊ cum ſo
la virgine voluit oꝑari.ſoli em̄ datuꝫ ē noſ
ſe cui ſoli datum eſt expiri· dicatur igiᷓ ſpi
ritusſanctus ſuperueniet ⁊c̄. qui vtiꝗ̄ po-
tentia ſua fecundauit te· ⁊ virtus altiſſimi
obumbꝛabit tibi·hoc eſt illo modo quo de
ſpiritusſancto concipies. Sed dei virtus

⁊ ſapiētia xp̄s eſt in ſuo ſacratiſſimo conſilio obumbrando conteget ⁊ obumbrabit quatenus qui natus ſit ⁊ patri notus ſit ⁊ tibi. Ac ſi angelus ſic reſpondeat virgini. Quid a me queris quod ĩ teipſa experiris ſcies ſꝫ feliciter ſcies. Sed illo actore quo doctore. Ego autem miſſus ſum virginalem conceptum nunciare non creare. non pōt doceri niſi a donante nec addiſci niſi a ſuſcipiente Ex hac auctē colligitur ꝙ beatiſſima virgo de incarnatione et de dei filio incarnato habuerit cognitionem que fuerit ſupra fidem ꝙ tantū notus eſſet ſibi qui notus erat patri. quod non poteſt intelligi de cognitione fidei ſm quaꝫ notus erat et multis. Ex his autem concluditur ꝙ cognitio beate virginis fuit ſupra fidē. ⁊ ſupra omnem cognitionem pure creature exiſtentis in via.

Onſeqnenter

queritur de ſpe. vtrum beata virgo habuerit ſpem. Et poteſt videri ꝙ nō per eadem que de fide poſita ſunt argumenta. Primo ſi ſpes eſt certa expectatio future beatitudinis ex meritis ⁊ gratia proueniens. ſequitur ſpes ad fidem. et certitudo ſpei ad fidei cognitionem. ergo ſicut cognitio ad cognitionē. et certitudo ad certitudinē. igitur ſi cognitio beate virginis fuit ſupra omnem cognitionem vie tranſcendens fidem. igitur certitudo eius ſupra omnem vie certitudinē ⁊ tranſcendens ſpem. Item certitudo ſpei vel eſt fallibilis vel conditiōalis. ſi em̄ certus quis abſolute eſt de eterna beatitudine falli poteſt quia cadere poteſt. ſi autem ſperat ſub conditione ⁊ ſi permanſerit ĩ caritate ratio ſua ē certitudo cōditiōalis. et ita omnis certitudo ſpei ē fallax vel cōditionalis. Sed beate v̾ginis certitudo de eterna beatitudine fuit abſoluta ⁊ infallibilis. igit̄ maior om̄i certitudine ſpei. igit̄ nō fuit ꝑ moduꝫ ſpei. igit̄ nō habuit ſpem. Itē cui ineſt vnum oppoſitoꝝ alteꝝ ineſſe nō pōt. ſed timor ſeꝑatōis ⁊ ſpes opponūtur. ⁊ beatiſſima virgo nō habuit timorē ſeꝑationis. igitur nec ſpem. Iteꝫ inter gratiam amiſſibilem ⁊ gloriā inamiſſibilē medium eſt gratia inamiſſibilis. igitur beata virgo que habet ſtatum medium ⁊ certitudinem inter ſtatum glorie ⁊ ſtatū vie. habuit et certitudinem patrie et certitudinem vie. ſed certitudo ſpei ꝑtinet ſimpliciter ad ſtatū vie. igitur inferior fuit illa certitudine q̄ fuit ĩ beata virgine. et ita btiſſima virgo nō habuit ſpem ſed maiorē certitudinem igitur ⁊c.

onſequenter

querit̄ de caritate vtꝝ in beatiſſima virgine fuerit. Et videtur ꝙ habuit excellentē caritatē omnis pure creature. In luca legitur ꝙ premiſſa queſtione de duobus debitoribus. quorū vnus debebat denarios quinq̄ginta. aliꝰ centū. ⁊ nō habentibus vnde redderēt donauit vtriſqꝫ. Et querente dn̄o quis plus dilexerit. Et reſponderūt. Eſtimo cui plꝰ donauerit. Ex hoc colligit̄ ꝙ ille tenetur plꝰ diligere cui plus donat̄. Sed beatiſſime virgini ſuper omnes creaturas plus ē donatū. igitur ſuper omnes creaturas plꝰ diligere tenebat̄. ⁊ quantum tenebat̄ tantum dilexit. ergo ipſum plus q̄ꝫ aliq̄ creatura dilexit. ⁊ ita videtur ꝙ maiorē caritatem habuit angelis Iteꝫ gratia gratis data ordinat̄ ad gratiam gratum facientem ſed beatiſſima virgo habuit gratiaꝫ gratis datam vltra omnē creaturam in via vel in patria exiſtentem. in hoc ꝙ meruit eſſe beatiſſima mater dei. igitur ⁊ gratiam gratū facientem habuit gratiam omnis creature excellentem. Itē caritas eſt de puro corde ⁊ conſcientia bona ⁊ fide non ficta. igitur vbi eſt maior puritas ibi maior caritas ſed beatiſſima virgo habuit puritatē ĩ ſummo q̄ ſub deo maior nequit intelligi. igit̄ habebat caritatē ĩ ſummo cui in creaturis maior nequit intelligi. Item nullus tantum tenetur diligere ſicut pater et mater. ſed inter creaturas ſola beata v̾go fuit mater dei. igitur nulla creatura tantū tenebatur diligere deum. ſed quantuꝫ tenebatur diligere tantū dilexit. igitur beatiſſima v̾go plus q̄ꝫ aliqua creatura deum dilexit. Item ego diligentes me diligo. igit̄ plus diligentes plus diligo. igit̄ quēcunqꝫ deus maxime diligit ille deum maxime diligit Sed deus maxime ſuper omnē creaturam diligit beatam virginē. igit̄ ipſa ad ip̄m maiorē ſuper oēm creaturā habuit dilectōem. huius aūt ſignū ꝙ de ipſa cātica canticoꝝ que amoris cōtinēt ꝑfectōꝫ ſpecialiter exponunt̄. et ibi amica ⁊ cariſſima ꝑ excellentiā noiat̄. Itē Grego. Exhibitō

opis eſt ꝓbatio dilectiōis. ſed deus nunq̄
alicui creature tātū bn̄ficiū exhibuit ĩ ope.
igit̄ nūq̄ aliquā creaturā tantū dilexit igi
tur ipſa plus deū q̄ aliq̄ alia creatura di/
lexit. Itē deus dat om̄ibus abundanter ⁊
illuminat oēm hoīem. nō tamē oēs recipi/
unt equaliter nec oēs equaliter illuminant̄.
cuius diuerſitatis cauſa duplex eſſe vide/
tur. Una ex pte recipientis. quia vnuz eſt
magis capax ad recipiendū q̄ alter. ⁊ ꝓ/
pter hoc magis recipit altero. iuxta illud
euangelij. Diuiſit illis bona ſua vnicuiq̄
ſm̄ virtutē. Glo. capacitatē. hanc autē ca/
pacitatē opatur humilitas. iuxta illud. hu
milibus dat gratiā. igitur vbi maior humi
litas maior eſt capacitas. Sed in beatiſſi
ma virgine inter omnes creaturas maxi/
ma fuit humilitas. igit̄ maxima capacitas
igit̄ maximā gratiā recipe poteſt. Sz quā
tū recipe potuit tantū recepit. igit̄ gratiaz
in ſummo creature habuit. Item ex parte
dantis venit diuerſitas doni. q2 cuz dans
dat ſcd̄m rationem. ⁊ ratio reſpiciat finem
maius donū dat quod dat ad maiorē fi/
nem. vt imperator mag᷑ dat cui daret do/
num ad eſſendū militem q̄ ſimplicē ſerui
entem. Sed beatiſſime virgini dabat̄ do
num ad eſſendū matrē dei omnibus alijs
dabatur gratia ad eſſendū ſeruos dei. Si
cut igit̄ impportionabiliter maius eſt eſſe
matrem dei q̄ ſeruū dei. ita impportiona
biliter eſt maius donū quod eſt ad eſſen/
dum matrem dei q̄ qđ eſt ad eſſendū ſer/
uū dei. Sed donū in quo oīa alia donāt̄
ē caritas. igit̄ beatiſſime virginis caritas ē
impportionabiliter maior caritate oīs cre
ature. vñ Aug. in li. de gratia ⁊ natura. in
de em̄ ſcimus ꝙ ei plus gratie ſit collatuz
ad vincendū ex omni pte peccatū. ꝙ conci
pere ⁊ parere ipm̄ meruit quē cōſtat nul/
lū habere peccatū. Et iterū. Illa autē vir/
go ſingulari gratia p̄uenta eſt ⁊ repleta vt
ipm̄ haberet vētris ſui fructū quē ex initio
habuit vniuerſitas deum. Itē eadē nume
ro eſt caritas quaz habet beatiſſima virgo
modo in patria. ⁊ quā habuit in via ĩ ſub
ſtātia. ſed quecunq̄ ſunt eadē nūero ſcd̄m
ſubam eadē ſunt ꝑ ſubam. igit̄ ſi nūc habz
caritatē maiorem caritate omnis angeli. ⁊
tunc habuit. Item arguitur ꝑ effectū. Qui
cunq̄ effect⁹ ſequitur aliquā formā ſcd̄m
ſubſtantiā ſi permanet idem effect⁹ nō aug
mentat̄ ſcd̄m ſubſtantiā. igit̄ et caritas ea
dem erit ſemꝑ ſcd̄m ſubſtantiaz. ſed facere
dignū vita eterna ē effectus qui ſequit̄ for
mā q̄ eſt caritas ſm̄ ſubaz. ⁊ ille effectus q̄
extat in via. ⁊ in patria nō augmentat̄ ſm̄
ſubſtantiā. igitur ⁊ caritas eadez eſt in via
⁊ in patria nō augmentata ſcd̄m ſubſtan
tiam. igitur cum beatiſſima virgo habue/
rit caritatē maiorē omni angelo in patria.
habuit maiorē omni angelo in via. Item
cū ſublato a beatiſſima virgine oīno fomi
te ⁊ poſt penalitate. ⁊ tandē corꝑis anima
litate habuit maiorē caritatē omni angelo
in via. ſz iſta ablatō nō eſt aliq̄ adiectō ca
ritatis q̄tū ad ſubſtantiā ſed q̄tū ad act⁹
eleuatōem extenſionē ⁊ expeditionē igitur
caritas eius fuit maior in ſubſtantia cari/
tate angeli licet minor fuit q̄tum ad actū
⁊ hoc ꝑpter conditionē ⁊ ſtatuz ſubiecti in
quo erat. Item dicit Aug⁹. ꝙ hoc p̄ceptū
dilige dominū deum tuū ⁊c. nō poteſt im
pleri in via. ⁊ conſtat ꝙ hoc eſt ꝑpter con
ditiones vie que ſunt vnio ad corpus cor
ruptibile penale ⁊ animale. et viſio ꝑ ſpe/
culū in enigmate. ⁊ conſtat ꝙ his om̄ibus
ſublatis plene adimplet̄. ⁊ ita videt̄ ꝙ ꝑ/
fectio caritatis vie in caritatē patrie nō fi
at ꝑ aliquam adiectiōem q̄tum ad ſubſtā
tiam. ſed ꝑ extenſionem ⁊ eleuatiōem q̄tū
ad actū eadem ſubſtātia ꝑmanēte. igit̄ bea
tiſſima virgo habuit maiorem caritatē q̄/
tū ad ſubſtantiā omni angelo nūc ĩ patria
igitur etiam habuit in via.

Uxta hoc que
ritur vtrum caritas beatiſſime
virginis marie in via fuerit ĩ
ſtatu tali ꝙ potuerit augmentari. Et vide
tur ꝙ ſic. Omne enim quod eſt citra pri/
mum ⁊ ſummū. melioris conditionis eſt
ſi poteſt augmentari in bono q̄ ſi non po
teſt. ſed conſtat ꝙ caritas beatiſſime virgi
nis fuit citra ſummū bonum ⁊ in bono ſta
tu. igitur potuit augmentari. Itē Auguſ.
ad Hiero. Caritas ē virtus qua illud qđ
diligendum eſt diligitur. hec ĩ alijs maior
hec in alijs minor. in alijs nulla eſt. pleniſ
ſima vero que iam non poſſit augeri. que
q̄diu hic eſt homo inuenitur in nemine.
q̄diu autem hic eſt viuens augeri poteſt.
Quod ſi concedatur. Contra. Caritas be
atiſſime virginis fuit ꝑfectiſſima ſcd̄m ſta
tū. ſed ꝑfectius eſt qđ ē ĩ termio q̄ id qđ ē
citra terminū. ſed qđ augmentabile ē citra

terminū eſt. ſed caritas beate virginis fuit
in termino ⁊ nō citra terminū. igiꝛ caritas
btē virginis nō ē augmētabilis ſed in ſum
mo cōplemēto ſm ſtatū vie. Jtē ſicut nec ī
corꝑalibus ita nec in ſpūalibus quicq̄ʒ eſt
vacuū ſcd̄m actū. ſed inꝛ caritatē inaugmē
tabilē patrie. ⁊ caritatem augmētabilē vie.
mediū eſt caritas vie inaugmentabil. igiꝛ
cū extrema extent aut mediū erit aut aliqđ
vacuū eſt. illud aūt mediū beatiſſime ꝟgi-
ni nō cōgruit que fuit in ſtatu vie ſumma ⁊
ꝓpinq̄ſſima ſtatui patrie. igiꝛ habebat ca-
ritatē inaugmētabilē ī ſummo. Jtē inꝛ ca-
ritatē inaugmētabilē q̄ʒtū ad ſubaʒ et quā
tū ad actū. ⁊ caritatē augmentabilē q̄ʒtum
ad ſubſtantiā ⁊ q̄ʒtum ad actuʒ eſt media
caritas augmētabilis q̄ʒtum ad actū ⁊ in-
augmentabilis q̄ʒtum ad ſubam. q̄rta em̄
differētia eſt impoſſibilis ſcʒ ꝙ ſit augmē
tabilis ſcd̄m ſubam ⁊ nō ſcd̄m actuʒ. ſʒ me
dio ꝑfectibili debeꝛ media ꝑfectō. igiꝛ cuʒ
beatiſſima virgo habuerit mediū ſtatū in
via inter ꝑfectibilia mediā habebit ꝑfectio
nē. igitur habebit inaugmentabilē carita-
tem ſcd̄m ſubſtantiā ⁊ augmentabilē ſcd̄m
actum. Jtem omne creatuʒ certo termino
⁊ quantitate eſt menſuratum. Omnia em̄
fecit deus numero pondere ⁊ menſura. igi
tur nullius creati potentia eſt in infinitū.
igitur augmentatio caritatis non eſt in in-
finitum in via. igitur alicubi erit in ſum-
mo ſuo. Sed ſummū ꝑfectionis perfecti-
bile vie fuit beatiſſima virgo. igitur habu-
it caritatem vie in ſummo.

uxta hoc que

ritur vtrum beata virgo frue-
retur in via ꝑ modum patrie.
Et videꝛ ꝙ ſic. Aug⁹. de doctrina xp̄iana
Frui eſt amore inherere alicui rei propter
ſe. ſed beatiſſima virgo inherebat ſummo
amore propter ſe ⁊ inſeꝑabiliter. igitur fru
ebatur. Jtem inter tantum comprehenſo
rem et tantum viatorem triplex eſt mediū
comprehenſor ſimpliciter ⁊ viator ſimpli
citer ſiꝛ ſicut dn̄s ieſus. ⁊ ꝯprehēſor ſimpli
citer ⁊ viator ſcd̄m quid ſicut angeli cuſto
dijs ⁊ miniſterijs hominū deputati. ſcd̄ʒ
quid ſunt viatores vſq̄ʒ ī diem iudicij. ter
cium medium eſt viator ſimpliciter. ⁊ com
prehendens ⁊ fruens ſcd̄m quid. igiꝛ cum
inueniatur aliquis comprehenſor tantuʒ
vt homines in patria. ⁊ aliquis viator tm̄
vt homines in via. ⁊ aliquis comprehen-
ſor ⁊ viator ſimul vt homo deus. ⁊ aliquiſ
ſcd̄m quid viator et ſimpliciter comprehē
ſor vt angeli. Jnuenieꝛ quarta differentia
vel aliquid erit vacuū. et ita erit aliqua ꝑ
ſona viatrix ſimpliciter ⁊ comp̄hendēs et
fruēs ſcd̄m quid. ⁊ erit in ſtatu vie ſumma
⁊ ꝓpinquiſſima ſtatui patrie. hec auteʒ eſt
beatiſſima virgo. igiꝛ ipſa erit viatrix ſim-
pliciter et comprehendens ⁊ fruens ſcd̄m
quid. Ex his autē omnibus videtur ꝙ be
atiſſima virgo non habuit gratiam virtu-
tum theologicaꝝ ſcd̄m modū vie. ſed ꝑfe-
ctiori mō ⁊ excellentiori oī mō ꝑfectōis pu
re creature. Quod ſi cōcedaꝛ. Cōtra. quia
perfectio addita perfectioni non deſtruit
ipſam ſed auget. Jtem ſtatus vie inferior
eſt ſtatui patrie. igitur ſummū vie inferiuſ
erit infimo patrie. Jtem dn̄s in Matheo
Qui minor eſt in regno celoꝝ maior eſt io
hanne baptiſta. Glo. dicit. Omnis ſanct⁹
qui eſt cum deo maior eſt eo qui eſt iaʒ in
mundo. Jtē ſuꝑ illud. Ecce mitto angelū
meum. ⁊ dicit glo. Nouiſſimus angel⁹ ce-
li maior eſt quouis homine.

Oſt hec queritur de caritate beate
virginis quam habuit ad primū.
vtrum illā habuerit in ſummo cre
ature. Et videtur ꝙ non. quia maiorē ca-
ritatem nemo habet. martha em̄ etiam ha
buit. Jtem ipſa animā ſuam non poſuit ꝓ
amicis ſuis igitur non habuit caritatē ma
iorem alijs qui animā ſuam pro amicꝭ ſu
is poſuerūt. Cōtra ꝓpter quod vnūquodꝗ
q̄ʒ tale ⁊ illud magis. ꝓpter quod ama-
mus ipſum magis diligim⁹. ita dicit ph̄s
ſed proximū amamus propter deum. igi-
tur qui plus amat deum plus amat proxi
mū. Jtem eadeʒ caritas eſt qua diligitur
deus ⁊ ꝓximus. igiꝛ qui habet ſummaʒ ca
ritatē ad deum ſummā habet ⁊ ad proxi-
mū. ſed beata virgo ſummā caritatē habet
ad deum. igitur ad proximū.

Onſequenter

queritur de virtutibus cardi-
nalibus. ⁊ primo đ iuſticia in
q̄ ſtatu eā habuerit beata ꝟgo reſpectu via
toꝝ. iuſticia em̄ ⁊ miſcd̄ia opponunꝛ ī effe
ctibus. igiꝛ qui habet de iuſticia magꝭ mi
nus habet de miſcd̄ia ⁊ ecōuerſo. ſed bea-
tiſſima virgo vt pote mater miſericordie fu
it miſericordiſſima. igitur minimuʒ habet

de iuſticia. Itē yſaie. Opus iuſticie pax ⁊c.
Itē iuſticiam nō facimus ī terra. ideo ceci
derunt habitatores eius. Itē in ꝓuerbijs
Iuſtus ī principio accuſator ē ſui. Ex his
omībus colligit̄ ꝙ actus iuſticie in via eſt
iuſtificare mala ⁊ punire ⁊ vicia caſtigare
que omnia nō fuerunt ī beata virgine. igi
tur nō habuit actum iuſticie in via. igitur
nec reſpectu maioꝝ. et ꝑ cōſequens ſuper
viatores. Contra due ſunt partes iuſticie
ſcꝫ declinare a malo ⁊ facere bonū. ſꝫ vtrū
qꝫ iſtorum habuit beata virgo ſuꝑ omnes
puros viatores. ergo iuſticiā habuit ſuꝑ
viatores. Quod autem beatiſſima ꝟgo de
clinationē a malo habuit excellentius om
nibus viatoribus patet ex hoc ꝙ ſola ipſa
viatrix fuit que nunqꝫ peccauit. Unde au
guſtinus. Excepta hac virgine de qua ꝓ=
pter honorē domiī cum de peccatis agitur
nullam volo habere mentionē. Sed ſi om
nes ſancti ⁊ ſancte conuenirent ⁊ dicerent
quid reſpondemus eis niſi quod dicit ſan
ctus Iohannes. Si dixerimus ꝙ pecca=
tū nō habemus noſipſos decipimus ⁊ ve
ritas in nobis nō eſt. Excellit etiā omnes
in operatione boni. in eo em̄ ꝙ deum ge=
nuit qui omnia regenerauit tantum effe=
ctum protulit boni de ſe ꝙ nullꝰ pure cre
ature effectus illi in dignitate vel vtilita=
te poterit coequari. Item opera miſericor
die que fiunt ex compaſſione ⁊ releuatiōe
miſerie. ⁊ ꝓpter hoc dicuntur miſericordie
opera eadem opera iuſticie ad que om̄es
tenent̄. vt patet in diſcuſſione vltima. Eſu
riui ⁊ nō dediſtis mihi ⁊c. vbi fit diſcepta
tio ⁊ adiudicatio damnatoꝝ ꝑ huiuſmo=
di operum obmiſſione. Illa etiā opera ex
ercuit beata virgo in ſummo ſuper omnes
viatores. opeꝝ em̄ miſericordie alterū eſt
altero magis bonū. vel quod fit ex maiori
caritate. vel quod fit magis indigenti. vel
quod magis digno indigenti. vl' quod fit
cum maiori effectu impenſo. vel quod fit
ex magis neceſſario ⁊ minus ſuꝑfluo. hec
omnia fuerunt in beatiſſima virgine ī ſum
mo. Caritas ex qua opera miſericordie fe
cit omnē creaturam excellit vt infra pate=
bit maxime indigenti tribuit. quia nemo
inter viatores pauperior Ieſu chriſto fu=
it. digniſſimo pauperi tribuit. quia nemo
dignior mendicus qꝫ mendicus deus fu=
it. Magnū em̄ eſſet opꝰ miſericordie qđ
fieret pauperi layco. maiꝰ quod fieret pau
peri clerico. maiꝰ quod fieret religioſo ad=
huc maius qđ fieret pauꝑi epō. ſed ſum=
mū quod fieret mēdico pape. igit̄ imꝓpor
cionabiliter ſummū opus miſcđie fuit qđ
fiebat deo mēdico ⁊ pauꝑrimo. Maximū
etiā effectum miſericordie nobis impendit
quia nobis miſeris ⁊ captiuis ⁊ mendicis
deum filiū ſuum ipſum dedit captiuis in
preciū. famelicis in viaticū. laborātibus in
premiū. infirmis in medicamentū. ⁊ cum
ipō nobis dedit regnū celoꝝ ⁊ om̄e bonū
qui etiā ꝓprio filio ſuo nō pepcit. quō cū
illo nobis omnia nō donauit. Itē beatiſſi
ma virgo de nullo ſibi ſuꝑfluo ſed om̄ino
neceſſario opus miſcđie fecit filio ſuo pau
ꝑrimo ⁊ ꝑegrino. đ ꝓprijs ſuis puriſſimis
carnibus ⁊ ſanguībus tunicā polimitā fe
cit. ī vteri ſui gremio hoſpitauit. de ꝓprio
ſuo corꝑe cibauit ⁊ lactauit. Sic igit̄ pa=
tet ꝙ btiſſima virgo iuſticiā quo ad ꝑtes ⁊
effectus ſuos habuit in ſummo.

Oſt hoc vidē

dum eſt de ſpeciebus iuſticie.
que ſunt latria. dulia. obediē
tia. qualiter et he fuerūt in beatiſſima vir
gine. Et primo de latria. Eſt em̄ latria ſo
li deo debitus ⁊ exhibitus honor. Et intē
ditur honor iſte ꝑ tria. Primū eſt digni=
tas ꝑſone exhibentis reſpectu oīm viato=
rum. Secundū eſt minus debitū exhibiti
onis. Tercium eſt excellentia impēſe ſerui
tutis. Dignitas ꝑſone exhibentis reſpectu
omniū viatoꝝ in ſummo fuit ī beatiſſima
virgine. Ipſa em̄ mater dei. alij om̄es ſer=
ui. ⁊ im ꝓporcionabiliter magꝭ eſt eſſe ma=
trem dei qꝫ eſſe ſeruum dei. igitur impro=
porcionabiliter maior eſt latria matrꝭ dei
qꝫ ſeruorum dei. Itē minus debitū exhibi
tionis fuit in beatiſſima ꝟgine reſpectu ali
orum ſanctorum. quanto em̄ quis plus ē
inferior tanto maiꝰ tenet̄ ex debito neceſſi
tatis ad ſeruitiū. ſed beatiſſima virgo fuit
ſuprema omniū ſanctorum. igitur exhibi=
tio ſeruitutis eius fuit ex mīmo debito ne
ceſſitatis ⁊ ex maximo debito caritatꝭ. igit̄
iterū qꝫtum ad hoc fuit opus ⁊ eius latria
in ſummo. Itē impenſa ſeruitus latrie cō
ſiſtit ī tribus. in actu cordis qui ē cognitio
⁊ dilectō. in actu oris qui eſt laus ⁊ oratio
in actu oꝑis vt genuflexio ⁊ adoratō. imo
latō ⁊ hmōi. Om̄a hec in beatiſſima virgine
fuerūt ī ſummo. ī ꝟtutibus em̄ iterioribus

omnē creaturā excellit vt infra patebit. ha
bent aūt angeli virtutes inamiſſibiles ſed
nō meritorias p̄mij ſubalis. habēt ⁊ hoīes
ꝟtutes meritorias ſed amiſſibiles. habuit
aūt beata virgo virtutes inamiſſibiles cū
angel' ⁊ meritorias cū hominibus. ⁊ ita vtriſ
q̄ꝫ excellētius. ⁊ ita habuit excellentiſſimā
latriā in actu cordis. Item actus latrie ab
ore vt eſt laus ⁊ oratio excellentiſſime fuit
in beata virgine. oratio em̄ alioꝝ ſanctorū
nō innititur alicui iuri ex parte ſui. ſed tan
tū miſericordie ex parte dei. oratio aūt be
atiſſime ꝟginis innitit̄ gratie dei ⁊ iuri na
turali ⁊ iuſticie euāgelij vel decalogi. qꝛ fi
lius nō tenet̄ tm̄ exaudire ſed obedire mr̄i
iuxta illud. Honora patrē tuū ⁊ matrem.
Et apl'us. Filij obedite parētibus veſtris
qđ et ipſa videt̄ innuere in mō orandi nō
vtens oratione ſimplici ſed inſinuatōe di
cens vinū nō habēt ⁊c̄. Dicit magiſter hu
go de ſanctovictore q̄ nobiliſſima ſpecies
oratōis eſt inſinuatio. exemplificans i eo//
dem verbo ſcꝫ vinū nō habēt. Et ſic latria
eius oīſ fuit i ſummo. tū qꝛ erat nobiliſſi//
mus modus orādi. tū qꝛ eius oratio habe
bat rōnem iuſſionis ⁊ imperij. tum qꝛ erat
impoſſibile eam non exaudiri. iuxta illud.
Pete mater mi. neq̄ꝫ em̄ phas eſt vt auer//
tam faciem meam. iij. Regū. iij. Item que
eſt porcio tua Heſter pro qua poſtulas re
etiam ſi petieris dimidium regni mei im//
petrabis. Item actus latrie in opere exte
riori principalis eſt in oblatione. et excellē
tior in temploꝝ conſecratione et conſtru//
ctione. Hoc autem totum fuit in beatiſſi//
ma virgine in ſummo. que de corde et cor
pore templum ſancto ſpiritui conſtruxit.
in quo filius dei corꝑaliter habitauit. in q̄
ſeipſam ⁊ in ſeipſa ſummam caſtitatē cor//
dis ⁊ corꝑis deo omni ſacrificio accepta//
bilius obtulit. immo ipſum filium ſuum et
filium dei nō prout panis ⁊ vinum in cor
pus ipſius tranſferebatur ⁊ ſub ſpeciebus
alienis immolatur. ſed ipſum quidēꝫ eius
propria carne ⁊ ſanguine ſcđꝫ corpus for
matū ſub ipſa ſua ſpecie ꝓpria in qua eū
genuit ſpontaneo eius conſenſu i eius paſ
ſione ꝓ nobis omnibus obtulit. ꝑ quā ſuf//
ficientiſſimā ⁊ gratiſſimā hoſtiā ſemel ob
latam deum toto generi humano recōcili
auit. q̄ nimirꝫ excellētiſſimus actus latrie i
oꝑe fuit. Et ſic patet quomodo beata vir//
go omnē actū latrie ſm̄ omnē modū habu
it in ſummo.

Conſequenter
videndū eſt de dulia. Eſt au
tem dulia honor creature de
bitus ⁊ exhibitus. Et hec habet duas par
tes. duliā ſimpliciter que debet̄ creaturis.
⁊ yꝑduliam que debet̄ excellētibus creatu
ris. vt beate virgini ⁊ ſancte cruci. Habu//
it autem beata virgo actum yꝑdulie i ſum
mo reſpectu aliaꝝ creaturarū. im̄ꝓporciōa
biliter em̄ maiꝰ eſt adorari q̄ꝫ adorare. igi//
tur improporcionabiliter maius eſt yper//
dulia adorari q̄ꝫ adorare yꝑdulia. ſed om
nes alij ſancti adorant yperdulia beatam
virginē. igit̄ ipſa omnes excellit yꝑdulia.
Itē actus dulie habuit ſuꝑ omnes excellē
ter. actus em̄ dulie intendit̄ ꝑ ea ꝑ que et
actus latrie intendebatur. ꝑ dignitatem vi
delicet perſone exhibentis. ꝑ minus debi//
tum exhibitionis. ⁊ ꝑ humilitatem ſerui//
tutis. Per dignitatē ꝑſone exhibentis ex
cellit omnes. nulla em̄ digna perſona vel
creatura potuit aliam creaturam intantū
honorare inquantū digniſſima creatura//
rum mater dei. Item cū eſſet digniſſima
⁊ ſuprema creaturaꝝ omniū quā om̄es de
bent reuereri ⁊ honorare. mīme debitū fu
it vt alias creaturas honoraret. Itē ſerui//
tus humilima ⁊ indebitiſſima fuit qua in
feriorem ſe honorauit. quia prima deo ꝑ
incorruptionem purificatōem pollut̄ ma
tribus cōſtitutam abſq̄ꝫ legis precepto ob
ſeruauit. ⁊ filiū cū oblationibus offerens
ſacerdotibus legalibus reuerentiā exhibu
it. ꝑ quod obedientiam ⁊ humilitatē con//
ſummauit. ſicut ſcriptum eſt. ſine modo. ſic
em̄ decet nos ⁊c̄. Glo. ꝑfectam humilitatē
Et diſtinguit ibi triplicem humilitatem ⁊
obedientiam. Prima que exhibet̄ inferi//
oribus. ſecūda pari. tercia que ſuꝑiori. Et
prima vocat̄ omnis iuſticia. i. ꝑfecta iuſti
cia quā beatiſſima virgo in ſummo exhibu
it. quādo deo ꝓpinquiſſima fuit. ⁊ digniſ
ſima inferioribus ⁊ ſibi iure ſubditis. ipſa
ſuper legem poſita ſcđm legem legi ⁊ mi//
ſtris eius obediuit. in quo ſe ſumme incli
nauit ⁊ humiliauit. ſummū em̄ citra deū
in ſurſū eſt ſumma incorruptio. iuxta illđ
Incorruptio facit primū deo. ſumme aūt
diſtās ab incorruptōe deorſū ē corruptō
poſt corruptōem ſequit̄ pena poſita ꝓ cor
ruptōe. vt ē mulieꝝ corruptaꝝ purificatio.

Sūma igit̃ inclinatõ hũilitatis fuit qñ ſe
excellentiſſima icorruptiõe virgo ſub onus
corruptis impoſitū ſpõtanee ſe inclinauit
Et ſic patet quõ in beatiſſima ꝟgine ⁊ du
lia ⁊ latria ⁊ obedientia ⁊ humilitas fue-
runt in ſummo.

St adhuc virtutis alia ſpecies. q̃
ad iuſticiam poteſt reduci. ſcilicet
penitentia. Qꝺ ſit virtus patet ꝑ
gloſam ſuper illud. Penitentiã agite. pri
ma virtus eſt ꝑ penitentiam veterem ho-
minē ꝑimere ⁊c. Itē virtus pñie timore cõ
cipit̃. Qꝺ autem penitentia ſit ſpecies iu-
ſticie patet. quia omnes tenent̃ veterē ho-
minem ꝑimere ⁊ omnes peccatores peni-
tere. Qꝺ aũt actus penitentie fuerit excel
lentius in beatiſſima virgine omĩbus via
toribus patet ex hoc ꝙ in omnibus alijs
actus penitentie requirit peccatū ineſſe vl'
fuiſſe. in beatiſſima autem virgine fuerunt
actus penitentie ſine preſentia vel preceſ-
ſione culpe. Item cum nulla virtus quan
tum ad habitum ceſſet in patria. habitus
penitentie erit in patria. et habitus patrie
ꝑfectiores hñt actus q̃ȝ habitus vie. ergo
penitentia erit in patria. ⁊ habebit ꝑfectio
rem actum q̃ȝ habeat in via. ille autē ē de-
teſtatio peccati ſiue nolle peccare. igit̃ cuȝ
beatiſſima virgo habeat actum penitentie
nõ ſcꝺm actum vie habebit ipſuȝ ſꝫm actū
patrie. igitur habuit actum penitentie ex-
cellentius alijs creaturis vie.

Conſequenter

queritur de prudentia. Et ꝑ
mo vtruȝ fuit in beatiſſima ꝟ
gine ſcꝺm ꝙ in alijs viatoribus. Et vide-
tur ꝙ non. dicit Auguſtinus. Prudētia
eſt amor ea quibus adiuuatur ab alijs q̃-
bus impeditur ſagaciter eligens. Iteȝ Au
guſtinus. Prudentia eſt in precauēdis in
ſidijs. ſed beatiſſima virgo non impedie-
batur ab aliquo. nec indigebat aliqua cau
tela contra inſidias. quia decipi nõ pote-
rat igitur non habuit actum prudētie hoc
quoq; modo ſicut eū habēt cõmuniter vi-
atores. igitur ipſa nõ habuit actū pruden
tie ꝑ modum vie. igitur ꝑ modum patrie.
Itē prudentia reſpicit cognitiõem eorū q̃
ꝑtinent ad actõem ſcꝺm ꝙ eſt virtus cardi
nalis. agenda aũt ſunt quedã exteriora et
corpalia. ⁊ opera quedã interiora ⁊ ſpiritu
alia. ⁊ continget aliquem eſſe exercitatū in
temporalibus et inexpertum in ſpiritualib⁹.
aliquem econuerſo. Prima perfectio per-
tinet ad actionem. ſecunda ad contempla
tionē. circa vtraq; contingit errorē eſſe i vi
atoribus cõiter. Sed in beatiſſima ꝟgine
fuit ꝑfectio vtriuſq; ſine errore ⁊ poſſibili-
tate errandi. igitur habuit actū prudentie
excellentius omni viatore.

onſequenter

querit̃ de fortitudine ſcꝺm
quē ſtatum fuerit in beatiſſi
ma virgine. Et ꝑ ordinē queritur de ſpeci
ebus ſiue de partibus eius. Et primo de
magnanimitate que ſic deſcribit̃. Magna
nimitas eſt rationalis aggreſſio terribiliū
Qꝺ hec in ſummo fuerit in beatiſſima ꝟ-
gine ſic videt̃. Terribiliſſimū eñ in hac vi
ta eſt dolor mortis. ⁊ quanto natura nobi
lior tanto mors doloroſior ⁊ terribilior. ſꝫ
ſpũs imꝑporcionabiliter nobilior eſt cor-
pore. igitur martirium ment' maius ē mar
tirio corpis. ſed beatiſſima virgo martir ē
martirio ſpũali. alij martires martirio cor
pali. ſicut patebit infra de martirio et aure
olis. igit̃ aggreſſio terribiliū imꝑporciona
biliter maior fuit in beata virgine q̃ȝ i alijs
Secunda ē magnificētia que ſic deſcribit̃
Magnificentia eſt rerum bene geſtarū fe-
lix ꝯſummatio. Cõſummatio autē rerū bñ
geſtaꝝ ꝑ beatã virginē excellit imꝑporcio
nabilit̃ oĩs pure creature ꝯſummatõȝ. igit̃
in actu magnificētie excellit omnē viatorē
Tercia ſpēs eſt fiducia que ſic deſcribitur
Fiducia eſt certa ſpes ꝑducēdi ad finē reȝ
que incepta eſt. ſed certitudo ſpei beatiſſi-
me virginis fuit abſoluta ⁊ infallibil'. oĩm
aliorum viatoruȝ fiducia conditionalis ē
et fallibilis. ſed infallibile excellit fallibile
improporcionabiliter in quãtū tale. igit̃ fi
ducia btē virginis excellit fiduciã oĩm via
toꝝ. Quarta ē ſecuritas q̃ ſic deſcribit̃ Se
curitas eſt habitus ſcꝺm quem ſuperueni
entes incõmoditates nõ formidantur. qñ
quod inceptū eſt ad finē perducat̃. ſed ſe-
curitas beate virginis fuit omnino ſine ti
more ſepationis. igit̃ eius ſecuritas excel-
lit ſecuritatē omnis viatoris. Quīta ē pa-
tiētia que ſic deſcribit̃. Patiã eſt bon⁹ ha-
bitus aĩe omnes aduerſitates equanimit̃
portans. ſed patientia beatiſſime virginis
fuit inuincibilis ⁊ ab oĩ malo culpe im-
paſſibilis. oĩm alioꝝ viatoꝝ patientia fuit

vincibilis ⁊ a malo culpe paſſibilis. igitur ipſius patiētia fuit aliorꝫ patientia maior imꝓporcionabiliter. Sexta ē cōſtātia que ſic deſcribitur. Cōſtantia ē animi ſtabilitas in ꝓpoſito nō vacillās. ſed ſtabilitas btīſſime virginis fuit immobilis ⁊ oīm aliorū mobilis. igitur eius conſtātia aliorꝫ cōſtātia imꝓporcionabiliter maior fuit.

Poſt hec queritur de ꝑſeuerātia que dupliciter dicitur. vno modo ꝓpoſitū ꝑſeuerandi in finē. alio modo actus ꝑſeuerandi in finem. voluntas beatiſſime virginis ad ꝑſeuerandū fuit inflexibilis. voluntas omniū aliorū flexibilis igitur eius ꝑſeuerantia aliorū ꝑſeuerantie ē improporcionabilis.

oſtea queritur

de tēꝑantia que ſic deſcribitur ſcḋm phos. Temꝑantia ē illiciti animi impetus firma ⁊ diſcreta dominatio. Itē math. Erant qui māducauerant quaſi quatuor milia hoīm. Glo. temꝑantia eſt refrenatio cupiditatis ab his q̄ temꝑaliter delectant. Sed in hac diffinitione diffinitur tꝑantia ſcḋm actū vie ⁊ non patrie. ⁊ ſcḋm actus iſtos nō fuit tꝑantia ī beatiſſima virgine. igitur nō habuit tꝑantiā ꝑ modum vie ſed patrie. Itē Aug. Tꝑantia eſt amor incorruptibilis in deo ⁊ integer. ſed tam amor ⁊ incorruptio et integritas fuit improporcionabiliter excellentius in beatiſſima virgine q̄ꝫ in aliquo viatore igitur habuit temꝑantiam imꝓporcionabiliter ſuꝑ omnes viatores.

Sequitur de ſpeciebus temꝑantie que ſunt caſtitas. modeſtia ⁊ ſobrietas. Et primo ḋ caſtitate. Quod autem beatiſſima virgo omnē creaturā excellebat in caſtitate ſic ꝓbatur. In omnibus viatoribus puris hoībus caſtitas ē cum pugna contra fomitem ⁊ cū caſu ad minus in primū motum venialem. ⁊ cum poſſibilitate cadendi etiam in mortalē exceptis in vtero ſanctificatis ⁊ apoſtol' ſpū ſancto repletis. in beatiſſima autem virgine fuit caſtitas ſine pugna fomitis. ſine caſu mortali. ſine poſſibilitate cadendi etiā caſu veniali. igitur caſtitas eius omni homini fuit improporcionabilis. Item caſtitas beatiſſime marie virginis caſtitatē angelorum quinqꝫ gradibus excellit. Eſt em̄ multiplicior. nobilior. vtilior. glorioſior. laudabilior. Multiplicior. angeli em̄ habent tm̄ caſtitatem in ſpū. hec autem in carne et ſpū. Item eſt nobilior. quia illa naturalis iſta gratuita. Item vtilior. Illa em̄ eſt naturalis ⁊ nō meritoria. iſta meritoria. Itē glorioſior. hec em̄ ſine victoria. illa autem cum victoria. Itē laudabilior. hec em̄ eſt neceſſaria. illa vero voluntaria. Patet igitur ꝙ beatiſſima virgo omnē creaturā excellit in caſtitate.

Sequitur de ſobrietate que dupliciter dicitur. Eſt em̄ ſobrietas tꝑantie ſpēs. eſt etiā ſobrietas que eſt abſtinentia pars ſatiſfactionis penitētie ⁊ ſpecies iuſticie. Prima ſobrietas eſt cum pugna in omni viatore ⁊ cum errore. ⁊ cū poſſibilitate cadendi in primū motum gule. ſed in beatiſſima virgine fuit ſine pugna. ſine errore. ſine poſſibilitate cadendi etiā in primū motum gule. igitur excellentius fuit in ea ſobrietas q̄ꝫ ī alio viatore. Itē alia abſtinētia que fit tribus de cauſis. pro debito ſatiſfactiōis ꝓ peccato p̄terito. ꝓ cautela euaſionis ꝓ peccato futuro. ꝓ deletiōe pene debite in pn̄ti. ſed in beatiſſima ꝟgine nō fuit abſtinētia ſatiſfactōnis ꝓ debito ꝓ peccato p̄terito ſed ꝓ merito ſuꝑerogatōnis. nec ꝓ cautela ꝓuiſionis ſed ꝓ exēplo edificationis. neqꝫ ꝓ deletiōe pene ſed ꝓ merito glīe. igitur eius abſtinentia fuit nobilior q̄ꝫ alicuius viatoris.

Sequitur de modeſtia que cōſiſtit in duobus ſcilꝫ in dictis ⁊ factis. vtrūqꝫ habebat virgo beata ī ſummo. In lingua quia nemo vnq̄ꝫ linguam domare potuit. hoc ꝯmuniter intelligitur de viatoribus. ſed beatiſſima virgo linguā in ſummo domauit. quia in lingua nunq̄ꝫ lapſa fuit. igitur modeſtia in dictis beatiſſime virginis oēm creaturā excellit. Item in factis nō eſt qui nō peccet: ſepties ī die cadet iuſtus. hoc intelligitur ꝯmuniter in viatoribus ⁊ de caſu etiam veniali. ſed beatiſſima virgo nunq̄ꝫ peccauit. etiā nunq̄ꝫ cecidit. igitur in modeſtia facti oēm creaturā excellit. Sequitur ḋ modeſtia in cultu veſtiū. Qḋ aūt modꝰ ī cultu veſtiū ꝑtineat ad modeſtiā. ꝓbatur ꝑ illḋ thi. ij. Similr autē ⁊ mulieres ī hitu ornato cū verecūdia ⁊ modeſtia ornātes ſe nō in tortis crinibus aut auro aut margaritꝭ aut veſte p̄cioſa ſꝫ qḋ decet mulieres ꝓmittētes pietatē ꝑ oīa bona oꝑa. Itē ꝑ illḋ. quarū nō ſit exterius

capillatura aut circūdatio auri aut indu-
mēti veſtimentoꝝ cultus. Glo. ſicut criſpa
tus habitus. Hiero. Mulieres ſerico vel
purpura indute xp̄m induere nō pn̄t. au-
ro margaritis adornate ornamēta cordis
ꝑdiderūt. Itē Luc. xvi. Hō quidā erat di
ues ⁊c. Glo. ſi ī cultu ꝓcioſaꝝ veſtiuꝫ cul-
pa nō eſſet. ſermo dn̄i nō tā vigilāter expri
meret ꝙ diues purpura ⁊ byſſo indutus.
apud inferos irremediabiliter torq̄ret̄ Ex
his auctibus innuit̄ ꝙ adhibēdus ē mo-
dus in cultu veſtiū. Querit̄ igit̄ q̄liter iſta
modeſtia ī btiſſima virgine fuit. vtꝝ deſcē
dēdo ad deſpectiſſimū habitū vel ꝯſiderā
do mediocritatē. videt̄ ꝙ primo mō. Hie-
ro. q2 cinis ⁊ cilitiū ſunt arma penitentiū
Itē Criſoſ. de tunica incōſutili opinat̄. ꝙ
dicit̄ inconſutilis ſicut mulier dicit̄ diffor
mis. nō ꝙ ſit ſine forma ſed ꝙ habeat ma
lam formā. ita incōſutilis nō ꝙ fuerat ſine
ſutura. ſed ꝙ habuit rudes ſuturas. ⁊ de-
ſuꝑ ꝯtexta fuit ꝑ totū. i. tapeciata. Si igit̄
veſtitus dn̄i adeo fuerit deſpectꝰ ⁊ vilis ⁊
aſꝑrimus. igit̄ ī matre miſcdie q̄ eius imi
tatrix eſt debuit eſſe habitꝰ deſpectus. Iteꝫ
ſcdm phm. diuerſum ē iudiciuꝫ de habitu
vulgi ⁊ ſapientū. cū interrogat̄ quis ꝺ vul
go quis ſit habitus cōgruꝰ. reſpōdet deco
rus. q2 decor atteſtat̄ honeſtati. Si inter-
rogemꝰ vnū de ſapiētiſſimis ⁊ de horū fa-
moſiſſimis ſcꝫ Johannē bap. reſpondebit
de capillis cameloꝝ. igitur ſi ſcdm conſili
um ſapientū eligit̄ vilitas in cultu. igit̄ cū
beatiſſima fuerit prudētiſſima ip̄a elegit vi
litatē in veſtitu. Qđ aūt mediocritateꝫ vi-
det̄ ꝑ btm̄ Hiero. qui ait. Ornatus veſtiuꝫ
⁊ ſordes pari mō ſunt fugiende. Itē nihil
tantū deo placet ſicut zelus animaruꝫ. ad
hūc aūt ordinat̄ conformitas. iuxta illud
Omībus omnia ſum factus vt oēs lucri-
facerē. cōformitas autē eſt in mediocrita-
te. igit̄ cū btiſſima virgo fuerit maxima ze
latrix animaꝝ que omnes maxime lucri-
facere voluit. ip̄a hominibus omnibus ma
xime ſe cōformauit. igit̄ mediocritatē ha-
buit in cultu. Itē virtus ī mediocritate cō
ſiſtit. igitur cū beatiſſima virgo omnibꝰ ex
emplū virtutis extiterit ī mediocritate ha
bitus exemplū dedit.

D predictorū
omniū euidentiaꝫ ⁊ ad obie-
ctoꝝ pleniorē ſolutōem. et ad
ipſius ſolutōis intellectū et intelligentiaꝫ
faciliorē hic quedā ſunt p̄mittenda. Scri
bit̄ eīn in euangelio Mathei vltimo. Pre
dicate euangeliuꝫ omī creature. Glo. gene
ri hūano. qđ habet aliqđ cōe cū omī crea-
tura. eſſe cū entibus. ſentire cū brutis. intel
ligere cū angelis. hec autē cōitas eſt cauſa
⁊ aptitudo naturalis in viribus apprehē-
ſiuis anime humane ad apprehēdendum
vniuerſaliter ſpecies omniuꝫ creaturaꝝ co
gnoſcibiliū. ⁊ ſilr̄ eſt cauſa ex ꝑte rerum co
gnoſcibiliū. vt ſpēs ipſaꝝ p̄ntent̄ ipis viri-
bus apprehēſiuis. ⁊ ſic fit naturalis cogni
tio cognoſcibiliū a cognoſcente. cū ad ſpe
cies obiectas cōuertunt̄ apphenſiue vires
ꝑ ſimilitudinē ⁊ quoddā deſideriū qđ ite
rū ē naturale. ipſa aūt rō in hoīe cū ſit ſu-
ꝑior ſuꝑiorē habet actōem oīm inferiorū.
vn̄ phs. Quicq̄d poteſt virtꝰ iferior poteſt
⁊ virtus ſuꝑior. Cui cōſonat Dyoniſius ī
celeſti hierarchia. Ordines ſuꝑiores excel
lēter hn̄t inferioꝝ diſpoſitionū virtutes et
nō ecōuerſo. Et ideo oīm ſenſibiliū creatu
raꝝ ⁊ intelligibiliuꝫ eſt ratio naturalit̄ co-
gnitiua rōne cōitatis naturalis. et ipſa cū
ſit collatiua naturaliter cognoſcit res ⁊ cre
aturas eſſe ſignū aliquod vel veſtigiū. ſi-
cut artificiū artificiꝭ ex quo etiā rō natura-
lit̄ ē cognoſcitiua creatoris. cuius creature
ſunt veſtigia ⁊ ſignū. Et ſic patet ꝙ rō hu
mana habet ī ſua natura ꝙ ſit cognoſciti
ua ſenſibiliū creaturaꝝ ⁊ intelligibiliuꝫ et
creatoris eaꝝ. et ꝙ habet deſideriū ducti-
uū ad cognoſcendū. hoc pōt dici ductꝰ na
turalis rōnis quo ex ſolis bonis naturali-
bus ducit̄ tāq̄ꝫ ex p̄mis motibꝰ ex ꝑte ipiꝰ.
Similiter ex ꝑte affectꝰ ſunt q̄dā aptitudi
nes naturales ad bonū q̄s quidā phi ap-
pellāt ſeminaria virtutū quibꝰ mouet̄ aīa
rōnal ad bonū naturalit̄. ip̄a ṽo aīa rōnal̄
ſic exiſtēs ē receptiua habitꝰ multiplicis. ſ.
artiū ⁊ ſciētiaꝝ ex parte virtutis apprehē-
ſiue. ſed huiuſmodi nō ducunt rationē ex
tra motus vel terminos ei debitos ẜm ap
titudinē naturalē. ſed ſunt facultates ⁊ di
rectiones quedā ad cognoſcendū ea ad q̄
naturali ductu ſe habet. ⁊ hec ſunt habitꝰ
acquiſiti ꝑ ingeniū ſiue dati ſiue infuſi. ex
parte vero virtutis motiue ē receptiua ha
bitus conſuetudinalis. quia non erigitur
affectus ſuꝑ ductū nature vel ſuꝑ ea q̄ na
turaliter ducta ratio dictat. affectū ṽo ẜm
ſe habentē cognouerūt q̄dā philoſophi nō

ſufficere ad beatitudinē· vñ Tullius. Se=
pe dicimus ⁊ ſepe dicendū eſt naturaliter
auidiſſimi ſiue appetētiſſimi ſumꝰ; qꝛ ho=
neſta ſunt nobis innata virtutū ſemīaria.
ita vt ſi pateremur ⁊ anhelare liceret ad be
atitudinē cū diuino munere natura noſ=
ipſos ꝑduceret· ſed igniculos nobis indi=
tos natura ſepe recondimꝰ. Eſt igiꝉ preter
hmōi habitus naturalis aīa ſuſceptiua ig
nis fidei que ē donū fluens a deo mō no=
biliori ⁊ vtiliori ꝙ̄ ſit modus ſcdꝫ quē flu
unt nature ⁊ bona naturalia· hmōi aūt gͣ=
tia duciꝉ aīa rōnalis ad cognitōem taliū.
ad que nō poterat ratio duci ductu natu
rali adiuta arte vel ſcīa vel habitu cōſuetu
dinali. Cognita autem hmōi ſunt deꝰ tri=
nus ⁊ vnus. verbum caro factum ⁊ hmōi.
ad que nō ſufficiūt bona naturalia ſine fi
de. qꝛ ad hec ē parua natura et puſilla ſta
tura que ſignificatur Luce· xix. in Zacheo
qui cum nō poſſet videre ieſum, aſcendit ī
arborē ſiccomoꝝ· vbi glo· deuotiōem fidei
ad videndū ſaluatorē quod natura habet
minus ſupplet aſcenſu arboris. Et ſic pa=
tet ꝙ fides ſurſum trahit vltra ductū ratō
nis. Et iſte duplex ductꝰ ſignaꝉ luce. xv. de
filio ꝓdigo qui dixit pr̄i. da mihi porciōēꝫ
ſubſtātie mee que me ꝯtingit· iſte voluit id
qđ ſeipō cōtingere potuit· Hoc em̄ cōtin=
gere fuit ſeipm̄. vñ glo. Iſte ꝑte ſua voluit
vti vt nullo formidāte vel regēte vel nullo
regnāte viuat. diuiſit illis bona ſua. Glo.
Fidelibꝰ ſue gratie portionē quaꝫ deſide=
rāt impꝛtiendo. infidelibus ſolū naturalis
ingenij bn̄ficiū ꝯcedēdo· Et ſic patꝫ q̄liter
aīa rōnalis gratie auxilio ſuꝑ ſuū natura=
le poſſe eleuaꝉ in cognitiōēꝫ diuinoꝝ vide
licet ad primā ṽitatē ⁊ ad ſummā· Et no
tandū ꝙ in hmōi eleuatōe aīa nō tm̄ na=
turalē terminū ſuꝑgrediꝉ· ſed ſuꝑ ſe eleuaꝉ
⁊ ſue ꝑfectōi appropinq̄t meliorādo ⁊ re=
nouaꝉ· ⁊ hoc ſcđm potētias ipius rationa
lis. vt talis ē ſiue fuit apprehēſiue ſiue mo
tiue. vt rōnalis vel iraſcibilis ⁊ concupiſci
bilis· In rationabilibus em̄ ⁊ appͥhēſiuis
⁊ motiuis eſt imago dei· et in his ē rōcina
tio ꝑ ieſum xp̄m· apprehenſiue em̄ rationa
les habent dilectōem ſuā ī homine ⁊ ī deo
In homine ſcꝫ in chriſto ſcđm vtrāqꝫ na=
turā. Sed nota ꝙ veritas ſe habet ꝑ ſpe=
culatōem ſiue cognitōem ad intellectū du
pliciꝉ· Aut ſcꝫ vt ſui pn̄tia remoueat igno
rantiā. ⁊ hoc modo ſe habet om̄is veritas
ad intellectū ſpeculatiuū dū appͥhēdiꝉ ab
illo. ⁊ dū delectaꝉ rō vel intellectus· ſic de=
lectatōem cōuenit eſſe ī ſciēdo· Aut vt ipiꝰ
pn̄tia nō tm̄ remoueaꝉ ignorātia. ſed etiaꝫ
nobiliteꝉ ⁊ melioreꝉ potētia ipius veritatꝭ
pn̄tia. vt clare videat ⁊ apte ſine enigmate
ꝙ ſcđm ſe vel ī ſe meliorari ⁊ videri nō poſ
ſet· hmōi veritas ē diuina veritas· cuiꝰ pn̄=
tia ſe rō ſentit ꝑfici ⁊ meliorari· ex quo ha=
bet delectatōem talē ⁊ tantā qualē ⁊ quan
tā nō poſſet ex pn̄tia et in pn̄tia alteriꝰ veri
tatis· Silꝛ aūt ī xp̄o natura hūana ex vni
one ad diuinā habꝫ ſummū ſuū vt. ſ. ſit tm̄
meliorata quātū pōt. ⁊ intantū ꝙ etiā ꝑ il
lū hoīem ducaꝉ ad viſionē diuinitatis vñ
veritas talis appͥhenſa a ṽtute cognitiua
nō tm̄ remouet ignorantiā ſed etiaꝫ videt
⁊ ſentit vt ſit meliorata· ꝙ etiam ꝑ illū qui
eſt eiuſdem nature ducitur ad viſionē di=
uinitatis· Et hoc eſt quod diciꝉ ad corin=
thios. Cuꝫ tradiderit regnū deo patri ⁊c.
Glo. Cū ꝑduxerit credentes ad ꝯtempla
tioneꝫ dei pr̄is· vbi eſt finis oīm ⁊ requies
ſempiterna ⁊ gaudiū· Sic igiꝉ patet quia
aīa rōnalis ſcđm illas vires gaudet de vi
ſione deitatis tanꝙ̄ de viſione ſummi ꝑfi
ciētis ipm̄· ⁊ đ viſione dei homīs. i. chriſti
tanꝙ̄ de viſiōe optimi ⁊ ꝑfectiſſimi ſue na
ture. cuius influētia ſic ſe meliorari videt
⁊ nobilitari vt videat deū· et viſio iſta eter
na vita ē Ioh. xvij· In q̄ ſumma veritas ⁊
ſumma bonitas· ⁊ ſic reficit rationalē vim
inde ⁊ ex toto eā decorabit et alliciet vt ni
hil aliud querat videre niſi ipm̄ aut ꝓpter
ipm̄. ⁊ ideo ibi erit cōtinuatō viſiōis. Iteꝫ
ſummū delectabile concupiſcibile ſic ſua=
uitate perfundet. vt nihil aliud amet aut
querat niſi ipſum aut propter ipſuꝫ· ⁊ iđo
non erit faſtidium· Item ſumme arduum
ſumma ſua immobilitate iraſcibile robora
bit ⁊ ſecurabit vt nihil tenere aut tractare q̄
rat niſi ipm̄ aut ꝓpter ipſum. ⁊ ideo nō eſt
ibi fatigatō· vnde Aug. de ciuitate dei· xxij
Quecūqꝫ ab hominibus honeſte deſideraꝉ
erit deus finis oīm deſideriorū eoꝝ quē ſi
ne fine videbunt ſine faſtidio amabūt. ⁊ ſi
ne fatigatōe laudabūt. vt aūt ad hoc ꝑue=
niat aīa rōnalꝭ oportet ꝙ habitibꝰ interme
dijs eleueꝉ· ī qua eleuatōe ſunt gradꝰ ⁊ or
dines quos vt plene cognoſcas. nota ꝙ ē
vnū veꝝ delectabile remotiuū impꝑfectōis
⁊ indigētie· et ſcđm ordineꝫ nature cāe ad
cātū· Itē in cāto ē impꝑfectō ⁊ hoc reſpectu

ſue cauſe. ⁊ indigentia ſcilʒ regreſſibilitas in nihilū niſi ꝯtinueť ſuū eſſe ꝑ ſuā cauſaʒ ⁊ hoc omnino poteſt cognoſci. Jtē gentilꝫ poteſt hoc ꝯtingere et cogitare in aliq̄ viſi one ṗme veritatꝫ. dicit igiť Aug. in lib. de trinita. iiij. Nonulli ſapiētes mūdi potu erūt aciē veritatis vltra omnē creaturā trāſ ferre ⁊ lucē incōmutabilis veritatis q̄ntū cunqꝫ ex ꝑte cōtingere. hoc aūt videntes ⁊ cognoſcētes pn̄t habere dilectionē. ⁊ ſic eſt delectatio in ſapiētia. quia illa veritas illiſ apparet ſicut lucēs. ⁊ ſic eā amant ⁊ nō ap paret eis ſicut purgans. Aug. iiij. confeſſi onū. Cur veritas parit odiuʒ niſi quia ſic amať veritas vt quicunqꝫ aliq̄d amant il lud volunt eſſe veritatem. quia falli nolūt hi amant veritatem lucentem non redar guentem. Ecce ꝙ illa veritas multis mo dis poteſt apparere. ⁊ cum apparet eis ſi cut lucens pn̄t cogitare ꝙ ꝑ eam ꝑficiunť imꝑfectōes naturales ī cauſato ⁊ remouē tur indigentie. ⁊ amant illā primā verita tē qui ſic cognoſcunt eam. Et amor ē na turalꝫ affectus inclinatō ad illā veritatē ſic cognitā. Sed amare non plus pōt homo q̄ȝ ſe extēdit naturalꝫ cognitō. ⁊ non poteſt opari ſic vt attigat illā. Cuiꝰ due cāe ſunt vna inſufficientia nature deſtitute. alia im ꝑfectio que ꝓuenit ex deſtitutōe nature ſcʒ miſeria penalis ex culpa originali quo ad reatū. hunc aūt defectū vel imꝑfectōeʒ nō cognouerūt pħi ignorātes hoīem fuiſſe in duplici ſtatu. et hoc ꝓpē miſeras naturas eſſe que contracte ſunt. nec illa veritate ſic lucente hoc cognoſcāt. Sed ſi viderent il lā redarguentē tunc cognoſcerēt illā pena litatē eſſe ꝑ cauſas a ſuo creatore. Appa ret auteʒ illa veritas eis ſi vellent credere. Ex quo patet ꝙ gentilis nō eſt in via. niti tur eīm. ex hoc nō habet ſpem neqꝫ forma tam neqꝫ informē. Si autem ſpes dicitur que non eſt veritas ſed confidentia ex cō ſideratione libertatis dīne ſi dico miſcdīe ſic poteſt in fide infidelꝫ habere ſpem. i. cō fidentiam. ⁊ hec confidētia facit naturā ni ti quantū poteſt eſſe ſcđm ſe. ſed hoc totū paʒ ꝓdeſt. de fideli aūt aliter.

Et aūt ſtatus

naturalis reſpectu fidelium. Sciendum ꝙ gratia ſacramē talis in qua ſunt oēs virtuteſ naturaliter cū ſuſcipiť vt hmōi eſt introducēs in vitā. ⁊ hec remouet impedimentū ꝓueniens ex deſtitutione nature ⁊ iuuat ipſam ⁊ robo rat ⁊ eleuat ⁊ ꝑducit. hec autem ſufficit vt conſecratus hac gratia colloceť in patria ſi decedat ante tēpus liberi arbitrij deter minatū ad operandū. et hec eſt ſtatus vie viuus. Jn adultis vero eſt aliter. gratia ſa cramentalis ſemꝑ ſtat cum qua eſt gratia virtutū vel que eſt virtus que eſt ad opan dū ꝑpter deū qua gratia ſi nō opetur cum debet opari peccat hic nō habet niſi ſignū vie ⁊ memoriale aliquod. et deformanť vir tutes in ea. ⁊ habet ſpem ⁊ fidem informē quia ſi nō operať cuʒ debet opari ⁊ nō im pediť aliunde vel ſimpliciter vel ad tēpus tūc peccat mortaliter. vel ex omiſſione vel ex negligentia vel ex aliquo alio. ⁊ ſic ē ex tra viā. quia tm̄ habet ſignū vel memoria le vie huius. adhuc tū habet aliquā ſpem. ſed ꝑ illam nullū gaudiū habet. q2 eſt val de remota a termino. quia illa eſt non ad obtinendum aliquem terminum. ſed illa ſpes eſt idem quod nō diffidentia de dei miſcdia. hoc nō habere gentilis pōt. et illa ſpes ē reſpectu miſcdie vt iterꝫ reuoceť. qđ iterꝫ nō pōt hře gētilis. Si aūt oꝑať et eſt tū ī mortali pctō in idē redit cū hoc qui nō oꝑať. Sed ſi in iuuenili nō tū hic eſt extra viā penitus ſed plus morať in via ⁊ a re cta cadit in nō rectaʒ. ſicut inter duos ter minos ⁊ eoſdē poteſt eſſe linea recta ⁊ cur ua vt dyameter et coſta. ſed dyameter eſt breuior. vnde rectum diffinitur quod ē in ter terminos ſpacium breuiſſimuʒ. Si au tem ſine peccato eſt tunc habet ſpeʒ forma tā ex qua oriť gaudiū licet nō omnino ple nū. quia nō adhuc niſi in ſpe habeť ṗmiū quantū eſt de ipſis virtutibus ſpe. fide et caritate. Si autē ſupinducta fuerūt dona vt amplior ſit gratia iā habeť pignus ali quod ſcđm ꝙ dicit aplus cho2. dedit pignꝰ ſpūs ī cordibꝰ noſtris. Glo. i. dona q̄ ſunt pignus ſpūs ſancti qđ eſt in nobis. et ta lis ſic ſe hn̄s iā plus habet q̄ȝ ſpem. q2 iaʒ habet quandā ſilitudinē eiꝰ ꝑ gratiā faciē tē deiformē. Et de tali diciť in ſentētijs ꝙ talē rē aliq̄tenus nō ſolū iā ſpe ſed etiaʒ re habet. poteſt in via adhuc plꝰ teneri a qui buſdā qui iā habēt aliquā ꝑguſtatiōem. et illi nō hn̄t tm̄mō pignꝰ ſʒ ⁊ arrā ſcđʒ ꝙ arra ē ps premij. Sed illi ⁊ ſi ſint in via non tn̄ hoc hn̄t ſcđm ſtatū vie ſed vt ſunt ṗter ſta tū vie. Augꝰ. ſuꝑ Gen. ad lrām. xij. Nemo

vidit deum viuẽs vita iſta. niſi ab hac vita
aliquo mõ moriat᷑. ſiue omnino exiens de
corꝑe ſiue ita auerſus ⁊ alienatus ſenſib⁹
vt merito neſciat vtꝝ in corꝑe vel extra cor
pus ſit vt dicit aplus Cho2. hanc em̃ viſi
onẽ mens ab om̃i corꝑe ⁊ ab om̃i labe mũ
data ⁊ a ſilitudine corꝑis alienata ⁊ abra
pta corpore habere poteſt.

Ollige igitur
ex ꝓdictis ⁊ nota ꝙ tripliciter
poſſũt diſtingui gradus qui
bus aſcenditur ad videndum deum. pri//
mo ſcd̃m ordinem actuum naturalem in
ter ſe. ſicut docet Aug. in libro de quanti//
tate anime ponens gradum primũ inter
actus anime vegetationẽ qui cõmunis eſt
cũ arbuſtis. Scd̃o ſenſus qui eſt in nobis
cõmunis brutis. In tercio memoriã intel
ligibilem que eſt cõmunis doctis ⁊ indo//
ctis bonis ⁊ malis. Quartus gradus ẽ ele
uare ſe ſupra ſe ⁊ muudare oculũ ab omni
terrenitate. Quintus cuſtodire atqꝫ firma
re ipſam ſanitatem. Sextus eſt ſerenuꝫ et
rectum aſpectũ in id quod videndum eſt
dirigere. Septimus gradus nõ ꝙ iam ſit
gradus ſed manſio ⁊ viſio ipſa veritatis.
Item eoſdem gradus aliter ſic nomiat di
cens. Aſcendentibus igit᷑ verſus ſurſuꝫ ꝓ//
mus actus docẽdi eã dicit᷑ aiatio. ſcd̃s eſt
ſenſus. tercius ẽ ars. quart⁹ virt⁹. quintus
trãquillitas. ſext⁹ ingreſſio. ſeptim⁹ ꝯtẽpla//
tio. Poſſent ⁊ hoc mõ appellari. de corꝑe
ꝑ corpus. circa corpus. ad ſeipam. in ſeipa
ad deũ. apud deũ. Poſſent ⁊ ſic. pulcre de
alio. pulcre ꝑ aliud. pulcre cõtra aliud. pul
cre ad pulcruꝫ. pulcre in pulcro. pulcre ad
pulcritudinẽ. pulcre apud pulcritudinem
Sed iſta videre vt videnda ſunt vere pau
coꝝ eſt. neqꝫ ad hoc quiſqꝫ niſi vera religi
one fit ydoneus. Eſt em̃ religio vera q̃ ſe
vnit deo aĩa. vñ ſe pctõ velut abrupat recõ
ciliatõe religat. Item diſtinguunt᷑ iſti gra
dus ſm̃ ſtatũ potentiaꝝ reſpectu obiecto
rum vt primus gradus ſit viſio in ſenſum
ſcd̃m imaginatõem. ⁊ hic vtit᷑ mũdo tan//
ꝗꝫ ſpeculo. Scd̃s eſt in imaginatione ſm̃
imaginatõem. hec non mundo ſed mundi
imagine vtitur vt ſpeculo. Tercius grad⁹
eſt viſio in imagine ſcd̃m rationeꝫ quãdo
ratõ imaginis querit᷑ ⁊ cũ admiratõe in//
uenit᷑. Quartus eſt in rõne ſcd̃m imagina
tõem. qñ ꝑ viſibiliũ ſimilitudines ad inui
ſibilia ratio deducitur. Quintus in ratiõe
ſcd̃m ratõem qñ ex quibuſdã cognitis ad
aliqua incognita ratõ rõcinando ꝓgredit᷑
Sextus ſupra rationẽ nõ ꝓter ratõem. qñ
ꝑ mentis ſubleuatõem cernit quod men//
tis naturã tranſcendit. et ei quod ꝑ aciem
intelligentie cernitur natura rerũ acqeſcit
Septimus ſupra rõem ⁊ contra rõnem. ⁊
hic ẽ ſpeculatõ fidei q̃ ẽ ſuba reꝝ ſperãda//
rum argumentũ nõ apparentiũ. Octau⁹ ẽ
extaſis ſiue raptus ĩ qua rachel. i. actõ mo
rit᷑. ⁊ beniamyn. i. ꝑfectõ contẽplatiõis ge//
nerat᷑. Omnes hi gradus diſtinguunt᷑ ſm̃
ordinem potentiaꝝ ⁊ actuũ. vel actuum re
ſpectu obiectorum.

Ecũdo mõ ſunt gradus in hmõi
eleuatione aĩe ad deũ ſcd̃m maio
rẽ habituũ gratuitoꝝ ꝑfectionem
animã ſuꝑ poſſe nature magis ⁊ mag᷑ ele
uantiũ. ⁊ deo ꝓpinquius contingentium
inter quos primo gradu eleuãt gratie ſac᷑
mẽtales impedimẽta culpe ⁊ pene remo//
uentes ⁊ fomitẽ diminuentes que animã
trahunt. ſecundo gradu ſunt virtutes ani
mã in eſſe gratuite ꝑficientes primo. et ꝑ
opatões in finẽ dirigẽtes. Tercõ g̃du ſunt
dona animã ad excellentiores actus gra//
tuitos ꝑfitientes ⁊ magis fini coniungen
tes. In quarto ſunt fructus aiaꝫ ſcd̃m poſ
ſibilitatẽ vie deo ꝯiunctã delectãtes ⁊ refi
cientes. Ex his quatuor gradibus a late//
re currũt beatitudies circa ſubiectũ ĩ quo
ſunt ꝓdicti habitus ſtatũ ꝑfectõis ſm̃ mo
dum vie complentes.

Ercio modo eſt ordo ĩ iſta ꝓdicta
eleuatione anime ad deũ ſcd̃m di
uerſitatẽ ſtatus ſubiecti quod ele//
uatur. ⁊ diuerſitatem mediĳ ꝑ quod eleua
tur. diuerſitas ſtatus ſubiecti quadruplex
eſt. Eorum em̃ qui eleuantur ad videndũ
deum aliĳ ſunt in ſtatu vie. aliĳ preter ſta//
tum vie. aliĳ ſupra ſtatum vie. ⁊ iuxta ſta//
tum patrie. aliĳ in ſtatu patrie. Illi qui ele
uantur per modum vie vident per ſpecu//
lum in enigmate. ⁊ faciunt quinqꝫ grad⁹.
Primus gradus eſt videre per veſtigium
in creaturis. Secundus per imagineꝫ in
anima. tercius fide informi. quartus fide
formata. quintus contemplantiũ. Illi qui
vident ꝓter ſtatũ vident ꝑ ſpeculuꝫ ĩ lumi
ne. ⁊ faciũt quatuor gradus. Primus ẽ vi
ſio ꝓphetaꝝ. Secũdus moyſi facie ad fa
ciẽ de quo dicit᷑ ꝙ loquebatur ei deus nõ

ſicut in ꝓphetis ſed ore ad os ſicut loquitur amicus amico. Tercius eſt viſio iohānis in pectore de quo dicit Aug⁹. Tranſcēdit omnē nebulam qua omnis terra tegitur. ⁊ peruenit ad limpidū celū. ſcʒ deitatis claritatem. Item Auguſtinus. Deitatis potentiam limpidius contemplans ceteris. cū domino ad celū volans celeſtis ſapientie hauſtū de dominici pectoris fonte limpidius ceteris potauit. qđ intelligit̃ reſpectu euangeliſtaꝝ aliorum. Quartus gradus eſt viſio vite ade in ſtatu innocentie. que fuit intellectus exiſtēs ſine omni enigmate ⁊ ſine impedimēto non tantū culpe ſed pene. ⁊ ꝑ potentiam anime exiſtentis in corpore quodammodo ⁊ ſine omni fomite. et ita nature nō deteriorate per peccatum. Et ideo eſt vltima in genere illo. Illi qui vident ſupra modum vite vident ſine ſpeculo in lumine ⁊ faciunt tres gradus. In primo eſt cognitio ade in ſopore. de quo intelligit̃ illud Gen̄. Immiſit dominus ſoporē in adā. Glo. extaſis illa ad hoc immiſſa eſt vt mens ade intrās in ſanctuariū dei nouiſſima intelligeret ꝑticeps angelice curie. Secūdus gradus ē raptus ſicut pauli ⁊ Ioh. ī Apoc. viderūt De viſiōe pauli dī in glo. ad cho. ꝙ apl's vidit deū in illa vita qua vidēdus ē ineternū. Et itē ꝙ vidit ſicut illi de tercia hierarchia ⁊ ſine medio. De viſione iohis ī prologo ſuꝑ Apocal. Intellectualis viſio eſt quādo ſpū ſancto intimante aliquis cōcepit aliquod miſticū. ſicut Ioh. in hoc libro fecit. nā nō realiter iſta vidit ſed diuino ſufflamine inſpirante conuenientia ſigna paſſionū ⁊ deſignabilia itellectu ſuo cōfigurauit. Et ita viſionē iohānis ⁊ pauli ponimus in eodem gradu. Tercius gradus eſt in via cognitio beate virginis que omnes predictas cognitōes tribus gradibus ſuꝑgreditur. Primus eſt eleuata puritas qua excellit omnē viatorē. Scđs eſt medij imꝓporcioābilis quātitas videlicet gratie plenitudo que in ea tanta fuit ꝙ in pura creatura equalis eſſe nō potuit. Tercius ē eleuantis caritas ſcʒ dei. qui eā ſuꝑ omnē creaturā dilexit. ⁊ improporcionabili caritate eam ſibi ſociauit. ⁊ ideo hec viſio eius ſuꝑ omnē viſionem vie fuit ꝓpinquiſſima viſioni patrie ⁊ non citra q̄tum ad actum. Illi autem qui eleuantur ſcđm ſtatū patrie vident ꝑ ſpēm. ⁊ faciunt tres gradus. In primo gradu eſt viſio hominū anima ⁊ corꝑe glorificatoꝝ. de q̄ Aug. Hoc minime dubitandū eſt raptā homis a carnis ſenſibus mentē. etiam poſt mortē ipſa carne depurata videre deum ſicut vident angeli. angeli em̄ vident deum abſqʒ omni corꝑali forma ſed a corꝑe ſeꝑati. cognitō autē aīe glorificate ꝓpter vnionē anime ad corpus ē inferioris grad⁹. ⁊ hoc intelligendū eſt ſm ꝙ ordinat̃ natura ad naturā. ſcđm em̄ eſſe gratie hīt ſe vt excellentia ⁊ exceſſa ī hmōi eleuatōe. Scđs grad⁹ ē viſio angeloꝝ. Tercius gradus viſionis patrie eſt viſio glorioſe ꝟginis matris dei que ſuꝑ oēs creaturas imꝓporcōnabiliter ⁊ limpidiſſime ⁊ ꝓpinquiſſime contēplatur maieſtatē dei. vtpote ſuꝑ omnes choros angelorū exaltata. ⁊ ideo tres hierarchias ſuꝑgreſſa. In quarta a dextris cū filio eius. i. in potioribus bonis collocata. Super omnes viſiones has ē viſio domī noſtri ieſu chriſti. in qua poſſum⁹ tres gradus aſſignare. Prim⁹ ē viſio dn̄i noſtri ieſu xp̄i quā habuit ꝑ comp̄henſoris gratiā qua inter omnes comprehenſores ꝑfectiſſime videt deū. et omnia ad ſuā ⁊ ſuoꝝ beatitudinē ſpectantia. Scđs gradus eſt ꝑ gratiā vnionis qua adhuc cognoſcit excellētius aīa xp̄i naturā diuinā ſibi vnitā. et omnia ad miſteriū vnionis ⁊ incarnatōnis ſpectantia. Vltimus ē viſio dn̄i noſtri ieſu xp̄i que debet̃ ei rōne diuinitatis que eſt eadē que ē viſio totius trinitatis. reſpectu cuius omnes p̄dicte cognitōes ⁊ viſiones ſunt imꝑfecte. ſicut creatura r̄ſpectu creatricis eſſentie. ⁊ reſpectu hmōi dicit Grego. ꝙ eſſentia dei a nullo videbitur plene Et Iſidorus ꝙ trinitas ſibi ſoli nota ē et homini aſſumpto.

Hinc igitur reuertamur ad cognitionē beatiſſime ꝟginis ꝓpter quā ſunt hec oīa introducta. Cōcedim⁹ igit̃ ꝙ beatiſſima virgo omnē modū cognoſcēdi et cognitōem quā aliqua creatura habuit in via. tribus vt dictū ē gradibus ſuꝑgreſſa ē ⁊ p̄ter hec excellit alias triplicit̃ cognitōes viatoꝝ. in cognitōis ꝑfectōe. in habit⁹ poſſeſſione. in mō cognoſcendi cū quiete ⁊ ſine abſtractione qualis eſt in raptu. Perfectio em̄ cognitiōis maior debet̃ ei ratione maioris eleuatōis ꝑ habitus nobiliores ⁊

excellentiores. Habitus poſſeſſionē dico:
quia talis habitus eſt actus qualē habuit
paulus in raptu ad tempus ⁊ poſt ſtatim
nō habuit. ſed habitus cum actu ceſſauit.
talis inquā generis habitū ſed ꝑfectiorez
beatiſſima virgo ſemꝑ et continuo habuit
ab eo tꝑe quo primuz mater dei facta fuit
vſq̄ʒdum idē habitus in glorioſam cogni
tionez ſcd̄m ſtatū patrie ꝑfectus fuit· et ita
continuatio poſſeſſionis debebat̃ ei ratō=
ne ꝑfectionis maioris qua huic vite ſuper
omnes viatores funditus mortua fuit. ⁊ vi
ta peccati extincto fomite irreſuſcitabiliter
mortua fuit. ꝓpter quod vita eius cū chri
ſto in deo abſcondita ſemꝑ fuit. ⁊ curie an
gelice pn̄s intra ſanctuariū dei habitauit·
Modus etiā cognoſcendi ſemꝑ fuit ꝑ mo
dum abſtractōnis vel ſtuporis vel extaſis
vel ſoporis. hec autē contingunt ꝓpter ex
cellentiā et improportionabilitatē luminiſ
ad intellectū illuminabilē vt patet ꝑ ſimi=
le in corꝑali lumine ⁊ transfiguratōne dn̄i
quādo oſtendit eis claritatē ſimilimā clari
tati glorie· Dicit̃ eñ ꝙ petrus ⁊ qui cū eo
erant grauati erant in ſomno ita vt vide=
re nō poſſent· vnde dn̄o petrus dixit· Bo=
nuʒ eſt nos hic eſſe neſciens quid diceret·
ſtupor eñ circumdederat eū. Sil'r modo ī
lumine ſpūali eſt· vnde paulus excellenti
ori viſione ſtupefactus dicit· vtrū in corpo
re vel extra corpus neſcio deus ſcit. Hunc
autē ſtuporē beatiſſima virgo non habuit
cuius intellectus deiformior illi luci pro=
portionabiliter fuit. vnde ſicut eadem lux
que eſt egris oculis odioſa ſanis oculis ē
amabilis· ꝑ eandem etiā lucez clari oculi ꝑ
fectius vident ⁊ ſine ꝑturbatōne. Egri au
tē minus ꝑfecte ⁊ cū ꝑturbatione. Ita ſpi
ritualis lux que oculis pauli fuit impro=
portionabilis· ⁊ ideo raptū fecit cum ſtu=
pore. Talis eñ lux oculis beatiſſime virgi
nis fuit ꝓportionabilis ſine ſtupore cū de
lectatōe· ⁊ hoc debebat̃ ei ratione purita=
tis et mundicie qua ſuꝑ paulū et oēs vi
atores nitebat et improportionabiliter et
excellenter.

Oncedimus igit̃ ꝙ in beatiſſima
virgine fuit habitus fidei. Et pn̄t
duo habitus eſſe ſimul· vn⁹ ad mi
nus ꝑfectū habitū et actū. alter ad magis
ꝑfectuꝫ ſicut et actus qui ē in raptu poteſt
eſſe cū habitu fidei ſed nō econuerſo fidei
actus cū habitu raptus· vnde q̄diu eſt ī
potētia habitus fidei tam diu eſt aliq̄d de
obſcuritate. ⁊ nō ita plene depurata ſicut ī
ſtatu compꝛhenſoꝝ eſt· eſt tamē illi depura
tioni ſimilima que eſt in patria qn̄ poten
tia omnino erit deiformis· Ex quo patet
ſolutio eorum que de fide beatiſſime virgi
nis ſunt obiecta·

De ea que de ip
ſius caritate ſunt obiecta re=
ſponſum ꝑnotamus· ſimiliter
⁊ ad ea que de ſpe ſunt obiecta ꝙ tria exi
gunt̃ ad hoc ꝙ caritas viatoris ꝑficiat̃ ad
hoc vt tranſeat in caritatē compꝛhenſoꝝ in
ſubiecto caritatis· primū eſt depuratō· ſe=
cundū eſt in ſe collectō. terciū eſt eleuatio:
Primū igit̃ oportet ꝙ fiat ſeꝑatio a con=
trarijs diſpoſitōibus in ſubiecto que im=
pediunt ꝑ contrarias inclinatōes habit⁹
caritatis ꝑfectionē· Sunt aūt tria a quib⁹
oportet purgari ⁊ ſegregari videlicet cul=
pa pena ⁊ corpulētia· ꝑ omnia iſta tria im
pedit̃ ꝑfectio caritatis in viatoribus in ſta
tu iſto. ꝑ ſecundū ſtatū impediebant̃ pa=
tres in lymbo. ꝑ terciū tantū adā in para=
diſo. Et de his tribus dicit̃ in libro ſapie.
Corpus quod corrumpit̃ aggrauat aīam
⁊ corpus corpulentiā. corruptio culpam·
aggrauatio penā· nec obſtat ꝙ in dn̄o Je
ſu fuit fruitō vbi tamen corpulentia ⁊ pe=
na fuit. quia vnio ad diuinā naturā vicit ⁊
abſtulit hec impedimēta· Secundū quod
exigit̃ ad caritatis ꝑfectionē eſt ſubiecti in
ſe collectō· ꝑ quod tria etiā ponunt̃ impe=
dimēta· Anima eñ ſcd̄m ꝙ natura ē que=
dā forma corꝑis naturalis· ⁊ ligat̃ ad cor
poraliū imagines et ſpecies. obligatur ad
diuerſas corꝑis paſſiones. ⁊ diuidit̃ in di
uerſas oꝑationes. De ligatōe ad corꝑali=
um imagines Aug. li. de trini. x. Tāta vis
amoris eſt vt ea que mens cum amore diu
cogitauerit· eis cure glutino īheſerit attra
hit ſecū ⁊ cum ſe cogitandā quodammo=
do redit· ⁊ infra· Errat igitur mens cuʒ ſe
hmōi imaginationibus tanto amore con
iūgit vt etiā ſe aliquid hmōi eſſe exiſtimet
poſt hec dicit ꝙ fuerunt ex hoc diuerſi er=
rores ꝑhorum ⁊ alioꝝ ponentiū eā ignem
eſſe. alij athamos et ſic de alijs. Et ibi ſub
iungit. ſic hoc eñ aborit̃ erroris dedecus.
cū rerum ſenſitiuaꝝ imagines ſecernere a
ſe nō poteſt vt ſe ſolā videat. coherent eñ
ei mirabiliter glutino amoris ⁊ hoc ē eius

immundicia·q̄m dum ſolā ſe nitiꝶ cogita=
re hoc ſe putat eſſe ſine quo nō ſe poteſt co
gitare· Cū igitur ei precipiꝶ vt ſeipſam co
gnoſcat nō ſe ſibi tanq̄ꝫ detracta ſit preci=
pitur ſꝫ vt illud quod addat detrahat. hec
eſt prima collectio ſcꝫ ab imaginibus cor=
poralibus detractio. De obligatōe ad cor
poris paſſiones. Aug· in libro de aīa ꝛ ſpū
Quibuſdā affectibus ꝛ quadam amicicia
aīa corpori iungiꝶ· ſcd̄m quā amiciciā ne=
mo vnq̄ꝫ carnē ſuā odio habuit. ſocia nā
q̄ꝫ eius eſt licet eiꝰ ſocietate p̄graueꝶ. inef=
fabili nāq̄ꝫ dilectōe diligit illud· amat co=
mitē ſuum· ꝛ ideo libera eſſe nō poteſt· do
loribus eius vehementer afficiꝶ. formidat
interitum que mori nō poteſt· cauet defe=
ctū que ꝑ naturā nō poteſt deficere· oculo
rū ſpeculatōe depaſciꝶ· ſonoribus delectaꝶ
auditibꝰ ſuauiſſimis iocūdaꝶ· et odoribus
larga epulatōe reficiꝶ· Et licet his rebꝰ nul
latenus vtaꝶ graui tñ merore afficiꝶ ſi ſub
trahanꝶ· Terciū impedimentuꝫ eſt diuiſio
ad operationes. de qua Aug. in lib. de ſpi
ritu ꝛ anima. Qd̄ aūt anima ſcd̄m ſui cor
poris affectus varijs nuncupaꝶ nominibus
Diciꝶ em̄ dū vegetat vita. ſpūs dum con=
templaꝶ· ſenſus dū ſentit· animꝰ dū ſapit.
dū intelligit mens· dū diſcernit ratio· duꝫ
recordaꝶ memoria. dum conſentit volun=
tas· Ab iſtis igiꝶ tribus colligitur anima ī
ſeipſam· ꝑ imaginationū corporaliuꝫ ab=
ſtractōem. ꝑ paſſionū corꝑis ceſſationeꝫ. ꝑ
opationū vnionē· De vnione actuuꝫ dicit
Aug· Senſus vertiꝶ in imaginatōeꝫ. ima
ginatio in ratōem. ratio in intellectū· intel
lectus ī intelligentiā. intelligentia in deū·
De abſtractione a paſſiōibus Aug· in lib.
ſoliloquioꝝ· dū in hoc corꝑe eſt aīa etiā ſi
pleniſſime videat hoc eſt intelligat deum.
tamē qꝛ corꝑis ſenſus vtunꝶ ꝓprio opere.
ſi nihil quidē valeret ad fallendū nō tamē
nihil ad ambigendū. Et poteſt adhuc di=
ci fides ea qua reſiſtiꝶ ꝛ illud eſſe verū po=
tius creditur. Item q̄a in via iſta q̄ꝫq̄ꝫ ani
ma deo intellecto anima recta ſit· tamē q̄a
multas moleſtias ſuſtinet. ſperandum eſt
poſt mortē omnia iſta incōmoda nō futu
ra. igitur vt ſpes que in hac vita eſt deſerit
animā. Sed tamē poſt hanc vitam totaꝫ
ſe in deū collegerit caritas reſtat ꝙ ibi te=
neaꝶ· Itē Aug. in li· de ſpū ꝛ anima· Lu=
men anime eſt deus cū effluentia dulce=
dinis ſue· bonū carnis ē mūdus cuꝫ aīe io
cunditate· Sed mūdus exterior deus ē in
terior. nihil em̄ deo interius nihil eo p̄ſen
tius. interior em̄ eſt omni re. qꝛ in ip̄o ſunt
omnia. Exterior eſt omni re. qꝛ ipſe eſt ſu
per om̄ia. ab hoc reuertētes mūdo ad deū
ꝛ quaſi abhinc ſurſum reuertētes per noſ=
metip̄os trāſire debemus ad dn̄m. hoc eſt·
homo debet intrare ad ſemetip̄m. ꝛ nō ſo
lū intrare ad ſe ſed ineffabili qd̄ammō in
troitu tranſire ſeip̄m· qui em̄ interiꝰ intrās
ꝛ intrinſecus penetrās ſeipſum tranſcēdit
ille iſtinc ad deuꝫ aſcēdit. Ab hm̄oi igiꝶ di
ſtractionibus cor noſtrum colligamꝰ ꝛ ad
eterna gaudia reuocemus. vel ſalteꝫ ab illi
citis ꝛ vanis cogitatōibus reſtringamus·
ꝛ aliq̄n radiū cogitationis in lumine fige
re valeamus. hec eſt em̄ requieſ cordis no
ſtri cum dn̄m ſuum contemplaꝶ· ꝛ ip̄a ſua
contemplatōe ſuauiter reficiꝶ ꝛ dulce ē illi
ſemꝑ qd̄ ad deſiderandū qd̄ ad laudādū
ꝛ quod amādū ſemꝑ ē ſuaue· nihil em̄ ad
beatā vitam p̄ſtantius videꝶ q̄ꝫ ꝙ clauſis
carnalibus ſenſibus extra carnem mundū
q̄ꝫ effectum quempiā inter ſemetipſuꝫ cō=
uerti alienūq̄ꝫ effectū a cupiditatibꝰ mor=
talium ſibi ſoli ꝛ deo loqui. De iſta tripli
ci collectione ſimul ſcꝫ actuū ꝛ affectuum
Aug· in libro de quātitate anime· Purga
tur mens a peccati colluuione ab errorum
obtenebratione a reꝝ fantaſtica imagina=
tione. a reꝝ naturaliū fallaci ꝓportōe· a re
rū tꝑalium vana delectatōe· Terciū quod
exigiꝶ ad caritatis ꝑfectōem eſt eleuatio q̄
fit ꝑ tria· fit em̄ natura conante. gratia ſub
leuante· deo attrahente. De conamine na
ture dictū eſt ſupra de Zacheo. in ſolutōe
poſt de modeſtia veſtiū. qui puſillus erat
de ſubleuatione in deum. quia aſcendit in
arborem· cum glo. ſupradicta· Sed quia
non ſufficit ad coniunctionē que eſt in ca
ritatis perfectōne nec conatus nature nec
ſubleuatio gratie ſine dignitatis attractio
ne. vnde clamat ſponſa· Trahe me poſt te
Et dn̄s in euangelio· Nemo venit ad me
niſi pater meus traxerit eū. Etiā ad cona
men nature diſponunt antecedentes mi=
ſeriarum p̄ſentiū ſtimulationes. ꝓprie de
fectibilitatis cognitio. ꝛ ſumme ꝑfectōnis
naturalꝭ appetitō. Ad iſtā eleuatōeꝫ diſpo
nūt añcedētes inchoatiue gratie ſacramē
tales ꝟtuteſ. grē ſanādo a malo culpe ꝛ pe
ne· ꝟtutes adijciendo ī bonū. ꝓgreſſiue do
na ꝛ fructus. dona ad excellētiores actus

adiuuando. fructus laborantes reficiēdo· cōpletiue aūt ſcḋm ſtatū vie beatitudines ſm ſtatū patrie dotes. De attractione no ta ꝙ tāto ī naturalibus maior eſt motꝰ q̄n to maior fit appropinquatō ad finē ſuum Et nō eſt ſola appropinq̄tio cā augmenti ſed etiā ſimilitudo ⁊ ꝯueniētia ad ſuū vbi Ꝟbi gratia vt quāto magꝭ mouet̄ lapis de orſum tāto magis intēdit̄ ſuus motꝰ· ⁊ ſi⸗ milit̄ ignis ſurſum. Et ita ī naturalibꝰ mo tus naturał ſufficit mutare ꝯpatōem mo⸗ biład ſuū vbi ⁊ ꝑ hoc ſoluꝫ fit ꝓpinquus· Sed ī volūtarijs motus nō ſufficit muta re ſitū ipius ꝟtutis naturaład ſuū vbi ſi⸗ ne ip̄o vbi qḋ eſt deus ⁊ hoc ē qḋ in natu⸗ ralibus eſt tm̄ vbi ita qḋ nō motor ⁊ coo⸗ ꝑator. Sed involūtarijs ip̄m vbi ē motor ⁊ cooꝑator ⁊ ita ꝑ id ad qḋ motus ē ⁊ qḋ mouet vn̄ habet motus quod fit appropi quatio. Eſt aūt ipſius appropinquatiōis terminus ꝑfecta cōformitas volūtatꝭ diui ne ⁊ humane deiformis effectiue. Ad hāc attractōem ⁊ appropinquatiōem ⁊ confor mitatem tria ſpecialiter diſponūt ⁊ ante⸗ cedunt in via opera inſtructionis vel edifi catōis oꝑa patiētie ⁊ paſſionis oꝑa ſuꝑe⸗ rogatōis· De oꝑibus inſtructionis Aug· Lex hec eſt diuine ꝓuidētie vt nemo a ſu ꝑioribus adiuuet̄ ad cognoſcendū ⁊ ꝑtici pandū gratiā que nō ad eandē potētia af fectu inferiores adiuuerūt· vn̄ ⁊ ī Johe le⸗ git̄ de caypha ꝙ cū eſſet pōtifex anni illiꝰ ꝓphetauit. ī quo dn̄s oſtēdit ꝙ etiā malis rōne p̄latōnis ad vtilitatē alioꝝ tribuit do na. vnde de Saule legit̄ ꝙ poſt vnctionē in regem intrauit in eū ſp̄us dn̄i ⁊ ꝓpheta uit· De oꝑibus patiētie ⁊ paſſionis apłus Nā virtus ī infirmitate ꝑficit̄· quod etiā fi gurat̄ ī Job qui poſt ꝑfectam victoriam ꝑ patientiam ſuam omnia bona recepit du plicia· De oꝑatiōibus ſuꝑerogatiōis mar ci. x. Amē amen dico vobis ꝙ nemo qui reliquerit ⁊c. qui nō accipiet centies tm̄ ⁊c̄ Et in ſeculo futuro vitam eternam Con⸗ ſiſtit autē ꝑfectio caritatis tranſeūtꝭ de ſta tu vie in ſtatum patrie in plena depuratio ne ⁊ omnimoda collectione in ꝑfectiſſima eleuatione. patet igitur ꝙ perfectio carita tis de ſtatu vie in ſtatum patrie tranſmū⸗ tande fit ſine ſubſtantiali additione ꝑ per fectam ſui in ſe collectionem ꝑ actus extē ſionem ꝑ actus ⁊ habitus melioratōem et nobilitatem ⁊ ꝑ ſummam cum ſummo bo

no coniunctionē. vnde credimꝰ ꝙ ſicut cor pus glorificat̄ ſuo modo ita aīa glorificat̄ ſuo mō· Manifeſtū eſt aūt ꝙ corpus glo⸗ rificat̄ ꝑ depurationē et eleuatōem ⁊ nobi litatem ſine extrinſeca adiectiōe. Corpus em̄ conſtitutū ex quatuor elemētis ⁊ ex q̄n ta eſſentia ſm duos ordinat̄ ſtatus ſtatuꝫ ſcꝫ corruptionis ⁊ ſtatū incorruptōis. Cū em̄ quatuor elementa ſint corꝑalia ſcḋꝫ ꝑ tes ⁊ quinta eſſentia ſit incorꝑabilis q̄ꝫdiu in humano corꝑe dominant̄ ⁊ oꝑant̄ qua litates elementales ⁊ ſunt actiue et forma les ⁊ ſm eas regit̄ ⁊ ammīſtrat̄ corpus ꝓ⸗ prietates quinte eſſentie ſunt ſopite quaſi ſine actione. neceſſe ē corpus ſubiacere pe nalitati· paſſibilitati. corruptōi. ⁊ tādē diſ ſolui ꝓpter continuā pugnā contrarioꝝ adinuicē repugnantiū quoꝝ tandē neceſ⸗ ſe eſt alteꝝ vincere ſuꝑ alterum. et ſic alteꝝ expelli et armoniam destrui· ⁊ animā ſeꝑa ri ⁊ corpus diſſolui· iuxta illud phi. Egre diente anima corpus expirat ⁊ marceſcit. Cū autem natura ſemꝑ intendat ſui cōti⸗ nuatōem ⁊ ſui eſſe perpetuatiōem ⁊ ſubli⸗ matōem inquantū poteſt incōueniēs eſſet ꝙ in corꝑe compoſito ex natura incorpo⸗ rali vt ex natura lucis ⁊ naturalibus corru ptibilibus vt ſunt elemēta. ſemꝑ eſſent for males ⁊ actiue ꝓprietates naturaꝝ minuſ nobiliū ⁊ corruptibiliū· ⁊ nunq̄ꝫ regularet̄ ⁊ ammīſtraret̄ corpus ſm naturā incorru ptibilē et meliorē. igit̄ neceſſario erit trāſi⸗ tus de ꝓprietatibus naturaꝝ corruptibili um ad ꝓprietatē nature incorruptibił· hoc aūt fit cū corruptibile hoc induerit incor⸗ ruptōꝫ. ī quo ſtatu quidē remanebūt elem̄ ta ſm ſubſtātias ſuas ſopitis actiōibus. et naturales ſm naturā corꝑis quintā dn̄o nutu omnes exercent agentes actiones· et ſic nature prius agētes mō ſopiunt̄. ⁊ pri⸗ us ſopite modo omnes oꝑationes in cor⸗ pore operant̄. Simili mō glorificatio aīe videt̄ fieri per hunc moduꝫ· cū em̄ mō ani ma habeat operationes quaſdam ſcḋm ꝓ prietas naturales acq̄ſitas· ⁊ q̄ſdā ſm pro prietates naturales gratuitas· ⁊ operatio nes que fiunt ſcḋm qualitates naturales fortes ⁊ euidentes ſunt et frequentes ope rationes gratuite debiles ⁊ rare ⁊ exiles ⁊ immanifeſte· inconueniens autē eſt ꝙ ſub ſtantia rationalis habens oꝑationes no⸗ biles magꝭ ⁊ minus nobiles ſemꝑ exerce⸗ at minꝰ nobiles cū euidētia ⁊ excellentia ⁊

frequētia· ⁊ nūq̄ʒ exerceat magꝰ nobiles cū
euidētia ⁊ excellētia· igiť nccīo erit alter
ſtatus anime. quo oꝑatiōes nobiliores e//
rūt excellētes ⁊ euidētes ⁊ aīam ꝑficiētes.
ꝓprietates autē naturales ſopite et materi
ales ⁊ ſine actōe· hoc aūt erit qn̄ neqꝫ eſuri
ent neqꝫ ſitient amplꝰ q̄tū ad nutritiuaꝫ.
qn̄ neqꝫ nubent neqꝫ nubenť q̄tū ad gene
ratiuā· ⁊ ſenſus verteť i imaginatōꝫ· ⁊ ima
ginatio in ratione vt dictū eſt ſupra q̄tuꝫ
ad oꝑa ſenſitiua· et ſic in ſtatu illo tm̄ erit
anima ſcd̓m potētias oꝑatiuas in deū cō
uerſiuas ꝑ actiones qualitatibus gratui//
tis informatas· ⁊ hoc eſt gl'ificatō ſcd̓m ſe·
Cū autem ⁊ ipſe ꝓprietates gratuite ſiue
qualitates quedā ſunt imꝑfecte. quedā cū
imꝑfectis cōiuncte. nec poſſet eſſe plene ꝑ
fectū quod in ſe eſt imꝑfectū vel imꝑfectio
ni cōiunctū. cum ꝓprietates iſte fiāt ſum//
ma anime ꝑfectio. neceſſe eſt imꝑfectū eua
cuari ⁊ ꝑfectum ab ipſo ſeparī. ſola autē ca
ritas ꝑfecta eſt que eſt vinculū ꝑfectionis·
igitur neceſſe eſt omnes alias v̓tutes eua
cuari vel ſopiri ab actōibus· ſolā aūt carita
tem dominari ⁊ exercere oēs oꝑationes· ⁊
tunc implebiť plene quod preceptū ē· Di
ligas dominū deū tuū ex toto corde tuo·
quod tūc implebiť qn̄ omnis actus natu
ralis ceſſabit q̄tum ad actum. ⁊ omnis al
terius virtutis habitus erit ſopitus quan
tū ad actū. ⁊ anima cū ſuo eſſe tota nobi//
liſſimo habitu implebiť· ⁊ nihil niſi caritaſ
in animā ad actū regredieť. cū omnia p̄te
reunt p̄ter amorē dei. Tūc fiet qđ ſcriptuꝫ
eſt· ſiue fides euacuabiť ſiue ſciētia deſtru
etur. ipſa eñ ſcientia materia eſt affectōis
⁊ via in delectatōnem· vnde actus ſcientie
ſcd̓m ꝙ eſt motus ad affectionē deſtruc//
tur ſola caritate totū occupāte· ⁊ hec ē gl'i//
ficatio caritatis que glorificatā generat le
ticiam· de qua dicit petrus. Credētes aūt
exultabitis leticia inenarrabili et glorifica
ta. reportantes finē fidei veſtre ſalutē ani//
maꝝ veſtraꝝ· Ex p̄dictis igiť collige ꝙ ſi//
cut glorificatio corꝑis fit ſine extriſeca ad
iectione· ita glorificatio caritatis fit ſine ex
trinſeca adiectione. ⁊ ꝙ eadē ſubſtātia cari
tas vie ⁊ caritas patrie.

Sicut igitur caritas beatiſſime vir
ginis modo in ſtatu patrie maior
eſt caritate omnis pure creature ⁊
quantum ad ſubſtantiam et quantum ad
actum· ita ⁊ eadem caritas in ſtatu vie ma
ior fuit omni caritate pure creature ſcd̓m
ſubſtantiā ſed nō q̄tum ad actū. Fuit aūt
caritas beatiſſime virginis maior oīm an
geloꝝ caritate q̄tum ad ſubſtantiā ſed nō
q̄tum ad actū. minor autem fuit q̄tuꝫ ad
actum caritate mimi angeli. Qđ aūt ma//
ior i ſubſtātia minor ē i actu· hoc facit ſub//
iecti cōditio. ꝯtrarij coniunctio· mīor mo//
toris attractio· que tn̄ attractio ſemper in
actu eēt, ſi ex ꝑte attrabibilis vel gratia ſui
vel adiuncti nō ſtaret. hoc aūt intelligimꝰ
ꝙ ſi deus angelū de nouo crearet ⁊ ei illā
caritatē quā beatiſſima virgo in via habu
it infunderet. ille angelus tantū deū dili//
geret quantū beatiſſima virgo mō in pa//
tria diligit. Nota etiā ꝙ licet caritas bea//
tiſſime virginis minor fuit caritate alicu//
ius angeli quantum ad actum. maior fuit
tamē ad ſubſtantiā vel effectū· caritas eñ
angeli non eſt in ſtatu merendi quantum
ad premiū ſubſtantiale· quilibet aūt actuſ
caritatis in beatiſſima virgine fuit merito
rius vite eterne· ⁊ beatitudinis beatitudi//
nē angeloꝝ tranſcendentis· Etiam habuit
beatiſſima virgo caritatem ad proximū ſi
cut ad deum vt patuit in opponendo. nec
obſtat quod diciť ꝙ animā ſuam ꝓ proxi
mo non poſuit. nam immo animā filij ſui
⁊ ipſum filium ſuū ꝓ proximo poſuit· quē
plus q̄ꝫ ꝓpriam animā dilexit. ⁊ ꝓpriā ani
mā ſi neceſſe fuiſſet obtuliſſet paſſioni. ſic
q̄ꝫ effectū dilectionis duplicauit. Et hoc
eſt quod dicitur. Tuam ipſius animā per
tranſibit gladius. Credimus etiā ſine p̄//
iudicio melioris ſnīe beatā virginē in con
ceptione filij dei caritatem filij talē ⁊ tan//
tā accepiſſe qualis ⁊ quāta ꝑcipi poterat
a pura creatura in ſtatu vie· ⁊ nobilioꝛꝫ cō
ditionis caritas eſt in ſummo augmento
ſcd̓m ſtatū vie q̄ꝫ augmentabilis ⁊ poſſibi
lis ad illam. Concedimus etiā ꝙ beatiſſi
ma virgo habuit ſtatū mediū inter ſtatum
ſimplicis viatoris ⁊ ſtatū ſimplicis comp̄
henſoris ſcꝫ ſtatū ſcd̓m quē fuit ſimplex vi
atrix ⁊ ſimplex comprehendens.

De virtutibus
cardinalibus dicimus ꝙ ha
buit per modū patrie ſed ſcd̓ꝫ
ſtatum vie. ſed per modum patrie quantū
ad actuum ꝑfectionem· ꝑ modū vie quan
tum ad merēdi cōditōem· ⁊ ita habuit eas
medio modo inter ꝯphenſores ⁊ viatores

medio modo ꝑparticipationez talem in⸗
quā participationē ꝙ accepit meliorē par
tem ab vtroqꝫ extremorū. Comprehenſo⸗
res habent virtutes has ſcd̄m actuū per⸗
fectionē·ſed preter merendi conditōem. vi
atores autem cū merendi cōditiōe·ſed cuz
actuū imꝑfectione· ipſa autez habuit has
cum actuum ꝑfectione ſicut comprehenſo
res·⁊ cum merendi conditione ſicut viato
res· vnde habuit has excellentius viatori
bus q̄ꝫtum ad actum.⁊ compͥhenſoribꝰ qn
tum ad effectum.vnde concedimus oīes
obiectiones ad hoc inductas.

Ad hoc quod vltimo obiectū eſt de
modeſtia animi ⁊ veſtiū cultu· di
ſtinguentes reſpondēdo dicimus
ꝙ habitus ſm qualitatē tripliciter diſtin⸗
guit̄·Eſt eīm habitus triplex·habitꝰ vani⸗
tatis.habitus mediocritatis⁊ habitus hu
militat̄.De primo loquunt̄ prime aucto
ritates· Scd̄s habitus ꝑtinet ad modeſti
am temꝑantie ſcd̄m cōmunē ſtatū· ad quā
tenent̄ omnes boni ⁊ imꝑfecti.omnes eīm
tenent̄ habere habitū mediocrē· Terciꝰ eſt
humilitatis habitus ⁊ ē ꝑfectorum qui di
citur humilitatis habitus·⁊ habz ſimiliter
ſua extrema ⁊ ſuum mediū. poteſt eīm eſſe
paꝝ humilis vel nimis humilis vel medi
ocriter humilis. Dicimus autē ꝙ habitus
beatiſſime virginis fuit habitus humilita
tis ſed ī medietate·i·mediocriter humilis.
⁊ in ſenſu illo loquit̄ beatus Hiero·cū di⸗
cit ꝙ ornatus veſtiū ⁊c̄· Idē etiā credimuſ
de veſtitu dn̄i ⁊ alioꝝ ſanctoꝝ·Sed que⸗
ritur qualiter beatiſſima virgo alios viato
res iſta mediocritate excellere potuerit cū
de quocunqꝫ panno veſtes habuerit. alij
de eodem veſtiri potuerunt. Ad hec dicen
dum ſm phm̄ ꝙ circa particularia ī hmōi
ars mediū determinare neſcit. deſcenden
tem eīm ad indiuidua iubet plato quieſce⸗
re·ſingularia eīm ſunt infinita· nec eoꝝ oꝑ
tet poſſe fieri diſciplinā. in huiuſmodi eīm
gratia potentior eſt arte· Dicimus igitur
ꝙ beatiſſima virgo alios in hoc excellit in
cultu ꝙ ſuꝑ artem ꝑ vnctionem ſpūs ſan⸗
cti ſciuit preciſe mediocritatē in habitu hu
militatis obſeruare.

Post hoc queri
tur d̄ donis qualiter ſeptifor
mis plenitudo gratie ꝑ ſepti⸗
formiū donoꝝ diſtributa ī iſta plenitudi⸗
ne ſit ꝯtenta. Et videt̄ ꝙ ſil'r ſcd̄m excellen
tiā ſicut dictū eſt de virtutibus· et hoc hac
rōne· Sicut ſe habet virtus ad virtutē· ita
ſe habet donū ad donū·ſed virtus ī btiſſi⸗
ma virgine excellit oīs virtutes viatoris.
igit̄ ⁊ dona· Itez quicq̄d ſuꝑius ē ſuꝑiore
ſuꝑius eſt ⁊ inferiore. ſed virtutes beatiſſi
me virginis excellūt oēs viatores·et dona
excellūt virtutes in ſuis actibus. igit̄ bea⸗
tiſſime virginis marie dona excellūt oīes
viatores· Itē ī hierarchia celeſti ſupremuſ
ordo ē ſeraphin. ⁊ qui excellit caritate que
eſt excellentiſſimū donū excellit in omnibꝰ
alijs donis. igit̄ in eccleſiaſtica hierarchia
erit ſic.ſed beatiſſima virgo excellit omnez
creaturā in caritate.igit̄ ī alijs donis. Itē
dicit btūs Grego. ꝙ ſapia opponit̄ ſtulti
cie ſiue inſipientie. ſcie luxuria· intellectui
gula·timori ſuꝑbia·fortitudini accidia· pi
etati auaricia· Itē in Luca· Aſſumit alioſ
ſpūs ſeptem nequiores ſe·dicitur ꝙ intel⸗
lectui opponitur ebetudo. conſilio temeri
tas.precipitium fortitudini·remiſſio timo
ri.ſcientie ignorantia. Ex his patet ꝙ do
na in viatoribus cōmuniter ſunt in ꝑmix⸗
tione ad contraria·⁊ ideo cum pugna.ī be
atiſſima virgine nō ſunt paſſibilia cum pu
gna ad contraria·igit̄ ſunt in ea ſcd̄m mo
dum qui eſt ſupra ſtatum viatorum.

Post hec queri
tur de ſapientia in ſpeciali.ec
cleſiaſtici.vbi humilitas ibi ſa
pientia·hec ꝓpoſitō eſt ꝑ ſe ī theologia.igi
tur vbi maior humilitas ibi maior eſt ſapi
entia·vbi ſumma ibi ſumma. Sed in bea
tiſſima virgine improporciōabilis fuit hu
militas.ergo improporcionabilis ſapien
tia· maior patet in euangelio vbi dicitur·
Qui ſe humiliat exaltabitur. que ſimiliter
eſt ꝑ ſe.igitur qui improporcionabiliter ex
altatur etiam alijs improporcionabiliter
demonſtrat̄ humilis. Sed beatiſſima vir
go ſuper omnes choros angelorū in quar
tam hierarchiā ſm Hiero·exaltata impro
porcionabiliter alijs ſuper choros ⁊ ange
los aſcendit.igitur oīm hominū et angelo
rum humilima fuit.igitur ⁊ omnes in ſa⸗
pientia tranſcendit· Item ſapientia ē qui
dam guſtus ſpūalis prime veritatis ꝑ mo
dum ſumme bonitatis. In guſtu autē tria
ſunt conſideranda·vt dicit phs. Primū ē
guſtus qui eſt quidaz tactus. Itē guſtus ē

diſcretō guſtabiliū· Itē ibi delectatō que-
dā ex cōiūctiōe guſtabilis cū guſtante· Et
ſic tria ſunt in guſtu· immediata ꝯiunctio·
diſcretio ⁊ delectatō· Sed in his omībus
excellit beatiſſima virgo gratia doni omēs
viatores. igiť in ſapientia excellit oīs via
tores. Qđ autem in tactu ſine immediata
coniūctione excellit omnes viatores patet
q2 illa coniunctio eſt ꝑ caritatem. igiť vbi
maior ⁊ inſeꝑabilior dilectio. ibi ꝓpinqui
or ⁊ indiſſolubilior et īmediatior eſt con-
iunctio. Item incorruptio facit proximuȝ
deo· igitur vbi ſumma incorruptō ibi ſum
ma coniūctio ⁊ ꝓxima· hec autē omnia fue
rūt ī beatiſſima virgine ſuꝑ omnes viato-
res. igiť in tactu ⁊ immediata cōiunctōne
excellit omnes viatores· Item ꝙ in diſcre
tione excellat patet. diſcretio guſtantiū fal
liť duobus modis· Uno modo ex ꝑte gu
ſtabilis ꝓpter ſaporē vel guſtabiliū cōmi-
xtōem vel ſil'atōem. Alio mō ꝓpter guſtati
ui organi infectōem diſcurſiuā. ⁊ hec dece
ptio nō tm̄ contingit in corꝑali ſed etiā in
ſpūali ex parte guſtabilis· vt qn̄ tranſſigu
rat ſe angelus ſathane in angeluȝ lucis. et
qn̄ affectio naturalis videť eſſe ſpūalis vel
econuerſo· tunc ſaporum eſt cōmixtio ſiue
confuſio ⁊ generat deceptōem in guſtante
Ex ꝑte aūt guſtatiui vt qn̄ guſtus ſpūalis
eſt infectus cōtraria delectatōe vel ad mi-
nus fomitis corruptōe. que ſenſum ſpūa-
lis delectatōis impediūt ⁊ saporē diminu
unt ⁊ diſcretionē ꝑuertunt vt dicat maluȝ
bonū ⁊ bonum malū· ponens tenebras lu
cem ⁊ lucem tenebras. Hic em̄ eſt animaľ
homo qui nō ꝑcipit neqȝ diſcernit que dei
ſunt. cuiꝰ deus venter eſt et eſſe ſub ſenſibꝰ
delicias cōputat. mānа faſtidiens qđ ve-
nit de celo. murmurat ꝓ panibus ⁊ alleis
⁊ cepe in egypto· hec aūt deceptō vel deci
piēdi poteſtas licet ſm̄ magis ⁊ minus ē
in omni viatore fomitis corruptōe aliquo
mō remanēte. Sed hec tn̄ deceptō ſiue de
cipiēdi poſſibilitas nullo modo fuit in be
atiſſima virgine que ꝑ omnia aſtutias dy
aboli non ignorauit. ⁊ ſemꝑ vt virgo pru
dentiſſima reprobauit malum ⁊ elegit bo
num ſine errore· cuius palatū ſpūale a cor
ruptione fomitis ſanū ⁊ purum fuit ⁊ ſpū
ali dulcedine plenū· nihil em̄ niſi ꝓpter de
um ⁊ deum guſtauit. ⁊ ſic guſtus eius ſpi
ritualis falli nō potuit ergo in diſcretione
guſtus ſpūalis oīs viatores excellit. Itē
ꝙ in delectatiōe que eſt ī guſtu ſpūali om
nes excellat patet· dicit em̄ beatus Greg.
ſuꝑ Iob· ꝙ ſapientia eſt donū reficiēs ſpe
⁊ certitudine· ſed ſpes ⁊ certitudo beate v̾
ginis eſt omnibus viatoribus imꝓporcio
nabilis· ergo eius refectio eſt improporcio
nabilis ⁊ inequalis· Itē inter eſurire ⁊ eē
ſaturatū mediū eſt comedere· ſȝ vnū extre
moꝝ ſcȝ eſurire ⁊ ſitire iuſticiā ꝓpriū eſt vi
atorum. ſaturatū eſſe ꝓpriuȝ eſt comprehē
ſorum· igiť comedere ꝓprie ꝑtinet ad ſta-
tum mediū· ſed illū tenet beatiſſima virgo
igiť videť ꝙ eius ꝑguſtatio ſit ꝑ modū co
meſtiōis inter famē ⁊ ſaturitatē·

Post hec queri

tur de dono intellectus quali
ter fuit ī virgine beatiſſima. ⁊
videť ꝙ ſimiliter medio modo inter viato
res ⁊ comprehenſores. cum em̄ donuȝ in-
tellectus ſit cognoſcere deuȝ expreſſe ī ſua
imagine. ⁊ inter cognoſcere deum per ima
ginem ⁊ ſine lumine cum fidei obſcuritate
⁊ cognoſcere lumen increatuȝ increato lu
mine ſine imagine medium ſit cognoſcere
in lumine creato ſine imagine· ſicut vnum
extremorum conuenit puris viatoribus et
alterum comprehenſoribus conuenit· ita
mediū ad ſtatum medium ꝑtinebit· Item
inter cognoſcere creatū ꝑ creatum. ⁊ incre
atum ꝑ increatum medium eſt cognoſce-
re increatum ꝑ creatum vel econuerſo· Sȝ
tria iſtorum euidentium repiuntur ⁊ nihil
eſt vacuum· igitur ⁊ repiuť quartum· pu-
ri viatores vident deum increatum ꝑ cre-
atum· id eſt ꝑ fideȝ· Unde yſa· Ea que ſub
ipſo ſunt ⁊c̄· Gloſa gregorij. Cum mens ī
contemplatione proficit· nō id quod ipſe
eſt ſed quod ſub ipſo eſt cōſpicit. nemo em̄
vidit deum vnqȝ. hoc eſt cognitione viato
ris. Cōprehēſores aūt vidēt deū increatū
ꝑ ſeipm̄. vidēt etiā creatū ꝑ increatū creatu
ras ſcȝ ī deo ⁊ ꝑ deū· iuxta illud. Tunc co-
gnoſcā ſicut ⁊ cognitꝰ ſum. ⁊ deuȝ ⁊ oīa co
gnoſcā ī ſe ſicut ipe me cognoſcit in ſe. igiť
cū vnū medioꝝ repiať inter hec extrema re
perieť ⁊ reliquū vicȝ videre increatū ꝑ lu-
mē creatū. Sed cognitio media ꝑtinet ad
ſtatū mediū· ſtatus mediꝰ ꝑtinet ad btiſſi-
mā virginē· igiť cognitō btiſſime v̾gis erit
talis ꝙ cognoſcet lumē increatū· nō quidē
ꝑ ſpeciē ⁊ imaginē ſed ꝑ lumē creatū· et ſic
cognoſcit increatū ꝑ creatū. ⁊ illud lumen

nō erit medium ſicut ſpeculū ⁊ veſtigiū vł
imago vel ſicut ſignū eſt mediū inter app̄
henſiuū ⁊ ſignatuꝫ·ſed ſicut lumē ſolis eſt
mediū coniungens viſibile ad viſum·

Oſt hec queri

tur de dono conſilij. qualiter
⁊ ipſum fuerit in beata virgi-
ne·quod ⁊ ſilr̄ excellētius videt͛ ꝑ hūc mo-
dū·Joh·Unctio eius docebit vos de om
nibus.ſed beata virgo omnibus alijs imp
porcionabiliter plus habuit vnctiōis.igit͛
impporcionabiliter plus inſtructiōis inte
rioris.ergo donuꝫ ꝯſilij habuit p̄ alijs im
proporcionabiliter ⁊c̄·Itē Johes·Cū ve
nerit ſpūs veritatis docebit vos omnē ve
ritatē·ſed btiſſime virgini ſpūs ſanct9 venit
impporcionabiliter ⁊ omnē veritatē docu
it.iuxta illud·Spūs ſanct9 ſupueniet in te
⁊ virt9 altiſſimi ⁊c̄.igit͛ impporcionabiliter
p̄ alijs docuit eā oēm veritatē. Itē dn̄s in
euāgelio·Iā nō dicā vos ſeruos ſed ami-
cos ⁊c̄.igit͛ reuelatio ſecretoꝝ effectus ē di
lectōis·ſed in btiſſima virgine impporcio
nabilis fuit dilectio reſpectu omniū. ergo
improporcionabilis reuelatō ſecretoꝝ re-
ſpectu cunctoꝝ fuit igit͛ ⁊c̄·Itē ſi oīm ſecre
tiſſimū incarnatōis ſcꝫ miſteriuꝫ ipi ſoli re
uelauit ad plenū·igit͛ ⁊ nulluꝫ alioꝝ min9
ſecretoꝝ min9 ignorauit·Itē vt dicit phs
ad illū ꝑtinet motus cui fit nūciatō·cuius
eñ eſt opari eius eſt ⁊ cognoſcere·igit͛ cu-
ius p̄ omnibus ⁊ ſup omnes eſt opari·eius
p̄ omnibus ⁊ ſup omnes eſt operanda co
gnoſcere. Sed btiſſima virgo fuit ꝑfectiſ-
ſima cōſilioꝝ obſeruatrix ſup omnes via-
tores.igit͛ ⁊ cognitōem conſilioꝝ ſuoꝝ ſup
omnes habuit·hoc autē eſt donū conſilij.
igit͛ donū conſilij habuit ſup omnes·Iteꝫ
Exo. Reſiduū comburetis igni ⁊ nihil re
manebit vſqꝫ mane. Ex iſta auctē videt͛ ꝙ
miſteria diuina in ſtatu vie nō poſſum9 ad
plenū rimari et penetrare.ſed debent ſpūi
ſcō quedā reſeruari. Ex cōtrario ſenſuij vi-
det͛ vt dicit quedā glo·nihil ꝺ veritate mi
ſterioꝝ maneat indiſcuſſum.⁊ ꝙ nullū v̄-
bum dn̄i reuertat͛ ad ipſum vacuuꝫ.quod
a nullo fuit intellectū.iuxta illꝺ yſa. Quo
modo deſcendit imber ⁊ nix de celo· et il-
luc nō reuertitur ſed inebriat terram et in-
fundit eam.⁊ germinare facit eā ⁊ dat ſe-
men ſerenti et panem comedenti·Sic erit
verbum quod egredie͛t de ore meo non re
uertetur ad me vacuū.ſed faciet quecūqꝫ
volui·et ꝓſperabit͛ in his ad que miſi illꝺ.
Ex hoc videt͛ ꝙ ſup cōmunē ſtatū viatoꝝ
ſit ꝑfecta cognitio miſterioꝝ oīm ⁊ diuino
rum eloquioꝝ. Et cū reꝑiatur in aliquo re
uelatio oīm ſecretoꝝ·hec aūt debet͛ maxi-
me familiari ⁊ maximo amico et maxime
ſapiēti.hoc autem totum eſt beatiſſima v̄-
go que ē familiariſſimo vtpote dei filio a-
miciſſima ⁊ prudentiſſima·de q̄ liber amo
ris qui ē canti·canticoꝝ ⁊ liber ſapientie ex
ponunt͛.ita vt ea que de ipſa ſapiētia di-
cunt͛ de ipſa intelligunt͛. In ſapiētia ꝑfe-
cta nulla ignorantia ſecretoꝝ·ergo videt͛
ꝙ beatiſſima virgo ꝑfectā cognitōꝫ oīm ſe
cretoꝝ habuit vniuerſaliter vtpote vniūſa
lis cōſiliatrix.alij aūt viatores omnes ꝑti-
cularē.vtpote nūcij diuerſi ad diuerſa nū
cia deſtinati·

Oſt hec queri

tur ꝺ dono fortitudinis. Qꝺ
aūt fuerit in beatiſſima v̄gine
in ſummo ꝓbat͛ hoc mō· Quicquid ē forti
us fortiore eſt fortius infirmiore· beatiſſi-
ma virgo fuit fortior tribus fortiorib9 om-
ni viatore. ergo ipſa fuit fortior omni via
tore. Tres fortiores omni viatore ſunt de
us.mors·dyabolus.humilitas btiſſime v̄
ginis deū ſupauit quodammō· qm̄ euꝫ de
celis ad terras humilitate deducēs carita
te vinculatū pariter ⁊ humiliatū ⁊ vulne-
ratuꝫ in ſua virginitate incarcerauit·vn̄ in
canticis·Cum eſſet rex i accubitu ſuo nar.
me·de·o. Et in ꝓuerbioꝝ· Mulierē forteꝫ
quis inueniet procul ⁊ de vltimis fi.p.ei9
Ultimi fines ſunt diuinitas ⁊ humanitaſ
maxime a ſe diſtantes.vnde fortiſſima mu
lier hec fuit que hec coniunxit·Sic igitur
fortitudo beatiſſime virginis rigorē forti-
tudinis diuine ſeueritatis ſupauit. ꝺ quo
Job·Cuius fortitudo rinocerōtis·cui9 for
titudo in gremio virginis manſueſcit· Et
ſic patet ꝑ quem modum beatiſſima virgo
dei fortitudinē ſupauit. Iteꝫ ſecundus for
tis ē mors cui nemo mortaliū reſiſtere po
teſt·omnes eñ morimur ⁊ quaſi aque ſub
terranee dilabimur. hac fortior erat beatiſ
ſima virgo que mortem deſtruxit·ſicut eñ
mors intrauit ꝑ feminam que vitā deſtru
xit·ſic ⁊ vita rediit ꝑ beatam virginem que
mortem deſtruxit. Et ita beatiſſima virgo
fuit deſtructō mortꝭ ⁊ ita fortior fuit mor-

te. Tercius fortꝭ eſt dyabolus. de quo di
cit Job. Non eſt poteſtas ſuper terrā que
ei poſſit comparari. Beatiſſima virgo fuit
illo fortior. iuxta illud. Ipſa cōteret caput
ꝛc̄. Item actus fortitudinis eſſentialis eſt
inſeparabiliter adherere deo. beatiſſima vir
go adherebat deo inſeparabiliter. omnes
alij ſeparabiliter. igiꝉ fuit alijs fortior im=
proporcionabiliter. Item actus fortitudi
nis eſt terrenas cupiditates non tantū op
primere ſed penitus obliuiſci. hoc autē nō
contingit in aliquo viatore in via interim
ꝙ fomes aliquo modo viget. ſed ſolum in
ipſa minime potuit. in qua fomes extin=
ctus fuit. igitur habuit actuꝫ fortitudis ꝑ
modum patrie ꝛ ſuꝑ omnē viatorē ſine ꝓ=
portione.

Oſt hoc queri

tur d̄ dono ſciētie qualiter fu
erit in beatiſſima virgine. Et
videꝉ ꝙ excellētiſſime hac rōne. Aug. in li
bro de trini. xiiij. dicit huic ſcientie tm̄ illd̄
tribuendū. i quo fides ſaluberrima que ad
veram beatitudinē ducit generaꝉ. nutriꝉ.
roboraꝉ. diffunditur. ꝛ ita ſcire quēadmo=
dum et hoc ipſum et pijs opituleꝉ ꝛ con=
tra impios defendaꝉ. et ipſius ſcie iſte eſt
actus vnus ſcie. Alius actus ſcie eſt abſti
nere a malo. Tercius ē in medio praue et
ꝑuerſe nationis cōuerſari. Iſti tres actus
excellentius fuerunt in beata virgine om=
ni viatore. Qd̄ primū habuit excellentiꝰ ſcꝫ
fidei defenſionē patet ꝑ teſtimoniū ipſius
dicentis eccleſie immo cantātis Cunctas
hereſes ſola interemiſti. Qd̄ ſcd̄m actū ab
ſtinendi a malo excellentius habet patet.
quia ad minus puluis venialꝭ peccati om
niū alioꝝ adheſit pedibus. ipſa autē ſola
a peccatis immunis fuit. iuxta illud. To=
ta pulcra es ꝛc̄. Siľr p̄ſumitur de actu ter
cio. ſola enī ſuꝑ omnes in medio praue et
ꝑuerſe nationis cōuerſari ſciuit. que nihil
faciendorum aut fiendoruꝫ omiſit. ꝛ nihil
omittendorum fecit. nulli in malo ſuo cō
municauit. nulli bonū ſuum non cōicauit
Itē actus hmōi doni ſunt ī patria ſcire de
um in patria colere ꝛ primi glorie congau
dere. hec aūt oīa fuerunt in beatiſſima vir
gine excellentius omni viatore.

Oſt hec quæriꝉ de dono pietatis.
Cuiꝰ quidē actus ſunt tres. Vnꝰ
eſt mouere ad oꝑa miſcd̄ie. Aliꝰ ē
ſcripture nō contradicere ſiue intellecte ſi
ue nō intellecte. Tercius ē ſancta honora
re. qꝛ Math. v. ſuꝑ illud. beati mites Glo.
Qui pie querunt ꝛ honorant ſancta. Om
nes iſti tres actus fuerunt excellentius in
beata virgine omni viatore. De p̄mo actu
qui eſt mouere ad oꝑa miſcd̄ie patet. Pie
tas enī ſcd̄m ꝙ donū eſt mouet ad oꝑa mi
ſcd̄ie impendenda primo. quia imago dei
pietas vero que mouebat beatā virginem
ad impendendaꝫ opera miſcd̄ie mouebat
ipſam ad compatiendū et ad impenden=
dū primo nō quia imago dei ſed quaſi de
us. Sed cōſtat ꝙ impporcionābilis ē pie=
tas que debeꝉ deo reſpectu illius que de
beꝉ imagini eius. ꝫ pietas beatiſſime vir=
ginis impporcionabilis eſt pietati oīs vi
atoris. Itē patet de ſcd̄o actu qui eſt ſcri=
pture nō cōtradicere quod eſt fidei defen
ſio. illa eniꝫ omnibus impporcionabiliter
omnibus fidem defēdit. que ſola int̄ om=
nes vniuerſo mundo hereſes vicit. Item
patet de actu tercio qui eſt honorare ſan=
cta. Ipſa enī improporcionabiliter ſancta
honorauit. ꝑ quā omnes ſancti celeſti glo
ria ſunt honorati ꝛ coronati. Vn̄ Apoca.
Apparuit ſignū magnū in celo mulier a.
ſo. lu. ſub pedibus eius ꝛ co. xij. ſtellarū in
capite eius Apoc̄. xij. Ipſa enī omnes ſan
ctos coronauit que cauſa coronādi omni
bus fuit. vnde ꝛ alibi. xxiiij. ſeniores et ani
malia coronas ſuas mittunt ad pedes ſe=
dentis in throno. quia ꝑ chriſti humani=
tatē quā de matre cōtraxit ſe coronatos re
cognoſcunt. Et ſic habuit omnes actꝰ pie
tatis excellentius omni viatore.

Ltimo queri

tur de timore. Et primo d̄
timore ſeruili vtrum ille fu
it in beatiſſima virgine. Et videꝉ ꝙ ſic. nul
luꝫ enī bonū defuit ei que gratia plena fu
it. Dicit aūt Aug. ꝙ timor ſeruilis bonus
eſt et vtilis. Itē gloſa. Timores duos legi
mus ſcilicet ſeruilem ꝛ caſtum. ꝛ vterqꝫ eſt
initium ſapientie. igitur videꝉ ꝙ timor ſer
uilis fuerit ī beatiſſima virgine. Sed con
tra. Timor ſeruilis eſt cū peccato. de q̄ in
beatiſſima virgine nullā licet fieri mētōeꝫ.
Poſt hec queriꝉ de timore initiali vtrū
fuit in beatiſſima virgine. Et videꝉ ꝙ ſic.
quia ille ſimpliciter bonus ē et donū ſpūs
ſancti. igitur ille fuit in beatiſſima virgine.

Sed ↄtra. ꝑfecta caritas foris mittit timo
rē. hoc intelligit̃ de timore initiali. q̄ etiaꝫ
minima caritas foris mittit timorē ſeruilem
ſed beatiſſima virgo ꝑfectiſſimā habuit ca
ritatē. igit̃ nec habuit timorē ſeruilem. ſilr
nec initialē. Poſt hec querit̃ de timore
caſto vtrum fuit in beatiſſima virgine. Et
videt̃ ꝙ ſic. Quia ille eſt timor ſanct9 ꝑma
nens in ſeculū ſeculi. qui etiam fuit in do
mino ieſu chriſto. Iteꝫ ille timor creſcit ca
ritate creſcente. igitur debet in ſummo eſſe
cū ſumma caritate. Item timor naſcitur ex
amore. igitur ſi amor eſt improporcionabil'
etiam ⁊ timor. ſꝫ amor beatiſſime virginis
fuit improporcionabilis omni viatore. igi
tur ⁊ timor. Contra timor caſtus timet ſe-
pari. ſed beatiſſima virgo nō timet ſepara-
ri. igit̃ nō habuit timorem caſtum.

Oncedimus ſicut de virtutib9 di-
ctū eſt ſupra ꝙ beatiſſima v̾go ha
buit actus illoꝝ donoꝝ quoꝝ act9
conſiſtūt in cognitione ⁊ affectione vt ſa-
pientie. intellectus. cōſilij ⁊ ſcientie. excellē
tius omni viatore. et medio modo int̃ ſta
tum vie ⁊ ſtatum patrie ita ꝙ citra ſtatum
patrie quantū ad actū patrie ſiue ad actu
um ꝑfectionem. ⁊ ſuper ſtatum patrie quā
tum ad effectum actuum ſiue merendi cō
ditionem. ſup ſtatum vie q̄tum ad habitu
um ⁊ actuum ꝑfectionē et meriti ſupgreſſi
onem. Dona vero in actione conſiſtentia
habuit ꝑ modum patrie q̄tum ad actuū
ꝑfectiōem. ſed ſm ſtatū vie q̄tum ad merē
di conditōem. ⁊ ita q̄tum ad actum ſuper
ſtatū vie. ⁊ ſup ſtatū patrie q̄tū ad effectū
De timore ſeruili reſpōdendo dicimus ꝙ
i timore ſeruili duo ſunt. ſ. timor ⁊ ſeruili-
tas. Timor in beatiſſima virgine fuit. ſerui
litas aūt nō fuit. Similiter de timore ini-
tiali ſcd̄m ꝙ dicit̃ reſpectu augmēti in bea
ta virgine nō fuit. nec tamē ꝓpter hoc ali-
quod ei bonum defuit. ſed ꝑfecte ei affuit ⁊
imꝑfectiōem excluſit. Timor caſtus habet
actus duos. Unū ſm ſtatū vie qui ē time
re ſepari. ⁊ iſte nō fuit in beatiſſima v̾gine
Aliū actum ſcd̄m ſtatū patrie qui eſt reue
reri. ⁊ ille fuit in beatiſſima virgine. Eſt au
tē reuerentia mixta cū dilectōne ſubiectio.
habuit aūt actū iſtius timoris excellētius
omni viatore. vnde ſi alicui viatori reuela
ret̃ ꝙ deberet ſaluari ⁊ ſic nō timeret ſepa-
ri. ſicut videt̃ de beato paulo qui dicit. ſcio
ꝙ neq3 mors neq3 vita ⁊c̃. nō tamē in certi
tudine hac coeq̄ret̃ beate virgini. illa eniꝫ
certitudo eſſet ꝑ ſcientiam et ꝑ effectum ꝑ
poſterius. certitudo autem beatiſſime vir-
ginis qua ſe ſciuit nō ſepari fuit ꝑ moduꝫ
cauſe. ſciuit em̄ ſe in vtero ſanctificatā. ⁊ ſci
uit ſe matrē dei eſſe effectam. ⁊ ſciuit ſe nō
peccaſſe. ⁊ d̾ cetero nō poſſe peccare. et ſic
ſciuit ſe ſepari nō poſſe ꝑ moduꝫ cauſe. ſic
igit̃ manifeſtū eſt qualiter beatiſſima vir-
go ſeptiformē gratiā ſpūſſancti in ſeptem
donis diuiſam habuit extellentius om̄i vi
atore et quodammodo omni creatura.

Oſt hec queri
tur de beatitudinibus quali-
ter fuerunt in beatiſſima virgi
ne. Et videtur ꝙ excellentius omni viato
re. Sicut ſe habet beatitudo patrie ad bea
titudinem patrie. ita beatitudo vie ad bea
titudinem vie. ſed beata virgo in beatitu-
dine patrie excellit omnes comprehenſo-
res. igitur ⁊ in beatitudinibus vie excellit
omnes viatores. Item omnis arbor ex fru
ctu ſuo cognoſcitur. igit̃ ſi fructus fructuꝫ
excellit improporcionabiliter ⁊ arbor arbo
rē excellit. ſed fructus quē eſt adepta bea-
ta virgo ex beatitudine vie excellit omneꝫ
fructū patrie pure creature. igit̃ et beatitu
do vie excellit omnē beatitudinem vie pu
re creature. Item omnis ꝑfectio ſpūalis ḡ
tuita eſt a caritate. igitur cum beatiſſima v̾
go excellit omnes puras creaturas carita
te. ita omnes excellit qualibꝫ ſpūali ꝑfecti
one. Itē ſeraphin eſt ſupremus ordo queꝫ
excellit caritate. et ḡ excellit omnibus alijs
donis. Itē ſicut ſe habꝫ ſubā ad ſubāꝫ ita
potētia ad potentiā et habitus ad habitū
ita et ꝓprietas ad ꝓprietatē. igit̃ ſi ſubā ſu
perat ſubam et ꝓprietas ſupat ꝓprietatē et
potētia ſupat potentiā. ſed ſubā ſiue ꝑſo-
na beatiſſime virginis poſt deū altiſſima
eſt et digniſſima excel'ens omnē creaturā
igit̃ et eius potentie habitus et ꝓprietates
erunt excellentes omnē creaturam.

Oſt hoc querit̃ de btitudine paup
tat' q̄liter fuit i beata virgine. Et
videt̃ ꝙ i ſummo Mat. v. bti pau
peres ſpū. Glo. paup eſt humilis corde. ſꝫ
btā virgo habuit imꝓporcionabilē hūili-
tatē om̄i viatore vt ꝓbatū ē ſupra. igit̃ pau
ꝑtatē et hūilitatē habuit. Itē glo. ibidē dic̃
bti paupes ſpū ⁊c̃. ꝙ nō nc̄citas ſꝫ fides et
deuotō paupertat' fac̃ btōs. vt ↄtēpt' oīb9

deo viuant. hec aũt omnia fides. deuõtio ⁊
mundũ cõtemnere. deo viuere fuerũt i bea-
ta virgine excellentius omni viatore. igiẗ
paup̱tas fuit i ea excellẽtius om̃i viatore.
Itẽ i glo. ibidẽ ſubiungiẗ. hec habet duas
p̱tes. abdicatõem reꝝ ⁊ contritiõem ſpũs.
ſed hec fuerũt in beatiſſima virgine i ſum-
mo. igiẗ ⁊ paup̱tas. Qđ contritõ ſpũs ſi-
ue humilitas fuerit in ſummo in beatiſſi-
ma virgine maria iaʒ oſtẽſum eſt. Qđ aũt
reꝝ abdicatio fuerit in beatiſſima virgine
ſic ꝓbatur. Abdicatio fit duobus modis.
ſcʒ ꝑ rerũ ſubiectõem. vel ꝑ rerũ omnimo-
dã abiectõem. ſed magna eſt paup̱tas per
reꝝ ſubiectõem. ſed maior ꝑ rerum abdica-
tionẽ. maxima que eſt ex vtroqʒ cõpoſita. đ
qua dicit paulus. omnia habẽtes et nihil
poſſidentes. hoc aũt nõ eſt poſſibile eẽ niſi
in beatiſſima virgine omnino ꝑfecte. om̃s
alij ſi res abiecerũt nõ retinuerũt. ⁊ ſi reti-
nuerunt nõ abiecerunt. quia tm̃ ꝓcurato-
res ſiue fructuarij ⁊ nõ dñi fuerũt. Beatiſ-
ſima autẽ virgo exiſtens mater dei ⁊ regi-
na ius ⁊ dominiũ ⁊ vſufructus ⁊ poſſeſſio-
nes habuit in rebus filij ſui. vnde ipſa tm̃
potuit relinquere omnia ⁊ omnia poſſide-
re. relinquere quantũ ad vſum ⁊ fructum.
poſſidere quantũ ad ius ꝓprietatis et do-
minij. Et ſic beatiſſima virgo potuit habe-
re ꝑfectiſſimã paup̱tatem in rerum abdica-
tione. Itẽ in rerũ abiectione ordo ẽ ⁊ gra-
dus. Quidam em̃ dant ſup̱flua nature et
nõ perſone. Unde Aug. de verbis domi.
Utere ſuperfluis da paup̱ibus neceſſaria
vtere precioſis da paup̱ibus vilia. Iſte eſt
primus gradꝰ paup̱tatis. Alij dant ſuper-
flua nature ⁊ ꝑſone Luce. xi. de eo qđ ſup̱
eſt da paup̱ibus. Glo. de eo qđ ſup̱ nccia
preter victum ⁊ veſtitũ dandũ eſt pauperi-
bus. Tercius gradus nõ tm̃ ſup̱flua da-
re ſed etiã nccia. vnde glo. Nõ ſolũ exterio-
ra ſed etiã interiora ⁊ valde nccia cũ proxi-
mis diuidamus. Quartus gradus eſt om-
nia ſuperflua et neceſſaria ſimul dare. ſed
adhuc ſemetipſum retinere. quod etiã ali-
qui phorum fecerunt licet nõ ꝓpter deum
ſup̱ illud. Ecce nos reliquimus oĩa. Glo.
nõ dicit tm̃ qui reliquiſtis omnia. hoc em̃
⁊ ſocrates phus fecit ⁊ multi alij qui diui-
tias contempſerunt. ſed ꝗ ſecuti eſtis me.
qđ ꝓprie eſt apl'orum ⁊ credentiũ. Quĩtꝰ g̃-
dus ẽ oĩa dare ⁊ ſeip̃m ſupaddere. vñ dñs
i euãgelio. Si vis ꝑfectus eſſe vade ⁊ vẽde
oĩa que habes ⁊ da paup̱ibus. ⁊ veni et ſe-
quere me. Sextus gradus eſt oĩa dare et
ſemetip̃m relinquere ⁊ p̃terea laborare ma-
nibus vt habeat vnde tribuat neceſſitateʒ
patiẽti releuans eius miſerias corporales
In hunc ſtatũ attigit btũs paulus ꝗ om-
nia reliquerat. ⁊ tñ temp̱e ⁊ loco laborabat
manibus vt ſibi ⁊ ſuis ſubueniret. Septi-
mus gradꝰ ẽ oĩa ⁊ ſeip̃m dare vt paſcat p̱-
ximũ panẽ ſpũali. ⁊ iſte gradꝰ vt dicit Gre-
go. maior eſt predicto. qꝛ maius eſt nutri-
re animã ſemp̱ victurã ꝙ̃ ventrẽ aliqñ mo-
rituꝝ. Octauus gradus eſt oĩa et ſeipſum
relinquere. ⁊ de ſub̃a ſui corp̱is partẽ acci-
pere. ⁊ ad refectõem aĩarum ꝓximis dare.
In iſto gradu fuit beatiſſima virgo que đ
puriſſimis carnibus ⁊ ſanguinibꝰ ſuis vi-
aticum nobis fecit. ⁊ confecit panem ſcʒ vi-
uum qui de celo deſcendit qui eſt vere vi-
ta. quẽ qui guſtauerit non ſentiet mortẽ in
eternũ. hunc autem toti mundo mendico
dedit beatiſſima mulier de qua diciẗ i euã-
gelio. Mulier ꝯmiſcuit tria ſata donec fer-
mentareẗ totuʒ. Tria ſata ſunt deitas. cor-
pus ⁊ anima. Fermentũ vt dicit Bern. eſt
fides virginis que deum humane nature
coniunxit ⁊ homini refectõem fecit. Idem
fere dicit Augꝰ. de anima ⁊ ſpiritu. Siue
ingrediatur ſiue egrediaẗ paſcua inueni-
et. intus vt in diuinitate creatoris. foris in
carne ſaluatoris. Nonus gradus eſt om-
nia dare ⁊ corpus ⁊ animã ꝓpriã ⁊ diuini-
tatẽ his vnitã ꝓximis dare in cibuʒ anime
ſub ſpecie aliena. Et hoc fuit opus miſeri-
cordie ⁊ ſummũ paup̱tatis dñi noſtri ieſu
xp̃i in via. Decimus gradus ẽ ſeipſum da-
re totũ corpus ⁊ animã ⁊ diuinitatem ſub
ſpecie ꝓpria. ſcʒ in cibuʒ corp̱is ⁊ anime ſi-
mul ⁊ ſemp̱ in eterna beatitudine. de quo
Luc. Beatus ꝗ manducat panẽ in regno
celoꝝ. Ex his patet ꝙ beatiſſima ꝟgo ſpi-
ritus paup̱tatẽ q̃ꝫtũ ad reꝝ abiectõʒ habu-
it excellẽtius om̃i homine p̃ter dñm xp̃m.
Itẽ in carẽtia neceſſarioꝝ nõ eſt virtus vel
beatitudo. vnde glo. dicit. ꝙ non neceſſi-
tas ſed fides ⁊ deuotio paup̱tatis beatos
facit. Penes igiẗ intentõem carẽtie vł ma-
ioris nccitatis defectũ nõ cõtingit ponere
impꝓporcionabilem ⁊ excellentiorẽ. Igitur
nõ attenditur ꝑfectio paup̱tatis penes ꝓ-
pinq̃tõem ad ſummũ defectũ. ſʒ penes vo-
luntatẽ ⁊ deuotõʒ ⁊ ꝑſone dignitatẽ. ſi em̃
eque parum habʒ miles ⁊ ruſticꝰ paup̱ioꝝ

eſt miles q̄ʒ ruſticus. nam q̄ð ruſtico diui
tie militi paupertas. ⁊ quod militi diuitie
principi paupertas. ⁊ ſic aſcēdendo quan
to quis dignior ſi ſit in eodē defectu tanto
erit inferioribus paupior. igiť cū beatiſſi
ma virgo excellat oēs in dignitate ⁊ equa
lē habuit alijs paupertatem. excellit oīes in
paupertate improporcionabiliter.

Conſequenter
queritur de mititate et mãſue
tudine. Q̄ð autem excellenti
or fuit in beata virgine videtur p cantū ec
cleſie. Virgo ſingularis inter omnes mi
tis ⁊c. Item beati mites ⁊c. Gloſa. Mites
ſunt qui malis moribus dominanť. Sed
hoc dominiū fuit in beata virgine pfectiſ
ſime. quia eius dominiū fuit ſine pugna.
⁊ aliorum cum pugna. igitur habuit miti
tatem cum excellentia. Gloſa. Manſuetuſ
nec irritat nec irritatur. nec nocet nec noce
re cogitat. hec autem omnia fuerunt in be
atiſſima virgine cuʒ improporcionabili ex
cellentia. quia nullum irritare. ſed omnia
placare que diſtant improporcionabili di
ſtantia. ſimiliter nulli nocere ſed omnibus
prodeſſe in ſummo Hec autē omnia ī ſum
mo fuerunt in beata virgine. igitur habuit
mititatem ſuper omnes alios ſine propor
cione. Item gloſa. Mitis eſt quem nō ran
cor vel ira afficit. ſed omnia equanimiť ſu
ſtinet. huiuſmodi virtutis ſe fecit magiſť
dn̄s. quod nō feciſſet niſi in via ſumme p
fectionis fuiſſet iſta virtus. Sed beatiſſi
ma virgo a rancore vel ira omnibus alijs
fuit improporcionabiliter immunior. ⁊ ma
giſterij dn̄i capacior ⁊ obedientior. ⁊ ī via
perfectionis altior. igitur om̄ibus alijs fu
it manſuetior improporcionabiliter. Iteʒ
ſicut premiū ad premiū ita meritū ad me
ritum. ſed poſſeſſionē terre viuentiū quod
eſt premiū mãſuetudinis habuit v̄go om
nibus excellētius. igiť ⁊ beatitudineʒ man
ſuetudinis habuit alijs excellentius. Iteʒ
hymnus. Nos culpis ſolutos mites fac ⁊
caſtos. Sed beatiſſima virgo omni viato
re magis ſoluta fuit a culpis. igitur magiſ
mitis fuit. Contrarium autem videť pro
bare quod legiť de moyſe. Erat aūt moy
ſes mitiſſimus ſup omnes homines q̄ mo
rabantur in terra. igitur mitior q̄ʒ beatiſſi
ma virgo. hoc auertat deus.

Poſt hec queriť de beatitudine lu
ctus. Et pbať ſimiliter q̄ fuit excellenti⁹ in
beata virgine. quia cuius cauſa nobilior ⁊
effectus. Sed omnes alios viatores inſti
gabat peccatū ad flendum. beatiſſimaʒ au
tem virginem ſola caritas. ⁊ ſi motiuū fuit
improporcionabiliter ſup motiuū. et mo
tus ſup motum. Itē Hiero. Seruitia q̄n
to minus debita tanto magis grata Sed
luctus beatiſſime v̄ginis nullo mō fuit de
bitus debito neceſſitatis ſed tm̄modo ca
ritatis. ſed oīm alior̄ lugentiū luctus fuit
debitus debito nc̄citatis. ḡ luctus eius fu
it magiſ gratus. igiť luctus eius impropor
cionabilis reſpectu luctuū omniū viatorū
Itē eius conſolatio eſt alijs improporcio
nabilis. ergo ⁊ luctus eius. quia ſicut pre
miū ad premiū ⁊c. Iuxta hoc queriť vtrū
beatiſſima virgo luxerit p incolatu miſerie
⁊ pro dilatione patrie. Et videtur q̄ ſic. qꝛ
hoc videtur ad caritatis pfectionem ptine
re cupe diſſolui ⁊ eſſe cum chriſto. Vnde
vnus pfectorum. Infelix ego homo q̄s me
liberabit de corpore mortis hui⁹. Sed cō
tra. Anima in ſtatu innocentie nollet ſepa
rari a corpore. iuxta illud. Nolumus expo
liari ſed ſuperueſtiri. Item in ſtatu glorie
nollet anima ſepari a corpore. igitur vide
tur animaʒ nolle ſeparari a corpore. Et ſi
ſic. hoc fit ideo q̄ ſpiritus concupiſcit ad
uerſus carnem ⁊ econuerſo. igitur cuʒ ī be
atiſſima virgine non fuit huiuſmodi pug
na vel inobedientia. videtur q̄ nō luxerit p
incolatu miſerie.

Conſequenter
queriť de beatitudīe eſuriei et
ſitis iuſticie. Et videť q̄ ſimi
liter fuerit in ea excellētius. Eſurire ⁊ ſitire
ppriū eſt viatorum. ſaturatum eſſe ppriū ē
comphenſor. ſed inter eſurire et ſaturatuʒ
eſſe mediū eſt comedere. Sed cuʒ nihil ſit
vacuum cum extant extrema extat ⁊ medi
um. ſed medium ptinet ad ſtatum mediū
ille aūt ſtatus eſt beatiſſime virginis. igiť
habebit iſtam beatitudinē citra comphen
ſores ⁊ ſupra viatores. Itē eius conſola
tio ē alijs improporcionabilis ḡ ⁊c. Itē iu
ſticia in beata virgine fuit impporcionabi
lis alijs. igitur et eius eſuries.

Poſt hec queriť ð btitudīe miſcðie
Et videť q̄ ſimiliť vt predictū ē q̄
fuit in beatiſſima v̄gine hac rōne.
Beata virgo ſcðm vniuerſalē vſuʒ eccleſie

appellat᷑ ⁊ ē mater miſcḋie. qḋ nō couenit
ꝓprie alicui alteri creature. Dicūt᷑ aūt ⁊ ali
qñ viri miſcḋie. i. viri humiles miſcḋia. et
ſic hñt oēs angeli compatōez ad miſcḋiaȝ
ꝑ modū principalē ⁊ ꝑ modū accidentalē
ipſa vero habet compatōem ad miſcḋiam
ꝑ modū originis ēētialis. q꞉ ꝑ modū ma
tris. couenietia autē eſſentialis impporti-
onabiliter excellit modum inherētie ⁊ mo
dum accidentalem. igitur beatiſſima vir-
go improporcionabilit᷑ excedit in miſcḋia
vniuerſos. Item dicit᷑ etiā regina miſcḋie
ſcḋm vſum eccleſie. ⁊ conſtat ꝙ nō ſcḋm eā
dem rationē qua dicit᷑ mater miſcḋie. alia
eſt eñ ratō matris ⁊ alia regine. igit᷑ ꝓpter
aliā rationē dicet᷑ regina miſcḋie ꝗ̄ꝫ illam
qua dicit᷑ mater miſcḋie. ⁊ videt᷑ ꝙ regina
miſcḋie dicatur ideo. q꞉ ab ipſa fuit regni
miſcḋie origo. et ab ipſa poteſtas eſt pma
miſericordie ⁊ gratie. Cum eñ ſic ſit reg-
num glorie quod eſt regnū iuſticie. in quo
vnuſquiſqꝫ recipit put hic geſſit in corpe-
cui⁹ prima poteſtas eſt a rege glorie et a re
ge iuſticie. i. a ſancta trinitate. Et ē regnuȝ
glorie ſiue miſcḋie vbi nōdū recipit᷑ ſcḋm
merita ſed adhuc regnat miſericordia pec
cata dimittēdo. penas diluēdo. bona mul
tiplicādo. mala differendo. hui⁹ aūt regni
⁊ origo ⁊ ptās pma ē a beata ꝟgine ꝑ quā
ſuſcepim⁹ miſcḋiam tuā deus ī medio tē-
pli tui ieſum xp̄m. ꝑ quē miſcḋia ⁊ veritas
facta ē. qui ꝓprie mō regnat ſup eos quos
ꝓprio ſanguine redemit. ⁊ paſſione ⁊ mor
te regenerauit et ſibi ꝯfigurauit donec ī fi
ne oībus cōpletiſ tradiderit regnū deo pa
tri. Patȝ igit᷑ ꝙ oēs alij ſerui miſcḋie ſunt
btiſſima ꝟgo regina miſcḋie Sed impro-
porcionabiliter maius ē eſſe reginā mīe ꝗ̄ꝫ
ſeruū mīe. igit᷑ btiſſima virgo impporciōa
biliter excellentius ſe habet ad miſericor-
diā ꝗ̄ꝫ alij. Itē beati miſericordes. Gloſa.
miſcḋia eſt dare ⁊ dimittere. ſed beatiſſima
virgo improporcionabiliter plus dedit et
dimiſit omnibus viatoribus ſup oēs crea
turas. igitur habuit beatitudinē miſericor
die ſuper omnes. Item ambroſius. Miſe
ricordia eſt nulluȝ relinquere in miſeria. et
nullum miſerum facere. hoc in ſummo fu
it in beatiſſima virgine. igitur habet beati
tudinē ī ſummo miſcḋie. Itē Bern. Miſe
ricordia nō ſolū in elemoſinis cōſiſtit. ſed
ī peccato omni compiēdo. hoc in ſummo
fuit in beata virgine reſpectu oīs creature
igit᷑ habuit ſimplr̄ ſup oēs btitudineȝ mīe
Itē miſcḋia reddita ei impporciōabiliter
ſe habet ad oēm miam que eſt pmiū. igit᷑
beatitudo mīe ei erit impporcionabilit᷑ ad
oēm miam que ē meritū. Itē quicqḋ ē cau
ſa cauſe ē cauſa cauſati. beatiſſima virgo ē
cauſa filij. fili⁹ eſt cauſa totius boni ⁊ om
nis miſcḋie. igit᷑ ⁊ mater erit cā totius mie
hoc aūt nō couenit alij creature. Itē eque
ꝓprie ⁊ principaliter habet duas naturas
incōfuſas ieſus xp̄s. igit᷑ eque ꝓprie habet
ꝓprietates duaꝝ naturarū. vnde iſte ſunt
eque ꝓprie xp̄s eſt deus. xp̄s eſt hō. igit᷑ et
hec xp̄s natus eſt a deo. xp̄s natus eſt ab
homine. ergo etiā ⁊ hec xp̄s eſt a deo. chri-
ſtus ē ab homine. Sed xp̄s omnes opera
tiones attribuit patri a quo ipſe eſt. igitur
⁊ matri a qua ipſe eſt attribuentur opera-
tiones eius que conueniunt ei ratione hu
mane nature. ſicut et patri opationes que
conueniunt rōne diuine nature. Sed chri
ſtus in natura humana exhibuit nobis ef
fectū ſumme miſericordie ſcꝫ in paſſione.
igit᷑ beate virgini attribuet᷑ effectus ſum-
me miſcḋie. quod etiā patet in mō loquē-
di eccl'ie. hodie mortē quaȝ femina intulit
femina fugauit. Itē q꞉ mors ꝑ feminā in-
trauit apte redit ⁊ vita ꝑ feminā. Et illud
Mulier q̄ damnauit ipſa ſaluauit. Quic
quid igit᷑ nobis miſcḋie filius exhibuit to
tum hoc nobis mater contulit que filiū ge
nuit ī quo nobis omnia donauit. Ex his
patet ꝙ beatiſſima virgo ī miſericordia ex
cellit omnē creaturam.

Post hoc queri
tur de mūdicia cordis. Et ꝓ-
bat᷑ ꝙ hec fuerit ī btiſſima ꝟgi
ne ſimili mō ſicut de pdictis ꝑ illud quod
dicit Aug. ꝙ ea claritate ⁊ puritate nite-
bat qua ſub deo maior nequit ītelligi. Itē
caritas eſt de bono corde ⁊ conſcientia pu
ra ⁊ fide non ficta. ſed in beatiſſima virgi-
ne fuit caritas ſumma. igitur ſumma puri
tas. Item actus fidei eſt purificās corda.
ſed btiſſima virgo habuit fidē pfectiſſimaȝ
igit᷑ cordis puritatē. Itē ſcḋm dyoni. tres
ſunt hierarchie actus ſcꝫ purgare. illumi-
nare ⁊ pficere. et ſunt ad ſe ordinati ita ꝙ
magis purgatus eſt. magis illuminatus.
⁊ magis pfectus. ſed beatiſſima virgo fuit
in ſummo pfecta. igit᷑ in ſummo purgata ⁊
illuīata. Itē viſio dei que ē premiū huius

mūdicie improporcionabiliter maior eſt
viſionibus omniū aliorum· igitur mundi
cia eius maior eſt mundicia omniū aliorū
Item beati mundo corde ⁊c̄. Glo. mundi
corde ſunt quos conſciētia nō arguit pec//
catorū. Itē mundū cor habet qui nihil ſi
bi conſcius eſt· hec autē in beatiſſima vir
gine fuerunt in ſummo· igitur habuit mū
diciam cordis in ſummo·

Poſt hec queri

tur de pace· ⁊ ꝙ ipſa ſimilit̄ fu
erit in beatiſſima virgine ꝓbat̄
hoc modo· Beati pacifici· Gloſa ·pacifici
ſunt qui omnes motus animi rationi ſub
iciunt· quia his nihil repugnat qui ſimi//
les patri ſuo ſunt qui ē ſumma quies· hoc
autē totum in ſummo fuit in beatiſſima v̾
gine. igitur eſt pacifica in ſummo. Itē a//
lia gloſa ibidem. Dum lex carnis repug//
nat legi mentis· non mō alteri ſed nec no
bis poſſumus eſſe pacifici· igitur ſuꝑ om//
nes improporcionabiliter pacifica exiſtit.
in qua caro aduerſus ſpiritū non rebella//
uit. Item ſicut eſt premiū ad premiū ⁊ꝯ̄
Et ſi aliis pacificis datū eſt premiū ꝙ fi
lii dei ſint ꝑ adoptōem beate virgini datū
eſt ꝙ ſit mater dei ꝑ naturā. hoc autē imp
porcionabilit̄ plus ē ꝙ̄ eſſe filiū dei ꝑ ado
ptionē· ergo p̄miū beatiſſime virginis im
ꝓporcionabiliter eſt ſuꝑ premiū alioꝝ. igi
tur meritū ſuꝑ meritū. hoc aūt eſt pacifica
tio. igit̄ beata virgo in hac beatitudine ex
cellit oēs. Itē beata virgo fuit mediū vni//
uerſale ⁊ cauſa pacis· vniuerſalis eñ fuit
mediatrix ⁊ recōciliatrix. oēs eñ ꝑ ipſā fu
erunt reconciliandi. igit̄ excellit in pacifi//
catione omnes viatores·

Poſt hec querit̄ de ꝑſecutiōe q̄liter
hec beatitudo fuerit in btiſſima v̾
gine. Et nō agit̄ d̾ quacūq; ꝑſecu
tione ſed de illa que martiriū eſt cui debe
tur aureola. Querit̄ igit̄ vtꝝ in beatiſſima
virgine fuerit aureola martirꝝ· Et videt̄ ꝙ
nō. qꝛ ceſſante cauſa ceſſet effectus. cū igit̄
beatiſſima virgo nō mortē ſuſtineat que ꝑ
martiriū infert̄. nec habebit aureolā marti
rū· Itē aureola nō debet̄ volūtati ſ; actui
ī hac aūt nō fuit actus martirii. igitur nec
aureola. Si aūt dicit̄ ꝙ ꝑ dolorē ſpūalē
meruit aureolā ſpūalem· ſed dolor alioꝝ
martirꝝ meruit aureolam tam ſpūalem ꝙ̄
corporalē· ſcđm hoc eſſet inferior eius au//
reola aureola martirꝝ. qui habuerūt ſpūa//
lem ⁊ corporalē. Si autē dicat̄ ꝙ meruit
aureolā ꝑ compaſſionē filii hoc non videt̄
poſſe ſtare· aureola eñ martirꝝ determina
tur penes ſummū ⁊ ꝑfectiſſimū fortitudi//
nis. hoc autē eſt ſuſtinētia ꝓprie mortꝰ· plꝰ
eñ cōpatit̄ aīa corꝑi ſibi iūcto ꝙ̄ nō iūcto
igit̄ nō eſt difficilimū fortitudīs ī cōpaſſi
one aliene paſſionis. igit̄ nō debet̄ aureo//
la rōne ꝯpaſſionis· Ex his videt̄ ꝙ nō ha
buit aureolā martirū. Contra. ſuꝑiores or
dines habēt ꝓprietates inferioꝝ cū excel//
lentia. ſed beatiſſima virgo oīm ordinū fu
it ſuprema. igit̄ habebit aureolā martirū
quā habēt inferiores. Itē Dam̄· hec a nul
lo illuſtriū vincit̄· ſed vinceret̄ ab aliquo ſi
nō haberet aureolā martirꝝ. ergo habet au
reolā martirꝝ. Itē Dam̄· Sed ⁊ ipſa beata
virgo eaꝝ q̄ ſunt martirii donationū di//
gna facta dolores quos effugit pariēs hoſ
in chriſti paſſione ſuſtinuit materiali ⁊ ma
ternali paſſione viſceꝝ laceratōem tolerās
⁊ que deum cognouit ꝑ generatōē. vt ma
leficum hunc interfectū vidēs ceu gladio
cogitationibus lacerabatur. Et hoc ē Tu
am ipſius animā ꝑtranſibit gladius· Ex
hac auc̄te patet multipliciter ꝙ beatiſſima
v̾go gratiā habuit martirii ⁊ aureolā mar
tirꝝ· Itē dationi anime debet̄ aureola mar
tirum. ſed beata virgo dedit precioſiſſimā
⁊ dilectiſſimā animā. igitur habebit preci
oſiſſimā aureolā· Qđ eñ beata virgo de//
derit dilectiſſimā animā manifeſtū ē· quia
ipſa in infinitum plus dilexit animā· id ē
vitam filii ſui ꝙ̄ beatus Petrus vitā ⁊ ani
mā ſuiipſius· Item ꝙ precioſiſſimā ani//
mā dedit patet· quia datio huiꝰ anime p̄//
cium totius mundi ⁊ redemibilis nature
fuit. ⁊ ſic beata virgo dedit in infinitū plꝰ
dilectā ⁊ precioſiſſimā animā ꝙ̄ aliqs ſan
ctorum. ergo habebit in infinitū ꝑfectiorē
aureola ꝙ̄ aliquis ſanctoꝝ. Item alii mar
tires tantū dederunt animā ⁊ corpus· be//
atiſſima autem virgo obtulit ad crucē ani
mā ⁊ corpus ⁊ diuinitatem. ergo impro//
porcionabiliter plus dedit in merito· igi//
tur improporcionabiliter plus accepit in
premio. Item aliqui debitores mortis exi
ſtentes non dederunt vitam gratuite ſcil;
quaſi donū ſed reddiderūt ex debito qua
ſi cenſum· beatiſſima autem virgo cenſum
illum dedit qui ſolus inter mortuos liber
fuit ⁊ nō neceſſitate ſed caritate ſola mortē

ſuſtinuit. Item omnis dolor ex amore eſt.
quod enim cum amore poſſidetur cum dolo-
re amittitur. igitur vbi improporcionabilis amor
ibi improporcionabilis dolor. ſed dolor in quo
dolebant ſancti in paſſione cauſabatur et
a natura et amore naturali. dolor autem quo
dolebat beata virgo cauſabatur a dilectio
ne gratuita. Sed gratia improporcionabili
ter maior eſt natura. igitur improporcio-
nabiliter maior eſt amor gratuitus quam na
turalis. igitur dolor cauſatus a gratia im
proporcionabiliter maior eſt quam cauſatus
a natura. dolor ſanctorum cauſabatur a na-
tura. dolor autem beatiſſime virginis cau
ſabatur a natura et gratia. ſed gratia ma-
ior eſt natura. ſed magis a gratia. igitur in
infinitum maior erat dolor beate virginis
quam dolor aliorum. igitur et eius maior erat au
reola aliorum aureolis.

Iuxta predicta

queritur de aureola predicatorum
vtrum erat in beatiſſima virgi
ne. Et videtur quod non. ceſſante cauſa ceſſat
et effectus. beatiſſima virgo non habuit ſta
tum predicatorum vel doctorum. igitur non
habuit aureolam predicatorum. Media pa
tet per apoſtolum di. Chor. i. Mulieres in ec
cleſia taceant. Sed contra. Plus eſt predi-
care facto quam verbo. alij autem ſancti pre-
dicauerunt verbo. beatiſſima autem virgo
principaliter predicauit facto. improporcio-
nabiliter autem perfectius eſt factum quam ver-
bum. igitur improporcionabiliter perfectius pre
dicabat beata virgo quam alij. igitur perfectiorem
habuit aureolam. Et ſi dicatur quod alij predi
cauerunt facto hoc per accidens fuit. accidit
enim facto quod ſit ſignum vel exemplum. beata au
tem virgo per ſe factis vtebatur pro verbis in ſua
predicatione. in deſponſatione. in ſacramento
rum ſusceptione et conſimilium. quibus vteba
tur non ad perfectionem ſui ſed ad noſtram inſtru
ctionem et vtilitatem. Item maria conſeruabat
omnia verba hec conferens in corde ſuo. ſan
cti dicunt quod ideo hec obſeruabat quod oportu-
nis temporibus ad ſcribendum euangeli
ſtis reuelaret. igitur beatiſſima virgo nobis
per euangeliſtas predicabat. Item doctri-
na prudentium facilis eſt. ſed beatiſſima vir
go breuiſſime et luciſſime omnia predi-
cabilia vno verbo predicauit quando dixit
in nuptijs ad miſtros per quos figurantur pre-
dicatores. Quecunque vobis dixerit facite
qui enim fecerit quecunque filius dei dixerit
omnia predicabilia impleuit. Et ita beatiſſi-
ma virgo vno verbo predicauit predicabi
lia in tali dicto. Item quecunque dicuntur de
ſapientia intelliguntur ſpecialiter de bea
tiſſima virgine. de illa enim dicitur quod eſt do
ctrix diſcipline dei. igitur beatiſſima virgo
eſt doctrix. igitur ei debetur aureola predi
catorum. Item prophete ſunt doctores. igitur
prophetiſſe doctrices. ſed beatiſſima virgo fu
it prophetiſſa igitur et doctrix. Minor pa
tet in yſa. Acceſſi ad prophetiſſam. Glo. vir
ginem mariam. Quod autem mulieres poſ-
ſunt eſſe prophetiſſe patet actuum. vij. Erant
qui prophetizabant. Item omnes alij predi
catores predicabant per verbum creatum. be
atiſſima autem virgo per increatum. igitur pre-
dicauit excellentius omni viatore. igitur ha
buit aureolam predicatorum.

Conſequenter

queritur de aureola virginum.
Et videtur quod non habuit aureo
lam virginum hac ratione. Aureola debetur
ſecundum excellentiſſimum perfectiſſimum et diffici li
mum continentie. in beata autem virgine non
fuit difficillimum continentie. igitur nec pugna
nec victoria. Item apoſtolus. Nemo corona
bitur niſi qui legittime certauerit. beata vir
go non certauit certamine virginum. igitur non
habebit aureolam virginum. Item dicit philoſophus
quod continens eſt qui patitur et non dedu-
citur. inſenſibilis qui nec deducitur nec pa-
titur. beata autem virgo non patiebatur. igi
tur non fuit continens. igitur non habet aure
olam continentie ſeu virginitatis. Contra.
beatiſſima virgo dicitur virgo virginum. et hu
iuſmodi modus loquendi dicitur vel nomi
natur excellentia vel origo. excellentia vt roſa
flos florum. i. digniſſimus inter flores. origo
vt maria iacobi. i. mater iacobi. Sic igitur
dicitur maria virgo virginum. i. excellentiſſima
inter virgines. igitur quicquid debetur alijs vir
ginibus debetur ei excellentius. Si autem di-
catur virgo virginum per originem vt ſit ſenſus
virgo mater virginum. tunc ipſa eſt mater vir
ginum in virginitate. et ſic erit mater virgi
nitatis. alie autem ſunt nutrices virginita
tis. igitur beatiſſima virgo improporciona-
bilius eſſentialius ſe habet ad virginitatem
quam alie virgines. igitur improporcionabiliter per
fectius habebit aureolam ſuper alias vir-
gines. Item beatiſſima virgo regina eſt virginum

et hoc ſibi ſoli conuenit. ipſa em̄ ſola a ma
ledictione legis quaſi a ſeruitute carceris
⁊ captiuitatis virginitatē liberauit ⁊ ean=
dem liberam ⁊ glorioſaꝫ reddidit. ⁊ ſic om
nes virgines inquantū virgines a ſeruitu
te legis liberauit ⁊ ſue ſeruituti mancipa=
uit. ⁊ ſic effecta eſt regina virginuꝫ. omnes
alie ancille ſunt ⁊ pediſſeque. Sed impro
porcionabilis eſt corona ancille ⁊ regine.
igit̄ improporcionabilem ⁊ ꝑfectioreꝫ ha=
bet aureolam ſuꝑ aureolam virginū. Iteꝫ
beatiſſima virgo habet virginitatē in ſum
mo vt patebit infra. igit̄ habebit aureolaꝫ
virginitatis in ſummo.

Oſt hec queri

tur quomodo fuerunt fructus
in beatiſſima virgine qui qui=
dem diſtinguunt̄ ſm̄ ſtatum continentie
triceſimus ſexageſimus centeſimꝯ. Et vi=
det̄ ꝙ illos nō potuit habere excellentiꝯ cū
triceſimus nō excellit triceſimū. nec ſexage
ſimꝯ ſexageſimū. nec centeſimus cēteſimū.
Ad hec ſoluētes dicimus ꝙ iſte be
atitudines determinant̄ ſm̄ actuſ
ꝑfectionis vie ⁊ ſcd̄m ſtatum vie. ⁊
ꝓpter hoc euacuabunt̄ in patria vbi nō eſt
pauꝑtas nec luctus nec eſuries ⁊c̄. Itē cō
cedimus ꝙ beatiſſima virgo habuit om̄es
iſtas ſicut ꝓbatū eſt ſed excellentius om=
ni viatore. Concedimus oīa que oppoſi=
ta ſunt de pauꝑtate ⁊ ſiľr de mititate. Ad
aūt obiicit̄ de moyſe. dicendū ꝙ erat mi=
tiſſimus i generatōe ſua vel reſpectu p̄ce=
dentiū vel reſpectu contꝑaneoꝝ ſuorū. vel
ꝙ beatiſſima ꝟgo nō cadit i numerū cum
aliis. q2 nō eſt vna de om̄ibus ſed eſt vna
ſuꝑ om̄s. Cōcedimus etiā ꝙ btiſſima ꝟgo
habuit oēs aureolas ⁊ omnia dona gratu
ita oīm alioꝝ ſanctoꝝ. De aureola martiꝝ
Bern. longe eā plus q̄ꝫ martirē cenſemus
in qua paſſionis ſenſum ꝯpaſſiōis ſupa=
uit affectus. Itē de om̄ibus aureolis ſimľ
Bern. ſuꝑ illud. In plenitudine ſcōꝝ detē
tio mea. Cui nec puritas angelorū nec fi=
des p̄riarchaꝝ defuit nec ſpes ꝓphetaruꝫ
nec aploꝝ zelus. nec cōſtantia martiꝝ. nec
ſobrietas confeſſoꝝ nec caſtitas virginum
nec coniugatoꝝ fecunditas. Ex hac aucte
pꝫ ꝙ beatiſſima virgo ꝓprietates gratui=
tas aliorū ſupauit et eas excellētius habu
it. Rōnes in cōtrariū poſitas ꝑ cōtrarias
rōnes credimus ſufficiēter ſolutas. Ad ali
ud quod vltimo obiicit̄ de fructibus. Dici
mus ꝙ illos habuit excellētius om̄ibus vi
atoribus duplici de cauſa. vna q2 habuit
eos ſimul vtpote virgo vidua cōiugata. al
tera q2 vnūquodq3 excellentius habuit. in
triceſimo em̄ fructu qui debet̄ cōiugatis ꝑ
denariū glorie eterne ꝑfectio deſignatur.
ꝑ trinariū tria bona coniugii ſcꝫ fides. pro
les ſacramentum ꝑ que coniugati tendūt
ad vitā eternā. illa aūt tria habuit excellē=
tius beata virgo vt ꝓbatū eſt ſupra. igitur
habuit fructū triceſimū om̄ibus excellenti
us. Itē in ſexageſimo ꝑ denariū ſignat̄ ꝑ
fectio glorie eterne. in ſenario ſex opera mi
ſericordie ꝑ que tendūt vidue ad vitā eter
nā. Illa aūt oꝑa miſc̄dīe fuerūt excellenti
us in beatiſſima virgine omni viatore igit̄
habuit fructū ſexageſimū excellētius vni=
uerſis. Cēteſimus fructus ſeu numerus q̄
cōſtat ex denario in ſe ducto vitā angelicā
in terris ſignificat ꝑ quā tendit̄ ad ſocieta
tē angeloꝝ in celis. vitam vero angelicam
habuit beatiſſima virgo excellētius omni
bus terris. igitur habuit fructū centeſimū
excellentius vniuerſis. Et ſic patet quali=
ter beatiſſima virgo omnes beatitudines
⁊ omnes aureolas ⁊ hmōi fructus i ſum=
mo habuit igitur ⁊c̄.

Oſt hoc queri

tur de fructibus q̄s ponit apo
ſtolus ad Gal. vi. fructus au=
tem ſpūs ſunt gaudiū caritas ⁊c̄. qualiter
fuerunt in beatiſſima virgine. Et videtur
ꝙ excellentius omni viatore hac rōne. gra
tia ⁊ peccatum opponunt̄. coniūctio et di
uiſio ſimiliter opponunt̄. a peccato eſt di
uiſio. igitur a gratia eſt coniunctio. Sed i
beatiſſima ꝟgine improporcionabilis gra
tia fuit. ergo improporcionabilis coniun
ctio. ſed ad coniunctionē cū deo ſequit̄ re
fectio ſiue fructus vt patet in fruitione pa
trie que ſequitur ad ſummaꝫ coniunctio=
nem. ſed in beatiſſima virgine fuit ſumma
⁊ improporcionabilis coniunctio vie. igi=
tur improporcionabilis refectio. igitur ha
buit omnes fructus in ſummo. Itē yſa. di
cito iuſto quoniam fructū adinuentionuꝫ
ſuaꝝ comedet. Et in p̄s. Labores manuū
tuaꝝ ⁊c̄. in oꝑibus bonis ē refectio. in bea=
tiſſima virgine fuerūt oꝑa iꝑꝓporcionabi
liter bona aliis. igit̄ ⁊ refectio iꝑporciōa
bilis aliis. Iteꝫ p̄s. In cuſtodiendis illis

retributō multa. ſed beatiſſima virgo im̄p porcioābilit᷑ alijs cuſtodiuit. igit᷑ ī ipſis im̄pporcionabiliter retributoꝝ habuit. Item ſecura mens quaſi iuge conuiuiū. ſed btiſſima virgo alijs impporcionabiliter ſecura fuit igit᷑ alijs impropoꝛcionabiliter cōuiuauit. Itē yſa. Si auertis a ſabbato pedē tuū facere voluntatē meā in die ſancto meo ⁊ vocaberis ſabbatū delicatū ⁊ ſanctū dei glorioſum ⁊c̄. vſqꝫ ſuſtollā te ſuper altitudinē terre ⁊ cibabo te hereditate patris tui iacob. omnia que huic premittunt᷑ cibationi fuerunt in beatiſſima virgine ſumme. igitur cibatio in ſummo.

Poſtea queritur

de fructu qui ē caritas ſpecialiter. Et pbat᷑ qꝫ in beatiſſima virgine fuerit in ſummo hoc mō. Glo. ſup illud Caritas eſt que de terra ad celum eleuat. ⁊ ſic ibi duo innuunt᷑ que ptinent ad hunc fructū. a terrenis ſepatio. ad celum eleuatio. vtrunqꝫ iſtoꝝ fuit in beatiſſima virgine in ſummo. igitur ⁊ fructū caritatis habuit in ſummo. Qꝫ improporcionabiliter alijs a terrenis fuit ſepata patet p hoc qꝫ neqꝫ puluis venial' peccati pedibus eius adheſit. quod omnib⁹ alijs viatoribus ineuitabile fuit. Qꝫ ad celū maxime eleuata fuit ſic pbatur. habet᷑ Math. vbi eſt theſaurus tuus ⁊c̄. igitur theſaurus trahit ad ſe fructum. Sed beatiſſima virgo habuit impropoꝛcionabilē theſaurū in regno celoꝝ. igit᷑ impporcionabiliter elevabat᷑ ad celū. Item eleuatiuū eleuans ē gratia. ſed in beatiſſima virgine fuit impoꝛcionabiliter gratia. igit᷑ ⁊c̄. Itē in pſ. ſiunt tres queſtiones. vna. Dn̄e quis aſcendet in montē ſanctū tuū. altera. Quis ſtabit in loco ſancto eius. tercia. Quis habitabit ⁊c̄. Quia difficile ⁊ pfectū eſt aſcendere difficilius ⁊ perfectius eſt ſtare. difficillimū ⁊ pfectiſſimū eſt habitare ⁊ quieſcere. Sed ad ſtatū apoſtoloꝝ qui maiores ab eccleſia dicunt᷑ ptinet aſcendere ſed nō habitare immo deſcēdere. vnde angeli aſcendebant ⁊ deſcendebāt. Gen̄. vn̄ aplus rapiebat᷑ vſqꝫ ad terciū celum ⁊ mox deſcendit ad diſponendū cubilia infirmoꝝ. vnde dicit. Siue mēte excedimus ſobrij deo ⁊c̄. igit᷑ ad pfectiorē ſtatum qꝫ apoſtolorum fuit ptinet aſcēdere et quieſcere. Sed ſup ſtatū aploꝝ nō fuit ſtatus eminētior qꝫ ſtatus btē v̄ginis. igit᷑ ad ſtatū btē virginis ptinet aſcēdere ⁊ quieſcere ⁊ habitare Itē in pſ. Concupiſcit ⁊ deficit aīa mea Itē inter atria dn̄i tenere et inter atria dn̄i concupiſcere ⁊ deficere. mediū eſt atria domini concupiſcere ⁊ nō deficere. Scđm ptinet ad ſtatū viatoꝝ. primū eſt ad ſtatū cōprehēſoꝝ. igit᷑ mediū ad ſtatū mediū. hoc aūt eſt ſtatus beatiſſime v̄ginis. ergo atria dn̄i cōcupiuit ⁊ nō deficit virgo igit᷑ requieuit ibi. Item yſa. Requieſcit ſpūs dn̄i ⁊c̄. Bern. Nimirū ⁊ ſup eam. ergo ſup eā requieuit ſpūs ſapientie. Sed requies eſt puatio motus. ſed augmentū ⁊ diminutio nō ſunt ſine motu. igit᷑ ſi habuit ſpiritū requieſcentē fuit ſine motu. ergo ſine augmento igit᷑ in ſummo. igitur fructū caritat' habuit in ſummo. Itē incoꝛruptio facit ꝓximū deo. ſed in beata virgine fuit impporcionabilis incoꝛruptio. igit᷑ impporcionabil' ꝓximitas deo. Itē qui ſe exaltat humiliabit᷑ ⁊c̄. Sed beatiſſima virgo fuit ī ſummo humiliata igitur in ſummo eſt exaltata. Cū igit᷑ caritatis fructus ſit eleuatio ad celū. manifeſtū eſt ex his qꝫ beata virgo habuit caritatis fructum in ſummo.

Poſt hoc queritur

de ſecūdo fructu qui ē gaudiū. de quo glo. ibidē. qꝫ gaudium eſt conſcientie puritas ⁊ eleuatō animi in his que digna ſunt exultantis. Sꝫ hec tria conſcientie puritas vt patuit ⁊c̄. ⁊ eleuatio animi vt pbatum eſt ſupra in primo. ⁊ dignitates donorum ſpūaliū fuerunt in beatiſſima virgine in ſummo. igit᷑ habuit fructum gaudij in ſummo. Itē pſ viderunt oēs fines ſalu. ⁊c̄. qꝫ viſio ſalutationis eſt cauſa iubilationis. ſed viſionem iſtā beata virgo in ſummo vidit igitur in ſummo iubilauit. Item Luc. Annūcio vobis gaudiū magnū quia natus eſt ſaluatoꝛ. impropoꝛcionabiliter magis eſt naſci ſaluatorem de ſe qꝫ naſci ſibi. igitur beatiſſima virgo impropoꝛcionabiliter omnibus cauſam gaudij habuit. igitur impropoꝛcōnabiliter gauiſa fuit. Item impropoꝛcionabiliter magis eſt naſci ſibi ſaluatorem. filium qꝫ ſibi naſci deum. ſi enim beatiſſima gens cuius ē dominus deus eius impropoꝛcionabiliter eſt beatioꝛ cuius ē dominus filius eius. Sed beatiſſime virgini naſcebatur filius alijs oībus dominus.

igit̃ impꝓporcionabilē cauſam aliȷs gaudē
di habuit·igitur ĩ ſummo gauiſa fuit. Jtē
ſi diligeretis me gauderetis vtiqꝫ·hec ē im
mediata ⁊ ꝑ ſe. dilectio eñ ē ĩmediata cau
ſa gaudiȷ. Sed beata virgo habuit dile//
ctionem in ſummo. igitur et gaudiũ ĩ ſum
mo· Jtem gaudete ⁊ exultate qm̄ nomina
veſtra ſcripta ſunt ĩ celis· hoc eſt gaudiũ ꝺ
ꝑdeſtinatione eterna ⁊ de pñti iuſticia·ſꝫ
beata virgo habuit preſentem iuſticiã in
ſummo. igitur et gaudium in ſummo· Jtē
aliquis predeſtinatur vt ſit ſeruus dei ⁊ fi
lius ꝑ adoptõem. aliquis vt filius dei ſit ꝑ
deum vt chriſtus homo· aliquis vt ſit ma
ter dei ꝑ naturam. Sed improporciona//
biliter maius eſt in aliquo eſſe matrē dei
ꝑ naturam qꝫ eſſe filium ꝑ adoptiõem. igi
tur beatiſſima virgo cauſam gaudiȷ habu
it in ſummo· Jtem apoſtolus Gaudete in
domino. dñs eñ prope eſt. igitur proximi
tas eſt cauſa gaudiȷ. ſed beatiſſime virgini
in ſummo proximus fuit·igitur ſummum
gaudium habuit. Jtem apoſtolus· Habē
tes ſuꝑ omnia caritatem que eſt vinculuꝫ.
⁊ pax dei exultet in cordibus veſtris· Glo·
Caritas que eſt cauſa exultationis· Sed
beatiſſima virgo habuit caritatem in ſum
mo. igitur exultauit ĩ ſummo· Jtem regnũ
dei intra vos eſt pax ⁊ iuſticia et gaudiuꝫ
in ſpiritu ſancto. Beatiſſima virgo impro
porcionabiliter aliȷs plus habuit in corde
de regno dei·igitur improporcionabiliter
plus de gaudio in ſpiritu ſancto. Jtē mi//
ſericordia ⁊ veritas ꝑcedēt faciē tuã beat⁹
ppl's qui ſcit iubilatiõeꝫ·preceſſio miſcðie
eſt cauſa iubilationis ſed in beatiſſima vir//
gine ꝑceſſit miſericordia in ſummo·igitur
ſciuit iubilatõem in ſummo. Jteꝫ Thob.
Quod gaudiũ mihi eſt quia in tenebr̃ ſe
deo ⁊ lumen celi nõ video. igitur attractõ
ſenſus ⁊ in luce eſſe ⁊ lumen celi videre eſt
cauſa leticie. hoc autem in beatiſſima vir//
gine fuit in ſummo. igit̃ habuit gaudiũ in
ſummo· Jtē beatiſſima virgo fuit om̄ibus
compꝛehenſoribus ⁊ viatoribus cauſa gau//
diȷ ⁊ leticie·igit̃ plus om̄ibus gaudiȷ ha//
buit ⁊ leticie. vñ Sara in figura eius dicit
Riſum dñs fecit mihi. ⁊ omnes qui audi
erunt corridebãt mihi. quaſi di. gaudium
ꝑncipaliter ꝑtinet ad me. aliȷs autē ex cõſe
quẽti ⁊ ꝑ me· vnde Judith·xiiȷ. Tu glo//
ria iſrahel tu leticia hierl'm tu honorificen
tia ppl'i mei· Jtē yſa· Letabunt̃ corã te ſi//
cut qui letant̃ ĩ meſſe. ſicut exultant ⁊c̃. Jtē
hic tangunt̃ due cauſe gaudiȷ· Meſſoꝝ ꝺ
fructu ⁊ victoꝝ de ſpoliȷs· Sic ḡ eſt gau//
diũ meſſoꝝ de fructu et victoꝝ de ſpoliȷs.
Sed beatiſſima virgo habuit fructum in
ſummo. habuit ⁊ ergo gaudiũ in ſummo.
Jtē beatiſſima virgo habuit victoriã ⁊ ſpo
lia in ſummo· q̄ ex faucibus leuiathan mũ
dum quaſi ſpolium eripuit.

Oſt hec queri

tur de fructu qui eſt pax q̄ fu
it in ſummo in beatiſſima vir
gine ꝓbatur hoc modo Luce·v· Gloria in
excelſis deo. Et in terra pax hominib⁹ ⁊c̃.
Beatiſſima virgo omnibus improporcio
nabiliter bonam voluntatē habuit· igitur
⁊ pacem. Jtem pacem meaꝫ do vobis pa
cem meã relinquo vobis· hec ē duplex pax
ſcꝫ pax eternitatis ⁊ pax pectoris· Pax pe
ctoris eſt quies a peccato. illam habuit be
atiſſima virgo in ſummo·in aliȷs eñ qui//
es a peccatis eſt ceſſatio peccandi· beatiſſi
ma autem virgo nunqꝫ ceſſauit quia nun
qꝫ peccauit·igitur beatiſſima virgo habu
it pacem pectoris in via. ⁊ pacem eternita
tis improporcionabili certitudine. igitur
habuit fructum pacis improporcionabili
ter omni viatore· Jtem yſaie. Opus iuſti
cie eſt pax. ſed beatiſſima virgo habuit iu//
ſticiam in ſummo·igitur habuit pacem in
ſummo. Jtem in pace factus eſt locus iſte
in ꝑs. Sed improporcionabiliter fuit lo//
cus deo gratus in beatiſſima virgine·igit̃
improporcionabiliter pax· Jtem mũdus
pacem eius turbare nõ potuit· quia paup
rima ſpũ fuit· Jtem dyabolus paceꝫ eius
turbare non potuit quia humilis in ſum//
mo fuit. Sed nec caro eam turbare potu
it. quia fomes in ea extinctus fuit. ⁊ ſic pa
tet quomodo beatiſſima virgo fructũ pa//
cis in ſummo habuit.

Oſt hec queritur de patientia. ꝑs·
Scðm multitudinē do. m. cõſola
tões tue letificauerũt aĩam. ſed be
atiſſima virgo habuit dolorē paſſiõis poſt
filiũ in ſummo. igit̃ fructũ patiẽtie ĩ ſum//
mo· Jtem ſicut ſe habet paſſio ad paſſionē
ita conſolatio ad conſolatõem. chriſt⁹ igi//
tur in paſſiõe ſummũ dolorē habuit ⁊ ſum
mã conſolatõem. Sed paſſio beate virgi//
nis ſil'ima fuit illi paſſioni. igit̃ ꝯſolatõ cõ
ſolationi. Jtem prouerbioꝝ. Date ſiceraꝫ

his qui amaro ſunt animo. ſed beatiſſima
virgo habuit amaritudineʒ paſſiõis i ſum
mo· igit̃ ⁊ ſiceraʒ conſolationis in ſummo
Item Iſa. Dabit ei dñs coronam ꝓ cine-
re oleum gaudij pro luctu palliuʒ laudis
pro merore. ſed beata virgo habuit luctuʒ
⁊ merorem in ſummo· igitur ⁊ gaudium ⁊
conſolationem in ſummo.

Post hec queri-
tur de longanimitate. Glo. lõ-
ganimitas eſt i expectatõe bo-
ni. inde ſic bonũ expectatũ reficit. Sed be
atiſſima virgo improporcionabile gaudi
um alijs expectauit igit̃ fructũ lõganimi-
tatis improporcionabiliter habuit. Itẽ bo-
nũ expectatuʒ nõ reficit niſi aliquo mõ cer
tũ ſit haberi· igit̃ vbi maior certitudo ꝺ ha
bẽdo ibi maior refectõ in expectãdo ſed be
atiſſima virgo habuit expectatiõem omni
bus alijs improporcionabiliter certiorẽ· igit̃
omñibus alijs improporcionabilẽ fructũ ha-
buit lõganimitatis. Itẽ omnis alterꝰ via
toris expectatio eſt ꝑ modũ eſurientis· ex
pectatio aũt marie virginis fuit ꝑ moduʒ
comedentis· Sed improporciõabilit̃ ma
gis delectat expectatio in comedendo q̃ʒ i
eſuriẽdo· patet igit̃ ꝙ beatiſſima ꝟgo fru-
ctũ lõganimitatis habuit improporcionabi
liter viatoribus vniuerſis·

Poſtea querit̃ ꝺ bonitate· Glo. dul
cedo animi· Sed ſm phm dulce ẽ
qꝺ amaro eſt impermixtum. dul-
cius quod amaro impermixtius. dulciſſi-
mũ quod amaro impermixtiſſimũ· Sʒ ani-
mus beatiſſime virginis ſolꝰ fuit omĩ ama
ritudine culpe impermixtiſſimus· igit̃ eiꝰ ſo-
lius animus fuit dulciſſimus. Itẽ hec dul
cedo eſt de bonis cognitis ⁊ habitis· ſʒ be
atiſſima virgo bona nobiliſſima i ſe cogno
uit ⁊ habuit igit̃ dulciſſimi animi fuit. Itẽ
p̄s· Quã magna multitudo dulcedĩs tue
quã ab. ti. ſed beatiſſima virgo nobiliſſimũ
timorẽ ſcʒ reuerentiã habuit i ſummo. igi
tur habuit dulcedinẽ in ſummo. Itẽ Iu-
dicũ legit̃ ꝙ velluſ dulci rore repletũ poſt
hoc totam aream impleuit· ꝑ vellus ſigni
ficat̃ beatiſſima virgo que totũ mundum
dulcedine repleuit plus igit̃ dulcedinem
habuit. Item Exo. in archa fuit vrna cuʒ
manna· Per archaʒ beata virgo· ꝑ manna
dulcedo ſumma ſignat̃· igit̃ ⁊ ipa in ſum-
mo habuit dulcedineʒ. Item Ecc̃i. xxiiij.
Spũs meus ſuꝑ mel dulcis· ſed ꝑ mel cõ-
muniter intelligit̃ dulciſſimũ· iuxta illꝺ iu
dicũ· Quid dulcius melle. igit̃ beata ꝟgo
habuit maiorẽ dulcedinẽ ſuꝑ omnẽ dulcẽ
dinẽ. Itẽ quãto arbor altior tanto fructus
eius dulcior· ſed fructus beatiſſime ꝟginiſ
fuit altiſſimus igit̃ fuit dulciſſimꝰ· qꝛ ipſẽ
ſolus dulciſſimus. Sed ſi fructꝰ fuit dul-
ciſſimus igitur ⁊ rami· iuxta illud Iacobi
Nũquid fons de eodeʒ foramine emanat
dulcẽ ⁊ amarã aquã. quaſi diceret. qualis
intra talis ⁊ extra· igit̃ cũ beatiſſima virgi
ne ſumma dulcedo exiuit patet ꝙ dulciſſi
ma fuit· Patet igitur ꝙ dulciſſima virgo
bonitatẽ ⁊ dulcedinẽ animi habuit i ſum
mo ſuꝑ omnes viatores·

Post hec queri-
tur de mãſuetudine. Eſt autẽ
manſuetudo ſcꝺm gloſam tra
ctabilitas· tractabilis autem eſt qui habet
bonos mores· boni autẽ mores ſunt ꝑ vir
tutes· beatiſſima autem virgo habuit vir-
tutes in ſummo. igitur tractabilis fuit in
ſummo. Itẽ Iacobus. Cũ manſuetudine
ſuſcipite inſitũ verbum. Glo. Cuʒ manſue
tudine contra iram. Qui minus habet de
ira magis habet de manſuetudine. beatiſ
ſima autem virgo minus habuit ꝺ ira· im
mo omnino caruit ira· igitur habuit man
ſuetudinem in ſummo. Item inter ſuper-
bos ſemꝑ iurgia ſunt· igit̃ ſuꝑbia per ſe eſt
cauſa iurgiorum. ergo vbi plus eſt de ſuꝑ
bia plus de iurgijs· ⁊ vbi plus de iurgijs
minus eſt de manſuetudine. igitur ꝑ op-
poſitum vbi minus eſt de ſuperbia minus
eſt de iurgijs ⁊ plꝰ de manſuetudine. Sʒ
in beata virgine fuit humilitas in ſummo
igitur ⁊ manſuetudo. Item tractabilis di
citur qui in omnibus conformis ⁊ confor
mabilis. Tractabilis igitur eſt qui omni-
bus omnia· iſtud autem poteſt eſſe duobꝰ
modis. vel ſm genera ſingulorꝫ ſic paulꝰ q̃
effectus eſt iudeis iudeus ⁊c̃· vel ſcꝺm ſin
gula generꝫ. ⁊ ille eſt ſimpliciter om̃ia om-
nibus ⁊ hoc fuit beatiſſima. igitur beatiſſi
ma virgo fuit tractabilis in ſummo. Un-
de Bern· Quid ad mariam trepidat fra-
gilitas humana nihil auſterum in ea repe
ries. nihil terribile tota ſuauis eſt· ⁊ ita om
nibus omnia facta omnibus miſericordie
ſinum aperuit vt de plenitudine eius acci
piant vniuerſi. captiuꝰ redẽptõʒ. infirmus

curationem.triſtis conſolatoꝝ.peccatoꝛi ve
niam.iuſtus gratiam.angelus leticiã. de
niqꜫ tota trinitas gloꝛiam.pſona filij hu⸗
mane carnis ſubſtantiã. Jtem argui poteſt
ex eo ꝙ eccleſia interpꝛetatur eã diuerſis ſta
tibus et ꝓpꝛietatibus aſſimilãdo dicẽs. Ego
quaſi vitis fructificaui ſuauitatem odoꝛis
etc. Jtem in me omnis gratia vite etc. Jtem
quaſi cedrus exaltata ſum ĩ lybano etc. Ex
quibus oĩbus argui poteſt ꝙ ipſa ẽ om
nibus confoꝛmabilis.et ideo omnibus in
ſummo tractabilis. Jtem paulus fuit om
nia in omnibus ſcðm aſſimilatiõem. bea⸗
tiſſima autem virgo ſcðm veritatem. Jtem
paulus diuerſis hominibus et ſtatibus ſe
pꝛo tempoꝛe et loco confoꝛmauit ſcðm ſi⸗
militudinem et conſuetudinẽ et condeſcen
ſionem.beatiſſima autem virgo ſimul et ſe
mel diuerſis tempoꝛibus et etiam oppoſitis
ſe confoꝛmauit ſcðm rem et veritatem rei ſi⸗
mul.etem̃ ſcðm rẽ et matribus et virginibus
ſe confoꝛmauit et viduis et hominibus et an
gelis.et ideo fuit impꝛopoꝛcionabiliter tra
ctabilioꝛ alijs viatoꝛibus. Sic igitur patet
ꝙ beatiſſima virgo habuit fructum manſue
tudinis in ſummo.

Oſt hec queri
tur de benignitate que ẽ vt di
cit gloſa largitas rerũ. Qð au
tem illa fuerit in beatiſſima virgine ĩ ſum⸗
mo pꝛobatur hoc modo. largitas reꝝ con
ſiſtit in dando. Sed beatiſſima virgo im
pꝛopoꝛcionabiliter oĩbus dedit. igitur im
pꝛopoꝛcionabiliter plus oĩbus larga fu
it. Minoꝛ patet hoc modo. de deo pñe di
cit apoſtolus. Qui ꝓpꝛio filio ſuo nõ pep
cit quõ nõ omnia nobis cum illo donauit
Sed deus dedit nobis filiũ generãdo ip
ſum ſm diuinã naturã et eius incarnatio⸗
nẽ opãdo.ergo et beata virgo dedit no⸗
bis filiũ ipſum generando ſcðm naturam
humanã ad ipſius incarnationem carnem
virgineam miniſtrando.igitur et ipſa fili⸗
um ſuũ nobis dedit et in eo nobis omnia
contulit. Jtem beatiſſima virgo dedit om
ne dabile.igitur fuit magis larga omni vi
atoꝛe. Media patet. Omne dabile eſt de⸗
us vel creatura.ipſa autem dedit deũ mũ
do et mundũ et oĩa deo. De pꝛimo dicitur
in libꝛo Sap. Qm̃ oĩm bonoꝝ mater eſt.
De ſcðo.venerũt mihi oĩa bona pariter
cũ illa. Jtẽ pſ. Benigne fac. Glo.filiũ mit
tẽdo et peccata dimittẽdo Sed inter oĩs
creaturas beatiſſima virgo ad filij miſſio⸗
nẽ et peccati dimiſſionẽ ſola officium et mi⸗
ſterium exhibet.igitur impꝛopoꝛcionabiliter
plus omnibus dedit et dimiſit.ergo imp⸗
poꝛcionabiliter plus omnibus benigna fu
it. Jtem ad Coꝛinth. Caritas eſt patiens
eſt benigna.he ſunt per ſe. igitur vbi cari⸗
tas maioꝛ benignitas maioꝛ. Sed beatiſ⸗
ſima virgo in ſummo habuit caritatem. igi
tur et benignitatem. Jtem Luce.vij. Sicut
et pater veſter ſuper ingratos et malos beni
gnus. Glo.qꝛ dedit eis poteſtatem filios dei
fieri his qui credunt in noĩe eius etc. Sed
poſt dominũ beatiſſima vgo ĩ ſummo ſuo
modo dedit nobis filios dei fieri per gratiã
nos regenerando.ergo poſt deũ nobis in
ſummo benigna fuit. Media patet. deus
em̃ dedit nobis poteſtatẽ filios dei fieri per
gratiam regenerando. beatiſſima autẽ vir
go dedit nobis poteſtatẽ filios dei fieri re
generatoꝛẽ noſtꝝ generãdo.vñ Luce. Ma
ria pepit filiũ ſuũ pꝛimogenitũ.vnũ filium
ſcðm carnẽ genuit in quo nos oẽs ſm ſpm̃
in filios dei regenerauit.

Oſt hec queri
tur de fide. Dicitur autem fides
ſcðm glo. inuiſibilium certitu
do.intenditur autem delectatio ex certitudi
ne tribus modis. Pꝛimus eſt per ſcibilium
pluralitatẽ vt ſi eſt delectatio in ſciẽdo.qñ
to plura ſciuntur tanto maioꝛ eſt delectatio
ſed btiſſima virgo plus alijs oĩbus ſci⸗
uit igitur plus omnibus hũc modũ delecta
tõis habuit. Scðs modus eſt per nobilita⸗
tẽ et melioꝛitatẽ ſcitoꝛum vt ſi eſt delectatõ
in ſciendo talia maioꝛ delectatio erit in ſci
endo nobilioꝛa et melioꝛa.ſed beata vir⸗
go ſciuit impꝛopoꝛcionabiliter nobilio⸗
ra et melioꝛa ad ſciendũ alijs ſcz deũ et tri
nitatẽ et ſuã btitudinẽ ꝓpꝛiã. igitur eius dele
ctatõ quã habuit in ſciẽdo oĩm alioꝝ dele
ctatiõibus fuit im ꝓpoꝛciõabilis.nihil em̃
delectabilius ſcire aĩe ꝙ̃ ſcire dñm deũ. et ſe
ab ipſo ſcire nunq̃ ſeparandam Tercius mo
dus ẽ per modũ ſciẽdi pfectioꝛẽ vt ſi delectat
aliq̃d ſcitũ taliter ſcitum plus delectat qð
ſcitur pfectius.ſed btiſſima vgo impꝓpoꝛciõa
biliter plus ſciuit pfectũ ergo impꝓpoꝛciõabiliter
pfectioꝛẽ habuit delectatõem in ſciẽdo. Jtem
mũdicia pcedit viſionẽ. viſio certitudinem
certitudo delectatõem.ſed btã virgo habuit

impꝓꝛcionabilē mundiciā igiꝛ viſionem igiꝛ certitudinē. igiꝛ delectatōem. Sic igitur patet q̄liter beatiſſima v̾go ⁊ plura ſciuit ⁊ delectabilioꝛa ad ſciendū ⁊ ꝑfectioꝛi modo ſciendi omnibus alijs. ⁊ ſic certitudinē inuiſibiliū habuit excellētius oīb⁹ alijs. igiꝛ fructū fidei in ſummo habuit.

Poſt hoc queritur de modeſtia· que vt dicit glo· conſiſtit in dictis ⁊ ī factis ⁊ in ſermone· ſed hoc fuit ī ſummo ī beatiſſima vt ꝓbatū ē ſupra· igitur debebatur ei refectō in ſummo· ꝓbatur. Sicut eñ ſe habet cibus ad cibū ita delectatio ad delectatōem· Itē ſicut ſe habet virtus ad virtutē. ita actio ad actōem ⁊ modus actionis ad modum· ſed beatiſſima virgo virtutes habuit in ſummo. igitur ⁊ actiones ⁊ modū. ſed penes modificatiōꝫ conſiſtit modeſtia igitur eam habuit in ſummo igitur ⁊ fructum modeſtie. Itē in virtutibus politicis virtus eſt medietas duoꝛum extremoꝛum vnde ⁊ in his modus conſiſtit circa medium eleuare· in virtutibus autem theologicis tanto magis eſt virtutis eſſe quāto maioꝛ eſt eleuatio ⁊ extenſio ad conſecutiōꝫ finis. vnde modus ibi attendiꝛ ſcđm maioꝛem eleuatōem virtutis. fides eñ tāto magis eſt virtus quanto magis eleuat potētiam ad credenduꝫ· Et ſimili mō ſpes tanto ꝑfectius habet eſſe virtutis quanto magis eleuat potentiā ad ſperandū· Silr̄ in amoꝛe modus eſt ꝑ modū in ſtatu vie eleuare potentiam ad ꝑfectiſſimū actum qui poteſt eſſe in ſtatu vie. hmōi autem eleuatio fuit tm̄ in beatiſſima v̾gine. igiꝛ ipſa habuit modum tm̄ in ſummo· ergo ipa habuit modeſtiam tantū in ſummo· Itē rationabile obſequium veſtrum. Glo· ne q̄d minus vel nimis· hoc autem ſolum conuenit beate virgini preciſe· igitur beata virgo ſola habuit fructum modeſtie ī ſummo. Itē in alijs viatoꝛibus modeſtia eſt cohibitio ⁊ reſtrictio appetituū inoꝛdinatoꝛū a concupiſcentia ſurgentiū. et fructus modeſtie eſt refectio vel delectatō de hmōi cohibitione vel reſtrictione motuū inoꝛdinatoꝛū. vnde eſt quaſi delectatio pugnatoꝛū poſt victoꝛiam. ⁊ ſic eſt delectatio ꝑ moduꝫ penitentie· Modeſtia autem beatiſſime virginis nō eſt de reſtrictione appetituū inoꝛdinatoꝛuꝫ qui in ea eſſe nō poſſunt· ſed eſt ſubiectio carnis ꝑfecta et ſenſualitatis ad ſpm̄ ſcđm talē ⁊ tam plenū rationis dominiū. q̇ nō eſt poſſibile iraſcibileꝫ vel concupiſcibilem vel etiā rationalē excedere ſuuꝫ modum· ⁊ fructus modeſtie in ipſa nō eſt ſuꝑ cohibitione vel reſtrictione motuū inoꝛdinatoꝛum qui in ea nō ſunt. ſed in ea ē delectatio ſuꝑ eo q̇ hmōi motus ei nō inſunt nec ineſſe poſſunt. Et ſic ſua refectio ē ꝑ modum innocentie. refectio autem alioꝛum fuit ꝑ modum penitentie· ſed ſtatū penitentie excellit impꝓꝛcionabiliter ſtatuſ innocentie in dignitate· igitur refectō per modum innocentie refectōem ꝑ modū penitentie· que a pena poteſt demi culpa ꝑhennis erit· Sic igiꝛ patet q̇ beatiſſima v̾go fructū modeſtie impꝓꝛcionabiliter excellentius omni viatoꝛe habuit.

Poſt hec queritur de continentia que vt dicit glo. eſt a licitis abſtinere· ⁊ intelligitur de licitis ⁊ placitis· quia eſt virtus placitis abſtinuiſſe bonis· ⁊ intelligitur hoc de placitis ſcđm ſenſum. quia non eſt virtus abſtinuiſſe a bonis placitis ſm intellectum. illa eñ ſunt ſimpliciter bona ⁊ ſcđm virtutem appetenda. a bonis auteꝫ delectabilibus ſcđm ſenſum abſtinenduꝫ ſumme vero delectabile ſcđm ſenſum ē actus generationis· igitur ab hoc abſtinere eſt maximū virtutis. hoc autem eſt tribus modis· ſcđm abſtinentiam ꝑfectam. vel ꝑfectioꝛem. vel ſcđm ꝑfectiſſimā· ꝑfectaꝫ in coniugatis· ꝑfectioꝛeꝫ in viduis. perfectiſſimam autem vt in virginibus· ⁊ ibi perfectioꝛ ſcđm q̇ virginitas ꝑfectioꝛ. igiꝛ ſimpliciter in ſummo vbi eſt virginitas ī ſummo· ſed hec in beatiſſima virgine fuit ī ſummo· igiꝛ habuit fructum continētie in ſummo· Item virtus eſt circa arduū ⁊ difficile ſed continentia ſcđm abſtinentiam actus generationis maxime eſt ardua ⁊ difficiliſ nature coꝛruptibili precipue circa partem que eſt coꝛrupta ⁊ infecta· igitur vbi eſt illa abſtinentia in ſummo ibi erit continentia in ſummo. hec autem fuit in beata virgine· igiꝛ ipſa habuit continentiā in ſummo. Itē licitū eſt quod nulla lege ꝓhibeꝛ· ſed beatiſſime virgini nō eſt lex impoſita. iuſtis eñ nō eſt lex poſita. vñ ad Gal· enumerat̃ fructib⁹ ſubiūgiꝛ. aduerſus hmōi nō ē lex· igiꝛ ei oīa licebāt· oībus aūt alijs

erat lex poſita. ergo omnia erant ei impro-
porcionabiliter magis licita. igitur impro-
porcionabiliter alijs continentie eius fru-
ctus erat maior. Item augmentat virtutē
cōtinentie abſtinere a rebus nō tm̄ licitis ⁊
placitis. ſed ab aliq̄bus etiā debitꝭ. erit igi-
tur virtus ꝯtinentie ꝑfecta abſtinere a lici-
tis placitis ⁊ debitis. igiť a magis debitis
abſtinere erit maior virtus. Sed beata v̾-
go improporcionabiliter abſtinuit ab ho-
noribus ⁊ rebus ſibi debitis plus om̄ibus
alijs creaturis. ergo ſua ꝯtinentia fuit im-
ꝓporcionabilis omnibus alijs creaturis.
Item vbi augmentat virtutem continētie
abſtinere a magno ⁊ digno ſibi debito ⁊ li-
cito in ſummo. ibi erit continentia in ſum-
mo. Sed honor ⁊ reuerentia que debeba-
tur ei inquantū erat mater dei excellit om-
nē reuerentiā ⁊ omnē honorē debitū crea-
ture. igiť ipſa habuit fructuꝫ continētie in
ſummo. Sic igiť patꝫ qualiter beatiſſima
virgo abſtinuit a ſumme licitis. a ſumme
placitis. a ſumme arduis. a ſumme debitꝭ
a ſumme dignis. ⁊ ſic fructū cōtinentie ex-
cellentius habuit omnibus creaturis.

Post hec queri-
tur ꝺ caſtitate que vt dicit glo-
ſa eſt recte vti licitis. Qꝺ au-
tem fuerit in beatiſſima virgine in ſummo
ꝓbať hoc modo. Triplex eſt ſtatus. ſcꝫ añ
gratiā. p̄ter gratiā. in gratia ⁊ ī gloria. In
primo ſtatu fit oꝑatio ſm̄ naturā. in ſc̄ꝺo
oꝑatio ſc̄ꝺm gloriā. ſed inter hec duo ex-
trema ſcꝫ oīa oꝑari ſc̄ꝺm naturā ⁊ oīa opa-
ri ſc̄ꝺm gloriā ſunt duo media ſcꝫ operari
q̄nꝫ ſc̄ꝺm naturā aliq̄n ſc̄ꝺm gratiā. duo
ſunt extrema ⁊ vnū mediū. igiť erit ⁊ ſc̄ꝺm
mediū ſcꝫ operari omnia ſuꝑ naturā ſem-
per ⁊ ſemꝑ ſc̄ꝺm gratiam. omnia operari
ꝑ gloriam conuenit cōprehenſoribus. ſm̄
naturam corruptam vel incorruptā pecca-
toribus ⁊ irrationabilibus. oꝑari quādo-
ꝫ ſc̄ꝺm naturā. quādoꝫ ſc̄ꝺm gratiā cō-
muniter conuenit viatoribus. igitur ope-
rari omnia ſuꝑ naturaꝫ vel ſemꝑ ſc̄ꝺm gra-
tiā vel nunꝫ ſine gratia cōuenit ſtatui me-
dio inter comp̄henſores ⁊ viatores. ille au-
tē eſt ſtatus beatiſſime virginis. igiť id oꝑa-
ri ꝯuenit btīſſime v̾gini tm̄. ⁊ illud opera-
ri eſt ſumme recte vti licitis. igiť ei ſoli con-
uenit recte vti licito. ergo ei cōuenit caſti-
tas in ſummo. Itē omnes actiones huma-
ne ſunt referibiles ſm̄ actū vie. igiť ſumme
ꝑfectus ſc̄ꝺm ſtatū vie om̄es actōes refert
hoc aūt fuit beatiſſima virgo. igiť ip̄a retu-
lit om̄s actiones ſuas. Itē ap̄lus. ſiue mā-
ducatis ſiue bibitis oīa in gloriaꝫ dei faci-
te. hoc autē eſt referre omnia ad gloriā dei
⁊ hm̄ōi referri eſt vti. igiť contingit omni-
bus recte vti. Sed cū vti cōſiſtat in referē-
do. Eſt em̄ ſc̄ꝺm Aug. vti id qꝺ ī vſum ve-
nerit ad id quo eſt fruendū vel quod ama-
tur obtinēdū referre ſi tm̄ amādū ē. ſicut cō-
tingit referre differēter ita ꝯtingit differen-
ter vti. Sed viatores cōtingit om̄ia refer-
re habitualiter. ſolaꝫ virginē contingit om-
nia referre etiam actualiter. igiť cōuenit ei
vti omnibus imꝓporcionabiliter. Qꝺ au-
tē nulli viatori cōueniat poſſe referre actu-
aliter ſic patet. Omnē aliū neceſſe eſt pec-
care venialiter aliq̄n. ſed quicūꝫ peccat ve-
nialiter non refert illū actū actualiter. igiť
quēcunꝫ neceſſe eſt aliquando venialiter
peccare illuꝫ impoſſibile eſt omnia referre
actualiter. ſed omnē viatorem excepta be-
ata virgine neceſſe eſt aliquādo peccare ve-
nialiter. igitur ipſa ſola potuit om̄ia refer-
re actualiter. Itē inter habitū ⁊ ſtatū medi-
um ē actus. igiť inter ſtatū fruendi ⁊ habi-
tū referendi mediū ē actus referēdi. igitur
inter frui deo ⁊ omnibus ī deo actualiter
⁊ inter omnia referre ad deū habitualiter.
mediū eſt referre actualiter omnia ad deū
cū primuꝫ ꝑtinet ad ſtatū ꝯp̄hēſoris. ſc̄ꝺm
ad ſtatū viatoris. igiť mediū ad ſtatuꝫ me-
diū. hic autēꝫ ē ſtatus beatiſſime virginis.
igiť omnia oꝑa ſua in deū retulit actuali-
ter. ⁊ hoc ē recte vti licitꝭ ī ſummo. igiť ip̄a
ſola habuit in ſummo fructū caſtitatꝭ. pa-
tet. igiť ꝙ ipſa hūit oēs fructꝰ ſpūs ī ſūmo.

Hec autem con-
cedimꝰ omnia ⁊ credimus eſſe
vera. ſicut ex veris ⁊ ꝓbabilibꝰ
ꝑ ordinem ſunt probata. Ad expreſſionem
tamen predictorum intelligentiaꝫ. ⁊ ad vi-
dendum gratuitorum perfectionis diffe-
rentiam quam in plenitudine gratie bea-
tiſſime virginis omnipharia diſputamus
eſſe comprehenſam. nota ꝙ gratuita perfe-
ctio poteſt comꝑari ad duo. ad illud ī quo
eſt vt in ſubiecto. vel ad illud ad quod vel
ad quod ordinat vt ad actum obiectū vel
finem. Sc̄ꝺm comꝑationem quam habet
ad illud in quo eſt ſumunť fructus. perfe-

ctio em̄ gratuita delectat ꝓpriū ſubiectuꝫ ⁊ reficiat ipſum. ⁊ ſcd̄m hoc appellatur fructus. Compatio aūt ad id ad quod eſt vl' ad quod ordinat' poteſt eſſe duob⁹ modis poteſt em̄ eſſe illa compatio vel ſm̄ ſtatuꝫ vel ſcd̄m actū. Si ſcd̄m ſtatū ſic ſunt beatitudines que determināt ſtatū ꝑfectū ſcd̄ꝫ ꝑfectionē gratuitā ꝑ modum vie. ⁊ eſt determinatio ſtatus ꝑ effectus cōpletiſſimoſ ⁊ excellentiſſimos vie. vt eſt omnia relinquere. ſua ⁊ aliorum peccata deflere ⁊ animā ꝑ ꝓximo ponere. et horū ſimilia. Si autem illa fuit ſcd̄m actum hoc poteſt eſſe dupliciter. poteſt em̄ perfectio eſſe gratuita quantū ad actus primos primo in agere gratuito ꝑficientes. vel quo ad act⁹ ſecūdos. ſcd̄o quo ad ꝯſequētes act⁹ ⁊ excellētes ꝑficientes. Si ſcd̄o mō ſic ſunt dona. Si primo mō hoc pōt eſſe dupl'r. q꞉ ꝓmo iſta ꝑfectō i eſſe gratuito pōt eē liberādo a malo ⁊ ſanādo vel ad bonū ordinādo. ꝓmo mō ſunt gratie ſacramentales. ſecūdo modo virtutes.

Wfficiētia autem horum ſacramentorū hec eſt. Cū em̄ ſacramentū ſit medicina contra leſionem a malo. Aut eſt ſeparatiuum membrorum indigentiam ſcd̄m ſe ſingilatim vel in corpore eccleſie. Si ſecundum quod in corpore ſic diuidit' duobus modis. Aut ad multiplicationem fideliū carnalem ⁊ ſic ē matrimoniū. vel ſpiritualem ſic eſt ordo. Si autem eſt contra indigentiam membroꝝ ſcd̄m ſe iſta q̄druplex erit. prima eſt defectus originalis iuſticie ꝑ originalem culpam. ſecundo ex illo ſequitur pronitas ad peccatū ad quam tercio ſequit' actuale peccatū. poſt qd̄ q̄rto ſequitur infirmitas ad recidiuū. Cōtra ꝓmū defectuꝫ ordinat' baptiſmus. Cōtra ſecundū confirmatio. Contra terciū penitētia. Cōtra quartū ſacramentū euchariſtie poſt hec eſt quedā penalitas que nō tollitur omnino. vt quedaꝫ infirmitas ex parte corꝑis ⁊ infirmitas venialis pcti ex parte aīe. Cōtra hanc ordinat' extrema vnctio.

Vfficientia virtutuꝫ ſumit' hoc modo. Virtutū quedā immediate ſunt in deū. quedā mediate immediate aūt virtutes diſtinguunt' ſcd̄m delectabile triū viriū motiuarum. fides reſpectu veritatis. ſpes reſpectu magnitudinis. caritas reſpectu bonitatis. Mediate vero ſunt ſcd̄m tres actus triuꝫ virium. ſcꝫ rationalis. iraſcibilis ⁊ concupiſcibilis. qui ſunt diſcernere. aggredi. cōcupiſcere. penes diſcernere prudentia. penes concupiſcere temperantia. penes aggredi fortitudo. Quarta ſcꝫ iuſticia ſumit' ſcd̄m ordinem ad alterum.

E ſufficientia donoꝝ. Donorū multiplicatio ſic fit. aut em̄ doni actus eſt in maluꝫ pene. aut a malo culpe. aut eius actus eſt in bonum. Si primo modo erit donuꝫ timoris. Si autem fuerit in bonū aut eſt ad bonum quod ē ad finem. aut ē ad bonum conſilij vel p̄cepti. Si ē ad bonū precepti aut erit vt dirigens. aut vt exequens. Si vt dirigens ē donū ſcientie. Si vt exequēs ſic ē donum pietatis. Item ſi ad bonū cōſilij. aut erit vt dirigens aut vt exequens. Si vt dirigens ſic eſt donum conſilij. Si vt exequens ſic eſt donum fortitudis. Si autem eſt ad bonuꝫ vt eſt finis. aut erit vt dirigens. aut vt exequens. Si vt dirigēs ſic erit donum intellectus. ſi vt exequēs ſic erit donum ſapientie.

Ctus beatitudinū hoc mō ſumunt'. Actus beatitudinum vie aut eſt in bonum. aut eſt in malum pene vel culpe. Malum autem pene aut ē ex compaſſione rei delectabilis. aut ex compaſſione rei triſtabil'. Triſtabile vero aut ē ex compaſſione i preſenti inflicta. aut ex pena originali contracta. Si autem fuerit ex compaſſione rei delectabilis. abdicatio eius eſt beatitudo paupertatis. Si ex cōpaſſione inflicta in pn̄ti ſic ē mititas. Si ex compaſſione originali cotracta ſic ē luctus. Si autem fuerit in bonum. aut in bonū increatū. aut in bonū creatū. Si autem fuerit in bonū increatū. aut in bonū conſilij. aut in bonū precepti. Si p̄cepti ſic eſt eſuries iuſticie. Si conſilij ſic ē miſcd̄ia. Si autē fuerit in bonū creatū aut quantū ad intellectū. aut q̄ntū ad affectū. Si q̄ntū ad intellectū ſic ē mundicia cordis. Si ad affectū ſic ē pacificatio. Et ſic patet ſufficientia beatitudinū.

Efectō i virtutibus aut ē q̄tuꝫ ad act⁹ interiores. aut q̄tū ad act⁹ exteriores. Si ad exteriores vel quantuꝫ ad guſtū vel tactū. vel quātū ad alios ſenſus. Si q̄ntū ad guſtū vl' tactū ſic erit abſtiere

a licitis· ⁊ hec eſt continẽtia. vel recte vti licitis ⁊ hec eſt caſtitas. Si autem q̃tuꝫ ad alios ſenſus ſic eſt modeſtia· Si auteꝫ q̃tum ad actus interiores· aut ille erit iraſcibilis aut ꝯcupiſcibilis aut rationalis. Si iraſcibilis. aut reſpectu illoꝝ que ſunt contra fineꝫ ſic eſt patientia. vel reſpectu finis ⁊ ſic eſt longanimitas· Si auteꝫ eſt actus rationalis vel eſt quo ad deuꝫ vel quo ad ſeipſum· vel quo ad ꝓximū· Si ad deū ſic eſt fides. ſi ad ſeipſum ſic eſt bonitas que eſt dulcedo animi. ſi aūt eſt ad ꝓximū. tūc vel eſt in bonū regendo motus cōcupiſcētie ⁊ ſic eſt benignitas· vel in bonuꝫ regēdo mot⁹ iraſcibilis. ⁊ ſic ē mãſuetudo· Si aūt ſit actus cōcupiſcētie aut erit ad deū ⁊ ſic ē caritas· aut ſeipm ⁊ ſic ē gaudiuꝫ. aut ad ꝓximū ⁊ ſic eſt pax. Concedimus ḡ ꝙ iſte ꝑfectiones ſm omnes ſtatus ⁊ diuerſitates excellẽtiſſime fuerūt in beata virgine

Iſo dꝫ gratiis gratum facientibus qualit̃ fuerunt in beatiſſima virgine videndum eſt de gratiis gratis datis· Et ꝑmo de his quas poſuit apoſtolus ad Chorinth. xij· Quibuſdam datur ſermo ꝑ ſpiritum ſapientie.

Rimo igit̃ querit̃ de ſapiētia quã habuit beatiſſima virgo ĩ contemplatione eternorū. Querit̃ igit̃ primo an viderit angelos ⁊ ſpūalia ꝑ ſpecies ꝓprias· Et videt̃ ꝙ ſic· ipſa eñ videre potuit ſpm̄ increatū ⁊ ꝑ ſpeciē ꝓpriã. igitur et quēlibet aliū· Itē Grego· Quid eñ nō vidit qui videnteꝫ oīa videt. ſed ipſa videt videnteꝫ omnia· igitur vidit omnia. Item phs dicit ꝙ intellectus cognoſcit oīa ꝓpter ſeipſum cognoſcenduꝫ. quicquid autem eſt ſcđm naturã cognoſcitiuū alicuiuſ cognoſcit illud niſi impediat̃· illa aūt impedimēta ſcđm ꝙ in ſupioribus dictum ē ſcđm Aug. ſunt fantaſmata corporalium· anime ꝑ amorem conglutinata· quib⁹ abſtractis ipſa ſeipſam videt· ſed ab his anima beatiſſime virginis potuit ſeipſam abſtrahere· igitur potuit ſeipſaꝫ videre ꝑ ſpeciem ꝓpriam. Item Aug· in libro de ſpū ⁊ anima· Anima concupiſcibilitatē· rationabilitatē· iraſcibilitatem habet anteq̃ʒ corpi infundat̃. Et intelligit̃ ꝙ nō eã habꝫ a corpore ſed a ſua natura in ſe. igit̃ aīa ĩ ſe naturalit̃ ē cognoſcitiua· Et poſito ꝑ impoſſibili ꝙ nō infunderet̃ corpori adhuc eſſet cognoſcitiua. ſi non eſſet coartata ꝑ aliam naturaꝫ. igit̃ apta nata eſt cognoſcere omnia· Sed inordinatū eſſet ꝙ aliquid eſſet cognoſcitiuū oīm alioꝝ ⁊ nō ſuipſius. igitur naturaliter anima cognoſcitiua ē ſuiipſius ⁊ oīm alioꝝ. igitur cognoſcet oīa ⁊ ſeipſam niſi impediat̃· hoc aūt eſt impedimentū quod dictuꝫ eſt ſupra· Sed ĩ aīa beate v̄ginis hoc fuit ſublatuꝫ· igit̃ vidit ſe ipſam ⁊ omnes angelos et omnia creata· Vñ Aug. de aīa ⁊ ſpū. Anim⁹ corpis dñator. rector· habitator videt ſeipſuꝫ ꝑ ſemet ipſum· igit̃ ꝑ ſeipſum vidit. nō querit auxiliū corpalium oculoꝝ· immo v̄o ab omnibus corpalibus ſenſibus tanq̃ʒ impediētibus abſtrahit ſe a ſe vt videat ſe in ſe. et nouerit ſe apud ſe. et cū vult deū cognoſcere eleuat ſe. Item phs. ꝙ nō omnino ⁊ penitus difficillimoꝝ ē cognoſcere ⁊ aliquaꝫ fidē accipe de aīa· Et intelligit̃ ſcđm ſuaꝫ ſubam· opatōes eiꝰ ⁊ potentias ipſi⁹ et accidētia cognoſcere nō ē difficillimoꝝ· Sic igit̃ cognoſcere aīam in ſe ꝑ ſuã ſpeciē ē de numero difficillimoꝝ. igit̃ ē de numero cognoſcibiliū. igit̃ ſm phm qui nō habuit reſpectū ad gratiã poſſibile ē aīam cognoſcere ꝑ ſpeciē ꝓpriaꝫ licet difficulter. ſꝫ illa difficultas remouet̃ ꝑ abſtractōem a fantaſmatibus corpalibus. Sed illa abſtractō fuit cōpletiſſima in cōtemplatiōe beate v̄ginis igit̃ vidit angelos ⁊ ſpūs ⁊ animas in ſui cōteplatōe ⁊ ſubas incorpaliū. Itē phs ponit intellectū agentē· ⁊ ꝙ ille nō ſit ps anime ſic pbat̃· Sicut ĩ oīni natura cauſa formalis que eſt faciens omnia penitus alia eſt ĩ eſſentia a cauſa materiali in qua fiunt omnia· ⁊ ex his duobus nunq̃ʒ componit̃ vnuꝫ· ita ſe habet intellectus vniuerſaliter agēs ⁊ intellectus poſſibilis in aīa· igit̃ neq̃ʒ ſunt idē in eſſentia neq̃ʒ ſunt ptes cōponētes vnū totū. igit̃ intellectus agēs nō eſt pars anime nec potētia· Iteꝫ nulla ars neq̃ʒ mechanica neq̃ʒ liberalis eadē ē ĩ eſſentia cū anima in qua eſt. neq̃ʒ eſt eadē in eſſentia cū materia que ſuſtinet operatiōes venientes ab ipſa. ſed intellectus agens ſe habet ita ad poſſibilem ſicut ars ad materiã. igitur non ſunt eadem in eſſentia neq̃ʒ cōſtituūt aliq̃d totū vt ptes aīe. Itē nulla potētia ē habit⁹. ⁊ intellectus poſſibilis dicit potentiã ꝑ ſe. intellectus v̄o agēs vt habit⁹. igit̃ nō ſunt idē in eſſentia· Itē nun-

ꝙ lumen qđ facit potētia colores actu eſſe colores eſt idē in eſſentia cū coloribus q̄ fi unt actu· neq̃ in ſenſitiuo viſus ſuſcepti= uo coloris neq̃ ꝯſtituūt aliq̄d vnū eſſenti aliter cū altero illorū· Sed intellectꝰ vniu̾ ſaliter agens ſe habet ad ſpēs intelligibi= les ſicut lumē ad colores. ⁊ ſe habet ad in tellectū poſſibilē vt lumen ad ſenſitiuū vi ſus. igit̄ nō eſt eſſentia eadē intellectꝰ poſſi bilis ⁊ agentis· neq̃ conſtituunt vnū vt ꝑ tes aīe· Ex his rationibus ⁊ ex dict̄ phi inductis patet ꝙ intellectus agens nō ſit aīe pars. Itē omnia que intus ſunt in aīa im ꝓporcionabilia ſunt eis q̄ ſunt extra. et aīa quodāmodo eſt oīa q̄a oīa cognoſcit. igit̄ ſicut eſt vna oīa tm̄ faciens· ſic ſpecies ipſius accepta in aīa et intellectu oīa erit faciens in intellectu. maior pꝫ in caplo de remiſcentia· minor in tractatu de intelle= ctu agente. intellectus em̄ ꝑ cognitiōꝫ crea torum venit in cognitionem primi princi pij ſcđꝫ ꝙ eſt cauſa omniū. ⁊ ſuſcipit in ſe ſpeciē intelligibilem ab ipſo· Et intellectꝰ iſte acquiſitus in aīa omnia facit in aīa eo ꝙ dicit̄ intellectus agens vniuerſalit̄ face re. Et ſi queritur vtrum contingat aliqueꝫ habere intellectū agenteꝫ qui nō nouit pri mā cām. neq̃ habet ſpeciē acceptā ad co= gnitōeꝫ prime cauſe. dicimus ꝙ hoīes nō habent cōplete intellectū agenteꝫ hmōi· ſꝫ habent diſpoſitōem fluentē a potētia que dicit̄ lumen illuminās intellectū poſſibi= lem. Et ſi querat̄ cū intellectus ſit nobiliſ ſima ꝑs anime ꝑfectiſſime cognoſcēs· mi= nus indigēs exteriori ammiculo ꝙ alie ꝑ tes quare indigeat hmōi lumīe· ſenſus au tē ⁊ fantaſia mīme. dici oportꝫ ꝙ minime indigeat hmōi lumine ad cognoſcendum ſpēs intelligibiles q̄ prius ſunt fātaſmata q꞉ ſic eſt minoris ⁊ debilioris potentie ꝙ ſenſus et fantaſmata. ſed indiget lumine hmōi ad cognoſcenduꝫ talia que ſunt oc= culta nature· q̄ nō poſſunt apprehendi ſen ſu ſine tali lumine vel fantaſia. cuiuſmodi ſunt ſubſtantie que in rebus ſunt natura= libus fantaſmata faciētibus. ipſe vero mī me fantaſmata facere poſſunt· ⁊ ſubſtantie hmōi ſunt ſeꝑate vt angeli. et ſeꝑabiles vt anime quarū conditione indiget intelle= ctus tali lumine a primo principio infuſo ⁊ ad cognitionem ipſius principij primi. Et de hoc verum eſt quod dictū eſt quan tū ad cognitōem taliū ſpecieꝝ· q꞉ ſicut fa= cit lumen potētia colores actu colores· ita hmōi lumen impreſſum intellectui a p̄mo principio facit hmōi ſpecies occultas po= tētia intelligibiles actu ītelligibiles· Ex his etiā patet ꝙ phiſice ꝓcedendo poſſibi le eſt animā exiſtentē in corꝑe ſpūs ⁊ ſpū= alia ⁊ ſubſtātias corꝑis videre et ſine p̄ſen tia gratie· igit̄ multo fortius anima beatiſ ſime v̾ginis eleuata ⁊ abſtracta gratie ple nitudine. Itē phiſice oportet dici ꝙ intel lectus habet duplicē potentiā fantaſticaꝫ dum in corpore eſt ⁊ nō fantaſticā duꝫ eſt ſeꝑatus a corpore. Et ſicut eius potentia fantaſtica eſt corruptibilis mediante fan taſia· ⁊ inq̄ꝫtum talis corruptibilis eſt. po tentia vero ſua ꝑ naturā ſimpliciter ineſt ei ꝑ naturā ſue ſubſtātie ⁊ nō alio mediante vnde et iſta potentia incorruptibilis eſt ſi cut ſua ſubſtantia. inde ſic omne princip= um qđ habet potentiam vnam ꝑ ſe ⁊ ſcđm ſuā naturā· aliā vero mediante alio ⁊ per accidens eſſentialiꝰ debꝫ vti potentia quā habet ꝑ ſe ꝙ illa quā habet ꝑ accidēs· in= tellectus hmōi potentiā habet duplicē igi tur vtilius nobilius ⁊ melius debet vti po tentia quā habet ꝑ ſe ꝙ illa quā habet per accidens· Itē oīs intellectus qui habet vnā potentiā ꝑ ſe aliam ꝑ accidens· meli= us ⁊ verius debet vti ⁊ cognoſcere ꝑ illam quam habet ꝑ ſe ꝙ per illam quam habet ꝑ accidens. igitur ſi ꝑ eſſe ī corꝑe nihil au fertur ei ſed magis confertur· quia dicit̄ ꝙ anima exiſtente in corꝑe ꝙ omnia cogno ſcit ⁊ quodāmodo dicit̄ oīa· melius ⁊ ve rius cognoſcit ꝑ potentiā nō fantaſticam ꝙ ꝑ potētiā fantaſticā· igit̄ melius cogno ſcit ſpūalia ꝙ fantaſtica.

Ad hec dicimus ꝙ incōueniens ē ponere ſubſtantiā ſine potentia· ⁊ ponere ſubām ꝑpetuā ⁊ potentiā ipſius nō eſſe ꝑpetuā. ſimiliter incōueniēs eſt ponere potentiā intelligendi quaꝫ ha bet intellectus in corꝑe eſſe ꝑpetuā. vn̄ no ta ꝙ qualitates naturales ſenſibꝰ ꝓprijs ꝓ porciōabiles ſunt ⁊ ap ꝓpriant̄. q̄ntitates v̾o ſenſui cōi· ſubſtantie vero ītellectui. hic em̄ eſt ordo cognitōis ipſius aīe dū eſt in corꝑe. intellectus aūt ſeꝑatus a corꝑe aut habebit eundē ordinē ītelligēdi quē habu it in corꝑe aut cōtrariuꝫ· Si eundē· igitur erit idē modꝰ intelligēdi in corꝑe et extra corpꝰ qđ eſt īpoſſibile· Sꝫ ſi ꝓpriū ē ei cog noſcere ſubaꝫ· ⁊ hoc ē ei p̄ncipale ſcđm ſe.

tunc extra corpus habebit p̄ncipaliter potentiam intelligendi ſubſtantiam. ⁊ ſcd̄m poſterius accidentia. hec autem potentia ſimul eſt creata cuꝫ intellectu. ⁊ eſt ꝑpetua ſicut intellectus ꝑpetuus. alterata aūt hec ē potētia ex ꝯiunctōe ipſius cū corꝑe. ex cōiunctōe em̄ cū corꝑe cognoſcit accidētia ⁊ ſubas eo mō quo extra corpus cognoſcere nō pōt. q̄r cognoſcit accidētia nō ſolū in illa habitudine in q̄ ſe habent ad ſubas in quibus ſunt. ſed etiā in illa ꝯꝑatione qua ſunt ꝑncipia ꝑmutationū ſcꝫ ꝙ generāt ſuas ſpecies i alijs ſubſtātijs corporeis et incorporeis. ſcd̄m em̄ hanc habitudinē generāt ſuas ſpecies in ſenſibus. ex q̄bus generatis i ſenſibus fiunt fantaſmata i fantaſia. ⁊ poſtea accipiunt̄ in intellectu. et ꝑ hec hmōi fantaſmata cognoſcunt̄ ſubſtātie que fātaſmata facere nō poſſunt. Et ſic ex coniūctione ipſius cū corꝑe potētia ipius creata nō fantaſtica incipit eſſe fātaſtica id eſt fantaſmatū ⁊ ꝑ fantaſmata alioꝝ cognitiua. Et ſic patet ꝙ ꝑ coniūgi cū corpore alterat̄ potētia nō fantaſtica in fantaſticam. ⁊ ſicut alibi maiores mot⁹ i anima extra corp⁹ quibus intēdit anima impediunt minores ꝑcipi ab anima. ita duꝫ eſt in corꝑe manifeſtiores motus ⁊ maiores reꝝ facientiū fantaſmata circa animā impediūt ꝑcipi ab anima manifeſte ea q̄ fantaſmata facere nō poſſunt. vnde aliq̄n cū intellectus contrahit ſe in ſeipſum abſtrahendo ſpeculatōem ſuā a ſenſu. multa ꝑcipit occulta que ꝑ ſpeculatōem ipius cōiunctā ſpeculationi ſenſuū ꝑcipere nō poteſt. Et ſic iterum patet phiſice ꝙ anima i corpore etiam citra auxiliū gratie gratū faciētis in cōtemplatōem ſpirituū ⁊ ſpūaliū aſpicere ⁊ aſpectū poteſt dirigere ⁊ videre igitur multo fortius beatiſſima virgo auxilio gratie potuit hoc facere in ſua contēplatione. Itē paulus ſcribitur in raptu vidiſſe diſpoſitioneꝫ celeſtis hierarchie ⁊ beato dyoniſio reuelaſſe. igitur multo forti⁹ beatiſſima virgo vidit ſtatum angelorum ⁊ triumphantis eccleſie. Item Martinus vidit demones. Item Jacob vidit angelos quando dixit. Caſtra dei ſunt hec Ex his autem concluditur ꝙ beatiſſima virgo in ſua contemplatione poterat videre deum angelos ⁊ demones ⁊ animaꝫ propriam ⁊ ſubſtantias reruꝫ corporaliū per ſeipſas.

Oſt hec queritur de ſcientia q̄ ꝑtinet ad actionē. Et primo de mechanicis ⁊ poſt hoc de liberalibus. Queritur igitur vtrum beatiſſima virgo ſciuerit omnes artes mechanicas. Et videt̄ ꝙ ſic. Ois ſcientia de numero bonorum eſt. ſed ei nullum bonum defuit igitur omnes ſcientias habuit. Item bonum additum bono facit ipſum magis bonum. igitur aut defuit ei aliquod bonum ſcꝫ ſcientia vel non. Si non habeo ꝓpoſitum. Si ſic illa addita magis bonum fieret. Item natura nō deficit i neceſſarijs nec abundat in ſuperfluis. igitur multo fortius gratia. ſed quedam mechanice artes fuerunt beate virgini neceſſarie ſicut muliebres. quedā ſuperflue ſicut viriles igitur iſtas habuit ⁊ non alias. Item Aug. Quidā volunt ſcire vt ſciant ⁊ eſt curioſitas. quidam volunt ſcire vt ſciant̄ ⁊ ē vanitas. quidam vt edificent̄ ⁊ eſt ſapientia. quidam vt edificent ⁊ eſt caritas. Et hi tantū duo vltimi modi nō ſunt abuſiue ſcientie. igitur omnis ſcientia nō abuſiua debet eſſe ad edificationē ſui ⁊ alioruꝫ. Sed ſcire mechanicas ſcias a beatiſſima v̾gine viriles nō eſt ordinatū ad ſui vel alioꝝ edificatōem. igitur ipſas neſciuit.

Oſt hec queritur vtrum ſciuerit mechanicas muliebres ſubtiliores ⁊ nobiliores ſicut eas que fiunt aurifrigijs ⁊ ſericis operationibus ⁊ ſubtilibus ſuturis ⁊ texturis ⁊ huiuſmodi. Et videtur ꝙ ſic. Ipſa eniꝫ vt dicit Damaſ. a nullo illuſtriuꝫ vincit̄. He aūt ſunt ſcīe ⁊ oꝑa illuſtriū feminaꝝ. ergo ⁊c̄. Item ipſa ſua operatō fuit nobiliſſima igitur humilima. ſed maior humilitas apparet ſcire nobilia ⁊ ſubtilia et oꝑari vilia ⁊ cōmunia q̄ꝫ tantū ſcire vilia ⁊ oꝑari talia. ergo videt̄ ꝙ beatiſſima virgo debuit ſcire nobilia ⁊ operari vilia. Item contra. Iſta ſubtilia magis ordinant̄ ad vanitatem q̄ꝫ ad vtilitatem. operatō autē virginis glorioſe tm̄ ad neceſſitatē fuit. igit̄ nō erat circa talia. Item beatiſſima virgo ꝑfecta fuit ſcd̄m actionē ⁊ contemplatōnem. vn̄ Luc. Optimā partē elegit. bona ē pars actiuoꝝ. melior cōtēplatiuorū. ſed optima eius que ꝑfecta in actione ⁊ contemplatōne fuit ſicut fuit beatiſſima virgo. igit̄ ipa debuit habere oꝑa actōis que ꝯtēplationi

minime repugnarent. hec autem ſunt opa
manualia groſſa ⁊ cōia que nō requirunt
multā attentionem cogitatiōis. igiẗ videẗ
ꝙ circa hmōi debet eſſe opus beatiſſime v
ginis. Querit̃ igitur ſi ſcientiā mechanica
rum habuit improporcionabiliter. excellit
effectū cauſatū ab artib⁹ mechanicꝭ ī alijs
igiẗ ſcia mechanica in beatiſſima virgine
excellit ſciam mechanicā in quocūqꝫ. Mi
nor patet ex hoc. qꝛ digniſſimū ad qđ ordi
nantur mechanice eſt veſtimentū primo ē
aīa. ſecundo corpus. tercio veſtimentuꝫ. ſꝫ
digniſſima omniū veſtimētoꝝ fuit tunica
inconſutilis quam fecit beatiſſima virgo.
igitur eius ars mechanica cauſabat nobi
liſſimū effectum. igitur habuit ſcientiā ar-
tis mechanice in ſummo.

Poſt hoc queri

tur de artibus liberalib⁹ vtruꝫ
⁊ illas ſciuit in ſummo beatiſ
ſima virgo. Et videtur ꝙ ſic. Sapientia
edificauit ſibi domum. excidit columnas
ſeptem. Illa domus eſt beata virgo. Se-
ptem columne ſunt ſeptem liberales ſcien
tie. igitur beata virgo habuit ſeptem libe-
ralium artiū ſcientiam. Iteꝫ Exo. Mu
lier petat a vicina ſua vaſa aurea et argen
tea. Hoc exponunt gloſe ⁊ ſancti de ſcien
tijs ſecularibus. igiẗ debent ſecū ſcientias
ſeculares de mundo portare ſancti. igiẗ ⁊
beatiſſima virgo. Iteꝫ mille clipei pendēt
ex ea oīs armatura fortiuꝫ. Turris dauid
eſt ſacra ſcriptura. clipei ſciētie phiſice. igi
tur ſcientie liberales ptinent ad munitōeꝫ
ſcripture ſacre. igitur ſanctoruꝫ eſt illas ſci
re. igitur ⁊ beatiſſime virginis. Item qui-
dam ſancti laudant̃ a talibus ſcientijs. ſi
cut beatus dominicus documentis artiū
eruditus ſatis tranſiuit ad ſtudiū ſumme
veritatis. Iteꝫ de beato Gregorio ſtudijs
liberalibus nulli ſecundus igitur ⁊c. Iteꝫ
de beato Vincentio ⁊ de ſancta Katheri
na ⁊ multis alijs igiẗ beate virgini nō de-
bet deeſſe iſta materia laudis.

Poſt hec queritur de iſtis ſcientijs
ſpecialiter. Et primo de grāmati-
ca vtrum illam ſciuerit virgo. Et
videẗ ꝙ ſic. Maria obſeruabat omnia hec
Gloſa. in diuerſis prophetis. igitur ſciuit
legere. Et conſtat ꝙ intellexit. quia legere
⁊ non intelligere negligere eſt igitur ſciuit
grāmaticam. Item Damaſ. dicit ꝙ i tem
plo fuit enutrita vbi virgines inſtruebā-
tur. Item de Suſanna legitur ꝙ erudie-
runt filiam ſuam ſcđm legem Moyſi. pri-
cipium autem eruditionis eſt grāmatica.
igitur beata virgo ſciuit grāmaticā ī ſum-
mo. Item nunqꝫ peccauit ī loquendo. igi
tur grāmaticam ſciuit.

Poſt hoc queri

tur de rethorica. Aug. dicit de
doctrina chriſtiana ꝙ in ſacra
ſcriptura ſunt diuerſi colores rethorici ſed
ſacram ſcripturam perfecte ſciuit beata v-
go igitur ⁊ rethoricam. Item ꝙ iura ciui-
lia leges et decreta ſciuit in ſummo patet
hoc modo. Sapientia aduocati manife-
ſtatur in tribus. Vnuꝫ ꝙ obtineat omnia
contra iudicem iuſtum ⁊ ſapientem. Se-
cundo ꝙ cōtra aduerſarium aſtutum ⁊ ſa
gacem. tercio ꝙ in cauſa deſpata. Sed be
atiſſima virgo contra iudicē ſapientiſſimū
dn̄m. contra aduerſarium callidiſſimū dy
abolum. in cauſa noſtra deſperata ſenten
tiā optatā obtinuit. igiẗ ſapientiſſima ad-
uocata fuit. Item ſapientis eſt eligere ad
uocatum ſapientē. ſed iſtā aduocatā ſpūs
elegit nobiſmetipſe qui omnia cognouit.
igitur ipſa ſapientiſſima fuit. Item aliqui
aduocati poſſunt iniuſtū iuſtum ꝓbare ſo
phiſtice ⁊ nō facere. ſed beata virgo hoc đ
noſtra iniuſticia fecit. igitur improporcio
nabiliter omnibus optime allegare ſciuit
Itē ipſa imperatrix fuit igitur legē condere
⁊ legis interptatiua penes ipſā fuit. ⁊ om
nia iura in archa ſui cordis clauſa habuit
igiẗ ⁊ beatiſſima virgo iura oīa ⁊ retho-
ricam in ſummo habuit.

Poſt hec q̃ritur de loyca quaꝫ ꝙ
ſciuerit ꝓbaẗ hoc modo. hec em̄
perutiliſſima eſt ad ſcientiaꝫ ſa-
cre ſcripture ⁊ ad hereſiꝫ deſtru
endam ⁊ fidei confirmatiōem ⁊ rōnis red
ditionem de ea que nobis eſt fide. igiẗ iſta
ſcientia maxime neceſſaria eſt ſanctis. igi
tur ⁊ beatiſſime virgini. Itē Hieronimus
ꝙ liber Iob continet ꝓpoſitiones aſſum
ptiones concluſiones. Et idem patet de
alijs libris ſacre ſcripture in quib⁹ ſunt vie
diffinitōnū diuiſionū argumētatōnū. hec
igiẗ oīa neceſſaria ſunt ad ſacrā ſcripturā.
igiẗ ⁊ loyca in qua doceñ iſta. Sed btiſ-
ſima virgo pfecte ſciuit ſacrā ſcripturā igi-
tur ⁊ loycā. Itē patꝫ pcurrēdo loyce ptes

que ſunt temptatiua·ſophiſtica·demõſtrã
tiua.dyaletica. Temptatiuam em̃ in ſum
mo ſciuit·qꝛ nunq̃ȝ in temptatõe ſuccubu
it·Sophiſticã in ſummo habuit·quia om
nes aſtutias dyaboli cognouit· ⁊ om̃ia ſo
phiſmata ſua patefecit· Dyaletica in ſum
mo habuit·qꝛ nullius ꝓprie ignorantiã ha
buit. ⁊ om̃ia ꝓb'eumata ſoluere ſciuit. De
monſtratiuã habuit in ſummo·qꝛ nobiliſ-
ſimã ꝓpriã paſſionez de nobiliſſimo ꝓprio
ſubiecto ꝑ ſemetipſam concluſit·Summe
nobile ſubiectuȝ eſt ꝑſona ⁊ ſumma boni-
tas.nobiliſſima propria paſſio eſt miſeri-
cordia ſiue miſeratõ·hanc igitur propriaȝ
paſſionem de hoc ſubiecto beatiſſima vir-
go concluſit.quando ꝑ eam tanq̃ȝ ꝑ medi
um ſumme bonus deus· in oꝑatõe noſtre
redemptionis ſummã miſericordiã i ſe de
monſtrauit·quaſi tali vteret̃ demonſtratõ
ne.Quicũq̃ȝ aufert omne malũ auferibile
et confert omne bonũ cõferibile ipſe ẽ ſum
me miſericors.deus hõ in noſtra redẽptio
ne abſtulit omne malũ auferibile· ⁊ ꝯtulit
omne bonũ cõferibile· igit̃ ẽ ſumme miſeri
cors deus. Sic igit̃ patet ꝙ btiſſima ꝟgo
habuit omnes partes loyce in ſummio.

P. Oſt hoc queri

tur de phiſica et medicina.phs
dicit ꝙ cognitõ anime ad om
nia valet maxime ad ſcientiam naturalez.
ſed beatiſſima virgo perfectiſſimam cogni
tionem anime habuit· perfectiſſime em̃ co
gnouit ſe· Iteȝ ꝑ diuerſas proprietates la
pidum ſpecierum lignorum ⁊ animalium
⁊ ceterorum naturalium diuerſa figurãtur
miſteria in ſacra ſcriptura.igitur ſine intel
ligentia.ſine noticia rerum nõ eſt perfecta
noticia ſcipturarum ſacrarum· ſed beatiſſi
ma virgo ꝑfecte ſacram ſcripturam ſciuit·
igitur ſciuit naturas rerum. Itẽ nulliꝰ mor
bus eucratici adeo incurabilis quin ſciret
⁊ poſſet eum curare·igitur habuit in ſum-
mo ſciam medicine· Iteȝ ipſa ſciuit curare
ſolo verbo.igitur ſciuit medicinã i ſummo
Itẽ ipſa ſciuit curare corpus ⁊ animã·igit̃
ſciuit ꝑfecte medicinam· Iteȝ ipſa ſciuit ſa
nare ad immortalitatem igitur in ſummo
habuit medicinam.

P. Oſt hec queritur de ſciẽtijs q̃dru-
uialibus vtrum fuerunt in beatiſſi
ma virgine. Et videt̃ ꝙ nõ.q̃cquid
em̃ eſt plenũ gratia nihil habet imꝑtinenſ
ad gratiã.beatiſſima virgo fuit plena gra
tia·⁊ ſcientie quadruuiales ſunt imꝑtinẽ-
tes ad gratiã. igit̃ beatiſſima virgo nõ ha
buit ſciam quadruuialẽ. Item nullus lau
dat̃ ſanctoꝝ de hmõi ſcientijs· Item Hie
ronimus cũ ſtuduiſſet in platone ⁊ i raptu
eſſet cuius cõditionis eſſet inquireret̃· re-
ſpondit chriſtianus·⁊ dictũ ẽ ei· nõ es xpi
anus ſed platonicꝰ· In epl'a ad euſtochiũ
dicit ſe Hiero.ſtuduiſſe in Tullio.vñ di-
ctum eſt ei cyceronicus es. Cycero ideȝ q̃
tullius eſt igitur ſtuduit in rethorica nõ in
platone· Itẽ ſancti hmõi ſciẽtias appellãt
curioſas· Itẽ phs dicit ꝙ i mathematicis
nõ eſt bonũ.quia neq̃ȝ motus neq̃ȝ oꝑatiõ
Itẽ ibi nihil eſt vtilitatis neq̃ȝ delectatio·
quia de talibus cogitatio eſt mentis ꝑfe-
cte ad creaturas inclinatõ.⁊ cõiter dilectiõ
nis que eſt in deo interruptõ ⁊ diminutio
Ex his igit̃ videt̃ ꝙ btiſſima virgo nõ ſci-
uit mathematicas ſcias. Sed cõtra. Ipſa
fuit ꝑfectiſſima ſcd̃m affectũ.igit̃ ſcd̃m in-
tellectũ.ſed dilexit om̃ia diligibilia igit̃ ⁊c̃
Itẽ bonũ additũ bono facit ipſum magis
bonũ vt ſupra· Itẽ dicit̃ de abrahã ꝙ ſci-
uerit hmõi ſcias ⁊ ꝑ eas ditatus eſt· igitur
beatiſſima virgo eas ſcire debuit cui bonũ
nõ defuit quod in alijs fuit.

P. Oſt hoc querit̃ ſpecialiter de muſi
ca· Et videt̃ ꝙ in beatiſſima virgi
ne fuerit eius cognitõ· nam tã i ve
teri lege q̃ȝ in noua fuerunt cantores ⁊ v-
ſus cantus ad cultũ dei·cantus autẽ recte
ſcit̃ ꝑ muſicam·igitur ad cultuȝ dei ꝑtinet
ſcia muſica.igit̃ fuit in beatiſſima virgine.
Itẽ quicquid ꝑfectiſſimo auditui fuit de-
lectabilius ad audiendũ illud maximũ ar
monicũ fuit.ſed auditui filij dei nobiliſſi-
mus auditus fuit vox matris ſibi ad audi
endũ delectabiliſſima igitur ſumme armo
nica.igitur beatiſſima virgo effectum mu
ſice habuit in ſummo.

P. Oſt hoc querit̃ d̃ aſtronomia. Cũ
em̃ legit̃ in principio creauit de-
us celũ ⁊ terrã.⁊ exponũt ibi ſci ex
poſitores plures celos· Item ibidem fecit
deus duo luminaria magna· Itẽ vt ſint i ſi
gna ⁊ tpa. Item aque que ſuꝑ celos ſunt·
Ex his omnibus patet ꝙ in ſacra ſcriptu
ra agitur de ſyderibus ⁊ ſtellis de quibus
ſunt ſcientie aſtronomie. igit̃ aſtronomia
eſt neceſſaria ad theologiam· igitur beatiſ
ſima virgo ſciuit eam.

P Oſt hec queri
tur de ariſmetrica que ē de nu
meris. Numeri ī ſacra ſcriptu
ra ſunt miſtici. ⁊ ſcd̄m diuerſitatem nume
rorum diuerſa ꝑ eos ſignantur. vt patꝫ in
trinario ſenario ⁊ denario ⁊ huiuſmodi vt
patet in multis ſcripturis et gloſis. igiť co
gnitio numeroꝝ neceſſaria eſt in ſacra ſcri
ptura. igitur ariſmetrica. Item computa=
tiones annoꝝ fiunt ſepe in ſacris ſcriptu=
ris vt de Jacob de yſaac ⁊ ſic de alijs. Itē
ſcientia algoriſmi neceſſaria eſt ad ſacram
ſcripturam. Item feſta diuerſa aguntur ⁊
in ſcriptura agi deſcribuntur ad que neceſ
ſaria eſt ſcientia computi. igitur ⁊ illa ne=
ceſſaria eſt ad ſacram ſcripturā. Ex his igi
tur manifeſtū eſt ꝙ ſcientia ariſmetrice vti
lis et neceſſaria eſt theologie. igitur fuit in
beata virgine.

P Oſt hoc queritur de geometria. in
ſacra ſcriptura ſunt diuerſe men=
ſure ⁊ menſuratiōes. Menſure e=
phi. bachi. teri. modij. ⁊ conſimiles menſu
rationes vt patet in tabernaculo ⁊ in tem
plo Ezechielis. de huiuſmodi autem ē ſci
entia geometria ⁊ conſil'es. igiť hm̄oi ſciē=
tie neceſſarie ſunt theologie.

P Oſt hoc queriť de methaphiſicā ⁊
primo de theologia. Qđ aūt ꝑfe=
cte ſciuit beata virgo theologiā. vi
deť ps̄. a mandatis tuis intellexi. igiť im=
pletio mandati intellectū auget operanti.
Sed beatiſſima virgo mādatū in ſummo
impleuit. igitur theologiā in ſummo intel
lexit. Itē ps̄. Lucerna pedibus meis ver
bū tuū. ſed beata virgo ſola nunꝙ̄ pedes
offendit. igiť lucerna verbi ꝑfectiſſime eaꝫ
illuminauit. Itē in ezech. Cum eleuaban
tur aīalia eleuabanť ⁊ rote iuxta ea. Que
exponēs beatus Greg. dicit ꝙ cū eleuātur
doctores ī vita honorať ⁊ exaltať ī eis ſcīa
Sed btīſſima virgo habuit eleuatiſſimaꝫ
vitā. igiť talē habuit ſcīam theologie Iteꝫ
apl'i ſciuerunt theologiā cū nō didiciſſent
igiť multo fortius beata virgo. Itē ipā ha
bet aureolā predicatoꝝ. igitur ſciuit ſcien=
tiam theologie. Itē de Cecilia Virgo glo
rioſa ſemꝑ euangeliū chriſti ī pectore por
tabat. igiť multo fortius beatiſſima virgo
Item vnctio docebit vos omnia. Glo. ad
ſalutē ꝑtinentia. ſed beata virgo im ꝓporci
onabiliť fuit vncta. igiť im ꝓporciōabiliter
ſciuit om̄ibus ad ſalutē ꝑtinētia. hoc aūt ē
theologia. igiť ſciuit theologiā. Iteꝫ deu=
tronomi⁹. ē ī archa. Archa figurabat btāꝫ
virgineꝫ. deutronomi⁹ legē igiť btīſſima vir
go ſciuit totā legē. Itē in Exo. legiť. Reſi
duū igni combaretis. igitur nō om̄ia ſcri
pture miſteria agnoſcere poſſum⁹. Sꝫ ibi
dē. Nō remanebit ex eo quicꝙ̄ vſꝙ̄ mane
Glo. i. indiſcuſſum vſꝙ̄ mane reſurrectio=
nis. Ex his duabus auctoritatibus vide
tur ꝙ ſciuit ſuꝑ cōem ſtatū ſcōꝝ om̄s ſcri=
pturas intelligere Et tū incōueniens ē po
nere ꝙ aliquid a ſpū ſancto ſit dictū qđ a
nullo ſit intellectuꝫ. iuxta illud yſa. Sicut
ymber deſcendit de celo ⁊ inebriat terram
ita etiā verbū quod egrediť de ore meo nō
reuerteť ad me vacuū. Ex hoc aūt conclu=
diť ꝙ ꝑfecta cognitō oīm ſcripturaꝝ ſcđꝫ
intellectū ipſius ſpū ſſancti loquēt' ꝑ ſcri=
pturas ꝑtinet ad ſtatum qui eſt ſuꝑ omnē
ſtatū viatoris. hic autē eſt ſtatus beatiſſi=
me virginis. ⁊ ſic theologiaꝫ ſciuit im ꝓpor
cionabiliter vniuerſis.

P Oſt hoc queri
tur de materia libri ſententi=
aruꝫ. Materia eīn primi libri
ad duo reducitur. ad materiam de trinita
te. ⁊ ad materiam de predeſtinatione ⁊ po
tentia dei et volūtate. ſed đ hac matīa plu
rimum ſciuit que potentiam dei ⁊ bonita
tem in ſummo experta fuit in ſe. Secūduſ
liber eſt de angelis ⁊ de operibus ſex die=
rum ⁊ de ſtatu hominis. ſed hec omnia ſci
uit ꝑfectiſſime beata virgo. igiť ſcđm librū
ſententiaꝝ ſciuit in ſummo. In tercio agi
tur de incarnatōe verbi ⁊ virtutibus. ſed in
ſummo illā ſciuit. q̄r incarnatōem ꝑ expi=
entiam cognouit. ⁊ virtutes in ſummo ī ſe
nouit. In quarto legitur de ſacramentali
bus gratijs et reſurrectione. igitur gratias
ſacramentales in ſummo habuit vt patu=
it in ſuperioribus. corpus etiā habuit poſt
corpus dei ſimilimū corꝑibus reſurrectō=
nis que ſunt īmunia a culpa ⁊ a pena. cor
pora alioꝝ ſanctoꝝ ī via ſunt obnoxia cul
pe ⁊ pene. Et inter hec fuit corpus beatiſſi
me virginis mediū exiſtēs ī pena ⁊ culpa
immune. ⁊ ita habuit corpus ſimilimū cor
poribus reſurrectionis. ⁊ ita maxime co=
gnouit naturaꝫ corpoꝝ reſurrectionis Ex
his igiť patet ꝙ beatiſſima virgo bibliā et
ſnīas in ſummo habuit.

V Ltimo queri
tur vtrū ſciuerit omnia. Et
videt̄ ꝙ ſic. Spūs ſanctus
docebit vos oēm veritatem
igitur creatā ⁊ increatā. Sed ſi dicit̄ ꝙ nō
intelligat̄ de omni veritate ſimplicit̄ ⁊ vni
uerſaliter. hoc nō poteſt dici. q2 quod ſcri-
ptura ꝓmittit vniuerſaliter ꝓmittit. quare
gloſaret̄ particulariter cū beneficia princi
pū ſunt largiſſime interpretanda. Item in
tellectus eſt pure naturaliter cognoſciti-
uus oīm. igit̄ hēbit ꝓprie cognoſcibile op-
poſitū. Sed cōſtat ꝙ nō eſt reſtrict⁹ ad co
gnoſcendū aliqua ita ꝙ aliqua ⁊ non alia
igit̄ naturaliter omnia cognoſcit. Et vide
tur ꝙ ſit deus eius oppoſitū. igit̄ aīa bea-
tiſſime virgīs potuit ſcire oīa diuina. Itē
oīa laudant dn̄m ⁊ ſunt homi materia lau-
dis diuine. igit̄ homo tenet̄ ī omnib⁹ et de
omnibus deū laudare. igit̄ oīa tenet̄ aīa
cognoſcere. Itē omnia facta ſunt propter
hominē. igit̄ homo tenet̄ de omnibus gra
tias agere. igitur omnia cognoſcit. Itē ſci
re omnia eſt quoddā bonū. aut igitur ani
ma btiſſime virginis fuit capax illius boni
aut nō. Si ſic. igit̄ ſummus bonus hoc ei
cōicauit. Si nō queritur quid ſit illud qđ
beatiſſima virgo non potuit ſcire. ⁊ cuius
nō fuerit capax ꝑ modum vie. nec erit aſſi
gnare. Iteꝫ ſcire quedā ex parte ⁊ ſcire om
nia ꝑfecte. inter hec eſt mediū ſcire omnia
ꝑ modū vie. primū ꝑtinet ad cōem ſtatum
in via. ſecundū pertinet ad comprehenſo-
res in patria. igitur mediū ꝑtinebit ad ſta
tum mediū. hic eſt ſtatus beatiſſime virgi
nis. igit̄ beatiſſima virgo ſciuit oīa per
modū vie. Itē chriſtus ſciuit omnia ꝑ mo
dum patrie. apoſtoli ꝑ modū vie. igit̄ bea
tiſſima virgo que fuit media ſciuit omnia
ꝑ modum vie. Itē ſicut ꝑſona ad ꝑſonam
ita ſcientia ad ſcientiā ⁊ gratia ad gratiaꝫ.
ſed poſt ꝑſonam filij dei nō poteſt eſſe ꝑſo
na dignior ⁊ ſimilior ei ꝙ̄ ꝑſona matris dei
igit̄ ſicut ꝑſona immediate ſe habet ad ꝑ-
ſonā ita gratia ad gratiā ⁊ ſciētia ad ſcien
tiam. Sed ad ſcire omnia ꝑ modum pa-
trie immediatū eſt ſcire oīa ꝑ modū vie.
ſed chriſtus ſciuit omnia ꝑ modū patrie.
igitur beatiſſima virgo ſciuit omnia ꝑ mo
duꝫ vie. Itē anima chriſti ſciuit oīa que
deus. nec tamen equalis eſt ei in ſcientia ꝑ
modū ſciendi. ſed ſicut anima xp̄i immedi
ate ſe habet ad deū. ita anima beatiſſime
virginis ad animā chriſti. igit̄ anima bea
tiſſime virginis ſciuit omnia que aīa chri
ſti ſed imperfectiori modo. Sed contra. ſan
cti in patria nihil ſciunt niſi ad beatitudi
nem patrie ꝑtinentia. ergo ſancti vie tan-
tū ꝑtinentia ad beatitudinē vie ſciūt. Iteꝫ
ſcire omnia ꝑ moduꝫ vie aut eſſet ſcientia
tm̄ ſcđm habitū que nō exit in actū. et ſic ē
fruſtra. aut ſcđm actū. ⁊ ſic eſſet ſcientia di
ſtractiua viatoris circa hmōi particulares
creaturas et eſſet eleuationis ⁊ coniunctō
nis mētis cū deo impeditiua. igit̄ nociua.
Sed contra illud videt̄ eſſe ꝙ in angelis
eſt duplex ſcientia ſcꝫ veſpertina et matuti-
na. ⁊ vna nō eſt impeditiua alterius. Sed
hoc nō eſt ſimile ad ꝓpoſitum. quia comp̄
henſores vident omnia vno intuitu ſed nō
viatores. Item in patria euacuabit̄ omne
imꝑtinens ad gloriā igitur in beatitudine
vie euacuabit̄ omne imꝑtinēs ad gratiam
Itē querit̄ vtrum beatiſſima virgo ha-
buit cognitiōem veſpertinā ⁊ matutinam.
¶ D ſolutionē horum notanduꝫ eſt
ꝙ beatiſſima virgo in cognitione
ſua plura habuit priuilegia. Pri-
muꝫ eſt ꝑfecta cognitio trinitatis dei ſine
medio quam habuit in via ꝑ ſpecialiſſimā
gratiā. Secundū eſt ꝑfecta cognitō miſte
rij incarnationis. ⁊ hanc habuit ꝑ gratiaꝫ
⁊ ſingularē experientiam. Terciū eſt cogni-
tio ſue ꝑdeſtinationis quā habuit ꝑ reue-
lationē ⁊ cauſam. Quartū eſt anime ſue ⁊
ſpirituū ꝑ ꝓprias ſpecies cognitio quā ha
buit diſpoſitiue ꝑ naturā. cōpletiue ꝑ gra-
tiam. ⁊ ꝑ hanc vidit angelos ⁊ animas et
demones. Quintū eſt ꝑfecta cognitio om
nium ad ſtatum vie ꝑtinentiū quā habu-
it ꝑ gratie infuſionē ⁊ inſpiratōnem. ⁊ hec
comprehēdit ꝑfectam ſcripturaꝝ cognitō
nem operandoꝝ ⁊ contemplandoꝝ. Se-
xtum eſt cognitio omniū circa ſe futuroꝝ
quā habuit ꝑ reuelationē ⁊ in ſpeculo lecti
onū. Septimū eſt omniū ad ſtatuꝫ patrie
ꝑtinentiū cognitio quā habuit ꝑ contem-
plationis reuelationē. Octauū eſt omniū
creaturarum cognitio quam habuit ꝑ na-
turam ⁊ gratiā ⁊ contemplatōem. Nonuꝫ
eſt ꝙ habuit veſpertinā ⁊ matutinā cogni
tionem. matutinā ꝑ gratiam. veſpertinam
ꝑ naturam ⁊ ꝑ gratiā. Decimuꝫ eſt conclu
ſio ex predictis omnibus ꝙ nullius ꝓprie
habuit ignorantiam. Unde ad obiecta

ſoluẽtes dicimus ꝙ beata virgo ſufficiẽ
ter ꝑfecta fuit ꝑ habituꝫ nature ⁊ gratie in
oꝑatões exire ⁊ finẽ ꝯſequi cuiuſlibet· ⁊ hec
ſcia exiuit in actũ ⁊ oꝑatõem quando vbi
q̃liter ⁊ quantũ ordinabat̃ ſibi ĩ beatitudi
nẽ ⁊ alijs in ſalutẽ· Habuit etiã ꝑfectã co=
gnitõem oĩm ad ſuã beatitudinẽ ſm ſtatũ
vie ꝑtinentiũ· ⁊ nulloꝝ inutiliũ ⁊ ad grati
am imꝑtinentiuꝫ· vnde ipius aĩa beatiſſi=
ma nulla habuit in ſe inutilia vel imꝑtinẽ
tia ſed ꝑ totũ gratie fuit plena· vnde oĩa q̃
fuerũt in ipius aĩa vel naturalia vel acq̃ſi
ta ſic erãt gratia informata vł cũ gratia cõ
iũcta vt omnia eſſent gratuita· vnde oĩs
ſcia eius gratuita· omnis dilectõ gratuita
omnis oꝑatio gratuita· vt ſine oĩ reſtri=
ctione largiſſima ⁊ veriſſima interꝑtatiõe
eſſet omnipharia gratia plena. Ex his pa
tet ſolutio ad obiecta·

Equitur alteri

fides· Glo. conſtantia fidei vł
ſermo fidei. Qđ autẽ btiſſima
virgo plus habuit de fide patuit ſupra. et
ꝙ eius fides nũq̃ defecit nec fuit interce=
pta ſic ꝓbat̃· Aliorũ conſtantia fuit defici
ens ⁊ intercepta. igit̃ ipſa vicit oẽs ĩ fidei
conſtãtia· vnde illud ſolet exponi đ ea ecc̃i
i. Generatio ꝑterit. generatõ aduenit· ge=
neratõ aũt ineternũ ⁊c· Itẽ alioꝝ fides a=
miſſibilis fuit· ipſius inamiſſibilis· igit̃ ei⁹
fidei conſtantia fuit alioꝝ impporcionabi
lis· Iteꝫ latera ciuitatis ſunt equalia ſicut
dicit̃ in Apoc̃· xxi. ſed caritas oĩno imp
porcionabilis fuit aliorũ caritati. igit̃ et fi
des fidei. Itẽ· i. ad Chor̃. iij. Caritas om
nia credit. Iteꝫ Math· Omnia poſſibilia
ſunt credẽti. Sed ĩ eius fide ſecutus ẽ effe
ctus impporcionabilis fidei alioꝝ. Iteꝫ ſi
habueritis fidẽ vt granũ ſynapis ⁊ dixeri
tis monti huic. tollere ⁊ mitte te ĩ mari obe
diet vobis. ſed ad ipſius dictũ quando di
xit. Fiat mihi ſcđm verbũ tuũ ſumm⁹ mon
tium tulit ſe ⁊ miſit ſe in mare amarũ. id ẽ
mariã. igitur eius fides habuit maximuꝫ
effectũ· igit̃ maior fuit aliorũ· Itẽ abrahaꝫ
ponit̃ in exemplũ maxime fidei· q̃ꝛ ĩ ſpem
contra ſpem credidit Roma· x· ſcꝫ ꝙ credi
dit ſem de vetula filiũ naſcituꝝ· Sed bea
ta virgo credidit de ſe virgine naſcituruꝫ
deuꝫ· igitur ipſa improporcionabiliter ſu
ꝑauit abrahã in fide. igitur ⁊ omnes ali
os. quicquid eñi ſuꝑius eſt ſuꝑiore ſuperi

us ẽ ⁊ inferiore. Iteꝫ Grego· Fides nõ ha
bet meritũ cui humana ratio ꝓbet experi=
mentũ· Sed illud creditum maxime fuit ſu
per rationẽ ⁊ expimentũ· igit̃ habuit maxi
mũ meritũ ⁊ maximũ fidei habitũ et actũ·
Ex his omnibus manifeſtũ ẽ ꝙ beata vir
go imꝑatrix omniũ in conſtantia fidei ſu=
perat omnes viatores·

Equit̃ alij ſanitatũ gratia· Gloſa
curãdi infirmos· Qđ aũt hec ma=
xime fuerit in beata virgine patet
ipſa eñi totũ hominẽ ſanuꝫ fecit in anima
⁊ corꝑe. Altiſſimus eñi đ terra creauit me
dicinam· de qua dicit̃ Ecc̃i. xxxviij· Illaꝫ
inquã medicinã đ qua dicit̃ Ecc̃i· xliij· me
dicinã omniũ in feſtinatõne nebule. i· caro
xp̃i. de terra quidẽ nata ſed nullo põdere
ꝓgrauata· vltra puritatem angelorum ex=
altata· ſubito ſpiritu ſancto operante for=
mata et liniamentata· Item Ecc̃i. xxxiiij·
Ego quaſi fluuius dorix. quod eſt medica
mentũ generatõis· egreſſus de ꝑadiſo dei
mei· i· de beata ꝟgine que fuit ꝑadiſus vo
luptatis a principio in quo poſuit de⁹ ho
minẽ· i· chriſtũ quem formauerat. Itẽ nul
lus morbus fuit ei incurabił· igit̃ vicit om
nes in gratia ſanitatis. Itẽ etiaꝫ poſt mor
tem curat morbos ⁊ mortẽ fugat. Iteꝫ q̃s
curat ſanat ad immortalitatẽ· igitur ſupe=
rauit omnes in gratia ſanitatis· Sic igit̃
patet qualiter beatiſſima virgo habet gra
tiam ſanitatis in ſummo·

Equit̃ alij operatio virtutũ. Glo·
oꝑatio miraculoꝝ cõtra naturam
ꝙ auteꝫ habuerit ĩ ſummo hãc be
ata virgo patet ex eo ꝙ oĩm miraculorum
miraculoſiſſimũ ⁊ nouiſſimũ ẽ illđ qđ eius
fide media conſtat eſſe factum. ſcꝫ ꝙ deus
homo· mater virgo· Unde Iſa· vlt̃· Quis
vnq̃ audiuit talia Hiere· xxxi· Nouũ crea
uit deus in terra mulier circũdabit virum
igit̃ ipſa gratiã miracłoꝝ habuit ĩ ſummo
Item miraculũ eſt arduũ ⁊ inſolitũ ſuꝑ fa
cultatẽ conſiſtens ammirãtis. hoc autẽ to
tũ fuit hic in ſummo. Itẽ alij fecerũt mira
cula ꝓter naturã vel ꝯtra naturã· ſed ipius
fide factũ ẽ miraculũ ſuꝑ naturã· igit̃ pateꝫ
qualiter excellit oẽs in oꝑe virtutũ·

Equit̃ alij ꝓphetia· Glo. ꝓdicere
futura· Qđ aũt hãc habuit in ſum
mo virgo btã videt̃ ꝙ ſic· q̃ꝛ ꝓphe=
tia ẽ diuĩa inſpiratõ· igit̃ vbi impporciõa
bilĩ ſpũs ſci ꝓñtia ẽ ⁊ gratia ⁊ inhabitatõ

ibi improporcionabiliter inſpiratio ⁊ pro
phetia. hoc autem fuit in beatiſſima virgi
ne· iuxta illud Luce. Spiritusſanctus ſu-
perueniet in te ⁊c· igitur in ſummo ipſa habu
it ſpm̄ ꝓphetie Itē ſi in animas ſanctas ſe
transfert ⁊ amicos dei ⁊ ꝓphetas conſtitu
it ſicut dicitur Sap̄. vij. vbi igitur imꝓporcio
nabilis tranſlatio ibi imꝓporcionabilis ꝓ
phetia et amicitia. hoc aūt totū fuit in bea
tiſſima virginis aīa dn̄e omniū creatura-
rū· igitur habuit ꝓphetiam in ſummo· Item
Math. xi. Lex ⁊ ꝓphete vſq; ad iohannē.
⁊ ille fuit ꝓpheta ⁊ plus q̄ꝫ ꝓpheta. q2 ſo-
lem digito demonſtrauit. ſed improporci
onabiliter plus eſt ſolez generare ⁊ nobis
dare q̄ꝫ demonſtrare. igitur ſi ꝓpter demon
ſtratōnem iohannes dictus eſt ꝓpheta et
plus q̄ꝫ ꝓpheta multo fortius beata virgo
ꝓpter generatiōz ꝓphetiſſa dicetur. Itē yſa.
Acceſſi ad ꝓphetiſſaz· Glo. virginē mariā
dicitur em̄ ipſa ꝓpter excellentiam ꝓphetiſſa
igitur ipſa excellit in ꝓphetia· Itē ſi cayphas
eo q̄ eſſet ep̄us illius anni ꝓphetiſauit. vt
Joh· xi. tunc improporcionabiliter beata vir
go omniū regina imꝑatrix ineternū ſuper
omnes gratiam prophetie debet habere.
Itē q̄ hanc gratiā habuerit ꝑ effectum de
monſtrauit· qn̄ conſcia ſecretoꝝ ⁊ p̄ſcia fu
turorum miſtris nuptiaꝝ dixit. Quecun-
q̄ꝫ dixerit vobis facite vt Joh· ij. p̄uidens
ſpū prophetie q̄ filius eius aquā in vinū
voluit conuertere.

Equitur diſcretō ſpirituū. Gloſa. vt
diſcernāt quo ſpū fiant. Qd̄ autez
hāc habuerit in ſummo btīſſima vir
go probatur hoc mō Chor. ij. Spūalis hō
oīa iudicat· Sed ipſa imꝓporcionabiliter
alijs omnia iudicauit. igitur ſuꝑ omnes di-
ſcretionē ſpirituū habuit. Itē paulꝰ igno-
rauit aſtutiaz eius ſicut dicitur· ij· Chor. v·
Ecce plus q̄ꝫ paulus. Itē in vitaſpatruz·
Quis euitabit hos laqueos· Reſpōſum ē
ſola hūilitas. Sed ipſa improporciōabili
ter oīnibus fuit humil. igitur imꝓporciōabi
liter fuit indeceptibilis vniuerſis· Itē nū-
q̄ꝫ fuit decepta. Itē propriuz eſt ſpūs ne-
quā temptare de ſuꝑbia· ipſa autē ſumme
fuit humil· igitur a ſpū ſuꝑbie maxime inui-
cibilis· Sic pꝫ q̄ diſcretio ſpirituū in ſum
mo fuerit in beatiſſima virgine.

Equitur genera linguaꝝ. q̄ autē nō
habuerit i ſummo videri pōt. lin-
gue em̄ nō ſunt date fidelibꝰ ſed in
fidelibꝰ. ij· Chor. xiiij. ſꝫ ipſa fideliſſima fu
it· ḡ donū lingue nō debet hr̄e. Itē ipſa nō
debuit p̄dicare· igitur nō debuit donum lin
gue hr̄e. Itē glo· ibidē vt euntes ꝑ mundū
intelligāt linguas hoīm. ſed ipſa nō debu
it ſic ire ꝑ mundū· igitur non debuit habere
donū linguarū· Sed contra· ipa ē aduoca
ta oīm. igitur debet ſcire linguas ſingulorū.
Itē act. ij. Sedit ſuꝑ ſingulos eorū ſpūs
ſanctꝰ. Sed ipſa fuit cū eis qn̄ apparue-
rūt diſꝑtite ligue tanq̄ꝫ ignis· igitur accepit
donū lingue cū ipis· Itez cū diuerſis ho-
mibꝰ cōuerſabatur. igitur indiguit dono ligue
Itē a nullo illuſtriū vincitur in aliq̄· igitur ha
buit donū iſtud oīnibus alijs excellētius·

Equitur alij interpretatio ſermonū
Glo. exponere ſcripturas· Sꝫ q̄
hāc i ſummo habuit btā virgo pꝫ
ex determinatis vbi probatū ē q̄ oēs ſcri-
pturas intellexit. Itē nō eſt verbū qd̄ dn̄s
nō reuelauit ſeruis ſuis ſicut teſtatur Amos
iij. igitur multo plꝰ matri· prima pꝫ amos
iij· cetera vt ſupra. Sic igitur manifeſtū ē q̄
beata virgo oīm i ſummo etiā habuit gra
tiarum nouenarium.

Conſequenter

querit de illis gratijs que po
nuntur Eph· iiij. Alios quidez
apl̄os· Et videtur primo q̄ nō cōueniat bea
tiſſime virgini q̄ ſit apoſtola· hoc em̄ opus
eſt miniſteriale. Unde ibidē ſubiungitur· in
opus miniſterij· Sed miniſteriū non ca-
dit in oꝑationes omniū igitur nec apl̄atus
Itē ſuꝑ illud Dyoniſij. Hierarchia eſt or
do diuinus ſcientia ⁊ actio· Dicit cōmen-
tator q̄ officiū ſine actione negligentia ē
ſed beatiſſima virgo nō exercuit actū p̄di
cationis· igitur nec debuit habere officiū.
Itē Luce. vi· duodecim elegit et illos vo-
cauit apl̄os Contra de ſe dixit Joh· Ego
vox clamantis ⁊c. quaſi diceret· nō predi-
co tm̄ voce oris· ſed egoipſe totus ſuz vox·
ita q̄ omnia mea vita victꝰ veſtitꝰ locꝰ pre
dicant penitentiam. Sed ſicut omnia io
hannis p̄dicant pn̄iam. ita oīa beate ma-
rie virginis p̄dicant innocentiā· ſi igitur Jo
hannes habet gratiā ⁊ donū p̄dicatiōis q̄
eſt vox clamātis in deſerto. ḡ multo forti-
us beata virgo habet donū apoſtolatꝰ. er
go eſt vox clamantis in celo. Itē proprie-
tas apoſtoloꝝ eſt q̄ ſunt lux mūdi· Sꝫ be
atiſſima virgo i ſummo illuīauit mundū.

igiť p̄dicatoꝛis in ſummo exercuit officiũ.
Itē officiũ apłoꝛum vel p̄dicatoꝝ eſt recō
ciliare pctōꝛes. ſed hoc cōuenit beate virgi
ni in ſummo. igiť habuit in ſummo apła//
tũ. Itē dn̄s dicit Ioh. vij. Mea doctrina
nō eſt mea. illi attribuens a quo habuit eſ
ſentiam. ſed ſicut habuit naturā diuinam
a patre ita habuit humanā naturam a ma
tre. igitur ſicut ſua doctrina inquantuꝫ de
us fuit a patre ita doctrina ſua inquantũ
fuit homo fuit a matre. igitur mater om̄ia
que filius docuit predicauit nobis. Item
Ioh. xvi. Non eñ̄ loqueť a ſemetip̄o. dicit
dn̄s de ſpũ ſancto. igitur ſicut ſpũs loqui
tur ab illo a quo eſt. ita filius loqueť a ma
tre inquantũ homo eſt Cetera vt ſupꝛa in
aureola predicatoꝛum.

/ Equiť alios ꝓphetas. glo. ſcriptu
re explanatoꝛes. Sed ipſa ē toti⁹
legis gła. igiť in ſummo eſt ꝓphe
ta vel prophetiſſa. Itē Iohannes diciť ꝓ
pheta ⁊ plus ꝙ̄ ꝓpheta. quia deũ digito
demonſtrauit. ipſa autem eũ genuit. et ſic
ſeipſam matrem ⁊ virgineꝫ demonſtrauit
coꝛpore. ⁊ ſic ipſum filium virginis in pro
phetis ⁊ ſcripturis ꝓmiſſum coꝛꝑe et oꝑe
demonſtrauit. ⁊ ſic ſumma ꝓphetiſſa fuit.
Itē ꝙ ſexus nō repugnat patet. q: in no//
uo ⁊ in veteri teſtamento ꝓphetiſſe fuerũt
Unde Luce. ij. Et anna ꝓphetiſſa cōme//
moꝛabať. in act. apoſtoloꝝ. que ſeptē filiaſ
habuit que ꝓphetiſabāt. Cetera vero vt ſu
pꝛa de prophetia.

/ Equiť alios x̄o euāgeliſtas Lu//
ce. ij. Maria aũt cōſeruabat ⁊c. vñ
cũ tp̄s p̄dicande vel deſcribēde in
carnatōis adueniret ſufficienter om̄ia pro
ut eſſent geſta poſſꝫ explicare. Cetera vt ſu
pꝛa de aureola predicatoꝛum.

/ Equiť alios paſtoꝛes. q̄liť hoc do
num habuit beatiſſima virgo que
re in tractatu de ſacramēto oꝛdi//
nis. ⁊ qualiter nos ꝑauit in tractatu de be
atitudinibus in gradibus pauꝑtatiſ. Sic
igitur habuit etiam beatiſſima virgo hũc
quaternariũ gratiaꝝ. Ex his manifeſtuꝫ ē
ꝙ beatiſſima dn̄a habuerit vniuerſitatem
gratiarum gratuitaꝝ ⁊ gratis datarũ. qđ
omniphariе credimus eſſe verum.

A. D ſolutiōem obiectoꝝ in cōtrariũ
dicimus taliter diſtinguēdo ꝙ do
noꝝ gratis datoꝝ ⁊ nō gratũ faci
entiũ quedā in miniſteriũ danť et nō in ꝓ
priũ profectũ vt prophetia Balaā ⁊ Ca
yphe. quedā in propꝛiũ profectũ ſui et nō
alioꝛuꝫ vt dona inſtructōis beatiſſime do
mine. Et talium quedā danť ad ꝑficiēdaꝫ
indigentiam. quedā ad decoꝛandā poten
tiā ⁊ quedā ad nobilitandā naturā et ho//
noꝛandā ꝑſonaꝫ. Et ſic habuit beatiſſima
virgo hm̄ōi dona nō ad miniſteriũ ſed ad
decoꝛationis cumulũ. ad ꝑfectionis ⁊ de
lectationis augmentũ. in materiā laudis
⁊ honoꝛis incrementũ ⁊ oīm bonoꝝ ſpũa
lium complementum.

Icto qualiter
beatiſſima virgo habuit om//
nes gratias cōmunes ſequiť vi
dere qualiter habuerit ſpeciales quas ⁊ in
aliꝫs ſcientijs eſt reqire. Taliũ autem que
dam ſunt que ꝑtinent ad generatiōeꝫ ſiue
vite ingreſſum. quedam ad conuerſatōem
quedam autē ad moꝛtē. Circa generatōeꝫ
inueniunť q̄nꝗ que ſunt p̄figuratio. pro//
phetizatio. annũciatio. miraculoſa conce
ptio. in vtero ſanctificatio.

/ Rimo igiť ꝙ beatiſſima v̄go mł//
tipharie p̄figurata erat ſic erit ma
nifeſtũ numeri. vij. inuenit igitur
moyſes virgā aaron. Glo. Mariā que ſi//
ne virili ſemine genuit verbũ. Ecce quali//
ter in textu cuꝫ gloſa ſua ſequiť ꝙ illa v̄ga
fuerit figura virginis glorioſe. Item Exo.
iij. Rubus ardebat ⁊ non comburebať. ꝙ
hoc fuerit figura beatiſſime virginis pro//
bat eccleſia nō diſputando ſed cantādo ⁊
determinando. Rubuꝫ quem viderat mo
yſes incombuſtũ ⁊c. Item Luc. Et nomē
eius elyſabeth. Gloſa. Elyſabeth dei mei
ſaturitas. ⁊ mariam ſignificat que deo ple
na fuit. Item ſi annunciatio ⁊ conceptio
yſaac ſignat conceptionē chꝛiſti. igiť et ſa
ra ſignat mariam. Ex his patet ꝙ beatiſ//
ſima virgo fuit prefigurata. Qualiť au
tem ⁊ quibus figuris multipharıā multiſ
ꝗ modis patet. videlicet in creatis ī factis
in viſis ⁊ coniugatis. In creatis. in pri
cipio creauit deus celum ⁊ terram. id ē be
atam virginem que celum ⁊ terra fuit. id ē
celeſtem ⁊ terreſtrem ſimul duxit vitaꝫ. id
eſt angelicam ⁊ humanā habuit conuer//
ſationeꝫ. Item celum ⁊ terra fuit. q: ſimul
⁊ altiſſima dignitate ⁊ infima humilitate
Item celuꝫ ⁊ terra fuit. quia puriſſima vir
ginitate ⁊ fecundiſſima maternitate virgo

⁊ mater ſimul fuit igitur ⁊c̃. Item hac pri-
ma die facta eſt nubecula de qua poſtea fa
ctus eſt ſol. Quid autem eſt nubecula ni-
ſi mater ⁊ materia corporis ſaluatoris. In
ſecundo die poſitum eſt firmamentum in
medio aquarum quod habet fixas ſtellas
in ſui ornamentum ⁊ diuidit aquas ab a-
quis. niſi beatiſſima virgo que habet ſtel-
las. xij. i. coronã. xij. ſtellarꝝ. i. oīm ſanctorũ
in capite ſuo poſitã in medio aquarꝝ. i. ſan
ctorꝝ vie ⁊ ſanctorꝝ patrie. diuiſa prius ab
vtriſqꝫ exiſtens ſupra cōem ſtatũ vie ⁊ in-
fra ſtatũ patrie cōicans cũ vtriſqꝫ. habens
cũ ſupioribus virtutum ꝑfectionem. cũ in
ferioribus merendi conditionẽ. Itẽ cũ ſu
perioribus ſecuritatem contra caſum. cũ in-
ferioribus poſſibilitatem ad meritũ. Item
cum ſuperioribus exultatōem. cum inferiori
bus cordis compaſſionem. Tercie diei o-
pus eſt congregatio aquarum in vnũ lo
cum id eſt in virginalẽ vterꝝ congregatiuũ
omniũ gratiarꝝ. ſed in hoc eſt drĩa ꝙ cō
gregatio gratiarꝝ vocatur maria media ꝓ
ducta. congregatio vero aquarꝝ vocat̃ ma
ria media correpta. ⁊ hoc eſt quia tranſito
ria eſt iuxta illud Eccĩ. xxi. et mare iam nõ
eſt. hec autem media producta qꝛ ꝑpetua
iuxta illud Luce. x. Maria optimã partẽ
elegit que nõ auferetur ab ea. Quarto die
fecit deus duo luminaria magna. maius
vt p̃eſſet diei. minus vt preeſſet nocti ſolẽ
ſcꝫ et lunã. Quid autẽ ꝑ lunam niſi virgo
beatiſſima luci conformiſſima ⁊ diuia cla
ritate figuratur. plena luna vt legitur ĩ ſen
tentijs facta eſt propter diei ⁊ noctis vici
ſitudinem. ꝓpter noctis declarationẽ. pro
pter operantiũ in nocte conſolatōem. ⁊ qꝛ
quedã animalia ſunt que lucem diei ſuf-
ferre nõ pñt. hec autẽ omnia opatur virgo
luciſſima. Eſt em̃ quies laborantiũ. qui
es ⁊ decus mortalium. ſolacium operanti
um. vmbraculũ infirmorꝝ. refrigerãs miſe-
ricordie vmbra quos reuerberat ſol radijs
iuſticie. Quinte diei opus ẽ formatō auiũ
⁊ piſciũ. Et quid ſint aues ⁊ piſces niſi be
ata virgo. que vt piſcis natabat in medio
aquarꝝ maris tribulatōis. ⁊ vt auis vola-
uit ſup pennas ventorum in celo contem
platōis. Sexte diei opus eſt formatio ho
minis et poſitio ĩ padiſo voluptat̃. Quid
autem eſt padiſus voluptatis niſi beatiſſi
ma virgo in qua deus pater poſuit hoīẽ
id ẽ xp̃m in die conceptōis. Sic igit̃ bea-
tiſſima virgo in omnibus opibus ſex die-
rum eſt expreſſiſſime figurata. Nõ tm̃ ĩ cre
atis ſed etiam in factis eſt prefigurata. vt
patet in archa noe in yride. in tabernacu-
lo moyſi. in archa teſtamenti. in candela-
bro in propiciatorio. in templo. in throno
Salomonis. in oſtio in domo Salomo-
nis ⁊ in multis alijs. Similiter in viſis et
ymaginatis inuenitur figurata vt eſt ru-
bus moyſi Exo. iij. ſedes ſaphirina ſup fir
mamentũ Ezec. iij. mons de quo precio-
ſus lapis ẽ abſciſus ſine manibus Dañ. ij.
in arbore tangente celum Dañ. iiij. ĩ por-
ta clauſa Ezech. xliiij. in vellere gedeonis
Judicũ vi. in fonte paruo qui creuit in flu
uium maximũ Heſter. ij. in porta templi
ſpecioſa Act̃. x. ĩ muliere amicta ſole apo
cal. xii. Similiter ⁊ in coniugatis rebecca
rachele in iudith vidua ⁊ in heſter coniuga
ta. in ſara ſterili ⁊ in elyſabet matre Johã
nis baptiſte. Ex his omnibus ſufficienter
manifeſtum eſt ꝙ beatiſſima virgo in cre
atis ⁊ factis ⁊ viſis ⁊ coniugatis eſt multi
pliciter figurata.

Oſt hoc videt̃ ꝙ hec fuerit ꝓpheti
zata yſa. xj. Egrediet̃ virga de ra
dice ieſſe. Glo. ỽgo maria. vel alia
glo. virgã ⁊ florẽ iudei xp̃m ſuũ interp̃tan
tur. qꝛ in virga regnãtis potentia. in flore
pulcritudo. nos vero ꝑ virgam mariã in-
telligimus cui nullus frutex peccati adhe
ſit. Vel alia glo. Egredietur virga. ⁊ pro-
phetiſat de natiuitate vt tota eccleſia can
tat. virgo dei genitrix virga eſt. flos filius
eius. Itẽ Numeri. xxiiij. Orietur ſtella ex
iacob. Itẽ yſa. iiij. fructus terre ſublimis.
Glo. virginis marie Itẽ yſa. vii. acceſſi ad
ꝓphetiſſam. Glo. virginem mariã. Ex his
patet ꝙ natiuitas beate virginis eſt multi
pliciter ꝓphetizata.

Oſt hec ꝓbat̃ ꝙ fuerit annunciata
hoc mõ. Johes fuit annũciatus ⁊
alij ſcĩ minores vt yſaac ⁊ ſamſon
igit̃ ⁊ btĩſſima ỽgo debuit annũciari. Itẽ
appropinq̃nte lucifero annunciat̃ aurora
ſed iohes fuit lucifer et fuit annũciat⁹. btĩſ
ſima aũt ỽgo aurora. igit̃ poti⁹ debuit an
nũciari. Itẽ laborãtib⁹ maxime debuit an
nũciari ort⁹ aurore. iuxta illd Geñ. dimit-
te me iã em̃ aſcẽdit aurora. igit̃ nobis de-
buit maxime annũciari ort⁹ ꝯſurgẽtꝭ auro
re que qñ ſurrexit nos ſecũ ſurgere fecit et
ad ſurgendũ excitauit. Itẽ Dam. Joachĩ

ꝙ honeſtam ⁊ laude dignam Annam in
matrimoniuꝫ duxit. Sed quemadmodū
venter anne ſterilis exiſtens ꝑ votum et re
promiſſionem peperit Samuelē. ita ⁊ hec
ꝑ preces ⁊ repromiſſiones a deo affert ge
nitricem vt in hoc a nullo illuſtrium vin-
catur. Ecce expreſſe patꝫ ꝙ beata virgo fu
it annunciata.

ꝑ Oſt hec ꝓbatur ꝙ erat miraculoſe
concepta. quia ſi a nullo illuſtriū
vincitur ⁊ minus illuſtres ſunt mi
raculoſe concepti igitur ⁊ ipſa. Item dicit
Damaſcenus ꝙ ꝑ preces ⁊ repromiſſiōes
fuit nata igitur ſupnaturaliter. Iteꝫ ſigna
tum perfectius eſt ſigno ſed figure beatiſ-
ſime virginis fiebant diuina voluntate ꝑ
ſe operante ⁊ non humana. igitur beata vir
go exijt in eſſe nature ſuperiori agente cō
tra inferiorem. igitᷣ ſupernaturalis fuit eiꝰ
conceptio.

ꝑ Oſt hoc ꝓbatᷣ ꝙ fuerit in vtero ſan
ctificata hoc mō. eccleſia celebran
do feſtiuat eiꝰ natiuitatē. ergo fu-
it ſancta quando fuit nata. igitᷣ fuit ſancti
ficata in vtero. Itē iohānes fuit ſanctifica
tus in vtero igitᷣ ⁊ beata virgo. prima pa-
tet Luce. x. Et ſpū ſancto replebitᷣ adhuc
in vtero matris ſue. Item Hieremias fu-
it ſanctificatus ī vtero igitur ⁊ beatiſſima
virgo. prima patet Hieremie. i. Prius ꝙ̄
te formarem in vtero noui te ⁊ anteꝙ̄ exi-
res de vulua ſanctificaui te. Item omnis
ſanctificatus in vtero ordinatur ad ſanctū
in vtero igitur quod immediatiorem ⁊ ꝓ-
pinquiorem relatōem habet ad ſanctuꝫ in
vtero illud potiſſimū debet ſanctificari in
vtero. ſed non potuit immediatior eſſe re-
latio eius quod vniebatur verbo ad aliq̄d
aliud ꝙ̄ ad illud vnde ſumebatᷣ illud ſan
ctum quod vniebatur. hoc potiſſimū fuit
beata virgo igitᷣ potiſſimū fuit et debuit ī
vtero ſanctificari. Item Hieremias fuit ī
vtero ſanctificatus ꝓpter expreſſioreꝫ pro
phetiam de ſancto in vtero. Item Iohan
nes in vtero ſanctificatus ꝓpter digiti de
monſtratōem. ergo multo fortius beatiſſi
ma virgo ꝓpter ipius conceptiōꝫ ⁊ gene-
ratōeꝫ. Itē dicit anſelmus. Ea puritate be
ata virgo nitebat qua maior ſub celo neq̄t
intelligi. Sed puritas dei homīs eſt pec-
catū originale nec habere nec vnꝙ̄ habu-
iſſe. Maior quidē poſt illam eſt originale
habuiſſe ſed ſtatim ⁊ ab illo omnino mū-
datū eſſe. igitᷣ beata virgo debuit quidē in
originali concipi ſed ſtatim ab illo mūda
ri. igitᷣ debuit in vtero ſanctificari. Itē Au
guſ. Ego puto ꝙ copioſior ſanctificatiōis
benedictio in ipſam deſcendit que nō tm̄
ipſius ſanctificaret ortū ſed etiā vitam de
inceps ab omni peccato cuſtodiret immu
nē quod nemī alteꝝ in natis mulieꝝ cre-
ditur eſſe donatuꝫ ⁊c̄. vt ſupra. Ex vltima
auctoritate manifeſtū eſt ꝙ beatiſſima vir
go in vtero ſanctificata fuit. Qd̄ autē eius
ſanctificatō oēs excellit ī hoc notatᷣ ꝙ alij
poſt talē ſanctificatōem adminus veniali
ter peccauerūt. vnde dicitᷣ de iohāne. An
tra deſerti ⁊c̄. ipſa aūt ita ſanctificata fuit
ꝙ peccare non potuit vt infra inter priui-
legia patebit. Sic igitᷣ manifeſtū ē quali-
ter beatiſſima virgo fuit p̄figurata ⁊ pro-
phetata annūciata miraculoſe concepta ⁊
in vtero ſanctificata. ⁊ ſic conſtat eam om
nes ſpeciales gratias habuiſſe quas cōtin
git ortū ſanctorum decorare.

ꝑ Oſt hoc vidē
duꝫ eſt de ſpecialibus gratijs
que circumſtant conuerſatio-
nē. Que ſpecialitas gratie innuitᷣ quotiēs
aliquis ſcōrum ſpecialiter a deo diligitᷣ vᷣ
amicus dei appellatᷣ. verbi gratia. ī veteri
teſtamēto dicitᷣ dn̄s ſpecialiᷣ amare abra-
hā ⁊ hoc ꝓpter fidem. iuxta illud Gen̄. xv.
Credidit abraham deo ⁊ reputatū eſt il-
li ad iuſticiam ⁊ amicus dei appellatus ē
Sic em̄ deus loquebatur cum eo. Itē mo
yſes ꝓpter manſuetudinem. quia mitiſſi-
mus fuit hominū qui fuerunt ī terra ami
cus dei appellatus eſt cum quo loquebatᷣ
facie ad faciem ſicut ſolet homo loq̄ ami
co ſuo Numeri. v. Itē dauid ꝓpter humi-
litatē. inuenit em̄ viꝝ ſcd̄ꝫ cor ſuū dn̄s. Itē
in nouo teſtamento iohānes euāgeliſta ꝓ
pter virginitatē quem ſpeciali prerogati-
ua ſpeciali dilectione fecerat dignuꝫ. erat
em̄ diſcipulus quem ſpecialiter diligebat
ieſus. Itē legitᷣ in eodem iohanne ꝙ dn̄s
diligebat mariam ⁊ marthā ⁊ lazaꝝ. ⁊ con
ſtat ꝙ hoc fuit ꝓpter hoſpitalitatē ꝑ quaꝫ
ipſi ⁊ alij quidam placuerunt deo. Itē ni
colaus ꝓpter miſericordiā appellatus eſt
amicꝰ dei. Sed hec dona excellentiſſime
fuerūt in beata virgine. Si em̄ dilexit dn̄s
abrahā ꝓpter fidē qua credidit de vetula ⁊
vetulo filium naſciturūꝫ. vel qua credidit

filium moriturum ⁊ reſurrecturum· multo
fortius diligebat beatam virginē propter
fidem qua credidit ſe virginem deum pa
rituram ⁊ virginem ꝑmanſuram· Itē ſi di
lexit moyſen propter manſuetudinē ⁊ hãc
dilexit· quia eſt virgo ſingularis inter om
nes mitis. Item ſi dilexit dauid ꝓpter hu
militatem hanc etiam dilexit. quia vt di⸗
cit Aug. nunꝗ̃ exaltata ſuper choros an⸗
gelorum fuiſſet niſi fuiſſet humilima om⸗
niũ hominũ. Item ſi dilexit Johannē ꝓ⸗
pter ꝟginitatē ⁊ ecce plus iohãne· hec em̄
virgo virginũ· hoc aũt iohannes nõ fuit·
Itē ſi mariã marthã lazarũ ꝓpter hoſpita
litatē dilexit· hec ipm̄ ĩ vẽo ſuo hoſpitauit.
carne veſtiuit. lacte cibauit· hoc martha nõ
fecit. Itē ſi nicolaũ ꝓpter miſcḋiam dile⸗
xit. ⁊ hãc quia regina miſcḋie. Ex his om
nibus manifeſtũ eſt ꝙ omnes ſpeciales ḡ
tie quas circa cõuerſatõem alioꝝ ſanctoꝝ
eſt reꝑire in maria gratioſiſſima virgine ſu
perant ⁊ eminent manifeſte.

Post hec que

ritur de gratijs ſpecialibuſ
circa mortem que vidētur
eſſe quinqꝫ. ſcilicet morteꝫ
preſcire. moriturã inuitare. mori ſine dolo
re· ſtatim euolare· in anima ⁊ corpore ſtatī
reſurgere.

Et primũ ſcꝫ ꝙ mortē ſuam preſci
uerit videẗ a minori. de ſcõ marti⸗
no legitur ⁊ cantatur. beat⁹ marti
nus longe ante obitũ ſuũ ꝑ̄ſciuit. Itē bea
tus petrus ſciuit ꝙ breuis eſſet diſpoſitio
tabernaculi ſui· Item Johannes ſciuit ſu
ꝑueniſſe diē mortis ſue. Cũ igitur omnes
iſti ꝑ̄ſciuerunt diē mortis ſue. igitur ⁊ bea
ta virgo omniũ alioꝝ dñа preſciuit· Iteꝫ
ꝓuerbioꝝ. xiij· Spes que differtur affligit
animã· Si igitur tempus preſcitũ ⁊ deter
minatũ et preſcientia pene auferende leti
ficat. ⁊ incertitudo anxietateꝫ generat· igi
tur ad beatitudinem vie ꝑtinet ꝑ̄ſcire mor
tem determinate· Sic igitur patet ꝙ bea⸗
tiſſima virgo habuit primaꝫ gratiam que
circumſtat mortem. Item ad hoc idē· om⸗
nis homo mortem ſuam vellet preſcire li
benter igitur ⁊ ipſa· Sed quicquid volu⸗
it ſcire fuit ei reuelatum niſi aliqua ratio
hoc impediret. ſed illud nulla ratio impe
diuit igitur ei reuelauit. Item que eſt ra⸗
tio quare aliquibus reuelaẗ aliquibus nõ

Si dignitas ⁊ ipſa digniſſima. Si cari⸗
tas ⁊ ipſa cariſſima· Si deſideriũ. iuxta il
lud Dañ. qui fuit vir deſiderioꝝ. ⁊ ipſa cu
piebat ſumme diſſolui et eſſe cum chriſto·
Quecunqꝫ igitur cauſa aſſignari poteſt in
beatiſſima virgine excellentior fuit ꝗ̃ ĩ a⸗
lijs. igiẗ ſibi potius debuit reuelari ꝗ̃ alijſ
Item inter preſcire tranſitũ ⁊ orari· ⁊ in⸗
ter nec ꝑ̄ſcire nec orari mediuꝫ eſt preſcire
⁊ nõ orari. primũ cõuenit xp̄o. ſcḋm alijs
viatoribus. igiẗ mediũ cõuenit btiſſime ꝟ⸗
gini que habet ſtatum mediũ.

Post hec queri

tur de inuitatione ⁊ deducti⸗
one. Qḋ autem dñs inuitatã
matrem ſuam deduxerit videẗ per locum
a minori. quia dominus apparuit caro ſuo
Johanni ⁊ dixit· Dilecte mi veni· ſi hoc fe
cerit chriſtus Johanni ergo potius matri
Item ſi iohanni quia carus. igitur poti⸗
us matri que in infinitũ carior fuit· Item
diciẗ in principio. ij· Reg. vi· ꝙ dauid de
duxit archam in ſuam domum ⁊c. Itē q̄⸗
liter luſerit ante archam ⁊c· igitur chriſtus
matrem ſuam ſpecialiter deduxit· Itē op⁹
miſcḋie eſt ſepelire mortuos. igitur et pa⸗
ter miſericordiarum potiſſime debuit exe⸗
quijs matris intereſſe ⁊ eam ſepulture cõ⸗
mendare· Sed ipſius ſepelire fuit in celo
ſuper omnes choros angelorum aſſumi·
igitur debuit hoc fili⁹ ĩ ꝑſona ꝓpria et cor
porali preſentia facere.

Post hoc queriẗ de ipſius morte ſi
fuerit ſine dolore· Et videẗ primo
ꝙ nõ. ita em̄ ſe habꝫ mors ad mor
tem ſicut vita ad vitaꝫ· ſed vita dñe noſtre
inter omnes vitas ſimilima fuit vite do⸗
mini noſtri ieſu chriſti· igiẗ mors morti. ſꝫ
illa doloroſiſſima igitur ⁊ illa· Item ratio
aſſignatur quare mors domĩ fuit doloro⸗
ſiſſima ſiue aſperrima. dicitur em̄ vt opor⸗
tet· quia vbi eſt nobilior naturarũ coniun
ctio et ibi maior eſt delectatio· ſed in quoꝝ
coniunctione maior eſt delectatio in illo⸗
rũ ſeꝑatione maior eſt dolor. vnde cuꝫ ani
ma chriſti nobiliſſima fuerit coniũcta no⸗
biliſſimo corpori. ⁊ in illorum coniunctiõe
maxima fuit delectatio· ⁊ in ſeꝑatione ma
ximus fuit dolor· Unde hiere. O vos om
nes qui tranſitis per viam ⁊c· Sed eadeꝫ
cauſa fuit in beatiſſima virgine ſecũdo lo
co in ſummo. igiẗ in ipſius morte maxim⁹

fuit dolor poſt dolorem chriſti. Itē vbi in
ter quecunqꝫ maior eſt pax illoꝝ delecta//
bilior eſt cōmanſio· ſed in corpore beatiſſi
me virginis et in anima ſua maxima pax
fuit adinuicē· qꝛ ſpūs aduerſus carnē non
concupiuit nec econuerſo. igiꝰ ꝛ delectabi
lior cōmanſio· igitur ꝛ maximus in ſepati
one dolor· In contrarium eſt qḋ legiꝰ i
ꝓlogo ſuꝑ iohannē de iohāne ꝙ facta ora
tōe poſitus ē ad patres ſuos tā extraneus
a dolore mortis q̄ꝫ a corruptione carnis.
Sed improporciōabiliter beata virgo ali
ena fuit a corruptione carnis· igitur imp
porcionabiliter plus debuit eſſe aliena a
dolore mortis. Item Damaſ. Sed ꝛ ipſa
beata beataꝝ que ſuꝑ naturā dn̄ationū ex
altata ē· dolores quos effugit pariēs hos
in chriſti paſſionis tēpore ſuſtinuit· a ma//
ternali compaſſione viſcerum laceratōem
tolerans. ꝛ quem deum cognouit ꝑ natiui
tatem hunc vt maleficum vidit interfectū
hinc ipſa gladio cogitationis lacerata. et
hoc eſt tuā ꝫ ipſius animā pertranſibit gla
dius Luce. ij· Ex hac auctoritate infertur
vbi diciꝰ· nō iudicabit deus in idipm̄ bis
ꝙ ille dolor reputatur ei gladius· igitur ſi
cut poſt gladium nō eſt dolor. ita nec poſt
iſtum gladiū debuit ſuſtinere dolorē mor
tis. Itē ille gladius reputatur ei ꝑ eq̄pol//
lentiā ꝓ martirio. ſed poſt martiriuꝫ nō eſt
dolor mortis· igitur neqꝫ poſt hunc gladi
um qui equipollet ei· Item ratione huius
doloris debeꝰ ei aureola martiꝝ· igiꝰ poſt
hunc nō eſt dolor mortis. Itē moyſes ꝓ//
pter abſtractiōem ſpūs ſcd̄m actū a viribꝰ
inferioribus nō ſenſit defectū ſitis ꝛ famis
xl. diebus ꝛ. xl. noctibus. ſimiliter ꝛ hely//
as· igiꝰ ſi delectatio ſpūs talis ꝛ tanta ta//
liter ꝛ tantū abſtraxit hic ſenſum paſſiōis
ꝛ tantū ꝛ tādiu interrupit. ergo maior ma
gis abſtrahit ꝛ magis interrumpit· ꝛ im//
proporcionabiliter maior improporciona
biliter magis abſtrahit ꝛ interrumpit· Sꝫ
improporciōabiliter abſtrahi a corpore ſu
per illud abſtrahi quod eſt ſcd̄m actum· et
iſtud abſtrahi quod eſt ſcd̄m ſubſtantiā· ꝛ
imꝓporcionabiliter interrūpi quod ē ſem
per eſt ſuꝑ illud interrumpi quod ē ad tē//
pus. igitur imꝓporcionabiliter delectatio
maior pōt abſtrahere animā a corꝑe ſcd̄m
ſubam ꝛ excludere oēm penā· igiꝰ beatiſſi
ma virgo mortua fuit p̄ amore ſine dolore
Item paulus neſciuit in raptu vtꝝ in cor
pōre vel extra corpus. ij· Chorꝰ. igiꝰ inten
ſior raptus aīam ſcd̄m ſubam abſtrahere
pōt· Itē maiores motus impediūt mino//
res. ꝛ natura inclinat ad carnē ꝛ ad corpꝰ
ſed caritas inclinat a corꝑe ad xp̄m. iuxta
illud· cupio iā diſſolui ꝛ eſſe cū xp̄o· igitur
tm̄ pōt intendi inclinatio ſurſum ꝙ ſepa//
tur ꝛ abſtrahiꝰ ab inclinatōe deorſum. igi
tur caritas tm̄ poteſt ſurſuꝫ trahere ꝙ ani
ma ſeꝑetur a corpore · et ſic morietur pre
amore· Item duorum dolorum maior eſt
medicina minoris. ſed anima ſcd̄m carita
tem dolet eſſe ſepata a deo. ſcd̄m naturaꝫ
vero dolet diuidi a corpore· igiꝰ ille tm̄ po
teſt intendi ꝙ iſtū nō cōtingit ſentiri. igiꝰ
pōt mori ſine dolore· Itē q̄cquid aptū na
tū eſt inducere languorē ſi cōtinueꝰ ꝛ intē
daꝰ poteſt inducere mortem: ſed amor po
teſt inducere languorem igiꝰ ꝛ mortē· Mi
nor patet canticorū. ij. qꝛ amore langueo.
Glo· pre amoris magnitudine omnia tē//
poralia faſtidio. Et his patet ꝙ btīſſima
virgo p̄ amore et ſine dolore mortua fuit.
Tem ꝙ ſtatim euolauerit diſputabi
le nō eſt· qꝛ nihil purgabilis habuit.

oſtea queritur

ſi ſtatim in aīa ꝛ corꝑe aſſum//
pta fuerit. Et videꝰ ꝙ nō· pri//
mo ꝑ ſermonē Hieronimi. Cogitis me o
paula· vbi dicit. multi noſtꝝ dubitāt· Iteꝫ
Aug· de eius aſſumptione ſentētia hec eſt
vt ſiue in corꝑe ſiue extra corpus neſcio de
us ſcit· Itē Hieronimus. Humanuꝫ iudi
ciū nō apponat manifeſtum quod deꝰ vo
luit eſſe occultū· Itē quicq̄d non ſepatur a
culpa nec a pena. ſed oīs in adā peccaue
rūt. igiꝰ omnes in ſuo peccato vel pro ſuo
peccato puniri debēt. Sed ei imponiꝰ pe
na Gen̄· iij. puluis es ꝛ i puluerē reuerterꝭ
ꝛc̄. igiꝰ oīs i peccato nati corporaliter de
bent incinerari· Contra. gregorius in col//
lecta. nec mortꝭ nexibꝰ deprimi potuit que
dn̄m noſtꝝ ieſum xp̄m de ſe genuit incar//
natū. Modo quero quid appellaꝰ nexus
mortis. vel eſt bonū vel eſt malū· nō bonū
quia omnis boni capax fuit· Itē bonū nō
depmit ſed eleuat. igiꝰ nexus nō nominat
ibi aliq̄d boni. Si aūt eſt malū aut ē ma//
lum culpe aut malū pene. non culpe quia
mors nō eſt nexus ad culpā. qꝛ poſt mo,ꝛ//
tē nō eſt ſtatus culpe ſed pene. Itē nihil di
ctū e. ſet ꝙ poſt mortē nō poſſet peccare· qꝛ

eſſet mater dei cum poſt mortē null⁹ pec-
cet. Si autē eſt malū pene quero quā pe-
nā importat nō iehenne. qꝛ ad illaꝫ nō ne
ctit mors. quia multi moriunt̄ qui non va
dunt ad iehennā. eadē ratione nec ad pur
gatoriū. qꝛ multi moriunt̄ qui nō vadunt
ad purgatoriū. nec etiā poteſt dicere penā
tempalē. qꝛ ad illam nō nectit mors ſed ab
ſoluit ab illa. Itē nō pōt dicere penā mor-
tis. quia beatiſſima virgo vere mortua fu
it. ergo relinquit̄ ꝙ non poteſt ſignificare
niſi incineratōem. igitur erit ſenſus nō po
tuit nexibus mortis deprimi. i. nō potuit
incinerari. Et niſi ſtatim reſurrexiſſet fuiſ
ſet incinerata vt alia corpora igit̄ vere ſur
rexit. Item ꝙ non fuerit incinerata intelli
gitur manifeſte in figura de archa federiſ
dñi ꝑ quam ſignificabatur maria. que qui
dem archa conſtructa fuit de lignis ſechi
quorum natura talis eſt ꝙ nunꝗ a vmi-
bus rodunt̄ nec ꝑforantur. nec in aq̄s ſub
merſa vnꝗ putreſcunt ſicut ſolent alia li-
gna facere. igitur ſine omni putrefactione
ſurrexit. Hoc idem etiam ⁊ clara luce pre-
uidēs ps̄ clamat cum audacia. Surge do
mine in requiē tuā. Et ſtati ſubinfert. Tu
⁊ archa ſanctificatiōis tue. que manifeſte
dicta credunt̄ ⁊ in figura de maria. cuius
corpus fuit archa corꝑis xp̄i. ſed celū nul-
la figura ſed ſolū rei veritas poſſidet. Iteꝫ
Aug. Maria quadaꝫ ſpeciali prerogatiua
honorat̄ a filio poſſidens in ipſo corp⁹ qđ
genuit. quare nō ⁊ corpus ꝑ quod genuit
niſi obuiauerit autoritas nondū ꝑſpecta.
credo videre quod et ꝑ quod genuit. Iteꝫ
idē in eodeꝫ. Thronū dei thalamū dñi ce
li tabernaculuꝫ chriſti decet ibi eſſe vbi eſt
chriſt⁹. Tantū eñ theſaurꝫ dignius ē ſer-
uare celū ꝗ terra. Itē Aug. in eodē. Leta
re maria leticia inenarrabili ī anima ⁊ cor
pore. ⁊ infra. Uiuat igitur integralit̄ que
omniū genuit integritatem. Item Dyoni
ſius de diui. no. Quoniā apud ipſos deo
acceptos noſtros ierothee quoniā nos vt
noſci ⁊ ipſe multi noſtrorum ſanctoꝝ fra-
trum conuenimus ad viſionem corporis
vite principis ⁊ que deum ſuſcepit. aderat
⁊ frater dñi Iacobus ⁊ petrus ſumma et
ꝓuectiſſima theologoꝝ ſummitaſ. Super
hunc locū gloſa maximi vult ꝙ ī dormitō
ne noſtre dñe fuerūt apl̄i et beatus dyoni
ſius ⁊ magiſter ſu⁹ ierothe⁹. ⁊ poſt aſſum-
ptōem corꝑis fecerunt collatōꝫ. ⁊ Ierothe
us raptus fuit. Et ſic videt̄ approbare iſte
textus dyoniſij cū ſuis gloſis illud qđ in-
uenit̄ de aſſumptiōe beate marie vgis cor
porali. Itē Bern. Nō decuit vt carnē ma-
tris ſine honore in terra relinqueret q̄ ho
norem parentū ſub precepti diſcretōe po-
ſuit. Itē Bern. Si anima ꝑuuli nōdū na
ti liquefacta eſt vt maria locuta ē. quid pu
tas que nam illa fuerit exultatio celeſtiuꝫ
ciuiū qui vocem audire ⁊ faciē videre ⁊ be
ata eius p̄ſentia frui meruerunt. Itē bern.
Nō in mūdo dignior locus virginali vte
ro in quo dei filium maria ſuſcepit. nec in
celo regali ſolio in quo mariaꝫ marie fili-
us ſublimauit. Item Bern. Tempus ē lo
quendi omni carni cū aſſumit̄ incarnati v
bi mater. nec ceſſare debet a laudibus hu-
mana mortalitas dum ſola noſtra morta
lis natura ſuper immortales ſpūs exaltat̄
ī virgine maria. Itē Aug. Tantaꝫ merito
integritatem incorruptibilitatis non ſeq̄-
tur vlla reſolutio putredinis. Item Aug.
Qui in vita illā pre ceteris honorauit gra
tia ſui conceptus pium eſt credere in mor
te eam pre ceteris honoraſſe. Item ſi me-
rito viuens pre omnibus dotata eſt gratia
cur mortua nō erit honoranda. Item ideꝫ
in eodem. Quid eſtimandū eſt de mr̄e dei
vbi digna ſit haberi niſi in preſentia filij.
Item quecunꝗ ſunt eiuſdem nature eun
dem locum occupant. ſi igit̄ mater ⁊ filiuſ
ſunt eiuſdem nature neceſſe eſt vt ſit cuꝫ fi
lio mater. Itē huic aſſertioni quis diceret
ꝙ bene poſſet ēē opinio ⁊ nō manifeſta ve
ritas. Contra dicit Bern. Sic quilibꝫ ſen
ſu ſuo abundat vbi vel certe ratōi vel ma-
nifeſte autoritati non obuiat quod ſentit̄
Item ad idem. Querenduꝫ eſt rationi q̄d
conſentiat veritati fiatꝗ ipſa veritas au-
toritas ſine qua nec eſt nec valet autoritaſ
Si igit̄ voluit ſeruare matrē integrā cū v
ginitatis pudore cur non velit ſeruare in-
corruptam a putredinis fetore. Itē Bern
hardus. Si vera ſunt que ſcripſi gratias
tibi ago ieſu chriſte. quia de ſancta virgi-
ne matre tua nihil niſi quod pium eſt ⁊ di
gnū eſt ſentire potui. Ecce teſtimonio ipſi
us pape Gregorij ⁊ duoruꝫ epiſcopoꝝ au
guſtini ⁊ Dyoniſij vnius abbatis Bern-
hardi imo ipſoꝝ apl̄orum petri ⁊ iacobi ꝓ
batū ē beatā virginē in corꝑe ⁊ aīa glorio-
ſiſſime eſſe aſſumptā. Qđ ⁊ ratiōibus ꝑſpi
cuū ē. in peccato eñ duo ſunt. Auerſio eñ

a bono incõmutabili ⁊ conuerſio ad bonū commutabile. iſtis reſpondent duo in pena. quia anima auertit ſe a ſua vita incidit neceſſitatem auerſionis a corpore· cuius anima eſt vita· ex conuerſione ad nihilum incidit neceſſitatem redeundi in quaſi nihilum id eſt in puluerē· Sed beatiſſima virgo auerſa fuit per originale vnde debuit mori ſed nunq̃ȝ fuit conuerſa actualiter ad aliquod nihilum. igitur non debuit incinerari· Item Anſelmus· Ad omne conueniens deo cui maior ratio non repugnat ſequitur neceſſarium. iſtud eſt tale ergo iſtud neceſſariū· Itē a nullo illuſtriū vincit̃· ſed dicit euangeliū Math. xxvii· mlta corpa ſanctoꝝ ſurrexerunt cū eo ⁊c̃· igit̃ ⁊ ipſa hoc accepit· Itē dyoniſi⁹ dicit· omnes ꝓprietates inferiorum habēt ſupꝑiores cum excellentia. igitur cum illud datū eſt ſanctis inferioribus vt dicit euangeliū igitur ⁊ ſumme omniū in patria· Itē eccleſie argumentū eſt illud· Iohānes ſanctificatus eſt in vtero igitur ⁊ beata virgo· ſed eccleſia concluſionē concedit ⁊ celebrat eius natiuitatē. igit̃ hoc mõ arguo a ſimili. mlta corpa ſctōrum ſurrexerūt igit̃ ⁊ btiſſime virginis corpus ſurrexit. His ratõibus et autoritatibus ⁊ multis alijs manifeſtuȝ ē aſſumptionē eſſe in corpe ⁊ anima. Et hoc mõ om̃ibꝰ credimus eſſe veꝝ. Sat̃ igit̃ patet qualiter beatiſſima virgo habuit gratias ſpeciales circumſtantes mortem.

Ad illud aūt qđ obiectū ē đ ei⁹ morte credim⁹ ꝙ mortua ē ꝑ amore ſine dolore. Et nõ eſt etiā eadē ratio de morte dñi q̃ cū illa debuit eſſe ſatiſfactoria in ſummo conueniebat et oportebat ꝙ eſſet penalis in ſummo ⁊ etiā voluntaria in ſummo. vnde fuit ſpū permittente carni im ꝓpria. vñ ibi ſimul ī ſummo motus fuit naturalis ⁊ ratõnalis· vñ ſummū gaudiū ⁊ ſumm⁹ dolor ⁊ vnū fuit materia alterius. q̃ ſumme gaudebat quod ꝑ ſummū dolorē humanū genus redimebat· hic autē ſcȝ in maria motus rationalis gratia informatus motū naturalē ſopiebat ⁊ vincebat ita vt cuȝ in potentia eſſet et caritas vulnerata in ſummmo ⁊ in ſummo ⁊ ſurſum trahebat ⁊ vinculū impediens ſcȝ alligantiam corpis diſſoluebat.

Ad auctoritates que oppoſite ſunt ad carnalē aſſumptõeȝ ꝟginis marie reſpõdemus ꝙ q̃tuor ſunt genera ſupponibiliū· primū eſt qđ ē ex ſacra ſcriptura ita expreſſe eſt determiatū ꝙ nec dubitatõ nec opinio poteſt circa cõtrariū. de hoc dicit dam̃. omnia que tradita ſunt ꝑ legē ꝑ ꝓphetas ꝑ apoſtolos ⁊ euangeliſtas ſuſcipimus ⁊ veneramur ⁊ cognoſcimus nihil vltra requirẽtes. Alterū genus ꝑ oppoſitum ad hoc quod eſt om̃ino incertū et quantū ad ſententiā ⁊ auctoritatē ⁊ hoc eſt ſimpliciter apocrifuȝ vel eſt incertū quantū ad auctoritatē ſed nõ q̃ntuȝ ad ſniam· ⁊ hoc eſt apocrifum ſm quid ⁊ illđ ponit̃ dubiuȝ· Inter hec duo ſunt media. Terciū igit̃ ⁊ primū mediū eſt qñ aliquid nõ eſt determinatū ex ſcriptura nec ꝑ ratõnē neceſſariā poteſt ꝓbari. nec etiā põt euidentia ſumi ſed ex conſequētijs ſcripturarum ⁊ apparentijs rationū poteſt ⁊ ipſuȝ ⁊ ſuū oppoſitū equaliter videri et ꝑſuadēri. ⁊ hoc ꝓprie põt vocari opiabile· vt ſunt quedā opiniones ſcõꝝ vt eſt illa vtrū omnia ſimꝉ ſunt creata. ⁊ illa vtꝝ angeli ſunt in gratuitis creati ⁊ ſimilia. Quartū gen⁹ ⁊ ſcđm mediū eſt quod quideȝ ī ſcriptura biblie nõ eſt expreſſe determinatuȝ. nec ex euidentia ſui manifeſtū· tñ ex conſequētia ſcripture ⁊ apparentia rationū ita eſt probabile ꝙ nulla ſcriptura nulla ratio habet aliud opponere in contrariū· ⁊ illud ē pie credendū· Unde primū eſt expreſſe determinatū. ſcđm eſt pie credendū. terciū opinatū. quartū apocrifū· Hieronimus igit̃ qui fuit interpres biblie loquitur vt interpres nihil volēs interſerere niſi qđ ꝑ bibliam eſt expreſſum. Aug. auteȝ vt expoſitor ⁊ inueſtigator non tantū ponit vel ſupponit ea que ſunt principia ſcie ſed ea q̃ neceſſario conſequuntur nulla ratione vꝉ auctoritate repugnante. Et ſic manifeſtū eſt q̃liter beatiſſima virgo habuit gratias omniū cõmunes ⁊ ſpeciales.

Poſt hec queritur de ſuis priuilegiat̃ gratijs quas ipſa ſola ⁊ nulla alia creatura poſſidet· primo queritur igitur đ hoc priuilegio quod eſt peccati immunitas vtꝝ hoc fuerit priuilegiū impatricis. Et videt̃ primo ꝙ nõ. ij. Ioh. ij. Si dixerim⁹ q̃ peccatū nõ hēm⁹ nosipſos ſeducimus· Itē Eccl̃i· neq̃ȝ infās vni⁹ diei ē ſine pctõ ſup terraȝ. Itē iob· ſtelle nõ ſunt mūde i ꝯſpectu ei⁹. Item aplus

ad Ro.iij.omnes peccauerũt·Itẽ Lu.vij
Quis igitur plus eum diligit.cui reſpon-
dit.Eſtimo ꝙ is cui plus donauit.Sȝ be
atiſſima virgo plus omnibus dilexit· igi-
tur ipſi plus donauit.igitur ⁊ ipſa pecca-
uit·Item Ro.viij.Omnia coopant̃ in bo
num his qui ſcd̃m propoſituȝ vocati ſunt
ſancti.Glo·etiam peccata· ſed omnia que
cooperantur in bonũ habuit beata virgo igi
tur peccata habuit·Item glo.ibidem ſine
quibus nõ viuitur.Itẽ glo·Impoſſibile ẽ
quemcunqȝ ſanctũ aliqñ nõ cadere. Item
prima Ioh.i·Sanguis filij eius emũda-
uit nos ab omni pctõ.Glo.tñ nos nõ de-
bemus putare q̃ȝdiu viuimus oĩno poſſe
a peccato mũdari·Itẽ Ioh·ij.Quid mi-
hi ⁊ tibi eſt mulier·Sup hoc dicit Cryſ·
ꝙ aliquid humani paſſa fuit· quaſi ꝓpter
vanitatem voluit chriſtum miraculũ face
re·Itẽ Prouer.ij. Quis poteſt dicere mũ
dum eſt cor meum·Item Eccl·Nõ eſt iu-
ſtus qui faciat bonũ ⁊ non peccet·Itẽ pro
uer.xxiiij.Septies ĩ die cadit iuſtus· Itẽ
ꝙ nõ ſit ipſius priuilegium videt̃ ꝙ nõ cõ
uenit ei ſoli.q2 multi angeloꝝ nunq̃ȝ pec
cauerunt·Itẽ aliquis infans ſtatim bapti
zatus euolat ſi morit̃·igit̃ ille nunq̃ȝ pecca
uit actualr̃·Itẽ Iob·xv·neqȝ eñ reprehẽ-
dit me cor meũ in omni vita mea. Con
tra Aug.dicit. de qua ꝓpter honoreȝ filij
cũ de pctis agit̃ nullã volo fieri mentõeȝ·
Itẽ idẽ.Ego puto ꝙ copioſior ⁊c̃.Iteȝ vt
ſupra de ſcitate in vtero·Item peccatũ ve
niale nõ habuit igit̃ ⁊c̃. q2 vbi aliq̃d ꝺ pec
cato veniali ibi aliquid vacuuȝ de gratia.
ſed ipſa plena gratia fuit· igit̃ nihil ꝺ pec
cato fuit in ipſa·Itẽ Aug.Inde ſcimuſ ꝙ
plus ei gratie collatũ ſit ad vincendum ex
omni parte peccatũ. quoniã concipe ⁊ pa
rere meruit quẽ conſtat nullũ habuiſſe pec
catum·Iteȝ neceſſitas peccandi relinquet̃
in exercitiũ eorum qui cadere poſſunt.ſed
ipſa cadere nõ potuit· igitur illud exerciti
um habere nõ debuit·Itẽ Anſelmus.Ea
puritate beata virgo nitebat qua ſub deo
maior nequit intelligi. Sed maior poteſt
intelligi ſi peccauit ergo nõ peccauit·Qꝺ
ꝑ omnia verum eſſe credimus.Et ad au-
ctoritates in contrariũ adductas reſpon-
demus ꝙ omnes ille de peccatorũ iure lo
quant̃ viatoꝝ hominũ.illud autem beatiſ
ſime virginis eſt proprium ⁊ ſpeciale pri-
uilegiũ reſpectu omniũ viatoꝝ ⁊ ſpeciale
derogat generali·Qꝺ auteȝ Cryſoſ. dicit
ꝙ aliquid humani paſſa fuit hoc eſt verũ
quia vt homo hominibus ꝯpaſſa fuit. Sed
ꝙ aliquid vani paſſa fuit ꝑ omnia falſum
eſt ⁊ contra Auguſtinũ.

Poſt hec queri

tur de priuilegio quod eſt pec
candi impoſſibilitas. vtrũ ſcȝ
beatiſſima virgo potuerit peccare·Et vide
tur ꝙ ſic· quia ipſa potuit mori ergo potu
it peccare. Item Aug.dicit ꝙ Adam mo
ri potuit quia peccare potuit. ⁊ ꝙ non po
tuit reduci in actum potentia moriendi ni
ſi prius reduceretur in actum potẽtia pec
candi·Sed beatiſſima virgo potuit mori
igitur potuit peccare.Item Auguſt.que-
rit quare deus non fecerit homines ꝙ pec
care non poſſent· Et reſpondet ꝙ illꝺ glo
rioſius fuit omnibus creaturis igitur illud
debuit conuenire omnibus ⁊ beatiſſime vir
gini que glorioſior omnibus creaturis fu
it· Item in laudẽ aliorum ſanctorũ canta
tur·Qui potuiſſet tranſgredi ⁊ nõ eſt trãſ
greſſus:igitur ⁊ illud conuenit illi que eſt
omni laude digniſſima. Itẽ ſi peccare nõ
potuit hoc nõ tñ fuit ꝓpter fomitis extin
ctionem·quia angeli nunq̃ȝ fomitẽ habu-
erunt ⁊ tamen peccauerũt. ⁊ ꝓpter excellẽ
tiã gratie nõ peccare non potuit· quia an
geli fuerunt in gloria ⁊ tamen peccauerũt
Item Damaſ·Omne creabile eſt vertibile
ſcd̃m eſſe ⁊ ſcd̃m electionẽ· ſcd̃m eſſe vt cor
poralia.ſcd̃m electionem vt rõnalia.Sed
beatiſſima virgo fuit ab vtroqȝ compoſita
igitur fuit vertibilis vtroqȝ modo. Itẽ glo
rioſius habet̃ quod habet̃ cum victoria q̃ȝ
quod habetur ſine victoria·ſed vbi nulla ẽ
pugna nulla eſt victoria·Sed in beatiſſi-
ma virgine maxima fuit gloria ſumma igi
tur et victoria et pugna·igitur ⁊ potuit pec
care. Item excellentior fuit ſtatus innocẽ
tie q̃ȝ iſte· ⁊ tamen Adam ⁊ eua potuerũt
peccare. Item·ij·ſententiarum diſt.xxv.vl
timo capitulo dicitur ꝙ quatuor ſunt ſta
tus liberi arbitrij. Primus poſſe peccare
⁊ poſſe non peccare. Hic ſtatus innocen-
tie eſt. Secundus poſſe peccare et nõ poſ
ſe nõ peccare damnabiliter·hic añ tp̃s gra
tie·Terci⁹ eſt poſſe peccare et poſſe nõ pec
care dãnabiliter ſaltẽ hic ĩ tp̃e gr̃e. q̃rtus ẽ
nõ poſſe peccare ⁊ hic in tp̃e glorie·Con-
tra quod meliori et nobiliori ſimilat̃ hoc ẽ

melius nobilius ⁊ honorabilius.ſed hoc ē
non poſſe peccare.ergo hoc eſt melius no
bilius et honorabilius. ſed beata virgo ſe
cundū locum habuit poſt deū.igiť nō po
tuit peccare. Item Aug⁹ Concedimus q̄
dem naturā omino meliorē que oīno pec⸗
care nollet. Concedimus ⁊ ipſi talē nō eſ⸗
ſe malam que talis facta eſt vt poſſet non
peccare ſi vellet. Item fruſtra eſſet poten⸗
tia que nunq̄ꝫ reduceretur ad actum.ſed ip⸗
ſa nunq̄ꝫ fuit peccatrix. igitur fruſtra fuiſ⸗
ſet in ea potentia peccandi. Item phs di
cit ꝙ potentia eſt principium tranſmutā⸗
di alterum.ſed beatiſſima virgo nullū ha⸗
buit principium tranſmutandi in pecca⸗
tum. igitur nullam potentiam peccandi.
Item loquendo ex parte rei potentia ſcđꝫ
ꝙ eſt in predicamento qualitatis.quia eſt
qualitas diſponens ad actionē vel ad paſ
ſionem. ſed nulla talis qualitas fuit in be
atiſſima virgine ad peccandum.igitur nō
fuit in ipſa potentia peccandi. Item cui⸗
cunq̄ꝫ inconueniens eſt ineſſe actū eidem
inconueniens eſt ineſſe potentiam.ſed be
atiſſime virgini inconueniens eſt ineſſe a⸗
ctum peccandi igitur ⁊ potentiam. Item
inter non poſſe peccare et non poſſe mere
ri.⁊ inter poſſe peccare ⁊ poſſe mereri me⸗
dium eſt non poſſe peccare ⁊ poſſe mereri
ſed primū ꝑtinet ad ſtatum comprehenſo
rum ſimpliciter.ſcđm ad ſtatum viatorūꝫ
ſimpliciter.igitur medium ꝑtinet ad ſtatū
mediūꝫ.ſed ille eſt beatiſſime virginis que
ſimpliciter viatrix et ſcđm quid comprehē
dens igitur ipſa non habuit potentiā pec
candi. Quod dicimus eſſe verum diſtin⸗
guendo tamen ꝙ nō poſſe peccare quatu
or modis dicitur. Primo modo non poſſe
peccare ꝑ ſe ſequitur naturā immutabileꝫ.
⁊ hoc modo dicitur deus trinitas nō poſ
ſe peccare. Secundo modo dicitur nō poſ⸗
ſe peccare quod habet coniunctionem vel
conuerſionem ad naturam inuertibileꝫ ꝑ
medium quod eſt de ſui natura inſeꝑabi⸗
le vt habitus glorie. et hoc modo dicūtur
ſācti ⁊ angeli nō poſſe peccare. Tercio mo
do dicitur non poſſe peccare quod habet
coniunctionē ad naturam inuertibilem ꝑ
mediū quod ꝑ ſui naturam ⁊ in ſe quideꝫ
eſt ſeꝑabile.ſed nō eſt ſeꝑatum defenden⸗
do ſe ſempꝑ a contrario reſiſtente ſempꝑ im
pugnāte vel impediente ⁊ licet nō ſumme
⁊ ꝓpter hoc et quo ad quid aliquādo ſeꝑa

bile.tamen in his ſine quibus ad vitaꝫ nō
ꝑuenitur ſempꝑ inſeꝑabile vt dicit Grego.
ſuper Job. Et hoc modo ſancti patres nō
potuerunt peccare. Quarto modo dicitur
non poſſe peccare quod habet coniunctio
nem ad naturam inuertibilem ꝑ medium
quod ſcđm naturā ſui ⁊ in ſe quidē eſt ſe⸗
ꝑabile vt dictū eſt.ſed omnino nō eſt ſeꝑa
tū ab aliquo contrario repugnāte vel reſi
ſtente vel impediente. Et ꝑterea ī ſummo
in tali ſubiecto eſt inſeꝑabile. vt eſt pleni⸗
tudo gratie in beatiſſima virgine. Et hoc
modo dicitur beatiſſima virgo nō poſſe pec
care. Omnes igitur auctoritates ⁊ rōes que
videntur probare ꝙ peccare potuerit loquū
tur de potentia ſcđm ꝙ opponitur ad non
poſſe primo mō vel ſecūdo modo vel ter⸗
cio modo ſumptū.patꝫ igitur ꝙ tale nō poſ
ſe peccare coniunctū cū poſſe mereri ē pro
prium priuilegium beate virginis.

Poſt hec queri

tur vtꝝ habuerit ꝓ priuile⸗
gio ꝙ quolibet motu mereba
tur. Et videtur ꝙ nō. Gratia enī eſt princi⸗
pium merendi non natura. ſed conſtat ꝙ
aliquando mouebatur motu naturali. igi
tur nō quolibet motu merebatur. Item ſi di
ceretur ꝙ ſimul moueretur gratia ⁊ natura.
hoc videtur non poſſe eſſe. quia ſi ſic eſſet
vnus motus meritorius ⁊ non meritori⁹.
Si autē duo ſunt nō eſſet vterq̄ꝫ meritori
us. igitur altero eorum nō mereretur. Item co
gnitiua ordinata eſt ad operatiuaꝫ ⁊ ſcien
tia ad oꝑationem. ſed cognitiua non fuit
ꝑfecta reſpectu omniū vt ſciret omnia. er⸗
go nec operatiua erit ꝑfecta reſpectu om⸗
niū vt quolibet motu mereretur. Item ſeque⸗
retur ꝙ dñs Jeſus chriſtus nō excelleret
ipſam in oꝑando ſi ipa quolibꝫ motu me
reretur ſicut ipſe.igitur nō quolibet motu me⸗
rebatur. Contra.ad Coloceñ.iij. Omne qđ
cunq̄ꝫ facitis ī verbo vel ope oīa in nomīe
dñi noſtri ieſu xpi faciatis. Iteꝫ.ij. Chor.
iiij. Siue mād ucatis ſiue bibitis vl aliud q̄d
facitis omnia in gloriā dei facite. Modo
aut hoc aliq̄s impleret aut nullus. Si nul
lus igitur fruſtra precipitur vel conſulitur vel
mouetur. Si aliquis igitur beatiſſima vir⸗
go.igitur quicquid fecit merebatur. Item om
nia ſunt in ſe referibilia. igitur ſi nō referuntur
hoc ē ꝓpter defectū ſubiecti.ſi igitur ſubie
ctū non refert hoc eſt q꞉ non vult.vel quia

nõ poteſt. Si nõ vult. igitur peccat vel ad
minus eſt imꝑfectum in bonitate quã poſ
ſet habere. Si nõ poteſt hoc nõ eſt niſi q̃a
habet contrariuꝫ in ſe. quod neceſſario ali
quando inclinat ad cõtrariũ vt fomes ad
veniale. Sed illud nõ fuit in beatiſſima ꝟ
gine. igitur potuit omnia referre. Item ſa
piens non fecit aliquid ſine ſapientia et ſi
ne cauſa. igitur prudentiſſima virgo fecit
omnia ꝓpter primã cauſam. Itẽ quolibet
motu mereri eſt quoddam bonũ. aut igiť
cõmunicabile alteri creature aut non. Si
eſt ꝯmunicabile. igitur ſumma bonitas .ſ.
deus cõmunicat alicui. igiť beatiſſime vir
gini. Si aũt nõ eſt cõmunicabile tũc non
videtur ꝙ de quolibet oꝑe contingat di
cere ꝙ ꝑ hoc eſt mereri vbi nulla eſt neceſſi
tas peccandi venialiter. hoc auteꝫ fuit ĩ be
atiſſima virgine. igitur ipſa potuit quoli
bet motu mereri. Itẽ vbicunꝗ non poteſt
in diſcernendo ratio errare voluntas non
poteſt eligere malũ ibi ſemꝑ eligiť optimũ
⁊ vltimũ. ſed vtrunꝗ horum fuit in beatiſ
ſima virgine. igiť omnia fecit ꝓpter opti
mũ. igitur in quolibet oꝑe merebať. Item
ſicut ſe habet anima ad corpus ita ad ani
mã caritas. igitur ſicut elicit anima om̃es
oꝑatõnes a corꝑe ita caritas vbi plene ha
bet eſſe forme ibi elicit omnes oꝑatiões ab
anima. ⁊ ſic quolibet motu merebatur. hoc
autẽ fuit in beatiſſima virgine. igiť quoli
bet motu merebať. Item phs. Intellectuſ
ſemꝑ rectus eſt niſi quãdo ſe immiſcet fan
taſijs ⁊ deducitur ab illis. ſed intellectꝰ be
atiſſime virginis nunꝗ ſe immiſcuit fan
taſijs vt deduceretur ab illis. igitur ſemꝑ
rectus fuit. Sed rectũ eſt cuius mediũ nõ
exijt ab extremis. igitur ſemꝑ fuit erectus ĩ
ſummũ bonũ. igiť ſemꝑ merebatur.

Poſt hec queri

tur vtruꝫ qualibet paſſiõe me
rebatur. Et videť ꝙ nõ. phus
dicit ꝙ paſſionibus nõ meremur. Itẽ nul
lum neceſſariũ non voluntariũ eſt merito
rium. igitur paſſionibus nõ meremur. Itẽ
a parentibus contraximus paſſiones. igi
tur non ſunt meritorie. Contra. paſſio la
tronis fuit neceſſaria ⁊ tñ meritoria. Item
ad Thy. ij. Si ſuſtinebimus et conregna
bimus ⁊c. etiam plurima. Ad hoc dici
mus ꝙ beata ꝟgo quolibet motu liberi ar
bitrij ad agendum vel patiendũ mereba
tur. vnde non motibus naturalibus inq̃n
tum naturalibus ſed rationalibus gratia
informatis. vnde motibus gratuitis libe
ri arbitrij merebatur. vbi etiam liberũ arbi
triũ ⁊ gratia operať. Sed liberũ arbitriuꝫ
eſt vt iumentũ. gratia vt ſeſſor ſcd̃m Anſel
mũ. Unde apľus. ij. Chor. ij. Non auteꝫ
ego ſed gratia dei operabať mecum. et ſic
merebatur mecum. ⁊ ſic merebatur ĩ quo
libet motu quo contingit mereri. nõ tamẽ
in hoc domino noſtro ieſu chriſto equaba
tur in operatione qui operabať naturalia
⁊ ſuꝑnaturalia ⁊ ſine ſui indigentia. ⁊ hoc
ſine ꝓporcionabili caritate. paſſionibꝰ au
tem inquantuꝫ ab extrinſecis inferunť vel
neceſſario contrahunť nõ meretur. ſed in
quantum voluntas rationalis informa
ta gratia ad illarum ſufferentiam liberta
te ꝓpria inclinať. Ex his patent ſolutiões
ad obiecta.

Poſt hec queri

tur de hoc ꝙ eſt puritas ĩ ſum
mo vtrum debeat aſſignari be
atiſſime virgini ꝓ priuilegio. Et videtur ꝙ
non quia ſi intenſiõ puritatis eſt receſſus
a contrario. vt ſicut albius quod nigro eſt
imꝑmixtius. et purius quod ẽ impuro im
permixtius. tunc queritur quid ſit illđ im
purum ꝑ cuius imꝑmixtioneꝫ fit puritas
hec ĩ ſummo. Et videť ꝙ nõ poſſet dici ꝓ
pũe aliud impuꝝ niſi in corporalibꝰ opa
cum vel opaco mixtũ. ĩ ſpũalibus pena vľ
culpa. Si primo modo tunc ſol fuit puri
or beata virgine. Si ſecũdo modo tunc ĩ
ſtatu innocentie. ⁊ om̃s anime beate a cor
poribus ſeꝑate ⁊ etiam angeli qui fuerunt
ſine pena eandeꝫ puritatẽ habuerunt. Si
igitur tercio modo. tunc omnes ſancti pa
trie etiam eandẽ puritatẽ habuerũt. et eti
am illi qui ſunt in purgatorio qui omnes
ſunt ſine culpa. Itẽ ſi dicatur ꝙ hec puri
tas ſit maior poſt deum a receſſu origina
lis. quia chriſtus habuit receſſum ⁊ purita
tem ab origine talẽ ꝙ nunꝗ ⁊ nullo mo
do habuit originale. alij omnes baptizati
habent puritatẽ ab originali ita ꝙ pecca
tũ originale habuerunt et adhuc aliq̃ mo
do habent quantũ ad penã fomitis. Sed
inter nullo modo habere nec habuiſſe ⁊ in
ter habere ⁊ habuiſſe quodammodo me
dium eſt ſcꝫ quodammodo habuiſſe ⁊ nõ
habere. ⁊ hec fuit puritas btiſſime ꝟginis

immediata poſt puritatē xp̄i. Si ſic dicat contra eſt qđ dicit anſelmus nō poſt xp̄m ſed poſt deū. Itē ſcđm hoc angeli maiore puritate lucerēt. q2 peccatū originale nunq̄ʒ habuerunt. vel ſcđm hoc etiā bruta ꝛ inanimata maiori puritate lucerent. q2 peccatū originale nec habēt nec habere poſſunt. Itē ſi dicat̄ ꝙ intelligit̄ de hominibus hoc adhuc nō pōt ſtare. q2 Adam in ſtatu innocentie ſcđm hoc maiori nitebat puritate. q2 tūc nullo mō habuit nec habuerat originale. Itē ſi puritas dicit̄ receſſus ab impuro. ſed magis recedit qđ recedit ꝛ q̄ʒtum ad actū ꝛ q̄ʒtū ad diſpoſitōem. ꝛ adhuc plus qđ recedit q̄ʒtū ad actū ꝛ q̄ʒtum ad potentiā ꝛ diſpoſitōem oīm hoꝝ. illud autē puriſſimū eſt inter alia. Sed tale purum eſt ſol qui recedit ab impuro et q̄ʒtuʒ ad actū ꝛ diſpoſitōem ꝛ potentiā. et quocunq̄ʒ modo dicat̄ impuꝝ ſiue dicat̄ vbi ē mixtio naturaꝝ contrariaꝝ opace ſcʒ ꝛ luminoſe. ſiue vbi eſt mixtio nature ꝛ pene ſiue etiam ſcientie ꝛ ignorantie vel neſcientie. nulla iſtarum impuritatum in ſole eſt. qui nec in ſe mixtus nec alteri miſcibilis ē et non habet culpam nec ignorantiam. et ſic purior eſſet beatiſſima virgine ſi puritas hec eſſet receſſus ab impuritate. Item ſi forte dicetur ꝙ hec puritas dicitur ꝑ receſſum ab impuro vbi aptum natum eſſet ineſſe impurum. ſcđm hoc in chriſto vl̄ etiam deo non eſt maior puritas q̄ʒ in quouis homine. quia vel in chriſto vel in deo non poteſt aliqua impuritas eſſe. Ex his igitur patet ꝙ puritas non dicitur per receſſum ab impuro tantuʒ ſed etiam ꝑ approximationem ꝛ acceſſum ad ſummū purum igitur ꝛc̄. Scđm hoc querit̄ vtrum beatiſſima virgo niteret ſcđm ſtatum illuʒ ea puritate ſcilicet qua ſub deo maior nequit intelligi. Et videtur ꝙ non. quia etiam ipſa pꝰ in ſtatu glīe nitebat maiori puritate ꝛ tamen ſub deo. Item omnes ſancti patrie in puritate ſua plus vident̄ appropinquare puritate patrie q̄ʒ quecunq̄ʒ puritas vie. illa eñi ſufficit ad hoc vt poſſint primā lucem per ſpeciē videre. Hec autem non ita. igitur virgo beatiſſima nō nitebat ſumma ſub deo puritate. Item ſi dicatur ꝙ intelligitur ſcđm ſtatū vie adhuc nō videt̄ ꝙ poſſit ſtare. q2 anima xp̄i q̄ creatura fuit in ſtatu vie maiori nitebat puritate q̄ʒ beatiſſima virgo.

Ontra predicta obijcitur in hunc modum. puritas vt videt̄ ſequit̄ naturā luminis vel luminoſi. vt quod plus ꝑticipat de natura lucis plus habuit puritatis. vt ſumma lux vel ſumme luminoſum ſumme ſit lucidū ꝛ puꝝ. et vbi magis proprie ꝛ vere eſt ꝓprietas lucis. ibi magis ꝓprie et vere eſt natura puritatis ꝛ ꝓprietas vnde cū lux ſit corꝑalis ꝛ lux ſit ſpūalis vt dicit Aug. ſup. Gen̄. ad litterā magis proprie dicit̄ lux ſpūalis q̄ʒ corꝑalis. lux erit ꝛ puritas corꝑalis ꝛ ſpūalis. ſed maior puritas corꝑalis eſt ſcđm maiorē conuenientiam ad ſummā maiorē corporalē lucem. et ſcđm hoc aqua purior eſt terra. aer aqua. ignis aere. firmamētū q̄ʒ ignis. celuʒ aqueum q̄ʒ firmamentuʒ. celum empyreum q̄ʒ aqueum. Et illud patet ad ſenſum. Similiter erit maior puritas ſpūalis ſcđm maiorem conuenientiam ad ſummā lucē ſpūalem que deus eſt. qui lux eſt in tenebris ī quo tenebre nō ſunt vlle. ſcđm hoc igit̄ purior eſt aīa ſenſibilis q̄ʒ vegetatiua. rationalis q̄ʒ ſenſibilis. rationalis angelica q̄ʒ rationalis humana ſcđm naturā. Scđʒ gratiam autē que eſt quaſi lumen creatuʒ ꝓcedens a luce increata. vbi maior eſt ꝑticipatio ibi maior ad primaʒ lucē ꝓpinquatio. igit̄ vbi gratia ī ſummo ibi ꝓpinquatio in ſummo ꝛ puritas ī ſummo. Sed ī beatiſſima virgine reſpectu oīm aliaꝝ creaturarū nō vnitaꝝ fuit gratia ī ſummo. igit̄ appropinq̄tio in ſummo ad primā lucē. igit̄ puritas in ſummo. Itē .i. Thy. i. ꝙ caritas ē de corde puro. igit̄ vbi caritas in ſummo ibi puritas in ſummo. ſed in beatiſſima virgine vt oſtenſum eſt ſupra fuit caritas ī ſummo. igitur puritas in ſummo. Item effectus hierarchice actionis ſunt purgare. illuminare ꝛ ꝑficere. ſed beatiſſima virgo fuit ſumme illuminata ꝛ ꝑfecta. igit̄ in ſummo purgata igit̄ in ſummo pura. Iteʒ ad dationē doni ſupremi ſequit̄ collatio oīm inferioruʒ. iuxta illud. Qui ꝓprio filio ſuo nō pepcit ꝛc̄. quomō nō cū ipſo nobis omnia donauit. ſed deus btīſſime v̄gini ſummū donū donauit cuius pura creatura capax fuit ſcʒ dei maternitatē. igit̄ ꝛ ſummā puritatē. Itē dyoniſiꝰ dicit ꝙ ſupiores habēt ꝓprietates inferioꝝ cū excellētia. vñ ſeraphin qui excellit caritate excellit oīmbus

donis inferiores omnes. igitur ⁊ beatiſſi-
ma virgo cum excellit ſeraphin in carita-
te excellit etiam puritate. Item cantatur.
Tu purificator omniū flagitiorum ſpiri-
tus. igitur effectus ſpiritus ſancti eſt pu-
rificatio. finis ⁊ effectus purificationis eſt
puritas. Sed beatiſſima virgo ſuper om-
nem creaturam habuit ſpiritum ſanctum
iuxta illud. Spiritus ſanctus ſuperueni-
et in te. Glo. quod nunq̄ȝ in aliquē venit:
veniet in te. igitur ī ſummo fuit pura. Itē
virginitas eſt puritas cordis. fides ē vir-
ginitas mentis. ſed beatiſſima virgo vir-
ginitatē habuit in ſummo et etiam fidem.
igitur ⁊ puritatem habuit in ſummo. Iteȝ
puritas eſt pars pulcritudinis. ⁊ pars ꝓ-
porcionabilis nō debet eſſe minor ſuo to
to. igiť vbi pulcritudo in ſummo ibi puri-
tas in ſummo. Sed beatiſſima virgo fuit
in ſummo pulcra. igitur ⁊ pura in ſummo
Maior patet per figuras ipſius de rebec
ca que figurabat ipſam. dicitur ꝙ fuit pu-
ella decora nimis virgo pulcerrima. Iteȝ
Heſter. ij. Erat formoſa valde ⁊ incredibi
li pulcritudine. omniuȝ oculis gratioſa. et
amabilis ipſi. Item idem patet ꝑ Judith
⁊ Rachel. Item puritati ſiue mūdicie cor
dis attribuiť videre deū. iuxta illud Ma
thei. v. Beati mundo corde quoniā ipī de
um videbunt. Et illud. Da pure mētꝭ ocu
los in te defigere. Sed beatiſſima in ſum
mo vidit deū. igiť in ſummo habuit purū
oculū. Item ponamus ſcd̄m ſtatuȝ vie ꝙ
anima beatiſſime virginis ſine omni addi
tione gratie vel glorie ſeꝑetur a corꝑe. con
ſtat ꝙ tunc deiformiſſima eſſet in puritate
ſed eandem habuit in corpore. igiť ⁊ tunc
ſuper omnes creaturas nitebat puritate.
Item nō obſtat ꝙ ſua puritas non plene
apprehendat ꝑ ſpeciem lucem increatam
hoc videtur per ſimile. videmus eñ ꝙ q̄n
doq̄ȝ maior lux minus illuminat. ⁊ minor
lux magis illuminat per coniunctioneȝ cū
aere obſcuro vel claro. vnde quandoq̄ȝ il-
luminat magiſ luna in nocte aere puro q̄ȝ
ſol in die cum aere obſcuro. et tamen imp
porcionabiliter eſt maior lux ſolis q̄ȝ lune
a ſimili nec videtur incōueniens ſi maior
lux gratie ī ſubiecto paſſibili coniūcto cor
pori paſſibili et groſſo minus immutat et
mouet actualiter q̄ȝ minor lux glorie ī ſub
iecto impaſſibili et glorioſo. Ex his igitur
omnibus videtur ⁊ probatur etiam ꝙ ſim
pliciter verum ſit ꝙ beatiſſima omniū do
mina ⁊ in ſtatu vie ſuper omnē creaturam
ea puritate nitebat qua ſub deo maior ne
quit intelligi.

Iuxta hoc que
riť q̄n accepit iſtam puritateȝ
in ſummo vtrum ſimul vł ſuc
ceſſiue. Conſtat eñ ꝙ in vtero fuerit ſan-
ctificata ⁊ purgata. ſed ſtatus in vtero in-
quantū hmōi nō eſt ſtatus ad operandū.
igiť illa purificatio non fuit ꝑ virtutē hu-
iuſmodi ſed ꝑ gratiā operantē ſimul ad ḡ
tiā ſacramentalē. Itē conſtat ꝙ poſtea eti
am operabať ſcd̄m virtutes ⁊ illa operatō
eſt ipſius anime glorificatio. vnde Actꝭ. ij
Fide purificans corda eoruȝ. Item con-
ſtat ꝙ in oꝑationibus gratuitis ad operā
dum gradus ſunt eo ꝙ dona ſunt virtuti
bus ſuꝑiora ⁊ beatitudines donis. igitur
ſcd̄m hoc gradus potuit habere purifica
tio que his ꝑfectionibus eſt effecta. Item
ſi purificatio eſt ordinatio ad illuminatio
nē ⁊ ꝑfectionē. igiť quādo illa fuerit in cō-
plemēto tūc etiā puritas erat in ſummo. ſȝ
hoc fuit in conceptione lucis eterne igitur
impleta tunc fuit hec puritas in ſummo.
Itē hmōi puritatis cauſa eſt vt dicit anſ-
elmus ꝙ debuit eſſe mater dei. ſed effectuſ
nō eſt prius in re q̄ȝ ſua cauſa. igiť nō de-
buit prius pura eſſe puritate qua ſub deo
maior nequit intelligi q̄ȝ tunc cuȝ debuit
⁊ incepit eſſe mater dei.

Ad hec dicimus ſoluendo ſicut di
cit Anſelmus. Nempe decēs erat
vt ea puritate qua ſub deo maior
nequit intelligi virgo illa niteret. cui deus
pater vnicū filium ſuum quem de ſuo cor
de equalē ſibi genitū tanq̄ȝ ſe ipſuȝ dilige
bat. ita dare diſponebat vt naturaliter eēt
vnus idēq̄ȝ cōmunis dei patris ⁊ virginiſ
filius. ⁊ quā ipſe filius ſubaliter ſibi matrē
eligebat. ⁊ de qua ſpūs ſanctus volebat ⁊
oꝑaturus erat vt conciꝑetur ⁊ naſceretur il
le de quo ipē procedebat. Dicimus igitur
ꝙ puritas hec eſt ab originali nō dico di
ſtantia ſed ſegregatio ⁊ ad primam lucem
quantuȝ poſſibile eſt pure creature deifor
mis approximatio. vnde Bernardꝰ. ſcd̄m
rem nihil eſt hec puritas aliud niſi pecca-
ti originalis deletio. fomitis extinctio. gra
tuitaruȝ perfectionū vltimatio. Ex his pa
tet ꝙ nihil eſt ad ꝓpoſituȝ qđ obijcitur de

alijs ſanctis. vel de inanimatis. vel xp̄o vl'
angelis vel deo. Et cōcedimus etiā ꝙ i be
atiſſima virgine ſcd̄m ſtatum vie viuit gra
tia deiformior q̄ȝ i angelis. et hoc dico q̄ȝ
tū ad ſubſtantiā ſed nō quantū ad actuȝ q̄
eſt opatio. vt ſupra plene dictū eſt in mate
ria de caritate. Dicamus etiā ꝙ hanc pu//
ritateȝ in ſummo quatuor gradibus aſcen
dit beata virgo. Primo em̄ purificata fuit
ꝑ ſanctificationē in vtero. Secūdo in vir
tutuȝ exercitatione. Tercio in ſpūs ſancti
ſupuentione. Quarto in filij conceptione.
In primo gradu eſt pfectio graduū vel ſa
cramentaliū gratiaꝝ. In ſecundo pfectio
donoꝝ ⁊ virtutū. In tercio pfectio fructu
um. In quarto pfectio beatitudinū. De p
mo dicit̄ in canticis. Tota pulcra es ami
ca mea tota pulcra es ⁊ macula nō eſt i te.
Tota pulcra es ab origiali. tota pulcra es
a mortali. ⁊ macula. id eſt veniale peccatū
non eſt in te. De ſecundo ibidem. Quam
pulcra es amica mea q̄ȝ pulcra etiam abſ
q̄ȝ eo quod intrinſecus latet id eſt corde ꝑ
humilitatē. Item de eodeȝ Heſter. i. Erat
em̄ Heſter formoſa valde. etiam formoſa
in opere ꝑ caritatem que eſt forma omni//
um virtutum. ⁊ incredibilis pulcritudinis
in corpore per inſolitam virginitatis caſti
tateȝ. ⁊ iuxta illud Sap. iiij. Quā pulcra
eſt caſta generatio cum claritate omnium
oculis gratioſa ⁊ amabil' ꝓpter cordis hu
militatē. iuxta illud Luce. i. Reſpexit hu
militatē ancille ſue. Item de eodē Judith
xi. Non eſt mulier talis ſuper terram in cō
ſpectu ⁊ pulcritudine. in aſpectu cōuerſa
tionis in opere in pulcritudine caſtitatis
in corpore. in ſenſu verborū. i. in interiori//
bus verbis ⁊ in puritate cogitatiōis i cor
de. De tercio gradu dicitur in p̄s Sancti
ficauit tabernaculū ſuum altiſſimus. Iteȝ
ibidem. Deus in medio eius non commo
uebitur. Item Luce. ij. Spiritus ſanctus
ſupueniet in te. Item Iſa. xij. Requieſcit
ſuper te ſpiritus dn̄i ⁊ ſpūs ſapientie ⁊ in
tellectus haut dubiū eſt quin etiam ſuper
eam. De quarto dicit̄ Ezech. xlviij. Maie
ſtas domini ingreſſa templū ad vnā par//
tem que reſpicit orientem. Et poſt ſequit̄.
Repleta eſt gloria domus domini. Iteȝ
Iere. xl. Solij glorie tue recordare. Iteȝ
Iſa. xl. Locum maieſtatis mee glorifica//
bo. Et in eodem. xlviij. Parabitur in miſe
ricordia ſolium eius. Item apoſtolus ad
Hebre. iiij. Adeamus cū fiducia thronuȝ
glorie ipſius. Itē anſelmus ꝙ ea puritate
nitebat qua ſub deo maior nequit intelli//
gi. Ex his manifeſtū eſt que qualis ⁊ quā
ta eſt puritas in ſummo quā habet glorio
ſa virgo ꝓ priuilegio.

Einde queri

tur d' priuilegio quod ē ma
trē dei eſſe. rōne cuius etiaȝ
dicit̄ principaliter gratia plēa beatiſſima
virgo. de qua querit̄ vtꝝ maior gratia poſ
ſet intelligi participari pure creature q̄ȝ eſ
ſe matreȝ dei. Et videtur ꝙ ſic. Gratia em̄
immediata eſt poſt filium dei ꝑ naturam
⁊ ita videtur ꝙ plus ſit eſſe filium dei per
gratiam adoptionis q̄ȝ eſſe matrem dei ꝑ
naturam creatam. Iteȝ videtur ꝙ plus ſit
dari alicui eſſe angelum dei q̄ȝ eſſe matrē
dei. quia natura angelica eſt ſupra huma
nam. Item plus eſt eleuari in ſubſtantiaȝ
q̄ȝ in accidens. fieri autem angelum eſt ele
uari in ſubſtantiam ſuperiorem. fieri autē
matrem eſt eleuari ſcd̄m accidens tantuȝ.
igitur maior gratia conferretur beatiſſime
virgini ſi fiereȝ angelus q̄ȝ ꝙ eſſeȝ mater dei
Item cum ſpiritus ſanctus ſit tercia per//
ſona in trinitate ſcd̄m ordinem nature ⁊ fi
lius ſecunda ſcd̄m illum modū. igit̄ ſub il
la gratia qua aliquis fuit filius dei patris
immediate. videt̄ eſſe illa qua aliquis fie//
ret ſpūs ſanctus. ⁊ ſic poſt eſſe filiū dei po
teſt gratia maior intelligi q̄ȝ eſſe matrē dei
ſcȝ eſſe ſpiritū. ⁊ ita videtur nō immediate
gratia beatiſſime virginis eſſe poſt gratiaȝ
filij dei domini noſtri ieſu chriſti. Itē cuȝ
ꝓprietates ꝑſonarum ſint cuiuſlibet ꝑſo//
ne ꝓprietates appropriate. videtur ꝙ poſt
coniunctionē ꝑſonarū ꝓprietatum imme
diatius ſit ꝓprietatum ꝓpriarum coniun
ctio q̄ȝ eſſe matrē dei. Et ſic poſt fieri deū
patrem vel deum filium vel deū ſpm̄ ſan//
ctum eſſet fieri omnipotentē. ſumme ſapiē
tem. ſumme bonū. Item ſi beatiſſima vir//
go adhuc chriſtū filium purum homineȝ
genuiſſet ille eſſet fili9 virginis ⁊ frater dei
illius gratia maior eſſet gratia beatiſſime
virginis que fuit mater dei ſed non filia v̄
ginis. Item iuxta hoc queritur ſi aliq̄ pu
ra creatura eſſet pater dei ſcd̄m humani//
tatem. vtrum hoc eſſet plus ſcȝ hominē eſ//
ſe patrem dei q̄ȝ eſſe matrem dei. et videt̄
ꝙ ſic. quia maius ⁊ dignius eſſe ē patrem

q̃ eſſe matrẽ. igitur eodẽ addito eadeʒ ma
net beatitudo. igitur maius eſt eſſe patreʒ
dei q̃ matrem dei. Item ſi diceretur ꝙ im
poſſibile eſt hominẽ eſſe patrem dei. reſpõ
detur ita. impoſſibile fuit virgineʒ eſſe ma
trem dei ſcd̃m naturaʒ. ſed ſicut nec illd̃ fu
it deo impoſſibile. ita nec iſtud Iſa. lxvi.
Ego qui generationẽ alijs preſto nunq̃d
ſterilis permanebo. Ex quo conſueuit tra
di ꝙ generationis eterne vbi vnus d̃ vno
expreſſiſſimũ exemplum eſt generatio tem
poralis vbi vna perſona de vna ſola. Sʒ
in diuinis non eſt maternitas ſed tantuʒ
paternitas. igitur expreſſius illam generatio
neʒ repreſentaret homo pater dei q̃ ho
mo mater dei. igitur eſſet nobilius ⁊ digni
us eſſe patrem dei q̃ matrem dei. igit̃ hec
nõ eſt maior gratia que participari poteſt
a pura creatura.

Ontra predic
ta obijcitur in hunc modũ. in
ter matrẽ ⁊ filiuʒ eſt coniũctio
ſubſtantialis. inter patrẽ ⁊ filiũ adoptiuũ
eſt ꝑticipatio accidentalis. igit̃ maius eſt
eſſe matrẽ dei ꝑ naturã q̃ eſſe filiũ dei per
adoptionẽ. Itẽ inter eſſe deũ ⁊ nõ eſſe deũ
medium eſt eſſe dei matrẽ ꝑ naturã ⁊ non
eſſe deum. Item illud ad quod ſequit̃ ma
ius bonum eſt eligendũ. ſed ad eſſe matrẽ
dei ſequitur maius bonum q̃ ad eſſe an
gelum. igitur huiuſmodi melius eſt ⁊ ma
gis eligenduʒ. Et minor patet. quia ad eſ
ſe matrem dei ſequitur eſſe dominã omni
um angelorum. Item inter eſſe filium dei
per naturam ⁊ eſſe deum. ⁊ eſſe filium dei
ꝑ adoptionem et non eſſe deum medium
eſt eſſe dei matrem ꝑ naturã ⁊ non eſſe de
um. igitur immediate poſt eſſe deũ eſt eſſe
matrem dei. Item ſolutio ad primũ. quic
quid claudit alterum in ſe plus eſt eligen
dum q̃ illud quod non claudit alteruʒ in
ſe. Sed eſſe matrem dei per naturaʒ neceſ
ſario claudit in ſe eſſe filium dei adoptiuũ
Item cauſa inquantũ cauſa dignior ẽ ſuo
effectu inquantum effectus. igitur digni
us eſt eſſe cauſam boni q̃ cauſatum a bo
no. ſed mater dei eſt cauſa dei ⁊ origo dei
ſcd̃m illud quod natum eſt. frater autẽ dei
non eſt cauſa vel origo dei. ſed cauſat9 ab
eadem origine. igitur plus eſt eſſe matreʒ
dei q̃ dei fratrem. Item mater dei reſpe
ctu filij dei dicit relationem ſuperpoſiti
onis. frater equiꝑantie. Item dicit̃ Exo.
xx. Honora patrem ⁊ matrem. nõ autẽ pre
ceptum eſt de honorandis fratribus. Ma
nifeſtũ igitur eſt ꝙ dignius eſt eſſe matrẽ
dei q̃ fratrem dei. Item ſi beatiſſima vir
go fieret ſpũs ſanctus tunc ipſa eſſet ipſe.
⁊ tũc fieret cõfuſio ſexus. Itẽ ſi duo eſſent
filij in trinitate alter maior eſſet qui eſſʒ fi
lius dei. alter minor qui eſſet filius virgi
nis beatiſſime matris. Itẽ ꝙ nõ poſſet ho
mo eſſe pater dei ſic ꝓbatur. dicit ph̃us ꝙ
maſculus eſt qui generat in alio. igit̃ ille q̃
eſſet pater dei aut generaret in alio aut in
ſeipſo. Si in alio igitur duo. vnus gene
rans in alio. vnus vel vna ab altero gene
rans. igitur eſſet ibi maſcul9 et femina. Si
autem ille pater generaret in ſe. igitur nõ
eſſet maſculus. igitur non eſſet pater. Itẽ
que eſt ratõ quare plus diceretur pater q̃
mater. Item cum non ſit in viro locus cõ
ceptionis ⁊ formationis et nutritõis. ſi fie
ret ſubita formatio non eſſet generat9. Itẽ
cum non ſit ibi organum partus indiffe
rens eſſet ratio virginitatis. ⁊ ſic non eſſet
virginis filius. Iteʒ eſſet nec pater nec ma
ter. Item ſi excluſus eſſet ſexus femineus
ab incarnatione tunc incarnatus non eſ
ſet femina nec de femina incarnatus. Ex
his manifeſtum eſt ꝙ non poteſt intelligi
pure creature maior participari gratia q̃
eſſe matrem dei. vnde hoc eſt priuilegium
beatiſſime domine virginis.

Equitur vi
dere d̃ illo priuilegio quod
eſt mater et virgo. de quo q̃
ritur primo qualiter pona
tur inter priuilegia gratie cum non vide
atur eſſe gratuitum. quod ſic probat̃. vtrũ
q̃ poteſt eſſe cum peccato ſcilicet eſſe virgi
nem ⁊ eſſe matreʒ. igitur neutꝝ poteſt eſſe
gratuitum. Iteʒ quelibet pars comꝑatur
ſcd̃m ſe peccato mortali. igitur ⁊ totũ. Itẽ
ex duobus differentibus non fit vnũ vn
de nec vnum gratuituʒ. Ex his videtur ꝙ
illa ꝑticula nõ debeat poni pro priuilegio
Item ꝙ non conueniat ipſi ſoli videt̃. q̃a
ph̃us dicit ꝙ ſexus eſt in plantis. ⁊ ẽ plan
ta maſcula ⁊ planta femina. ⁊ vna planta
generat aliam plantam ſine corruptione.
ſine commixtione. igitur ibi ſimul eſt ma
ter et virgo. Item eccleſia ẽ ſimul mater et
virgo. igitur non ſolum beata virgo. Sed

ſi dicatur ꝙ eccleſia dicit̄ mater ⁊ v̄go ſpi
ritualiter ⁊ beata v̄go corꝑaliter. Inde ſic
nobilior ⁊ verior ⁊ ꝑfectior ē maternitas ⁊
virginitas ſpūalis ꝗ̄ corꝑalis. igit̄ eccle-
ſia verius ⁊ nobilius ⁊ ꝑfectius dicit̄ ma
ter virgo ꝗ̄ beata virgo. Itē virgo nubēs
in caritate nullā ꝑdit virtutē. ſed ſi pri⁹ ha
buit virtuoſam virginitatem. ergo adhuc
habet ⁊ fit mater. igitur ⁊ maternitatem ⁊
virginitatem ſimul. igitur eſt mater virgo
Item quicquid eſt in inferioribus ꝑtinēs
ad dignitatem eſt in ſuꝑioribus. ſed ange
lus non generat angelum. igitur hoc non
pertinet ad dignitatē. igitur etiam in hoc
non debuit eſſe priuilegiū. Contra homo
eſt digniſſima creatura. igitur generatō
hominis eſt nobiliſſimus effectus natura
lis. igitur generatio nobiliſſimi cuiuſdam
hominis eſt effectus nobiliſſimus. ſed ef-
fectus nobiliſſimus nō eſt niſi nobiliſſime
ſubſtantie. iuxta illud Luc. vi. Unaqueqꝫ
arbor ex fructu ſuo cognoſcitur. ergo gene
ratio nobiliſſimi hominis erit nobiliſſim⁹
effectus generantis homīs. Sed vnus ſo
lus eſt homo nobiliſſimus. igit̄ vni ſoli cō
uenit eſſē matrē eius. igit̄ eius maternitas
ē priuilegiū vnius ſolius. Itē effect⁹ hmōi
generatōis fuit ꝑfectus i ſummo. ſed perfē
ctior generatō ē vbi vn⁹ de vno ꝗ̄ vbi vn⁹
de duobus. igit̄ i iſta generatōe debuit eē
vnus de vna. igit̄ illa fuit mater v̄go. Itē
ad ꝑfectā generatōem ſequit̄ ſcdm naturā
ꝑfectiſſima maternitas. ſed ꝑfectior ⁊ no-
bilior ē maternitas cū incorruptōe ꝗ̄ cum
corruptione. ſed iſta fuit ꝑfectiſſima igitur
debuit eſſe cū virginitate. igit̄ debuit eē
mater virgo. Itē quicquid eſt in arte exem
plari diuina totum debet eſſe exemplatū
⁊ declaratum in exemplo creato. igitur ge
neratio diuina debet aliquod habere exē
plum in natura. Sed ibi vnus eſt de vno
ſine corruptione diuiſione vel mixtiōe. igi
tur vnus hic de vna ſine corruptōe. igitur
erit mater virgo. Item prima dignitas in
diuinis que eſt cōicabilis creaturis eſt a ꝗ
alius ꝑ generationē. igitur ⁊ hec prima et
ſumma dignitas naturalis. igit̄ et in hoc
poteſt eſſe dignitas ⁊ priuilegiū glorioſe
virginis ſuꝑ omnia. Itē homo eſt minor
mundus. creare autē mundū maiorē eſt pri
uilegium dei. igitur generare mundū mi
norē priuilegiū poteſt eſſe homīs. Itē de-
us melior mundo eſt. igitur plus eſt deū

generare ꝗ̄ creare mundū. Itē virginitas
ꝓut fuit in beatiſſima virgine fuit receſſus
ab omni malo. maternitas fuit ei collatio
omnis boni. igit̄ omne eligendū ⁊ appe-
tendū intelligit̄ in hoc priuilegio. Itē ꝙ
hoc ſoli cōueniat beatiſſime virgini ꝓbat̄
hoc modo. Iſa. lxvi. Anteꝗ̄ ꝑturijt peꝑit
maſculū. Et infra. Quis audiuit vnꝗ̄ ta
lia ⁊c̄. Itē eccleſia cantat. nec primā ſimilē
viſa eſt nec habere ſequentē. Itē dyoni. ꝙ
hoc erat omniū nouorū nouiſſimū.

Ad hoc dicimus ꝙ priuilegiū bea
tiſſime virginis eſt ꝙ ſit mater vir
go. ⁊ ꝙ nec ſua virginitas nec ſua
maternitas fuit indifferens ſed vtrūqꝫ me
ritoriū. Eius eñ virginitas fuit ꝑfectiſſi-
ma corporis integritas ⁊ cordis ex radice ſū
me caritatis. Eius quoqꝫ maternitas ſibi
fuit in meritum. quia ipſa cū congruo me
rito fidei ſpei ⁊ caritatis ⁊ ſue excellentiſſi
me humilitatis meruit fieri mater dei. Itē
ex his patet ſolutio ad obiecta de eccleſia
⁊ de planta. Eccleſia eñ non habet i om-
nibus membris integritatem carnis ⁊ mē
tis. ⁊ in nullo habet integritatem cordis ⁊
carnis cum ſumma fecunditate ſpiritus ⁊
corporis. excepta perfectiſſima virginitatē
beate virginis ⁊ fecunditate. Sed et illā
ſpiritualem virginitatem et fecunditatem
quam habet eccleſia in alijs membris ha
bet beata virgo in ſe excellentiſſime cū a-
lijs communē. ⁊ inſuper iſtam priuilegiā
tam ſingularitatē. Sed cum planta ſuo
modo habet virginitatem et fecunditatē
ꝙ quidem ſuo modo virginitas ⁊ mater-
nitas dici poteſt ſed ſibi uxorem floritio
nis cum partu fructificationis reſeruat vt
dicere poſſit. Flores mei fructus honoris
⁊ honeſtatis. ſicut amigdalus illā que vir
ginis matris fuit figura. ⁊ eam quodam-
modo ſub vmbra ⁊ enigmate quodam fu
ture oſtenſionis conamine repreſentauit.

Hinc reſtat vi
dere de iſto priuilegio quod ē
virgo virginum. Cōtra quod
ſic obijcitur. In huiuſmodi locutionibus
notatur excellētia vt flos florum. quaſi di
cat. excellens omnes alios flores. ſimiliter
⁊ rex regum ⁊ dominus dominantiū. cū
igitur nihil excellat ſeipſum nihil eſt virgo
virginum. Item ſi dicatur ꝙ beatiſſima v̄
go dicatur virgo virginū. quia excellit oēs

virgines alias a ſe. Contra ergo excellit chriſtum in virginitate. quod eſt falſum. Jtem ſecundo dicitur virgo virginū. non quia excellit ſeipſam vel chriſtum ſed inferiores ſe. igitur ⁊ beata virgo Katherina poſſet dici virgo virginum. quia excellit omnes inferiores. et quelibet virgo ſic eſt virgo virginū. quare igitur ibi aſſignetur huiuſmodi habitudo neſcio. Si dicatur ꝙ habitudo originis vt ſit ſenſus virgo virginum. id eſt mater vel origo omnium virginū. ſcd͞m hoc eua debet dici virgo virginum. quia eſt origo ⁊ mater virginum ⁊ omniū viuentium. Jtem ꝙ non excellat videtur. dicit phūs ꝙ incontinens eſt qui patitur et deducitur. inſenſibilis eſt qui nec patitur nec deducitur. cōtinens autē qui patitur ⁊ non deducitur. Sed virgo beatiſſima ab oppoſito ꝟginitatis nec patiebatur nec deducebatur. igitur fuit inſenſibilis. ſed inſenſibilitas nō eſt virtus. Alie autem continentes patiebantur. et non abducebantur. quod eſt virtus caſtitatis. igitur beatiſſima virgo non excellit alias virgines in caſtitate ⁊ continentia.

Contra. genitus a generali ⁊ quaſi a prima ſui nominis ratione a qua etiaꝫ nomē accepit nominat habitudinē gignētis ad genitum vel econuerſo. Sed beatiſſima virgo eſt mater omniū virginitate. quia ſine precepto conſilio exemplo. et ſola prima omniū glorioſum munus virginitatis deo obtulit. per quod ⁊ omnes virgines ꝑ imitatōeꝫ in virginitate genuit. igitur ei ſoli cōuenit ꝙ ſit virgo virginū. id ē mater oīm virginū. Jtē ſi noteтur ibi excellentia excellit omnes virgines in fomitis extinctōe ⁊ in ſumma puritate. igitur ſilr̄ cōuenit ipſi ſoli omnes citra deuꝫ excellere virginitate. Jteꝫ victoria eſt declaratō potentie ſupꝛ aduerſariū. Sed magis declaratur potentia qn̄ tanta eſt poteſtas in aduerſariū ꝙ nō poteſt mouere bellū nec inire conflictū ꝗ̄ tunc cū poſt ictus ⁊ vulnera vincit inimicuꝫ. Ex hoc patet ꝙ maior fuit virtus caſtitatis in beatiſſima virgine ꝗ̄ in aliqua virgine pura homine. Jtē ꝙ in virginitate excellit angelos ſic videtur. quia angelorum caſtitas eſt a natura hec autem a gratia. vnde hec nobilior ꝗ̄ illa. Jtem angelorum neceſſaria. hec autem voluntaria. vnde hec gratior illa. Jtē angelorum non meritoria. hec autem meritoria. vnde hec vtilior illa. Jtem angelorum eſt in natura impaſſibili. hec auteꝫ fuit in carne fragili. vnde hec eſt mirabilior ꝗ̄ illa. Jtem angelorū eſt cum arbitrio libero inflexibili. hec cū libero arbitrio flexibili. igitur laudabilior hec ꝗ̄ illa. Et ſic nobilior laudabilior et integralior. quia hec eſt in anima ⁊ corpore. iſta autem in ſpiritu tm̄. igitur patet qualiter beatiſſima virgo excellit omnes virgines in virginitate citra illum qui eſt deus.

Vxta hoc queritur vtrū beatiſſima virgo poſſit dici mater matrū ſicut virgo virginū. Et ſi poteſt qualiter. Qd̄ poſſit videtur. Sicut eniꝫ excellit omnes virgines in virginitate. ita excellit oīes matres in maternitate. Jtē a digniori debet fieri denominatio. ſed dignius eſt eē matrē dei ꝗ̄ virginē. igitur dignior eſt excellentia maternitatis in beata virgine ꝗ̄ excellentia virginitatis. igitur potius debuit dici mater matrū ꝗ̄ virgo virginū. Jtē precipua dignitas cōmunicabilis eſt generatio. ⁊ huic iſta eſt ſimilima. igitur beata virgo deberet ab illa potius denominari. Jtē omnium bonorum mater eſt Sapientie vij. igitur ⁊ mater matrum. Contra. que ſcd͞m prius ⁊ poſterius ⁊ nō vniuoce dicuntur nō ſunt cōpabilia. ſed maternitas primo ⁊ principaliter dicitur de beatiſſima virgine. de alijs per poſterius. igitur alie nō ſunt ei compabiles in maternitate ſed res ſuperlatiui gradus compantur rebus poſitiui gradus ꝑ genitiuuꝫ. igitur nec proprie nec vere diceretur mater matrum. Jteꝫ in virginitate beatiſſime virginis fuit quod fuit in virginitatibus aliarum ſcilicet integritas mentis et corporis. ſed in ea tamen perfectius ⁊ plus. ſed maternitas nō fuit in alijs vt fuit in ipſa. quia alie generauerunt ab alio homine. ſed hec non. ⁊ ſic patet ꝙ comparabiliter dicitur virginitas de beata virgine et de alijs. et non maternitas. igitur poteſt dici virgo virginum ⁊ non mater matrum. Jtē ipſa non fuit prima mater matrum vel origo in maternitate. igitur beatiſſima virgo nō dicetur mater matrum ſed virgo virginū. Quod concedimus dicentes ꝙ beatiſſima virgo non dicitur mater matrū ſed virgo virginū. Et notatur ꝑ genitiuuꝫ duplex

habitudo generalis ⁊ ſpecialis. rōne habi
tudinis quaꝫ importat generaliter notat
originē. Rōne ſpecialis importat excellē
tie ſignificatiōeꝫ. Rōne primi nō conue-
nit chriſto vt dicat̃ virgo virginuꝫ. q2 ipſe
nō fuit primus virgo. quia nō generauit
omnes alias ꝑ imitationē. ſed ipſius ma
ter que primo ꝑ votum virginitatis oꝓ
brium virginitatis abſtulit ⁊ eam cōſecra
uit in ſe. ꝓpter ſecundū ſcꝫ excellentiā nul
la alia pōteſt dici virgo virginū. quia ipa
ſola excellit omnes alias virgines. Excel
lit autem in tribus. Caſtitate. cauſalitate
fecunditate. que tria non eſt in aliqua a-
lia virgine inuenire. Concedimus etiam
ꝙ intantum beatiſſima virgo excellit om
nes matres in maternitate. ꝙ etiā non vi
detur ſcd̄m candē rationeꝫ poſſe dici ei ⁊
alijs maternitatem conuenire non ꝙ ali
quid ei deficiat quod exigitur ad ꝑfectio
nē maternitatis. ſed ipſa ſola ita principa
liter poſſidet rationē materuitatis. ꝙ om
nes alie matres dicunt̃ matres ſcd̄ꝫ dimi
nutā rationē a ratōe ipſius maternitatis
vt melius patebit infra in benedictōibus
mulieꝝ. Alioꝝ ſolutio patet ꝑ ea que i cō
trarium ſunt obiecta.

Unc reſtat ui

dere de illo priuilegio ſcd̄ꝫ ꝙ
beatiſſima v̾go dicitur mater
omniū. Queritur vtrum illud ei conueni
at. Et videtur ꝙ nō. Filij em̄ tempore nō
precedunt matrē. ſed multi tp̄e p̄cedebāt
virginem mariam. igitur nō eſt mat̃ om-
niū. Item cum generatio ſit ingreſſus in
eſſe. ⁊ cum tantū triplex ſit eſſe ſcꝫ nature
gratie et glorie. beata virgo nō eſt mater
oīm ſcd̄ꝫ eſſe nature. q2 plurimi preceſſerūt
eam ſcd̄m eſſe nature. Item nec ſcd̄m eſ-
ſe gratie. quia multi antea habuerūt gra-
tiam anteq̄ꝫ ipſa. Item eadem ratiōe nec
ſcd̄m eſſe glorie. quia multi angeli ⁊ homi
nes habuerunt eſſe glorie anteq̄ꝫ ipa. Itē
ſi ipſa eſt mater per fidem. ſed ſunt mul-
ti qui nunq̄ꝫ habuerunt vel habebunt fi-
dem. igitur non mater omnium homi-
num. Item videtur ꝙ non ſit mater cor-
poralium. quia corporalia non habent eſ
ſe gratie. ergo non poteſt eſſe mater illorū
in eſſe gratie. Et ſic conſtat ꝙ nec in eſſe
gratie glorie vel nature. Item animatuꝫ
nō ꝓprie generat inanimatū. Iteꝫ corpa
lia nō habent fidem. igit̃ nō eſt mater oīm
niū iſtorum. Itē videtur ꝙ nec mater om
niū angeloꝝ. illi em̄ ſemꝑ fuerunt in glo-
ria. igitur nihil receperūt ab ipſa. Iteꝫ an
geli nō ſunt recreati. ipſa autē eſt mater ꝑ
recreatiōem. igitur nō ē mater eoꝝ. Item
ipſa ē mater ꝑ fidē. ſed in angelis nō eſt fi
des. igit̃ nō eſt mater angeloꝝ. Itē quorū
cunq̄ꝫ ipſa eſt mater illoꝝ xp̄s frater. ſꝫ an
geloꝝ xp̄s nō eſt frater. ergo ipſa nō ange
loꝝ mater. In cōtrariū obijcitur ꝙ ſit
mater oīm. nā Luc. ij. peꝑit filiū ſuū pri-
mogenitū. igitur habuit ſcd̄o genitū. ⁊ cō
ſtat ꝙ non corꝑaliter igitur ſpūalit̃. Sed
generatio ſpūalis vna eſt omniū. igitur ip
ſa eſt mater omniū ſpiritualiter. Item fili
us eius non confunditur eos vocare fra
tres ſicut dicitur ad Hebre. ij. Et ipſe eſt
primogenitus in multis fratribus. Item
caro em̄ ⁊ frater noſter eſt. Sed ipſa ē ma
ter omniū ſuorum fratrum. igitur ipſa eſt
mater omniū hominū. Item Iſa. vl. Nū
quid pariet terra vna die aut pariet̃ gēs
ſimul. Conſtat ꝙ non querit d̾ terra ſm̄
litteraꝫ. quia ſtulta eſſet queſtio. igitur in
telligitur de terra ſcd̄m figuram. ſed terra
ſcd̄m figuram eſt beatiſſima virgo. igit̃ ip
ſa pariet ſimul omnē genteꝫ. igitur ipſa eſt
mater omniū hominū. Itē Math. xxi. Et
qui preibant et qui ſequebant̃ clamabant
oſanna. ibi dicit Aug. ꝙ omnes qui pre-
cederent ſiue ſequerentur incarnatōꝫ ſal-
uabantur ꝑ fideꝫ mediatoris dei ⁊ hoīm.
ſed ad illā fidē neceſſario exigitur explici
te vel implicite credere deū incarnatū de
virgine. igitur ꝑ hōc regeneratio vniuerſa
lis. igitur fides incarnati de virgine eſt ꝑ
qd̄ eſt regeneratio facta in eſſe glorie om-
nium hominū. Item ꝙ ipſa ſit mater cor
poralium ſic ꝓbatur. Ipſa eſt mater inno
uationis corporaliū iuxta illud Ro. viij.
Omnis creatura ingemiſcit et parturit vſ
q̄ꝫ adhuc expectans reuelatōem filiorum
dei. igit̃ ipſa eſt mater in eſſe innouatōnis
oīm corporaliū. q̄m omnis creatura reno
uabitur. igitur ꝑ ipſam et liberabitur a ſer
uitute corruptōis in libertatem filioꝝ dei
Item ꝙ ſit mater omniū videtur. q̄m om
niū bonoꝝ mater eſt Sap. vij. ipa eſt ma
ter gratie. Sed ꝑ gratiā dat̃ eſſe gratuitū
⁊ glioſuꝫ. igit̃ ipſa ē mater oīm bonoꝝ bo
nitate gratie ⁊ glie. Itē de ipſa ap ꝓpriate
legit̃. Cū ipo erā oīa cōpones. et tūc dn̄s

poſſedit me ab initio viarum ſuarum· ꝓ=
uerbioꝝ·xij·Itē Ecci.xxiiij.primogenita
ante omnē creaturaꝫ.Ex his videt̄ ꝙ ipſa
eſt mater omniū ⁊ prior omnibus ⁊ origo
omniuꝫ. Item Bern· Merito o domina
in te reſpiciunt oculi vniuerſe creature in
qua ⁊ ex qua benigniſſima manꝰ dei quic
quid creauerat recreauit· Item ipſa ē ma
ter omniū· ⁊ deus pater eſt origo omniū
quicquid autem ꝑ ſe origo ⁊ cauſa cauſe
eſt· ꝑ ſe eſt origo ⁊ cauſa cauſati. ſed ipſa ē
mater eius qui eſt cauſa ⁊ origo omniuꝫ.
igitur ipſa ꝑ ſe eſt mater omniū. Itē ange
li accipiunt a ieſu illuminationē ꝑfectōeꝫ
beatitudinē. ipſe em̄ eſt in quē deſiderant
ꝓſpicere· i. Petri. i. Per quem omnia re=
ſtaurantur in celo ⁊ in terra Col. i· igitur
⁊ angeli recipiunt quoddā eſſe glorie a be
atiſſima virgine. igitur ipſoruꝫ eſt mater
in eſſe glorie. Item ipſa eſt gratie mater·
ſed gratia generat gloriaꝫ. ergo ipſa ē ma
ter glorie· igit̄ ipa eſt mater omniū q̄ ſunt
in celo ſcd̄m eſſe glorie. igitur ipſa eſt ma
ter angelorum.

Ad hec dicimus reſpondendo ꝙ
beatiſſima virgo omniū bonorum
mater eſt· Sed mater reſpectu fi=
lij quatuor habet ꝓprietates q̄ ſunt geni
tura· cura· prioritas. dignitas· reſpectu ali
cuius habet oēs iſtas ꝓprietates ⁊ reſpe=
ctu alicuius aliquas ⁊ nō omnes. ⁊ ſcd̄m
magis ⁊ minus dicit̄ ꝓprie omniū hoīm
mater. Itē mater eſt ſcd̄m oēs ꝓprietates
maternitatis genitura· quia vnū homineꝫ
genuit in quo omnes regenerauit. ⁊ hoc ē
ꝙ pepit filiū ſuum primogenitū· Itē ma
ter noſtra eſt cura. quia in vno nobis ge=
nuit quicquid ad hanc vitam vel futuraꝫ
neceſſariū nobis fuit. Unde dicit. a gene
rationibus meis adimplemini. Iteꝫ que
ꝓprio filio non pepercit quomodo nobiſ
non omnia cum illo donauit. Item ipſa
eſt mater noſtra prioritate· quia ipſa ē pri
mogenita ante omnē creaturam· Ipſa eſt
mater dignitate p̄deſtinatōnis. Ipſa em̄
ante ſecula p̄deſtinata eſt vt eſſet principi
um ex quo recreandum fuit omne creatū.
Et ſcd̄m hoc loquuntur iſte auctoritates
dn̄s poſſedit me ⁊c· ſcd̄m ꝙ de ipſa expo=
nuntur· Angeloruꝫ quoqꝫ mater dici po
teſt genitura. quia generauit patrē ange=
lorum ⁊ reſtauratorē eorum· Similiter ⁊
corꝑalium mater genitura· qꝛ genuit ipſo

rūm innouatorē· Eſt etiā prior ipſis prio
ritate p̄deſtinatōis ⁊ dignitate p̄lationis
Iteꝫ vniuerſaliter quia mater ē creatoris
oīm. igit̄ mater oīm creaturarū ē· Et ideo
etiā vt patet conſiderāti mater ē omniuꝫ
dignitate. Et ſic patet q̄liter ꝓpriū priui=
legiū ē beatiſſime virginis qm̄ oīm bono=
rum mater eſt.

Unc reſtat ui

dere d̄ illo priuilegio ſcd̄m ꝙ
beatiſſima virgo dicitur ſtella
maris. De quo primo querit̄ vtrum huiuſ
modi appellatio dicat̄ ꝓprie vel tranſlati
ue· Et videtur ꝙ ꝓprie. quia verba ſumen
da ſunt ſcd̄m ꝓpriam ſignificatōem. Iteꝫ
vbi magis ꝓprie eſt natura totius ibi ma
gis proprie natura partis· ſed in ſpiritua
libus magis proprie eſt natura totius lu
cis. igitur et ibi magis proprie eſt natura
ſtelle igitur beatiſſima proprie dicitur ma
ris ſtella. Contra ſi ſumitur proprie vt
dicitur de beata virgine ⁊ proprie vt dica
tur ſtella. igitur inter illa non attenditur
ſimilitudo. Item ſcd̄m hoc beatiſſima vir
go potius diceretur ſtella celi q̄ꝫ ſtella ma
ris· Poſt hoc queritur ſi hec appella=
tio conueniat beatiſſime virgini tranſſum
ptiue. ⁊ neceſſe eſt vt dicit apoſtolus trāſ
ferentes aliqua ſimilitudine vti· que ſit ſi
militudo ipſius ab alijs ſtellis cū beatiſ=
ſima virgine ⁊ glorioſa. non em̄ videtur ꝑ
naturam ſubſtantē· quia illa eadem natu
ra eſt etiā in alijs ſtellis. Item figura hu
ius ſtelle non conuenit beatiſſime virgi=
ni plus q̄ꝫ figura aliaꝝ ſtellaꝝ· Sed ſi ꝓ=
pter maiorē lucem tunc alie quedam ſtel
le ſunt magis ſtelle luminoſe q̄ꝫ illa. ſicut
eſt lucifer· igitur potiuſ diceretur beatiſſima
virgo lucifer q̄ꝫ ſtella maris. Item ſi dica
tur ꝓpter ſitū hoc nō videtur. quia illa eſt
vltima i cauda vrſe· beatiſſima autem vir
go nō eſt vltima neqꝫ in cauda· Item nō
ꝓpter motū. quia mouetur cū firmamen=
to ſicut alie ſtelle· ⁊ ſic nō videtur ꝙ ſit ali
qua ꝓprietas huiꝰ ſtelle ſuꝑ alias cū bea=
tiſſima virgine ꝓpter quā debeat dici ſtel
la mariſ plꝰ q̄ꝫ noīe ſtelle alteriꝰ. Itē ſi dica
tur ꝙ ꝓpter effectū q̄a dirigit nauigātes.
hoc iteꝝ eſt cōmune om̄ibus alijs ſtellis ⁊
lune ⁊ alijs planetis· Item ſi dicatur ꝙ ſi
cut ſtella dirigit nautas claritate ſue luc̄
ita beatiſſima virgo totū mundū luce ſue

conuerſatõis· ꝛ ſic dicatur ſtella ratõe exẽ
plaritatis. Tũc queritur vtꝝ ſibi ſoli hoc
conueniat vt hoc habeat ꝓ priuilegio. Et
videtur ꝙ nõ. quia dictũ fuit moyſi inſpi
ce ꝛ fac ſcḋm exemplar quod tibi monſtra
tũ eſt. Qḋ quaſi exponens beatus dyoni
ſius dicit. ꝙ hierarchia humana ꝑ exem
plaritatẽ deſcendit a celeſti Et ideo ĩ apo
ca. xxi. Uidi ciuitatẽ ſanctaꝫ hieruſalẽ no
uam deſcendentẽ ḋ celo. igitur videtur ꝙ
ratio exemplaritatis vniuerſalis ſit in ec=
cleſia triumphante reſpectu militantis. et
ſic ab illa exemplaritate nõ diceretur bea=
tiſſima virgo ſtella maris. Iteꝫ p̄s. In ca
pite libri ſcriptũ eſt de me. Glo. Ego ſuꝫ
liber humani generis. Iteꝫ omnis chriſti
actio noſtra eſt inſtructio. Itẽ ipſe chriſtꝰ
dicit. Ego ſum lux mundi. igitur potius
ipſe diceretur ſtella maris. Iteꝫ ſacra ſcri
ptura ſufficienter oſtendit omnia pericu=
la vitanda ꝛ omnia compendia nauigan
di ad portum patrie. vnde dicitur etiã lu
cerna pedibus meis verbũ ꝛ lumen ſemi
tis meis. igitur illa ꝓprietas a qua beatiſ=
ſima virgo dicitur ſtella maris etiam con
uenit ſacre ſcripture. Item cum virgo bea
tiſſima ſit data nobis in exemplum inno
centie. Maria autem magdalena in peni
tentie exemplum illis qui ſunt in naufra
gio conſtituti. videtur potius ꝙ beata ma
ria magdalena dicatur ſtella maris. Iteꝫ
qui ad iuſticiam erudiunt multos fulge=
bunt quaſi ſtelle in perpetuas eternitates
igitur videtur ꝙ proprietas hec conueni
at om̃ibus doctoribus. Item queritur ul
tra hec vtrum hec ꝓprietas cõueniat bea
tiſſime virgini ſcḋm ſtatum vie. videtur ꝙ
non. quia in illo ſtatu fuit abſcondita vel
occulta. Si autem ſcḋm ſtatuꝫ patrie tũc
potius diceretur ſtella celi. Itaqꝫ cuꝫ nõ
tm̃ viam oſtendit ſed etiam trãſuehat po
tius deberet dici nauis mariꝭ ꝙꝫ ſtella ma
ris. Iteꝫ queritur q̄re ab hac ꝓprietate no
men accepit cũ habuerit nobiliores reſpe
ctu dei ꝛ hec reſpectu noſtri.

Uod autem beatiſſima virgo ꝓ=
prie dicat̃ ſtella maris ſic ꝓbatur.
vna eſt ꝓprietas illius ſtelle ꝙ ẽ ſi
ta in ſummo poli reſpectu oĩm. et beatiſſi
ma virgo ẽ ſuprema oĩm ſanctoꝝ. igit̃ ip
ſa cõuenienter ꝑticipat nomẽ illius. Iteꝫ
vt dicit dyaſtenes de archos minore ꝙ ĩ
principio libre caude ſtella ẽ infima. vna
que polus appellat̃. ꝑ quẽ locũ mundus
iſte exiſtimatur verſari. nulli autẽ pure cre
ature videtur potius cõuenire mundũ cir
ca ipſam verſari ꝙꝫ glorioſe regine celi et
mũdi. igitur ipſa eſt ſtella maris. Itẽ iſta
ſtella implet numeꝝ ſeptenariũ. qui ẽ nu=
merus virgineus. quia vt dicit Macrobi
us. oẽs numeri infra decadẽ vel generãt
vel generãtur vel genita ſunt p̄ter ſepte=
nariũ. ꝛ cui magis hoc ꝓpriũ ꝙꝫ illi q̄ nec
ſcḋm naturam genuit vel genita fuit. Itẽ
iſta ſtella eſt ſumma ꝛ vltima in cauda vr
ſe. Et quid ẽ hoc niſi illa que ſuprema di
gnitate ꝛ humilitate vltima. Iteꝫ hec ſtel
la ferrum attrahit. ꝛ beatiſſima virgo per
infinitã ſuaꝫ miſericordiã peccatores du
ros ad modum ferri ad celũ trahit. Iteꝫ
nautas dirigit. ꝛ beatiſſima virgo omnes
naufragantes ad portum ſalutis remit=
tit. Item ſita eſt contra aquilonem. ꝛ be=
atiſſima virgo ſemper verſa eſt ad pecca=
torem. Ex his patet ꝙ multe ſunt ſtelle. il
lius proprietates ſoli virgini appropria
biles propter quas ſcḋm modum tranſ=
ſumptionis beatiſſima virgo dicitur ſtel
la maris. Sunt igitur plures illius ſtel=
le proprietates. ꝛ quedam illarum illi ſo=
li conueniunt quibus reſpondent alie il=
lis improporcionabiles in beatiſſima vir
gine. ꝓpter quam conuenientiaꝫ ipſa ſola
dicitur ſtella maris. Si autem queritur
que ille proprietates ſint ĩ quibus eſt ſi=
militudo. Dicimus ꝙ in illa ſtella eſt cõ=
ſiderare ſubſtantiã qualitatẽ ſitum ſtatuꝫ
effectus. Subſtãtia ẽ celeſtis incorrupti
bilis origo lucis. ꝛ beata virgo eſt celeſtis
cõuerſatiõe. incorrupta corꝑe. origo lucis
in generatõe. Qualitate eſt ſupior clarior
ꝛ vtilior. et ſic beatiſſima virgo eſt omni=
bus ſuperior dignitate. clarior virginita=
te. vtilior fecunditate. Situ eſt ſuprema ꝛ
ĩ cauda vltima. ꝛ beatiſſima ẽ ſuprema ſi
tu poli in dilectiõe dei ꝛ in cauda noſtre
turpitudinis protectione ꝛ vltima humi
litate. Statu hec ſtella eſt quaſi ſine mo
tu. ſine occaſu ꝛ quaſi ſine errore. Et be=
atiſſima virgo fuit ſine motu inconſtan=
tie. ſine caſu culpe. ſine errore ignorantie.
Effectus ſtelle eſt triplex. ferruꝫ attrahit.
lucem tribuit. nautas dirigit. Sic beatiſſi
ma virgo attrahit pctõres. illuminat peni
tentes. dirigit innocẽtes. Item attrahit a
culpa. illuiat̃ in iuſticia. dirigit ad gloriã

Uel ſic attrahit inſipientes. illuminat ꝓ-
ficientes. dirigit perfectos et perſeueran-
tes. Et nota ꝙ dominus beatiſſime virgi
ni opus recreationis ſcḋm quatuoꝛ gene
ra cauſarū cōmunicauit. Cauſa efficiens
noſtre regeneratōis poſt deū ſub deo ⁊ cū
deo ipſa fuit. quia illa illum nobis genu-
it qui nos omnes regenerauit. ⁊ ipm̄ gi-
gnere ſuis virtutibus de cōgruo ꝓmeruit
Item cauſa materialis. quia ſpūs ſanctuſ
de puriſſimis carnibus eius ⁊ ſanguini-
bus ipſius cōſenſu mediante carnē ſum-
pſit. quia ī corpus tranſformauit ꝑ quod
redemptio noſtra facta fuit. Itē cauſa fi-
nalis fuit. quia ꝑ totum opus redemptio
nis poſt deū in ipſius gloriā ⁊ honorē oꝛ
dinatū fuit. Unde Apoc. xxiiij. Senio-
res ⁊ omnes ſancti mittunt coronas ſuas
ante pedes agni recognoſcētes ſe eſſe co
ronatos illa humilitate ⁊ hūanitate quā
accepit de virgine. Et ipſa eſt illa mulier
que habet coronam. xij. ſtellarum. i. omni
um ſanctoꝝ. quia omnes ꝑ ipſaȝ ſunt co
ronati. ⁊ ſic filius diuidit cum ipſa cauſaȝ
fina lem recreationis. Item cauſa forma-
lis eſt ipſa recreationis. quia omnibus lu
ce ſue deiformiſſime conuerſatiōis eſt ſpe
culum ⁊ exemplar reuerſionis a tenebris
⁊ directionis ⁊ conuerſionis ad contuitū
prime lucis. Et ꝓpter hoc ratione vniuer
ſalitatis ꝑ modum exempli directionis et
reductionis dicitur virgo clariſſima ſtel-
la maris. Conuenit igitur illud priuilegi
um beatiſſime virgini in ſtatu patrie. ſȝ ra
tione eoꝝ qui ſunt ī ſtatu vie. qꝛ ſicut ſtel
la in celo ſic dirigit nauigantes in mun-
di pelago. vnde nō dicit̄ nauis maris ra-
tione illius ꝓprietatis. nauis em̄ fluctibꝰ
conquaſſatur ⁊ non dirigit ſed dirigitur.
Scripture quoqȝ nō competit iſta appel
latio. ſcriptura em̄ dirigit ꝑ verba. ſtella ve
ro. id ē beatiſſima virgo dirigit ꝑ exempla
Itē chꝛiſtus vel deus nō dicit̄ ſtella ma-
ris. quia eſt fons totius lucis. nec Mag-
dalena dicitur ſtella maris. quia non diri
git omnes ſed tantū penitentes. ⁊ poſtea
dirigit ipſa quia etiaȝ dirigitur. Sed ſtel
la nauem dirigit et a naui non dirigitur.
Magdalena illuminat ꝑ opera peniten-
tis ad penitentiā et nō ad opera innocen
tie. ſed beatiſſima illuminat ꝑ opa inno-
centie ⁊ etiā ꝑ opera nō dico penitētis ſed
penitentie. Fuit em̄ innocens ſed nō mi-
nus fecit opa penitētie. Itē aliȷ̄ tm̄ illumi-
nabant viduis. aliȷ̄ tantū ꝯiugatis. aliȷ̄ tā
tū virginibus. ſed beatiſſima virgo illumi
nabat omnibus ſimul viduis coniugatis
⁊ virginibus. Ex his patet ꝙ priuilegiuȝ
eſt beatiſſime virginis marie ꝙ vocata ē
ſtella maris.

Eſtat nunc vi
dere de priuilegio illo ſm ꝙ
dicitur porta celi. Contra qḋ
ſic obiȷ̄cit̄. Edificium nō eſt ꝑfectum ſine
porta. ſȝ anteqȝ beatiſſima virgo fieret ce
lum habuit portam. igitur ipſa non ē por
ta celi. Item porta non intrat. ſed ꝑ por-
tam omnes aliȷ̄ intrant. ſed beatiſſima vir
go celos penetrauit. igitur non eſt porta
celi. Item queritur qualiter nos impor-
tet. ſi per exemplum vel ſuffragiuȝ ſic qui
libet ſanctus eſt porta celi. Si per meri-
tum tunc crux chꝛiſti eſt porta celi. qꝛ paſ
ſio chꝛiſti aperuit nobis celū. Iteȝ Joh. x.
Ego ſum hoſtiū. igit̄ nō beata virgo. Itē
Ezech. xl. ⁊ Joh. i Apoc. xxi. vidit. xij. por
tas. igitur beata virgo nō ēſt tantū porta
Item penitentia eſt porta in celo. igitur
nō ipſa tantū porta celi. Itē Jacob Gen̄.
xlviij. Non eſt hic aliud niſi domus dei ⁊
porta celi. ergo eccleſia eſt porta celi. Itē
ſi vis ingredi ad vitaȝ ſerua mandata. igi
tur obſeruantia mandatoꝛuȝ eſt porta ce
li. Contra proprietas porte eſt impor-
tare ⁊ exportare. Sed nec mādata nec pe
nitentia exportant ſed tantū important.
Sed beatiſſima v̉go ⁊ egredientes expoꝛ
tauit ⁊ ingreſſores importat. igitur ipſa ē
proprie porta. Item chꝛiſtus importat ſȝ
non exportat. Item porta poteſt eſſe ī ho
ſtio. Item in templo fuerunt duo hoſtia
que ſimul aperiebantur ⁊ claudebantur.
igitur ⁊ in celo dominus et beata virgo.
Item Aug. hoc adoptauit. illa fides ſa-
na eſt qua credimus nullū hoīm ſiue ma
ioris ſiue minoris etatis liberari a conta
gione mortis ⁊ obligatione peccati quod
prima natura cōtraxit niſi ꝑ vnū deuȝ me
diatorem ieſum chꝛiſtum. Itē ibidē. Ea-
dem fides que nos ſaluat multos ſaluos
faciebat antiquos. Item Gregorius ſuꝑ
Ezechi. dicit ꝙ qui ꝑibāt ⁊ qui ſequebant̄
clamabant oſanna. qꝛ omnes electi qui ī
iudea poterāt eſſe vel nunc ſunt ī eccl'ia. ī
mediatorē dei ⁊ hoīm crediderūt ⁊ credūt

Ex his patet ꝙ fides mediatoris eſt que introducit credentes. ⁊ in illum mediatorem implicite vel explicite oportebat ipſum credi eſſe natum de virgine. Et ille eſt primus articulus de huiuſmodi mediatore. ⁊ ſic fides incarnati de virgine inquantū de virgine omnes portat in celos. igit̄ ipſa eſt ꝓprie porta. igit̄ ⁊c̄. Iuxta hec querit̄ qualiter differat celi porta ⁊ feneſtra celi. ⁊ qualiter beata virgo dicat̄ vtrūq;. Ad hec dicimus ꝙ beata virgo ꝓprie dicitur porta celi. quia per ipſā exiuit q̄cquid gratie vnq; creatum vel increatū in hunc mundum venit vel venturū fuit. omnium eſt bonorum mater ⁊ mater gratie ⁊ mater miſericordie. ⁊ etiam ipſa gratia increata tanq; aqueductus exiuit ab ipſa et venit in mundum Item ꝑ ipſam intrauit quicquid vnq; boni de celis in terram deſcēdit ⁊ econuerſo. Unde dicit filius eius Sapie. vij. Uenerunt mihi omnia bona pariter cum illa. Unde ipſa eſt porta templi ſpecioſa que filio exeunti ꝑ ipſam fuit clauſa. Unde Ezechielis. xliij. Porta hec clauſa erit. egredietur princeps ꝑ ipſam. Hec porta omnibus intrare volentibus eſt ꝑuia. vnde ipſa eſt. xij. porte. quia ipſa ex omni parte mūdi tria hominū genera viduas. coniugatas et virgines apportat ⁊ importat. Eſt autem nō ſolū porta importando homines. ſed ⁊ feneſtra ꝑ quam lux venit in hūc mundū. ⁊ lux que de terra orta eſt de ipſa procedens penetrauit celum. lux illuminans celū ⁊ mundum. Ex quo patet qualiter glorioſa virgo eſt porta ⁊ feneſtra celi.

Poſt hoc queritur de priuilegio quod eſt cōmunicatio paſſionis Et videtur ſcd̄m ꝙ exponitur primo. ꝙ non fuerit ei paſſio cōmunicata per illud Iſa. lxiij. Torcular calcaui ſolus ⁊ de gentibus nō erat vir mecum. Glo. tormenta ſuſtinui. Item glo. Solus ſamſon preciſus crinibus fuit ⁊c̄. Iudicū. xvi. nec angelus nec archangelus. nec quilibet celeſtis ſpiritus. deniq; humani generis nullus vl̄ gētilis vel iudeus ſed ſolus deꝰ pugnat vel ſuꝑat. igitur nulli eſt paſſio cōicata. Itē omnes alij ſunt in ſtatu ſaluandoꝝ ⁊ redimendorum. ipſe ſolus redemptor ⁊ ſaluator. ſed ad redemptionē paſſio ꝑtinet igit̄ ipſe ſolus fuit paſſus. Itē in immolatione yſaac ⁊ omnibus alijs figuris paſſionis nunq; figurat̄ ſub ꝑticipatiōe plurimū. igitur ⁊ in figurato tm̄ debet eſſe paſſus vnus pro omnibus. Itē pſ. Singulariter ſum ego donec tranſeam. Et ſic videt̄ ꝙ cōicatio paſſiōis nō eſt priuilegiū beatiſſime virginis. eo ꝙ nō fuit cōicata alicui creature. E cōuerſo videt̄ ꝙ non poſſit eē priuilegiū beatiſſime virginis eo ꝙ pluribus ⁊ nō ipſi ſoli fuerit cōicatum. quod ꝓbatur ꝑ illud Iob. xix. Pelli mee ꝯſūpt̄ carnibꝰ meis adheſit os meū. Glo. Grego. In oſſe fortitudo. in carne corporis infirmitas deſignat̄. ꝑ os chriſtꝰ. ꝑ carnē diſcipuli deſignant̄. qui tempꝛe paſſionis infirmi fuerunt. ꝑ pellem que exterior eſt femine ſancte deſignantur que exterioribus deo miniſterijs ſeruierunt. quare igitur conſumptis carnibus os domini adheſit pelli ſue. quia fortitudo eius fugientibus ſe diſcipulis inuenit iuxta ſe mulieres. igitur non ſoli marie tempore paſſionis cōmunicata eſt paſſio vel fides paſſionis. Item Ioh. xviiij. Stabat iuxta crucem Ieſu mater eius ⁊ ſo. ⁊c̄. igitur ip̄a nō ſola conſors paſſionis. Item in cruce dixit Ieſus matri. Ecce filius tuus. Deinde dixit diſcipulo. Ecce mat̄ tua. Hic nota qualiter beatus Iohannes honoratur tanto priuilegio vt filius virginis diceretur. ⁊ vt ſibi mater dei committeretur. nec hoc factum fuiſſet ſi non fuiſſet fidelis ſeruus ⁊ prudens cui cōmitteret dn̄s matrē ſuam. ſi autem fidelis. igitur habuit fidē ⁊ paſſionem. Item Marci. xiiij. Adoleſcens ſequebatur eum ſyndone ſuꝑ nudo amictus. at tenuerunt eū. ⁊ ille relicto ſindone nudus profugit ab eis. Glo. ab eis quorum p̄ſentiam execrabat̄ ⁊ facta. non a deo cuius amore etiam abſens cor perſeuerauit in mente. ſed caritas nō eſt ſine fide. igit̄ iohānes habuit fidē cōpaſſionis Itē lazarꝰ fuit nuꝑ ſuſcitatus in aīa ⁊ corpore. ⁊ multa de penis infernalibus narrauit. vt dicit Chryſoſt. de illo igit̄ qualiter opinabile eſt ꝙ tamcito ceciderit a fide. Itē latro in cruce ꝑ veram penitentiā placuit deo. ſed ſine fide impoſſibile ē placere deo. igit̄ habuit fidē ⁊ compaſſionē. igit̄ hoc non eſt priuilegiū dn̄e noſtre qđ pōt etiā latroni ꝯuenire. Itē hel. ⁊ enoch qui locuti fuerūt cū dn̄o i transfiguratiōe

habuerunt etiã fidem incarnationis ⁊ paſ
ſionis. Item Johannes baptiſta in lym-
bo habuit fidẽm. Item multi abſentes q̄-
bus dñs non predicauerat. vt ille de quo
dixit Math. viij. Non inueni tantã fidẽ
in iſrahel. ⁊ multi alij. Item glo. Egredit̃
foras vt culpã negationis liberius lauet
fletibus. Item Cornelius fidem habuit ⁊
preſens nõ fuit. Et videtur ex his ꝙ multi
tẽpore paſſionis habuerunt fidẽ et per cõ
ſequens paſſionẽ. Et ſic nõ poteſt poni ꝓ
uilegiũ fides paſſionis vel cõicatio paſſi-
onis. Sed contra. ſi de eo qđ magis vi
detur ineſſe ⁊ nõ ineſt. nec de eo qđ minꝰ.
Sed maxime videbatur de mulieribus q̄
habuerunt fidem paſſionis vt ſupra ꝑ glo
ſam Grego. Et inter mulieres maxime vi
debatur de maria magdalena. ſed illa nõ
habuit fidem tunc. igitur nec aliquis nec
aliqua earum. Minor patet Joh. xx. Ma
ria magdalena venit mane ad monumen
tum cũ adhuc eſſent tenebre. quia adhuc
fuit in tenebris infidelitatis. Item Muli
er quid ploras. Gloſa. non lacrimas nu-
das ſed fidem quero. bone lacrime ſi Je-
ſum agnoſcas. Et infra. Noli me tangere
nondum enĩ aſcendi ad patrem meũ. Glo
ſa non ꝙ nollet tangi niſi cum aſcendiſſet
in celum cũ etiam mulieres ⁊ alij eum te-
tigiſſe leguntur ⁊ nõ aſcendentẽ in celum.
vult igitur ſpiritualiter tangi. id eſt credi.
vt ſit equalis patri. et q̃ iſta adhuc in eũ
carnaliter credebat. quẽ ſicut hominẽ fle-
bat audit. Noli me tangere. id eſt ſic in me
credere. quia nondũ in corde tuo aſcendi
ad patrem meum. id eſt nondũ credis me
eſſe equalem patri. tunc tangis eũ ſi non
in patrem tantũ credis. Itẽ quem mortu-
um credis viuentẽ tangere nõ metuis. Ex
his patet ꝙ magdalena de qua minime vi
debatur in paſſione domini diſcredidit ⁊
cecidit. igitur et omnes alij. Item Math.
xxij. Omes vos ſcandalũ patiemini ĩ me
ĩ iſta nocte. Glo. predicit quid paſſuri ſint
ne poſt euentum deſperent. ſed ꝑ peniten
tiam liberentur. Itẽ infra. Relicto eo om
nes fugierunt. Itẽ petrus qui expreſſiue fi
dem fuit ꝓteſtatus ter negauit. igit̃ multo
fortius alij. Item Math. Quidam adole
ſcens amictus ſyndone. Glo. quod poteſt
intelligi Johannes fuiſſe. igitur ⁊ iohan-
nes fugit. Itẽ Johannis. xix. Currebant
duo ſimul. Et infra. Tunc igit̃ introiuit ⁊
ille diſcipulus qui venerat prius ad mo-
numentum ⁊ vidit ⁊ credidit. Et ſic patet
ꝙ Johãnes nõ prius credidit. Itẽ đ mu-
lieribus Bern. Sic vos o bone mulieres
cui nã queſo excubias exhibuiſtis. cui a-
romata preparaſtis. cui vngenta paraſtis
Si ſciretis quantus ſit. quantũ inter mor
tuos ſit liber mortuus iſte quem vos vn-
gere vultis. forſitan poſceretis ab eo vngi.
nempe ipſe eſt quem vnxit deus oleo leti-
cie pre conſortibus ſuis. beate eritis ſi glo
riari poteritis reuertẽtes ⁊ dicere ꝙ de ple
nitudine eius accepimus omnes. enimue-
ro factum eſt ita. nam vncte remeant que
vngere venerant. miſſe ab angelo opus fa
ciunt euangeliſte facte apoſtole apoſtolo
rum ad annunciandũ mane miſericordiã
dñi. Ex his patet ꝙ mulieres in paſſione
dñi diſcrediderunt. Item ꝙ beatiſſima
virgo ſola tempore paſſionis permanſerit
in fide videt̃ poſſe ſubtiliter inueniri ſcꝫ
Iſa. lxiij. cũ dicit. Torcular calcaui ſolus
⁊ de gentibus non erat vir mecũ. Si enĩ
omnes homines voluiſſet excludere ſuffe
ciſſet dicere calcaui ſolus. et ſic ſuperfluũ
eſſet dicere non erat vir de gentibus me-
cum. Item ſic dixiſſet potius de gentibus
nullus eſt mecum. quando igitur viros ex
cluſit conſtat ꝙ aliquam feminã reliquit
quam non excluſit. que torcular paſſionis
ſecum ſuſtinuit ⁊ calcauit. Itẽ magis vide
batur de mulieribus q̃ꝫ de viris ꝙ ſecum
calcauerãt. quia ille ſtabant circa crucem.
igitur ſi voluiſſet omnes excludere potius
debuit eas expreſſiſſe de quibus videba-
tur magis ineſſe. Item adhuc Ambroſiꝰ.
Stabat iuxta crucem non vt dolorem fi-
lij conſideraret ſed vt ſalutem humani ge
neris expectaret. igitur ipſa ſola ſtabat. et
omnes alij ⁊ alie fugierunt corde vel cor-
pore. igitur ipſa ſola domino cõmunica-
uit in paſſione. fide ⁊ cõpaſſione. Itẽ vi
det̃ ꝙ cõicatio paſſiõis nõ debeat poni ꝓ
priuilegio. Omne enĩ priuilegiũ aliqđ de
bet importare cõmodũ illi cuius ẽ priuile
giũ. iſtud aũt nõ videt̃ ĩportare ꝯmodũ ſꝫ
tormentũ. Itẽ liberatõ a pena eſt ſignũ et
effectus dilectionis. ergo infligere penã
nõ eſt ſignũ dilectionis. igit̃ nõ eſt priuile
giũ. Contra Joh. xviij. Calicẽ quẽ dedit
mihi pater non vis vt bibam illum. Item
xvi. Pater clarifica filiũ tuũ ⁊c. Itẽ Phil.
i. Quibus datũ eſt nõ ſolũ vt credatis in

ipſum. ſed vt patiamini pro ipſo. Itē He
bre. xij. flagellat deus filiuȝ quem libet quē
recepit. Item Iaco. i. Omne gaudium ex
iſtimate fratres cariſſimi cum in tribulati
ones incideritis. Item ibant apoſtoli gau
dentes a conſpectu conſilij quoniam di⸗
gni ⁊c̄. Ex his igitur patet et manifeſtum
eſt ꝙ cōmunicatio paſſionis eſt priuilegi
um. Item ꝙ in paſſione domini ſuſtinu⸗
erit beatiſſima virgo patet ꝑ Damaſ. qui
dicit. ꝙ dolores quos effugit pariens in
chriſti paſſione ſuſtinuit Luce. ij. Tuam
ipſius animā pertranſibit gladius. Item
Iſa. vltimo. Et anteꝗ̄ parturiret et pepit
⁊ anteꝗ̄ veniret partus eius pepit maſcu
lum. Ex hoc ſequitur ꝙ aliqn̄ pepit ſine ꝑ
turitione punitione ⁊ ſine dolore: Et poſt
modum ſequitur. Nunquid parturiet ter
ra vna die aut gentem omnem ſimul quia
parturiuit ⁊ peperit ſyon. ergo aliquando
peperit gentem ſimul ⁊ cum parturitione
⁊ dolore. igitur peperit filium ſuū primo⸗
genitum ſine dolore in ſua natiuitate. po
ſtea peperit totam genteȝ ſimul in filij paſ
ſione. vbi facta fuit ei in adiutorium ſimi⸗
le ſibi. vbi ipſa mater miſericordie patrem
miſericordiaꝝ in ſummo ope miſericordie
adiuuit. ⁊ vna ſecū omnes hoīes regene⸗
rauit. Et hec regeneratō cū ſummo dolo⸗
re vtriuſqȝ fuit. vn̄ glo. ibi poſita multo la⸗
bore in fide genuit. Ex his patet ꝙ pater
miſc̄diaꝝ ſoli matri miſc̄die opus ſumme
miſc̄die. i. paſſionē cōmunicauit.

Queritur circa
hoc ſicut dn̄s ſimul in paſſio⸗
ne ſimul habuit gaudiū ſum⸗
mū ⁊ ſummū dolorē. vtrū beatiſſima vir⸗
go ſimul habuerit vtrunqȝ. Et videtur ꝙ
ſic. in ipſo eīn̄ fuit vtrunqȝ. ſi igit̄ cōmuni
caſſet matri alterum eorum tm̄ non fuiſſet
equū conſortium. Item dolor nō eſt meri
torius ſine dilectione. Apoſtolus prima
Cor. xiij. Si tradidero corpus meū ita
vt ardeam caritatem auteȝ nō habuero ni
hil mihi prodeſt. Sed impoſſibile eſt dile
ctionem eſſe ſine delectatōne. igit̄ inſimul
habere potuit ſummū dolorē cuȝ ſumma
delectatione. igit̄ in ſummo ſummū dolo
re habere potuit cuȝ ſumma delectatione.
Itē ꝙ ibi fuerit ſummus dolor ꝓbat̄. Om
nis dolor eſt ex amore. Amor autē eſt tri⸗
plex. naturalis. acquiſitus. gratuitus. Na
turalis in ſummo fuit ibi. qr quāto natura
nobilior tāto nobiliores habet affectioneſ
⁊ oꝑationes. ſed ipſa ſumme habuit natu
rā nobilē. igit̄ ſumme nobilē amorē natu⸗
ralē. Itē acquiſitus fuit ibi in ſummo. oēs
eīn̄ cauſe accidētales que inducūt matreȝ
ad diligendū filiū ſuū hic fuerūt in ſum⸗
mo. nunꝗ̄ eīn̄ filius matrē ſuā tantū dile
xit vel tantū honorauit vel tantū dedit vł
ꝑ ipſa ſuſtinuit. ⁊ ſic de ſingulis accidenta
libus cauſis dilectionis. igitur amor acq̄⸗
ſitus ibi in ſummo fuit. Item gratuitꝰ ibi
in ſummo fuit. quia nunꝗ̄ alia mater vel
alia creatura tantā caritateȝ habuit vt ſu⸗
pra patuit. Et ſic beatiſſima virgo ad fili
um ſuū in ſummo habuit amorē naturalē
acquiſitū ⁊ gratuituȝ. igit̄ ſi iſte triplex ha
bitus amoris ſimul in ſummo ſimul elici
at vnū motū amoris in ſummo illa erit di
lectio intenſiſſima. ⁊ dolor illi reſpondenſ
erit dolor in ſummo. Sed tam naturalis
ꝗ̄ acquiſita ꝗ̄ gratuita dilectio reſpectu
nullius ita eſt intēſa ſicut eſt reſpectu vite
dilecti. igit̄ naturalis acquiſitus infuſus
ſiue gratuitus amor in ſummo diligit vi⸗
tam in dilecto ergo de morte dilecti dolet
in ſummo. igitur cum beata virgo reſpectu
filij ſui habuerit omniphariam dilectōem
in ſummo. conſtat de morte ipſius ꝙ ha⸗
buit omnipharijū dolorē in ſummo. Item
ꝙ ibi fuerit gaudiū ſiue delectatō in ſum⸗
mo ꝓbatur. Dilectus gaudet de bono di
lecti ⁊ magis gaudet de maiori bono igit̄
de ſummo bono dilecti ī ſummo gaudet.
Sed caritas ē dilectō dei ⁊ ꝓximi. ⁊ ī ſum
mo caritas ꝑfecta gaudet ī ſūmo. Sȝ ſum
mus honor dei ⁊ ꝓximi ſūma vtilitas fuit
ī paſſione ⁊ ꝑ paſſionē in ſummo. Et bea
tiſſima virgo habuit tunc caritatē in ſum⸗
mo. igit̄ tunc gaudebat in ſummo. igit̄ ſi⸗
mul habuit gaudiū ⁊ dolorē in ſūmo. Itē
ex dilectione eſt compaſſio. igit̄ vbi impro
porciōabilis ē dilectio ibi imꝓporcionabi
lis ē cōpaſſio. ergo vbi videtur dilectio in
ſummo ibi et compaſſio in ſummo. Item
maius eſt gaudium angeloꝝ quod habēt
de vnius pctōris cōuerſione ꝗ̄ aliqđ gau
diū huius vite. igitur ex equali caritate vł
maiori imꝓporcionabiliter erit magꝭ gau
diū. Itē angeli de paſſione dn̄i habuerūt
delectatōem ⁊ nō cōpaſſioneȝ. aliqui mali
compaſſionē ⁊ non delectatōem. igit̄ ipſa
debuit habere vtrūqȝ. Iteȝ btīſſima virgo

cõmunicauit recreatõni. ſed recreatio eſt ꝑ
paſſionem. igitur ⁊ paſſio fuit ei cõmuni-
cata. Itẽ Bern. Longe eam plus ꝙ̃ mar
tirem credamus ⁊c̃. Contra hoc obijci
tur in hunc modũ. Sũmus dolor ⁊ ſum-
mũ gaudiũ opponunt᷑. igit᷑ nõ ſunt ſimul
in eodẽ. Si dicatur ꝙ dolor de morte fi-
lij ⁊ gaudiũ de ſalute generis humani nõ
opponunt᷑. Tunc adhuc obijcit᷑ ꝙ motuſ
maiores impediunt minores. igit᷑ videtur
impoſſibile ꝙ aĩa tota qñ abſorbet᷑ dolore
ꝙ tunc in ſummo tripudiet ⁊ exultet in a-
more ⁊ delectatione. Itẽ in dolore aĩa cõ
uertit᷑ ſuꝑ malũ inquantũ malũ. i gaudio
ſuꝑ bonũ inquantũ bonũ. ſed impoſſibile
eſt ſimul aĩam cõuerti ſuꝑ diuerſa tãꝙ̃ ter
minos. igit᷑ impoſſibile eſt aĩam ſimł gau
dere ⁊ dolere. Itẽ impoſſibile eſt animã ſi
mul moueri diuerſis motibus. igit᷑ impoſ
ſibile eſt eã ſimul gaudere ⁊ dolere.

Oſtquã proba

tũ eſt ꝙ beatiſſima virgo ſum
mũ gaudiũ habuit ĩ paſſiõe fi
lij. Querit᷑ de compatiõe huiõi gaudij qd̾
habuit ſcilicet in paſſione ad alia gaudia
quando ſcꝫ habuerit maximũ gaudiũ. Et
videtur ꝙ in filij ſui conceptione hac rati
one. Ex bono eſt gaudium Job. iij. Qua
ſi effodientes theſauruꝫ gaudebant vehe
menter cum inuenerint ſepulcrum igit᷑ cũ
ſummo dono gaudiũ ſummũ. Sed in cõ
ceptione accepit ſummũ donũ dum ei fi-
lium ſuum dedit. quomodo nõ cuꝫ illo ei
omnia bona donauit. igitur tunc ſummũ
gaudium habuit Itẽ tunc tantũ legitur le
giſſe ⁊ cantaſſe canticũ exultationis Lu-
ce. ij. Magnificat anima mea dñm. igitur
tunc maxime videt᷑ gauiſa fuiſſe. Iteꝫ ab-
latio ve eſt cauſa leticie. ſed tunc vt dictuꝫ
eſt ſupra ablatũ eſt ei ⁊ fugit omne ve. igit᷑
tunc ſummã habuit cauſam leticie. Item
nouitas eſt cauſa leticie. iuxta illud Luc̃.
xv. Fili tu ſemꝑ mecum es. Epulari auteꝫ
⁊ gaudere oportebat. igit᷑ videt᷑ a ſimili ꝙ
beatiſſima virgo in nouitate maximũ effe
ctũ gaudij habuerit. Itẽ cuꝫ ſummo incõ
uertibili dono accepit cauſaꝫ ⁊ meritũ ad
omnia alia dona neceſſario conſequenda
igit᷑ tunc ſummã habuit cauſaꝫ gaudij. igi
tur ſummũ effectũ gaudij.

Conuerſo autẽ videt᷑ ꝙ in natiui
tate filij ſummũ gaudiũ habuerit
ex hac ratione. plenior ⁊ ꝑfectior ẽ genera
tio vel natiuitas ex vtero ꝙ̃ ĩ vtero. Si igi
tur natiuitas ⁊ generatõ erit cauſa gaudii
ꝑfectioris ⁊ plenioris gaudij. ⁊ perfectior
⁊ plenior eſt generatio ex vtero ꝙ̃ in vtero
igitur perfectius ⁊ plenius ⁊ maiꝰ fuit gau
dium in natiuitate ꝙ̃ in conceptione. Itẽ
illa die dixit angelus Luce. ij. Annuncio
vobis gaudium magnuꝫ. quia natus ẽ vo
bis hodie ſaluator. Si igitur natiuitas
dñi eſt cauſa gaudij. igit᷑ ille qui habet im
ꝓporcionabiliter ꝓpinquiorem compatio
nem ad ſaluatorẽ ꝙ̃ omẽs alij. habebit im
ꝓporcionabiliter maioreꝫ cauſam gaudij.
hec aũt eſt mater ſaluatoris. igitur illa die
habuit ſũmũ gaudiũ. Itẽ Joh. xiiii. Mu
lier cum parit triſticiam habet. quia venit
hora eius. cum autem peperit pueꝝ iã nõ
igit᷑ ⁊c̃. Itẽ Joh. Luc̃. i. Et multi in nati-
uitate eius gaudebunt ⁊c̃. igit᷑ magis gau
diũ videt᷑ ꝑtinere ad natiuitateꝫ ꝙ̃ ad con
ceptionẽ. Itẽ in conceptione ipſam dele-
ctatiõem tantũ habuit viſu intellectuali. in
natiuitate vero intellectuali et ſenſuali igi
tur tunc eñ reficiebatur intellectus. nunc
autẽ intellectus ⁊ ſenſus. igit᷑ fuit tunc tm̃
gaudiũ. nunc autẽ exultatio ⁊ leticia. igit᷑
maius gaudiũ. Itẽ ſimiliꝰ fuit gaudio pa
trie. vbi oculus corꝑis reficiet᷑ dñi hũani-
tate. ⁊ oculus cordis ĩ eius diuinitate. ſed
meliori ⁊ honorabiliori ſimiliꝰ eſt meliꝰ et
honorabilius. igitur nobilius fuit gaudiũ
natiuitatis ꝙ̃ conceptionis. Itẽ bonũ ad
ditũ bono magis facit ipſum eſſe bonum
igit᷑ magis dilectũ maiorẽ dilectõꝫ. ſed cõ
ceptio eſt bonũ. partus eſt bonũ. ergo bo-
nũ duplicatũ duplicat delectatiõem. igit᷑
gaudiũ quod fuit in conceptione dupli-
catũ fuit in natiuitate. Item prius gaude
bat ſe virginem concepiſſe. nunc vero vir-
ginẽ pepiſſe ⁊ virginẽ lactare. igit᷑ mõ ha-
buit maximũ gaudium.

Onſequenter

videtur ꝙ maius habuit gau
dium in filii paſſione. quia vt
dictum eſt ſupra ipſa nunꝙ̃ gauiſa fuit tã
tũ de aliquo quantũ de honore dei ⁊ ſalu
te proximi. ſed vtrunꝙ̃ fuit in paſſiõe ĩ ſum-
mo. igit᷑ tũc habuit gaudiũ ĩ ſummo. Iteꝫ
caritas gaudet d̾ bono dilecti Triplex au
tẽ ẽ bonũ. honeſtũ. vtile ⁊ delectabile. qd̾li
bet iſtoꝝ in beatiſſima virgine in paſſione

reſpectu filij ſui fuit in ſummo. Unde ipē appellat paſſionē ſuam claritatē Joh. xvij Clarifica me pater. ꝓpter honorē quē ſummū habuit ꝑ paſſionem. ꝓpter quam de=us illū exaltauit et dedit illi nomen quod eſt ſuꝑ omne nomen ⁊c. Appellat etiā eā3 cibum et potum ꝓpter delectatōem quā in ſummo effectu tunc habuit. Nunq̄3 eñ in aliquo creato tantu3 delectatus fuit quantum in redemptione generis humani per paſſionem. Appellat etiam eā donum dicens. Calicē que3 dedit mihi pater. ꝓpter ſuū lucrum quod mediante paſſione acq̄=ſiuit ꝑ quā omnia ad ſe traxit. Sic igitur quodlibet genus boni dilecti in paſſione fuit in ſummo. igitur ⁊ in diligente tūc fuit delectatio in ſummo. Item motiuū affectus ⁊ generatiuū delectationis nō eſt niſi bonū. Bonum autem aliud creatu3. ali=ud increatū. igit̄ ſi vtrunq̄3 in ſummo mouebat affectū recte diſpoſitu3 mouebat in ſummo. Bonū autē increatū ſemꝑ in ſummo eſt in ſe. ſed non ſemꝑ in ſummo ī oſtēſione ⁊ exhibitione ipſo atteſtante qui ait Joh. xiiij. Maiorem caritatem nemo ha=bet vt animā ⁊c. Item ſummus effect⁹ bo=ni eſt redēptio generis humani. igit̄ ſum=mū increatum et ſummū creatum bonu3 in paſſione ſimul mouebant affectum be=atiſſime virginis optime diſpoſitum. igi=tur tunc ſummu3 habuit gaudium. Item in conceptione fuit mater dei ⁊ hominis ī vtero. in natiuitate fuit mater dei et hominis ex vtero. in paſſione autē eſt mater dei et hominis redemptoris. vnde que prius fuit mater creatoris modo eſt mater redē=ptoris ſiue recreatoris. igitur duplicatū ē donū ⁊ bonum. igitur gaudium. Item in conceptione et natiuitate fuit effecta ma=ter tm̄ vnius dei et hominis. in paſſiōe fuit facta mater omniū hominū. igitur tunc multiplicatu3 ⁊ maius gaudium habuit. Item finis melior eſt ⁊ nobilior his q̄ ſunt ad finem. igitur quod fini ꝓpinquius eſt melius eſt ⁊ nobilius. ſed conceptio eſt ꝓpter natiuitatē. natiuitas ꝓpter paſſione3 paſſio ꝓpter redemptione3. igit̄ paſſio fini ꝓpinquior. igit̄ melior. igit̄ maius delectamentū. igitur maius gaudium.

Quod autē in reſurrectōe filij maximū gau=diū habuit videt̄. qm̄ effectus dilectionis eſt flere cu3 flentibus gaudere cū gaudētibus. iuxta illud Joh. xiiij. Si diligeretis me gauderetis ⁊c. Sed dn̄s ſūmū gaudium habuit in reſurrectione quoniam gaudebat anima ⁊ cu3 corpore ⁊ diuinitate. igitur dn̄a noſtra i ſummo debuit tunc gaudere. Itē dicit ap̄ſus ꝙ mortuus eſt ꝓpter delicta noſtra ⁊ reſurrexit propter iuſticiā. igitur etiam ex parte noſtri reſurrectio ꝓpinquior fuit fini. igitur maior cauſa gaudij. Itē eccleſia tunc ſpecialiter vtit̄ hac exultatione. hec eſt dies quā fecit dn̄s. Ite3 in illo feſto plus cantat̄ alleluia q̄3 in alio feſto. igit̄ videt̄ ꝙ cantus illius feſti ſit maxime cauſa gaudij. Ite3 reſurrectio xp̄i eſt cauſa et exemplar illius vite in qua eſt ſumma exultatio. igit̄ illud feſtum ꝓpinquiſſimū eſt ſummo gaudio. igit̄ tūc debet eſſe ſummū in hac vita gaudiū. Itē beatiſſima virgo plus dilexit filium q̄3 to=tum mundū. igitur plus gauiſa fuit de bono filij q̄3 de bono totius mundi. ſed bonū mundi pena chriſti fuit in paſſione. bonū chriſti liberatio fuit ab omni pena in reſurrectione. igitur plus gauiſa fuit de reſur=rectione q̄3 de paſſione.

Videt̄ autem ꝙ maximū in chriſti aſcenſione habuerit gaudiū. Tūc eñ filius primo dicit̄ habuiſſe gaudium ⁊ feſtum ꝑfectum. Tunc eñ primo ī reportatione ouis in humeris ſuis conuocat amicos ſuos dicens. Congratulami=ni mihi omnes. Itē tunc primo pater fi=lio ſuo prodigo fecit feſtū cum amicis ſu=is Luc. xv. Itē tunc primo redijt de exilio in palaciū. Itē tunc primo ianua celi ap=ta eſt ⁊ homo introductus. Itē tūc primo redemptio completa eſt ⁊ ruina iā in parte reſtaurata. Item primo maximus ho=nor filio et matri exhibitus eſt. quando caro ſua ſuper choros angelorum exaltata ē Item tunc primo quantum ad manifeſtationē datū eſt ei nomen quod eſt ſuꝑ om=ne nomē. Cū igit̄ in aſcēſione fuerit ꝯple=tiſſimus effectus boni ⁊ ꝓpinquiſſim⁹ fini videt̄ ꝙ tunc maximū habuerit gaudium beatiſſima virgo maria.

Adhuc aute3 videtur maius his omnibus hoc ꝙ habuerit maximū gaudiū in ipſius aſſumptōe Tūc eñ ꝑfecte habuit gaudiu3 fruitōis ante aūt nō. Itē illud gaudiū nulla ſecū patit̄ triſticiā vel penā ſicut omnia

pꝛedicta. igitur videtur maius om̄ibus il
lis. Itē illud ſcd̄m ſtatum patrie. alia ſcd̄z
ſtatum vie. Canimus autē in hieruſalem
eſt igniculus eius in ſyon Iſa. xxxi. Item
maius eſt eſſe beatum q̄z eſſe matrē dei. ſi
alterum ſepararetur ab altero. igitur beatiſſi
ma virgo maius accepit in ſua aſſumptio
ne gaudium q̄z in filij natiuitate. igiꝭ ma
ius tunc habuit gaudiū q̄z ante. Con-
tra hec omnia. Et pꝛimo de gaudio con-
ceptionis obijcitur in hunc modum. quo
dato datur reliquū ⁊ non conuertitur ma
ius eſt illo. Sz dato quo ſit mater dei da-
tur beatitudo fruitionis ⁊ non econtra igi
tur gaudium conceptionis maius ē gau-
dio fruitionis. igitur maius omnibꝰ alijs
quia quicquid maius maiore etiaz maius
eſt minoꝛe igitur ⁊c.

D hec ſoluēdo dicimus. ꝙ hoc
pꝛiuilegium quod diciꝭ cōmu-
nicatio paſſiōis duo impoꝛtat.
fidem crucifixi dei ⁊ hominis ⁊
ꝑ ſe paſſionē ex compaſſione patiētis. Et
fuit quadruplex diuerſitas reſpectu paſſi
onis dominice Quidā nec habebant fidē
nec compaſſionē. ſicut infideles deo inſul
tantes. blaſphemantes et illudentes et de
mones. Quidam compaſſionē ſed non fi
dem. vt apoſtoli ⁊ mulieres ille quibus di
ctū eſt. Filie hieruſalē nolite flere ſuper me
ſed ſuper vos. Quidā fidei cognitōem ſed
non compaſſionē. vt angeli et alij extra ſta
tum vie poſiti. et latro qui fidē habuit ſed
nō compaſſionē ꝑ ſe. ⁊ hoc quia circūdatꝰ
fuit ꝓpꝛia moꝛtis paſſione. Sola beatiſſi
ma virgo tunc fidē habuit ⁊ compaſſionē
crucifixi dei ⁊ homīs. ⁊ ꝑ ſe paſſionē ex cō
paſſione patientis. Et ſola fuit cui datuz
eſt pꝛiuilegiuz cōmunicatio paſſionis. cui
filius vt dare poſſit pꝛemiū voluit cōmu-
nicare paſſionis meritū. ⁊ vt ipſam parti-
cipē faceret beneficij redemptiōis partici-
pem eſſe voluit et pene paſſionis quatenꝰ
ſicut fuit adiutrix redemptōis ꝑ compaſſi
onem ita mater fieret omniū ꝑ recreatiōeꝫ
Et ſicut totus mundus obligaꝭ deo ꝑ ſu-
am paſſionē ita ⁊ domine oīm ꝑ compaſ-
ſionē. Contra hec obiecta ꝑ obiecta in cō-
trariū ſunt ſoluta. Concedimus etiā ꝙ ſi-
cut dn̄s omniū ſummū habuit gaudiuz ſi
mul ⁊ ſummū doloꝛē. ſic etiā dn̄a noſtra ſi
mul ipſa habuit cōpaſſionē ſummā ⁊ ſum
mā congratulationeꝫ cōpaſſione exiſtente

in natura ſimul ⁊ in ratione vt natura. cō-
gratulatione autē in ratione vt ratōne. Et
intelligantꝭ hec verba ſicut in materia do-
minice paſſionis. Vel dicaꝭ ꝙ ſummū tri
ſtabile in tali genere eſt dupliciter accipꝭ.
Vno modo vt ſumme contrariū appeti-
tui ⁊ ſic ſummū infert doloꝛē. Alio modo
pꝛout eſt via et mediū ad ſummū delecta
bile. et ſic infert ſummū gaudiū. Et ſic ani
ma beatiſſima virginis appꝛehendit moꝛ
tē filij ſui vt ſumme contrariū appetitui.
⁊ ſic ſummū ei intulit doloꝛē ⁊ vt medium
in redemptionē humani generis. ⁊ ſic cau
ſauit in ea ſummā delectationē. et poſſent
hec ſimul eſſe. quia vnū materia eſt ad al-
terū. Vel ſcd̄m aliū modū via ad alteruz
eſt mediū in ipſum. Qd̄ autē obijcitur de
compatione gaudioꝝ ſi reſpondemus ꝙ
ſi fiat compatio ſcd̄m ꝙ poſterius inclu-
dit in ſe pꝛius. ſic nulla ē queſtio. vt ſi que
ratur. an vnuz eſt plura q̄z duo. et duo q̄z
tria ⁊ ſic de alijs. natiuitas em̄ includit in
ſe conceptionē. paſſio natiuitatē ⁊ ſic dē a-
lijs. ⁊ ſic oꝛdinanꝭ ad ſeinuicē ſcd̄m ſuper
additionē. Et ſic magnū fuit gaudiū con
ceptionis. maius natiuitatis ⁊ adhuc ma
ius paſſionis. ⁊ ſic vlterius. Si auteꝫ fuit
compatio ꝑ oppoſitionē ⁊ ſepationē ita ꝙ
poſterius accipiaꝭ ꝑ ſe ſine intellectu pꝛio
ris. Et ſi ſic comparenꝭ ſic dico ꝙ gaudiū
quod habuit in conceptōe maius fuit om
nibus gaudijs vite ⁊ vie. quia tūc accepit
maius bonū ⁊ certitudinē omniū alioꝛuz
ſuo tēpoꝛe conferendoꝛū. Et differūt gau
dia vie et vite hoc modo. Gaudiū em̄ ni-
hil aliud eſt q̄z delectatio ī bono vel de bo
no. Eſt autē bonū ſui ⁊ bonū ꝓximi in cō-
ceptione et natiuitate ⁊ in paſſione dn̄i. in
reſurrectione autē bonuz dei ⁊ aſcenſione.
Et ſic poſſet poni gaudiū paſſionis ſum-
mū qd̄ habuit ꝓ bono ꝓximi. ſimiliter au-
tē gaudiū conceptionis ſummū fuit quod
alia omnia cauſaliter clauſit in ſe. Gaudi
um autē in conceptiōe ⁊ gaudiū in aſſum
ptione ſe habent vt excedentia et exceſſa.
gaudiū conceptionis maius fuit cauſali-
ter. gaudiū aſſumptōnis actualiter. In cō
ceptione maioꝛ fuit bonitatis oſtēſio. ma-
ioꝛis doni collatio maioꝛ dilectionis exhi
bitio ⁊ hec omnia cauſaliter. In aſſumpti
one maioꝛ doni collatō. maioꝛ effectus ex
altatio ⁊ deificatio. maioꝛ tamē dilectio ⁊
cōiunctio. ⁊ hec actualiter. Et poſſet poni

ſimile de iſtorum gaudiorum compatiōe.
vt ſi aliquis haberet pignus ꝓ centū mar
cis impignoratū ⁊ obligatū. ⁊ aliquis da
ret ei nonaginta marcas ad ipſius pigno
ris ſolutionem faciens ipſi pignorāti cau
tionem ꝙ temporibus determinatis da=
bit ſibi alias decem marcas. ita ꝙ quoli=
bet tempore duas. Modo ſecunda datio
propinquiꝯ ⁊ plus diſponebat ad pigno=
ris ſolutionem q̄ȝ prima. et tercia plus q̄ȝ
ſecunda. ⁊ ſic vſqȝ ad quintā que pignus
ſoluit. ⁊ tamen prima datio plus aliȷ̄s cō
tulit. ⁊ hoc dupliciter. quia maius donuȝ
dedit. ⁊ quia de illis dandis ſecurum fe=
cit. Similiter in ꝓpoſito quando dn̄s be
atiſſime virgini vt mater dei fieret in vte=
ro tribuit tunc ꝙ de ipſa virgine naſceret̄
⁊ paſſione ſua humanū genus redimeret
⁊ tercia die reſurgeret. in celum aſcēderet.
ipſam in ſummā fruitōem corꝑe ⁊ aīa aſ=
ſumeret ſecurauit.

Ltimo queri

tur đ illo priuilegio quod eſt
ſuꝑ omnē creaturam in quar
ta hierarchia exaltata. Et videtur ꝙ bea=
tiſſima virgo vltra terciaȝ hierarchiam in
quartam non ſit exaltata. Primo quia in
ꝑabola vbi legit̄ de reꝑatione generis hu
mani dicit̄ ꝙ dragma decima eſt inuen=
ta que fuerat perdita. igit̄ videtur ꝙ tm̄ i
illud fuerit reſtitutō ex quo facta fuit per
ditio. Sed tm̄ ex hierarchiȷ̄s tribꝯ fuit ca=
ſus ⁊ ꝑditio. igitur tm̄ in illis fuit reddita
reſtauratio. Item dicit̄ Judith in figura
dn̄e noſtre. Subueniſti ruine in cōſpectu
dn̄i. Sed ruina fuit ſolū in illis tribꝯ hie=
rarchiȷ̄s. igitur reſtitutō erit tm̄ in illis tri
bus. Item alia parabola. qui habet centū
oues. Glo. Deus eſt paſtor cuius nos cē
teſima ouis. Sed centeſima eſt de nume
ro aliarum. xcix. conſortio. igitur hoc perti
net ad aliquem ordinem angelorū. Item
hierarchia humana eſt ſub angelica. ergo
ſupremus chorus de humana eſt ſub infi
mo de angelica. igitur nullus homo ē ſu=
per choros angelorꝝ. Ad idem facit quod
ipſe deus in ſe in paſſione ꝑmiſit vt Luc̄.
dicit ꝙ angelus aſtitit de celo cōfortās eū
ꝑ quod vt dyoniſius dicit cōſtat naturaȝ
humanā nature angelice naturaliter eſſe
ſubiectā. Sed ſicut ſimpliciter ad ſimpli
citer ita ſummū ad ſummū. igit̄ ſi angelus
ſuꝑ hominē ⁊ ſuꝑmus ſuꝑ ſupremū hoīeȝ
igitur nullus hō ſuꝑ omnes angelos. Itē
Gen̄. Requieuit dn̄s ab omni oꝑe qđ pa
trarat. ſed tunc nō fuit quarta hierarchia.
igitur nec mō. Itē cātat eccleſia. Gaudēt
chori angelorꝝ cōſortes ⁊ cōciues tui. ſi cō
ciues ⁊ cōſortes. igitur in eadē hierarchia
Iteȝ in prima hierarchia ſupremus ordo
eſt ſacer principatus Sed princeps in ea
dē ciuitate ⁊ regno cū ſubditis eſt. igit̄ re=
gina angelorꝝ in eadē manſione cuȝ ange
lis eſt. Itē Aug. Minime dubitet̄ raptaȝ
hominis a carnis ſenſibus menteȝ et poſt
morteȝ ipſa carne depurata deuȝ videre ſi
cut vident angeli. Et vult ꝙ inferioris g̃=
dus eſt cognitio hominis q̄ȝ angeli. Sȝ
penes illam cognitionem eſt ordo. igitur
homo eſt inferioris ordinis q̄ȝ angelꝯ. igi
tur ſupremꝯ eſt ſub ſupremo angelo. Iteȝ
hierarchia angelica deſcendit per exem=
plaritatem a diuina. ſed in diuina tantū
tres hierarchie. igitur nec erit quarta. Itē
filius eſt diuina in hierarchia. igitur ſi be
atiſſima virgo non eſt in angelica hierar=
chia ſola erit in vna. ſed vbi tantū vnū vel
vna ibi non eſt ordo. ⁊ vbi non ē ordo. ibi
nō eſt hierarchia. igitur nō poteſt ſola ha
bere hierarchiam vnā. Iteȝ Dyoniſius di
cit. In qualibet hierarchia ſunt ꝑma me=
dia ⁊ infima. igitur ipſa non erit ī vna hie
rarchia. Item ipſa eſt mediuȝ inter alias
creaturas ⁊ deum. ſed medium nō habet
medium ⁊ vltimū. igitur nō facit hierar=
chiā per ſe. Contra Hieronimus ⁊ om
nes ſancti ⁊ ipſa vniuerſalis eccleſia can=
tat ſolenniter ꝙ ipſa eſt exaltata ſuper cho
ros angelorum. inde ſic. Omnes chori an
gelorum ſunt de aliqua hierarchia. ſed ip
ſa exaltata eſt ſuper choros angeloruȝ. igi
tur ipſa eſt ſuper omnes hierarchias an=
geloruȝ. vel directe quicquid eſt in aliqua
hierarchia eſt in aliquo choro. igit̄ quod
non eſt in aliquo choro non eſt in aliqua
hierarchia. ergo quicquid eſt ſuꝑ omnes
choros nō eſt in aliqua hierarchia. Item
plus diſtat beatiſſima virgo a ſeraphin ī
dignitate ⁊ gloria q̄ȝ ſeraphin ſuꝑ cheru=
bin. ſed ꝓpter excellentiā dignitatis ordi=
natur ſeraphin ſuꝑ cherubin vno ordine
igitur beatiſſima virgo erit ſuꝑ ſeraphin
ad minus vno ordine. igit̄ ſuꝑ hierarchiā
angelorū. Itē imꝓporcionabiliter differt
magis domina a ſeruo q̄ȝ ſeruꝯ a ſeruo. ſed

ſeraphin ſic ſe habet ad cherubin vt ſeruꝰ
ad ſeruū. domina autē ad ſeraphin vt re-
gina ſua ⁊ omniū angeloꝝ. igiť imꝑporci
onabiliter plus eſt ipſa ſuꝑ ſeraphin ꝙ̄ ſe
raphin ſuꝑ cherubin. igitur in alio ordi-
ne ſuꝑ ipſum. Sed ſeraphin eſt ſupremꝰ
ordo angelorū igitur ipſa eſt ſuꝑ oīs hie
rarchias angeloꝝ. Jtez rex ⁊ regina ab ea
dem denominanť dignitate ⁊ regno ⁊ pri
cipatu. ab eodem eñ regno diciť rex fran
cie ⁊ regina francie. ergo ab eodem regno
dicitur rex celorum ⁊ regina celorū. Sed
ſua dignitas regalis eſt ſuper omnes di-
gnitates angelorum ⁊ principatus. ergo
dignitas regine celorum eſt ſuper omnes
choros ⁊ hierarchias angeloꝝ. Jtem ter-
cio libro Regū. iij. Poſitus ē thronꝰ ma-
tris regis iuxta thronuz regis. ſed conſtat
ꝙ thronus regis imꝑporcionabiliter ē ſu
per omnes thronos angeloruz. igiť thro-
nus matris regis. Jtē ipſa habet regnū ꝑ
filiū. ⁊ dicitur regina a regno filij. ſed il-
lud eſt increatū ⁊ eternuz. igitur ipſa eſt re
gina a regno eterno. Jtem homines alij
poſſunt venire ad ſeraphin. nullus autem
ad dignitatem ⁊ ſtatum beatiſſime virgi
nis. eſt igitur ſuꝑ ſeraphin. Jtem ſtatꝰ glo
rie eſt eleuatus ſuꝑ ſtatum innocentie in
corporibus. igitur ⁊ in aīabus. ſed ſi ho-
mo ſtetiſſet aliquis aſſumptꝰ fuiſſet ad ſe-
raphin. igitur aliquis modo debet eleua
ri ſuꝑ ipſos. Ad idē ſunt auctes ſanctorū
Aug. Sed de te o virgo maria quid di-
cā pauꝑ ingenio cū quicquid dixero mi-
nor laus eſt ꝙ̄ tua dignitaſ mereatur. Si
celum appellem tu altior es. Si matrem
gentium dicaz excellis. Si formā dei ap
pellem digna exiſtis. Si dominā ange-
loꝝ vocē eſſe ꝑ omnia ꝓbaris. Si igiť do
mina angeloꝝ. igitur eſt ſuꝑ omnes ange
los. Jtē Hiero. Hec eſt dies p̄clara i qua
meruit exaltari ſuper choros angelorum.
⁊ peruenire vltra ꝙ̄ noſtre humanitati li
citum ſit nature. vbi nō ſubſtantia tollitur
ſed glorie magnitudo demonſtratur. vbi
xp̄s p̄introiuit pro nobis pontifex ineter
nū ad celuz. igitur exaltata vltra ꝙ̄ huma
ne nature ſit licitū ſcz vbi chriſtus intro-
iuit. igitur ſuꝑ omnes hierarchias ange-
loꝝ. Jtē Hiero. Hec inquā dies i qua vſ-
ꝙ ad throni celſitudinē intemerata virgo
⁊ mater proceſſit. atꝙ in regni ſoliuz ſub-
limata poſt chriſtuz glorioſa reſedit. Sic

itaꝙ illi ſancta eccleſia canit. quod ꝺ nul
lo alioꝝ phas ē credere vt angelorū vel ar
changeloꝝ merita trāſcenderet. qꝛ ⁊ ſi ſi-
militudo multis ſanctis repromittiť veri
tas negať. Et infra. Beatiſſima itaꝙ non
temere ſuper choros angelorum exaltata
deuotiſſime p̄dicatur hodie. qꝛ p̄ceſſit eaz
dn̄s ⁊ ſaluator noſter ad celeſtia vt prepa
raret ei in ethereis māſionibus locuz. Ex
his patet qualiter beatiſſima virgo ſuꝑ or
dines ⁊ hierarchias angeloꝝ in quartā ⁊
nonam hierarchiam cum filio ſpecialiter
eſt exaltata. Jtem Hiero. ad idem. Credi
mus eñ ꝙ ſaluator omniū ꝑ ſe quantum
datur intelligi feſtinus totus occurrit. et
cū gaudio eā ſecū in throno glorie collo-
cauit. Alias quō impleuiſſe crediť quod i
lege ipſe p̄cepit. Honora inquit patrem ⁊
matrē tuā. Ex hoc etiam patet ꝙ ipſaz eti
am in throno ſuo ſecuz collocauerit. Vn̄
Aug. Thronus glorie regni tibi collocať
in aula regis. teꝙ ipſe rex glorie vt matrē
veram ⁊ decoram ſponſam pre omnibus
diligens amoris amplexus aſſociauit ſi-
bi. Ex hac auctoritate quatuor ſequuntur
concluſiones. Prima ꝙ ſi poſitus ē regis
thronus. igitur idem thronus ſuus ⁊ re-
gis dicitur. igitur ſuper omnes thronos.
Secunda ſi mater regis. igitur iuxta re-
gem. Tercia ſi ſponſa regis ergo iuxta re-
gem. Quarta ſi ipſam imꝑporcionabiliter
plus omnibus alijs creaturis diligit igiť
imꝑporcionabiliter plus p̄ omnibus col
locauit. Jtē ſicut in corꝑalibus nihil ē va
cuum ita in ſpiritualibus nihil eſt vacuū.
Sed inter creaturam ⁊ deum mediū eſt eſ
ſe creaturā deo vnitam. ſimiliter inter eſſe
puram creaturam ⁊ eſſe creaturā deo vni
tam medium eſt eſſe creaturam de qua ſu
mitur vel naſcitur illꝺ quod vnitur. ⁊ hoc
eſt beata virgo. igitur ipſa eſt mediū inter
creaturas ⁊ filiū. igitur ei debetur mediuſ
ſtatus. Jte vna eſt maieſtas regni celorū
a quo deus trinitas ē rex ⁊ ipſa regina vo
catur. igitur ſua dignitas eſt ſuper omnē
creaturam. Jtē p̄s. a ſummo celo egreſſio
eius. Glo. i. e celo trinitatis. Et infertur.
Et occurſus eius vſꝙ ad ſummū eiꝰ. hoc
eſt ad idem celum. ſed ipſa ē a dextris filij
igitur in celo trinitatis. igitur ſuꝑ celum
angelorum. Jtem Marci vlti. Dn̄s ꝗdez
ieſus poſtꝙ̄ locutus ē eis aſcēdit ad celū
ſedet ad dexterā dei. dicit glo. i potioribꝰ

boniſ patriſ. Sed regina ſtat a dextris fi
lij. Gloſemus ſimiliter. igiť ip̄a eſt in po
tioribus bonoꝝ potioꝝ bonis. igiť ip̄a eſt
ī potiſſimis bonoꝝ bonis regni celoꝝ. igi
tur ipſa cū̄ filio eſt ſup̱ omnes qui ſunt ī re
gno celoꝝ vel vnq̄ꝫ ſunt futuri.

Vxta hec que
ritur vt dicit Dyoniſius. ꝙ ꝓ
prietates inferioꝝ habent ſu⸗
ꝑiores cuꝫ excellentia. ⁊ beatiſſima virgo
ſit ſuper omnes ordines angelorum. vtrū̄
habeat om̄es ꝓprietates angeloꝝ omniū̄
Ad quod reſpondemus breuiter ꝙ ſic Et
videtur primo de ꝓprietatibꝰ cōibus que
omnibus conueniunt angelis. poſt de ꝓ⸗
prietatibus que ſingulis ordinibꝰ inſunt
ꝓprie. Prima igitur cōis ꝓprietas eſt nū̄
ciatio que conuenit omnibus a qua ⁊ om
nes angeli dicunť. Q̄d hec beatiſſime vir
gini ⁊ cuꝫ excellentia cōueniat patet. quia
omnes angeli nunciant ꝑ verba creata. ip
ſa autem ꝑ verbum increatū̄. Hanc igitur
ꝓprietatē ponit apoſtolus cuꝫ dicit. om⸗
nes ſunt ammiſtratorij ſpūs miſſi ī mini⸗
ſteriū̄. Etiā̄ aliaꝫ ponit Dyo. in celeſti hie
rarchia dicens Tribus modis diuidū̄tur
ſup̱ humanā̄ ratōem omnes diuini intel⸗
lectus. in eſſentiā̄. virtutē ⁊ oꝑatōem. Bea
tiſſima auteꝫ virgo immediate ſe habet ad
eſſe primū̄. igitur ſummū̄ habet. ſimiliť ad
ſuꝑius eſſe ſequitur ſuꝑioꝛ virtus ⁊ oꝑatō
igitur ipſa inter creaturas habet hec om⸗
nia tria in ſummo. Itē Dyo. in eadeꝫ hie⸗
rarchia. iij. ca. iuxta em̄ ſepe a nobis red⸗
ditā̄ ratiōem ipſe quidē ſuꝑfirmate diſpo
ſitiones abundanter habent minorum ſa
cras ꝓprietates. vltime vero maiorū̄ ſup⸗
poſitas vniuerſitates non habent. niſi ꝑti
culariter in eas poſt apparētibus illumi⸗
nationibus et ꝑ primas eis improporcio
nabiliter diſtributas. igitur cū̄ beatiſſima
virgo ſuꝑioꝛ ſit omnibus celeſtibus diſpo
ſitionibus ipſa habet ꝓprietates omniuꝫ
abundanter. Item vna eſt ꝓprietas ꝯmu
nis omnibus illa quaꝫ ponit Dyo. in plu
ribus locis. ſcꝫ purgatio illuminatio ꝑfe⸗
ctio. Sed has beatiſſima virgo in ſummo
habet vt patet in hac auctoritate. ipſa em̄
ea puritate nitebat qua ſub deo maioꝛ ne
quit intelligi. Sed ad maiorē purgatiōeꝫ
ſequitur maioꝛ illuminatio ⁊ ad maiorē il
luminatōeꝫ ſequitur maioꝛ ꝑfectio. igitur
in ea hec tria erant in ſummo. Iteꝫ Dan̄.
Milia miliū̄ miniſtrabant ei. ⁊ decies cē⸗
tena milia aſſiſtebant ei. Q̄d he due ꝓpri
etates ei ſimiliter cū̄ excellentia infuerint
ſic patet. Aug. in omeł. ſup̱ illud euange⸗
lij. Intrauit ieſus ī quoddā̄ caſtellū̄ ſic di
cit. Sicut mater dei eſt ſingularis ⁊ iſtaꝝ
vitarum effectus quaꝝ iſte ſorores typuꝫ
tenent in ea extitit ſingularis. nunq̄ꝫ em̄ ī
aliquā̄ ꝑſonam Martha ſic oꝑata eſt. nū̄
q̄ꝫ ſic maria contemplationi vacabat. Et
vt breuiter ſex illa opera miſcdie breuiť ꝑ⸗
curramus hec virgo dei filiū̄ in vteꝝ ſuuꝫ
in hoſpitem ſuſcepit. nudum carne ⁊ pan
no veſtiuit ⁊ operuit. eſurienteꝫ pauit. ſiti
entem lacte potauit. infirmū̄ ꝑ infantiam
⁊ iacentem non ſolum viſitauit ſed etiam
balneando ⁊ fouendo frequētauit. vt me⸗
rito d̄ ipſa dicatur. Martha ſatagebat cir
ca frequens miniſterium. Ex his patet ꝙ
miniſtrabat in ſummo. Q̄d etiam aſtitit ꝑ
contemplationeꝫ in ſummo patet ꝑ illud
quod ibidem ſubiungit Augꝰ. Porro de
parte marie que optima ꝑdicatur que ⁊
quanta ⁊ qualis fuerit in beatiſſima virgi
ne q̇s digne eloquatur. O q̄ꝫ magna mul
titudo dulcedinis dei fuit in beatiſſima v̄
gine maria. quando ſpiritꝰ ſanctus in eaꝫ
ſuperuenit ⁊ virtus altiſſimi obumbrauit
ei. ⁊ de eodem ſpiritu concepit quod d̄ ea
non ſapiebat. in qua dei ſapientia latebat
⁊ in cuius vtero ſibi corpꝰ adaptabat chri
ſtus in maria. ibi omnes ſunt theſauri ſa⸗
pientie ⁊ ſcientie dei abſconditi. Maria
hec que non tantū̄ ad pedes ſed etiam ad
caput domini ſedens audiebat verbum il
lius. hec conſeruabat omnia verba. ſcꝫ pa
ſtorum angeloꝝ magorum. nec nō ⁊ ipſi⸗
us filij conferens in corde ſuo. nemo vn⸗
q̄ꝫ ſicut hec beata virgo guſtauit q̄ꝫ ſuauiſ
eſt dn̄s. inebriabať ab vbertate domꝰ ſue.
⁊ torrente voluptat̃ ſue potabatur. nec mi
rum quoniā̄ apud eaꝫ immo intra eā̄ erat
fons vite de quo manabat tanta ꝑfectio
vtriuſq̄ꝫ vite. Ex his patet ꝙ beatiſſima v̄
go ꝓprietatem miniſtrandi in ſummo ha
buit ⁊ etiam ꝓprietatem aſſiſtendi. Item
Dyoniſius in celeſti hierarchia ca. iij. Eſt
quidem ſcd̄m ſtatum vie ordo diuinus.
ſciā̄ ⁊ oꝑatō. Et vult ꝙ hec tria ſimiliť ſint
ī om̄ibus angelis ordo. i. ꝑtās. ſciā̄ ⁊ oꝑa
tio. Q̄d igiť hec tria habuit btā̄ virgo ꝑtꝫ
hoc mō. ꝑtās imꝑialis impꝓporcionabiliť

maior eſt ſuꝑ omnē poteſtatē miniſteria-
lem.ſed in beata virgine eſt poteſtas impi
alis reſpectu omniū angelorū.ergo eius
poteſtas eſt ſuꝑ omnem poteſtatem ange
lorum. Sed in ꝑfecte ordinatis ad maio
iorem poteſtatem ſequitur maior ſcientia
⁊ ad maiorem ſcientiā ſequitur maior ope
ratio. igitur ⁊ hec in beatiſſima virgine fu
erunt in ſummo. Item vna ꝓprietas cō-
munis omnibus angelis eſt.angeli vidēt
ſemper faciem patris.hec autem viſio eſt
tota merces ipſorum. Sed merces beatiſ
ſime virginis eſt improporcionabiliter ſu
ꝑior mercedibus omniū angeloꝝ.igitur ⁊
viſio eius eſt ſuꝑior viſionibus omniū an
gelorū. Ex his patet qualiter habuit oīs
cōes ꝓprietates angelorum.

Einde de pro

prietatibus ſinguloꝝ angelo
rum ⁊ ſinguloꝝ ordinū prime
hierarchie.qualiter beatiſſima virgo om-
nes habuit.⁊ in ea fuerunt cū impropor-
cionabili excellentia. Primus ē ordo an-
gelorum cuius tres inueniuntur ꝓprieta
tes. Vna ꝙ ordo ille immediate ordina
tur ad humanā hierarchiā. Secunda ꝙ
maxime nobis noti ꝑ intelligentiam ſunt
illi qui ſunt de ordine angeloꝝ. Tercia ꝙ
ſinguli ſingulos homines cuſtodiūt. Pri
ma harum conuenit beatiſſime virgini cū
excellentia.ipſa eñ eſt ſuper nos.immedi
atior tamen nobis ꝙ̄ angeli. quia ipſa cō
uenit nobiſcum in natura. Vnde angeli
ſunt nobis prelati ſed non fratres. ipā au
tem eſt nobis prelata mater ⁊ ſoror ⁊ filia
Secunda etiam conuenit ei per excellen
tiam.angeli eñ noti ſunt nobis per intel
ligentiam tm̄.⁊ nos ipſis tantum per intel
ligentiam.ſed beatiſſima virgo nota ē no
bis per experientiā. quia ex nobis agno-
ſcimus ea que ſunt proxime noſtre. ſimi-
liter ipſa noſcit humanā naturam ⁊ infir-
mitatem per experientiā.nō eñ habemus
dominā que nō poſſet compati infirmita
tibus noſtris. Terciā etiā ꝓprietatem ha
bet cū excellentia. Angeli eñ cuſtodiunt
ſinguli ſingulos hoīes.ipſa cuſtodit vni-
uerſaliter ſingulos homines ⁊ ſingulari-
ter vniuerſos Singuli eñ ſeruoꝝ ꝓſunt ſi
bi cōmiſſis.domine autem ⁊ dñi eſt cuſto
dia ⁊ prouidentia vniuerſalis. Sic patet
qualiter ipſa habet cum excellentia oīes
ꝓprietates angelorum.

Ecundus ordo eſt archangelorū
qui ſimiliter ſcḋm beatū Dyo.tres
videntᷣ habere ꝓprietateſ. Prima
eſt ſuꝑioribus cōmunicare. Secunda ſu-
per inferiores eſſe. Tercia īferiores ad ſu
periores reducere. Primā harum habuit
cū excellentia.ipſa eñ ſuꝑioribus maxime
cōmunicauit. iuxta illud Luce.i. Spūs
ſanctus ſuꝑueniet ī tē. id eſt plus ꝙ̄ in ali
quā ſanctorum veniet in te. Alij ſancti ac
ceperunt a ſuꝑioribus gratiā creatā parti
cularitet. ipſa autē creatā vniuerſaliter. et
increatā ſingulariter. Secundā etiam ha
buit cum excellentia. alij eñ ſancti ſuꝑ ali
quos ⁊ nullus ſuper omnes.ipſa autē ſu
per omnes. Item angeli ⁊ alij ſancti ſunt
ſuper alios tm̄ ex gratia.ipſa autē ex gra-
tia.iuſticia ⁊ natura.naturaliter eñ mater
regis eſt regina.⁊ regina iuſticia.⁊ gratia
eſt ſuper omnes qui ī ſuo regno ſunt. Ter
ciam quoq; habuit cū excellentia.ipſa eñ
ſola omnes inferiores reducit tanꝙ̄ me-
diatrix reconciliationis. adiutrix redem-
ptionis. ⁊ angelorum numerum reſtaura
uit.ſubuenit ruine ante conſpectum domī
Iudith.xiij.⁊ hominē lapſum reparauit
⁊ reuocauit. Sic igitur habuit beatiſſima
virgo omnes ꝓprietates ſecundi ordinis
cum excellentia in ſummo.

Ercius eſt ordo principatuū q̇ ſi
militer tres habent ꝓprietates.pri
ma eſt primi principij imitatiuū.
Secunda eſt principaliū virtutū ornati
uū. Tercia eſt inferioꝝ ad ipſum princi
cum principium reductiuū. Primā ha-
buit beatiſſima virgo in ſummo. imitatur
eñ primū principiū in tribus.in mali im
munitate.iuxta illud Sapie.vi. Incorru
ptio facit proximū deo. in bonoꝝ cōmu-
nicatione.mater eñ bonoꝝ omniū eſt. ve
nerunt eñ mihi omnia bona pariter cum
illa.⁊ innumerabilis honeſtaſ ꝑ manus il
lius.ſicut dicitur Sap.vij.in cōicāda bo
norum opeꝝ cōmunicatione.eſt eñ oliua
ſpecioſa in campis.⁊ preoccupat qui ſe cō
cupiſcūt.et circuit querēs dignos. vt Sa
pie.vi.dicitur. Tranſite ad omnes q̇ con
cupiſcitis me ⁊ a generationibus meis ad
implemī Ecclī.xxiiij. Eſt igitur primi pn-
cipij imitatiua in ſummo. Secundā ve-
ro ꝓprietatem que fuit principalium vir-
tutū ornatus habuit ī ſummo. qꝛ habuit

deifoꝛmiſſimas virtutes. iuxta illud Eccl
xxiiij. Ego in altiſſimis habito. Terciā ve
ro ꝓprietatem principatuum que fuit in-
feriorum ad principificum principiuꝫ redu
ctiuū habuit in ſummo. ipſa eñ d̾ vltimo
fecit primū ⁊ de primo fecit vltimū immo
omnia. i. omnes creaturas in homine re-
duxit ad illum a quo exierunt illi ꝑſonali
ter vniendo. vnde eſt illa mulier foꝛtis de
qua dicit̾ ꝓuerb. vl. Cuius preciū de vlti
mis finibus. i. de diuinitate ⁊ humanita-
te coniunctis hominē ꝑdituꝫ redemit. Et
ſic patet qualiter beatiſſima virgo oēs an
gelos prime hierarchie tranſijt tranſcen-
dendo. ⁊ ſingulorum ordinū ſingulas ꝓ-
prietates in ſummo poſſidendo.

Am igitur de

ſecunda hierarchia videamꝰ
in qua primus ordo eſt pote
ſtatuum. Cuiꝰ tres ſunt proprietates Pri
ma eſt ſui ordinis ⁊ dignitatis cuſtoditi-
uum. Secunda eſt aliorum ordinatiuum
Tercia actiuum ⁊ reductiuum. Primam
ī ſummo habuit. quia virgo fuit poſt ⁊ an
te dignitate ſtante. Secundam etiam ha
buit cum excellentia. quia fuit ordinis vir
ginum inuentrix ⁊ ordinatrix. ⁊ angelorū
ordinum reparatrix ⁊ reſtauratrix. Terci-
am habuit in ſummo ⁊ fuit actiua in ſum
mo. quia habuit actus virtutum ſcd̄m mo
dum patrie quantum ad perfectionem. et
ſcd̄m ſtatum vie quantum ad meriti con-
ditionem. Fuit etiam vniuerſaliter redu-
ctiuum per exemplum. vnde et dicta ē ſtel
la maris. Et ſic habuit ꝓprietates poteſta
tuū in ſummo.

Ecundus ordo ſecunde hierar
chie eſt ordo virtutū quaꝝ tres
ſunt ꝓprietates. Prima eſt in
cōicabilis virilitas. Secunda
eſt nullius imbecillitatis tarditas. Ter-
cia eſt ad inferiores largitaſ. Virilitas cō
ſiſtit in tribus. In reſiſtentia contrarij. in
aggreſſione ardui. in tolerantia mali Hec
omnia fuerunt in beatiſſima virgine ī ſum
mo. Reſiſtentia contrarij. ita eñ omne cō
trarium nociuū. i. peccatū vicit ꝙ ab ipſo
nunꝙ̄ aliquid paſſa fuit. angeli eñ nun-
ꝙ̄ vicerunt. quia nunꝙ̄ pugnauerunt in
aggreſſione ardui. i. in altiſſima paupꝑtate
reruꝫ. maxima carnis aſꝑitate. ſumma coꝛ
dis humilitate. in tolerantia mali in aſper
rima filij paſſione. quando ipſius animā
ꝑtranſiuit gladius. in his omnibus bea-
tiſſima virgo inuincibilem virilitatem in
ſummo poſſedit. Secunda ꝓprietas vir
tutum fuit nullius imbecillitatis tarditaſ
hanc ipſa cum excellentia habuit. quia eā
dem vitam angelicaꝫ quā angeli ſine one
re carnis cum carne ipſa in carne duxit. ⁊
cum ſarcina carnis illos ſine ſarcina car-
nis ad maius brauiū antecurrit. Tercia ꝓ
prietas fuit ad inferiores largitas. hāc eti
am cū excellentia habuit. illi eñ dāt dona
dei. ipſa dedit ipſum deū. Item ipſi dant
tm̄ inferioribus. ipſa autē ſupioribus ⁊ in
ferioribus ſummū donū tribuit. dedit eñ
mundo deum ⁊ deo mundū. cuilibet ho-
mi regnū celoꝝ. Habuit igit̾ beatiſſima vir
go etiā ꝓprietates virtutū in ſummo.

Ercius in ſecunda hierarchia ē oꝛ
do dominationū. quaꝝ ꝓprieta-
tes ponit beatus Dyo. i celeſti hie
rarchia ca. viij. in hec verba. Sanctaꝝ do
minationū manifeſtam exiſtimo nomina
tionem declarare. abſolutam quandā eſſe
⁊ ab omni pedeſtri minoratiōe liberā ana
gogem nulla tyrannorum diſſimilitudi-
ne nullo quoqꝫ modo eam vniuerſalit̾ in
clinatam. liberaliter ſeuerā dominationeꝫ
omni minutiue ſeruituti ſuppoſitā a ſupi
ori ſubiectione omni remotaꝫ. ⁊ ab vniuer
ſali diſſimilitudine immunē. dominatio-
nis inceſſanter appetentē ⁊ ad illius natu
raliter ſubſiſtentis virtutis ſimilitudineꝫ
quantum poſſibile ē ⁊ ſeipſam ⁊ que poſt
eam ſunt optime ⁊ ſpecioſe conformantē.
⁊ ad nulla vana videntiū. ſed ad ꝓprie exi
ſtens vniuerſaliter cōuerſam. ⁊ dn̄ice ſem
per deiformitatis participatiōꝫ ſm̄ ꝙ poſ
ſibile eſt ipſi factā. Ex hac auctoritate pri
mo poſſunt extrahi decem ꝓprietates do-
minationū. Prima eſt a ſeruitute libertaſ
Secūda eſt ab hoſte inuincibilitas. Ter
cia liberalis ſeueritas. Quarta eſt minuti
ui ſeruitij ſuperioritas. Quinta nulliꝰ ſub
iectionis egeſtas. Sexta diſſimilitudinis
immunitas. Septima dominandi ordi-
nata voluntas. Octaua ſui et ſuorū ad de
um conformitas. Nona nulla in dominā
do vanitas. Decima diuine dominatiōis
particeps conformitas. Et excluduntur ī
his ꝓprietatibus decē impedimenta do
minationū terrenarum a dn̄o ſeruiendū.
Primū ē ſeruitiū ſupioris. ſcd̄m impetus

hoſtiū.terciū dn̄ium.quartū gratuitas ſer
uitioꝝ.quintū ꝓuiſio ſubditoꝝ.ſextū ſol=
licitudo neceſſarioꝝ extrinſecorum.ſepti=
mū ambitio honoris.octauū cōtrarietas
diuitiaꝝ ⁊ dn̄iorum.nonū eſt excecatio va
nitatū.decimū eſt elongatō imitatiōis di
uinaꝝ actionū.Qđ autē he ꝓprietates in
ſummo fuerunt in beatiſſima virgine ſic ē
manifeſtū.Qđ libertatem a ſeruitute ha=
buit ī ſummo patet ꝑ ea que dicta ſunt ſu
pra đ ipſius nobilitate. Qđ autē ſecundā
habuit que fuit ab hoſtibus inuīcibilitas
patet. ipſa em̄ nō ſolum in ſeipſam caput
hoſtis cōtriuit ſed predā totius generꝭ hu
mani ab ipſo abſtulit.⁊ ī natura corporea
ſpm̄ natura angelicū ſuꝑauit.in carne ſu
per carnem vixit.⁊ ſuꝑbiam victricē dya=
boli vicit. ⁊ tandem dyabolum ꝗꝫ de mū
do ꝗꝫ de ſeipſa ꝗꝫ de ſuis angelis omni=
bus ſuꝑegrediens triumphauit.⁊ ꝙ om=
nibus alijs altius eſt contra ipſum deū
fortis fuit.quia deum de celis ad terram
vinculis carnis ligatū et caritate vulnera
tum in gremio vteri ſui ſcꝫ beatiſſime vir=
ginitatiſ carcere captiuauit. Patet igitur
qualiter hec mulier fortis fuit in hoſtium
vincibilitate ⁊ om̄es dn̄ationes precellit.
Tercia ꝓprietas fuit liberalis ſeueritas.ꝑ
qđ pōt intelligi vel mediū inter ꝓdigalita
tē ⁊ auariciā.vel mediū inter exceſſū iuſti
cie.i.rigiditatē.vel exceſſū mīe hoc ē remiſ
ſionē.quidā em̄ ſunt nimis liberaleſ hoc ē
ꝓdigi.quidā nimis ſeueri.i.auari.mediū
inter hec eſt liberalis ſeueritas.Itē quidā
ſunt nimis iuſti ꝑ rigorem.quidā nimis
miſericordes ꝑ remiſſionē. inter hec medi
um ē liberalis ſeueritas.Primū medium
habuit beatiſſima virgo cū excellentia ſuꝑ
omnes dn̄atōes.ipſa em̄ nunꝗꝫ dedit cui
nō eſſet dandū ⁊ nunꝗꝫ non dedit cui eſſꝫ
dandum.⁊ preterea dedit deo omne dan
dum ſcꝫ deo mundū.mundo deū. homi
bus celū.Secundū medium etiā habuit
in ſummo.ipſa em̄ nunꝗꝫ in ſe aliquā ad
miſit iniuſticiam.nunꝗꝫ aliquā miſericor
diam obmiſit.⁊ filio omnem iniuſticiā cor
rigibilem correxit.omnē miſericordiam re
ceptibilē porrexit.Sic igiꝭ patet quomō
beatiſſima virgo habuit prodigalitatis et
auaricie mediū ī ſummo.Itē quidā ſunt
dn̄i nimis liberales voluptatis libertate.
quidā nimis ſeueri aſꝑitate paſſionis.in=
ter hec quoꝗꝫ mediū poteſt eſſe liberalꝭ ſe=
ueritas.hoc quoꝗꝫ mediū habuit btā vir
go p̄ dn̄atōibus.quia habuit ſummā aſꝑi
tatē in corꝑe.et ſummā libertatē ſpiritus ī
mente. Quarta ꝓprietas ē minutiue ſerui
tutis vel ſeruitij ſuꝑioritas.ꝑ qđ pōt intel
ligi ꝙ nulli ſeruiunt quin ſeruitiū ipſos a
ſua dignitate diminuat.hanc ꝓprietatem
beatiſſima virgo ī ſummo habuit.qꝛ ei om
nis creatura ſeruit. ipſa aūt nulli pure cre
ature ſed ſoli deo ſubiecta ſeruit. Et ita ſi
cut ſeruire ſeruo ⁊ ſeruire ſoli deo vnū al=
terū excellit. Item beatiſſima virgo ī hac
ꝓprietate dominationes excellit.Omnes
em̄ alij dn̄i vel dn̄e vel dn̄ationes quibus
ſeruitur a creatura.ſic ſeruitur ꝙ ipſi ſerui
unt creature.ſoli autem noſtre domine ſic
ſeruiunt omnes creature ꝙ ipſa non tene
tur niſi ſoli deo ſeruire.Seruire autē deo
regnare eſt ⁊ non diminui.Quinta ꝓprie
tas fuit ſubiectionis nullius egeſtas.per
quod poteſt intelligi ꝙ nō eſt ī celeſtibus
dominationibus ſicut eſt in terrenis.que
tm̄ ſuo modo indigēt ſeruis ſicut ſerui do
minis ſuis indigent.in celeſtibus aūt nul
la eſt indigentia ſeruitutis.Hanc ꝓprieta
tē habuit beatiſſima virgo ſuꝑ dominatio
nes.que ⁊ ſi non habeant indigentiam re
ſpectu inferiorum ⁊ ſubditoꝝ.hn̄t tamē re
ſpectu ſuꝑiorū ⁊ beatiſſime virginis.ipā
aūt nullius ſuꝑioris vel inferioris.qꝛ cū
nulla creatura ipſa ſit ſuperior. indigenti
am nō habet creature ſed ſolius creatricis
ꝑſone.Sexta ꝓprietas ē diſſimilitudinis
immunitas.ꝑ quod intelligitur remoueri
diſſimilitudo oꝑationis.⁊ attribuiꝭ domi
nationibus eo ꝙ leguntꝭ miſſi ad exterio=
ra.ſed ſemꝑ tamen inferioribus ⁊ interio=
ribus actōibus ſunt attenti ſimul Hāc au
tē ꝓprietatem beatiſſima virgo habuit in
ſummo.q̇a ſimilima deo fuit corde ⁊ cor=
pore. Corde em̄ fuit virgo ſingularis in=
ter omnes mitis ⁊ humilis corde. Corꝑe
quia incorruptio in ſummo eam ꝓximā fe
cit eſſe deo.in opere etiā ipā ſimilima fu
it.a de em̄ celeſti non inueniebatur adiu=
tor ſimilis eiuſ.Similima em̄ fuit deo ꝑm
diuinitatem ſuam.⁊ deus ipſi ſcđz huma
nitatem ſuam. Unde Aug.ſupra. Si for
mā dei appellē digna extitis. ipſa em̄ va
por ē virtutis dei ⁊ emanatō quedā clari=
tatis omnipotentis dei ſincera.⁊ i̅ð inqna
tū in eā nil incurrit.Candor em̄ eſt lucis
eterne et ſpeculū ſine macula dei mater et

ımago bonitatis illius. igitur habuit diſ
ſimilitudinis immunitatē ī ſummo beata
virgo. Septima ꝓprietas eſt dominandi
ordinata voluntas quaꝫ ⁊ ipſa habuit in
ſummo. quia improporcionabiliter plus
ordinatius eſt dn̄m vel dominā dn̄ari ſu
per ſeruū q̄ꝫ ſeruū ſuꝑ dn̄m vel cōſeruū. ꝑ
accidens em̄ eſt ſi ſeruus dn̄atur. Hec au
tem eſt ꝑ ſe dn̄a dn̄atur. igitur imꝓporcio
nabiliter plus ordinata eſt volūtas domi
nādi qua dn̄a vult dominari ſuꝑ ſeruū q̄ꝫ
qua ſeruus vult dominari ſuꝑ conſeruuꝫ.
accidit em̄ ſeruū dominari. eſſentiale vero
domine dominari. Octaua ꝓprietas fuit
ſui ⁊ ſuoꝝ ad deū cōformitas. quod ſic in
telligit̄ ꝙ dn̄i illi qui ita ſunt dn̄i ꝙ et ſer
ui taliter debent ſuis dominari ſubditis.
vt ſtudeant ſe ⁊ ſuos ſubditos ad ſuorum
dominoꝝ imitatōem informare. Hāc etiā
ꝓprietatē beatiſſima virgo habuit in ſum=
mo. quia omnes ſeruos fugitiuos ad do=
minū reduxit. et de ſeruis dn̄os fecit regeſ
⁊ principes immo deos fecit. vnde coro=
nam ſtellaruꝫ. xij. habuit in capite. qua cō
ſtat omnes ſanctos ſubiectos eterna glo=
ria dn̄aſſe. Nona ꝓprietas eſt in dominā
do nulla vanitas. hanc habuit virgo bea
tiſſima in ſummo. quia quanto maior fuit
tanto plus humiliauit ſe in omnibus. vn
de cum conſtet eā maximā creaturaꝝ fuiſ
ſe neceſſe eſt ipſam omnibus humilimam
extitiſſe. hec eſt em̄ proſecuta verbuꝫ. Qui
ſe humiliat exaltabit̄. igit̄ oīm exaltatiſſi=
ma oīm humilima fuit igit̄ que omnibus
improporcionabiliter plus habet humili
tatis. minus imꝓporcionabiliter om̄ibus
habuit vanitat̄. Decima ꝓprietas fuit di
uine dn̄ationis cōformitas. hanc etiā bea
tiſſima virgo habuit ī ſummo. q̄ꝛ vere ſola
dn̄ice paſſionis facta fuit ꝑticeps. q̄a ab
eodem domino ⁊ regno a quo fili⁹ nomē
acccepit regis ⁊ ipſa regine. dn̄a em̄ vt di
cit Damaſ. vere facta eſt oīm ꝯditoꝝ ma
ter exiſtēs. Sic igit̄ manifeſtū eſt qualiter
ꝓprietates dominationū habuit beatiſſi=
ma virgo.

Eſtat nunc vi
dere de ſuprema hierarchia ī
qua primus aſcendendo ē or
do thronorum quorum ſex ſunt ꝓprieta=
tes. Prima eſt celſitudo. Sc̄da regis cir=
cūdatio. Tercia ſtabilis collocatō. Quar
ta regni ſuſceptio. Quinta regis delatio.
Sexta familiaris aperitio. Proprietas ꝓ
ma conuenit beatiſſime virgini in ſummo
ipſa eniꝫ in altiſſimis habitat. ⁊ thronus
eius in columna nubis. Ipſa etiam eſt il
la ſedes ſaphirina quaꝫ vidit Ezechiel ſu
per firmamentū. i. ſuꝑ altitudinē oīm ſan
ctoꝝ in gloria confirmatoꝝ. vtputa q̄ ex=
altata eſt ſuꝑ oīm angeloꝝ choros. Item
Aug. Si celum vocem altior es. Secun=
da ꝓprietas eſt regis circūdatio quam lu
cide habuit in ſummo. quia quē nō ſoluꝫ
angeli īmo celi capꝑe non poterant tuo gre
mio contuliſti. Itē in tua ſe clauſit viſce=
ra factus hō. hoc eſt em̄ nouū. immo oīm
nouoꝝ nouiſſimū ꝙ hec mulier circūde=
dit virum gremio vteri ſui ſicut dicit̄ Hie
re. xxxj. Tercia ꝓprietas fuit ſtabilis collo
catio. Hanc etiam in ſummo habuit bea=
tiſſima virgo. quia rex celi non ſolum ip=
ſam in ſolium glorie eternaliter elegit ſed
in ipſa requieſcens de ipſa ſua ſede corp⁹
ſibi fecit. quod ſibi in vnitatē ꝑſone aſſum
pſit ⁊ nunq̄ꝫ depoſuit. Quarta ꝓprietas ē
regis ſuſceptō. hanc autē in ſummo habu
it beatiſſima virgo. vnde Ezechiel. ij. Ip=
ſum in ſe ſuſceperūt ꝑ eccleſiā et ꝑ inhabi
tantē gratiā. ipſa autē ſanctiſſima virgo ſic
etiam ipſum ſuſcepit. ⁊ plenius. q̄ꝛ ꝑ gra=
tie plenitudinē ⁊ pn̄tiam corporalē. Quī=
ta ꝓprietas eſt delatio. hanc etiaꝫ in ſum=
mo habuit beatiſſima virgo. quia ip̄m re=
gem glorie in mundū detulit de celo. vn=
de ipſa eſt veruꝫ ferculū quod fecit ſibi ve
rus Salomon Canticoꝝ. iij. Ipſum in
mundū tulit et in mūdo circūtulit. quādo
aſcendit ſuꝑ nubē leuē ⁊ ingreſſus fugit in
egyptum. Sexta ꝓprietas eſt familiaris
aperitio. Hanc habuit expreſſe beatiſſima
virgo in ſummo. quia vt dicit bern. Qua
liter ſplendor ille inacceſſibilis virgineis
ſe infuderit viſceribus ſoli datum eſt ſci=
re cui ſoli datum experiri. Item Prouer=
biorum. xxx. Tria ſunt difficillima mihi.
⁊ quartuꝫ penitus ignoro. quod eſt via vi
ri in adoleſcentia ſua. Unde Johānes ꝓ
pheta et plus q̄ꝫ ꝓpheta neſcit ſoluere cor
rigiā calciamēti eius Luce. iij. Et ip̄e nū=
cius gabriel queſiti modi queſtionē nō ſol
uit. ſed ad ſpm̄ſanctū tranſmittit inſtruen
dam. Sic igitur manifeſtū ex his ꝙ bea=
tiſſima virgo ꝓprietates oīm thronoꝝ eti
am habuit in ſummo ⁊c̄.

Ecundus vlti
me hierarchie ordo eſt cheru-
bin. cuius ƀm beatū Dyo. q-
tuor ſunt ꝓprietates. Prima ē eſſe ī circui
tu eius. ſecūda eſt reductiuū. tercia actiuū
quarta exemplatiuū. Prima igiť que ē in
circuitu eius ꝑ quā ſcđm cōmentatorē in-
telligitur ꝙ in circuitu ſunt quia ad totuꝫ
quod eſt intrant. Hanc igitur beatiſſima
virgo habuit ī ſummo. quia ip̄m totū cir-
cūdedit. ⁊ preterea intima viſcera miſcđie
patris intrauit. ⁊ ei filiū vnigenitū ⁊ vni-
cum de corde extraxit. Secūda eſt reducti
uū ꝑ quod ƀm cōmentatorē intelligitur ꝙ
ad deū tendūt. hanc em̄ btiſſima virgo ha
buit in ſummo. qꝛ oīa reducibilia ad deuꝫ
reduxit. ipſa em̄ eſt mulier que tria ſata. i.
corpꝰ. animā ⁊ diuinitatē coniūxit Mat.
xiij. per quod naturam in primū immo ſu
per primuꝫ ſtatum inſtitutionis reduxit.
Item ipſa eſt mulier que lucernam accen
dit ꝑ quam dragma decima inuenta fu-
it Luce. xv. Tercia ꝓprietas eſt actiuū ꝗđ
vt dicit cōmentator eſt vt ſcđm deum ince
dant. hanc autem beatiſſima virgo habu-
it in ſummo. qm̄ maxime ſcđm deū aſcen
dit ⁊ inceſſit. ⁊ etiam deiformiſſimos actꝰ
habuit. ⁊ in ſummo actu ipſum ſingulari
ter imitata fuit quando ipſum queꝫ deus
ante deū genuit ip̄m etiā deū ⁊ hoīem ge
nerauit. Quarta ꝓprietas ē exemplatiuū.
quod eſt ƀm cōmentatorē vt ƀm ſuū exem
plū hoc faciant. hanc etiā pleniſſime ha-
buit. qꝛ omnibus recreandis ſpeculum et
ſtella maris ⁊ exemplar extitit ⁊ doctrix di
ſcipline dei omnia illuſtrauit. Patet igiť
qualiter beata virgo oēs ꝓprietates cheru
bin in ſummo habuit.

Sūmus omniū ordo ē ſeraphin
cuius ſcđm beatū Dyoniſiū octo
ſunt ꝓprietates. quaꝝ prima ē mo
bile. ſecunda eſt inceſſabile. tercia calidū.
quarta acutū. quinta ſuperferuiduꝫ. ſexta
intenta. ſeptima intima. octaua inflexibi-
lis. Quas ꝓprietates exponit commenta
tor ſic. Prima eſt igitur ꝓprietas dilectio
nis quod eſt vita. Hanc habuit beata vir
go in ſummo. Ipſa em̄ de ſua caritate me
ruit de cōgruo ſibi viuere vita ſumme glo
rioſa. Et ꝙ ipſa fuerit principium vite in
create ⁊ omnibus nobis cauſa vite eterne
Item ſi vita eſt effectus dilectionis igitur
cum in ipſa improporcionabiliter ſit dile
ctio in ea impꝓporcionabilis erit vita. Se
cunda proprietas eſt inceſſabile. ⁊ eſt in-
ceſſabile caritas quia eſt ꝑpetuum. inceſſa
bilitatem caritatis habuit in ſummo ſu-
per ſeraphin beatiſſima virgo. magis ē em̄
inceſſabile quod non ceſſat nec poteſt ceſ-
ſare q̄ꝫ quod non ceſſat aliquando tamen
ceſſauit. Item magis eſt inceſſabile quod
non ceſſat ⁊ nō poteſt ceſſare q̄ꝫ quod nō
ceſſat ⁊ non poteſt ceſſare modo. ſed tamē
aliquando potuit ceſſare. ſed caritas an-
gelorum ſeraphin potuit aliquādo ceſſa-
re. ſummus em̄ de illo ordine ceſſauit quā
do cecidit. et ſimiliter alij potuerūt tunc ſi
cut ille. Sꝫ caritas beatiſſime virginis nū
q̄ꝫ potuit ceſſare. igitur magis fuit inceſſa
bile. igitur excellit ſeraphin in inceſſabili
caritate. Minor patet per hoc ꝙ non po-
teſt ceſſare niſi per peccatum mortale. Sꝫ
ipſa nunq̄ꝫ mortaliter peccare potuit. ī v-
tero enim nullus poteſt peccare mortali-
ter. ipſa adhuc in vtero matris ſanctifica
ta fuit ⁊ contra peccata confirmata. et ſic
potuit nunq̄ꝫ caritatem amittere. Sera-
phin autem amittere potuit. igitur excel-
lit illos in hoc quod eſt inceſſabile. Ter-
cia proprietas calidum eſt. et eſt dilectio
calidum quia ſopita. ſed hanc habuit bea
tiſſima virgo ſuper ſeraphin. alijs em̄ pa-
ribus fortior eſt virtus que tantundē ope
ratur cum reſiſtentia contrarij q̄ꝫ illa que
ſine reſiſtentia. vnde maior eſt virtus que
ſopitum facit in ſtrepitu q̄ꝫ que facit ſopi
tum in ſilentio ⁊ quiete. igitur cum beatiſ
ſima virgo ſopita fuerit ⁊ omnino trāquil
la in tumultu tribulationis ⁊ ſtrepitu per
ſecutionum temptationuꝫ huius mundi
magis fuit ſopita q̄ꝫ ſeraphin extra hmōi
ſtrepitum ⁊ tumultuꝫ conſtituti. ſic igitur
maior eſt violentia que cogit hominez in
ſtrepitu dormire q̄ꝫ que in quiete. Quar-
ta proprietas eſt acutum. Et dicit cōmen
tator acutum quod eſt ſapientie. In hac
excellit beatiſſima virgo ſeraphin. vt pa-
tet ſupra in pluribus locis de ipſius ſapi
entia. Preterea dicit Augꝰ. Chriſtus eſt
in maria. igitur omnes theſauri ſapiētie ⁊
ſcientie dei in maria ſunt. Itē vnctio ſera
phin docet de omnibus nccījs ad ſaluteꝫ
vnctio dn̄e noſtre dat oīa neceſſaria ad ſa
lutē. Itē participāt ſapīam creatam acci-
dentaliter. ipſa eſt mater ſapiētie increate

eſſentialiter. Quinta ꝓprietas eſt ſupfer
uidū. quod eſt vt dicit cōmentator. Dū eñ
ꝑ vim amoris extollitur ſupꝑ ſe ꝑ vim amo
ris expellitur a ſe. hanc etiaꝫ beatiſſima vir
go habuit in ſummo. Uidi eñ ſpecioſam
ſicut columbam aſcendentē ꝑ contempla
tionem deſuper riuos aquarum. id eſt ſu
per omnes choros angelorum. ⁊ nardus
eius caritatis ac humilitatis introiuit in
cubiculum regis ⁊ deduxit regis filiuꝫ de
domo patris. Item ſpiritus eleuat ſurſuꝫ
ſed imꝓporcionabiliter alijs habuit ſpiri
tum ſanctū. igitur imꝓporcionabiliter a-
lijs habuit cor ſurſum. Iteꝫ vbi eſt theſau
rus tuus ibi eſt ⁊ cor tuum Math. vi. ſed
ipſa pre omnibus maximū theſaurum ha
buit ſurſum. igitur maxime fuit ipſius cor
ſurſum. Item ipſa fuit maxime expulſa a
ſe. quia totaliter ſe deo dederat. corpore ⁊
anima deo plena erat. ita ꝙ nec corpꝰ nec
anima plus gratie ſcd̄m ſtatum ꝓ tempo
re recipe poterant. quid eñ homo habet ḡ
tie quod de ea nō accepit. igit̄ quāto plus
habet gratie tanto minus habet de ſe. igi
tur que plena gratie fuit tota de ſe expul-
ſa fuit. Sexta ꝓprietas eſt intenta quod ē
ſcd̄ꝫ cōmentatorē ire in ipm̄. Hanc etiā be
atiſſima virgo habuit in ſummo. quia inti
ma cordis eius penetrauit. ⁊ d̄ viſceribus
miſericordie ſue intimis filiuꝫ de intimo
corde patris extraxit. et infinitam immen
ſitatem miſericordie ipſius intime ⁊ pro-
fundiſſime intimauit. ⁊ om̄s diuitias eiuſ
miſc̄die effudit. et in ſanctuarijs dei habi
tans ſapientiā a ſeculis abſconditā carne
indutā patefecit. Septima ꝓprietas ē in
tima. qd̄ vt dicit cōmentator eſt ꝙ ad ex-
teriores nō effluat. Qd̄ etiā eā in ſummo
ipſa habuit ſuper ſeraphin patet. illi eniꝫ
nō effluxerunt deſcendendo. ſed nō aſcen
derunt. iſta autem deorſum non fluxit im
mo contra naturam ſurſum fluxit. et om-
nes qui defluxerunt ſurſum traxit. Octa-
ua ꝓprietas eſt inflexibile. quod eſt vt di
cit cōmentator vt ad alia negocia extra ip
ſuꝫ nō diuertat. hanc quoq̄ꝫ habuit ſuper
ſeraphin. illi eñ tm̄ ab illo tꝑe quo hoc ac
ceperant nō diuerterunt. ipſa autem nun
q̄ꝫ diuertit ab ipſo. ſed omnia vertit ad ip
ſum. Et totū mundū in ipſum conuertit.
Item alij accipiunt aliquid ab alijs vñ ſe
ad deū conuertunt. ipſa autē ſola habuit ī
ſolo filio vnde nunq̄ꝫ diuertit ab ipſo. Ex

his patet quō beatiſſima virgo omnes ꝓ
prietates omniū angeloꝝ habuit in ſum-
mo. Itē Bern. quaſdā quibuſdaꝫ alijs
aſſignat ꝓprietates dicens. ꝙ virtutuꝫ eſt
miracula facere. poteſtatum contrarias po
teſtates coercere. principatuuꝫ regna mu
tare ⁊ miniſtrare. Hec om̄ia in beatiſſima
virgine fuerunt in ſummo. quia omnium
miraculorum miraculoſiſſimum fecit cum
deum ⁊ hominem genuit. poteſtates coer
cuit cū regnū dyaboli deſtruxit. ⁊ eum in
inferno ligauit. regna mutauit cū omnes
in regno celorum tranſduxit Eſt igitur be
atiſſima virgo angelus in gratie inuentio
ne. archangelus in dei generatione. prin
ceps in principum ſubiectione. poteſtas ī
ſupnaturalium operatione. virtus in dei
formiſſimoꝝ actuum ꝑfectione. domina-
tiones in creature ſuperpoſitiōe. thronus
in dei corporali receptione. cherubin ī om
niū ſecretoꝝ ſecretiſſima cognitiōe. ſeraphī
in ſumma ſupra omnes dilectione. Patet
igitur qualiter beatiſſima virgo omnes ꝓ
prietates omniū angelorum habens ⁊ ſu
per hierarchias omnes eſt exaltata. ita ꝙ
ſingulorum omniuꝫ omnes ꝓprietates ⁊
dona ipſa vniuerſalit̄ ⁊ ſingulariter ī ſum
mo poſſedit vniuerſa.

Ltimo queri
tur de illo priuilegio quod ē
regina miſericordie. de quo q̄
ritur vtrum illud nomen con
ueniat ei proprie in predictam dignitatē
exaltare. Et videtur ꝙ nō. Maiori eñ di
gnitati cōuenit dignius nomen ergo ſum
me dignitati conuenit digniſſimū nomē.
ſed dignitas in quam exaltata eſt eſt ſum
ma dignitas. igitur ſm̄ illam conuenit ei
digniſſimū nomen. digniſſimū autem no
men creature eſt mater dei. ergo ſcd̄m illū
ſtatum debet mater dei appellari. Itē ipa
eſt exaltata ad ſummū ſtatū glorie. igit̄ po
tius diceret̄ regina glorie. Itē a digniori
fiunt denoīationes. ſed digniſſimū ē glo-
ria. ergo ipſa eſt regina glorie. Iteꝫ quod
nobilior ⁊ dignior ē ſimilius hoc ē digni
us ⁊ nobilius. ſed nomē nobiliſſimū ⁊ di
gniſſimū ē rex gl̄ie. igitur ipſa ſimiliter de
beret dici regina gl̄e. Item ab eodē regno
a quo filius ſuus dicit̄ rex ipſa dicit̄ regiā
ſicut a frācia dicit̄ rex frātie ⁊ regina frācie
ſed filius dicit̄ rex glorie. igit̄ ipſa regina

glorie. Jtem vbicunq̄ nō eſt miſeria non
eſt miſericordia·vnde gloſe aliqñ dicunt·
ꝙ in celo nō eſt miſcdia· ſed ipſa eſt regi//
na celoꝝ igitur ipſa nō eſt regina miſcdie·
Jtē ſcdm ſtatū illum ipſa eſt ſuꝑ oēs hie//
rarchias igitur videtur ꝙ debeat dici re//
gina celoꝝ· Jtē gloria tm̄ eſt in celo. miſe
ricordia tm̄ ꝓprie in mundo· gratia autē
cōmuniter eſt in celo ⁊ in terra iuxta illd.
gratiā ꝓ gratia . igit̄ debet dici regina gra
tie· Jtē impator eſt ſuper reges· ⁊ impera//
trix ſuper reginas· igitur deberet impatrix
miſcdie noiari. Jtē in ordinibus angeloꝝ
ſuꝑiores denominant̄ a ſuꝑioribus ⁊ di//
gnioribus donis· ſed ſummū ac nobiliſſi
mū donū eſt caritas. igitur ipa deberet re
gina caritatis nuncupari. Jtem filius de
us pacis dicitur ⁊ dilectionis· igitur ipſa
regina pacis ⁊ dilectionis· Jtem ſeraphi
denominatur a caritate. ſed ipſa eſt ſupe//
rior ſeraphin igitur ipa debet a ſuꝑiori de
nominari. ſed nihil eſt ſuꝑius caritate ni//
ſi deus· ergo ipſa deberet a deo denomi//
nari. igitur ipſa deberet a deo dici dea mi
ſcdie· Jtē filius dicit̄ rex regum ⁊ dñs do
minantiū. igitur ipſa dicetur regina regi//
naꝝ ⁊ dña dñaruꝫ· Jtē filius dicit̄ deꝰ de
orū igitur ipſa dicet̄ dea deoꝝ. Jtē Dyo.
de di. no. inuenieſ autē ꝙ ⁊ deos eloquia
vocant nō tamē ſuꝑceleſtes eſſentias. ſed
apud nos amiciſſimos dei ⁊ mirabiles vi
ros. Et infra. Et vniuerſalit̄ quecūq̄ vir//
tus vniuerſalit̄ cōuertit̄ ⁊ in diuinas illu
minatōes inceſſanter extendit̄ ſm virtutē
diuina imitatōe ⁊ diuia inuocatōe digna
effecta eſt. Cū igitur beata virgo ſit dei a//
miciſſima et ad diuinas illuminationes
omnibus alijs creaturis improporciona//
biliter plus extenſa. ipſa potiſſime vocabi
tur dea deorum· Contra hec opponi//
tur in hunc modū. gloria ⁊ gratia ⁊ iuſti//
cia ꝑ ſe tantū dicunt collatōem boni· mi//
ſericordia autem ⁊ collationem boni et ab
lationem mali per ſe. igitur plus compre//
hendit ⁊ in amplius ſe extendit regnū mi
ſericordie q̄ȝ regnū glorie· gratie vel iuſti
cie . Sed ab ampliori potētia ⁊ maiori eſt
dignitas maior ⁊ denominatō· igitur bea
tiſſima virgo debet dici regina miſcdie a
ſumma dignitate. Jteȝ gloria tantū ꝓprie
eſt in celo et nō in terra nec in purgatorio
nec ī inferno. miſericordia aūt eſt in celo ⁊
in terra ⁊ in purgatorio ⁊ ī inferno. igitur

maximū eſt regnū miſcdie· igitur maxima
regina debet dici regina miſcdie. Jtē q̄c//
quid eſt ſuꝑius ſuꝑiore eſt ſuꝑius inferio
re. ſed miſcdia eſt ſuꝑ omnia opa dei. ⁊ re
gina miſcdie ſuꝑ miſcdiaꝫ. igit̄ regina mi
ſcdie determinat poſitōem ſuꝑ oia. ſed il//
la ꝓprie cōuenit beatiſſime virgini· igitur
ꝓprie ⁊ vere ē regina miſcdie. Jtē ipſa eſt
ſuꝑ patrimoniū ⁊ ꝓprietatē ſui filij. ſȝ hec
ē miſcdia. ꝓpriū eſt em̄ dei miſereri. igitur
ꝓprie eſt regina miſericordie. Jtem Jſa.
xviij. Ego aūt cōſiderabo ī loco meo glo//
rioſo· qui locus ē miſcdia vt dicit glo. Sȝ
ꝓprius locus regis eſt regnū. igit̄ miſcdia
eſt regnū regis ⁊ regine. Sed ꝓprie dicit̄
rex ⁊ regina miſcdie cuius ē regnū miſcdie
ſicut rex vel regina frācie dicitur cuius eſt
regnū francie· igitur beatiſſima virgo pro
prie dicetur regina miſcdie cuius ē regnū
miſcdie . Jtē omnis qui eſt in regno dei ē
in miſcdia. ſed nō omnis qui eſt in regno
eſt in gloria vel in gratia vel in iuſticia igi
tur ſola miſcdia compͥhendit totū regnū.
igitur regina ſuꝑ totum regnū potiſſime
dicetur regina miſcdie· Jtē regnū glorie ē
regnū miſcdie. ſed nō cōuertit̄. ergo regnū
miſcdie cōmune eſt. complectit̄ em̄ vtrūq̄
ergo vniuerſalis regina potiſſime dicitur
regina miſcdie. Jtē illa ꝓprie diceret̄ regi
na francie que domina vere ⁊ iure eēt om
niū que ſunt in francia· ſed beatiſſima vir//
go vere ⁊ iure ⁊ ꝓprie eſt domina omniū
que ſunt in miſcdia dei. igitur ꝓprie eſt re
gina miſcdie. Jtē ſi obliquus qui eſt mi//
ſcdie cōſtrueretur trāſitiue vere ⁊ ꝓprie di
ceretur regina miſcdie· ipſa em̄ ē cauſa to
tius miſcdie cōtinēs totā miſcdiaꝫ ⁊ rele//
uās oēm noſtrā miſeriā. Jtē ſi cōſtruit̄ in
trāſitiue ſenſus erit· ipſa ē regina miſcdie
id ē ipa mia. ſed adhuc dicitur vere regia
mie. ipa em̄ ē regina que eſt miſericordia.
vnde ⁊ heſter que ē in figura beate ꝟginiſ
alio noīe ediſſa vocatur qd̄ ē interp̄tatum
mia Heſter. ij· Jtē Jſa· xvi· Et p̄parabitur
in miſcdia ſolium eius· Sed ſoliuꝫ ꝓprie
eſt in ꝓprio loco regni. igitur mia ē ꝓpri//
us locus regni. Sed ī vtero btē ꝟginis ve
re ⁊ ꝓprie requieuit et collocata fuit tota
diuinitas ⁊ humanitas ipi ꝑ ſpm̄ ſanctū
p̄parato. igitur ipa ꝓprius locꝰ fuit regni·
igitur ipa fuit mia. ⁊ cū hoc nō īmerito re
gina mie. qꝛ ipſa ſeipſaȝ ꝑfecte poſſidēdo
ſemꝑ bene rexit. nā ab ipſa nunq̄ȝ aliquid

in directum ꝓceſſit. Jtē dyoniſius de diui
nis no. Regnū eſt omnis finis ⁊ ornatus
legis ⁊ ordinis diſtributio. Sed hec om=
nia ꝓprie conueniunt miſcðie. igitur ei ꝓ=
prie conueniet ratio regni. finis diſtribu
tio ſuꝑ iuſticiam ſcðm miſcðiam eſt. quia
exules facit reges. ornatꝰ quia deformiſ=
ſimos peccatores facit angelos pulcerri=
mos. legis quia gratis dat dona caritat
⁊ pro illa regnum ordinis. quia limus ſu
per angelos terra ſuꝑ celum. Habet itaq̄z
miſcðia ꝓprietates regni ꝓprie. igitur ip
ſa eſt ꝓprie regnū regis. igitur et beatiſſi=
ma virgo dicetur regina miſcðie. Has ra
tiones concedimus dicentes ꝙ ꝓprijſſi=
mū nomen quod beatiſſime virgini ſcðm
ſuā dignitatez ſummā debetur eſt regina
miſcðie ⁊ plus ꝓprie q̄z imꝑatrix. hoc em̄
nomen magis eſt nomen timoris et rigo
ris. regina autem plus eſt nomen proui=
dentie ⁊ equitatis. vnde etiā credo nuſq̄z
deū in biblia expreſſe nominari imꝑatorē
ſed regem. hoc em̄ eſt nomen maieſtatis.
Jtē magꝰ ꝓprie dicitur regina miſcðie q̄z
dn̄a dn̄arum vel regina dominaꝝ vel dea
deaꝝ. Hec omnia important dignitatem
⁊ excellentiā reſpectu maioris ⁊ minoris.
ſed miſcðia vniuerſalē poteſtatē reſpectu
maiorum ⁊ minorum. ſi em̄ diceretur dea
deaꝝ non videretur eſſe dea vel regia pec
catorum vel demonū. Jtē nec dicitur ꝓ=
prie regina pacis ⁊ dilectōis. qꝛ nec hoc ē
omnibus ſui regni vniuerſale. Jtem meli
us dicitur regina miſcðie q̄z regina potē
tie vel ſapie. Jn ſapientia em̄ intelligitur
potētia ⁊ nō econuerſo. Jn miſcðia ſapia ⁊
potentia ⁊ nō econuerſo. vnde miſericor=
dia illa omnia tria claudit in ſe. vnde regi
na miſcðie eſt regina potentie ⁊ ſapientie
⁊ nō econuerſo. Qð aūt potius dicatur re=
gina miſcðie q̄z regina iuſticie vel gratie
vel glorie patet ꝑ contraria obiecta.

Poſt hec queri=
tur de priuilegiorum ſuffici=
entia. quia videtur ꝙ poſſint
eſſe plura q̄z dicta ſint. Primū em̄ interdi
cta fuit ꝙ nunq̄z peccauit. quare igitur ſi=
militer non habuit vnum reſpectu igno=
rantie vel pene. ſicut vnū habuit reſpectu
culpe. maxime cum vtrunq̄z illorum non
fuerit in ſtatu innocentie. ⁊ videātur vtri=
uſq̄z oppoſita ad innocentiam a culpa ꝑ=
tinere. Secundū priuilegium fuit ꝙ nō
potuit peccare. queritur igitur quare ſimi
liter nō habuerit vnū priuilegiū reſpectu
pene. vt que non poſſet peccare nō poſſet
puniri cū tamen omnis pena ſit ꝓ culpa.
igitur vbi nulla culpa nulla poſſet eſſe pe
na. Terciū priuilegiū fuit ꝙ quolibet mo
tu merebatur. queritur igitur quare nō ha
buerit priuilegiū vt ſimilr̄ frueretur ſicut
ipſe dn̄s ieſus xp̄s qui ſimpliciter vnitus
fuit carni mortali. Quartum priuilegiuz
fuit puritas in ſummo. cū igitur triplex ſit
actus hierarchie. purgare illuminare ⁊ ꝑ=
ficere. ⁊ beatiſſima virgo habuit priuilegi
um reſpectu purgatiōis. igitur debuit ha
bere alia duo. vnum reſpectu illuminatio
nis. aliud reſpectu perfectionis. Quintuz
fuit virgo virginū. cū autez beatiſſima fu
erit ⁊ virgo ⁊ mater ⁊ coniugata et vidua
ta. ⁊ habuerit vnuz priuilegium reſpectu
virginum. videtur ꝙ debuit alia tria ha=
bere reſpectu coniugatarum matruz ⁊ vi=
duarum. Sextum priuilegiuz fuit mater
dei. ⁊ cōſtat ꝙ ſimiliter fuit filia dei ⁊ ſpō
ſa dei ⁊ multa cōſimilia. igitur reſpectu eo
rum debuit habere priuilegia multa. Se
ptimū fuit mater oīm. quare ſilr̄ nō habu
it priuilegiū vnū ꝙ eſſet ſoror ⁊ filia oīm.
vel ſaltē ꝙ eſſet dn̄a oīm. Octauū fuit ſtel
la maris. illud habuit beatiſſima virgo re
ſpectu maris ꝓ priuilegio. igitur et aliud
debuit habere reſpectu ignis ⁊ vnū reſpe
ctu aeris. ⁊ vnum reſpectu terre. Nonum
fuit porta celi. ſi reſpectu porte habuit vnū
priuilegium. igitur eadem ratione reſpe=
ctu fundamenti vel parietū deberet habe
re vnū priuilegium vt dicatur lapis an=
gularis vel aliquid huiuſmodi. Decimuz
priuilegiū fuit paſſionis cōicatio. cum igi
tur priuilegiū habuerit reſpectu paſſiōis.
etiā habebit aliud reſpectu actōis cū actō
ſit nobilior paſſione. Undecimū fuit exal
tatio. ⁊ ſic vnū habuit reſpectu ardui. igi=
tur alia duo habebit reſpectu veri ⁊ reſpe
ctu boni. Duodecimū fuit regina miſcðie
quare nō vnū reſpectu potētie vel ſapie q̄
miſcðia ſunt priora. Jtem vnū aliud fuit
ab alijs omnibus quod erat mater ⁊ filia
qð nō ē determinatū inter alia. Jtez vnuz
videt̄ ꝙ nō habuit virtutes ꝑ moduz pa=
trie Jtē vnū priuilegiū videtur ꝙ potuit me
reri ⁊ nō demereri. Jtē fomitꝰ extictō. Jtez
ꝙ cōcepit ſine libidine. Jtem ꝙ portauit

ſine grauedine. Item ꝙ peperit ſine do-
lore. hec ſunt multa priuilegia. igitur ha-
buit plura q̄z predicta. Item ſuperius de
monſtratum eſt ꝙ nullius habuit ignorā
tiam. quod eſt etiam vnū priuilegium be
atiſſime virginis.

Sufficiēcia pri

uilegiorum ſumitur in hunc
modum. Priuilegium vel eſt
contra malum vel ad bonum. Si contra
malum vel contra malum culpe vel pene.
Si pene. vel pena ē pñſens vel futura. Au
ferre autem penam preſentē non eſt priui
legium ſed nocumentū. quia illa eſt meri
toria. Item futuram auferre nō eſt priui-
legium. quia hoc eſt cōmune pluriū ⁊ om
nium martirū ⁊ omniū paruuloꝝ ⁊ alioꝝ
multoꝝ ꝑfectorum tam innocentiuz q̄z pe
nitentiū. qui omnes poſt illam vitam nō
ſuſtinent aliquam penaz. Si igitur eſt cō
tra malum culpe vel eſt culpa actualis vł
originalis. Si actualis ſic eſt peccatū q̄n
tum ad actum. et ſic eſt ꝙ nunq̄z peccauit
nec potuit peccare. Si autem eſt origina
lis. ſic eſt ꝙ non ſoluz nunq̄z peccauit ſed
non potuit peccare. Si eſt priuilegiuz ad
bonum. vel eſt ad bonum meriti vel ad bo
num premij. Si meriti vel eſt habitus vel
actus vel paſſio. Si habitus. vel eſt corpo
ris vel anime. Si corꝑis vel i ſe vel ad de
um vel ad proximū. in ſe. ſic eſt virgo ma-
ter. ad deum. ſic eſt mater dei. ſi ad proxi-
mū ſic eſt virgo virginū. Si autem eſt ha
bitus anime vel ē intellectus vel affectus
Si intellectus ſic eſt nullius ignorantia
Si affectus vel ad deum vel ad ꝓximuz.
Si ad deum ſic eſt puritas in ſummo. ſi
ad proximū ſic eſt mater omniū. Si autē
eſt actus vel in ſe vel ad proximuz. Si in
ſe ſic quolibet motu merebatꝛ. Si ad proxi
mū vel eſt exemplū. ⁊ ſic eſt ſtella marꝭ. vel
ad auxilium ſic eſt porta celi. Si autē eſt
paſſio ſic ē paſſionis cōmunicatio. Si au
tem ꝑtinet ad premiū vel hoc quantū ad
rem. ⁊ ſic eſt ſuꝑ omnes creaturas exalta
tio. vel quantū ad nomen. et ſic eſt regina
miſericordie. Et ſic in vniuerſo ſunt qua-
tuordecim priuilegia beatiſſime virginis
Primū eſt ꝙ nunq̄z peccauit. ſecundū eſt
ꝙ peccare non potuit. Terciuz ꝙ fuit ma
ter ⁊ virgo. Quartū ꝙ eſt mater dei. Qui
tum ꝙ eſt virgo virginū. ſextuz ꝙ nullius
ignorantie. ſeptimū ꝙ eſt puritas in ſum
mo. Octauū ꝙ eſt mater omniū. Nonum
q̄d eſt quolibet motu mereri. Decimū ꝙ ē
ſtella maris. Undecimū ꝙ eſt porta celi.
Duodecimū ꝙ eſt paſſionis cōmunicatō
Tredecimū q̄d eſt ſuꝑ oīes creaturas ex
altatio. Quartūdecimū ꝙ eſt regina miſe
ricordie. Si igitur ſunt. xiiij. priuilegia be
atiſſime virginis. quid ē igitur q̄d Johan
nes vult cū dicit in Apoc. ꝙ vidit mulie-
rem amictā ſole. ⁊ in capite eius coronaz
duodeciz ſtellaꝝ. ⁊ omnes quaſi exponūt
⁊ predicant de duodeim priuilegijs bea
tiſſime virginis. Ad hoc reſpondemuſ ꝙ
ſicut articuli vno modo ſunt duodecim.
alio modo ſunt. xiiij. ſic eſt in ꝓpoſito. poſ
ſunt em̄ reduci. xiiij. ad duodeciz. ad ſum
mā em̄ puritatē que ſub deo poteſt intel-
ligi reducitꝛ immunitas peccati ⁊ impoſſi
bilitas peccandi. quod eſt ſumma ꝓpin-
quatio ad puritatē dei. ⁊ ideo ad purita-
tem in ſummo reducuntꝛ duo prima. et ſic
quatuordecim priuilegia fiunt duodeciz
viſa in corona Apoc.

His uiſis reſpon

demus ad obiecta. Quod igi-
tur obijcitur de fomitis extin-
ctione. dicimus ꝙ illud claudit in ſe puri
tas in ſummo. ſed queritꝛ illud quare ⁊ vn
de fuerit ꝙ non fuit ſine originali conce-
pta. Dicimus ꝙ fuit impoſſibile ꝙ conci
peretꝛ de virgine. quia ſic mater ſua fieret
virgo mater. ⁊ non eſſet ſuū priuilegiū ſcz
ꝙ eſſet mater virgo. cum hoc matri prius
fuiſſet cōmunicatū. Itē frui in via nō po-
tuit ei dari priuilegiū. quia illud in crea-
tura non vnita nō compatitꝛ ſe cum corꝑe
corruptibili ⁊ cū pena. Itē reſpectu matꝛ
habuit priuilegiū. quia fuit mater virgo.
⁊ hoc eſt ꝙ fuit mater dei. Itez ꝙ poterat
mereri ⁊ nō demereri non ē ꝑ ſe priuilegi
um. ſed eſt concluſio duoꝝ priuilegioruz.
ex puritate in ſummo ſequitꝛ ꝙ nō pote-
rat demereri. ex eo autem ꝙ quolibꝫ actu
merebatur ſequitꝛ ꝙ poterat mereri. Item
nutrix dei nō eſt ꝑ ſe priuilegiū ſed priui-
legij pars quod eſt mater dei. ad integri
tatē em̄ maternitatis exigitꝛ nō tm̄ prima
materia corꝑis generandi ſed etiā nutri-
mentū nutriendi. quod tamē aptum natū
eſt ab alio homine accipi. vnde quoniam
alia eſt nutrix. alia mater. ideo nutrix eſt

quaſi dimidia mater. a qua puer aliquā eti am contrahit multū complexione influē te. igit̄ ad pfectiſſimā maternitatē exigitur etiā ratio nutricis. vnde cū beata virgo fu erit pfectiſſima mater fuit ⁊ nutrix. vn̄ Lu ce. xiij. Beatus venter q̄ te portauit ⁊ vbe ra que ſuxiſti. Et ita ſub matre dei intelli git̄ nutrix dei. Jtez filia dei vel ſpōſa dei nō eſt priuilegiuz. quia eſſe filiam dei vel ſponſam dei nihil addit quod ſit ſpeciale ei. Jtem dn̄a oīm nō eſt priuilegiū p ſe. ſz includitur in regina miſericordie. omnis em̄ regina eſt domina ⁊ non econtra. vn de cū beata virgo ſit regina miſcdie. ⁊ mi ſcdia ſit dn̄a oīm beata virgo cū ſit regina miſcdie erit dn̄a oīm. Jtē q̄ nō dat̄ priui legium reſpectu terre aeris vel ignis ſz tā tum reſpectu maris inde eſt. quia mare p prie exprimit periculū huius vite. propter quod indigemus ſuffragio vl̄ nauigio di rigente nos vel educēte. Jtem q̄ nō dicit̄ fundamentū vel lapis angularis priuile giū inde eſt. q2 fundamentuz pprie reſpi cit fidē que a ſolo deo eſt lapis angularis vnionē diuine ⁊ humane nature. Jtē qua re nō habuit priuilegiū reſpectu actiōis ſi cut reſpectu paſſionis. Dicimus q̄ habu it id quod actu meruit quod ſine deo ta men nō potuit facere. q2 ipē dicit ſine me nihil poteſtis facere. Sed adiutores dei ſumus in merēdo ſed nō in patiēdo. Jtez q̄ non habuit priuilegium reſpectu boni vel veri ſicut reſpectu ardui dicim⁹ q̄ ha bet. q2 illa ſua exaltatio nō tm̄ eſt in ardu um ſed in verꝫ bonū arduū. Jtē quare nō reſpectu ſapiē vel potētie ſicut reſpectu mi ſcdie habuit priuilegiuz. Dicimus q̄ mia includit i ſe vtrunqꝫ. vnde regina miſcdie eſt regina potentie ⁊ ſapiē. Et his patꝫ q̄ priuilegia beatiſſime virginis ſunt duo decim ⁊ nō plura vel pauciora.

Am igitur oſtē ſum eſt ſufficienter qualiter be atiſſima virgo gratia plena fu erit. Primo quia omnes gratias genera les ⁊ ſpeciales omnium creaturaꝝ in ſum mo habuit. Secundo q2 illas gratias ha buit a quibus omnis vacua fuerit creatu ra. Tercio quia ſua gratia tāta fuit q̄ pu ra creatura maioris gratie capax non fuit Quarto q̄ gratiam increatam totaz in ſe continuit. ⁊ ſic per omnez modum gratia plena fuit. Fuit etiam iſta plenitudo ſcd̄ꝫ omnem plenitudinis rationem plenitu do perfectiſſima. Eſt em̄ pleītudo alia da tiua et non receptiua. quia ſoli dēo conue nit vt dictum eſt ſupra. Alia eſt receptiua ⁊ hec eſt triplex. Quedam em̄ receptiua et datiua ⁊ non retētiua. et hec plenitudo cā nalis. Et ſic beatiſſima virgo plena ē gra tia omniū quantum eſt ad numerum gra tiarum. que omnes ad numerum tranſe unt p ipſius manū. vnde Eccl. xxiiij. Ego quaſi aqueductus exiui d̄ pa̲diſo dei. hoc eſt de delicijs miſcdiaꝝ dei. Jtem Bern. Diu defecerunt fluenta gratiaꝝ. q2 non dum venerat aqueductus Et ille aquedu ctus eſt mirabilis. quia p ipſum defluunt omnes aque gratiaꝝ deorſum. et iteꝝ per eundem defluunt ſurſuꝫ. Unde Sap. vij Uenerunt mihi omnia bona pariter cū il la. ⁊ innumerabilis honeſtas p manus il lius. Et ſic ad locum vnde exeunt flumīa reuertunt̄ Eccl. i. Eſt autē ſecunda ple nitudo receptiua ⁊ retentiua ⁊ nō datiua Et hec plenitudo vaſis. Et ſcd̄m hāc ple nitudinez plena fuit omnibus gratijs cre atis ſcd̄m ſpeciem. quas omnes in ſpecie in ſummo habuit et nunqꝫ amiſit. et prete rea gratia increata quam totam ſimul ac cepit ⁊ menſibus nouez in ſe clauſit. Fuit igitur non ſolum vas ſed etiam erat illud vas admirabile opus excelſi vt dicit̄ Eccl. xliij. Mirabile em̄ erat vas quod maīeſe ipſo cōtineret. ⁊ hoc eſt ipſa beatiſſima de qua canit eccleſia. virgo dei genitrix queꝫ totus nō capit orbis in tua ſe clauſit viſce ra factus homo. Jtem vas eſt admirabile quod vinū ⁊ aquam ſimul ſine interſtitio ⁊ tamen ſine coniunctione contineret. Et vas iſtud fuit beatiſſima virgo que deita tis vinum ⁊ aquaꝫ humanitatis ſimul cō tinuit ſine mixtionis confuſione naturaꝝ vel proprietatum. non em̄ permixtionem paſſus neqꝫ diuiſionem. Jtem vas eēt ad mirabile quod manens clauſum omnia i ſe reciperet clauſum iterum effunderet. il lud autez ſanctiſſimū vas eſt beatiſſima vir go que dominū concepit. virgo peperit ⁊ poſt partuꝫ virgo permanſit. vnde fuit or tus concluſus. fons ſignatus Canticorū quarto. Fuit etiam porta clauſa Ezechie lis. xliij. per quam rex ſolum ingrediebat tur ⁊ egrediebatur. Et eſt plenitudo re ceptiua datiua ⁊ retētiua. ⁊ hec ē pleītudo

fontis qui eſt plenus ⁊ tamen effluit. Hac
plenitudine plena fuit etiam beata virgo
a qua continue effluit gratia. ⁊ tamen ip=
ſa ſemper eſt plena gratia. vnde ipſa ē par
uus fons qui creuit in fluuium maximuꝫ
⁊ in aquas plurimas redundauit Heſter
xvi. Ex fōte em̄ huius plene plenitudinis
ꝓfluit omnis plenitudo humani generis.
Ex hac em̄ venit nobis preciū redemptio
nis. aqua ablutionis. panis refectōis. me
dicina curationis. arma expugnatōis. p̄=
mium remunerationis. Preciū redem
ptionis. ſm̄ hoc eſt ipſa ſacculus pecunie
de quo Prouerbioꝝ. vij. in quo oēs the=
ſauri ſcie ⁊ ſapie dei ſunt abſconditi. queꝫ
ſecū tulit beatus vir qui nō abijt in conci
lio impioꝝ. tulit dico in ipſius virginis aſ
ſumptione. ⁊ reuerſurus in die plene lune
id eſt in conſummatione eccleſie. De hoc
precio dicit Prouerb. xl. Mulierē fortem
quis inueniet. procul ⁊ de vltimis finibuſ
preciuꝫ eius. id eſt inuentoris. Dicit glo.
De vltimis. i. de extrema humilitate bea=
tiſſime virginis. vel de vltimis id eſt ꝺ cō=
iunctione dei et hominis qui ſunt duo vl
timi fines. Attingit em̄ a fine vſqꝫ ad fi=
nē fortiter ⁊ diſponit omnia ſuauiter Sa
pie. vij. illud preciū fuit in die annūciatio
nis cōmaſſatum. in die paſſionis perſolu
tum. Sed miſeri iudei preciū noſtꝝ cogi
tauerunt repellere. Quis em̄ eſſet aurū ter
re illius. i. beatiſſime virginis optimū. ta=
men ipſi nō cognouerunt. quia ipſi nō cre
diderunt ipſum deū eſſe. ⁊ quod fuit auꝝ
mundiſſimū crediderunt eſſe cuprū. ⁊ mel
ſuſpicati ſunt eſſe fel. vnde et omni modo
quo ꝓbatur aliqua pecunia ꝓbauerūt ipꝫ
⁊ examinauerunt ipſum ꝑ ignem. ps̄. Ig
ne me examinaſti. Sed ſic nec inuenerūt
aliquid de ſcoria. vnde ⁊ nō eſt inuenta in
me iniquitas. Preterea etiam numeraue
runt. ps̄. Dinumerauerūt omnia oſſa mea
inſuper in ſtatera crucis librauerunt. vn=
de cantatur. Statera facta ē corporis. Et
ſic effluxit precium redemptionis. Sic
etiaꝫ effluxit nobis aq̄ ablutōis. ipſa ē em̄
fons patens de quo in Zach. iij. Erit fōs
patens domui dauid in ablutionem pec=
catorum ⁊ menſtruate. ⁊ erit fons ortoruꝫ
puteus aquarum viuentiuꝫ. Et fons iſte
prefiguratus fuit. ij. Regū. quando Da=
uid dixit. Si quis daret poculuꝫ mihi a=
que de ciſterna que eſt in bethleem iuxta
portam. Beatiſſima virgo eſt fons quan
tum ad cōmunia bn̄ficia que exhibuit om
nibus. puteus quantū ad ſpecialē deuo=
tionem quā dat ſuis ſpecialibus. ciſterna
vero inquantū ab ipſa fluit refectio pctō=
ribus. que ciſterna eſt iuxta portā. qꝛ vult
om̄s ſatiare. Unde clamat in Ecc̄i. xxiiij.
Trāſite ad me om̄s qui cōcupiſcitis me a
generatiōibus meis adimplemi. Aqua ci
ſterne huius eſt xp̄s qui eſt fons vite ſali
ens in vitā eternā Joh. iiij. Hanc aquam
multum deſiderauit dauid. i. populus iu
daic⁹. vnde clamat Iſa. xliij. Egeni ⁊ pau
peres querunt aquas ⁊ nō ſunt. Job. Oſ=
ſa mea p̄ caumate aruerūt. Et ps̄. Anima
mea ſicut terra ſine aqua tibi. Et dn̄s tūc
dedit moyſi conſiliū Numeri. xx. Loqui=
mini inquit ad petrā. i. ad beatā virginem
duram contra tribulationem. grauē con=
tra inſtabilitatem. frigidam contra libidi
nem. ⁊ ipſa dabit nobis aquas. Et tūc a=
peruit eis theſaurum ſuum fontem aque
viue de ciſterna in bethleem. Et hāc aquā
tulerunt tres fortes. fides ⁊ caritas ⁊ hu=
militas virginis. Fides per quam ſancti
vicerunt regna fortis eſt quia montes trāſ
fert. Caritas fortis. vnde fortis ē vt mors
dilectio Canticorum vltimo. Humilitas
fortis. quia ſolo odore regem de accubitu
ſuo id eſt de palacio patris traxit ad vbe=
ra matris. Sed quid fecit dauid id ē po=
pulus iudaicus de aqua iſta. Poſtqꝫ ve=
nit non bibit ſed libauit in cruce. Sed cer
te illa libatio noſtra fuit ablutio. Ipſe em̄
dilexit nos ⁊ lauit nos a peccatis noſtris
in ſanguine ſuo. Iſte etiam puteus figu=
ratur per illud de quo cantant filij Iſra=
hel Numeri. ij. Aſcendat puteus. dicitur
ibi ꝙ illum puteum foderant vel fecerant
principes ⁊ duces in decreto legis et i ba
culis ſuis. Uerum eſt ꝙ principes. id eſt
patriarche. ⁊ duces id eſt prophete cuꝫ ip
ſo legiſlatore moyſe multum diu foderūt
iſtum puteum. deſiderando. orando. pre=
figurando. ꝓphetando. ſed Mathe⁹ noui
teſtamenti foſſor fodere ſciuit. Liber inq̄t
generationis ieſu xp̄i ⁊c̄. ⁊ infra. virū ma=
rie de qua natus eſt ieſus qui vocat̄ xp̄us
Ecce vena vite. Iſte tetigit rectam venā.
quia vt dicitur in Job. xxviij. Habet argē
tum venarum ſuarum principia. Et iſtud
principiū tetigit hic mathe⁹. ipſa em̄ ꝓtu
lit nobis fonteꝫ vite. ſic optime figurat̄ in

Gen̄.ij.vbi legiť ꝙ fluuius egrediebať de
ꝑadiſo voluptatis ⁊ diuidebatur ī quatu
oꝛ flumina. qꝛ de beata virgine egreſſus ē
dn̄s qui effluit in nobis illa quatuoꝛ ma//
ximа beneficia a quibus deriuanť omnia
alia beneficia ſcʒ generationis recreatio//
nis iuſtificationis ⁊ gloꝛificatōnis. Et be
ne dicūtur flumina hec beneficia. qꝛ con//
tulerunt nobis quatuoꝛ que ſolent flumi//
na magna poꝛtare ciuitatibus ꝑ quas flu
unt. flumē em̄ neceſſaria appoꝛtat. ſuper//
flua depoꝛtat. ſoꝛdes abluit ſitim extiguit
Beneficiuʒ igitur creationis omnia neceſ
ſaria appoꝛtat recreationis omnia detu//
lit ſuꝑflua. tunc em̄ hircus emiſſariuſ ppl̄i
pctā detulit in deſertū ſicut diciť Leuit.
xvi. nihil em̄ ſuꝑfluū niſi peccatū. Benefi
cium iuſtificationis omnia immūda ab//
luit. quia dn̄s abluit ſoꝛdes filiaꝝ ſyon in
ſpiritu iudicij ⁊ ſpū ardoꝛis Jſa. iiij. Be//
neficium gloꝛificationis omnē ſitiʒ extin
guit. vſqʒquaqʒ ſitit omnis anima ad de//
um fonteʒ viuū. Et hec ſitis nunqʒ hic ex
tinguitur. quia hic nō ſatiatur oculus vi//
ſu nec auris auditu ſicut dicitur Eccī. i. ſʒ
ſatiabimur cū apparuerit gloꝛia eius. quā
do de toꝛrente gloꝛie eius potabim⁹. Hec
ſunt igitur quatuoꝛ flumina que nobis ꝓ
fluūt ex plenitudine iſta ſemꝑ plena. Pro
fluit nobis nihilominus ex ipſa panis re
fectiōis. ipſa eſt nauis illa inſtitoꝛis de lō
ge poꝛtans panem ſuum Prouerbioꝝ vl
timo. de longe dicit quia eſt panis viuus
qui de celo deſcendit Joh. vi. ad quē inui
tabit nos beata virgo dicens Prouerbio
rū vltimo. Comedite panē meū ⁊ bibite vi
num quod miſcui vobiſ. Deus trinitas a//
quā ſcʒ humanitatis cuʒ vino deitatis mi
ſcuit. hoc em̄ fecit cū humanā naturā diui
ne vniuit. ſed beatiſſima virgo miſcuit qn̄
credidit ⁊ conſenſit. Panē quoqʒ iſtū ipſa
confecit nobis. ipſa eſt em̄ illa mulier euā
gelica Math. xiij. que tria ſata id eſt coꝛp⁹
chꝛiſti ⁊ animā et diuinitatem coniunxit.
Fermentū autem in hac confectione fuit
fides virginis vera. quia quem celi capere
non poterant ⁊c̄. Jſtum panem petierunt
paruuli ⁊ non erat qui frangeret eis Tre
noꝛū. iiij. Quam fractionem petebat Jſa.
lviij. Frange eſurienti panem tuum. Un
de fuit verum ꝙ panis iſte piſtus fuit ī in
carnatione ſed fractus in paſſione quan//
do miſit criſtallum ſuum ſicut buccellas.

Alia tranſlatio habet ſicut fruſtuʒ panis.
Miſit igitur criſtallum ſuum id eſt clariſſi
mā animā ſuam ad lymbū ſicut fruſtū pa
nis diuiſum a pane id ē coꝛꝑe quod latu
it in ſepulcro cū quo vnita fuit integer ho
mo panis viu⁹ qui de celo deſcēdit. Ef
fluxit etiā ab hac plenitudīe medicina cu
rationis Eccī. xxviij. Altiſſim⁹ de terra cre
auit medicinam. Et. xliij. Medicina oīm
in feſtinatōne nebule. hoc eſt in chꝛiſti car
ne puriſſima feſtinata ⁊ ſubito deciſa ⁊ in
coꝛpus foꝛmata. et hoc nobis ex iſta efflu//
xit plenitudine. Unde ipſa dicit Eccī. xx
iiij. Ego quaſi fluuius doꝛix exiui de pa//
diſo dei. doꝛix medicamentū generatiōis
xp̄s medicamentū eſt qui ſanat omnes in
firmitates noſtras ⁊ omnis generationis
Accepimus quoqʒ ab hac plenitudine
arma expugnationis ſed que conuenien//
tia armis cum medicina. Qd̄ em̄ ab eadē
accepimus arma ⁊ medicinaʒ hoc optime
figuratum eſt. iij. Regū. vij. Jn domo ſal
tus lybani quam edificauit Salomon vt
explanat magiſter in hiſtoꝛia. Domus il//
la in duas partes fuit diſtributa. ſuperioꝛ
fuit pigmentaria in qua fuerunt pigmen
ta ⁊ aromata ad vſum templi. Altera fuit
armaria ad tuitionem regis ⁊ decoꝛeʒ do
mus. Lybanus candida eſt beata virgo
que tota candida tota pulcra intus ⁊ ex//
tra. quaʒ domū fecit ſibi Salomon. quia
ſapientia edificauit ſibi domuʒ. in qua fu
it medicina contra vulnera peccatoꝛū. ar
ma contra mundū ⁊ dyabolū. Jn hac au
tem domo dicitur ſpiritualiter de ſcut̄ au
reis que fecit Salomon. ⁊ quid ſignant il
la ſcuta niſi illud ſcutum quod petit p̄s.
Appꝛehende arma ⁊ ſcutum et exurge in
adiutoꝛium mihi. Et dn̄s ita fecit. Jntroi
bo inquit ī admirabile tabernaculū. quia
quē celi capere non poterant tuo gremio
contuliſti. Jſtud tabernaculum intrauit ⁊
ſe armauit ⁊ ibi ſcutum induit bone volū
tatis. de quo p̄s. Scuto bone voluntatis
tue. Scutum bone voluntatis ſue ipſe nū
qʒ in aliquo tantum oſtendit quantuʒ in
nobis immo ſue bonitatis quantū in hoc
ꝙ aſſumpſit ſcutum iſtud ⁊ factus eſt luci
fer noſter. Unde notabiliter dicit coꝛona
ſti eos. Hec enim ſumma coꝛona homi//
nis ad alias coꝛonas ꝙ ⁊ vidit deum fe//
rentem ſcutum ſuum. Unde ꝙ hic voca//
tur ſcutum in libꝛo canticoꝛum dyadema

appellatur Canticoꝝ.iij. Egredimini fi-
lie ſyō et videte regē Salomonē in dyade
mate ſuo quo coroauit eū mater ſua. glo.
virgo maria. Itē alia gloſa ſup illud. i die
deſponſationis. Glo. tpe annunciatōnis
Scutū in pugna paſſionis in qnqꝫ locis
fuit pforatū. Hmōi ſcuti inſignia ferebāt
ille qui dicebat. Stigmata dn̄i noſtri Je
ſu xpi in corpore meo porto. Eſt em̄ ma-
gna dignitas militis portare inſignia re-
gis. Unde Heſter.iiij. Homo quē rex cu
pit honorare debuit indui veſtimētis reg'
et debet poni ſup equum qui eſt de ſella re
gis et accipe regiū dyadema ſup caput ſu
um et primus ex principibus regis ac ty-
rānis regat ei equū et p plateas ciuitat' in
cedat et dicat et clamet. Sic honorabitur
quē rex vult honorare. Dn̄s igitur qn̄ ho
minē honorare voluit veſtes regales ei in
duit quando diuinas pprietates ei cōica
uit. et econuerſo veſtem ſerui induit quan
do ſaccū noſtre mortalitatis ſibi induit.
Unde.i.Regū.xviij. Expoliauit ſe iona-
thas tunica qua erat indutus et dedit eā
dauid. et reliqua veſtimēta ſua vſqꝫ ad gla
dium et arcum vſqꝫ ad baltheū. Item ſup
equū qui eſt de ſella regis poſuit hominē
qn̄ corpus humilitatis noſtre corpi clari
tatis ſue configurauit. Item dyadema re
gis in capite hominis poſuit quādo nos
reges celorum conſtituit. Unde Apoca.
xix. Ille qui ſedebat in equo habuit in ca
pite ſuo dyademata multa. Multa pro-
culdubio dyademata habuit qui cuilibet
hominū vnum dedit. et ipſe tamen dyade
mata noſtra i capite ſuo habuit. Quia ni
mirum i coronā glorie ſue conuertitur qd
de patrimonio ſuo tot reges et reginas fe
cit. Unde in Apoca.xxiiij. Seniores mit
tunt coronas ſuas ante ſedentem in thro
nū. quia omnes ſancti p humilitatē chri-
ſti in humanitate recognoſcunt ſe eſſe co-
ronatos. Unde et mulier amicta ſole coro
nam ſtellarū duodecim in capite ſuo ha
buit. quia beatiſſima virgo omnes ſanctos
coronauit. Principes autem cum equo p
plateas ciuitatis nos ducunt quando cū
corporibus et animabus nos ad celeſtia re
gna perducunt. Si igitur eſt tantus ho-
nor militis ferre inſignia regis quāto po-
teſt dignius eſſe regem ferre inſignia mili
tis. quante caritatis eſt regi celi deputa-
ri pro corona regis quod fert ſcutum ſer-
ui ſcutum ſcd'm carnem. in dyademate in
quit Canticoꝝ.iij. quo coronauit eū ma
ter ſua. virgo maria. Unde hec ſingularis
mater ſingulariter filiū coronauit cum eū
alia mater ſic nō coronauit ſed inhonora
uit et filium ire ſibi generauit. Sed et ipſe
filius econtrario ſolus matrē ſuam naſcē-
do coronauit cū ei fecunditatem matris
contulit et eius virginitatē nō abſtulit et eſ
ſe matrem dei et reginā miſericordie mox
naſcendo conceſſit. Patet igitur que ſunt
arma et ſcutum quo nos deus coronauit.
et que arma de iſta plenitudine accepim'
Accipiemus autem et de eadē premiū re-
munerationis. vnde ps. Filij fructus mer
ces ventris. Gen̄. Ego ero merces tua ma
gna nimis. Et ſic patet qualiter iſta pleni
tudo virginis effluit pfectam et omnimo-
dam beatitudinē humano generi. Pre
dictis etiam adijcienda eſt alia ratio ple-
nitudinis quam etiam continet in ſe ple-
nitudo beatiſſime virginis. et hec eſt ſcd'm
ꝙ aliquis locus dicitur plenus et hoc di-
citur dupliciter. Dicitur em̄ aliquando lo
cus hominibus plenus vel animalibus. ali
quādo plenus herbis vel fructibus. Per
primū modum beatiſſima virgo dicit' ple
na ſicut domus vel ciuitas dicitur plena.
Unde ps. Glorioſa dicta ſunt de te ciui
tas dei. Sicut letantiū oīm habitatio eſt i
te ſancta dei genitrix. Dicit' autem beatiſ-
ſima virgo plena hominibus letantib'. ipſa
em̄ continet ſaluat et ambit intra ſe eſſe leti
cie et omniū hoim affectū trahit ad ſe et om
niū deſideriū quietat in ſe. Unde ipſa eſt
letantiū quoddā ſpeciale regnū celorum.
Eſt autem etiā beatiſſima virgo plena ſi-
cut locus dicit' plenus fructibus et florib'
Un̄ plena ē ſicut odor agri pleni cui bn̄di
xit dn̄s Gen̄.xxvij. quā plenitudinē floriū.
herbaꝝ et fructuū ſignificantē pfectioē mo
rū virtutū et operationū diuerſaꝝ explanare
cōcupiſcit et deficit ille qui in pſona ſua di
cit. Sicut cinamomū et balſamū aromati
ſans etc. Et alibi. Quaſi cedr' exaltata ſū
in lybano etc. Eſt etiā ratio plenitudinis
quam in ſe continet plenitudo beatiſſime
virginis ſcd'm quam aliquis dicitur ple-
nus ſpiritu ſancto. hanc igitur habuit be
atiſſima virgo i ſummo que ſpiritu ſancto
cū patre et filio plena etiā fuit corporaliter
vtpote i qua plenitudo diuinitat' habuit
corpaliter. Un̄ vidimus eā plenā caritate

⁊ dilectione. deus autē caritas Johānis i. ideo deo plena fuit que caritate deo plena fuit. Ex his igitur manifeſtum eſt qualiter beatiſſima virgo omni gratia. omni plenitudine. omni ratiōe plenitudinis ⁊ omnibus modis gratia plena fuit.

Equitur domi

nus tecum. videtur autem ꝙ nō bene ponatur in hoc loco. quia vt dicit phus. Sermones inquirendi ſunt ſcđm gratiam igitur in materia ſalutationis non debet poni nomen timoris. ſed dominus eſt nomen timoris iuxta illud Math. Si ego ſum dn̄s vbi ē timor meus. igitur cum hic agatur omnino de amore ⁊ materia amoris nomen timoris hic non debet poni ſed amoris. ⁊ ita nō debuit dicere dominus tecū ſed pater tecum. Item cum trinitas tota ſit mittens hanc ſalutationem. videtur ꝙ debuit dicere trinitas tecum. Item ille qui annūciatur vocatur emanuel quod eſt interptātum nobiſcū deus. ⁊ illa allocutio facta fuit in iſta annunciatione. igit̄ potiſſime debuit dicere deus tecū vel deus nobiſcum. Itē ꝑ hanc annunciatiōem factus eſt dn̄s nobiſcum igitur dicere debet dn̄s nobiſcū Itē dicitur eſſe dn̄s nobiſcū vel cum alio ſpecialiter ꝑ inhabitantē gratiam. ſed illa appropriat̄ ſpūi ſancto. igit̄ debuit dicere ſcʒ ſpūs ſanctus tecū. Itē annūciatiō iſta conceptio a ꝓprietate facta fuit de ſpiritu ſancto. igitur dicere debuit ſpūs ſanctꝰ tecum. Item modus ſalutandi dei fuit pax vobis. igitur cū in iſta ſalutaret̄ ex parte dn̄i debuit dicere pax vobis vel pax tecū. Item Aug. in libro confeſſionū. Mecum eras ⁊ ego tecum nō eram. igit̄ dn̄s eſt cū malis ⁊ mali nō ſunt cum dn̄o ſed tm̄ boni. igitur cum beatiſſima virgo ſumma ſit de numero bonorum debuit dicere tu cū dn̄o. Item cum dn̄s hic nūcietur futurus in eam ꝑ corporalē p̄ntiam. fuit autē per corporalem preſentiam in ea. ⁊ iſte eſt proprius modus eſſendi in. igitur cum beatiſſima virgine fuit ⁊ cum nullo alio. igit̄ cū illum ꝓprium modum eſſendi in hic deberet exprimere debuiſſet dixiſſe dominus in te. Item Hiere. ſcribens de iſta aſſociatione d̄ qua agitur hic dicit. xxxi. Mulier circūdabit virū. Sed quod circūdat ab alio. illud eſt in illo igitur debuit dicere dn̄s in te. Item in diuinis vbi eſt idemptitas nature dicit. ego in patre ⁊ pater in me ē. igitur cum hic notetur aſſociatio ſcđm eandem naturam in ſpecie debuit dicere dn̄s in te. Itē dn̄s abſolute dictum poni ſolet ꝓ patre vt ibi. Verbo domini firmati ſunt celi. igitur cum hic notetur p̄ſentia corporalis que non conuenit patri nō debuit dicere dominus tecum. Item queritur quare non dicit dn̄s omnipotens vel dn̄s exercituū vel hmōi. Item quare nullū ponitur verbū. Itē dn̄s dicit̄ quaſi dn̄s minas hic autē nulla fuit cōminatio ſed magna ꝓmiſſio igitur male hic ponitur dn̄s Itē cum dn̄s importet reſpectū ad ſeruū. quare nō determinat̄ ille reſpectus hic vt diceretur cuius eſſet dn̄s. Itē cū omnis aſſociatio ſit i aliquo querit̄ in quo ſit iſta aſſociatio. Si in eſſe vt ſit ſenſus dn̄s eſt tecum illa aſſociatio cōuenit oībus. cōuenit eīm eſſe omnibus entibus igitur in hoc dicit̄ nihil q̄d appropri̇etur beatiſſime virgini.

Ad hec dicimus ꝙ in iſta ſalutatione ꝑ hoc quod dicitur dn̄s tecū duo intendunt̄. Unum vt perſona mittentis ꝓprie exprimatur. alterū vt liberum arbitriū beatiſſime virginis ad credendū inclinetur ad conſentiēdū Iſta autē duo ꝑfectiſſime ⁊ appropriatiſſime expmit hoc nomen dn̄s quod a potentia imponitur. ⁊ quando abſolute dicit̄ ſoli deo appropriatur. aliās dn̄i ⁊ ſerui ſunt reſpectiue. ipſe aūt abſolute eſt dn̄s qm̄ dn̄s eſt oīm quod ſolius dei trinitatis eſt ꝓprium. qui eſt ꝑſona mittens in hac ſalutatiōne. ⁊ ſic ꝑſona mittens ꝓprie nominatur. Per idem autem ꝓprie liberū arbitriū glorioſiſſime virginis inclinatur. q2 ad cōſentiendū in mirabilia maxime diſponit fides. ⁊ maxime fides de omnipotentia. quia credit ⁊ aduertit deū omnia poſſe facere acquieſcit ipſum poſſe naturas mutare ⁊ naturis imperare. Unde cū hic omniū nouorū nouiſſimū nūcietur beatiſſime virgini ad credendum congruentiſſime ponit̄ hic hoc nomen dn̄s. quod abſolute poſitū eſt omnipotentie dei demonſtratiuum Quia etiam liberum arbitrium beatiſſime virginis facile erat ad credendum paratum non indiguit expreſſiua inſinuatiōne omnipotentie cum terrore vt diceretur dominus omnipotens vel dn̄s exercituū ſed ſuffecit q̄ſi leuis annunciatiō ⁊ q̄ſi obſcura

potẽtie expreſſio· qualis ꝑ hoc nomẽ dñs
importat̃. Dicitur igitur ei dñs tecũ. qua
ſi ei apte dicatur nihil tibi credas impoſſi
bile· nihil em̃ credit ſibi impoſſibile q̇ ſcit
ſe dominũ in ſociũ habere· ſed confidẽter
omnia poſſum in eo qui eſt mecũ. Si em̃
aliqui duo vnũ officiũ debent opari quid
impedit ſi vnus ſit debilis ſi alter ſit adeo
fortis vt ꝑ ſe officiũ ad effectus poſſit per
ducere iſto etiaꝫ nõ iuuante· Ex his patet
ſolutio ad omnia obiecta vſqꝫ ad vltimuꝫ
quod queſitũ erat de aſſociatiõe. Ad hoc
autẽ dicimus ꝙ hec aſſociatio notatur in
omnibus in genere ĩ quibus aſſociatõ po
teſt eſſe· Eſt autem triplex aſſociatio. in eſ
ſendo. aſſociatio in patiendo. aſſociatõ in
agendo. Aſſociatio in eſſendo duplex di-
citur. abſolute vel reſpectiue. Si abſolute·
vel in ſubſtantiali vel in quali vel in quan
to. Aſſociatio in ſubſtantiali eſt idempti-
tas· in quali ſimilitudo. in quanto equali
tas. inter deum ⁊ beatiſſimã virginem fu
it aſſociatio in ſubſtantiali ſcꝫ humanita-
te qua fuit verus homo de homine vero.
Fuit etiam in quali ſcꝫ ſimilitudo volun-
tatis viuus in vtroqꝫ. fuit etiã in quãto ſ.
equalis potẽtia in genere. ip̃a em̃ eiuſdem
regni regina eſt cuius ipſe ẽ rex. Iteꝫ inter
ipſos põt notari idemptitas ĩ natura. ſili-
tudo in forma naturali. equalitas ĩ virtu
te naturali ſiue in potẽtia. Si aũt ẽ cõmu
nio ĩ eſſendo reſpectiue· hoc ẽ duoꝝ adin-
uicem vel duoꝝ ad vnũ· Si primo mõ il-
la cõmunio fuit hic in ſummo qꝛ ip̃a ẽ ma
ter ſua ⁊ ipſe filius eius. Si ſecũdo modo
tunc eſt vel ad vnũ tempus vel ad vnũ lo
cũ vel ad vnũ ſitum vel ad vnũ habitum.
Scdꝫ tẽpus fuit ibi cõio. qꝛ ſimul ip̃a ma
ter dei ⁊ ipſe ſimul filius hoĩs ⁊ ecõuer
ſo· Scdm locũ fuit cõmunio· ipſa em̃ eum
ſecum portauit de loco ad locum quocũ-
qꝫ infra nouẽ menſes iuit. Poſſum⁹ aũt ⁊
iſtas cõiones tp̃is ⁊ loci ſubdiuidere. Eſt
em̃ tp̃s aduerſitatis ⁊ tempus ꝓſperitat̃.
Aduerſitatis autem eſt duplex vel a ſeip̃o
vel ab alio. ⁊ ſic triplex erit tempus. ſcꝫ tẽ-
pus ꝓprie humiliationis. tempus aliene
ꝑſecutionis et tempus conſolationis· Et
in his omnibus fuit dñs cum ea. In tem
pore ꝓprie humiliationis· in purificatõne
quando obtulit ipſum ad templũ Luc. ij
in aliena perſecutione ſicut in paſſione qñ
ſtabat ſub cruce Jo. xix· in ſuprema conſo-
latione ſicut ĩ reſurrectõe. Itẽ locoꝝ alius
penalis. alius naturalis alius dignitatis
Naturalis eſt vterus· penalis vt exiliũ· di
gnitatis vt ſoliũ. In his om̃ibus fuit dñs
ſecũ ⁊ ipſa cũ dño. Dñs em̃ ſecum fuit in
vtero ſecum in exilio· ſecũ in ſolio. Itẽ di-
uerſi in diuerſis locis ſolent eſſe ſimł. fra-
tres ſimul in domo· pater ⁊ filius ſimul in
menſa. vir ⁊ mulier ſimul ĩ lecto. dñs ⁊ ſer
uus ſimul in via vel in comitatu. Ipſa au
tem in omnibus his fuit ſecũ. ſimul in do
mo vt frater cũ ſorore. ſimul in mẽſa vt fili
us cũ matre. ſimul in lecto vt ſponſus cuꝫ
ſpõſa. in comitatu vt dñs cũ ancilla· De p̄
mo dicit p̃s· Ecce ꝙ̃ bonũ ⁊ ꝙ̃ iocundum
habitare frẽs in vnũ. De ſcdo Math. xv·
nõ eſt bonũ ſumere panẽ filioꝝ ⁊c̃. De ter
cio dicitur in Gen̄. ꝓpter hoc relinquet ho
mo patrẽ ⁊ matrẽ· De quarto dicit̃ Jo. xij
Si quis miſtret mihi me ſequat̃. Fuit eti
am cõmunio cũ eo ſcdm ſitũ omni modo
ipſe em̃ nouem menſibus cum iacente ia-
cebat. cum ſedente ſedebat. cũ ſurgẽte ſur
gebat ⁊ ſic de reliquis fuit. Eſt ibi etiã cõ-
munio ſubſtantialis ſcdm habitũ. ip̃a em̃
beata virgo induit ipſum deũ eadem car
ne qua ipſa fuit induta. Unde apoſtolus
In ſimilitudinẽ hoĩm factus et habitu in
uentus vt homo· Fuit etiã ibi cõio ĩ pa
tiendo. Eſt autem triplex cõpaſſio. accidẽ
talis vt ſeruus dño· naturalis vt mater fi-
lio. eſſentialis vt membꝛo cũ membꝛo. ip̃a
igitur compaſſa fuit ei vt ancilla fideliſſi-
ma dño ſuo· vt mater fideliſſima filio ſuo·
vt membꝝ dilectiſſimo mẽbꝛo. Itẽ ĩ agẽ
do fuit inter eos oĩmoda cõio. Tria ſunt
genera hominuꝫ que nc̃cio cõicant ſibi in
agendo. Contrahentes. generantes· adiu
uantes· Et ipſa beata virgo cõmunicauit
cũ domino deo in contractu matrimonij
hominis ⁊ dei. in generatione filij· in ad-
iutorio generis humani. Et ſic cõmunica
uit ei in omni in quo contingit alicui cõi
care. Domin⁹ autẽ oĩm generaliter ꝑ cre-
ationẽ. hominũ ꝑ redemptõem. tuus ꝑ im
mediatã ſuſceptionem xp̃i hominis ꝑ vni
onem· ⁊ tecum ꝑ eſſentiam· p̃ſentiã· poten
tiam. inhabitantem gratiã. corporalẽ p̃ñ-
tiam. Unde Bern. Sed cuꝫ ita ſit cũ om
nibus ſanctis ſpecialiter tamen cũ maria.
cum qua vtiqꝫ tanta conſenſio ei fuit vt il
lius nõ ſolũ voluntatẽ ſed etiã ſibi carneꝫ
cõiungeret ⁊ de ſua carne virginea vnum

xp̄m efficeret. vel potius vnus chriſtus fi
eret. qui ꝛ ſi nec totus de deo. nec totus de
virgine. totus tamen dei ꝛ totus virginis
eſſet. nec duo filij ſed vnus vtriuſqꝫ filius
Ait itaqꝫ. Aue gratia plena dominus te=
cuꝫ benedicta tu in mulieribus. nec tantū
dn̄s filius tecum. ſed etiam dn̄s ſpūs ſan
ctus de quo concipies. dn̄s pater inquā te
cum qui ſuum filiū facit ꝛ tuum. filius te=
cū qui ad condendū in te mirabile ſacra=
mentū miro modo ꝛ ſibi facit genitale ſe=
cretum. ꝛ tibi conſeruauit virginale ſigna
culum. ſpūs ſanctus tecum qui cum patre
ꝛ filio tuum ſanctificauit vterum. Iteꝫ de
eodem Maximus ep̄us. Dn̄s tecū. in mē
te tecum. in ventre tecum. in vtero tecum.
in auxilio tecū. Ex his patet qualiter dn̄s
fuerit cū beata virgine omī modo quo cō
tingit aliquid eſſe cum alio.

Enedicta tu in

mulieribus. De hac clauſu=
la queritur an addat aliq̄d ſu
per plenitudinē gratie aut nihil. Si nihil
addit ergo ſuperfluit. Si aliquid addit. igi
tur illa plena gratia nō fuit. igiť angelꝰ fal
ſum dixit qñ ipſaꝫ prius plenā gratia nū
ciauit. Itē natura ſua eadē eſt cuꝫ natura
mulieꝝ igitur ſi excellit hoc ē i gratia. ſed
omnis gratia includiť cū diciť gratia ple
na igiť fruſtra addit poſtea. bn̄dicta tu in
mulieribus. Itē ſi iſta benedictō addat ali
quid gratie ꝛ in gratia excellit viros ꝛ mu
lieres tunc debuiſſet dixiſſe. et bn̄dicta tu ī
hominibus ꝛ etiā benedicta tu in omnibus
creaturis cum in gratia ſit excellētior vni=
uerſis. Itē bn̄dicta tu in mulieribus. Glo
ſa. que ſine exemplo muliebris conditiōis
virgo ꝛ mater deū ꝛ hominem genuit. ſed
illud totum in plenitudine gratie eſt com
prehenſum. igitur fruſtra hoc repetit. Iteꝫ
cum virgines oēs excellentiaꝫ hn̄t digni=
tatis. iſta benedictio omnibus virginibuſ
conuenire videtur. omnes em̄ virgines in
quantum virgines benedicte ſunt in mu=
lieribus. ꝛ ſic potius debuiſſet dixiſſe. be=
nedicta tu in virginibus. Item ſi ꝓpter fe
cunditatem virginaleꝫ benedicta eſt ī mu
lieribus tunc multo potius dixiſſet. bene=
dicta tu in matribus. Item plus eſt factū
q̄ꝫ dictū. benedicta autem dicitur quia be
ne aucta. ideo potiuſ dixiſſet benedicta tu
mulieribus q̄ꝫ benedicta tu in mulieribus

Item cum benedictio quedam ſit glorie
quedam gratie. omnis autem benedictio
glorie includit in ſe benedictionem gratie
igitur plus dixiſſet dicendo. Tu glorioſa
in mulieribus. Item benedicta tu in mu
lieribus. Glo. i. pre mulieribus. Et alibi ī
figura dicitur. Benedicta tu inter mulie=
res Judith. vi. Item Heſter. ij. Aſſuerus
dilexit heſter ſuper omnes mulieres. Iteꝫ
queritur vtrum ſit dr̄ia inter benedicta tu
in mulieribus ꝛ p̄ mulieribus et inter mu
lieres ꝛ plus q̄ꝫ omnes mulieres. Itē que
ritur vtrum ꝓnomen demonſtratiuū ſe=
cunde perſone notet ibi excellentiam vel
diſcretionem. Et videtur ꝙ non diſcretio
nem. quia ſunt multe alie mulieres bene=
dicte in mulieribus. Si autem excellenti
am cum excellentiam nō tm̄ habeat reſpe
ctu mulierum ſed reſpectu omniū creatu=
raꝝ dixiſſe debuerat. bn̄dicta tu in omībuſ
creaturis. Item queritur vtrum iſta bene
dictio beatiſſime virginis cōprehēdat om
niū alioꝝ benedictōem in ſe. ꝛ videť ꝙ ſic
immo nec dubitabile videť. quid em̄ ma=
gni vel miri ſi habuerit benedictionē om
nium gentiuꝫ. que benedictiones omniū
angelorū ꝛ gratias habuit. ꝛ a nullo illu=
ſtriū vincitur plus magnorum.

D hec ſoluendo dicimus ꝙ qua=
druplex eſt ratio benedictōis. Di=
ciť em̄ bn̄dictio maledicti euacua
tio Itē diciť benedictio fecunditatis am=
pliatio. vn̄ benedixit eis dicēs. Creſcite ꝛ
multiplicamī ꝛc. Gen̄. i. Dicitur etiam be=
nedictio ſingularis gratie collatō. vn̄. Bn̄
dixit dn̄s Abraham Gen̄. xxij. Item dici
tur benedictio congratulantiuꝫ collauda
tio. vt benedictus qui venit in nomine do
mini. Scd̄m omnē iſtum modum ꝛ ratio
nem fuit beatiſſima virgo in mulieribꝰ be=
nedicta. Item benedictio que eſt maledi=
cti euacuatio triplex fuit ſcd̄m ꝙ eſt male
dictio nature. maledictio culpe. maledi=
ctio pene. Maledictio nature opprobriū
ſterilitatis. maledictio culpe feditas libi=
dinis. maledictio pene inflictio penalita
tis. Et quelibet iſtarum eſt triplex. In op
probrio ſterilitatis triplex fuit maledictio
Virgo enim ſterilis fuit omnibus contē=
pta. ſolatio deſtituta. prolis ſucceſſiōe pri
uata. Contra hec habuit beatiſſima vir=
go tres benedictōes. ipſa em̄ fuit angelis
ꝛ hominibus reuerendiſſima. filio ditata

omnium fidelium ſucceſſione glorificata.
Item in feditate libidinis fuit triplex ma
ledictio ſcilicet libido impregnantis. fedi
tas concipientis. peccatum concepti ſiue
naſcētis. Contra hec beatiſſima virgo ha
buit tres benedictiones. In eius concepti
one em̄ impregnans fuit ſpiritus ſanctus
concipiens virgo. conceptum deus. Iteꝫ
in inflictione pene triplex fuit maledictio
damni virginitateꝫ perdendo. laboris in
portando. doloris in pariēdo. Cōtra hec
iteruꝫ in beatiſſima virgine triplex fuit be
nedictio. quia in concipiendo virginitas
ei aucta fuit ⁊ conſecrata. ſine labore por
tauit. ſine dolore pepit. Et ſic patet ꝙ no
uem maledictiones nouem benedictioni
bus euacuauit. ⁊ ſic patet ꝙ per maledi⸗
cti euacuationem benedicta fuit in muli⸗
eribus. Item eſt benedictio fecundita⸗
tis ſuperexaltatio. Et hec quoqꝫ poteſt eſ
ſe triplex. Una eſt ex parte agentis. alte⸗
ra eſt ex parte generati. tercia ex parte gi⸗
gnentis. Et quelibet iſtarum triplex fuit.
Agens enim in iſta conceptione fuit de⸗
us pater deus filius deus ſpiritus ſanctꝰ
Exaltata autem eſſet ſuꝑ omnem genera
tionem. illa generatio in qua agens eſſet
ſolus pater. ſed plus exaltata vbi pater et
filius. ſed plurimū vbi pater ⁊ filius ⁊ ſpi
ritus ſanctus. quod totuꝫ in iſta concepti
one fuit. Item ex parte generati eſt exalta
ta generatio ſuper omnem generationem
vbi concipitur vir perfectus in naturali⸗
bus. ſed plus exaltata fuit vbi conceptus
fuit vir ſanctus gratia ⁊ virtutibus. ſed ſu
peraltata vbi ve perfectiſſimus homo ſan
ctiſſimus ⁊ ſummus deus. Item ex parte
gignentis exaltata fuit quia virgo conce⸗
pit. plus exaltata quia virgo peperit. ex⸗
altatiſſima quia mater ⁊ ꝟgo lactauit. Eſt
etiam benedictio ſingularis gratie colla⸗
tio que ſimiliter in beatiſſima virgine tri⸗
plex fuit. Primo quia ſcd̄m dignitateꝫ eſt
caput omniū feminaꝝ ⁊ principium. ſecū
do ꝙ eſt mater omniū. tercio ꝙ eſt domi⸗
na omniū. Prima em̄ iſtarum adhuc tri⸗
plex eſt. dicit̄ em̄ principiū feminaꝝ ꝓpter
tria. Unū eſt ꝙ habuit quicquid boni ī fe
minis fuit. aliud ꝙ quodlibet illoꝝ ī ſum
mo habuit. tercium ꝙ illud habuit qđ nū
q̄ꝫ aliqua femina plus habuit vel pōt ha⸗
bere vel potuit. primū triplex. Triplex em̄
bonum fuit in feminis. Bonum virginū.

bonum coniugataꝝ. bonū viduaꝝ. In vir
ginitate adhuc triplex benedictio ē. Una
eſt carnis incorruptio. ſecūda nullius viri
ſubiectio. tercia angelica cōuerſatō. In cō
iugatis eſt triplex bonū. fides ꝓles ⁊ ſacra
mentū. In viduis quoqꝫ triplex eſt bene⸗
dictio ſcꝫ libertas contemplationis. exer⸗
citium in opibus pietatis caſtitas carnis
Omnia iſta bona ſimul fuerunt in beata ꝟ
gine. habuit etiam iſta in ſummo. Precel
lit em̄ virgines in tribus benedictionibus
virginum. cauſalitate quia virgo virginū
puritate quia in ſummo pura. fecunditate
quia mater ⁊ virgo. Coniuges etiam ex⸗
cellit in tribus. habuit em̄ fecunditatem ſi
ne corruptione. prolem ſine patre. fecun⸗
ditatem reſpectu altiſſime nature ſcꝫ ꝙ eſ⸗
ſet mater dei. Bonum ſcꝫ viduaruꝫ habu
it in ſummo. vtputa in ſumma contem⸗
platione. precipua pietate. excellentiſſima
caſtitate. quicquid em̄ fuit boni in mulieri
bus hec oīa excellentiſſime habuit. ⁊ ꝙ
virgo virginuꝫ fuit ⁊ ꝙ mater dei. ⁊ ꝙ ma
ter virgo fuit. Secūda ſpecialis gratia fu
it ꝙ mater omniū ē. Eſt quoqꝫ triplex ma
ter. Fuit em̄ mater vnius hominis ꝑ gene
ratōem. omniū hominū mater ꝑ regenera
tionē. ⁊ virginū mater ꝑ imitationeꝫ. Ter
cia gratia ſpecialis fuit ꝙ fuit dn̄a omniū
⁊ hoc triplici ratione. tripliciter em̄ effici⸗
tur quis iuſte dn̄s. Una eſt ꝑ operatōem
vt dominus eſt quis eius rei quaꝫ opera
tus eſt ⁊ conduxit in eſſe. ſecūdo mō ꝑ em
ptionē. tercio modo ꝑ electiōem vt prelati.
Iſta triplici ratione beatiſſima virgo fuit
domina omniū creaturaruꝫ vtputa mater
creatoris. adiutrix redemptoris regina cre
ationis ⁊ regenerationis. Quarto dici
tur benedictio congratulantiū collauda⸗
tio. ⁊ hec quoqꝫ triplex. Collaudat̄ em̄ ab
angelis ab hominibus. a corporalibus. ge⸗
nuit em̄ angelorum reſtauratorē. hoīm re
demptorē. corꝑalium innouatorem. Lau
dant autē angeli eam ꝓpter tria. reſtaura⸗
uit em̄ reddēdo ꝑ equipollentiā deꝑditū.
multiplicando numeꝝ. augmentādo ꝑ ſu
ꝑadditum quartā ſcꝫ hierarchiā. Homi⸗
nes quoqꝫ laudāt eā ꝓpter tria. genuit em̄
eis redemptorē. iuſtificatorē. glorificatorē
Corporalia quoqꝫ laudant eā ꝓpter tria.
innouauit em̄ corꝑa innouando nobilitā
do ⁊ oīa in corꝑe xp̄i diuinitati vniendo.
Sic quoqꝫ patet qualiter beatiſſima vir⸗

go eſt oīm dn̄a·ſcd̄m oēm ratōem bn̄dictō
nis omnipharia eſt benedicta·

Ualiter autē ⁊ iſta benedictio be-
nedicta tu in mulieribus compre
hendat in ſe omnes bn̄dictōes ali
as facile eſt videre ſingula ꝑcurrenti·

Rima benedi

ctio eſt illa ī qua benedixit de
us diei ſeptimo in quo requie
uit ab omni opere quod patrarat Gen̄·i·
Eſt autem iſta benedictio operis conſum
matio·a peccatis vacatio· eterne requiei ꝑ
figuratio. In beata virgine fuit ꝑfecte ope
rum conſummatio quando omnia creata
in vno homine vniunt̄ vni creatori·⁊ pri-
mū fit vltimū ⁊ vltimū primū. nō eſt em̄ ꝑ
fectio motus vel operis niſi in circulo. Itē
ibi ſimiliter eſt vera a peccatis ceſſatio. In
eius em̄ voluntate peccatum nullū fuit. et
ꝑterea ineſſe nō potuit. Hec etiaꝫ requies
non fuit ſolum future requiei ſignū ſed et
cauſa. Si igitur dies ſeptima eſt bn̄dicta
ꝓpter ſabbatū diei creatōis·⁊ cū excelleti-
us ſit ſabbatū diei recreatōis ꝙ creatōnis
igitur ⁊ maior benedictio fuit. in oībus
em̄ requiem queſiuit ⁊ in ipſa ſola inuenit
in qua inuenit omnia quecunqꝫ queſiuit·
vnde et in tabernaculo ei⁹ requieuit Ecci
xxiiij. Hec eſt enim vera ſyon quam ele-
git dn̄s in habitationem ſibi· ibi ſua requi
es in ſeculum ſeculi ibi habitabit quoniaꝫ
elegit eam·Sic igitur beata virgo habuit
ſeptimi diei benedictionem·

Ecūda eſt benedictio qua benedi
xit deus ade et eue gen̄.i. Creſcite
⁊ multiplicamini ⁊ replete terram
⁊ ſubijcite eam ⁊ dominamini piſcib⁹ ma
ris ⁊ volatilibus celi ⁊ vniuerſis animan
tibus que ſuꝑ terram ſunt Hec benedictō
tria complectitur in ſe·nature fecunditatē.
terre ſubiectionem·animaliū dominatio-
nem. Fecūditas duplex eſt carnalis ⁊ ſpū
alis. vtrāqꝫ habuit beatiſſima virgo ī ſum
mo. fecunditatem carnalem ſuꝑ fecundi-
tatem naturalem ⁊ ſpūalem vniuerſalem·
qm̄ omniū bonoꝝ mater eſt. Habuit terre
ſubiectionem in ſummo. terram em̄ corpo
ris ſui ita ꝑ omnibus ſibi habuit ſubiectā.
ꝙ etiā nunqꝫ primū motū rebellionis ha-
buit contra ſpiritū. terram etiam ſpūaliuꝫ
ſibi habuit ſubiectā cū ſit domina omniū
angelorum. Habuit etiaꝫ beata virgo om
niū animaliū ſubiectōem ⁊ dn̄ationē· Do-
minat̄ em̄ ꝑ potentiam piſcibus maris·i·
demonibus in amaritudine inferni con-
ſtitutis. Dominat̄ etiā ꝑ ſapiām volatilib⁹
celi·i·angelis celi eleuatis et volantib⁹ ad
altitudinem contemplationis dei. Dn̄atur
etiā ꝑ miſcd̄iaꝫ omnibus aīantibus q̄ mo
uētur ſuꝑ terrā id ē vniuerſis homib⁹ ī mo
bili vita cōſtitutis· Et ſic beatiſſima virgo
habuit benedictōem primoꝝ parentuꝫ ſcꝫ
ade ⁊ eue.

Tem ⁊ Iſaac

bn̄dixit Jacob gen. xxvij. Det
tibi deus de rore celi ⁊ de pin
guedine terre abundantiam frumenti vi-
ni ⁊ olei. ſeruiant tibi populi. adorēt te tri
bus. eſto dominus fratrum tuorum ⁊ in-
curuentur ante te filij matris tue. Qui ma
ledixerit tibi ſit ille maledictus·⁊ qui bene
dixerit benedictionibus repleat̄ Hec quo
qꝫ benedictio in tribus conſiſtit. in abun-
dantia neceſſariorum vt ibi. Det tibi deus
In dignitate honorum ibi. Eſto domin⁹
fratrum tuorum. in amotione incommo-
dorum ibi qui maledixerit tibi· Item ſit ti
bi ros celi id eſt gratia contemplatōis. pī
guedo id ē gratia actionis· ⁊ ex his fit fru
mentum fidei vinuꝫ ſpei Roma·xij. Spe
gaudentes·⁊ oleum caritatis· his addun
tur neceſſaria corpis. ⁊ ſic intelligit̄ in his
omne neceſſariuꝫ. Sed conſtat ꝙ beatiſſi
ma virgo hec omnia habuit in ſummo. cō
templationē actionē ſpem fidem ⁊ carita-
teꝫ·igit̄ primū illius benedictionis iacob
habuit in ſummo·Secundū quod fuit in
hac benedictione eſt dignitas honoris. q̄
intelligitur per hoc·Seruiant tibi populi
⁊ adorent te tribus. eſto dominus fratruꝫ
tuorum. Populi ſunt gentiles ad fidē cō
uerſi·trib⁹ iudei. fratres chriſtiani·filij ma
tris ſunt angeli·Omnes iſti o benedictiſſi
ma ſeruiunt tibi in eccleſia militante· ado
rent te yꝑdulia in eccleſia triūphante ⁊ in
curuantur ante te vtrobiqꝫ. ⁊ omnibus do
minaris cōgermana tibi pietate. Terciuꝫ
qd̄ fuit in benedictōe hac fuit incōmodo-
rum amotio ⁊ laudū cōicatio·qd̄ intelligit̄
ꝑ hoc quod dixit· Qui maledixerit tibi ⁊c̄
quaſi dicat. qui maledixerit tibi corde ore
⁊ opere maledictiōibus repleatur pn̄tis
⁊ future vite. et qui bn̄dixerit tibi benedi-
ctionibus replebitur gratie pn̄tis ⁊ glorie·

future. Iſtam benedictionem etiaꝫ habuit benedicta virgo. quia nūq̄ȝ aliquod incōmoduꝫ habuit quo caruiſſe voluerit immo omne ſuū incōmodum ſibi fuit cōmodū. quia om̄is paſſio ſibi meritū fuit. Qui autem ipſam ore corde ⁊ opere maledixerit eternā maledictionem hereditabit. qui autē ipſam corde ore ⁊ ope benedixerit benedictionē gratie ⁊ glorie poſſidebit. Omnes igitur cantemus laudantes ⁊ dicam⁹ benedicta tu in mulieribus. Et ſic patet q̄liter benedicta virgo habuit benedictionē iacob in ſummo.

Unt et alie famoſe benedictōes inter quas ſunt ⁊ ille quibus bn̄dixit Jacob filijs ſuis ſingulis bn̄dictionibus proprijs Gen̄. xlix. Sed q̄uis omnes dicantur benedictiones. quedā tamē illarū ſunt magis ꝓphetie vel maledictōes. quib⁹ obmiſſis illas que ſunt vere benedictōes q̄liter cōphendanť ſub benedictione benedictiſſime declaremus.

Um autem filij alij Jacob alias ſignificent virtutes. iudas ſignat caritatem. ideo in benedictiōe Jude. xvi. ponunť ꝓprietates caritatis. diciť igitur Gen̄. xlviij. Juda laudabūt te fratres tui. manus tua in ceruicibus inimicorum tuoꝝ. adorabunt te filij patris tui. catulus leonis iuda. ad predā aſcendiſti fili mi. requieſcens accubuiſti vt leo ⁊ quaſi leena quis ſuſcitabit eum. non auferetur ſceptrum de iuda ⁊ dux de femore eius donec veniat qui mittendus eſt. ⁊ ipſe erit expectatio gentium. ligans ad vineam pullum ſuum ⁊ ad vitem o fili mi aſinam ſuam. lauabit in vino ſtolam ſuam. ⁊ in ſanguine vue pallium ſuum. pulcriores ſunt oculi eius vino ⁊ dentes eius candidiores lacte. Prima igitur ꝓprietas caritatis eſt q̄ caritas eſt digniſſima virtutum. iuxta illud. i. Chorinth. xiiij. Maior horum caritas. ⁊ hoc intelligitur ꝑ hoc quod dicitur. Juda te laudabunt fratres tui. Scd̄a ꝓprietas eſt q̄ ipſa eſt expugnatrix pctōrum. iuxta illud. caritas opit multitudinē pctōrum. ⁊ hoc intelligiť ꝑ hoc qđ dicitur manus tua ī ceruicibus inimicoꝝ tuoruꝫ. Tercia ꝓprietas ē q̄ dat virtutibus eſſe. i. eſſentiā virtutuꝫ. ⁊ hoc intelligiť ꝑ hoc qđ diciť. Adorabūt te filij patris tui. Quarta eſt q̄ eſt amatrix arduorum. ⁊ hoc intelligitur ꝑ hoc quod dicitur. catulus leōis iuda. Quinta eſt q̄ ē expoliatrix demonuꝫ. quod intelligitur ꝑ hoc quod diciť. ad p̄dam aſcendiſti. Sexta eſt q̄ ē victrix paſſionū. quod intelligitur ꝑ hoc quod diciť requieſcēs. Septima eſt q̄ eſt ſupatrix tēptationū quod intelligitur ꝑ hoc qđ diciť accubuiſti vt leo. Octaua eſt q̄ facit ꝓ dilecto animā ponere. quod intelligiť ꝑ hoc qđ dicitur ⁊ quaſi leena quis ſuſcitabit eū. Nona eſt q̄ facit ineternū regnare cuꝫ caritas nunq̄ȝ excidit. v. Chor. ij. Hoc ē qđ dicit nō auferetur ſceptrum de iuda. Decima eſt q̄ facit filios in eo generare. qđ intelligitur ꝑ illud quod dicitur. ⁊ dux de femore eius. Undecima eſt q̄ facit chriſtuꝫ deſcendere de celo. ⁊ hoc eſt quod dicitur donec veniat qui mittendus eſt. Duodecima eſt q̄ vnit membra eccleſie in ſe. ex q̄ totū corpus eſt connexū ⁊ compactum. et hoc eſt quod dicit ligans ad vineam pullum ſuū. Tredecima eſt q̄ vnit ⁊ ligat mēbra capiti. ⁊ hoc eſt quod dicit ad vitem o fili mi aſinam ſuā. Quatuordecima eſt q̄ facit xp̄m nos ſanguine ſuo lauare. iuxta illud Apoc. Qui dilexit nos ⁊ lauit nos a peccatis noſtris in ſanguine ſuo. ⁊ hoc eſt qđ dicit. Lauit in vino ſtolam ſuā ⁊ ī ſanguine vue palliū ſuū. Quindecima eſt q̄ facit eū ꝑ doctrinā nos vocare. iuxta illud Joh. Si diligis me paſce oues meas. Et hoc eſt quod dicit. Pulcriores ſunt oculi eius vino. Sedecima eſt q̄ facit xp̄m nos ſibi ꝑ ſacramenta incorporare ⁊ hoc eſt qđ dicit. Dentes eius lacte ſunt candidiores ⁊c. Et ſic in vniuerſo ſunt ſedecim proprietates caritatis. que ſunt ſcilicet digniſſima virtutum. expugnatrix viciorum. dās virtutibus eſſe virtutum. amatrix arduorum ſpoliatrix demonum. victrix paſſionum. triumphatrix temptationū. animā ꝓ ꝓximo ponere nihil ſepare ineternū regnare filios deo generare. chriſtū đ celo deducere vnire membra eccleſie vnire membra capiti ſanguine lauare per doctrinam vocare per ſacramenta incorporare. quod intelligitur ꝑ hoc quod dicitur dentes ei⁹ lacte cādidiores. ꝑ lac em̄ intelligiť māſuetudo ſacramētoꝝ de carne xp̄i et paſſione fluētiū. Iſte em̄ ſunt ꝓprietates caritat⁹ ī q̄bus cōſiſtit bn̄dictio iude. Sed ad nobiliorē ſubam ſequūť nobiliores ꝓprietates

igitur quicunqꝫ habet caritatē in ſummo
habet has ꝓprietates in ſummo. et ꝑ con⸗
ſequens benedictiones Jude in ſummo.
Sed beatiſſima omniū dn̄a dominarum
habuit caritatē in ſummo igitur ⁊ has ꝓ⸗
prietates habuit in ſummo.

Sequitur bene

dictio zabulon. Zabulō in li⸗
tore maris habitabit in ſtatio
ne nauiū ꝑtingens vſqꝫ ad ſydonē. Per
zabulon ſcd̄m magiſtꝝ Richardū de ſan
cto victore intelligitur zelus animarū. de
quo ſic dicit. Poſt yſachar zabulon. i. ha⸗
bitaculū fortitudinis gignitur. quia ꝑ in⸗
terne dulcedinis degustatiōem odium vi
ciorum. gratia eternitatis ⁊ virtutis vere
robur acquiritur. Jſte eſt zabulon qui ira
ſcendo iram dei placare cōſueuit. qui dū
pie ſeuiendo hominū vicia percutit quaſi
nō parcendo melius parcit. Abſqꝫ dubio
nihil ſic placat deū quomodo zel⁹ anima
rum. Et infra. Quā multos videmus pau
peres ſpū caritate feruentes. multū abſti⸗
nentes. admodum compatiētes. ad zelos
tamē animaꝝ nimis tepidos. multūqꝫ tor
pentes Alij quidā ad cuſtodiā humilita⸗
tis delinquētes increpare nō p̄ſumūt. alij
neceſſitatē fraternā ne turbare videant̄ pec
cantes arguere metuunt. ſic alij alijs atqꝫ
adhuc alijs modis ꝙ ꝓ dn̄o zelare nolūt
virtutis hoc fingunt eſſe vel hoc credūt eſ
ſe virtutis. Econtra quidā quod abſqꝫ du
bio agunt in ſpiritu furoris agere ſe arbi⸗
trātur zelo rectitudinis. ⁊ veraciter eos o⸗
dio conſequunt̄ hominū. quos exercere ſe
putant vel ſimulāt odio viciorꝝ. illi potiꝰ
pietate q̄ꝫ crudelitate delinquentes perſe
cutores credendi ſunt. qꝛ interna illa gau
dia ad que eos tot doloribus inuitat que
per experientiam nouerant. Debet etiam
zabulon nō ſolum delinquentes corripe.
ſed etiam tempore ꝑſecutionis contra ꝑ⸗
ſequentes defendere. debet etiam zabulon
ꝓmptior eſſe ad mala ferenda q̄ꝫ inferen⸗
da. Et quia habet neceſſe quādoqꝫ ꝓ cul⸗
pa eorꝝ iraſci. amplius vtiqꝫ dolet cū cogi
tur ꝓ culpa eos ꝑcutere q̄ꝫ cū cogitur ꝓ a⸗
liorꝝ defenſione puniri. libēter igitur ſe oc
currētibus ꝑiculis obijcit. ⁊ contra ſeuien
tiū ꝓcellas tempeſtatū ſe ſponte opponit.
alioquin fruſtra iuxta litora maris habi⸗
tat. fruſtra in ſtatione nauium manſionē

parat ſi qua mundane preſſure diſcrimi⸗
na trepidat vt tempeſtatibus diu fatiga⸗
tos ⁊ tandem litoribus ereptos blande ex
cipiat ⁊ benigne foueat. ⁊ ita vſqꝫ ad ſydo
nem ſcimus fieri huiuſmodi venatōeꝫ ani
marū. quandoqꝫ ꝑ occultam ſuggeſtionē
demonū. qn̄qꝫ ꝑ apertam hominū ſuaſio
nē. verūtamen nouit vtrunqꝫ zabulon cō⸗
prehendere. ⁊ ad litus ꝑductos ⁊ incau⸗
tos dirigere. Figit igitur hic fortitudinis
ſue habitaculū e regione maris in confi⸗
nio ſydonis. vbi hinc vigilat contra ſeui⸗
tiam ꝑſequentiū. illic fraudulētiā inſequē
tiū ⁊ inſidiātiū. Et infra. Neſcio ſi poteſt
aliquis a deo magis aliquid ī hac vita ac
cipere. ignoro cui poſſit hac gratia in ter⸗
ra maiorem aliquam deus hominū cōfer
re q̄ꝫ vt eius miniſterio peruerſi homines
mutentur in melius. ⁊ de filijs dyaboli fi
lij dei efficiantur. An forte cuiq̄ꝫ maius eſ
ſe videbitur mortuos ſuſcitare. igit̄ ne ma
ius erit ſuſcitaſſe carnem iterum moritu⸗
ram q̄ꝫ vnam animā ineternū victurāꝫ. igi
tur ne maius erit reſtituiſſe mūdi gaudia
carni q̄ꝫ anime gaudia celi. O qualiſ dos
qualis dignitas talem gratiam a deo re⸗
cipere. non decuit celeſtem ſponſum ſpon
ſe ſue aliam dotem dotare q̄ꝫ vt ꝑ adopti
onis gratiam poſſit deo multos filios gi
gnere. ⁊ filios ireqꝫ filios iehenne. regni ce
leſtis heredes aſcribere. vnde ipſo nato ex
clamat mater eius. dotauit me dominus
dote bona. Ex his intelligitur ꝙ ꝑ zabulō
zelus animaꝝ deſcribitur cuius decē ſunt
ꝓprietates. Prima eſt ꝙ odit peccatū. ſe⸗
cunda ꝙ maxime placat deū. tercia ꝙ nō
parcēdo plus parcit. quarta ꝙ nihil plus
placet deo. quinta ꝙ promptior ē ad ma⸗
la ferenda q̄ꝫ inferenda. ſexta ꝙ blanda re
cipit penitentem. ſeptima ꝙ vigilat cōtra
perſecutores ⁊ manifeſtat inſidias. octa⸗
ua ꝙ homo non poteſt maius donum ac
cipere. nona ꝙ eſt dos quam celeſtis ſpō
ſus dat ſponſe ſue. decima filios dei gene
rat. Jſte igitur ꝓprietates ſunt zeli in qui
bus benedictio zabulon conſiſtit. Sꝫ ad
nobiliorē ſubſtantiā ſequunt̄ nobilioreſ ef
fectus. igitur quicūqꝫ habet zelū aīarū in
ſummo ꝑ cōſequēs habebit bn̄dictōꝫ zabu
lon ī ſummo. Sed beata virgo habuit ze
lū aīaꝝ in ſummo igit̄ habuit bn̄dictōꝫ za
bulon in ſummo. Minor patet ꝑ illud qđ
ī pricipio ponit̄. ſ. ꝙ zelus aīaꝝ ex interne

dulcedinis deguſtatione generatur. ſed il-
lam deguſtationē habuit in ſummo. igit̄ ⁊
zelus animaꝝ cū ſuis ꝓprietatibus fuit in
ſummo in beata virgine. igitur habuit bn̄
dictionem zabulon in ſummo.

Equitur bene

dictio yſachar de qua dicitur.
yſachar aſinus fortis accum-
bens inter terminos vidit terrā ꝙ eſſet bo-
na ⁊ requiē ꝙ eſſet optima ſuppoſuit hu-
meros ad portandū ⁊ factus eſt tribut⁹ ſer-
uiens. Glo. Recte poſt natiuitateʒ gad ⁊
aſſur lya talem filiū genuit. quia niſi ꝑ ab
ſtinentiam et patientiam mens humana
ad verum gaudium nō pertingit. oportet
eñ delectatōem nō falſam tantū. ſed ⁊ va-
nam ꝑturbationem excludere qui vult de
veritate gaudere. Et iſte filius yſachar id
eſt merces dicitur. quia illud gaudiū ve-
rum tanq̄ȝ mercedem omniū laborū expe
ctamus. Et infra. Scimus ꝙ ſicut mare
ſemper fluctuat ⁊ terra ſemper ſtat ſic ⁊ ce
tera elementa ſemper in motu ſunt. ⁊ ſola
terra ſtante cetera ſtare neſciunt. quia ſci-
mus ꝙ mens que ꝑ varia deſideria fluctu
at quā cum adhuc ſecularium curaruʒ ꝓ-
cella exagitat ad illud internuʒ gaudium
nō admittitur ⁊ illo torrente voluptat⁹ nō
potatur. ⁊ ſi non potatur quanto min⁹ in-
ebriatur. Et ita hec eſt illa terra bona trā-
quillitas mentis quando mens in ſeipſa
tota colligitur. ⁊ in vno eternitatis immo
bilis deſiderio figitur. Hec eſt terra quaʒ
veritas ꝓmiſit dicens. Beati mites quoni
am poſſidebunt terraʒ. Et ita yſachar pro
hac terra aſinus fortis effectus. et libens
ſupponit humerū ſuum ad portanduʒ. et
factus tributis ſeruiens multum ſibi ſub-
dito viluerat. qui ſe animal aſinū pre cete
ris filijs reputabat multum cōcupiuit ter
ram quā vidit. ꝓ qua ad omnē laborē for-
tis perdurabat. viderat nihilominus pro
phanas ad pulcritudinem illius terre om
nes pulcritudines iuſticie noſtre vt pan-
nus eſſent menſtruate. viderat nihilomi-
nus ꝙ non ſunt condigne paſſiones hui⁹
temporis ad futurā gloriam que reuelabi
tur in nobis. In vno igitur vilis ſibi. in al
tero fortis effectus. In vno humiliatus.
de altero robuſtus fortitudinis ſue hume
ros ad omnē laborem libenter inclinauit.
⁊ in acquirendo diuina non ſua vero regi
tributum ꝑſoluit. Unde ps̄. Ut iumen-
tum factus ſum apud te. Itē ꝓpter te mor
tificamur tota die. Quia huius vite bona
non reſpuebat ad neceſſitatem. Hanc pe-
nitus terram non deſerebat Quia vero fu
ture vite nihil niſi nouiſſima quedam ca-
pere poterat illam nō apprehēdebat. et ſic
inter terminos habitans iſtam tolerabat
ad neceſſitatem. illam concupiuit ad iocū
ditatem. Satagebat penitus iſtam deſe-
rere nec poterat. ambigebat in illam totuſ
intrare nec valebat. Fecit igitur quod po
tuit inter terminos habitans. quotidie in
illam nitebatur. quotidie in iſtam tendit.
quotidie relabitur. ⁊ ſic inter termīos mo
rabatur. Ex his colligitur ꝙ per Yſachar
gaudium eternum interpretatur. cuius in
his verbis decem ꝓprietates exprimūtur.
Prima eſt ꝙ falſam delectatōem excludit
ſecunda ꝙ vanam ꝑturbationeʒ elidit. ter
cia eſt ꝙ eſt merces laboris. quarta ꝙ mē
tem ſtabilitat. quinta ꝙ hominem humi-
liat. ſexta ꝙ animā roborat. ſeptima ꝙ ani
mā in ſuſpendiū eleuat. octaua ꝙ terraʒ ꝓ
ſpicit. nona ꝙ requiē ſentit. decima ꝙ deo
gloriā aſcribit ⁊ reddit. Iſte igitur ſunt ꝓ
ꝓprietates interni gaudij in quibus conſi-
ſtit benedictio yſachar. Sed beata virgo
habuit internum gaudium in ſummo. igi
tur ⁊ ꝓprietates eius in ſummo. Maior pa
tet ſupra de beatitudinibus ſuꝑ illam que
eſt. Beati qui eſuriūt. Et in tractatu d̄ fru
ctibus ſupra poſito.

Equitur bene

dictio Dan. Dan iudicabit
populum ſuum ſicut et alia
tribus i iſrahel. Glo. Per of
ficium dan illecebroſas cogitationes de-
ꝓ̄hendimus. arguimus. damnamus. ca-
ſtigamus. recte eñ Dan. i. iudicium voca
tus eſt. Et infra. Si dan cuſtodiat popu
lum ſuum diſtricte. ſi iudicium diligenter
exerceat fiet quod in ceteris tribubus raro
inuenit̄. Ex his intelligit̄ ꝙ ꝑ Dan reſtri
ctio cogitationū intelligit̄. agitur hic qua-
tuor ꝓprietates innuuntur in quibus ſua
benedictio conſiderat̄. Prima eſt cogita-
tōes malas reꝑhendere. ſc̄da arguere. ter
cia damnare. q̄rta caſtigare. Iſtā aūt cogi
tationū reſtrictōem habuit beatiſſima vir
go in ſummo. que taliter oīs cogitatōes
ordiatas habuit ꝙ null⁹ in ea vel primus

motus illicitus exurgere potuit. ⁊ ſic bñdictionē dan in ſummo poſſedit.

Equitur de benedictione Gad.

Gad accinctus preliabitur ante euꝫ. ipſe accingetur retrorſum. glo. quia ad dan ꝑtinet diſciplina cogitationum. ad gad diſciplina ſenſuum pertinet. vnius eſt ſedare ciuilem diſcordiam alterius eſt repellere hoſtilem pugnam. hic vigilat contra ciuilem proditorem ille contra hoſtilem incurſorem. Et infra. Quāuis aſſidue ī throno iuſticie ſedeat ꝗuis rixas alternantiū cogitationum indeſinenter cōponat. fruſtra vtiqꝫ in obſeruanda ciuium cōcordia laborat niſi eodem ſtudio gad ciuitatē noſtram ꝑ ſenſuum diſciplinaꝫ muniat ⁊ hoſtilium viciorum agmina abſtinentie prelio acriter feriat. Unde ſcriptum eſt. gad accinctus preliabitur ante eum. gad ꝓcul dubio tunc ſe accingit quando ſenſuū diſſolutiones ꝑ diſciplinaꝫ reſtringit. tūc fortiter dimicat quando deſideria carnalia ꝑ mortificationē carnis trucidat. Ex his colligitur ꝙ ꝑ gad diſciplina ſenſuum intelligitur cuius tres ſunt ꝓprietates. Prima eſt ꝙ ciuitatem mentis cuſtodiat. ſecunda ꝙ hoſtilem pugnam repellat. tercia ꝙ cōtra hoſtem ꝑ abſtinentiam dimicat. Has ꝓprietates habuit beatiſſima virgo ī ſummo que ciuitatem cordis taliter cuſtodiuit ꝙ nunꝗ aliquis hoſtiū in ipſaꝫ vl' primo impugnare motu attēptauit. igit bñdictionē gad habuit in ſummo.

Equitur de benedictione neptalym.

Neptalym eſt ceruus emiſſarius dans eloquia pulcritudinis. Sed ſicut ad dan ꝑtinet ꝑ repreſentationē reprimere exurgētia vicia. ſic ad neptalym ꝑtinet ꝑ conſolatōem premioꝝ inflāmare bona deſideria. Et infra. Quia igitur quicquid ſcriptū reꝑit ad ſpūalem intelligentiam conuertit recte conuerſionis nomen accepit. Sed notandū ꝙ non aui volanti ſed ceruo currenti compatur. nam auis quidem a volando a terra longe ſuſpēditur. ceruus aūt ad dandos ſaltus terre vicinatur. ſed nec ī ipſis ſuis ſaltibus a terra ſeꝑatur. Sic nimiꝝ neptalym dū ꝑ reꝝ viſibiliū formā querit inuiſibiliū naturam quoſdam ſaltus dare. nō aūt ad plenū volare cōſueuit. quia in eo ꝙ ad ſumma ſe erigit rerum corꝑalium vmbram ſecum trahens ima omnino nō deſerit. Sic nouit neptalym carnalia ꝑ ſpiritualia miſcere. ⁊ per corporalia incorporalia deſcribere vt vtraqꝫ hominis natura in eius dictis inueniat vnde ſe mirabiliter reficiat. quia ex corporea natura conſtat ⁊ incorporea. Illud autem in huiuſmodi dictis valde mirabile eſt ꝙ tunc fere ſemꝑ blandiunt quādo iuxta ſenſum littere nihil ſonare vident quale ē illd. Capilli tui ſicut greges capraꝝ. Et illud. Naſus tuus ſicut turris lybani. ⁊ cōſimilia. qꝛ forte ī huiuſmodi dictis hec etiā tā libenter amplectimur ex iocunda ꝗdā littere vt ita dicā fatuitate ad ſpiritualem intelligentiam conſurgere coartamur. Ex his colligitur ꝙ ꝑ neptalym intelligit contemplatio inuiſibilium ꝑ doctrinam viſibiliū. cuius gratie hic ꝓprietates quinqꝫ dicuntur que benedictionem neptalym complectunt. Prima eſt premioruꝫ conſideratio. ſecūda deſiderioꝝ inflammatio. tercia ſcripturaruꝫ ad ſpiritualem intelligentiā ꝯuerſio. quarta nec viſibiliū nec inuiſibilium derelictio ſed inter vtrunqꝫ ſaltatio. quinta ꝑ abſurditatem littere ad ſpiritualem intelligentiam cohortatio. Hec habuit beatiſſima vgo in ſummo. quia ſola inter oēs viatores ꝑfectā habuit in via contemplationē. ſola omnes ſcripturas ꝑ omnē ſenſum intellexit. ⁊ verbo increato vetus ⁊ nouū teſtamētum didicit ⁊ expſſe docuit cuius ipſa oře ⁊ oꝑe diſcipline dei doctrix in ſummo glorioſa fuit. Et ſic quoqꝫ ſua benedictio bñdictionem neptalym includebat.

Equitur de benedictione aſer.

Aſer pinguis panis eius ⁊ prebebit delicias regibus. glo. Aſer ꝗuis multuꝫ eſuriet panem iuſticie. dedignatur tamē eundeꝫ comedere niſi fuerit aſꝑſus oleo miſcdie. Ex multa eīn deliciaꝝ affluentia que ſibi ſuꝑabundat ex ſpoliīs ꝓ frequēti victoria multū eſt delicatus effectus. nec iam ei ſapit panis vllus quantūlibet nitidus niſi ſit oleo conſꝑſus intantum vt de ipſo pronūciet ſcriptura dicens. Aſer. pinguis panis eius. Si eīn gaudiū ē ſuꝑ vno pctōre pniam agente quanta tunc ſolēnitas erit ſuꝑ quolibet iuſto libēter ꝓ iuſticia moriēte. vere pinguis ē panis eius. et prebebit

delicias regibus. O qualis panis eius. o
quales delicie que tantū ſapiunt regibus
⁊ regibus talibus. Certe reges iſti iaꝫ ad
nuptias introierunt. iam ad illud eternuꝫ
conuiuiū ſedent iamqꝫ illo pane angeloꝝ
in delicijs eternis veſcunt᷑ iam torrēte vo
luptatis inebriant᷑. et adhuc aſer delicias
inſatiabiliter eſuriunt. ſed vnde ei diuitia
rū tanta abundantia niſi vt dictū ē de ho
ſtiū ſpolijs in tam frequenti victoria. quā//
to eñ atterunt᷑ amplius hoſtes iuſticie tā
to vberius cumulant᷑ gaudia conſcientie.
glorie ⁊ diuitie in domo eius. Glīa autēꝫ
hec eſt teſtimoniū conſcīe. hoſtibus itaqꝫ
fugatis ⁊ oībus pacificatis nihil obſtat
vt arbitror niſi vt illa ciuitas noſtra expia
tur. que ſit illa pax dei que exuperat om//
nē ſenſum. ⁊ ꝙ magna ſit multitudo dul//
cedinis dei quaꝫ abſcondit diligentibus
eum. Quid igitur mirum ſi eam quilibet
amator huius mundi neſcit quaꝫ deus di
ligentibus ſe abſcondit. Qui eñ in bonis
falſis ſpem figunt bona vera inueniri nō
poſſunt. vnde dicunt quis oſtendit nobis
bona. eſt eñ manna abſconditū quod ne
mo nouit niſi qui accipit. mēs eñ que lau
dibus hominū delectat᷑ quid ſit internuꝫ
gaudiū expiri nō meretur. Ex his intelli//
gitur ꝙ ꝑ Aſer exprimitur moꝝ iuſtifica//
tio. cuius hic nouēꝫ ꝓprietates ponuntur
que benedictiōem aſer complectūtur. Pri
ma eſt eſuries ꝓ iuſticia. ſecūda ē delecta//
tio in miſericordia. tercia eſt diuitiaꝝ abū
dantia. quarta eſt deliciarū affluentia. qn
ta hoſtiū frequens victoria. ſexta celeſtiuꝫ
conuiuioruꝫ ꝑparatio. ſeptima eſt conſcīe
exultatio. octaua ſuperne pacis expientia
nona abſcondite dulcedinis preguſtatio
Harum autem due omniū aliaꝝ ſunt cau
ſe. ſcꝫ eſuries iuſticie ⁊ frequentia victorie
quibus intenſis intendunt᷑ omnes alie ꝓ
prietates. Cōſtat autēꝫ ꝙ in beatiſſima ꝟ
gine ī ſummo fuit eſuries iuſticie ⁊ frequē
tia victorie ſicut ⁊ diuitiarum ⁊ deliciaruꝫ
ſpūalium ⁊ conuiuiorum celeſtiū et pacis
⁊ delectatōis eminētia. vtpote que nos iu
ſtificauit miſcdie mater extitit ſerpenteꝫ ꝑ
omnibus contriuit. omnes filias ſupgreſ
ſa diuitijs abundauit delicijs affluens in
nixa ſup dilectū celos aſcendit. panē an//
geloꝝ ⁊ vinū omnibus mixtū dedit. ꝑ om
nibus conſortibus ſuis ꝑticipibus oleo ex
ultationis vncta fuit. ꝑ quam pax vera de
ſcendit de celo. ⁊ verum manna nouē mē
ſibus in ſe abſconditum habuit. ⁊ tūc om
nibus hominibus manifeſtauit in cibum et
donauit. Et ſic iterum benedictio ſua be//
nedictionem aſer includebat.

Equitur de benedictione Joſeph.

Fili⁹ ac//
creſcens Joſeph filius accre//
ſcens ⁊ decorus aſpectu. filie diſcurrerūt
ſup muꝝ ſed exaſperauerunt eū et iurgati
ſunt. inuideruntqꝫ ei habentes iacula. ſe//
dit in forti arcus eius ⁊ diſſoluta ſunt vin
cula brachioruꝫ ⁊ manuū illius ꝑ manus
potentis Jacob. inde paſtor egreſſus ē la
pis iſrahel. deus patr̄ tui erit adiutor tu
us. ⁊ omnipotens benedicet tibi benedi//
ctionibus celi deſuper ⁊ benedictionibus
abyſſi iacentis deorſum. ⁊ benedictōibus
vbeꝝ ⁊ vulue. ⁊ benedictiones patris tui
cōfortate ſunt de benedictionibus patruꝫ
eius donec veniret deſideriū colliuꝫ eter//
noꝝ. fiant in capite ioſeph ⁊ in ceruice na
zarei inter fratres eius. Hec eſt benedictō
Joſeph que ſm intellectum litteralē diui
dit᷑ in. xvij. partes benedictōem ioſeph in
tegrantes. Prima dei filiatō. ſcða diuina
imitatio. ⁊ hec intelligunt᷑ ꝑ filiū bis poſi
tū. tercia augmentū ſapiētie. qnarta aug//
mentū gratie. ⁊ hec intelliguntur ꝑ accre//
ſcens bis poſitū. quinta bona fama quan
tū ad ſeipſnm. ⁊ hoc eſt quod dicit᷑. decor⁹
aſpectu. ſexta edificatio ꝑ exempluꝫ. ⁊ hoc
intelligitur ꝑ hoc quod dicit᷑. filie diſcur//
rerunt ſup murum. ſeptima eſt patiētia ab
opere. ⁊ hoc eſt quod dicit᷑. ſed exaſpera//
uerunt eum. octaua eſt patientia ab ore ⁊
hoc eſt quod dicit᷑ ⁊ iurgati ſunt. nona eſt
patia a cordis iniuria. ⁊ hoc eſt qđ dicit᷑.
inuiderunt ei. decima ē patia ab opere. et
hoc eſt quod dicit᷑ habētes iacula. vnde//
cima ē liberatō a malo culpe. ⁊ hoc eſt qđ
dicit᷑. ſedit in forti arcus eius et diſſoluta
ſunt vincula brachioꝝ. duodecima ē epa
lis origo. ⁊ hoc ē qđ dicit inde egreſſus eſt
paſtor. tredecima eſt male temptationis
ſuperatio ⁊ hoc eſt quod dicit. deus patr̄
tui erit adiutor tuus. quatuordecima ē bo
ni glorie collatio. ⁊ hoc eſt quod dicit᷑ bñ
dictionibus celi deſup. quindecīa eſt boni
gratie collatō. ⁊ hoc ē qđ dicit᷑ bñdictōib⁹
vbeꝝ ⁊ vulue. ſedecima ē boni hereditatio
⁊ poſſeſſio. ⁊ hoc eſt qđ dicit. benedictōes

patris tui confortate ſunt de bñdictioni-
bus patrum eius donec veniret deſideri-
um colliũ eternoꝝ. Decimaſeptima eſt bo
nitatis in alios hereditatio. et hoc ē quod
dicit. fiāt in capite ioſeph ꝛ in ceruice na-
zarei inter fratres eius. Haꝝ omniũ bene
dictionũ ſufficientia dat᷑ in hunc modũ.
Bñdictio ꝑ ſe vel eſt in eſſendo vel ī patiē
do vel in agēdo. In eſſendo vel ad ſeipm
vel ad deũ vel ad proximũ. Ad deũ dupli
citer. vel in accipiendo eſſe ꝛ ſic eſt filius ꝑ
creatōem. vel in accipiendo eſſe ꝑ opatio-
nē. ſic eſt filius ꝑ imitationem. Ad ſe du-
pliciter. vel ad intellectum ꝛ eſt augmen-
tũ ſapientie. vel quantum ad affectũ ꝛ ſic
eſt augmentũ gratie. Ad primũ duplici-
ter. vel quantũ ad bonũ ꝓprium ꝛ eſt bo-
na fama. vel quantũ ad bonũ ꝓximi. ꝛ ſic
eſt exemplũ. Si autē in patientia eſt vel ē
paſſio a malo illato vel innato. Si ab il-
lato. ſic vt᷑ ab opere ore vel a corde. ꝛ ſic cō
tra hec triplex patientia que eſt arcus ī for
titudine diuina. Si a malo innato ſic eſt
liberatio a culpa. Si autē in agendo vel
eſt actio naturalis et ſic eſt origo chriſti ꝑ
propagationem temporalem. vel eſt actio
voluntaria ꝛ ſic eſt vel contra malum. ꝛ ſic
eſt temptationis ſupatio. vel eſt ad bonũ.
ꝛ hoc eſt tripliciter. vel in ſe. vel in cauſa.
vel in efficientia. Si in ſe vel eſt glorie vel
gratie vel nature. Si in cauſa ſic eſt boni
hereditaria poſſeſſio. in efficientia. ſic eſt
boni in alios hereditatio. Ex his igitur
integratur benedictio Ioſeph. Sꝫ cōſtat
ꝙ hec omnia fuerunt in beatiſſima virgi-
ne in ſummo. igitur que fuit ſumma filia ī
eſſe gratie glorie ꝛ nature. et perfectiſſima
imitatione habens plenitudinem gratie.
fame. ſapientie exempli patientie imitatō
nis immunitatis culpe temporalis origo
chriſti. plena eſt etiam bono glorie. gratie
ꝛ nature que omniũ progenitorũ virtutes
cum excellentia habuit ꝛ ſuam gratie ple
nitudinem ad alios tranſmiſit. Et ſic pa
tet qualiter benedictio Ioſeph in bñdicti
one beate virginis incluſa fuit.

Equitur de be

nedictōnib⁹ beniamyn. Beia
myn lupus rapax. mane co-
medit predā veſpe diuidit ſpolia. Hec bñ
dictio in tribus conſiſtit. Primũ perdito
rum omniũ a culpa ereptō. ſecundũ de ere
ptione gratulatio in gratia. terciũ in futu
ro oīm ꝛ ſingulorũ glorificatio in gloria.
Et hec in beatiſſima virgine fuerũt ī ſum
mo. quia ſummā in ereptione habuit vi-
ctoriā. ſummā de ereptis in pſenti leticiā.
ꝛ ſummā in futuro de oībus ꝛ ſingulis
gloriā. Et ſic ſua benedictio benedictiōes
beniamyn includit ſi ſcđm tropologiā ꝑ
ioſeph intelligit᷑ gratia diſcretionis ī acti
one. ꝑ beniamyn gratia cognitionis ī cō-
templatione. conſtat quoqꝫ ꝙ hec in ſum
mo habuit beatiſſima virgo Et ſic benedi
ctiones filioꝝ iacob omnes que vere ſunt
benedictiones in benedictiōne dñe noſtre
cum excellentia incluſe ſunt.

REAL ACADEMIA DE LA HISTORIA BIBLIOTECA

Equitur vide

re qualiter benedictiones ille
quibus benedixit Balaam iſ
rahel in benedictione domine noſtre fue
runt incluſe. Diuiduntur autem he bene-
dictiones in duas partes. In prima po-
nit benedictiones quantũ ad ſubſtantiā
ſecũdo quantũ ad earũ cauſam efficientē
vbi dicit. videbo illũ ſed nō modo Numeri
xxiiij. Prima ps continet tres bñdictiōes
Prima eſt benedictō populi quantũ ad
ſtatũ pñtem. Secũda quantũ ad ſtatũ p-
teritũ in quo fuerunt ibidem vt dicit. Nō
eſt idolum in Iacob neqꝫ diuinatio in iſ
rahel ꝛc. Tercia quantũ ad ſtatũ futurū.
in quo poſtea erũt Numeri xxiiij. vbi di-
cit ꝙ pulcra tabernacula ꝛc. Prima ē. de
ſummis ſilicibus videbo eum et de colli-
bus conſiderabo eum. populus ſolus ha
bitabit ꝛ inter gētes nō reputabit᷑. quis di
numerare pōt puluerē Iacob ꝛ noſſe nu
merꝫ ſtirpis iſrahel. moriat᷑ aīa mea mor-
te iuſtorum ꝛ fiant nouiſſima mea hoꝝ ſi
milia. Hec benedictio bñdictiones quin-
qꝫ ꝑticulares habet. Prima ꝯuerſatōis al
titudo. ꝛ hoc ē dupliciter. vel imitatiōe an
geloꝝ. ꝛ hoc eſt quod dicit. de ſummis ſi-
licibus videbo. vel imitatōe ſanctoꝝ ꝛ pfe
ctoꝝ hoīm. ꝛ hoc ē quod dicit de collibus
cōſiderabo eũ. Scđa bñdictio eſt a malis
ſepatio ꝛ hoc dupliciter. a cōione demonũ
hoc eſt quod dicit. popul⁹ ſol⁹ habitabit. a
cōſortio maloꝝ hominū ꝛ hoc ē qđ dicit
inter gētes nō reputabit᷑. Tercia bñdictio
ē in ſe pfectō ꝛ hoc dupliciter. in actione. ꝛ
hoc intelligit᷑ ꝑ hoc qđ dicit᷑ iacob. ī cōtē
platōne ꝛ hoc intelligit᷑ ꝑ iſrahel. Quarta

eſt ſeminis multiplicatō. et hec duplex. bo
na mors. ⁊ hoc eſt quod dicit. Moriatur
anima mea morte iuſtoꝝ. ⁊ btificatio poſt
mortem. ⁊ hoc eſt quod dicit. Fiant nouiſ
ſima mea hoꝝ ſimilia. Et ſic benedictō p̄ʺ
ma cum ſuis diuiſionibus decem habuit
benedictiōes. quaꝝ primā virgo beata ha
buit in ſummo. cuius conuerſatio ſumme
angelica fuit ī virtutū deiformitate ⁊ pec
cati immunitate ⁊ virginitatis dignitate.
in carne eīm oīno preter carnē viuere non
eſt humana vita ſed angelica. Secundaꝫ
habuit ſimiliter in ſummo. quia oīes piʺ
os patrū mores oſtendit in ſe ſed excellit
eoſdē. vnde ⁊ in altiſſimis habitat homiʺ
nū et angeloꝝ. Terciā habuit in ſummo.
ſumma ē eīm humilitas que in ipſa fuit cū
ſuꝑbia dyaboli minime habuit cōe. Quarʺ
tam etiā benedictōem habuit in ſummo q̄
ab errore et peccatis gētiliū immuniſſima
fuit. quia fide pleniſſima ⁊ ſanctiſſima fu
it. ⁊ ſic quartā benedictōem habuit. Quin
tam ſcꝫ etiam benedictiōem in ſummo ha
buit. quia ſola ꝑfectam contemplatiōem ī
ſummo habuit in via. Sextā quoqꝫ habu
it in ſummo. quia qualibet actiōe liberi ar
bitrij meruit. Septimā habuit. qꝛ fecundi
tatē carnis ſimul cū integritate poſſidens
deū ⁊ hominē ſimul genuit. Octauaꝫ haʺ
buit. quia vnū filiū carnalē genuit. in quo
omnes filios ſpūaliter regenerauit. Nonā
habuit. quia morte glorioſa et ſine dolore
et cū amore mortua fuit. Decimā habuit.
qꝛ glorioſiſſime ſcꝫ in corꝑe in anima ſta
tim ſurrexit. Ex his patet qualiter benedi
ctiones balaam primo date omnes cū ex
cellentia in benedictōe virginis benedictiſ
ſime ſunt incluſe. Sufficiētia ſumit̄ hec.
benedictio vel eſt ad aliuꝫ vel ad ſeipſum.
Si ad alios vel ad extraneos vel ad poʺ
ſteros. Si ad extraneos vel ad bonos vel
ad malos. Si ad extraneos bonoſ. vel ad
angelos ſic eſt prima benedictō vel ad ho
mines et ſic eſt ſecunda. Si ad extraneos
malos. vel demones ⁊ ſic eſt tercia. vel ho
mines ⁊ ſic eſt quarta Si ad poſteros vel
ſcd̄m carnē ſic eſt materialis ſeminis mul
tiplicatio. vel ſcd̄m animā ⁊ ſic eſt ſpūalis
multiplicatio. Si autē eſt benedictō in ſe
vel in p̄nti vel in futuro. In p̄ſenti vel q̄n
tum ad oꝑationem ⁊ ſic eſt actio. vel ē q̄n
tum ad cognitōem ⁊ ſic eſt contemplatio
Si in futuro. vel terminus huius vite in
tra ⁊ ſic eſt mors. vel terminus huius viʺ
te extra ⁊ ſic eſt beatitudo.

Secunda bene

dictio Balaam principaliter
hec eſt. Nō eſt idolū in Jacob
nec videbit̄ ſimulacꝝ in iſrahel. dn̄s deus
eius cū eo eſt. ⁊ clangor victorie in illo eſt
dn̄s deus eduxit eum de egypto. cuiꝰ for
titudo ſimilis eſt rinocerontis. nō eſt auʺ
guriū in iacob nec diuinatio in iſrahel. et
tꝑibus ſuis dicetur iſrahel ⁊ iacob ꝙ oꝑa
tus ſit dn̄s. ecce populus vt leena conſur
get ⁊ quaſi leo eriget̄. nō accubabit donec
deuoret predā ⁊ occiſoꝝ ſanguineꝫ bibat.
Hec autē benedictio decē habet particuʺ
lares. Prima eſt immunitas peccatoruꝫ
corꝑalium. ⁊ hoc eſt quod dicit. non ē ido
lum in iacob. Secunda eſt imunitas pec
catoꝝ ſpūalium. ⁊ hoc eſt quod dicit̄. non
videbitur ſimulacꝝ in iſrahel. Tercia ē di
uinū auxiliū. ⁊ hoc eſt quod dicit. dn̄s de
us eius cum eo. Quarta eſt ammonitō p̄
dicatoꝝ. ⁊ hoc eſt quod dicit. ⁊ clangor vi
ctorie in ipſo eſt. Quinta eſt d̄ mūdo edu
ctio. ⁊ hoc eſt quod dicit. dn̄s deus eduʺ
xit eū de egypto. Sexta eſt humane ſapiē
tie euacuatio. ⁊ hoc dupliciter. vel quanʺ
tum ad animalē intellectū. et hoc eſt. non
eſt auguriū in Jacob. vel quantū ad carʺ
nalem effectū. hoc eſt. neqꝫ diuinatio in iſ
rahel. Septima eſt diuine ſapiētie repleʺ
tio ⁊ hoc eſt dupliciter. vel quantū ad tēʺ
poralia. ⁊ hoc eſt quod dicit. in tēporibus
ſuis dicet̄ in Jacob. vel quantū ad ſpūaʺ
lia. ⁊ hoc eſt quod dicit. in iſrahel ꝙ opeʺ
ratus ſit dn̄s. Octaua eſt in fide confiden
tia. ⁊ hoc eſt quod dicit. ecce populꝰ vt lee
na conſurget. Nona eſt exultatio in ſpe. et
hoc eſt quod dicit. vt leo eriget̄. Decima
eſt reflectio in caritate. ⁊ hoc eſt quod diʺ
cit. nō accubabit leo donec deuoret predā
Sunt igitur benedictiones cuꝫ ſuis ſubdi
uiſionibus. xij. quarum ſufficientia ſumit̄
ſcꝫ iſta. Benedictio datur in comꝑatione
ad ſtatū p̄teritū que eſt eductio de egypto
et in hoc tria ſunt. Primū eſt educēdi diʺ
ſpoſitio. ſecundū ipſa eductio. terciū ē ipa
eductoꝝ cōuerſatō. In diſpoſitōe triplex
eſt benedictō. vel eīm eſt ex parte educendi
⁊ ſic eſt peccatoꝝ immunitas. ⁊ hoc ē vel
corporalium vel ſpūalium. et ſic ſunt due
prime benedictōnes. Vel eſt diſpoſitio ex

parte educentis ⁊ ſic eſt diuinū auxilium
vel eſt ex parte adiuuantis ⁊ ſic eſt ammo
nitio predicatorum· diſponitur eñ ad e-
ducenduꝫ peccatorē a peccatis recedendo
dominus gratiaꝫ infundendo. predicator
penitentiā predicando. In ipſa autē edu
ctōne duo ſunt· vnū receſſus a malo· ⁊ hoc
eſt de mundo eductio. Aliud eſt ad reg-
num adimatio. Eductorum conuerſatio
conſiſtit in duobus. vnū eſt impedimentū
auferendo. aliud eſt neceſſariū tribuendo
Impedimentuꝫ duplex. in intellectu ani
malis ſenſus. in affectu carnalis affectus
⁊ hec duo comprehendit humane ſapien
tie euacuatio· Iteꝫ neceſſariū tribuendo ē
duplex· quo ad intellectuꝫ ⁊ ſic eſt diuine
ſapientie repletio. quo ad affectum ſic ī ra
tionali fides · in iraſcibili ſpes . in concupi
ſcibili refectio in caritate ⁊ ſacramentoruꝫ
ꝑceptione. Primū ⁊ ſecunduꝫ beatiſſima
virgo habuit. quia nec venialiter vnq̄ꝫ pec
cauit· tercium etiam habuit in eo ꝙ gratia
plena fuit. quartuꝫ habuit quia omniū ꝑ
fectiſſime ductrix fuit opere. quintū habu
it quia de mundo ſegregatiſſima fuit· ſex-
tum quia in regni ſolio iuxta regem glo-
rie ipſa in reginā ſublimata fuit. ſeptimuꝫ
habuit quia animalē ſenſum omnino eua
cuauit. octauū habuit . quia ſuꝑ omnes fi
de eminentiſſima fuit· nonū habuit . quia
nullum carnalē affectuꝫ habuit in qua eti
am peccati fomes omnino extinctus fuit·
decimū habuit quia diuina ſapientia fu-
it plena ſcꝫ quia ipſam ſapientiā genera-
uit· vndecimū duodecimū ⁊ tredecimū ha
buit quia fide ſpe ⁊ caritate omnes ante-
cellit. Et ſic patet ſecunda benedictio ba-
laam ſuꝑ iſrahel enumerata que in bene-
dictione bn̄dictiſſime vniuerſaliter ⁊ ī om
ni excellentia fuit comprehenſa.

Ercia benedictio Balaaꝫ prin
cipalis eſt hec Nūe· xxiiij. Quā
pulcra tabernacula tua Jacob
et tentoria tua iſrahel vt valles
nemoroſe· vt orti iuxta fluuium irrigui· et
tabernacula que fixit deus et non homo.
quaſi cedri iuxta aquas. fluat aqua de ſi-
tula eius. ⁊ ſemen illius erit in aquas mul
tas· tolletur ꝓpter euꝫ a gad rex eius. ⁊ au
feretur regnū illius ꝺ humero eius· deus
de egypto duxit illum. cuius fortitudo ſi
milis eſt rinocerontis· deuorabunt gētes
hoſtes illius oſſaq̄ꝫ eorum confringent. ⁊

perforabunt ſagittis. accumbens dormi-
uit vt leo ⁊ quaſi leena quam ſuſcitat nul
lus· qui benedixerit tibi erit ipſe benedict⁹
qui maledixerit tibi in maledictione repu
tabitur. In hac benedictione nouem be-
nedictiones ſunt comprehenſe. Prima ē
multiplicatio eccleſiaſticaruꝫ actionū· Et
hoc intelligitur per hoc quod dicit· Quā
pulcra tabernacula· Secunda eſt pulcri-
tudo religionis· ⁊ hoc eſt ⁊ tentoria tua iſ
rahel. Tercia eſt ordo ⁊ inſtitutio predica
toruꝫ· ⁊ hoc eſt quod dicitur· fluat aqua ꝺ
ſitula eius. Quarta ē iudaici regni deſtru
ctio ⁊ hoc eſt ꝓpter eum tolletur a gad rex
eius. Quinta eſt regni gentiuꝫ eccleſie ſub
iectio. ⁊ hoc eſt ꝙ deuorabunt gentes ho
ſtes eius. Sexta eſt demonuꝫ confractio.
⁊ hoc eſt oſſaq̄ꝫ illorum confringet. Sep-
tima eſt antichriſti interfectio. ⁊ hoc eſt ꝑ-
forabunt ſagittis· Octaua ē a ſomno mor
tis reſurrectio. ⁊ hoc eſt accubans dormi
uit vt leo. Nona eſt malorum ⁊ bonorum
remuneratio. ⁊ hoc intelligitur ibi Qui be
nedixerit tibi ⁊c̄. Sumatur iſtarum bene
dictionū ſufficientia in hunc modum. Ec
cleſie benedictio vel in preſenti vita vel in
futura· Si in hac vita eſt collatio boni vel
ablatio mali· Si collatio boni vel eſt mul
tiplicatio actionum vel contemplationū.
vel vtrorūq̄ꝫ donorū. ⁊ ſcd̄m hoc ſunt tres
prime. ſcilicet multiplicatio eccleſiaſtica-
rum actionum· pulcritudo religionū. abū
dantia predicatorum· Si autem eſt mali
ablatio vel eſt cum mutatione· ⁊ ſic eſt re-
gni iudaici tranſlatio. vel eſt deſtructio et
hoc vel demonum vel hominuꝫ vel anti-
chriſti qui eſt homo plenus demonijs. et
ſcd̄m hoc ſunt tres ille. ſcꝫ regni gentium
ſubiectio· demonuꝫ confractio· antichriſti
interfectio. Si poſt hanc vitam eſt vel om
nium cōmunis reſurrectio· vel bonoruꝫ re
muneratio ⁊ malorū damnatio· ⁊ ſic ſunt
due vltime benedictiones· Qualiter au-
tem iſte benedictiones conueniunt bene-
dictiſſime virgini Marie facile eſt decla-
rare. Summa eñ fuit vt ſepius dictuꝫ eſt
in actione in contemplatione ⁊ in doctri-
na. Ipſa quoq̄ꝫ in ſuo partu tranſtulit re-
gnum iudeorum quia regem genuit chri-
ſtianorum. ⁊ ꝑ conſequens regnū deſtru-
xit gentiū ⁊ demonū ⁊ antichriſti quem fi
lij ſui ore interficiet ⁊ omnes bonos ⁊ ma
los remunerabit. quia remuneratoreꝫ oīm

generauit·⁊ ipſum bonis in p̄remiū dona
uit. Et ſic patet qualiter. ix. benedictiones
iſte in benedictione ſupbenedictiſſime vir
ginis ſunt incluſe.

Uarta benedictio balaam que nō
tm̄ benedictio ſed aliarum benedi
ctionū eſt cauſa ⁊ eſt hec. Orietur
ſtella ex iacob ⁊ cōſurget virga ex iſrahel ⁊
pcutiet duces moab. vaſtabitq; omnes fi
lios ſeth·⁊ erit ydumea poſſeſſio eius ⁊ he
reditas ſeyr ſuccedet inimicis ſuis. Iſra
hel vero fortiter aget. et de iacob erit dn̄a
tor ⁊ qui dominet̄·⁊ pdet reliquias ciuita
tis. Hec benedictio diuiditur in ſeptē par
tes. Prima eſt benedictiſſime virginis ge
neratio. ſecunda eſt filij dei ex ipſa incar
natio·tercia deſtructio vicioꝝ. quarta bo
minū liberatio·quinta bonoꝝ confirmatō
ſexta bonoꝝ dominatio. ſeptima maloruꝫ
damnatō. Prima intelligit̄ p hoc q̄d di
citur·orief ſtella ex iacob. ſcd̄a p hoc quod
dicit·⁊ cōſurget virga ex iſrahel· tercia p id
et pcutiet duces moab. quarta p id· et erit
ydumea poſſeſſio eius. quinta p id. Iſra
hel vero fortiter aget. ſexta p id. De Jacob
erit qui dn̄etur. ſeptima p id·⁊ pdet reliq
as ciuitatis. Et ſumitur harꝫ benedictio
nū ſufficientia in hunc modū. Cauſa bn̄
dictionis vel eſt ſumere in ſe vel in effectu
In ſe vel eſt mediata ſic eſt generatio do
mine·vel immediata ⁊ ſic eſt incarnatio fi
lij. Si autem in effectu vel eſt in p̄ſenti vel
in futuro. Si in p̄ſenti vel reſpectu bono
rum vel maloꝝ. Si malorum vel vicioruꝫ
⁊ ſic eſt tercia·vel hominū ⁊ ſic eſt quarta.
Si in reſpectu bonorum ſic ē q̄nta. Item
ſi eſt in futuro vel eſt reſpectu bonorum. et
ſic eſt dominatio. vel maloruꝫ ſic eſt. dam
natio. Patet igitur qualiter he ptes pce
dunt ⁊ dependent a benedictione beatiſ
ſime virginis que in hac prima ē radix om
niū ⁊ cauſa conſequentiū· vnde quicquid
eſt cauſa cauſe eſt cā oīm ſequentiuꝫ cauſa
toꝝ. vnde cū beatiſſima virgo mediāte illa
benedictione qua abundat in mulieribuſ
ſic eſt cauſa corporalis generationis ꝺ ip
ſa·⁊ illa ſit cauſa conſequentiū. patet ꝙ in
ipſa ⁊ ſua benedictione iſte benedictōnes
cauſaliter ſunt incluſe.

Equitur vide

re de benedictōnibus quibus
bendixit Moyſes iſrahel pre
cepta domini ſeruanti dicens Deutrono
xxviij. Benedictus tu in ciuitate ⁊ benedi
ctus tu in agro. benedictus fructus ven
tris tui ⁊ fructus terre tue. fructus quoq;
iumentorum tuorum. greges armentoruꝫ
tuorum ⁊ caule ouium tuarum· benedicta
horrea tua ⁊ benedicte reliquie tue. et eris
benedictus egrediens et ingrediens. da
bit dominus inimicos tuos qui conſur
gent aduerſus te corruentes in conſpectu
tuo. p vnam viam venient contra te·⁊ per
aliam fugiēt a facie tua. emittet dominus
benedictionem ſup cellaria tua ⁊ ſup om
nia opera manuū tuarum benedicetq; ti
bi in terra quam accepis·ſuſcitabit te dn̄s
in populū ſanctum ſicut iurauit tibi. ſi cu
ſtodieris mandata domi dei tui ⁊ ambu
laueris in vijs eius videbunt omnes ter
raꝝ populi ꝙ nomen dn̄i inuocatū eſt ſu
per te·⁊ timebunt te·abundare te faciet do
minus in omnibus bonis·fructu vteri tui
⁊ fructu iumentorum tuorum fructuq; ter
re quam dominus iurauit patribus tuis.
quam dabit tibi. aperiet tibi theſaurum ſu
um optimuꝫ celum vt tribuat pluuiam ter
re tue in tempore ſuo. benedicet cunct' opi
bus manuum tuarum·⁊ tu fenerabis gen
tibus multis·⁊ ipſe a nullo fenus accipi
es. conſtituet te dn̄s deus tuus in caput ⁊
nō in caudam ⁊ eris ſemp ſupra ⁊ nō ſub
tus. Et ponunt̄ hic. xix. benedictōes. Pri
ma eſt gratia contemplationis et hoc ē. be
nedictus tu in ciuitate. Secunda eſt gra
tia actionis ⁊ hoc eſt. benedictus in agro.
Unde glo· eſt benedictionū contemplati
ue ⁊ actiue. Tercia eſt puritas contempla
tionis ⁊ hoc eſt. benedictus fructus ven
tris tui. Quarta eſt vtilis operatio et hoc
eſt. fructus terre tue. Quinta eſt i alijs fru
ctificatio·⁊ hec ē triplex. i laicis. in clericis
⁊ religioſis. Prima per iumenta. ſecunda
per armenta. tercia per caulas ouiū. Se
xta eſt virtutum frugalitas ⁊ hoc duplici
ter. vel quantum ad actum ⁊ hoc eſt. bene
dicta horrea tua. Glo. virtutum cuſtodia
vel quantum ad habitum et hoc eſt. Bene
dicte reliquie tue. Unde gloſa. Bona vo
luntas que remanet poſt opera Septima
eſt felix conſummatio. ⁊ hec eſt duplex q̄n
tum ad operationem boni ⁊ hoc eſt bene
dictus ingrediens·vel quantum ad eua
ſionem mali ⁊ hoc eſt. benedictus egredi
ens. Gloſa. ingrediens in pceptōne pmij.

egrediens ab hac vita ad eternaȝ. Octaua
eſt victoria temptationũ. ⁊ hoc ẽ dabit do
minus inimicos tuos. Nona eſt cũ tẽpta//
tione ꝓuentus ⁊ hoc eſt. ꝑ vnam viaȝ veni
ent ad te. Decima eſt ſpiritualis refectõ ⁊
hoc eſt. emittet dñs benedictõem ſuꝑ cel//
laria. ⁊ hec ẽ duplex. ꝺ gratia contritõis. et
hec eſt benedictio ſuꝑ cellaria. ⁊ de labore
ſatiſfactionis ⁊ hoc eſt. ſuꝑ opera manuũ
tuarum. Undecima eſt celeſtiũ donorum
multiplicatõ ⁊ hoc eſt. benedicetqȝ tibi in
terra quaȝ accepis. vnde glo. celeſtiũ mul
tiplicatio donorum. Duodecima ẽ ſancto
rum aſſociatõ ⁊ hoc eſt. ſuſcitabit te dñs ſi
bi in populũ ſanctũ Tredecima eſt hoſti//
lis timoris incuſſio ⁊ hoc eſt. videbũt om
nes populi terraꝝ ꝙ nomen dñi inuoca//
tũ eſt ſuꝑ te ⁊ timebunt. Quatuordecima
eſt tꝑalium ⁊ ſpũalium ſucceſſio ⁊ hoc eſt.
abundare te faciet dñs in om̃ibus bonis.
Quindecima eſt in ſubditis ꝓſperatio. et
hec triplex. contemplatiui ⁊ hoc eſt bñdi//
ctus fructus ventris tui. ſpũales filij cleri
ci ⁊ hoc eſt. fructus iumentoꝝ. laici ⁊ hoc ẽ
fructus terre. Sedecima abundantia ſa//
piẽtie diuine ⁊ hoc ẽ. aꝑiet dñs theſauruȝ
ſuũ optimũ. Decimaſeptima ẽ doctrine p̃
eminẽtia ⁊ hoc eſt. celum ⁊ pluuiã terre ⁊c̃
Decimaoctaua bonoꝝ opeꝝ frequentia ⁊
hoc eſt. benedicetqȝ cũctis oꝑibus manu
um tuaꝝ. Decimanona ẽ dignitatis excel
lentia ⁊ hec ẽ triplex. in dando ⁊ nõ accipi
endo ⁊ hoc eſt. tu feneraberis gẽtibus mul
tis. in dominãdo ⁊ nõ ſeruiendo ⁊ hoc eſt
in caput ⁊ nõ in caudam. in regendo ⁊ nõ
ſubeſſendo ⁊ hoc ſupra ⁊ nõ ſubtus Huiꝰ
benedictionis ſufficientia ſumitur in hũc
modũ. Benedictõ eccleſie eſt vel quantuȝ
ad contẽplatõem vel quantũ ad actioneȝ
Si ad actõem vel eſt ordinata in bonũ vel
contra malum. Si in bonum vel eſt ĩ bo//
num meriti vel in bonuȝ premij. Si in bo
nũ meriti hoc eſt vel in oꝑibus vel virtuti
bus. Si in operibus vel in genere vel ſpe
cie. Si in genere vel hec eſt contemplatio
⁊ hoc eſt benedictus tu in ciuitate. vel ẽ a//
ctio ⁊ hoc eſt benedictus in agro. Si ĩ ſpe
cie vel eſt in ſe vel in ſubditis. Si in ſe vel
eſt interius vel ẽ exterius. Si interius ſic
eſt benedictus fructus ventris tui. ſi exte//
rius. ſic eſt fructus terre. Si autem eſt o//
pus in ſubditis vel eſt in laicis et ſic ſunt
iumenta. vel in clericis ⁊ ſic ſunt armenta

vel in religioſis ⁊ ſic ſunt caule ouiuȝ. Si
autem eſt bonum meriti in virtutibus vel
in actu ⁊ hoc eſt horrea. vel in habitu ⁊ he
ſunt reliquie. Si autem eſt bonuȝ premij
vel eſt in bono vel malo. Si in bono hoc
eſt ingrediens. ſi in malo ſic eſt egrediens
vnde glo. de p̃ſenti vita ad eternaȝ. Si au
tem eſt actiua contra malum, ſic eſt cũ tem
ptatione prouentus ⁊ hoc eſt dabit domi
nus inimicos tuos. Si autem eſt benedi//
ctio ꝑtinens ad contemplationẽ vel hoc ẽ
quantum ad vitam vel quantuȝ ad doctri
nam. Si quantum ad vitam. vel in ſe vel
reſpectu aliorum. Si in ſe vel ẽ delectabi
le vt ſpũale gaudium. ⁊ hoc eſt vel in ha//
bendo vel in recipiendo ⁊ hoc eſt. cellaria
tua. vel in agendo : ⁊ hoc. in oꝑibus. ma.
tu. Vel eſt vtile vt multiplicatio bonoruȝ.
⁊ hoc eſt. benedicta terra tua. Vel eſt ho//
neſtum vt conſortium bonorum ⁊ hoc eſt.
ſuſcitabit te populum ſanctũ. Si autem ẽ
reſpectu aliorum hoc eſt reſpectu inimico
rum vel amicorum. Si reſpectu inimico
rum tunc eſt quod dicit. videbunt te om//
nes. Si reſpectu amicorum vel in ſe vel in
ſubditis. Si in ſe hoc eſt abundare te faci
et dominus. Si in ſubditis vel hoc eſt in
religioſis ⁊ hoc eſt. fructus ventris tui. vel
in clericis ⁊ hoc eſt fructus iumentorũ tu
orum. vel ĩ laicis hoc eſt fructus terre. Si
autem eſt pertinẽs ad doctrinam vel eſt ĩ
cognoſcendo ⁊ ſic eſt. aperiat tibi dñs the
ſaurum ſuum. vel eſt in docendo ⁊ hoc eſt
pluuiã tribuat tibi. vel eſt in agendo ⁊ hoc
eſt tripliciter. in ſe ⁊ hoc eſt benedicet ope
ra manuum tuarum. vel reſpectu aliorum
⁊ tũc ẽ vel reſpectu dominoꝝ vel doctoruȝ
vel prelatorum. de primo feneraberis gen
tibus multis. de ſecundo in caput ⁊ nõ in
caudam. de tercio ſupra ⁊ non ſubtus qua
ſi diceret erit magiſter ⁊ nõ diſcipulus. do
minus ⁊ nõ ſeruus. prelatus ⁊ nõ ſubdi//
tus. Qualiter autem iſte benedictõẽs con
ueniant beatiſſime virgini facile eſt videre
Gratiam enĩ contemplationis habuit in
ſummo que ꝑfecte diuinitatis ⁊ humani
tatis ſacramenta cognouit in via. In acti
one perfecta fuit quia omnibus operibus
meruit. Benedictum fructum ventris ha
buit quia pura in ſummo mater corꝑali//
ter ⁊ ſpũaliter fuit. Fructificatõeȝ ĩ alijs p̃
om̃ibus alijs habuit. qꝛ mater ꝟginũ oĩm
et oĩm clericoꝝ et omniũ religioſoruȝ per

continentiam extitit. immo quia omniuꝫ bonorum mater fuit. Iteꝫ frugalitatē virtutum in summo habuit quia omnes virtutes vie ꝑ modum patrie habuit. Itē bñdicta fuit ingrediens et egrediēs. quia de hac vita sine dolore mortis migrauit ⁊ statim corꝑe ⁊ anima celum introiuit. Itē temptationū victoriā in summo habuit. quia nunꝙ in aliqua tēptatione vel semel veniali ter cecidit vbi tamen iustus nō solū semel in die sed septies cadit. Iteꝫ temptationuꝫ habuit ꝑuentum. nō ꝙ humilior vel cautior surrexerit sed quia adeo fortiť stetit ꝙ nec alicui temptationi ī puncto minimo cessit. Itē summā refectōem habuit spiritualē vt supra in materia de beatitudinibus ⁊ fructibus manifestū fuit. Item celestium donorum multiplicatiōem in summo habuit q̄a gratia plena fuit. vnde angelus. Aue gratia plena. Item sanctoruꝫ societatem ī summo habuit. qꝛ virginibus viduis coniugatis actiuis cōtemplatiuis conformis fuit. ⁊ simul etiam omniū illoꝝ ꝓprietates in summo habuit que angelicā ⁊ humanā vitā in summo habuit. vnde In plenitudine sanctoꝝ detētio eius. Itē in hostibus timoris incussio in ipsa ī summo fuit. quia terribilis vt castroꝝ acies ordinata fuit omībus. nimiꝝ quia caput antiqui serpentis contriuit ⁊ nos de maxilla eius extraxit. Item tpalium ⁊ spūaliuꝫ successio in ipsa in summo fuit. qꝛ confidēter de se dicit. In me om̄is gratia vite ⁊ veritatis. Itē omnis spes vite ⁊ virtutis. Itē in filijs prosperatio in ipsa in summo fuit. quia deū genuit ⁊ hominē. ⁊ omnē rationalē vel recreabilē creaturā recreauit. Itē abundantiā diuine sapientie ī summo habuit quia nihil ignorauit. Itē doctrine ꝑeminentiaꝫ in summo habuit. quia summe doctrine doctrix fuit scꝫ discipline dei. ⁊ omnia nobis ꝑ verbum increatum predicauit. Itē bonoꝝ opeꝝ frequentiā habuit. qꝛ quolibet oꝑe meruit. Iteꝫ dignitatis excellentiā habuit in summo. qꝛ mater dei regina misericordie extitit Et sic patꝫ qualiter omnes iste bñdictiones in benedictōe beatissime virginis sunt compͥhense.

Post hoc videndum est de benedictionibꝰ datis filijs israhel a moyse. sicut in Deutronō. xxxiij. sunt comprehense. Ait igitur ad Ruben. Viuat ruben et nō moriatur. ⁊ sit paruus in numero. vbi quatuor dicuntur de ruben. Primū est ꝙ viuat ꝑ gratiā. ⁊ hoc est quod dicit. viuat ruben secundū ꝙ nō moriať ꝑ peccatū. ⁊ hoc est nō moriatur. terciū est ꝙ paruus sit numero. quartum addit glo. ꝙ maximus sit fide. Et sic sufficientia benedictionis sic sumiť. Benedictio vel est absolute vel respectiue. Si absolute vel est in malo vel ī bono. Si in bono. sic est viuat gratia. Si in malo sic est. ⁊ nō moriatur ꝑ peccatuꝫ. Si respectiue. vel hoc est quia similē in bono non habeat ⁊ hoc est ꝙ sit paruus ī numero. vel ꝙ alios excellat ⁊ sic est maximus ī fide. Hec om̄ia expressissime fuerunt in beatissima virgine. in qua omnis gratia vite fuit. Item quia nunꝙ peccauit. Itē nec primā similem visa est nec habere sequentem. Item quia in fide ⁊ omnibus virtutibus omnes excellit.

Equitur benedictio Iude. Hec est benedictio iude. Audi dñe vocē iude ⁊ ad populum suū introduc eum. manus eius pugnabit pro eo. ⁊ adiutor illius contra aduersarios eius erit. In qua ⁊ quatuor ponuntur. Primū est precum exauditio ⁊ hoc est. Audi domine vocē Iude. secunduꝫ est ad populum introductio ⁊ hoc est. ad populum suum introduc eū. tercium est suiipsius defensio ⁊ hoc ē. manus eius pugnabit ꝓ eo. quartum est aliorum protectio ⁊ hoc est. adiutor illius cōtra aduersarios eius. Et huiusmodi benedictionū sufficientia sumitur sic Benedictio vel est ad bonū vel ad malum. Si ad bonū vel est ad finē ⁊ sic est precum exauditio. vel est ipse finis sic est ad populum introductio. Si autē est contra maluꝫ vel sui ⁊ sic est suiipsius defensio. vel aliorum ⁊ sic est aliorum ꝓtectio. Hec autem omnia fuerunt in beatissima virgine digne in summo ī qua fuit precū exauditio in summo. nam. iij. Reg. ij. legiť ipsi dictū in ꝑsona Bersabee. Pete mater mi quid vis. non em̄ phas est me auertere faciēꝫ ⁊c. Et in persona Hester diciť ei Hester. iiij. Etiam si dimidiū regni petieris impetrabis. nā ⁊ illā filius nihil negans honorat. Itē ad populū introductio ei conuenit ī summo. ipsa em̄ vt columna nubis populos ī

terram pꝛomiſſionis introducit ⁊ vt ſtella
maris dirigit, immo vt poꝛta celi introdu
cit· Jtem ſuupſiuſ defenſio in ipſa in ſum
mo fuit· quia ab hoſte nunq̃ leſa fuit. Jtē
adhuc ſuupſiuſ defenſio in ipſa i ſummo
fuit· quia alios ſic defendit q; i ipa nec pu
gnam aduerſarius ſumpſit. vtpote i qua
ipſe hoſtis omnino extinctus fuit· Jtē ali
oꝛu; protectio in ipſa in ſummo fuit. quia
nos ab hoſte ꝓtegit auxilio. ab ira filij ſuf
fragio ⁊ exemplo. Sic igitur patet qua
liter beatiſſima virgo habuit benedictio
nem Jude.

equitur . Leui

quoq; ait. Perfectio tua ⁊ do
ctrina tua a viro ſancto tuo:
quem ꝓbaſti i temptatione· ⁊ iudicaſti eā
ad aquas contradictōnis. Qui dixerit pa
tri ſuo ⁊ matri ſue neſcio vos. et fratribus
ſuis ignoꝛo vos et neſcierunt filios ſuos.
hi cuſtodierunt eloquium tuum ⁊ pactu;
tuum ſeruauerunt. iudicia tua o Jacob ⁊
legem tuam Jſrahel. ponent thimiama in
furoꝛe tuo et ſuper altare tuum holocau
ſta. benedic domine foꝛtitudinem eius. et
opera manuum illius ſuſcipe. percute doꝛ
ſa inimicoꝛum eius ⁊ qui oderunt eū non
conſurgant. Jn benedictōne iſta nouē po
nunť. Pꝛimū eſt ꝑfectiō vite ibi. perfectio
tua. Secundū eſt altitudo doctrine ibi et
doctrina tua· Terciū eſt chꝛiſti eductio. et
hoc eſt viro ſancto tuo. Quarta ē omniu;
abnegatiō· ⁊ hoc eſt q̄ dixerit patri ſuo ⁊c.
Quintū ꝑceptoꝝ ⁊ conſilioꝛum impletio
⁊ hoc eſt hi cuſtodierunt elo. tuū ⁊c. Sex
tum eſt pro alijs interceſſio ⁊ hoc eſt· Po
nent pro alijs thymi. ſuꝑ ⁊c. Septimū eſt
de paſſione gloꝛificatō· ⁊ hoc eſt. benedic
dn̄e foꝛtitudinē eius. Octauu; eſt de opi
bus remuneratō. ⁊ hoc eſt opa manuū illi
us ſuſcipe. Nonū eſt hoſtiu; deſtructio· ⁊
hoc eſt. ꝑcute doꝛſum inimicoꝝ ei⁹ Hmōi
ſufficientia ſumiť ſic· Benedictō vel eſt ꝑ
tinēs ad meritū vel ad pꝛemiū· Si ad me
ritū vel eſt in eſſendo vel in opatōe. Si in
eſſendo vel eſt in ſuba vel in efficiētia· Si
ſuba vel eſt in ſe ⁊ ſic eſt vite ꝑfectō. vel re
ſpectu alioꝝ ⁊ ſic ē altitudo doctrine. Si ī
efficiētia ſic eſt xp̄i eductō. Si aūt eſt me
ritū in opando vel eſt in ſe vel in alijs Si
in ſe vel eſt a malo ⁊ ſic eſt oīm abnegatio
vel eſt bonū ⁊ ſic eſt conſilioꝝ ⁊ pꝛeceptoꝝ
impletō que ſunt in vtroq; teſtamēto. Si
autem eſt opando in alijs ſic eſt ꝓ alijs in
terceſſio· Si autem ꝑtinet ad pꝛemiū vel
eſt abſolute vel reſpectiue. Si abſolute ſic
eſt de paſſione gloꝛificatō ⁊ de actōe remu
neratio· Si reſpectiue ſic eſt hoſtiū deſtru
ctio. Qualiter autē hec omnia fuerunt ī be
atiſſima virgine facile ē videre. ipſa em̄ fu
it ꝑfectiſſima in vita· altiſſima in doctrina
quia totā legē ſciuit· chꝛiſtu; quoq; de ſuo
vtero eduxit· qui ibi. xl. ſeptimanis ſex di
ebus minus quieuit· Jte; omnia abnegā
uit ⁊ perfectiſſima; paupertatē in ſummo
habuit vt ſupꝛa patuit. Jte; pꝛecepta ⁊ cō
ſilia in ſummo ⁊ ex caritate in ſummo im
pleuit Jtem pro alijs interceſſio in ipa in
ſummo fuit que ꝓ omnibus dn̄m placauit.
⁊ adhuc ꝓ nobis ipſi pectus offert ⁊ vbe
ra oſtendit. Jtem quia poſt filiū ſumma;
paſſionē habuit ⁊ ſummā de paſſione ha
buit gloꝛificationem. Jtem quia ſummas
⁊ nobiliſſimas actiones habuit ⁊ ſumma;
habuit remunerationem. Jte; quia ſibi ⁊
omnibus nobis hoſtem vicit a quo nun
q̃ victa fuit· ſupꝛemū de hoſte triumphu;
repoꝛtauit. Et ſic pat; qualiter beatiſſima
virgo habuit benedictōem leui.

equitur. Ben

iamyn ait. Amātiſſimus ha
bitabit cōfidenter. in eo em̄ q̄ſi
in thalamo tota die cōmoꝛabiť. ⁊ inter hu
meros illius requieſcet. Jn hac benedictō
ne quatuoꝛ ponunť. Pꝛimū eſt pꝛe omni
bus dilectio ⁊ hoc eſt· beniamyn amantiſ
ſimus· ſecunda eſt ſecura habitatō ⁊ hoc ē
habitabit confidenter. tercium diuina in
habitatio ⁊ hoc eſt· quaſi in thalamo ꝯmo
rabitur tota die· Quartu; eſt in opibus il
lius delectatio ⁊ hoc eſt· inter humeros il
lius requieſcet. Huius benedictionis hec
eſt ſufficientia. vel em̄ eſt in ſe vel reſpectu
dilecti. Si in ſe vel in bono ſic eſt pꝛe om
nibus dilectio. vel eſt a malo ⁊ ſic eſt ſecu
ra inhabitatio. Si reſpectu dilecti. vel eſt
quantū ad ſubſtantiā ⁊ ſic eſt diuina inha
bitatio. vel quantū ad actū et ſic eſt in opi
bus delectatio. hec omnia habuit beatiſſi
ma virgo que ſuper omnem pulcritudinē
dilecta eſt a domino. que ſecuriſſima ha
bitat in regali ſolio i qua habitauit diui

nitas corꝑaliter non tm̄ tota die ſed nouē menſibus que mulier prudentiſſima ī omnibus delectabat virum id eſt filium ſuū. Et ſic patet qualiter benedictōem beniamyn in ſummo habuit beata virgo.

equitur ioſeph

quoqꝫ ait. De bn̄dictione dn̄i terra eius. de pomis celi et de rore atqꝫ abyſſo ſubiacente. de pomis fructuum ſolis et lune. de vertice antiquorū montium. de pomis collium eternorū. de frugibus terre ⁊ de plenitudine eius. Bn̄dictio illius qui apparuit in rubo veniat ſuꝑ caput ioſeph. ⁊ ſuꝑ verticē nazarei inter fratres ſuos. Benedictio ioſeph ī octo conſiſtit. Primū ē dulcedinis diuine preguſtatio. ⁊ hoc eſt de pomis celi ⁊ de rore ros inquantū illuminat intellectū. pomū inquantū reficit affectū. Scd̄m eſt in humanitate xp̄i delectatō ⁊ hoc eſt. atqꝫ abyſſo ſubiacēte. Terciū in opibus xp̄i refectio ⁊ hoc ē. de pomis fructuū ſolis. Quartū ē de gratijs eccleſie iocūdatio. ⁊ hoc ē. ⁊ lune. Quintū ē de gratijs ⁊ v̄tutibus antiquoꝝ patꝝ exultatō. ⁊ hoc ē. de v̄tice antiquoꝝ montiū. Sextū ē modernoꝝ ꝑfectorū congratulatō. ⁊ hoc ē de pomis colliuꝫ eternoꝝ. Septimū ē de gloria eccleſie triūphātis exultatō ⁊ hoc ē. de fructibus terre ⁊ de plenitudine eius. Octauū ē d̄ gloria hominis xp̄i ꝑticipatō ⁊ hoc eſt. bn̄dictō illius qui apparuit in rubo ⁊c̄. Hm̄ōi bn̄dictionis ſufficiētia ſumit̄ in hūc modū. vel eſt ꝑtinens ad ſtatū patrie vel ad ſtatum vie Si ad ſtatū vie vel ē purgatio vel eſt delectatō illoꝝ quoꝝ ē purgatio. Si ꝓmo mō vel eſt de capite vel de mēbris. Si de capite vel q̄ꝫtū ad ſubam ⁊ ſic eſt de hūanitate xp̄i refectō. Si autē de mēbris. vel eſt in genere ⁊ ſic eſt de gratijs eccleſie iocundatio. vel ſpecialiter ⁊ tunc vel ſunt antiq̄. ⁊ tunc eſt de virtutibus montiuꝫ antiquorum exultatio. vel ſunt moderni ⁊ tunc eſt ꝑfectoꝝ modernoꝝ cōgratulatio. Si autem ꝑtinet ad ſtatum patrie. vel ē quantū ad membꝝ ⁊ ſic ē de gloria triūphātis eccleſie exultatō. vel quantū ad caput. et ſic eſt glorie xp̄i cōicatio. Hec aūt in ſummo habuit beatiſſima virgo. q2 ſummaꝫ habet diuine dulcedinis nō tm̄ p̄guſtatōem ſed etiā comeſtionē. In ſe manna habuit. ⁊ ī xp̄i humanitate delectatiōem. q2 ſummaꝫ ad ipſum habuit dilectōem. In opibus illius habuit refectōꝫ. q2 ludebat coram illo in orbe terraꝝ ꝑ ſingulos dies Prouerb. viij. Item de ꝓfectu eccleſie ſummaꝫ habuit congratulatiōem. q2 ſummā ad ipſuꝫ habuit caritatē. Itē ſummā de patrū ſanctitate exultatōem a quibus duxit originē et poſſederat ꝑfectōem. Item de ꝓfectu modernoꝝ ſummā habuit cōgratulatōem q̄bus om̄ibus ꝑfectionis ipſa fuit magiſtra ⁊ dux ⁊ exemplū. Item de eccleſie triumphantis gloria ſumme gaudebat. vtpote illius impatrix ⁊ regina. De gloria autem hominis chriſti nō partem ſed totuꝫ habebat cū quo vna ī natura ſimilima ī gratia in gloria ipſuꝫ ⁊ ſuā gloriā plus q̄ꝫ ſe et ſuam dilexit. Sic igit̄ conſtat manifeſtū eſſe beatiſſimā virginē omnes benedictiones ioſeph in ſummo habuiſſe.

Equitur ⁊ gad

ait. Benedictus in latitudinē gad quaſi leo requieuit. cepitqꝫ brachium ⁊ verticem. ⁊ vidit principatum ſuum ꝙ in parte ſua doctor eſſet repoſitus qui fuit cum principibus populi ſui ⁊ ſic fecit iuſticias domī iudiciū ſuum cuꝫ iſrahel. Benedictio gad ſex cōp̄hendit. Primū eſt regni dilatatio ibi. benedictus in latitudinem gad. ſecundū eſt ꝑ fortitudinē requies ibi. quaſi leo requieuit. tercium eſt hoſtiū ſubiectio ibi. cepitqꝫ brachium. quartū eſt impꝑij adeptio ibi. ⁊ v̄ticem quintum eſt principatus ſui cognitio ibi. ⁊ vidit principatū ſuū. ſextuꝫ eſt doctoris apud eum repoſitio ibi. ꝙ in parte ſua doctor eſſet repoſitus. Hec aūt eſt huiuſmodi benedictionis ſufficientia. Benedictio vel ē ad proximū vel ad ſeipſum vel ad deum. Si ad proximū ſic eſt regni dilatatio Si ad ſeipſum vel a malo vel ad bonum. Si a malo vel in ſe ⁊ ſic eſt requietio. vel extra ⁊ ſic eſt hoſtium ſubiectio. Si ad bonum vel eſt in habendo ⁊ ſic eſt impꝑij adeptio. vel in cognoſcendo ⁊ ſic eſt ſui principatus cognitio. Si ad deum ſic eſt doctoris apud ſe repoſitio. Hec quoqꝫ omnia ī ſe habuit beata virgo. Regni dilatatiōem quia a ſolis ortu ⁊ occaſu beataꝫ eam dicunt omnes generationes. quia eſt regina celi ⁊ mundi ⁊ angelorum ⁊ hominuꝫ.

In ſe requietionē habuit ĩ ſummo. quia ĩ
ipſa fuit fomitis extinctio. Hoſtium etiā
ſubiectionē habuit in ſummo. vt iā pluri=
es ſupra patuit. Itē ſummā imperij ade
ptionem habuit. quia ſup oēs choros an=
geloꝝ regina angeloꝝ. imꝑatrix miſcdie
exaltata fuit. Itē ſui principatus agnitiōē
in ſummo habuit. quia ſup oēs choros
angeloꝝ ⁊ creaturas fuit exaltata. diuinā
gloriā in ſe ⁊ opatōem eius plenius agno
ſcit. vnde confidenter dicit. In me omnis
gratia vite ⁊ veritatis. Item doctoris re=
poſitio apud ipſam fuit in ſummo. quia il
le magiſtroꝝ optimus nouē menſibꝰ apḋ
eā requieuit poſitus in vtero eius. Et ſic
patet ꝙ beatiſſima virgo habuit benedicti
ones gad in ſummo.

Equitur Dan

quoqꝫ ait. Dan catulus leōis
fluet largiter de baſan. Bene
dictio dan tria complectitur. Primū eſt
humilitas ibi. catulus. ſecundū eſt fortitu
do ibi. leonis. tercium eſt largitas ibi. flu=
et largiter ⁊c. Et hoc modo eorum ſufficiē
tia ſumitur. Benedictio vel eſt cordis vel
operis. Si cordis ſic ē humilitas cordis.
Si autem eſt operis hec eſt duplex vel in
ſe ⁊ ſic eſt fortitudo operis. vel in alijs ⁊ ſic
eſt largitas muneris. Hec autem in ſum=
mo habuit beatiſſima virgo. qꝛ vltra om=
nem creaturā humilima ſuper omnes ex
altata eſt. Item mulier fortiſſima eſt. quia
vicit mundum deum ⁊ dyabolum. Item
largiſſima fuit. quia deo dedit mundū. et
homini in mundo regnum celorum ⁊ ip=
ſum deū. Et ſic patet ꝙ beata virgo ĩ ſum
mo habuit benedictionem Dan.

Equitur. Et neptalym dixit. Ne=
ptalym abundātia ꝑfruet ⁊ plenꝰ
erit de benedictionibus dñi. mane
⁊ meridiē poſſidebit. Benedictō neptalyꝫ
quatuor cōprehendit. Primū eſt abundā
tia donoꝝ ſpūalium ibi. abūdantia ꝑfrue
tur. ſecundū eſt plenitudo celeſtiū dono=
rum ibi. plenus erit de bñdictionibus dñi
terciū eſt pctōꝝ conuerſio ⁊ hoc ē mane. qr
tum eſt iuſtorum conſeruatio ⁊ hoc ē. me=
ridiem poſſidebit. Sufficientia iſtorū eſt
Benedictio vel eſt in ſe vel in alijs. Si in
ſe vel eſt benedictio quantū ad ſtatū glo=
rie ⁊ ſic eſt plenitudo celeſtium bonorum
vel eſt benedictio quantū ad ſtatum gra=
tie. ⁊ ſic eſt abundantia donorum ſpūaliū
Si autem eſt benedictō reſpectu alioꝝ il=
li aut ſunt boni aut mali. Si mali ſic ē pec
catorum conuerſio. Si boni ſic eſt iuſtoꝝ
conſeruatio. Hec autē beatiſſima ꝟgo ha
buit in ſummo. quia ⁊ gratia fuit plena. et
ſup omnes glorioſa. Itē pctōꝝ reconcilia
trix ⁊ mediatrix. Itē oīm peccatorū ſalua=
trix ⁊ iuſtoꝝ conſeruatrix. Sic quoqꝫ ha=
buit benedictionem neptalym.

equitur. Aſer

quoqꝫ ait. Bñdictus in filijs
aſer. ſit placens fratribus ſuis
tingat in oleo pedē ſuū. ferꝝ ⁊ es calciamē
tū eius. ſicut dies iuuētutis tue ita ⁊ ſene=
ctus tua. Benedictio aſer ſex comphendit
Primū eſt filioꝝ multiplicatō et hoc ē. bñ
dictus in filijs aſer. ſecundū eſt fratꝝ dile
ctio ibi. ſit placens fratribus ſuis. terciū ē
miſcdie abundātia ⁊ hoc ē. tingat in oleo
pedē ſuū. quartū eſt incorruptibilis pati=
entia ⁊ hoc eſt. ferrū. quintū eſt ſonora do
ctrina ⁊ hoc eſt. ⁊ es calciamentū eiuſ. Se
xtum eſt in bono continuatio perſeueran
tie ⁊ hoc eſt. ſicut dies iuuentutis tue ita ⁊
ſenectus tua. Sufficientia horum hec eſt.
Vel benedictio eſt reſpectu aliorum vel ĩ
ſe. Si reſpectu aliorum vel reſpectu infe=
riorum ⁊ ſic eſt filiorum multiplicatio. vel
ad pares ⁊ ſic eſt fratrū dilectio vel ad ſu
perius deū. ſ. ⁊ ſic eſt abundātia miſcdie ꝑ
quod eſt imitatō dei. iuxta illud Luce. vi.
Eſtote miſericordes ſicut ⁊ pater veſter q̄
in celis eſt. Si in ſe vel eſt a malo ⁊ ſic eſt
patientia. vel eſt ad bonum. ⁊ hoc vel ē re
ſpectiuum ⁊ ſic eſt doctrina. vel eſt abſolu
tum ⁊ ſic eſt perſeuerantia. Hec autē om
nia manifeſtiſſime habuit beata virgo. q̂a
omniū bonorum mater eſt. quia plena eſt
caritate ad deū ⁊ dilectione ad ꝓximū. re
gina miſcdie eſt. ſummā doctrinā patiām
et ꝑſeuerantiā habuit vt ſupius manifeſta
tum eſt in materia de virtutibus.

Oſt hec querit de omibus bñdicti
onibus ſimul. Nō eſt deus aliꝰ vt
deus rectiſſimꝰ aſcēſor celi auxilia
tor tuus. ĩ magnificentia eius diſcurrunt
nubes. habitaculū eius ſurſū ⁊ ſubtꝰ bra=
chia tua ſempitēna. eijciet a facie tua inimi
cū diceṫqꝫ ꝯterere. hītabit iſrahel cōfidenṫ

et ſolus.oculus iacob in terra frumenti et
vini celiq₃ caligabũt roꝛe. benedict⁹ es tu
iſrahel quis ſimilis tui popule qui ſalua//
ris in dño.ſcutũ auxilij tui ⁊ gladius glo//
rie tue deus tuus.negabunt te inimici tui
⁊ tu colla eoꝝ calcabis. Iſta benedictõ no
uẽ cõpꝛehendit. Pꝛimũ eſt veri dei cogni
tio in via ⁊ hoc ibi.nõ eſt alius deus vt de
us rectiſſimus. Secundũ eſt auxiliatio in
via ⁊ hoc ibi. aſcenſoꝛ celi auxiliatoꝛ tuus
⁊ hec eſt quadruplex. Apoſtolis ſpm̃ ſan
ctũ in terris mittẽdo ⁊ hoc eſt. in magnifi
cẽtia eius diſcurrunt ⁊c. Itẽ ipe ꝓ nobis ĩ
celis interpellando patrẽ ⁊ hoc eſt. habi//
taculũ eius ſurſum. Unde glo. Coꝛpus a
moꝛtuis ſuſcitauit ⁊ in dextera patris col
locauit. Item preuenientẽ ⁊ cooꝑãtẽ poꝛ
rigendo ⁊ hoc eſt.ſubter bꝛachia tua ſem//
piterna. Item hoſte₃ impedientẽ repellẽ
do ⁊ hoc eſt.eijciet a facie tua inimicu₃ di
cetq₃ conterere. Hoc eſt quadruplex auxi
lium. Tercium eſt timoꝛis ablatio. et hoc
eſt.habitabit iſrahel confidenter. Quar//
tum eſt cu₃ ſecuritate boni poſſeſſio.⁊ hoc
eſt.oculus Iacob in terra frumenti ⁊ vini
Quintum eſt ꝑfecta dei cognitio ꝑ ſpeciẽ.
et hoc eſt.celi caligabunt roꝛe. vnde gloſa
Subtili ⁊ leuiſſima dei cognitiõe. Sextũ
eſt ſumme beatitudinis comp̃hẽſio et hoc
eſt.bñdictus tu es iſrahel. Septimũ ẽ om
nis creature p̃latio ⁊ hoc eſt.quis ſilis tui.
Octauũ eſt diuina auxiliatõ ⁊ hoc ẽ.ſcutũ
auxilij tui. Et hec auxiliatio ẽ duplex con
tra malũ ⁊ ſic eſt auxilij ſcutũ.vel ad bonũ
operandũ ⁊ ſic eſt gladius gloꝛie. Nonu₃
eſt hoſtiũ ſubiectio ⁊ hec ẽ duplex. vna ꝙ
nos puniendo modo nobis faciunt coꝛo
nas in futuro ⁊ hoc eſt.negabunt te inimi
ci tui. Glo.in p̃ſenti vita. Alia ſubiectõ qꝛ
de eoꝛum pena in futuro nobis erit exul//
tatio ⁊ hoc eſt.tu eoꝛũ colla calcabis. Suf
ficientia huius benedictõis eſt hec. vel eſt
ꝑtinens ad ſtatu₃ vie in quo duo tm̃ ſunt
neceſſaria auxilia.vnum eſt verum deum
agnoſcere ⁊ hoc eſt primũ.ſecundũ eſt au
xilium ꝑ quod poſſumus ad ipſu₃ ad eter
nam beatitudinẽ aſcendere ⁊ hoc eſt ſcd̃m
Si autem ꝑtinet ad ſtatu₃ patrie vel hoc
eſt quantum ad ſubſtantiale premiũ vel ac
cidentale. Si ſubſtãtiale vel in ſe ⁊ hoc eſt
vel a malo ⁊ ſic eſt timoꝛis ablatio. vel in
bono ⁊ hoc vel in ſe vel reſpectiue. Si ĩ ſe.

vel quantũ ad premiũ cõcupiſcibilis ⁊ ſic
eſt ſaturitatis poſſeſſio. vel quantũ ad pre
miũ rationalis ⁊ ſic eſt ꝑfecta dei cognitio
vel ad premiũ iraſcibilis ⁊ ſic ẽ btitudinis
comp̃henſio. Si autẽ eſt ad bonũ reſpecti
ue ſic ẽ creature p̃latio. Si autẽ fit in com
ꝑatione ad cauſa₃ efficientẽ ſic ẽ diuina au
xiliatõ. Si aũt ꝑtinet ad p̃miũ accidẽtale
ſic eſt hoſtiũ ſubiectio in qua duplex habe
mus gaudiũ. de noſtra in p̃nti paſſione. ⁊
de illoꝝ in futuro condemnatõe. Hec aũt
omnia beatiſſima virgo poſſedit in ſum//
mo.ipſa em̃ ſuꝑ omnẽ creaturã deũ cogno
ſcit. Itẽ ipſa eſt nobiliſſima auxilio vtpote
delicijs afflues inixa ſuꝑ dilectũ ad celoſ
coꝛꝑe ⁊ anima aſcendit. Item ipſa immu
niſſima timoꝛis mali ſub vmbꝛa dilecti re
quieſcit. Item ipſa a toꝛrente voluptatis
ſuper omnes inebꝛiata fuit. Ite₃ perfectiſ
ſimam diuinitatis et humanitatis chꝛiſti
cognitionem in ſummo habuit. Itẽ ſupre
mã poſt deũ benedictiõem app̃hẽdit. Itẽ
omnibus creaturis vtputa imperatrix ex//
altata fuit. Item diuinũ auxilium ſuꝑ om
nes habuit cum quo maxima et excellẽtia
opera fecit. Item inimicũ non tantum in
celo ſed etia₃ in terra conculcauit. Sic igi
tur patet qualiter benedicta virgo benedi
ctiones ſingulorum ſingulariter et vniuer
ſorum vniuerſaliter ſingulas ⁊ vniuerſas
poſſedit in ſummo.

Equitur de eo

quod addit Elyſabeth. Et be
nedictus fructus ventris tui.
De quo primo queritur quare inter hoc ⁊
precedens intercidat copulatio cum tamẽ
in predictis nulla ſit poſtea copulatõ. Itẽ
cum iſta ſalutatio ſit in textu euangelij. et
euangelio nihil ſit licitum demi vel appo
ni.vt prohibet ſub anathemate ĩ fine Apo
calipſis ⁊ in Deutrono.quare etiam eccle
ſia hoc apponit. Item aut fuit apponen//
dum aut non Si fuit igitur angelus omi
ſit male qui non appoſuit. Si etiam non
apponendum fuerit. igitur eccleſia male
appoſuit. Item Elyſabeth licet illud ap//
poſuerit non tamen illi coniunxit. quare
tunc eccleſia coniungit. Item quare Ely//
ſabeth mutauit verba euangelij dicẽdo in
ter mulieres cũ tamen angelus dixit ĩ mu
lieribus. Itẽ cum deus trinitas ſit hic mit

tens ꝛ ſalutans benedictiſſima ſit ſaluta-
ta. hoc quod eſt benedictus fructus ven-
tris tui nō videtur ꝑtinere ad ſalutationem.
nec ad perſonam ſalutatā nec ad ſalutan-
tem igitur ponitur ibi ſuperflue. Jtē Bern
bardus. Non ideo benedictus quia tu be
nedicta. igitur cū cauſa naturaliter prece
dat effectū debuiſſet ſic ordinaſſe. benedi
ctus fructus ventris tui et benedicta tu in
mulieribus.

Poſt hec queri
tur quid importat ſignifican-
do hoc quod eſt benedict⁹ fru
ctus ventris tui. ꝛ in quo differat ab alijs
in ſalutatione pmiſſis. videtur em̄ includi i
eo quod eſt gratia plena ſicut conſequētis
includitur in antecedēte. ſi em̄ gratia plena
fuit igitur fructus ventris tui bn̄dictus fu
it. Jtē videtur includi in eo quod ē. bn̄dicta
tu in mulieribus. cauſa em̄ intelligitur i ſuo
effectu ſed eſt benedicta in mulieribus. qr
benedictum fructum ventris ꝑduxit. Jtē
videtur male apponi. quia quando ange-
lus ſalutatiōē dixit adhuc fructus eius nō
fuit bn̄dictus quare igitur eccleſia hoc an
nectit. Jtem cum maior ſit laus ſpecialis
q̄ȝ generalis ꝛ magis ſit ſpeciale filius q̄ȝ
fructus. Omnis em̄ filius fructus ꝛ nō e-
contra. debuiſſet igitur dixiſſe filius ven-
tris tui non fructus. Jtem cū non tm̄ de
ventre ſed de toto corꝑe ſubſtātia filij for
mata fuit debuiſſ3 dixiſſe filius corꝑis tui
Jtē cū filius nō ſit tm̄ filius corꝑis vel eti
am anime debuiſſet dixiſſe filius tuus tā-
gēdo coiunctiōē ſine ꝑtiū declaratōe. Jtē
queritur vtrū benedictō iſta qua dicitur bn̄di-
ctus fructus ventris tui ſit eiuſdē rationiſ
cum illa de qua dictū eſt. bn̄dicta tu i mu
lieribus. ꝛ videtur ꝙ ſic. quia vna eſt cau-
ſa alterius. igitur oportet ꝙ ſit ſcd̄m vni-
uocatōem. Sed contra hoc eſt ꝙ bn̄dictō
illa de qua dicitur benedicta tu in mulieri
bus dicitur benedictio ꝑ excluſionē male-
dictionis Jſta aūt benedictio benedictus
fructus ventris tui nunq̄ȝ fuit maledicibi
lis. igitur non poteſt dici benedictus ꝑ ex
cluſionē maledictionis. igitur oportet ꝙ
ſcd̄m aliā ratōem. Jtē benedictiſſima dici
tur benedicta in mulieribus ꝓpter fecun-
ditatem. ſed fructus vētris bn̄dictus non
habuit fecunditatē igitur nō vnius ſed al
terius modi habuit bn̄dictōem. igitur nō ſu-
mitur vtrobiq̄ȝ ſcd̄m eandē ratōem. Jtē bene
dictiſſima dicitur benedicta ꝛ determinatur re
ſpectu cuius ſcȝ in mulieribus. quare ſimi
liter nō dicitur bn̄dictus fructus vētrꝭ tui
cū determinatōe reſpectu cuius ſit benedi
ctus. Jtē ſi dicatur ꝙ abſolute dicitur bn̄dict⁹
qr eſt benedictus ſuꝑ omnia ꝛ in omībus
ſcd̄m hoc quoq̄ȝ beatiſſima nō deberet tm̄
dici benedicta tu in mulieribus cū ſua be-
nedictio ad plus ſe extendat. ꝛ ſic deberet
dici benedicta tu in creaturis omnib⁹ non
tm̄ in mulieribus igitur ꝛc.

Poſt hec queri
tur an benedictio fructus cōti
neat i ſe bn̄dictōes oim̄. ꝛ ma-
xime ſi habeat bn̄dictiōes oim̄ que ſunt in
bn̄dictōibus matris ſue comꝑhenſe. Et vi
detur ꝙ nō. dn̄s em̄ nō habuit bn̄dictōem
coiugatoꝝ q̄bus dictū ē. Creſcite ꝛ multi
plicamini ꝛc. dn̄s em̄ hm̄oi multiplicatiōem
corꝑalē nō habuit nec generatiōe terrā im
pleuit. Jtē Luc. i. Et erit tibi gaudiū ꝛ ex
ultatō. Glo. Mouentur parentes nō minus
ꝑ ortu ſanctoꝝ filioꝝ q̄ȝ ꝑ meritis gratias
agere. nō eſt paruū munus dei dare libe-
ros ꝓpagatores generis. ſucceſſionis he-
redes. Jacob in generatōne. xij. filioꝝ gau
det. abrahe filius datur ꝛ zacharias exau
ditur. diuinū igitur munus eſt fecunditaſ
parentis. Agant igitur gratias patres q̄ȝ
genuerunt. filij quia geniti ſunt. matres q̄
honorantur pmijs coniugij. ſtipendia mili
tie ſue filij ſunt. Dn̄s autem illud munus
illud premiū. illud ſtipendium nō habuit
quia corporaliter nō genuit. igitur nō om
ne bonum vel omniū benedictionem be-
nedictus fructus in ſe poſſidebat. Jtē be
nedictus fructus ventris benedictum fru
ctum ventris nō habuit. quia nullum fru-
ctum ventris habuit igitur aliqua benedi
ctione caruit. Jtem Luce. x. Maria opti-
mam partem elegit. Bona ē pars coiuga-
torū. melior viduaꝝ. optima virginū. ſed
dn̄s nō habuit bonum coniugatoꝝ nec vi
duaꝝ. igitur nec benedictōes omniū. Jtē
Aug. dicit ꝙ celibatus iohis nō pfertur cō-
iugio abrahe. igitur vtrūq̄ȝ bonū. igitur am
bo ſit melius bonū. Sȝ dn̄s ieſus habuit
tm̄ alterū igitur nō habuit omē bonū crea-
tū. Jtē i femia ē gratia qd̄ ē virgo ꝛ mater

igitur in viro debuit eſſe gratia ꝙ eſſet vir
go ⁊ pater. ſed hoc nō habuit. Itē bonū eſt
eſſe virginē. bonū eſt eſſe matrē. igiť vtrun
ꝙ̄ ſimul melius eſt. Itē mater eſt dn̄a car
nalis ⁊ ſpūalis. ⁊ filius eſt tm̄ pater ſpūa-
lis ⁊ nō carnalis. igiť plus habet ipſa. Itē
bonū ē eſſe patrē carnalē. bonū eſt eſſe pa-
trem ſpūalem. igiť vtrūꝙ̄ ſimul eſſe eſt me
lius. Itē ipſe nō eſt pater dei nec patris nec
filij nec ſpūs ſancti. ſed dn̄a eſt dei mater.
igiť ipſe nō habet totū bonū qđ habet ma
ter. Itē queriť de ſingulis priuilegijs ſuis
qualiť a filio excellať in illis. Cōtra p̄di
cta obijciť in hūc modū. quicquid boni ē i
creaturis ē in homine. ſed quicqđ boni fu
it in homine fuit i dn̄o noſtro ieſu xp̄o. igi
tur quicquid boni fuit in creaturis fuit in
chriſto. Itē ſupiores habent ꝓprietates in
ferioꝝ cū excellentia. Itē ps. Unxit deus
te p̄ cōſortibus tuis. Itē ibidē. Specoſus
forma p̄ filijs hominū. Itē Dam. Accepit
primitias noſtre maſſe. Itē Joh. iij. Nō ad
menſurā dedit ei deus ſpm̄. Item Joh. i.
De plenitudine eius accepimus oēs. Itē
Ro. xi. Ex ipſo ꝑ ipſum ⁊ in ipſo ſunt om
nia. Itē Aug. Deus eſt quo nihil melius
excogitari poteſt. Itez Damaſcenus. Si
ue ſcd̄m virtutem ſiue ſcd̄m ſapientiam ſi
ue ſcd̄m tempus ſiue locum deficiat a ꝑfe
ctione deus nō eſt. ergo quicquid boni eſt
in creaturis eſt in ipſo quod eſt deus. Itē
Jacobi. i. Omne datum optimuz et omne
donum ꝑfectum. Item ꝙ in omnibus
priuilegijs ipſam matrem antecedat pa-
ter. Primū fuit ꝙ ipſa nunꝙ̄ peccauit. ip
ſe eñ nec in peccatis conceptus fuit. Se-
cundū fuit ꝙ ipſa peccare nō potuit ⁊ ſi ip
ſa creatura pura peccare nō potuit quāto
minus creator. Aug. đ trinitate. Magna
eſt potentia dn̄i nec peccare nec mētiri poſ
ſe. Terciū fuit ꝙ ipſa in actu liberi arbitrij
merebatur. ipſe eñ omniū in iſta concepti
one dignus fuit. ⁊ poſtea quolibꝫ actu no
bis meruit. Quartū fuit puritas i ſummo
ſed ipſa habuit puritatē receptiuā. ip̄e au
tem datiuā habuit. ipſa in ſummo pura fu
it ad modum aeris. ipſe autem ad moduꝫ
ſolis. Item quintuꝫ fuit ꝙ ipſa fuit virgo
virginū. ipſe autem virgo virginis filius.
⁊ plus eſt eſſe virginē virginis filiū ꝙ̄ vir
ginē matrē virginū. Sextū fuit ꝙ erat ma
ter virgo ꝑ generatōem. ipſe autē pater vir
go per creationem. ⁊ nobilior eſt creatō ꝙ̄
generatio ⁊ actus creatoris ꝙ̄ creature a-
ctus. Septimū fuit ꝙ ipſa fuit mater om
niū. ipſe eñ pater omnium ⁊ maius eſt eſ-
ſe patrem ꝙ̄ matrem. Item ipſe genuit v̄
bō ipſa facto. ⁊ plus eſt ⁊ per ſe generatio
ni ſimilius generare verbo ꝙ̄ facto. Octa
uū fuit ꝙ ipſa habuit nullius ignorantiā
ipſe autem omniū habuit ſcientiā. Nonū
eſt ꝙ ipſa eſt ſtella maris. ipſe autē eſt lux
mūdi. Decimū eſt ꝙ ipſa eſt porta celi. ip̄e
autem hoſtiū i quo eſt porta. Undecimū
eſt ꝙ ipſa cōicationem paſſionis habuit ꝑ
compaſſionem ipſe autem ipſam paſſionē
habuit. Duodecimū eſt ꝙ ipſa eſt ſuꝑ cho
ros angeloꝝ exaltata. ipſe autez nomē ha
bet quod eſt ſuꝑ omne nomē. Tredecimū
eſt ꝙ ipſa eſt mater miſc̄dīe: ipſe aūt ē pa-
ter miſericordiaꝝ ⁊ rex glorie.

D plenariam
intelligentiam predictoꝝ que
ritur de ſufficientia hoꝝ ⁊ dif
ferentia que ponunť in ſalutatiōe iſta. Et
queritur primo de numero dictionū qua
re tm̄ habuerit decē dictiones ⁊ non plu-
res vel pauciores. Item queriť quare tm̄
quatuor ſn̄ie ponantur in ipſa. Item qua
re ſn̄ie ſibi ita ſuccedant ꝓgreſſiue ita ꝙ p̄
ma habuit vnā dictionem. ſecunda duas.
tercia tres quarta quatuor. Itē ſcd̄m ad-
ditōem elyſabeth quinꝙ̄ ſunt dictōnes et
vna eſt ſn̄ia. Item quid ſignat ꝙ hic poni
tur denarius qui eſt numerus triangula-
ris ex omni parte. ⁊ quaternarius qui ē tri
angularis a baſe in cōmuni. Itē vel ſimul
ſingulariter ſunt. xv. ſed tunc oporteret q̇n
qꝫ poni pro baſe. Ad obiecta prima ſol
uentes dicimus ꝙ ſufficientia ſalutatio-
num ſumitur hoc modo In illa ſalutatōe
annunciať beatiſſime virgini ꝑfectiſſima
habitudo. et ꝑ ipſam ⁊ in ipſa toti huma-
no generi. Perfectio aūt beatiſſime virgi-
nis vel eſt quantū ad ſubſtantiā vel ꝙ̄tuꝫ
ad cauſam vel quantū ad efficiētiā Si q̄n
tū ad ſubām vel eſt a malo ⁊ ſic ē aue. vel ē
ad bonū ſic eſt gratia plena. Si ꝙ̄tum ad
cauſam ſic eſt dn̄s tecum. Si aūt ꝙ̄tuꝫ ad
efficientiā vel ē immediata ⁊ ſic ē benedi-
cta tu in mulieribus. vel mediata. ſic eſt be
nedictus fructus ventris tui. Ad aliud di
cimus ꝙ ꝑ decē verba ſignificať decalogi

ſimpletio.in quatuoꝛ ſentẽtijs ſignificatur
in euangelijs cõſilioꝝ ſuꝑadditio.⁊ ꝑ hec
duo fit nobis ꝑfecte ſalutis annunciatio.
Item decem verba in quatuoꝛ ſententijs.
eſt lex in quatuoꝛ euãgelijs. Itẽ gradalis
ꝓceſſio ſignat ꝙ in via non eſt ꝑfecta legiſ
impletio ſed tm̃ iniciatio. Item denarius
triangularis ſignat legis nobilitatẽ.qua//
ternarius euangelij eternitatẽ. ⁊ vterqꝫ eſt
numerus imꝑfectus.ſed denarius ĩ duo//
bus.quatuoꝛ autem in vno.ſic et euange//
lium habet ꝑfectõnem vie ſed nõ patrie.⁊
ita vnũ ſibi deeſt. denarius aũt legis defi
cit in duobus.quia nec habet quidez ꝑfe//
ctionẽ vie nec patrie. Itẽ quatuoꝛ cũ om//
nibus ſuis ꝑtibus facit denariũ ⁊ lex ma//
terialiter tota eſt in euangelio. Itẽ dena//
rius ẽ numerus triangularis ex omni ꝑte
et quatuoꝛ in cõi.⁊ ꝑ firmitatẽ legis ⁊ euã
gelij recte impleti ꝯuenitur ad vnũ ꝺ quo
dicit.vnã petij a dño. Item ſcd̃m additõ
nem Elyſabeth denarius dictionũ ſignat
decalogũ quaternarius ſeutentiaꝝ ſignat
euangeliũ.additio Elyſabeth doctrinam
apoſtolorum. Et hec omnia figurant ĩ ſa
lutatione beatiſſime virginis diuinitꝰ miſ
ſa. In ipſa em̃ fuit legis et euãgelij imple
tio.et in ipſa fuit vtriuſqꝫ expoſitõ.ꝑ ipſaꝫ
vnius cum altero coniunctio. Item vni//
us in alterum reductio. Item ꝑ ipſam vir
tutũ conſummatio. Itez ꝑ ipſam ſanctita
tis ꝓgreſſio. Itẽ per ipſam ad deum aſcen
ſio.nobis autem per legem veterem et no
uam et ipſam eterne ſaluationis nuncia//
tio ⁊ ſalutis ipſa ꝓductio.

Is viſis vidẽ

dum eſt ad ea que de fructus
benedictiõe ſunt obiecta. No
tandũ igitur ꝙ de benedictione illa poſ//
ſumus loqui ſcd̃m tres vias. Primo quã
tũ ad ſignificatõem. ſecundo quantuꝫ ad
ſuppoſitõem.tercio quantũ ad ſubſtantiã.
Quantũ ad ſignificatõem vtꝝ ſcꝫ benedi//
ctio vnã habuit ſignificatõem vel plures.
Et ſi plures ſm̃ quã hic ſumat vel ſi om̃is
rõ bñdictõis ſaluet ĩ iſta bñdictione. Quã
tum ad ſuppoſitõem vt ſi ſcꝫ benedictõ ſit
cõmunis ad plura ꝓ qua ſumat hic.⁊ vtꝝ
ꝓ omnibus ſuis ſuppoſitis. Quantuꝫ ad
ſuã ſubaꝫ ex quibus ⁊ quantis integratur
iſta benedictio. Quantum igit ad ſignifi

cationem benedictõ quatuoꝛ habet in ſe ſi
gnificata.quoꝝ oĩm ratio ſaluat in iſta be
nedictione. Eſt em̃ benedictio maledicti
euacuatio.et eſt benedictio oĩs boni poſ//
ſeſſio.⁊ eſt bñdictio fecunditatis exaltatõ.
⁊ eſt bñdictio congratulantiũ collaudatio
Et quelibet iſtaꝝ triplex. Eſt em̃ benedi//
ctio triplicis maledicti euacuatio.incide//
rat em̃ homo ꝑ peccatũ triplex maledictũ
Primũ eſt pũctio fomitis. ſecundũ eſt la
boꝛ inueniende veritatis. terciũ eſt neceſſi
tas incineratõnis. Primũ intelligit ꝑ hoc
ꝙ operatus fueris terrã ⁊c. ſecunduꝫ ꝑ id
quod dicit.in ſudoꝛe vultus tui ⁊c. terciũ
per id.cinis es et in cinerẽ reuerteris. Iſti
us triplicis maledicti euacuatõ fuit ĩ iſto
fructu benedicto. Primũ qꝛ puncturã fo//
mitis nõ habuit.ſecundũ quia omnia ſci//
uit.terciũ quia coꝛruptiõem nõ vidit. Se
cunda bñdictio fuit omnis boni poſſeſſio.
et hec triplex fuit. Habuit em̃ bonitatẽ hu
mane nature in ſummo. Itẽ bonitatẽ di//
uine nature in ſummo. Itẽ bonitatez que
ẽ ex cõiunctione vtriuſqꝫ habuit. et ſic om
ne bonũ poſſedit in ſummo. Tercia bñdi//
ctio fuit fecunditatis ſuperexaltatio.et hec
quoqꝫ triplex fuit. fuit em̃ pater per creati
onẽ ĩ eſſe nature.ꝑ recreationẽ ĩ eſſe gratie
per gloꝛificationẽ ĩ eſſe gloꝛie. Quarta bñ
dictõ fuit congratulantiuꝫ collaudatio.et
hec triplex ſcꝫ angeloꝝ.hoĩm et coꝛpoꝛũ.
oẽs hi bñdicunt ipſam.qꝛ genuit angeloꝝ
reſtauratoꝛẽ.redemptoꝛẽ hoĩm. coꝛpoꝛali
um renouatoꝛẽ. Quantũ ad ſuppoſitõ
nem tria habet appellata.et pꝛo omnibus
illis reddetur locutio vera. Eſt enim fru//
ctus benedictio nature.benedictio gratie.
benedicio gloꝛie. Et quodlibet iſtoꝛũ tri
pliciter. Benedictio nature tripliciter. ha
buit em̃ coꝛpus benedictũ. animã benedi
ctam.deitatem benedictã. Coꝛpus fuit be
nedictũ tripliciter.in materia.in foꝛma.in
armonia. In materia quia purum.in foꝛ//
ma quia pulcrum. in armonia quia eucra
ticum. Pulcrum etiaꝫ fuit tripliciter.in cõ
gruentia quantitatis.in elegantia diſpo//
ſitionis.in venuſtate coloꝝ.et ſic eſt in ſta
tura.figura et coloꝛe. Item anima fuit bñ
dicta.in ſe et in comparatione. in ſe dupli
citer.a malo et in bono. A malo tripliciter
a peccato.a fomite.ab ĩgrãtia. Itẽ ĩ bono
tripliciť.oĩm naturaꝝ naturali conditiõe.

pollicitarum virtutū pfectōne ſuprema na
turali dei dilectione. In compatione bn̄
dicta fuit dupliciter ad deū ⁊ ad corpus.
Ad deū ſumma imagine ⁊ ſimilitudie. ad
corpus ſine cōtrarietate. Itē benedictā tri
pliciter habuit deitatē. benedictā in operi
bus. i ſe. bn̄dictā in donis ſuis. Itē habuit
benedictōnem gratie. ⁊ hec quoqꝫ fuit tri
plex. increatā cum patre. creatā cū matre.
coniunctā ꝑpter vtrūqꝫ. Cū patre triplicē
gratiā habuit. Cū patre quod eſt deus qd
eſt dei filius quod eſt ſpirator ſpūs ſancti.
Cū matre quoqꝫ triplicem habuit gratiā.
vnam quia omnē gratiam habuit. ſecun
dam quia omnē dedit gratiam. terciaꝫ ꝙ
dedit vltra id quod habuit. Dedit em̄ gra
tiam. virtutē. remiſſionē peccatorū quā nō
habuit. vnde ſpūs in heliſeo duplex fuit.
Itē ex coniunctiōne ꝑpter vtrūqꝫ triplicē
habuit gratiam. Unā ꝙ filius plurīū fuit
ſecundā ꝙ redemptor hominū fuit. terciaꝫ
ꝙ beatitudo hominū eſt. Et quodlibꝫ iſto
rum tripliciter eſt. quia em̄ filius plurium
fuit ex hoc ſequitur triplex gratia. Mater
em̄ habuit patrem ⁊ matrem ſed nō deum
pater ſuus nec habuit patrem nec matreꝫ
nec deum nec hominē. ipſe autem habuit
patrē ⁊ matrē ⁊ deū ⁊ hominē. Quia redē
ptor hominū fuit. ex hoc habuit tria. quia
ſponſus animarꝫ. ſacerdos fideliū. iudex
viuorum ⁊ mortuorꝫ. Qd beatitudo homi
nū fuit. ex hoc etiam habuit tria. quia ē be
atitudo angelorꝫ hominū ⁊ corporalium.
Itē benedictionem glorie ſimiliter habu
it triplicē. habuit em̄ gloriā comp̄henſoris
gloriaꝫ creatoris. gloriā redemptoris. Et
quelibet iſtarum triplex. Cōprehēſoris tri
plex. ſummā aureolam in ſummo. ſup oēs
aureolas in ſummo. accidentalia premia ī
ſummo. Itē primo ē homo viator ⁊ nō cō
prehenſor. poſtea comp̄henſor ⁊ nō viator
ipē aūt nō aliqn̄ viator aliqn̄ comp̄henſor
ſed ſimul viator ⁊ comp̄henſor. Itē viato
rū doctor. comp̄henſorꝫ coronator. viato
rum ⁊ comp̄henſorꝫ adunator. Iteꝫ gloria
redemptoris triplex fuit. quia hominū li
berator. demonū ſupator nature exaltator
Itē gloria creatōis triplex fuit. miſericor
dia in ſanctis. iuſticia in damnatis. glori
oſus in ſeipſo. Itē habuit gloriā creatoris
iuſtificatoris glorificatoris. Si autem
conſideret benedictio iſta quantū ad par
tes integrales tunc eſt bn̄dictio quantum
ad eſſentiā vel principiū. Iſte fructus bn̄
dictus triplicē habuit originē. benedictaꝫ
trinitatē p creatōem. benedictaꝫ matrē per
natiuitatē. benedictū patrē quantū ad ge
neratōem. Quantū ad eſſentiā bn̄dict⁹ fu
it tripliciter ſm Bern. Odore. ſapore. ſpe
cie. odore implēs cognoſcitiuā inquantū
verū. ſapore reficiens affectiuaꝫ inquantū
bonū. ſpecie beatificās comp̄henſiuā inqꝫ
tū ſummū fuit ⁊ arduū. Albertus. Adda
mus et nos odori et ſapori ſpeciei valorē.
valet in medicamentū contra omne malū
in cibū habentē omne delectamentū. in p
ciū compans omne bonū. Itē q̄tū ad effi
cientiā duplex eſt benedictio. actiua ſcꝫ et
paſſiua. Actiua tripliciter. quia benedixit
nos in eſſe nature glorie ⁊ gratie. Un̄ ps.
Benedicat nos deus deus noſter benedi
cat nos deus. Item benedixit nos benedi
ctione corp orali ſpūali et celeſti. Paſſiua
tripliciter. quia nos benedicimus eū cor
de ore ⁊ opere. Unde ps. Benedic anima
mea dominū ⁊ omnia que intra me ſunt.
Benedicimus eum ore. vnde. Benedicaꝫ
dn̄m in omi tpe ſemp laus eius i ore meo.
Benedicimus eum ope. vnde ps. Bene
dicam dn̄m in vita mea his ⁊c.

His viſis reſpō
demus ad obiecta. quod igi
tur queritur de copulatōe. di
cendum ꝙ hic ponitur copulatio que con
tinet alterius finem. Ad obiectionem ad
angelicam ſalutatiōem ⁊ ad pſonā filij p
tinenter. etiā vt notet inter filij benedictio
nē ⁊ matris dilectionē aliquā. q̄uis tamē
ſcd̄m allegoriā ad aliā pertineant rationē.
ipſa em̄ eſt benedicta per benedictiōeꝫ fru
ctus. vnde ſua benedictio deſcendit a be
nedictione filij. Item angelus non addi
dit benedictus fructus ventris tui. qꝛ nō
dum fructus eius fuit fructus ventris. ſed
ipſum quaſi ꝑmiſſuꝫ i hoc qd dicit. bn̄di
cta tu in mulieribus. fructū comp̄hendit.
eccleſia aūt qꝛ ſibi exhibit⁹ ⁊ bt̄iſſime virgi
ni cōmendatus ipſa appoſuit. Ordo patꝫ
ex ſufficientia. Itē quare non dixerit filiuſ
ventris ⁊c. quia cōe eſt ad ſpūalem et carna
lē generatiōꝫ. et omino maxime cū hac der
minatōne ventris qui eſt locus generatōis
carnalis. ꝑpter qd etiā nō dicit corpis ſed

ventris vt veritas generationis plus ex-
primeretur ⁊ falſitas heretica plus ſopire
tur. Item quare non determinauit reſpe-
ctu cuius eſſet benedictꝯ. Dicimus ꝙ ſm
omnem ſignificationem et ſcd̄m omnem
ſuppoſitionem ⁊ ſcd̄m omnē partē ⁊ om-
ni modo ⁊ in omnibus benedictus fuit. et
eius benedictio per nihil ſpecificum coar
tari potuit. Benedictio quoqꝫ beatiſſime
virginis per hoc quod dicitur in mulieri-
bus nō reſtringitur ſed cauſa ⁊ origo om-
nis benedictionis monſtratur. Concedi-
mus etiam ꝙ dominus noſter ieſus chri
ſtus habuit omnes dignitates matri ſue.
vel in ſe vel in equipollenti excellentiſſimo
congruenti. Habuit igit̄ bn̄dictionē con-
iugalē. quia ſponſus fuit vniuerſalis eccle
ſie. Item virgo fuit ⁊ pater. quia verbo ve
ritatis generauit. ⁊ ex aqua ⁊ ſpiritu ex ma
tre eccleſia omnes regenerauit. Item ſicut
ipſa mater dei ita et ipſe fuit filius dei. et
plus eſt eſſe filium dei q̄ꝫ matrem dei. Itē
plus eſt eſſe filium virginis q̄ꝫ eſſe virginē
virginum. quia ſi ipſe chriſtus eſſet virgo
virginum ſequeretur ꝙ ipſa mater ſua nō
eſſet virgo. Item plus eſt eſſe benedictum
fructum ventris q̄ꝫ habere fructum vētris.
Concedimus etiam ꝙ a filio ſuo in om-
nibus priuilegijs ſuis antecellit̄. nec ī hoc
laus matris ſue diminuit̄. ſed exaltat̄ ī eo
ꝙ nō tm̄ genuit ſibi filiū coequalē ſed infi
nitū meliorē ꝙ etiam ex hac parte qd̄am-
modo infinitat bonitatem matris. omnis
eñi arbor ex fructu cognoſcitur ꝓuer. vn-
de ſi bonitas fructus bonificat arborē infi
nita bonitas in fructu adhuc oſtendit in-
finitam in arbore bonitatem.

Equiturque cū

audiſſet turbata eſt. Queritur
igitur quare turbata fuerit be
atiſſima virgo. ⁊ videtur primo ꝙ de ange
lica viſione. ⁊ hoc ꝓbatur a ſimili Luce ꝑ
mo de Zacharia. Apparuit illi angelꝰ do
mini ſtans a dextris altaris incenſi. ⁊ Za
charias turbatus eſt videns ⁊ timor irru
it ſuper eum igitur ex viſione angelica eſt
turbatio ⁊ timor. Item Gregorius. O in
quantam miſeriam cecidimus. quia etiaꝫ
bonos angelos formidamus. Item ſuper
iam dictum textum Luc. glo. Sicut hu-
manus defectus eſt terreri ita angelice bo
nitatis eſt pauentem de ſuo aſpectu blan
dienter cōſolari. igitur pauor eſt de ange-
loꝝ aſpectu. Itē Luc. ij. Angelus dn̄i ſte
tit iuxta illos ⁊ claritas dn̄i circūfulſit il-
los. Et ſequit̄. Timuerunt timore magno
Itē Math. vltimo dicit̄ ꝙ aſpectus ange
li erat ſicut fulgur. Et dicitur poſt. ꝙ p̄ ti-
more autē eius pterriti ſunt cuſtodes. igit̄
ex viſione angeli eſt timor ⁊ turbatio. Iteꝫ
Iudicū. xiij. Vir autē venit ad me habēs
vultū angeli terribilem nimis. igitur ex vi
ſione vultꝰ angeli eſt terror. Contra ob
ijcitur. Que cum audiſſet turbata eſt in ſer
mone eius. i. angeli. igitur non in viſione.
Item alij datur diſcretio ſpirituū vt dictū
eſt ſupra igitur turbatur nō ex viſiōe. Iteꝫ
ipſa angelos cognouit ꝑ ſpeciem. Itē aut
cognouit ⁊ non fuit turbata aut non cog-
nouit ⁊ ſic fuiſſet dubia. quod eſt ridiculo
ſum dicere. Item Abraham. Loth. Io-
ſue et alij patres veteris teſtamenti vide-
runt angelos. nec fuerunt turbati igit̄ nec
ipſa. quia illa a nullo illuſtrium vincitur.
Sed ſi propter hoc dicitur ꝙ fuit turba-
ta in ſermone. Contra turbatio eſt a ma-
lo ⁊ a contrario. ſed in iſto ſermone nihil
erat mali vel contrarium. igitur de iſto ſer
mone non turbatur. Item nec in nuncia-
to eſt aliqua ad ipſam contrarietas. ergo
nec ꝑ illum nec per nuncium turbat̄. Iteꝫ
cōminatio eſt cauſa turbationis. igit̄ con
ſolatio eſt cauſa exultationis. Itē ex pru-
dentia noue ſalutationis formaꝫ miratur.
videtur igitur ꝙ iſta turbatio fuerit ex am
miratione. Queritur igitur ſi fuerit turba
tio ammirationis. ⁊ videtur ꝙ nō. Legit̄
de ſancto Aug. quia nō ſatiabatur altitu
dinem diuini conſilij conſiderare dulcedi
ne mirabili ſuper ſalute generis humani.
igitur illa ammiratio eſt bona. igitur non
eſt ꝓhibenda. Sed iſtam turbationem re
mouet angelus domini dicens. ne timeas
maria. igit̄ iſta turbatio nō fuit ammiratō
nis. Vel dicit̄ ꝙ fuerit dubitatōis. Con-
tra hoc dicit Ambroſius. nō conturbat̄ qd̄
neſcit an p̄teritū ſit an futuꝝ. Itē bern. di
cit. Dubiā cōſolat̄. Sꝫ ⁊ ſi ꝓpter hoc dicat̄
eē turbatō dubitatōis. cōtra hoc dicit glo.
in hunc modū. Cum ſara riſit ī ꝓmiſſione
filij. ⁊ in ꝓmiſſione dei maria dixit. Quo
modo fiet iſtud. cur nō fuit vtraqꝫ muta fa
cta ſicut zacharias. quia ſara ⁊ maria non

dubitauit faciendū quod ꝓmittit̃ ſed que-
runt modum. igitur hic nulla fuit turba-
tio dubitationis igitur ꝛc.

Oſt hoc queri-

tur de hoc quod dicit. Et co-
gitabat. Et obijcit̃ in hūc mo-
dum. Cogitatio eſt decurſus rationis de
vno oppoſitoꝝ ſuꝑ reliquū. vnde dicit̃ co-
gitatio quaſi coagitatio. ſed vbi fluctua-
tio eſt de vno oppoſitorum ſuꝑ reliquuꝫ
ibi eſt dubitatio igitur videtur ꝙ hic fue-
rit dubitatio. Item Bern. Sciebat virgo
prudens ꝙ angelus ſathane ſepe transfi-
gurat ſe in angelum lucis. et quia nimiuꝫ
ſimplex et humilis fuit nihil tale ab ange-
lo ſperabat. et ideo cogitabat qualis eſſet
iſta ſalutatio. Tunc angelus intuitus vir-
ginem et varias eam ſecum voluere cogi-
tationes facillime comprehendens paui-
dam conſolatur et confirmat dubiam. igi-
tur videtur ꝙ hec cogitatio fuit ꝑ moduꝫ
dubitationis. Item ibidem Bern. Solēt
virgines que vere ſunt virgines ſemꝑ pa-
uere et nunq̃ꝫ ſecure eſſe et vt caueāt timen-
da etiam tuta pertimeſcere ſcientes ſe ĩva-
ſis fictilibus precioſum portare theſauruꝫ
et nimis eſſe arduum viuere angelos in-
ter homines et in terris more celeſtiū con-
uerſari ac in carne vitam celibem ducere.
proinde qđ quid ortum fuerit ſuſpicātur
hominū inſidias totū eſſe. et contra ſe exi-
ſtimant eſſe machinam idcirco et Maria
turbata eſt. Ex hac auctoritate igit̃ iteruꝫ
videt̃ ꝙ turbatio et cogitatio fuit cauſa ti-
moris et dubitationis.

Einde ſequitur Ne timeas. Et
queritur cur huiuſmodi timor
hic remoueatur. Et videtur ꝙ
nullus hic vere poſſit remoue-
ri. quia vt Damaſcenus dicit timor diui-
ditur in ſex. in ſegniciem in erubeſcentiaꝫ
in verecundiam in admirationem in ſtu-
porem in agoniam. Segnicies eſt timor
future operationis. ille non fuit hic. quia
ei nihil nunciatur operandum. Erubeſcē-
tia eſt timor in expectatione conuicij. et il-
le quoqꝫ non eſt hic. Verecūdia eſt timor
in turpi actu. et de hoc nihil hic. Ammira-
tio eſt timor ex magna imaginatione. con-
tra illam non eſt neceſſaria conſolatio. vt
dictum eſt. Stupor eſt timor ex inconſue-
ta imaginatione. hic autem nihil de ima-
ginationibus agebatur. Agonia autēꝫ eſt
timor per caſum vel infortunium. Men-
te enim timore infortunate actionis ago-
nizamur. hic quoqꝫ de infortunio vel ca-
ſu nihil. igitur non fuit agonia. et ſic nul-
lus timor. Et ſic fruſtra remouetur timor
vbi nullus eſt timor. Item ſi ammiratio-
nis timor ille non prohibetur. Iteꝫ nō eſt
timor niſi contra malum. quia nihil time-
tur timore remouibili niſi culpa vel pena.
Item perfectis nulla timēda eſt pena. igi-
tur fruſtra. Unde Actuū. viij. Ibāt apo-
ſtoli gaudentes ꝛc. Item laus plus exci-
tat ad amorem q̃ꝫ ad timorem. igitur cum
nihil preceſſit niſi quod fuit de laude nul-
lus debuit timor ei remoueri. Sed con-
tra. glo. Ex verecundia pauet. Item alia
glo. Trepidare virginis eſt et ad oīes vi-
ri ingreſſus vereri igitur videtur ꝙ ex ve-
recundia timuit.

Oſt hec que-

ritur de verecundia. vtrum
beatiſſima virgo habuit ve-
recundiam. Et videtur ꝙ
ſic. Glo. ex verecundia pauet. Item alia.
Elyſabeth ex culpa erubuit. Maria de ve-
recundia. in muliere enim modus pudo-
ris augetur. Item Eccī. xx. Gratia ſuper
gratiam mulier ſancta et pudorata. Item
pudore bono repletus dei famulus ſtu-
pri nephas prohibuit. Item Hieremie. iij
Facies mulieris meretricis facta eſt tibi.
noluiſti erubeſcere. et hoc eſt malum. igi-
tur verecundia eſt bonum. Item Eccleſi-
aſtici. xxiij. Animo irreuerenti et infruni-
to ne tradas me. Item Eccī. iiij. Eſt con-
fuſio adducens gloriam. Iteꝫ Damaſce.
de erubeſcentia dicit. Optima eſt hec paſ-
ſio. Item de verecundia dicit. quia nō eſt
inſeꝑabile ad ſalutē. Itē erubeſcētia res ſa-
lutifera eſt. Ex his omnibus patet ꝙ eru-
beſcentia eſt bonū et verecundia. igitur ip-
ſam habuit beata virgo cui nulluꝫ defuit
bonū cuius pura creatura capax fuit. Sꝫ
contra Damaſ. dicit. Verecundia ē đ tur-
pi actu. Sed nihil fuit turpe in beatiſſima
virgine. igit̃ nec verecūdia. Itē Adam nō
habuit verecundiā ante peccatū. ſed poſt
viderūt q̃ nudi erant et fecerūt ſibi periſo-
mata. Item qui nō querit ſibi gloriam nō

ſentit contumeliam vt dicit Piero. ſed hu
milima virgo nullam queſiuit gloriaꝫ. igi
tur nõ ſenſit contumeliam igitur nõ habu
it verecundiam. Sed ſumme fuit humiliſ
igitur voluit vilis reputari.

Vxta hoc que
ritur de deo vtrum ipſe habu
it verecundiam. Et videtur ꝙ
nõ. quia dicit Damaſcen⁹. ꝙ ea aſſumpſit
que in natura noſtra plantauit. ſed vere
cundiam non plantauit. igitur non habu
it verecundiam. Item verecũdia eſt ſeque
la peccati igitur non habuit eam. Sed
contra. paſſio hec eſt meritoria. igitur eſt
bona igitur habuit eam. Item ipſa eſt na
turalis igitur ⁊c. Item omnia aſſumpſit
preter peccatũ ⁊ ignorantiã. ſed verecun
dia neutꝝ horum eſt igitꝰ habuit verecũdi
am. Itẽ p̃s. Verecundia mea contra me ẽ
Item qm̃ ꝑpter te ſuſtinui opprobriũ. Itẽ
tu ſcis improperiũ meũ ⁊ confuſionẽ meã
⁊c. Has autoritates exponit gloſa de deo
igitur habuit verecundiam.

Oſt hec queritur de hoc quod di
citur. Inueniſti em̃ gratiam. Et q̃
ritur quid ſit gratiã inuenire. Si
hoc eſt perditã recuperare. hoc autẽ ẽ mul
tis cõmune. Item ſi hoc eſt perditam pri
mo recuperare tunc beata virgo gratiã nõ
inuenit. ſed Adam ⁊ eua eam primo recu
perauerunt. Item ſi inuenire ẽ prius ĩ ra
tione inuenire. ſcd̃m hoc primus vel pri
mus homo gratiã inuenit. Queritꝰ igi
tur vtruꝫ beatiſſima virgo meruit fieri ma
ter dei. Et videtur ꝙ ſic. quia dicit Aug⁹.
Tuo ſingulari merito mundo ſuccurriſti
perdito. Item propter virtutes gratuitas
eſt proprie meritum. ſed dicit Aug⁹. quia
ſola humilitas genuit deum nobis. Item
Bern. Quia corpus chriſti ⁊ anima ⁊ di
uinitas tria ſunt ſata que miſcuit mlier e
uangelica. ⁊ ꝙ fermentum eſt fides virgi
nis. igitur mediante fide facta eſt mater
dei. ſed a fide eſt meri tuꝫ. igitur meruit fie
ri mater dei. Item Elyſabeth ad ipãꝫ Lu
ce. i. Beata que credidiſti qm̃ ꝑficientꝰ ĩ te.
Item ꝑpter credere eſt beata. igitꝰ merito
fidei eſt beatificata. Itẽ maius eſt habere
gloriã eternã q̃ꝫ eſſe matrem dei. ſed illud
põt homo mereri igitur ⁊ iſtud. Si dicatꝰ
ꝙ de congruo ſed nõ de condigno hoc ni
hil dictum eſt. quia vitam eternam nõ me
retur quis de condigno. quia non ſunt cõ
digne paſſiões tempꝛis huius ⁊c. ad Ro.
viij. nullũ em̃ tempale digne valet eternũ.
Item Aug. In yſaac facta eſt repromiſ
ſio ⁊ p̃cibus ſanctoꝝ iuuanda eſt dei p̃fi
nitio. igitꝰ ſi precibus poteſt obtineri gra
tia gratũ faciẽs multo fortius gratia gra
tis data. Item Aug. ꝙ beatior eſt concipi
ens fide q̃ꝫ carne. igitur ſi ꝑ virtutes gra
tuitas eſt alicui mereri gratiam fidei etiaꝫ
per virtutes poteſt mereri fieri mater dei.
Item Luce. i. Ne timeas zacharia qm̃ ex
audita eſt oratio tua. igitꝰ oratione meru
it ꝙ elyſabeth fuit mater. Sed dicit gloſa
ꝙ elyſabeth que ẽ dei mei ſaturitas ſignat
mariam que plena fuit. obtentum igitur ⁊
ſignificatuꝫ potuit merito obtineri vel po
teſt merito obtineri.

einde queri
tur de hoc quod ẽ apud de
um. Solet em̃ prepoſitõ a
pud dñm in tribus ſignifi
cationibus repꝛiri. quandoq̃ꝫ em̃ ſignat e
qualitatem eſſentie vt illud Verbum erat
apud deum Johis. i. Quandoq̃ꝫ ſitus e
qualitatem ſcd̃m ꝙ apponitur ad ſup̃ vel
infra. Unde dicitur. iij. Regũ ca. ij. Po
ſitus eſt thronus matris apud thronũ re
gis. iuxta hunc modũ dicitur mater Jeſu
⁊ diſcipulus quem diligebat Jeſus ſtare
iuxta crucẽ Joh. xx. Quãdoq̃ꝫ apud vel iu
xta dicitꝰ reſpectiue. ſcd̃m quem moduꝫ di
cuntur alie mulieres ſtare iuxta crucẽ non
iuxta crucem abſolute ſed reſpectu turbe q̃
longius ſtabat. vnde ⁊ dicuntur a lõge ſta
re reſpectu matris et diſcipuli qui prope
ſtabant ſiue iuxta. Medium enim in com
paratione eſt inter duo extrema. Queritur
igitur quo iſtorum modorum hic ſuma
tur. Et videtur ꝙ vltimo. ipſa em̃ inuenit
gratiam ꝓpinquiorem q̃ꝫ aliqua creatura
nõ tamen ſimpliciter equalis ſitus potu
it eſſe cum deo. impoſſibile em̃ eſt ĩ ſitu vel
in aliquo creaturã equari deo. igitur ſi di
citur quo ad aliquid eſſe apud deũ ꝙ hoc
ſit reſpectu aliarum creaturaꝝ. Qd̃ autem
ſcd̃o modo ſumatꝰ ſic videtꝰ quia eſt regine
apud regẽ eſſe iuxta illud. Aſtitit regina a
dextris ⁊c. vnde mulier facta fuit de late
re viri. Similitꝰ lat⁹ matris apud filiũ. iuxta
illud. poſitus ẽ thronus matris regis iuxta
thronũ regis ⁊c. Itẽ ꝙ etiaꝫ primo modo

hoc ſumi poſſit videtur. vna eſt maieſtas
regia a qua rex eſt rex ⁊ regina regina. igi
tur coequantur illa. igitur apud poteſt di
cere equalitatē in illa. vel ſic filius dicitur
eſſe apud matrem propter idemptitatem
nature in qua vnum eſt cum matre ſicut ⁊
alia natura vnum eſt cum patre. Et ſic po
teſt ibi ſumi primo modo apud. Itē queri
tur que ſit differentia inter apud ⁊ coram
ſcdm ꝙ in alijs reperitur ꝙ inuenerunt gra
tiam coram domino vel in oculis eius. et
vtrum gratiam habere apud deū ꝓprium
poſſit eſſe virginis glorioſe.

D predicta ſol
uendo dicimus ꝙ beata vir=
go commemorans preteritā
humilitatem ⁊ ammirans preſentis ſalu=
tationis ſublimitatē. ſperanſq; future im
pletionis veritatem. Que cū audiſſet hu
militer diligenter prudenter reuerenter. le
tanter credendo ſperando turbatur. am=
mirans dei potentiam ſapientiam miſeri
cordiam caritatem veritatem humilitatē
miſcdiam dignitatē ſalutationis dei no=
uitatem. rerum immenſitatem. ſui paruita
tem. Propter cautele timorē. propter ve=
recundiam virginalem cogitabat lecta di
ctis comparando. eue deceptionem recordā
do. locutionis precipitium confugiendo.
conſuetudinē meditatiōis exhibēdo. vſū
prudentie exercendo. modum reſponſio=
nis ordinando. ſe infallibilem recognoſcē
do. nos ad prudentiam inuitando. Co=
gitabat inquā qualis q̄ admirabilis q̄ ve
nerabilis q̄ ſalubris q̄ ſublimis q̄ ſubti=
lis q̄ familiaris q̄ generalis q̄ ſpecialis
eſſet iſta ſalutatio. Iſta dico a deo patre
dictata. a filio ſcripta a ſpiritu ſancto nū=
ciata ab angelo portata. Iſta inquā ſalu=
tatio que fuit ſalutis operatio. inchoatio.
portatio. perfectio. augmētatio. confirma
tio perpetuatio. Cui angelus. Ne time=
as regis magnitudinem. tui paruitatem.
ſermonis falſitatem. rerum incompreben
ſibilitatem. ſententie ambiguitatem. pro=
miſſi protractionem. ſalutis amiſſionem.
retenti diminutionem. Ne timeas inquā
quia inueniſti nō creaſti vt deus. nec ſem
per habuiſti vt filius tuus. non rapuiſti vt
primus angelus. non perdidiſti vt parēs
primus. non emiſti vt Symō magus. ſed
inueniſti. quia queſiuiſti vbi fuit vt virgo
prudentiſſima. non abſcondiſti vt doctrix
fideliſſima. ſed reddidiſti vt mater mun=
diſſima. Inueniſti eñ inquā dei miſeran
tis caritatem. promittentis veritatem. ho
minis neceſſitatem. tui ad hec idoneitatē.
Inueniſti inquā gratiam increatam. ⁊ in
illa ⁊ cum illa omnē creatam. venerūt eñ
tibi omnia bona pariter cum illa. creatam
autem ſpiritualem ⁊ corporalem. ſpiritua
lem generalē ſpecialem ſingularē. genera
lem ſummitatē caritatis. ſpecialē ſummi
tatem omniū que ſingulariter fuerunt in
alijs. ſingularē ſummitatem quia compre
henſa eſt duodecim priuilegijs. Corpora
lem ſimiliter generalē ſpecialē ſingularem
generalem quo corporis reſurrectōē. ſpe
cialem virginitatis integritatē. ſingula=
rem virginalis vteri fecunditatē. Hec au=
tem omnia inueniſti apud deū. Apud di
co ꝓpinquiſſima ſimilitudine. dignitate.
familiaritate natura veritate. et hoc apud
deum creatorem recreatorem iuſtificato=
rem glorificatorem. His vtiq; patet ſolu=
tio ad obiecta. Concedimus eñ ꝙ beata
virgo in ſermone ſalutatorio et laudabiliſ
ſimo cōſolatorio inſtructorio credibili. de
lectabili vtili honorabili ammirabili. ſer=
mone inquā quem veritas miſit qui a ve
ritate nunq̄ receſſit. qui falli non potuit.
nec fallere voluit. In iſto inquam ſermo=
ne fuit beata virgo omnipharie immuta=
ta. in ſenſu ꝑ verecundiam virginalem de
angelica viſione in ſpecie viri. in reſponſi
one ꝑ timorem cautele de deceptione. in
intellectu per laudes annunciationis de
promiſſorum et nunciatorum magnitudi
ne in ſermone. Patet etiam ꝙ non eſt tur
batio tantū de malo ſed etiam de magno
Item nō eſt timor tantū mali ſed etiā ma
gni. Vnde Damaſcenus. Ammiratio eſt
timor ex magnorum imaginatōne. Stu=
por vero et inconſueta imaginatione. Pa
tet igitur qualis fuerit turbatio. qualis co
gitatio. qualis timor. qualis ſalutatō. qua
lis ⁊ que gratia quā inuenit. Inuenit au
tem. quia humano generi perditam pri=
mo recuperauit. Hoc Abraham non fecit
nec Adam. immo per ipſam omnē grati=
am rehabuerunt vt patet in priuilegio ma
ter omnium ⁊ priuilegio porta celi. Con=
cedimus etiā ꝙ apud ibi poteſt ſumi quo
libet illorum trium modorum ſicut dictū
eſt in opponendo.

Equitur. ecce

concipies. De conceptōne pri
mo queritur d quo facta ſit cō
ceptio tanq̄ꝫ de cauſa efficiente ꝑ appro-
priationem. Et videtur ꝙ de patre. Con
ceptio eñ fuit de generante. patris autē ſo
lius proprium eſt generare igitur ſi alicui
debet appropriari debet appropriari per
ſone patris Itē generatō temporalis ima
go eſt generatōnis eterne. ſed illa eſt d pa
tre igitur ⁊ iſta. Item idem eſt nobis fili-
um dare ꝙ generatio temporalis. ſed iſta
datio eſt a patre igitur ⁊ conceptio. Quod
autem filio debet appropriari ſic proba-
tur. Triplex eſt opus. creatio. recreatio et
glorificatio. ſed creatio appropriat̄ patri.
glorificatio ſpiritui ſancto. igitur ⁊ recrea-
tio filio. Iteꝫ ab illo dicitur fieri conceptō
qui agit ⁊ remanet in generato. ſed hoc fu
it tantū in perſona filij igitur ei conuenit
conceptio tantū in perſona filij. Item exi
naniuit ſeipſum. ſed hoc fuit in conceptio
ne igitur conceptio fuit ab ipſo. Qd auteꝫ
de ſpiritu ſancto debeat fieri iſta cōceptio
patet per euangelium vbi ſic dicitur. In-
uenta eſt in vtero habens de ſpiritu ſan-
cto. Itē iſta conceptio eſt opus ſumme be
nignitatis igitur debet appropriari ſpiri
tui ſancto. In euangelio nazareorum di-
citur. Deſcendit ſuper euꝫ fons omnis ſpi
ritus ⁊ dixit. Hic eſt filius meus dilectus
Iuxta hoc queritur vtruꝫ ſpūs ſanctus ſit
pater illius concepti. Et videt̄ ꝙ ſic. Quic
quid eñ eſt ab alio operante vt cauſa effi
ciente illud eſt mater vel illud eſt pater. ſꝫ
beata virgo eſt mater dei ⁊ concepit filiuꝫ
de ſpiritu ſancto. igitur ſicut ipſa ē mater.
ita ſpūs ſanctus eſt pater.

Poſt hec queritur de quo tanq̄ꝫ de
materia fit iſta conceptio. Et vide
tur ꝙ de carne. quia dicit Aug. ꝙ
de carne beatiſſime virginis carneꝫ ſibi aſ
ſumpſit. Iteꝫ in momento facta eſt iſta for
matio ⁊ vnio corporis cū anima. igitur cū
vicinior ſit caro ad corpus q̄ꝫ ſit ſanguis.
videtur ꝙ de carne conceptus ſit. Item d
illo aſſumpſit corpus quod deſcendit de
adam. ſed ſanguis nō deſcendit de adam
igit̄ nō aſſumpſit de ſanguine. ꝓbatō me-
die. dicit phūs. Sanguis eſt vltimū nu-
trimentū in habentibus ſanguinē igit̄ ſan
guis eſt de cibo igitur nō deſcēdit de adā
igitur nō aſſumpſit de ſanguine. Contra
Dam. Ex caſtiſſimis ſanguinibus virgi-
nis ⁊ carne animata rationali vel intelle-
ctuali ſubſiſtit. Item ſanguis potentia eſt
totum corpus. patet. quia ſemē deſcindit̄
de ſanguine de cambio vt dicit Auicēna.
caro autē nō eſt potentia totū corpus igit̄
nō potuit accipe de carne. Ita etiam eſt i
alijs hominibus ꝙ corpus eorum coagula
tur de ſanguine matris ⁊ nō carne. Itē ra
tionibus conſentiunt quidam ⁊ dicunt ꝙ
tm̄ de ſanguinibus conceptus ſit. ⁊ vbi au
toritates dicunt ipſum conceptū de car-
ne dicunt ibi ſumi carnē ꝓ ſanguine. ⁊ di-
cunt. q̄ꝫuis de cibo ſit ſanguis ⁊ materiali
ter nō deſcenderit ab adam. in ipſo tamē
fuit virtus generatiua ⁊ nutritiua que nō
ſcd̄m eſſe ſed ſcd̄m originē fuit in Adam.
Contra hoc obijcit̄ in hunc moduꝫ ſcd̄m
phiam naturalē. Ad conſeruatōem indiui
dui ⁊ ſaluatōem ſpeciei hec eſt vna obie-
ctio quadrimembris ſcd̄m ꝙ ponūtur q̄-
tuor digeſtiōes. Prima digeſtio eſt i ore
quā ꝓbant ex eo ꝙ aliquam oꝑatiōem ⁊ ef
fectuꝫ plus habet res maſticata q̄ꝫ nō ma
ſticata. Secunda fit in ſtomacho vbi ſegre
gatur ſubtile a groſſo. et conſtat ꝙ adhuc
neutꝝ eſt pars corporis. Tercia fit in epa
te vbi fit vlterior ſegregatio puri ab impu
ro. ⁊ conſtat ꝙ adhuc neutrum eſt initium
corꝑis vel pars corꝑis. Quarta fit ī mem
bris vbi tranſmittitur totum purum ma-
gis proprium. ⁊ illud ad membra trāſmiſ-
ſum tria facit. Primum eſt ꝙ nutrit ⁊ ſal-
uat ſubſtantiam ſuſcipientis. reſtauratq̄ꝫ
deperditum continue defectionis que eſt
ex calore naturali agente in ſuam materi-
am. Secundum eſt ꝙ eandem ſubſtanti-
am etiam augmentat ⁊ deducit vſq̄ꝫ ad de
bitam quantitatem ſi eſt citra. Terciuꝫ eſt
ꝙ illud quod his duabus actionibus ſu-
perfluum eſt tranſmittit ad viam genera-
tionis. ⁊ ſic ſemen qd eſt ſuperfluitas quar
te digeſtionis. Modo quero de illo ſuꝑ-
fluo. quia aut tantuꝫ de illo fit deciſio vel
non tantum de illo. Si tantum de illo ſꝫ
illud nunq̄ꝫ fuit corpus generātis nec ꝑs
corporis. quia in fine quarte digeſtionis
primo conuertitur in corpus ſi eſt neceſſa
rium. vel tranſmittitur in generationem ſi
eſt ſuperfluum. igitur ſi tantum de illo eſt

propagatio non eſt eſſentialis propaga-
tio. quia nec anima de anima nec corpus
de corpore. Item ſuperfluũ nunꝗ fuit vni
tum maſſe corrupte. ex cuius coniunctio-
ne contrahitur originale. igiť ille genera-
tor prius non habuit originale. Item ſcḋz
hoc nihil eſſet in chriſto quod ſcḋz eſſe fu
it in Adam. igitur nõ deſcendit ab Adam
ſcḋm corpulentam ſubſtantiam. quod ex-
preſſe eſt contra Aug. Item ſi dicatur ab
ipſo deſcendiſſe nõ ꝙ aliquid ſui fuerit in
ipſo ſcḋm eſſe ſed tamen ſcḋm originẽ ani
me vegetabilis ⁊ nutritiue que eſt in potẽ
tia ĩ ſemine. igitur potius deberet dici de
ſcendiſſe a prima planta vel a primo ani-
mali in quo primã habuit originez anima
nutritiua vel vegetabilis. Itẽ cum vegeta
bilis ⁊ ſenſitiua vna ſubſtantia ſint cuz ra
tionali in homine. ⁊ illa nullaz habuit ori
ginem ab adam. igitur nec ſcḋm aiam ve-
getatiuam ⁊ nutritiuaz illo modo dicetur
dñs deſcendiſſe ab Adam. Si diceret ꝙ
in ſemine eſt virtꝰ anime vegetabilis et nõ
in anima hoc nihil eſt. virtus eñ nõ eſt ſi-
ne ſubſtantia cuius eſt virtus. Item po-
namus ꝙ homo tm̃ comedat hominẽ ⁊ in
de fiat ꝓpagatio queratur in quo reſurgat
caro comeſti ſiue in generante ſiue in ꝓpa
gato ſiue in comeſto. Si in ꝓpagato. igi-
tur nihil habet comeſtus in quo reſurgat.
Si autem reſurgat in comeſto. igitur ni-
hil propagatus habet in quo reſurgat. cũ
nõ acceperit corpus niſi ḋ comeſto. igitur
de neceſſitate oporteret ꝙ nõ reſurgat ni-
ſi vnus homo. vel ꝙ ꝓpagatio nõ fieret de
nutrimento. igitur nõ tm̃ de ſanguine qḋ
eſt vltimũ q̃rte digeſtionis. Et ideo ex hac
poſitione ſequi videtur ꝙ ſit eſſentialis ꝓ
pagatio. Si autem in generante. igitur ni
hil habet comeſtus in quo reſurgat. Item
ſequitur ꝙ nõ ſit peccati originalis cõtra-
ctio. Item ꝙ dñs nõ deſcenderat ſcḋz cor
pulentam ſubſtantiã ab adam. Itẽ ꝙ non
ſit omniũ rerum neceſſaria reſurrectõ. Itẽ
Damaſ. Ex patris beneplacito ⁊ coope-
ratione ſpũs ſancti tribuit creatori creari.
plaſmatori plaſmari ⁊ filio dei ⁊ deo in-
carnari ⁊ humanari. ex caſtis ⁊ non coinq̃
natis eius carnibus ⁊ ſanguinibus prime
matris explens debitum Ecce expreſſe di
cit ꝙ ex carnibus ⁊ ſanguinibus. nõ igitur
tm̃ ex ſanguine beate virginis.

Oſt hoc queri
tur de modo concipiendi. Et
videtur ꝙ fuerit creatio. dñs
nõ eſt ſeminans ſed ꝑ ſpiritum ſanctũ cre-
ans. igitur fuit creatio. Item cũ duplex ſit
principium mouens ſcz ⁊ mutans. ⁊ mu-
tatio ⁊ creatõ ſit opus ſolius primi. ⁊ illud
quod immediate exit a primo principio ẽ
creatio. ſed conceptio iſta immediate fuit
a deo. igitur fuit creatio. Itez quicquid fit
ſubito nõ eſt motus ſed creatio vel muta-
tio. ſed iſta conceptio facta fuit ſubito. igi
tur fuit creatio. Item Hiere. xxxi. Nouum
creauit deus ſuꝑ terram. mulier circũda-
bit virum. ſed illa conceptio fuit circũda-
tio. igitur cõceptio fuit creatio igitur ⁊c.
Uxta hoc queritur vtrum hec con
ceptio fuerit immediata a virtute
creata vel increata. Et videtur ꝙ a
creata. quia dicit Damaſ. ꝙ ſpũs ſanctus
deſcendit in ipſaz dans ei virtutẽ ſuſcepti
uam ſimul ⁊ generatiuã. ſed generatiua ẽ
que actiue generat. igitur videtur ꝙ imme
diate ſit generatus a virtute beatiſſime v-
ginis. Preterea videť ꝙ ſimpliciter ſit da
re virtutẽ generatiuaz ad actũ in ipſa. ⁊ ſe
quitur ꝙ prius ſit genitus a virtute crea-
ta. Si autem nõ eſt ſimpliciter ſed virtu-
te ſpũs ſancti ⁊ virtute generatiua beate v
ginis ſimul conceptum efficere. ſic videtur
eſſe cõmixtio virtutuz quod eſt hereſis. igi
tur dedit ei virtutem generatiuã. Itẽ ſi da
ta fuerit ei virtus generatiua. igitur actus
nõ eſt miraculoſus. ſi eñ ceco dantur ocu
li non eſt miraculũ ſi poſtea videat. Cõ
tra hoc obijcitur. cõiungere ea que ſunt in
finite diſtantie eſt virtutis ⁊ potentie infi
nite. eiuſdem autem virtutis eſt oꝑari con
ceptionem ⁊ vnionẽ que ſimul fiunt ĩ vno
ſed in vnione dei ⁊ hominis ſubſtãtie infi
nite diſtantie ſunt cõiuncte. igitur hoc fu
it a virtute infinita. igitur non fuit virtus
creata. nulla eñ creatura eſt infinita.

einde queritur
quanto tempore dñs fuerit in
vtero. Et dicit Aug. in lib. de
trinitate ꝙ nouem menſibus ⁊ ſex diebus
ſcḋm ꝙ dicitur in Joh. ij. xlvi. annis edifi
catum eſt templũ hoc. Hoc eſt cõtra Hie
re. Nouũ creauit deus ſuꝑ terram. mulier

circūdabit viꝝ. igitur ſtatim in conceptio
ne fuit vir. ergo. xl. dies et ipſi ſex dies fue
rūt ſuꝑflui qui alijs ſunt neceſſarij. igitur
prius naſci debuit ⁊ minus eſſe ī vtero ꝙ̃
alij. Preterea que neceſſitas fuit ꝙ corpuſ
in conceptione ſtatim vnitum ⁊ formatuꝫ
fuit cum nō ſic fit in alijs etiam ſi nō eſſet
peccatū. Item vtrunqꝫ potuit fieri opati//
one ſpūs ſancti. ⁊ ꝙ ſtatim eſſet ꝑfectum. ⁊
ꝙ. xlvi. diebus. igitur cū ipſe noſtram na//
turam aſſumpſerit etiaꝫ modū aſſumendi
naturalem et communē obſeruare debuit.
Item chriſtus eſt ſecundus Adā vt dicit
apoſtolus. i. Chor. xv. igiẗ debuit in ea//
dem ꝑfectione eſſe in qua primus hō adā
fuit in perfectione corporis. ille eñ perfe//
ctionem corporis nō accepit per incremē//
ta. Item Deutrono. xxxij Dei ꝑfecta ſunt
opera. ſed illa cōceptio fuit immediate o//
pus dei. igitur debuit in perfectuꝫ corpus
terminari.

Post hec queri

tur de ꝑtu qualiter erat egreſ//
ſus ab vtero. cum corpus non
tranſeat per corpus groſſum niſi diuidē//
do. Ad hoc quidaꝫ dixerunt ꝙ dominus
diuiſiꝫ ⁊ ſucceſſiue aſſumpſit quatuor do
tes corporis ſcꝫ ſubtilitatem in egreſſione
de vtero. agilitatem ambulādo ſuꝑ aquas
claritatem in tranſfiguratione. impaſſibi
litateꝫ in cena. Sed contra de veritate ip
ſe habuit corpus groſſuꝫ ⁊ materiale ſicut
competit nature noſtre naſcenti. igiẗ ſi ali
ud aſſumpſit hoc fuit falſitatis ⁊ fictionis
Item ſcđm hoc egreſſio de vtero non fu//
it miraculoſa ſicut poſt reſurrectionem nō
fuit miraculoſum ꝙ intrauit ianuis clau//
ſis quando habuit ſubtilitatem corporis
glorioſi. Item Dyo. de diuinis nominibus
Ignoras quomodo ex virgineis ſangui//
nibus altera preter naturam lege compo//
ſitus ſit. ⁊ quomodo ſiccis pedibus corpo
rale pondus habentibus ⁊ materie graui
tatem ſuꝑ mare ambulabat. Manifeſtū ē
igitur ꝙ omnia fiebant ꝑ miraculū.

Uxta hoc queritur vtrum bea//
tiſſima virgo in conceptōne ha
buit dolorem vel aliquam dele
ctationem. Qđ dolorem habu
it videtur. quia ibi fuit diuiſio ⁊ diſſolutio
continui igitur dolor. Contra ꝙ ibi fue//
rit delectatio videtur quia ꝓducere de ſe ſi
mile eſt naturale. igitur eſt delectabile. Itē
in ſtatu innocentie in conceptione fuit de
lectatio. Item delectatio illa eſt natura//
lis ⁊ nō eſt maiorata ꝑ peccatum ſed mi//
norata. igitur maior fuit in ſtatu innocen
tie ꝙ̃ illa que eſt modo cum libidine Sed
illa conceptio eſt ſimilis illi cum immuni
tate peccati et libidinis. igitur maior de//
bet eſſe delectatio ſine libidine ꝙ̃ illa que
eſt cum libidine. Item natura nobilior no
biliores habet opationes ⁊ etiam delecta
tiones. ſed natura nō corrupta eſt nobili//
or ꝙ̃ corrupta. igitur etiaꝫ nobilior ē eius
delectatio. igitur ⁊ illius etiaꝫ que illi ma
gis ſimilis. Iteꝫ beatiſſima virgo maximā
habuit delectationē in eſſendo mater dei.
igitur in fiendo.

Querenduꝫ eti

am dignū eſſe videtur vtrum
aliquaꝫ grauitatē habuerit be
ata virgo in portādo. Et videẗ ꝙ ſic. groſ
ſum ⁊ graue badditūꝫ corpori groſſo ⁊ gra
ui neceſſario trahit ipſum ſcđm ſuam in//
clinationem deorſum. ⁊ ſic grauat neceſſa
rio aliquantulū. tamen hoc nō videtur re
pugnare beatitudini beate virginis ſꝫ ma
gis eſſe ad meritū cum grauari ſit penale.
vnde Math. Mater quedā ad memoriaꝫ
reuocat filio ſuo que et quanta ſuſtinuerit
pro ipſo in vtero. videtur igiẗ ꝙ beata vir
go debuit grauari in portādo. Sed cōtra
In ſtatu ante peccatū nō fuit hmōi graui
tas in portatione. igitur nec in iſta porta//
tione cuius conceptio fuit ſine pctō. Iteꝫ
hoc eſt pure naturale. igitur nō fuit pena
le. Itē habere in ſe ⁊ apud ſe dilectuꝫ nō ē
penale ſed delectabile. igitur beata virgo
non habuit grauitatem in portando.

Post hoc queritur vtrum habuerit
dolorem vel delectationē in pariē
do. Et videtur ꝙ dolorem. quia ſi
in coniunctione que facta fuit in concepti
one fuit delectatō. igitur in diuiſione que
facta eſt in partu eſt dolor. Contra pepe//
rit ſine dolore. Item Iſa. Anteqꝫ parturi
ret peperit. Item ante partū tantū reficie
batur ſcđm intellectū ⁊ tactum. nūc auteꝫ
ſm intellectū ⁊ omnē ſenſum. igitur modo
maiorata eſt ſua delectatio.

D predicta ſm ordineꝫ ſoluendo

dicimus ꝙ hec conceptio eſt opus trinita
tis appropriabile tm̄ ſpiritui ſancto ratiōi
bus aſſignatis. patri autem cōgruit gene=
ratio que eſt in idemptitate ſubſtātie. om=
nis eñ pater generat in idēptitate nature
ſue. vt deus deū; homo hominē. Itē gene
ratio tempalis ꝗuis habeat cū eterna cō=
uenientiam remotā nō tamen ꝓpinquā. ī
iſta eñ tempali eſt differentia eiuſdē na=
ture ⁊ eſſentie ſcd̄m ſpeciē inter matrē et fi
liū. in eterna autē nō eſt drīa eiuſdem na
ture ⁊ eſſentie inter patrē ⁊ filiū. vnde hoc
nō appropriat̄ patri ſed ſpūi ſancto cuiꝰ ē
donorum diſtributio. Itē nō eſt idem fili
um dare ⁊ incarnationē facere. qꝛ poſſet fi
liū dare nō exiſtentē; in carne vt dicit Au
guſ. in quarto de trinitate. Item cū recrea
tio ⁊ glorificatio habeant ſe adinuicē ſicut
cauſa ad cauſatū; ſicut vnum appropriat̄
ſpūi ſancto ita ⁊ reliquū. Item generatū;
efficere eſt dupliciter. ꝑ modum efficientiſ
⁊ ꝑ modum materialis primū iſtorū; ha=
bet rationem patris. vnde autem materia
liter facta ſit iſta conceptio dicimus cum
Dam̄. ꝙ nō tm̄ de ſanguine ſed ⁊ de ſan=
guinibus ⁊ carnibus beatiſſime virginis.
Et dicimus ꝙ duplex eſt humiditas ſiue
ſanguis in corꝑe. vna nutrimētalis q̄ ve=
nit a cibo. ⁊ hec nō eſt corpus vel corporis
ꝑs. ſed poteſt bene viuiri ⁊ ꝑs fieri vel trāſ=
mitti ad generatiōem corporis alterius. ꝑ
ter hanc eſt ibi humiditas ſubſtantialis q̄
eſt actualiter in omnibus mēbris. ⁊ eſt ꝑs
eſſentialis corꝑis vel eſſentialibus ꝑtibus
generātibus cōiuncta vel ꝑ nutrimentū in
corpus cōuerſa ⁊ illi vnita. ⁊ ex his vtriſq;
fit deciſio vel ꝓpagatio. Et hoc ē qd̄ ſub
tiliter tangit phūs in libro de aīa dicens.
ꝙ humiditas eſt generationis factiuū. et
hoc duobus modis. vno mō quia ex ſuꝑ=
fluitate ipſius in vltima digeſtōne fit ꝑs
ſeminis ⁊ rei generate. Alio modo quia ꝑ
alimentum membra ſuſcipiunt completā
quantitatē; ⁊ ſubſtantiā vt poſſint ex ipſis
deſcindere eſſentialiorem ⁊ veriorem par=
tē; ſeminis ⁊ rei generate. alias ſi nutrimē
tum tm̄ eſſet materia ſeminis ⁊ non facti=
uū non bene diceret phs factiuū quod di
cit potentiam actiuam. nunc autem ē nu=
trimentū ⁊ materia ſemīs quantū ad ma=
iorē partē ipſius ſemīs. ⁊ eſt cauſa efficiēs
⁊ cōferēs mēbris cōplementū ad deſcindē

dum de ſe partē ſemīs eſſentialiorē ⁊ veri=
orē. Itē idē tangit Dam̄. dicēdo ī vno lo=
co ex ſanguibus ⁊ nō ex ſanguine. ī alio lo
co dicit expꝛ̄ſſe ex puris carnibus ⁊ ſangui
nibus. Idē; tāgit Io. i. q̄ dicit. Qui nō ex
ſanguibus neq; ex voluntate carnis neq;
ex voluntate viri. etiā dicendo ſanguibus
pluraliter ⁊ volūtate ſingulariter. vñ phs
etiā ⁊ nō catholicus diceret ꝙ oīs homi
nes materialiter fuiſſent in adā; ⁊ corpus
eius continuū fuiſſet diuiſum in ſꝑ diuiſi
bilia ⁊ nunq; fuiſſet ſtatus diuiſionis ex ꝑ
te rei diuiſe. ⁊ ſic homo comeſtus habet ꝓ
veritate humane nature illud quod cōtra
xit ī ſua conceptōe a parētibus. reliquū au
tē quod poſtmodū ſibi ꝑ nutrimentū ⁊ añ
animatōnem vel poſt ē vnitū cedet tercio.
et ſic quilibet habet ſuā ꝓpriā humane na
ture veritatē. Ad aliud dicendū ꝙ iſta cō
ceptio fuit ꝑ modū generatōis ⁊ nō creati
onis. nec Dam̄. dicit hic cauſam ꝗuiſ ma
giſter hoc dicat ī ſententijs. ſed dicit nō ſꝑ
matice nō ſeminaliter. ſed cōditiue ꝑ ſpm̄
ſanctū. Et alia trāſlatō habet crealiter q̄ſi
di. ꝗuis nō ſit pure creatio. eſt tamen illa
ꝓprietas ⁊ ſimilitudo creatōis. quia facta
fuit ſubito ⁊ immediate a deo que nō indi
get materia. Cōcedimus etiā ꝙ dñs fue=
rit in vtero ducētiſ. lxxv. diebꝰ hoc eſt. xxxix
ſeptimanis ⁊ duobus diebus. Et congru
entiſſimū ⁊ ꝑfectiſſimū tempus ē quo ſm̄
ordinē nature nō errantis nec deficientis
partū congruit eſſe in vtero poſt anime in
fuſionē. nec debet dñs concipi ꝑfectōe cor
porali quod eſſet contra modū hūane na
tiuitatis ſed ꝑfectōe ſpūali. ſed ꝑmo Ade
de terra nato congruebat ꝑfectio corꝑalis
ſcd̄o celeſti ade congruebat ꝑfectio ſpūa=
lis. ⁊ hoc intelligit̄ ꝑ vir; cū dicit̄. Mulier
circūdabit virum. Itē facta dotis aſſum=
ptione exiuit clauſo vtero ſuꝑnaturaliter
naſcēdo. Cōcepit etiā virgo beatiſſima ſi=
ne dolore cū ſumma ſpūs delectatiōe ⁊ eti
am cū delectatiōe ſumma naturali. ſed na
turalis ibi fuit materialꝫ. ſpūalis vero for=
malis. ſicut ipſa conceptio fuit ſpū ſctō tm̄
cooperante ⁊ natura operationē ſuſcipiē=
te. nec diſſolutio cōtinui eſt dolor niſi fiat
a principio extra agente ꝑ violentiā. ⁊ hoc
non fuit hic. Idem dicimus de partu per
omnia. De portatōe dicimus ꝙ fuit ſine g
uedine ſm̄ ꝓprietatē ſtatuſ innocētie ſicut

coꝛpus ꝓpꝛium ꝓpꝛie nō grauat. ſic natu-
raliter coꝛpus matris ⁊ filij ante partū fu
it quaſi vnū coꝛpus. vnde ſm naturā nō ē
vnū aptū natū alterum grauare.

Oſt hec queri

tur de hoc quod dicit ī vtero.
Et videtur ſupfluū eſſe. oīs
eīn cōcipiens cōcipit in vtero. Ad hoc di
cimus ꝙ hoc eſt priuilegiū iſtius ſoliꝰ cō-
ceptionis. oēs eīn alie concipiūt in vteꝛ
iſta ſola cōcepit ī vtero qꝛ cōcepit virgo.

Oſt hoc queriẗ de nomine ḋ quo
ſubiungiẗ. Et vocab nomē eius ie
ſum. Queritur igitur vtꝝ verbū in
carnatū habeat vnū ſolū nomen. Et vide
tur ꝙ ſic. vnius eīn indiuidui debꝫ eē vnū
nomen. Itē vnū ſufficit ipſum indiuiduū
determinare ab alijs. Itē vnū eſt ſignifica
tum. Contra. Inferius dicitur filius altiſ
ſimi vocabitur. Item Iſa. vij. Vocabitur
nomen eius emanuel. Itē cū hic annūcie
tur diuine ⁊ humāe nature vnio. ⁊ hoc in
telligitur ꝑ emanuel. hic potiꝰ deberet po-
ni illud nomen. Itē de eodē eſt annūcia-
tio ḋ quo fuit ꝓphetizatio. ſed illa fuit ſub
hoc nomine emanuel. igitur ⁊ hic deberet
poni. Itē Iſa. ix. Vocabitur nomen eius
admirabilis cōſiliarius deus foꝛtis ⁊c. igi
tur habuit multa noīa. Itē vocabiẗ nomē
eius ſpolia detrahere p̄dare. Itē oīa noīa
cōueniunt tribus ꝑſonis. igitur nō ſunt ꝓ
pꝛia verbi incarnati. Itē nullū cōe ē ꝓpꝛiū
ſed ⁊ admirabilis ⁊ hmōi nō ſunt ꝓpꝛia ſꝫ
cōia. Itē meſſias fuit ꝓmiſſus. hic autē eſt
xp̄s ⁊ hic debuit vocari chꝛiſtus.

Oſt hoc queritur quiſ impoſuerit
illud nomen. Et videtur ꝙ ioſeph
Math. ij. Ioſeph fili dauid noli ti
mere accipe mariā coniugem tuaꝫ. Et in-
fra. Et vocabis nomen eius ieſus igitur io
ſeph impoſuit. Itē Luc. ij. Vocab nomē
eius ieſus qḋ vocatū eſt ab angelo anteꝗꝫ
in vtero conciꝑetur igitur angelus impo-
ſuit. Itē hic dicitur ꝙ btiſſima virgo filio
ſuo nomē impoſuit. Itē ad ipſaꝫ ꝑtinebat
qꝛ ipſa ſola inter hoīes ius ad eū habebat
Itē ipſa plene ſola ipſum tunc cognouit ⁊
optime ꝓpꝛietates eius ſciuit. Itē ſignifi
catio ē ꝑ inſtitutōem. ſed vna ē ſignificatō
igitur vna debet eſſe inſtitutio.

Oſt hec queriẗ qñ inſtitutū fuerit
illud nomen. Et videtur ꝙ ab eterno Lu
ce. ij. Anꝗꝫ in vtero conciꝑetur. Itē mat.
xiij. Vocabis nomē eius ieſus. Glo. Nō
imponēs qḋ ab eterno ab angelo impoſi-
tū eſt. Itē glo. Nō decuit tā glorioſum no
mē prius ab hoībus appellari ſꝫ excellē
tiori natura. ne hō machinatoꝛ huiꝰ noīs
eſſe videatur. Itē alia glo. ſicut a xp̄o xp̄ia
ni ſic ī vtraqꝫ natura a ieſu .i. ſaluatore ſal
uati vocātur. quod nomē nō ſolū anteꝗꝫ cō
cipiatur in vtero. ſed etiā ante tꝑa ſecula-
ria nobis a deo ē oꝛdinatū. Cōtra Luc. ij.
Poſtꝗꝫ impleti ſunt dies ⁊c. Itē dñā im-
poſuit vel ioſeph. igitur in tꝑe.

Oſt hoc queri

tur cui conueniat illud nomē.
Et videtur ꝙ tribus perſonis
pater eīn ⁊ filius ⁊ ſpūs ſanctus ſaluant a
peccatis igitur ſaluatoꝛ igitur ieſus xp̄us.
Itē oꝑa trinitatis ſunt indiuiſa. Itē ē eter
nū ⁊ nō eſt ꝑſonale. igitur cōuenit tribus.
Itē cōnotat effectū igitur cōuenit tribus.
Contra illud eſt ꝓpꝛiū nomen verbi incar
nati igitur nō conuenit trinitati.

D hec ſoluendo dicimus ꝙ ꝗ̄uis
vnū ꝓpꝛiū nomen nō eſt plurium
tamen vnius poſſunt eſſe plura ꝓ-
pꝛia vt riſibile ⁊ ſuſceptibile diſcipline ho
minis. vnde cū verbum incarnatū habeat
plures ꝓpꝛietates ſibi ſoli conuenientes ⁊
nulli alteri vel alij ꝑſone pōt a ꝗlibet iſta-
rum denominari. vñ omnia p̄dicta nomīa
cōueniunt ei ratione diuerſaꝝ ꝓpꝛietatū.
Cū autē ab vltimo ⁊ optimo vnūquodqꝫ
habet denominari. finis aūt eſt vltimū in
vnoquoqꝫ. ergo debet vnūquodqꝫ ꝓpꝛijſſi
me denoīari a fine. Cū igitur finis incar-
tionis ſit ſaluatio humani generis verbuꝫ
dei incarnatū vel filius dei incarnatus re
cte vocatus ē ieſus. Sic igitur ꝗ̄uis ſalua
tio a culpa ſit cōmunis tribus ꝑſonis. ta-
men redemptō ꝑ paſſionē ꝓpꝛia eſt filij in
carnati. et ſcd̄m hoc filius ſolus ſanguine
ſuo ſaluū fecit populū ſuuꝫ a peccatis. vñ
ipſe ſolus ieſus dicitur quaſi ſaluatoꝛ. Itē
ꝗ̄uis ⁊ mirabilitas et foꝛtitudo in ſe cōia
ſunt tamen mirabilitas natiuitatis de vir
gine. foꝛtitudo in moꝛte. nō ſunt cōmunia
tribus ꝑſonis ſed ꝓpꝛia filij incarnati. Itē
nomē illud impoſuit deus angelus ⁊ dña
oīm. ⁊ ioſeph. deus rē noīs p̄ſtādo. angelꝰ

p̄dicando· dña impando· ioſeph i exeq̄ñ
do. Ex hoc patet q̄n impoſitū fuit. ſ. a deo
eternaliter. ab angelo in annūciatõe a dña
⁊ ioſeph in circūciſione. Ex his igit̄ patet
cui cõueniat hoc nomē ieſus. Si aūt que
rit̄ de cõiunctõe iſtoꝝ noīm ieſus xp̄s· Di
cimus ꝙ noīat vnā ꝑſonā a duabus natu
ris· ſ. ſm hūanitatē iunctā diuinitati ſm
diuinitatē coniunctā humanitati.

Poſt hoc queri

tur de eo quod hic ſubiūgitur
Hic erit magnus. Querit̄ igi
tur vtrum dñs ꝑ incarnatõem ſuã factus
ſit ꝑuus vel magnus· ⁊ videtur ꝙ paruus
vnde p̄s. Minuiſti eū paulominus ab an
gelis. ſed prius multo maior fuit angelis
Itē apl's ad Hebr. ij. Nūc autē qui modi
co ab angelis minoratus ē videamus Je
ſum ꝓpter paſſionē mortis gloria ⁊ hono
re coronatū. Itē philip. ij. Exinaniuit ſe-
metip̄m formā ſerui accipiēs· Itē Bern·
ſuꝑ illud· Magnificat aīa mea dñm dicit
ſic. non laudat̄ dñs magnus ⁊ laudabilis
ſed ꝑuus dñs ⁊ amabilis nimis. Itē Iſa.
Paruus filius natus ē nobis· Itē Bern.
Quare erit ⁊ potius nõ ē magnus q̇ ſemꝑ
ē equalit̄ magnus· ⁊ nõ habet quo creſcat
vt maior poſt cõceptū futurus ſit· vel ante
ſit vel futurus ſit· Itē duplex ē magnitu-
do molis ⁊ virtutis. de magnitudine mo
lis nihil ad ꝓpoſitū. q꞉ illa ē indrñs· iuxta
qđ. i. Reg. xvi. dicit̄. nõ reſpicias vultū ei⁹
nec altitudinē ſtature eius q̄m abieci eum
Magnitudo autē virtut̄ nulla accreſcit
deo ꝑ incarnatõem. quicq̇d eñ hõ põt de
us põt ⁊ plus· igit̄ quicq̇d potuit mõ po-
tuit prius. igitur nõ ē magnus factus· Cõ
tra. Magnificat anima mea dñm. igit̄ ip
ſa magnificauit eum. igitur ipſe eſt mag-
nificatus· Unde in figura. iij. Regū· iiij.
Magnificatus eſt rex Salomon ſuꝑ om
nes reges terre diuitijs ⁊ gloria ⁊ ſapien-
tia. ⁊ vniuerſa terra deſiderabat videre vul
tum eius. Item· Bern. Vere magnificat⁹
ē q꞉ magnificauit eū dñs in cõſpectu regū
vt adorant eū omnes reges oēs gētes ſer-
uient ei· Itē augmentū eſt p̄exiſtentis q̄n
titatis additamentū. ipſe aūt manens qđ
erat aſſumpſit qđ nõ erat igit̄ magnificat⁹
Itē tale additū tali facit mag̃ tale ſed di-
uinitas eſt bonū ⁊ humanitas eſt bonum
igitur additū alteri erit magis bonum·

Ad hec ſoluēdo dicimus ꝙ dñs ie
ſus xp̄s i incarnatõe factus ē ma-
gnus ⁊ ꝑuus· q꞉ fact⁹ ē deus ⁊ hõ
magnus inquantū deus. ꝑuus inq̄ntū hõ
reſpectu diuinitat̄. igit̄ vna ⁊ eadē ꝑſona
magnificata et ꝑuificata eſt· magnificētia
hec a deitate. ꝑuitas aūt ſiue exinanitõ ab
humanitate. Qđ aūt ꝑſona poteſt magni
ficari hoc habet ab humanitate· q꞉ diuina
natura nõ habet quo creſcat. ꝙ aūt ꝑſona
dicitur exinaniri hoc habet ratione diui-
nitatis· Eſt aūt ꝑuificatio ſiue exinanitio
nõ nature diminutio in aliquo ſed cū infe
riori vnio. ſic ⁊ magnificatõ nõ ē nature ex
tra metā ꝓpriā eleuatio ſed cū ſumma na
tura ꝑſonalis coniūctio. Erit itaq; magn⁹
nobilitate dignitate virtute poteſtate fa-
moſitate vtilitate nouitate. De magnitu-
dine nobilitatis Bern. Bene magnus cu
ius magnitudinis nõ eſt finis. Et q̇s ma
gnus ſicut deus noſter. plane magnus et
tā magnus q̄ꝫ altiſſimus· Et infra. Altiſſi
mus eñ pater q̄ꝫ altius ſic nõ potuit tamē
equalē ſibi gignere filiū. fecit itaq; ange-
luꝫ magnū ſed nõ quātus eſt ip̄e· Et ideo
nõ fieri altiſſimū ſolū autē vnigenitū quē
nõ fecit ſed genuit oĩpotēs oĩpotentē·
altiſſimus altiſſimū. coeternus coeternuꝫ·
ipſum ſibi ꝑ oīa compari nec rapinaꝫ eſti
mat nec iniuriā de magnitudine dignita
tis ſiue autoritatis. Itē Bern. Erit eñ ma
gnus. q꞉ magnificauit eum dñs vt ſupra.
De magnitudine autē poteſtatis Bern.
Magnificat aīa mea dñm q꞉ erit magnuſ
⁊ magna faciet tibi q꞉ potēs eſt ⁊ nomē ſā
ctū nomē eius. Itē poteſtas eius poteſtaſ
eterna que nõ auferetur ab eo dañ. vij. De
magnitudine autem virtutis ⁊ dignitatiſ
ſimul Apoč. xix· Habēs in veſtimēto ⁊ in
femore ſcriptū· Rex regū ⁊ dñs dominā
tium· Item Apoč. v. Uicit leo de tribu iu
da. De magnitudīe fame. Magnus dñs
⁊ laudabilis nimis. Itē a ſolis ortu ⁊ oc-
caſu laudabile nomē dñi· De magnitudīe
vtilitatis Bern. Magnificetur et a nobis
paruus ⁊ magnuſ dñs quos vt faceret ma
gnos factus ē ꝑuus. ꝑuulus aūt natus eſt
nobis· nobis inquā nõ angelis. q꞉ cū ma-
gnū haberēt paruū nõ requirebāt. igit̄ na
tus ē nobis ⁊ datus ē nobis q꞉ necc̄ius. ideo
de nobis nato ⁊ dato nobis faciamuſ ꝓpt̄

quod datus ē natꝰ ſ. vtamur noſtro ad no
ſtrā vtilitatē de ſaluatōe ſalutē opemur. De
magnitudine nouitatis Hiere. xxxi. No//
uū creauit deus ī terra. mulier circūdabit
viꝝ. Et dyo. quod eſt oīm nouoꝝ nouiſſi
mū. Magnus inquaꝫ erit ſm omnē mo//
dū. Magnus ſm ſubam qꝛ deus. Mag//
nus ſm quātitatē qꝛ omīpotēs. Magnus
ſm qualitatē qꝛ ſumme bonus deus. Ma
gnus ſm relatōꝫ qꝛ filius dei. Magnꝰ ſm
qn̄ qꝛ eťnus. Magnus ſm vbi qꝛ eſt vbiqꝫ
Magnus ſm ſitū vel poſitōeꝫ. qꝛ celū ſibi
ſedes ē ⁊ terra ſcabellū pedū ſuoꝝ. ⁊ ſedet
ſup̱ cherubin ⁊ ambulat ſup̱ pēnas vētoꝝ.
ſedet ad dexterā patris et aſtat nūc vultui
eius ꝓ nobis. Magnus ſm habitū qꝛ ve//
ſtimēta eius ſunt cādida ſup̱ niueꝫ qualia
fullo nō pōt facere ſup̱ terrā qꝛ fortitudo ⁊
decoꝛ indumentū eius. indutus eīn deco
re p̄cinxit ſe ꝟtute cōſcidit ſaccū ſuū ⁊ cir//
cūdedit ſe leticia. Magnus quoqꝫ ē ī ma
gnitudine actōnis vt in principio creauit
deus celū ⁊ terrā ⁊c̄. i. filiū quē genuit in q̄
omnia creauit recreauit iuſtificauit glori//
ficauit. Vn̄ generatō ⁊ generatō laudabit
op̱a. Itē op̱a fecit que nullus alius fecit ⁊
op̱a q̄ ipſe fecit teſtimoniū p̱hibēt ei qꝛ ma
gnus filius magni dei. Magnus q̄ꝫ ī paſ
ſiōe. ipſe eīn nouiſſimus viroꝝ vir doloꝝ ⁊
nō fuit doloꝛ ſimilis dolori eius. Sic igiť
pꝫ q̄liter p̱uus ille p̱ omnē modū magnifi
catus ē. Eſt aūt magnus iſte p̱uificatꝰ. vn̄
Bern. Et tu q̄ꝫ virgo p̱uulū pariēs p̱uu//
lū nutriēs ⁊ p̱uulū lactās. ſed vidēs p̱uu//
lū magnū cogita. Et infra. ecce p̱uulus in
medio cōſtituiť. o p̱uulus p̱uulis deſide//
ratus. o vere p̱uulus. Sed malicia ē ſapia
ſtudeamus effici ſiē p̱uulus iſte. diſcamꝰ
ab eo qꝛ mitꝭ ē ⁊ hūilis corde. ne magnus
videlicet deus factus ſit ſine cā hō p̱uuluſ
ne gratis hō mortuus. ne ī vacuū crucifi//
xus ſit. Patet igitur qualiť p̱uulus iſte p̱//
uus eſt ⁊ magnus leo et agnus. leo de tri
bu iuda ⁊ agnus qui tollit peccata mūdi.

Poſt hoc queri

tur de eo quod ſeq̄tur. Et fili//
us altiſſimi vocabiť. ad qđ ad
datur cū ſup̄ dictū ſit. ⁊ vocabitur nomen
eius ieſus. et qualiter differat hec vocatio
ab illa. Itē filius altiſſimi eſt cōe omni ho
mini iuxta illud p̄s. filiȷ̄ excelſi omnes. ⁊ il
lud. Pater noſter qui es in celis. Et illud
Eris filius altiſſimi obediens. Iteꝫ altiſſi
mus eſt deus trinitas igitur ipē erit filius
dei trinitatis igitur filius ſpūs ſci et filius
filiȷ̄. Ad hoc dicitur ꝙ differt hec vocatio
ab illa ⁊ hec filiatio ab illa. hec eīn filiatō ē
p̱ eternā filiatōem alia aūt p̱ adoptionem
ſup̱ius poſita vocatio notat ꝓpriȷ̄ nōis im
poſitōꝫ. hec autē nō ſolū ꝓpriā nominatōꝫ
ſed etiā rei nomīs ⁊ diuie nature p̱ op̱a de
claratōeꝫ. ipſe itaqꝫ vocabitur eterna noia
tione ſcripture atteſtatōe. iohānis ꝓpheti
ſatōe opeꝝ ꝓbatōe patris declaratōe colū
be oſtenſione petri cōfeſſione demonū ſu//
ſpicatōne doctrine ſingularitate qꝛ nunq̄ꝫ
locutus eſt homo ſicut hic hō. Glo. qꝛ de//
us cuius erat ſermo in ptāte ⁊ nō ſicut ſcri
baꝝ ⁊ phariſeoꝝ. Oibus igitur his modis
vocabitur ab hoibus filius altiſſimi vnige
nitus ī eſſe nature vnigenitus in donis ḡ
tie ſummus in eſſe glorie. vnde in eſſentia
cū patre eſt a patre eterna generatōe. vnū
principiū in cōmuni ſpiratione.

Poſt hoc queri

tur de eo quod ſubdiť. Dabit
illi deus ſedē dauid patrꝭ eius
Queritur igitur vtꝝ p̱ ſedē dauid ītelliga
tur regnuꝫ corp̱ale vel ſpūale. Si corp̱ale
illud nunq̄ꝫ habuit īmo a turbis eū regeꝫ
facere volētibus fugit ⁊ an̄ pilatū ꝓteſtatꝰ
fuit dicēs. Regnū meuꝫ nō ē de hoc mun
do. Si aūt intelligatur p̱ hoc ſpūale illud
ſp̱ habuit. Itē dabit dn̄s ſedē dauid patrꝭ
glo. ī pn̄tivita corda inhabitās. regnabit ī
futuro ad glaꝫ vocās. Sed xp̄s hō regnū
ſpūale nūq̄ꝫ habuit. inq̄ꝫtū deus ſp̱ habu
it igitur illi nūq̄ꝫ datū fuit. Itē qn̄ natꝰ fu//
it tūc rex fuit igitur naſcēdo vel p̱ natiuita
tē nō accepit. Itē diffiniētes p̱ genus ꝓpi//
quius diffiniūt ḡ regnū iudeoꝝ ꝓpinq̄us
fuit deo xp̄o ieſu. Itē in Ioſia ⁊ ī aliȷ̄s po
tius dixiſſet ſedē ioſie patris eius. p̄ſertim
cū ioſias ī pluribus figurauerit dn̄m no//
ſtrum ieſum xp̄m. Itē regnū dauid fuit in
ſanguis effuſiōe. ꝓpter qđ diciť ei. ij. Re.
vij. Nūquid edificabis mihi domū. Gloſa
nō. qꝛ vir ſanguinū es Et. iij. Regū. v. Nō
poterat edificare domuꝫ nomī dei ſui ꝓpť
bella immunētia ī circuitu. Regnū autē ſa
lomonis fuit pacificū ſicut ibidē ſubiun//
gitur. nūc aūt requiē dedit mihi deus per

circuitū. ⁊ nō eſt ſathan nec occurſus ma-
lus. Si igitur regnū dauid ē in ſanguiſ ef-
fuſione. regnū vero ſalomonis ī pace. tūc
ſimilius fuit regnū ſalomōis regno xp̄i. q̄
nō regnat niſi in pace. regnū eñ ſuū intra
nos ē ⁊ iuſticia ⁊ pax et gaudiū in ſpū ſan
cto. quia ī pace factus ē locus eius et nō ē
ip̄e deus diſſenſionis ſed pacis qui ē pa-
ter futuri ſeculi princeps pacis. igitur ex-
p̄ſſius ⁊ potius figurat̄ regnū eius per re
gnū ſalomonis q̄ꝫ ꝑ regnū dauid. Itē no
mine ⁊ re ⁊ regimine videt̄ Salomon ex-
p̄ſſius d eum figuraſſe q̄ꝫ dauid. Nomine
qꝛ pacificus interp̄tatur. chriſtus aūt pacē
fecit ei qui longe eſt ⁊ qui ꝓpe ē Reg. iij.
Regū. x. Magnificatus ē rex ſalomon di
uitijs ⁊ ſapientia ſuper omnes reges vni
uerſe terre ⁊ vniuerſa terra deſiderabat vi-
dere vultum eius. Hec autem ꝓpinquiſſi
me conueniunt ei, quia virtus ⁊ ſapientia
eſt patris in quo ſunt omnes theſauri ab-
ſconditi ſapientie ⁊ ſcientie dei. ſpecioſus
forma pre filijs hominū. in quem eti ā de
ſiderant angeli proſpicere. Regimine. q̄a
nō fuit ſathan nec occurſus malus ſic da-
uid eſt in regno ſuo. Itez in oꝑe dn̄m figu
rauit. ipſe eñ domū domino edificauit. ⁊
xp̄s vera ſapientia edificauit ſibi domū et
excidit ſibi colūnas ſeptē Prouer. xi. Itez
diuina electione videtur dn̄m figurare. qꝛ
de eo iuxta litterā ſcriptū eſt. Ego ero illi
in patrē ⁊ ipſe erit mihi ī filiū. qd̄ vere ⁊ ꝓ
prie ſolūmō cōuenit ieſu xp̄o. Nec obſtat
ꝙ ſalomon alienigenas vxores ſibi duxit
et copulauit cū etiam chriſtū in hoc figu-
rauit qui zelotipia animaꝝ q̄ſi extra ſe ra-
ptus aīas peccatrices ſibi in miſcd̄ia ⁊ mi
ſeratōibus deſponſauit. Qd̄ autē malū fa
ctū potuit bonum figurare patet ꝑ glo. ij.
Reg. ij. ſuꝑ hiſtoria adulterij ⁊ interfectō
ne vrie. Item Cant. iij. Videte regē ſalo
monē in dyademate quo corōauit eū ma
ter ſua. Glo. virgo maria. Itē ꝑ regez Salo
monē intelligitur rex xp̄s igitur ⁊ ſua ſedeſ
debuit dici ſedes ſalomonis.

Eſt hoc queri
tur de eo quod ſequit̄ Et reg-
nabit ī domo iacob ineternū.
⁊ regni eius nō erit finis. Si eñ ſedet ſu
per ſedem dauid igitur ⁊ regnat in domo
dauid. nihil eñ eſſet dictum. dabo ei ſedē
regis theutonie ⁊ regnabit in domo regis
francie. Itez ſi intelligatur ꝙ regnaturus
ſit vtrobiq̄ꝫ igitur regnū iacob debuit pre
poſuiſſe. Item nō poteſt de diuerſis reg-
nis intelligi. quia regnū dauid nō fuit ni
ſi in domo Jacob id eſt in iudeis. Itē cuꝫ
dn̄s ſpūaliter regnat nō ſolum ſuꝑ eos q̄
ſunt in domo iacob ſed ſuꝑ totā eccleſiam
debuiſſet dixiſſe in domo ade vel abel a q̄
rum altero eccleſia incepit. Item ſi intelli
gatur de regno ſpūali quo ſpūaliter regna
uit ſuꝑ populū peculiarem ſcꝫ eccleſiā iu-
deoꝝ tunc debuiſſet dixiſſe. ī domo abra
he. vnde diſſeminatio iſtius populi facta
eſt ꝑ yſaac. iuxta illud Geñ. xx. ī domo yſa
ac vocabitur tibi ſemē igitur debuit dicere
in domo yſaac. Item ſi voluit denoīari a
primo rege iſrahel hic fuit ſaul. igitur de-
buiſſet dixiſſe in domo ſaul. Itē cū dauid
nō habuerit ſpūalez ſedem quomō regnū
ſpūale dicitur ſedes dauid. Itez quicq̄d ē
eternū illiꝰ nō erit finis igit̄ alteꝝ coꝝ erit
ſuperfluum.

Vtrta predicta
querit̄ vtꝝ ſit rex angeloꝝ ⁊ ec
cleſie triūphantis. Et videt̄ ꝙ
ſic. hō ē digniſſima creaturaꝝ oīm. ḡ dig-
niſſimū oīm creaturaꝝ digniſſime erit igit̄
rex. Itē mater ſua ē regina angeloꝝ igitur
ip̄e angeloꝝ rex. Itē mater ſua exaltata eſt
ſuꝑ choros angeloꝝ vt dicit hiero. qd̄ ſibi
ſoli cōuenit matri ⁊ filio igit̄ ip̄a regina et
ip̄e rex angeloꝝ. Itē caritas ordinat ſtatū
patrie ſed dn̄s imꝓporcionabiliter habu-
it caritatē ſuꝑ ſeraphin ḡ ⁊ ſtatū igit̄ et rex
angeloꝝ. Itē mat. iiij. Acceſſerunt angeli
⁊ miſtrabant ei. Itē ipſe eſt ī quem deſide
rant angeli ꝓſpicere. Item Apoc. xxi. Cō
ſeruus tuus ſum ⁊ fratꝝ tuorum dicit an-
gelus ad Johannē. Item. xxiiij. in eodē.
Seniores mittunt coronas ſuas ante pe
des ſedentis in throno. qꝛ omnes ſci con
fitētur ꝙ ꝑ humanitatē xp̄i coronati ſunt.
Itē filij reſurrectōis eq̄les erūt angelis. ſꝫ
ip̄e ē illoꝝ rex igit̄ ⁊ angeloꝝ. ipſe eñ ē pri
mogenitus mortuoꝝ ⁊ pūceps regū Apo
ca. i. Itē Luce. xix. Hō quidā abijt ī regio
nē longinquā accipe ſibi regnuꝫ ⁊ reuerti.
igitur xp̄s accepit regnū eccleſie triūphā-
tis. Item Iſid. Trinitas ſibi ſoli nota eſt
⁊ homini aſſumpto. Itez anima xp̄i ſciuit

omnia que deus igitur ipſe ſuꝑior ange=
lorum in cognitione igitur ⁊ dilectōe. Itē
Dyo. dicit in eccleſiaſtica hierarchia. c. vi.
Lex quidē diuinitatis hec ſacratiſſima ꝑ
prima ſecunda ad diuiniſſimā ſuā ꝫ redu=
cere lucem. ⁊ ſic ꝑ ſuperiora regūtur infe=
riora igitur ipſe rex eſt angelorum. Item
habet in veſtimento ⁊ in femore ſcriptum
rex regum ⁊ dn̄s dominantiū. Item Dy=
oni. in celeſti hierarchia. Quoſdam eorū
introducūt a prioribꝰ ſacra eruditos dn̄m
eſſe celeſtiū virtutū ⁊ regē glorie in celum
hūanitus receptū. Quoſdā vero apud ieſuꝫ
immediate docentē ⁊ ꝑlargiēs eis feſtina
tionis ſue humanā benignitatē. Ego in=
quit diſputo iuſticiā ⁊ iudiciū ſaluatoris.
igitur ex his patet ꝙ angeli illuminātur ⁊
ꝑficiuntur a quibuſdā īmediate a dn̄o no
ſtro ieſu chriſto inquantū hō. igitur inq̄n
tum homo eſt rex angeloꝝ. Contra. cele=
ſtis hierarchia eſt ſupra humanā igitur in
fimus de celeſti eſt ſuꝑ ſupremū de huma
na. ſed inferiora nō regunt ſuꝑiora. igitur
nullus homo poteſt eſſe rex angeloꝝ. Itē
ſimile eſt ſimplū ſimplo ⁊ optimū optimo
ſed angelus eſt ſuꝑior ⁊ melior homīe. igi
tur optimus angelus optimo hoīe. Item
Dyo. regnū eſt oīs finis ⁊ ornatus ordis
legiſq̄ꝫ diſtributō. Sed xp̄s inquantū hō
nō diſtribuit angelis fines ⁊ ornatus ⁊ le=
gē igitur nō eſt rex eoꝝ inquantū hō. Iteꝫ
p̄s. Minuiſti eū paulominꝰ ab angeliſ. igi
tur nō eſt rex angeloꝝ. Itē xp̄s aut ē ſuꝑi=
or angelis inquantū homo aut nō. ſi non
igitur nō ē rex angeloꝝ ſi ſic inquantū hō
igiꝉ oīs hō quod ē falſum. Itē rex debet eē
eiuſdē nature cū angeliſ. igiꝉ inq̄ꝫtū hō nō
ē rex angeloꝝ. Itē ī angelis nō ē ꝓprie lex
igiꝉ nō ē rex. Itē aīa ē ſubā intellectualiſ il
luminatō ꝫ a primo vltima delatiōe recipi
ens igiꝉ angelus prior. igiꝉ naturaliter ſu
ꝑior aīa. ⁊ aīa eſt ſup̄mū hoīs igiꝉ ſuꝑior
omī hoīe igitur nō ē rex angeloꝝ. Itē ſpūſ
vnibilis corꝑi ꝓpinq̄or ē q̄ꝫ nō vnibilis. et
ſpūs nō vnibilis ꝓpinquior ē ſpiritui in=
creato q̄ꝫ vnibilis. ergo ſpūs angelicus ꝓ=
pinquior eſt deo q̄ꝫ humanus. igiꝉ nobili
or ⁊ melior igiꝉ hō nō pōt eē rex angeloꝝ.
Itē Luc. Aſtitit angelus de celo cōfortās
euꝫ. Itē Dyo. in celeſti hierar. iiij. Video
eīm ꝙ tꝑe iſto ſuꝑceleſtiū eſſentiaꝝ ſuꝑeſ=
ſentialis eſſentia ad id quod ſcḋm nos im=
mutabiliter veniens nō reſilit ad ſe ordīa
ta ⁊ aſſumpta humana ordinatōne. ſed ſꝑ
obediens ſubditur patris ⁊ dei ꝑ angelos
diſpoſitionibus ⁊ ꝑ medios ipſos nunci
atur ioſeph a parte diſpoſita filij ad egy=
ptū receſſio ⁊ iteꝝ ad iudeaꝫ ex egipto tra
ductio. ⁊ ꝑ angelos videmus ip̄m pater=
nis legatōibus ordinatū iuſte dicere vt ſci
enti noſtre ſacerdotalibꝰ traducti oibꝰ exp̄ſ
ſa ⁊ de angelo ip̄m ieſuꝫ cōfortāti. Ex his
aūt omībus videꝉ ꝙ dn̄s noſter ieſus xp̄s
inq̄ꝫtū hō ſit ſub angelis igitur non eſt rex
angelorum.

D hec ſoluendo dicimꝰ ꝙ de dn̄o
ieſu xp̄o ē q̄druplex modus loquē
di. Primo de ip̄a yppoſtaſi ſiue ꝑ=
ſona quod eſt rex oīm angeloꝝ. ſecūdo de
natura. i. de ꝑſona ratōne diuine nature. ⁊
ſic eſt adhuc ſuꝑior omni angelo. tercō de
ꝑſona rōe humane nature. ſed hec poteſt
eē duplex. vel ſcḋm ꝙ ipſa ē in vnione cū di
uina. et ſic eſt ſuꝑior omī angelo. vel ſcḋm ꝙ
ī ſe circūſcripta diuinitate conſideratur. ⁊
ſic eſt inferior omni angelo. ⁊ ſic loquiꝉ da
maſ. vbi ait ꝙ ignorantē ⁊ ſeruilē naturaꝫ
aſſumpſit. tribus autē modis ē ſuꝑior om
ni angelo. quarto mō eſt inferior omī an=
gelo. Ad ea q̄ obiecta ſunt de ſede ⁊ ſolio
⁊ regno dauid dicimus ꝙ ibi accipitur ſi
gnū ꝓ ſignato. Per regnū aūt dauid tꝑa
le figuratur regnū chriſti ſpūale. dabit igi
tur illi ſedē regni ſacerdotij magiſterij. iu=
dicij cōuiuij. dauid ꝓpter carnis ꝓpagati
onem. diuinā electionē. humiliū exaltati=
onē hoſtiū delectōem ſanguinis effuſionē
diuini cultus augmentatō ꝫ ſpūalē p̄figu=
ratō ꝫ ſpecialē ꝓmiſſionē. opeꝝ incitatōem
virtutū ſimilitudinē caritatis magnitudi
neꝫ. ⁊ regnabit miſeris miſerando. malos
extirpando bonos exaltando omībus im
perādo hoſtes ſubiugando curias celebrā
do iura ꝓmulgādo regnū dilatādo. reg=
nabit autē ꝑ gratiā ⁊ gloriā ī domo ꝑ ca=
ritatis vnionem hoſpitis idemptitatē. ci=
bi ⁊ veſtitus cōmunitatē. opeꝝ cōformita=
tē. in domo iacob inquā ꝑegrinantē ſeruiē
tē cōtrahentē fugientē repatriātē. Dicimꝰ
eīm ꝙ regnū chriſti figuratū fuit in dauid
regno ⁊ in regno ſalomōis. Sꝫ regnū da
uid ſigꝉ regnū chriſti patris ſuꝑ militāteꝫ
eccleſiā q̄ eſt ī bello contra vicia ⁊ cū effuſi
one ſanguinis et caſtigatione corporis et

crucifixione carnis cum vicijs ⁊ concupi-
ſcentijs. Regnuꝫ autem ſalomonis figu-
rat regnū triumphantis eccleſie que eſt in
viſione pacis. vbi nō auditur malleus nec
ſecuris. ſicut dicitur de templo quod edifi
cauit ſalomon. iij. Regū. xvi. ſed ſedet ibi
populus dn̄i in pulcritudine pacis in ta-
bernaculo fiducie in requie opulēta Iſa.
xxxij. Vn̄ ſedes dauid appellatur hic re-
gnū ꝑ gratiā in p̄ſenti. ꝑ domū iacob intel
ligitur regnū glorie in futuro. vnde potiſſi
me ponitur ibi iacob q̄ caritatē ſignat. iu-
xta illud. abraham genuit yſaac yſaac ge-
nuit iacob id eſt fides ſpem ſpes ꝟo cari-
tatē. vnde nō eſt domus ade q꞉ non eſt ibi
terrena ſed celeſtiſ cōuerſatō. nō abrahe vel
yſaac. quia fides ſpes euacuabit. ſola aūt
caritas nunq̄ꝫ excidet. vn̄ reg. i do. ia. ī eter
nū. Vn̄ Bern. Deniqꝫ quid magnū ꝓmit
titur ei qui ſedet ſuꝑ cherubi quē ꝓpheta
vidit ſedentē ſuꝑ ſoliū excelſum ⁊ eleuatū
ſedere in ſede patris dauid. ſed nouimus
quandā aliā hieruſalē ab ea que nunc eſt
in qua regnauit dauid ſignatā. multo iſta
meliorē. multo iſta digniorē. hāc igitur pu
to hic fuiſſe p̄ſignatā illo ſcꝫ vſu loquēdi q̄
ſepe ſcriptura ſignās ponit ꝓ ſigto. Tunc
ſane dedit illi dn̄s ſedē dauid patris ſui.
qn̄ cōſtitutus ē rex ab eo ſuꝑ ſyō mōtē ſcm̄
eius. ſed de q̄ regno dixerit ꝓpheta hoc ex
p̄ſſius apparuit in eo qꝫ nō ī ſyon ſed ſuꝑ
ſyō poſuit. nā ideo fortaſſis dictū ē ſuꝑ ſy-
on. in ſyon quidē regnauit dauid ſed ſuꝑ
ſyon regnū eſt illius de quo dictū ē ad da
uid. De fructu vētris tui ponaꝫ ſuꝑ ſedem
tuam. de quo ꝑ alium ꝓphetā dicitur ſuꝑ
ſoliū dauid ⁊ ſuper regnū eius ſedebit ine
ternū. vides quia vbiqꝫ repis ſuꝑ ſyon ſu
per ſedem ſuper ſoliū ſuper regnuꝫ. dabit
ei dn̄s ſedem dauid patris eius nō tipicā
ſed verā. nō temꝑalem ſed eternā. nō terre
nā ſed celeſtem. que idcirco vt iam dictū ē
memoratur fuiſſe dauid. q꞉ qꝫ hic tꝑaliter
ſedebat eterne illius gerebat imagineꝫ. Et
regnabit in domo iacob ineternū. hic q̄qꝫ
ſi domū iacob temꝑalem accipimus quō ī
illa que eterna nō eſt ineternū regnaturus
querenda igitur eſt eterna domus iacob ī
qua regnet ineternū cuius regni nō erit fi
nis. aut nō vna eadēqꝫ domus illa iacob
exaſperans impie abnegauit eum ⁊ inſipi
enter reſpuit ante faciem pilati quando il
lo ꝓferente. Regem veſtꝝ crucifigam vno
ore reſpondendo clamauerunt. non habe
mus regeꝫ niſi ceſarē. Require itaqꝫ apo
ſtolum ⁊ diſcernet tibi eum qui in occulto
iudeus eſt ab eo qui eſt in manifeſto ⁊ que
in ſpiritu eſt circūciſio ab ea que eſt in car
ne. vel ſpiritualem iſrahel a carnali. ⁊ fili-
os dei abrahe a filijs carnis. non em̄ om-
nes qui ex iſrahel ſunt hi ſunt filij iſrahe-
lite. nec qui ſemen abrahe ſunt hi filij abra
he. ſolos em̄ qui in fide Iacob inuēti ſunt
reputat de domo Iacob. vel potius noue
ris ipſos ſpiritualē ⁊ eternam domū Ia-
cob in qua regnabit dominus ineternum
Sequere igitur ⁊ dic ſimiliter. nō om̄es q̄
ex iacob hi reputandi ſunt de domo Ia-
cob. Quis ex nobis qui iuxta interpretatō
nem nom̄is iacob ſupplātet dyabolū. ſ. de
corꝑe. luctetur cum vicijs ⁊ concupiſcen-
tijs ſuis ⁊ nō regnet peccatū ī mortali cor
pore ſed regnet in eo ieſus nūc ꝑ gratiam
ineternū quidem ꝑ gloriam. Beati in qui
bus regnabit deus ineternū. quia ⁊ ipi cū
eo regnabunt ⁊ regni eius non erit finis.
O q̄ꝫ glorioſum eſt illud regnū in quo re-
ges congregati conuenerunt in vnum. ad
laudandū ſcꝫ ⁊ glorificandū eum qui ſuꝑ
omnes eſt rex regum ⁊ dn̄s dominantiuꝫ
de cuius ſplendidiſſima cōtemplatiōe ful
gebunt iuſti ⁊c. O ſi ⁊ mei pctōris memīe
rit ieſus cum venerit in beneplacito popu
li ſui cum venerit in regnū ſuum. O ſi me
quando traditurus eſt regnū deo patri vi
ſitare dignetur in ſalutari ſuo ad vidēduꝫ
in bonitate electorum ſuorum ad letandū
in leticia gentis ſue vt laudetur etiā a me
in hereditate ſua. Iterum domine veni et
aufer ſcandala de regno tuo quod eſt ani
ma mea vt regnes tu qui ſedes in eo. Ve
nit auaricia ⁊ vendicat in me ſedem. Ia-
ctantia cupit dominari mihi. Superbia
vult eſſe rex in me. Luxuria dicit. Ego re-
gnabo. Inuidia detractio iracundia cer-
tant in meipſo cuius potiſſimū ego vide-
ar eſſe regnum. Ego quantum valeo reſi-
ſto. renitor quantum iuuor. dominuꝫ me-
um ieſum chriſtuꝫ reclamo. ipſe me defen
dat. quia ipſius me eſſe iure cognoſco. ipꝫ
mihi dominū teneo ⁊ dico. nō habeo regē
niſi ieſum. veni igitur dn̄e ⁊ diſꝑge illos ī
virtute tua et regna in me. quia tu es ipſe
rex meus ⁊ deus meus.

Poſt hoc queritur de illo qꝺ ſequitur. Quõ fiet iſtud. ⁊ videtur ꝙ potius dixerit dubitando. annũciatõ eñ yſaac fuit figura iſtius annunciationis. ſed ſi ibi ſara riſit ⁊ dubitauit. igitur videtur ꝙ ſimiliter debet eſſe in figurato. Item abraham dixit. Utinam yſmahel viuat coraꝫ te. igitur videtur ſimiliter dubitaſſe. Item Zacharias dubitauit Luce. i. que annunciatio etiam fuit figura iſtius annunciatiõis igitur in iſta annunciatione debuit eẽ dubitatio. Sed cõtra in glo. ſup Luc. Cum ſara riſerit de ꝓmiſſione dei ⁊ maria dixerit. quomõ fiet iſtud qm̃ viꝝ nõ cognoſco cur nõ ſunt mute facte ſic̃ zacharias. Solutio. Sara ⁊ maria nõ dubitant qꝺ faciẽdũ ꝓmittitur ſed modũ requirũt. Itẽ alia glo. Legerat ⁊ nõ dubitauerat virginẽ pariturã. ſciebat ꝙ ĩpleri oportebat quod ab angelo audierat. quo ordine impleri debeat requirit. Unde Bern. Nõ dubitabat de facto ſed modũ ⁊ ordinẽ req̃rit. nõ eñ querit an fiat iſtud ſed quõ. quaſi diceret. cũ ſciat dñs meus teſtis conſcie mee votũ eſſe ancille ſue nõ cognoſcere viꝝ q̃ lege q̃ ordine placebit ei vt fiat iſtud. ſi oportuerit me frangere votũ vt pariã talẽ filium. ⁊ gaudeo de filio ⁊ doleo de ꝓpoſito. fiat tamen voluntas eius. ſi vero cõcipiã virgo. pariã virgo quod vtiqꝫ ſi placuerit ei ĩpoſſibile nõ erit. tũc ſcio vere quia reſpexit humilitatẽ ancille ſue. Ex his videtur ꝙ non dubitauit de facto ſed de modo. Sꝫ contra. Uidetur ꝙ ꝑ illud quomõ non ſoluꝫ queritur quãdo dubitaẗ de mõ ſed q̃n dubitatur de facto Joh. iij. Quõ põt hõ naſci cũ ſit ſenex vbi dubitatur de facto ⁊ nõ tm̃ de modo. Itẽ ſignũ ꝙ angelus dat ad iſtã queſtionẽ nõ certificat de mõ ſed ꝺ facto. quaſi dicat. ſi elyſabeth poteſt concipere igiẗ ⁊ tu. Itẽ modus videẗ ſatis exꝑſſus cũ dicit. cõcipies ĩ vtero. quia ſi concipit in vtero igitur cõcipit virgo. nupta cõcipit in vteꝝ ⁊ nõ in vtero. Itẽ nõ erit impoſſibile apud deũ omne verbũ. Glo. id ẽ factũ quod verbo exprimiẗ igitur de facto certificatur igitur dubitauit de facto. Itẽ phus. dubitare de ſingulis non eſt inutile ergo potuit de vtroqꝫ dubitare. Iteꝫ ſi dubitare de mõ licuit igitur de facto. Itẽ ſancti exponunt iſtã conceptõem miſtice. Unde Ambro. Maria deſponſata ſed ꝟgo tipus ẽ eccleſie que ẽ immaculata ſꝫ nupta concipit nos de ſpũ. virgo parit nos ſine gemitu. ⁊ ideo fortaſſis alij nupta ab alio repleta. igitur cum iſta conceptio poſſit ſpiritualiter intelligi licite potuit dubitare vtrum ſic vel ſic hoc debeat fieri. Iteꝫ nõ eſt credendũ omni ſpiritui. quia angelus ſathane tranſfigurat ſe in angelũ lucis igitur de hoc potuit dubitare. Iteꝫ qui cito credit leuis eſt corde. Iteꝫ ꝙ ex hoc qꝺ queſiuit ſequiẗ aliqua dubitatio nec ꝺ facto nec de mõ. patet ex hoc ꝙ nõ oĩs queſtio eſt ꝓpter dubitatõem. dñs eñ in euãgelio ſepe ⁊ plura queſiuit et tamẽ de nullo vnq̃ꝫ dubitauit. Item Math. Cum Johannes audiſſet in vinculis opera chriſti ⁊c̃. Glo. Cryſoſt. ꝙ non ꝓpter ſe ſed ꝓpter diſcipulos q̃ſiuit. a ſimili videẗ ꝙ etiã btiſſima ꝟgo nõ ſibi ſed nobis dubitauit. Itẽ legerat virginem pariturã. igitur ſciuit hꝫ ꝑ fidem. ⁊ ei dicitur modo ꝙ ſit illa. igitur ipſa credidit ſe virginẽ pariturã. Itẽ ipſa credidit articulũ de incarnatõe ſed ꝺ ſubſtãtia illius articuli ẽ credere deũ ꝟginem cõcipe ⁊ parere. igiẗ nõ dubitauit vtꝝ manẽs virgo eſſet cõceptura ⁊ paritura. Itẽ angelus nõ reſpõdit niſi qꝺ ſciuit prius. Itẽ angelus nõ reſpondit niſi de mõ cõcipiendi. Iteꝫ videtur ꝙ nõ bene dicitur in hoc quod ſubiungitur viruꝫ nõ cognoſco. multe eñ virgines viꝝ nõ cognoſcũt. ⁊ tñ impoſterũ poſſunt concipere.

Ad hec ſoluẽdo dicimus ꝙ btiſſima virgo q̃ prudẽtiſſima nec de facto nec ꝺ modo dubitauit nec obſtat ſi ĩ figuris dubitatio p̄ceſſit. quicq̃d eñ dubitatõis ĩ figuris p̄ceſſit vel imꝑfectionis. in hoc iſtud figuratũ omnes figuras excellit. quia nulla figura iſtud figuratũ ꝑ omnia ⁊ ĩ oĩbus exprimere ſufficiẽs fuit. queſtionẽ aũt quã btiſſima virgo angelo fecit ꝓpter iſtius dubitatõem nõ fecit ſed propter materie deſcriptionem pleniorem. ꝓpter veritatis maiorem expreſſionem. ꝓpter erroris dubitationem ⁊ opinionũ excluſioneꝫ. ꝓpter noſtrã edificationẽ. Ad id quod queritur de cauſe queſtiõis redditiõe. patet ſolutõ ꝑ argumentũ gloſe. nõ cognoſco. i. nõ cogniturã ꝓpono. Ex his patet ſolutio ad obiecta.

Poſt hoc ſequi
tur de hoc. Viꝝ nõ cognoſco
nouit eñ patrẽ ſuum igiť virũ
Item nunquid nõ nouit Ioſeph. Itẽ om
nis cognitio vel eſt ſenſitiua vel intellecti
ua·omĩs intellectiua eſt ſpeculatiua vel af
fectiua.ſed ipſa dilexit omnes viros ⁊ om
nem hominem· Item ſenſitiua·quia mul
tos viros viderat ⁊ audierat. igitur omni
modo virum nouit·Item ſi dicatur ꝙ in-
telligatur de cognitione expientie·Cõtra
Multos eñ viros fuit expta. expiẽtia eñ
eſt cognitio multoꝝ ſingularium ſimul·ex
multis eñ memorijs fit vnũ experimentũ
⁊ ſic experta fuit multos viros· Si autem
dicatur ꝙ ibi capiatur cognitio ꝓ actu ge
nerationis hoc videtur inconueniẽs.quia
actus vegetationis ⁊ actus cognitiõis ge
nere opponuntur.Item nõ ſequitur. non
cognoſco experientia igitur nõ cognoſco.
Item ſi dicatur ꝙ ſequitur ſꝫm vſum.hoc
adhuc nõ videtur poſſe ſtare. quia ſic bea
tiſſima virgo ꝓprie loquendo dixiſſet fal-
ſum.quod abſit. Ad hoc dicendum ꝙ vir
ſcdm ꝙ dicitur relatiue ad mulierẽ. vt vir
mulieris vir·vir importat ꝙ beatiſſima vir-
go nouerat ſe virum nunꝗ̃ vel videre vel
audire vel intelligere vel ſapere vel intelli
gere velle.dicat igitur non cognoſco vt ꝑ
ſone mee dominatorem. operum rectoreꝫ
corporis corruptorem. anime obligatoreꝫ
prolis propagatorem· nunꝗ̃ volo cogno
ſcere aliqua actione·Ex his ſoluta ſunt ob
iecta·

Einde queriť de illo quod ſub
ditur. Spũſſanctus ſuꝑueniet
in te·videtur ꝙ potius dixiſſet·
filius ſuꝑueniet in te·qꝛ illo mõ
ſpecialiſſimo tñ filius fuit in ipſa ꝑ pñtiã
corꝑalem.Itẽ cuꝫ iſta aduentio ſit per filij
humiliatõem potius dixiſſet deſcendet in
te.Item de dño legitur Ioh·ij. Suꝑ quẽ
videris ſpm̃ deſcendentẽ ⁊c· Itẽ ſpũs ſan
ctus ſpecie corꝑali deſcendit ĩ ipm̃ Luce
iij.Item quando dictum fuit dñs tecum·
intelligebatur de corporali preſentia· igiť
videtur ſuperfluere. Item de Iohãne Lu
ce·i· Spiritu ſancto adhuc replebiť ex vte
ro matris ſue.igitur multo fortius btã vir
go igitur iſta ſuꝑflua· Itẽ glo. ꝙ ſpũs ſan
ctus caſtigabat ipſam a ſorde vicioꝝ.ſꝫ ni
hil de vicijs vel ſordibus habuit·

Poſt hoc queri
tur de hoc quod dicit. Virtꝰ
altiſſimi obumbrabit tibi. chri
ſtus eñ dei virtus ⁊ ſapientia nõ habꝫ ob
umbrare ſed illuminare.quia eſt lux vera ꝗ
illuminat omnẽ homineꝫ venientẽ in hũc
mundũ· igitur illuminat in ſummo beatiſ
ſimã virginem. Item Ezech·xx. Ingreſſa
ẽ gloria dñi in templũ.⁊ reſplenduit terra
a facie maieſtatiſ eius. igiť beata virgo nõ
eſt obumbrata ſed illuminata.Iteꝫ purga
tio ordinatur ad illuminatiõem·illumina
tio ad ꝑfectõem.ſed in conceptõe ꝑficieba
tur ĩ ſummo.igitur illuminabať ĩ ſummo.

D hec ſoluendo dicimus ꝙ ſpi
ritus timoris pietatiſ ſciẽtie· for
titudinis conſilij intellectus ſa
piẽtie ſpiritus veritatis purgãſ
illuminans inflãmans ꝑficiens ſtabiliẽs.
conſecrans fecundans·ſuꝑueniet.i· ſubi-
to veniet ſuꝑ illud quod mõ eſt veniet de
ſuꝑno.veniet plus omĩbus. veniet p̃ter ſo
litũ.veniet ſupra merita. ⁊ ꝙ veniet plꝰ ꝗ̃
ꝙ venit.qꝛ veniet ſuꝑ naturã venientis.qꝛ
nunꝗ̃ recedet.i ſummo veniet·ad ſummũ
actũ veniet.ſuꝑ oẽs eſt qui ſecũ veniet fili
us dei.⁊ virtus altiſſimi obumbrabit tibi fo
mitẽ extinguendo.cõtra tribulatõem ꝓte-
gendo.de carne tua obumbraculũ faciẽdo
illũ modũ tibi ſoli notificãdo· lucẽ ſuaꝫ in
te abſcondẽdo· lucem tuã in mundo pan-
dendo.viatoꝝ refrigeriuꝫ te faciendo· Cõ
tra eſtũ concupiſcentie te opponẽdo·luceꝫ
corꝑalis ꝓſperitatis tibi ſubtrahẽdo.vitaꝫ
tuã cum chriſto in deo abſcondendo. Vñ
Bern· Nõ dubitat de facto ſed modũ reꝗ
rit ⁊ ordinẽ·nõ eĩ ꝗ̃rit an fiet ſꝫ quõ fiet iſtud
cũ ſciat dñs teſtiſ cõſcie mee votũ eẽ ancille
ſue nõ cognoſcere viꝝ ꝗ̃li lege ꝗ ordĩe pla
cebit ei vt fiat iſtud. Si oꝑtuerit me frãge
re votũ vt pariã talẽ filiũ. ⁊ gaudeo de fi-
lio ⁊ doleo de ꝓpoſito.fiat tñ volũtas eiꝰ.
Si vo cõcipiã virgo ⁊ pariã virgo ꝗ̃d vtiꝗ̃
ſi placuerit ei impoſſibile nõ erit·tunc ſcio
vere qꝛ reſpexit humilitatẽ ancille ſue·quo
mõ fiet iſtud.⁊ dixit angelus ei. Spũs ſã
ctus ⁊c.nunꝗd potuit repleri gratia ſpũ nec
dũ habere ſpm̃ ſcm̃ cũ ſit ipe dator grãꝝ.ſi
aũt ſpũs ſcũs iã inerat quõ tãꝗ̃ ad hec nõ
venerit ſuꝑuenturus repromittiť· an forte

non ſimpliciter ideo dixit veniet ĩ te ſ; ad-
dit ſup. quia prius quidē ĩ ea fuit ꝑ gratiā
multā. ſed nūc ſuperuenire nūciat̃ ꝓpter a-
būdātioris gratie plenitudinē quā effuſu-
rus ē ſuꝑ illā. S; ſi aliqd amplꝰ cape pōt
quō gratia plena fuiſſe intelligenda eſt. at
ſo cū iā plena ſit illud amplius quō cape
pōt. An prior quidē; gratia tm̄ repleuerat
mentē ſequēs etiā ventrē debet ꝑfundere
q̄tenus ſc; plenitudo diuinitat̃ que añ in
illa ſicut ĩ multis ſcōꝝ ſpūaliter. ⁊ ſic ĩ nul
lo ſanctoꝝ corꝑaliter ĩ ipſa ſicut ſpūalit̃ ſic
corꝑaliter incipiat. ait nāq; ſpūſſcūs ⁊c̃. q̄
poteſt cape capiat. Quis em̄ fortaſſis exce
pta illa q̄ ſic ſola in ſe feliciſſime meruit ex
periri intellectu cape rōe diſcernere poſſit
q̄liter ſplēdor ille inacceſſibilis ꝟgineis ſe
ſe infuderit viſceribus. Et etiā illa qꝺ in-
acceſſibile eſt accedere ad ſe ferre potuiſſet
dū porciunculā euſdē corporis tui ſe per
oīa mediate contemperauit reliq̄ maſſe vm-
braculu; fecit. Et forte ꝓpter hoc maxime
dictū eſt obumbrabit tibi. q: nimirū in ſa-
cramēto erat res. ⁊ quia ſola ꝑ ſe trinitas
in ſola virgine opari voluit ſoli datum eſt
noſſe cui ſoli datū eſt experiri. dicit̃ igit̃ ſpūs
ſanctus ⁊c̃. q: vtiq; potētia ſua fecūdabit
te. ⁊ virtus altiſſimi obumbrabit tibi. hoc ē
illum modū quo de ſpiritu ſancto concipi
es virtus dei ⁊ dei ſapia chriſtus ſic ĩ ſuo
ſecretiſſimo cōſilio obumbrādo cōteget et
obumbrabit quatenus qui tm̄ notus patri
notus habeat̃ ⁊ tibi ⁊c̃. Ac ſi angelus re-
ſpōdeat ꝟgini quid a me queris quod ĩ te
experiens ſcies ⁊ feliciter ſcies. ſed illo do
ctore quo ⁊ auctore. ego autē miſſus ſum
nunciare virginalē conceptū. non creare.
nec poteſt doceri niſi a donante. nec adi-
piſci niſi a ſuſcipiente. ideoq; et quod na-
ſcetur ⁊c̃. quem nō de homine ſed de ſpiri
tu ſancto concipies. Cōcipies autē virtu
tē altiſſimi. i. filiū. ideoq; ⁊ qꝺ naſcet̃. i. nō
ſolū de ſinu patris in vterū tuū veniēs ob
umbrabit tibi. ſed etiā id de carne tua ſoci
abit ſibi. ex hoc iā vocabit̃ filius dei quē-
admodū is ē q̄ a patre añ ſecula genitꝰ tu
us oīno reputabit̃ filius. Sic quoq; et q̄
natus ē ex ipō tuus erit filius. ⁊ quod ex te
naſcet̃ erit eiꝰ. vt tñ nō ſint hi filij ſed vnus
vtriuſq; filꝰ erit. Et licet aliud q̄dē ex te ali
ud ex eo ſit nō tñ cuiuſq; ſuus. ſed vnꝰ vtri
uſq;. ideoq; et quod naſcetur ex te ſanctu;
vocabitur filius dei. igitur ⁊c̃.

Poſt hec queri
tur de hoc qꝺ ſequit̃. Qꝺ na-
ſcetur ex te ſcm̄ vo. fi. dei. Cū
em̄ natura nō naſcatur ſed pſona. videtur
ꝙ dixiſſe debuiſſet q̄ ex te naſcetur. Itē eti
am orō videtur incōgrua filius ē ſcm̄. Itē
filius dei ē cōe multis. Qꝺ bñ ſoluit Da-
maſ. vt quid em̄ ē ita ſimplicit̃ ſcm̄ et abſq;
addito credo ꝙ nō habuit quid ꝓprie vel
digne noīaret illud eximiū illud magnifi-
cū ⁊ reuerendū qꝺ de puriſſima virginis
carne cū ſua aīa vnico patris erat vnien-
dū. Si diceret caro ſancta vel ſcūs hō vel
hoc ē. ſcūs infās q̄cquid tale poneret par
ſibi dixiſſe videret̃. poſuit igitur indefini-
te ſcm̄. q: q̄cquid illud ſit qꝺ ꝟgo genuit ſā
ctū ꝓculdubio ⁊ ſingularit̃ ſāctū ē ⁊ ꝑ ſpūſ
edificatōem ⁊ ꝑ verbi aſſumptionem.

Poſt hec q̄ritur de hoc qꝺ dicit. ec-
ce Elyſabeth cog̃ta tua. q̄re igitur
vel ad quid inducatur Et videtur
ꝙ ad certificandū dñam de p̄dictis. Vñ
glo. Bern. Ne virgo deſperet de partu ac
cepit exemplū ſterilis. Item alia glo. q. d.
Nō debes heſitare. quia cognata tua ⁊c̃.
Contra alia glo. Nō quaſi incredulā hor
tatur ad fidem. ſed credenti que audierat
ampliora refert miracula. vt que deū erat
paritura. p̄curſorē quoq; de ana ſterili na
ſcituꝝ cognoſceret. Itē ſi illa ē exemplū ꝓ
miſſiōis. hoc nō videtur ſimile. q: iſta quo
B ꝓbaret ꝓpoſitū. vel q̄ ec̃ ꝯtia ſi vetula ꝺ
vetulo concipit hoīem. igitur ꝟgo ſine vi-
ro concipiet ⁊ pariet deū ⁊ hominē. Item
illud poſſet eā ĩ credēdo potius impedire
cum nō duceret niſi in ſimile.

Poſt hec q̄ritur de hoc non erit im-
poſſibile apud deū omne verbu;.
Et videtur eē falſum. q: deū nō eē
eſt verbū. ⁊ tamen eſt impoſſibile apud de
um. Itē de illo quod dicit. Fiat mihi ſcḋ;
verbum tuum. quare dicit tuum cum non
ſit ſuum ſed dei fuit verbum. Ad hec di
cimus ſcḋm Bernhardu;. ꝙ quatuor de
cauſis hec inducitur conceptō Elyſabeth
dicit em̄ ſic. Quid fuit neceſſe etiā huiꝰ ſte
rilis ꝟgini nūciare cōceptū nūq̄d forte du
biam ad hec ⁊ incredulam oraculo recēti-
ori voluit confirmare miraculo. abſit legi-
mus zacharie incredulitatem ab hoc ipſo

angelo fuiſſe caſtigatam. mariam autem ĩ
aliquo reprehenſam nõ legimus. quin po
tius fidẽ ipſius elyſabeth ꝓphetiſante lau
datam agnouimus. Beata inquit Elyſa
beth que credidiſti qm̃ ꝑficientᷣ in te q̃ di-
cta ſunt tibi a dño. ſed ideo ſterilis cogna-
te conceptus virgini nũciatur. vt dum mi
raculũ miraculo additur gaudiũ gaudio
accumuletur. Porro neceſſe erat nõ modi
co leticie ⁊ amoris p̄ueniente inflammari
incendio que filiũ paterne dilectionis cũ
gaudio ſancti ſpũs mox fuerat conceptu-
ra. neqꝫ enĩ niſi in deuotiſſimo atqꝫ hilariſ
ſimo corde tanta ſe caꝑe poterat dilectio-
nis ⁊ alacritatis affluentia. vel ideo conce
ptus elyſabeth nunciatᷣ marie. quia profe
cto decebat vt verbũ mox diuulgandũ pri
us ſciret virgo ꝑ angeluꝫ q̃ꝫ audiret ab ho
mine. ne mater videlicet dei a conſilijs vi
deretur amota ſi eoꝝ que in terris tã ꝓpe
gererentᷣ remanſiſſet ignara. vel ideo poti
us conceptus Elyſabeth marie nũciatus
eſt. vt dum nunc ſaluatoris nũc p̄curſoris
edoceretᷣ aduentus rerum tempus ⁊ ordi
nem tenens ipſa melius ſcriptoribus et p̄
dicatoribus euangelij reſeraret veritatem
que plene de omnibus a principio celitus
fuerit inſtructa miſterijs. Vel ideo ad hec
nunciatur marie conceptus elyſabeth. vt
audiens cognatam vetulam et grauidam
cogitet iuuencula de obſequio. ſicqꝫ illa ꝓ
perante ad viſitandũ paruulo ꝓphete lo-
cus ⁊ occaſio detur quo minori adhuc do
mino ſui obſequij valeat exhibere primiti
as. ⁊ dum ad ſeinuicẽ concurrit matrũ in-
fantũqꝫ ab alterutro excitata deuotio mi
rabilius fiat miraculum đ miraculis. Tu
autem dñe miſerere noſtri. Deo gratias.